

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA HANDLINGAR

FÖR

1893.

HELSINGFORS,
Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri,
1894.

Innehåll.

- N:o 1. Förteckning öfver diariiförda, den 31 Dec. 1892 oafgjorda ärenden.
- „ 2. Utskottsbetänkande i anledning af arbetareförsäkringskommitténs författningsförslag angående sjuk-kassor och arbetares sjukförsäkring.
- „ 3. Drätselkammarens utlåtande ang. förslag till indelning af området mellan östra chausséen och Norra hamnen.
- „ 4. Utskottsbetänkande angående beredande af arbetsförtjenst åt nödstälde.
- „ 5. Handlingar rörande frågan om upphäfvandet af auktionstvånget i städerna.
- „ 6. Handlingar ang. afträdande af särskilda utaf Helsingfors varfsbolag och enkefru E. K. Lenngren disponerade områden.
- „ 7. Handlingar angående väckt förslag om utdelning af kokt vatten under möjligen inträffande koleraepidemi.
- „ 8. Drätselkammarens utlåtande ang. ånyo ifrågasatt inlösen af Guntäckts egendom för Helsingfors stads räkning.
- „ 9. Utskottsbetänkande ang. ändringar i stadens räkenskapsväsende.
- „ 10. Handlingar i frågan om ansökt bidrag till Frivilliga Brandkårens underhåll.
- „ 11. Helsovårdsnämndens förslag angående öfvervakande af vården om fosterbarn i Helsingfors.
- „ 12. Redogörelse öfver de till Helsingfors stad donerade fonder.
- „ 13. Drätselkammarens skrifvelse angående den af Drätselkontoret uppgjorda tablån öfver Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1892.
- „ 14. Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.
- „ 15. Utskottsbetänkande ang. utminuteringen och utskänkningen af spritdrycker i Helsingfors.
- „ 16. Utskottsbetänkande ang. byggnadsordning för fabriksstomterna i Helsingfors.
- „ 17. Samfälta Rådstufvurättens utlåtande ang. förslag till ny förordning om polisinnrättningen i Helsingfors.
- „ 18. Utskottsbetänkande ang. en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän och betjente.
- „ 19. Handlingar rörande revision af stadens räkenskaper för år 1892.
- „ 20. Handlingar i fråga om disponenten C. H. Norrmans anhållan om restitution af honom påförda broafgifter.
- „ 21. Handlingar i fråga om upplåtande af mark för en liktransport-station invid villan Arkadia.
- „ 22. Helsovårdsnämndens framställning angående omreglering af stadsläkaretjensten m. m.
- „ 23. Drätselkammarens framställning angående stadens kajbyggnader.
- „ 24. Magistratens framställning angående bestämmandet af normer för pensionering af stadens tjänstemän.
- „ 25. Drätselkammarens framställning ang. åtgärder till förekommande af vattenledningsvattnets förorenande.
- „ 26. Utskottsbetänkande i anl. af arbetareförsäkringskommitténs förslag ang. arbetsgifvares ersättnings-skyldighet vid olycksfall m. m.
- „ 27. Utskottsbetänkande ang. stadens kajbyggnader.
- „ 28. Utskottsbetänkande i anl. af arbetareförsäkringskommitténs förslag till förordning ang. arbetare-pensionskassor.

- N:o 29. Utskottsbetänkande ang. fullständigare kommunalstatistik.
- ” 30. Utskottsbetänkande N:o 3 i fråga om ny förordning ang. polisinrättningen i Helsingfors.
- ” 31. Utskottsbetänkande i anl. af förslag om reorganisation af stadens brandväsende.
- ” 32. Utskottsbetänkande ang. omreglering af stadsläkaretjensten.
- ” 33. Utskottsbetänkande om vården af fosterbarn i Helsingfors.
- ” 34. Utskottsbetänkande om inrättandet af en folkhögskola i Helsingfors.
- ” 35. Utskottsbetänkande ang. särskilda byggnadsförändringar i folkskolegården N:o 21 vid Kaserngatan.
- ” 36. Drätselkammarens utlåtande angående särskilda låneoperationer.
- ” 37. Drätselkammarens förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1894.
- ” 38. Drätselkammarens utlåtande ang. hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöning.
- ” 39. Handlingar ang. Helsingfors stads utgifts- och inkomstsförslag för år 1894.
- ” 40. Magistratens förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1894.
- ” 41. Drätselkammarens skrifvelse ang. nytt system för filteranläggning.
- ” 42. Helsovårdsnämndens framställning i fråga om förvaltningen och underhållet af kommunala sjukhuset.
- ” 43. Utskottsbetänkande i fråga om d:o d:o.
- ” 44. Utskottsbetänkande ang. stadens utgifts- och inkomstsförslag för år 1894.
- ” 45. Utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1894.
Handlingar angående renhållningsväsendet (förslag afgifvet till Helsovårdsnämnden).
-

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 Dec.
1892 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år beroende.		
1876. Dec. 22.	Ang. utarbetande af en plankarta i stor skala öfver staden och dess omgifningar.	Beror på slutförandet af uppmätningen af stadens arrendemarkers.
1880. Sept. 3.	Ang. gatuunderhållets öfvertagande af staden.	Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 10 Dec. 1889 har ärendet remitterats till ett utskott af Hrr H. Borenius R. Elving och W. Eneberg.
1884. Nov. 24.	Särskilda villaegares i Brunnsparkens vestra område anhållan att få till ego inlösa derstädes belägnæ tomter.	Den 9 Dec. 1884 remitteradt till Drättselkammaren.
1886. Mars 26.	Ang. uppförande af ett tredje varuskjul.	Den 15 Febr. 1887 remitteradt till Drättselkammaren.
1887. Nov. 28.	Ang. Sandvikshamnens tillgodogörande för trafiken.	Sedan det för frågans behandling tillsatta utskottet den 15 Dec. 1891 befriats från sitt uppdrag, beror ärendet på vidare åtgärd.
1888. Mars 5.	Ang. särskilda föreskrifter för bebyggande af fabriksstomter.	Den 24 Febr. 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr R. Huber, T. J. Boisman, E. Berggren, O. Eklund och K. G. Nyström.
Dec. 1.	Ang. uppförande af en kaj å Kejsargrundet.	Sedan det för frågans behandling tillsatta utskottet den 15 Dec. 1891 befriats från sitt uppdrag, beror ärendet på vidare åtgärd.

1889. Nov. 5.	Ang. särskilda fabrikanter anhållan om tryggad besittningsrätt till arrendetomter i Sörnäs (reglering af området mellan östra chausséen och norra hamnen).	Sedan Drätselkammaren den 7 April 1892 afgifvit yttrande i anledning af ett i frågan aflemnadt utskotts- betänkande, återremitterades ären- det den 10 Maj till Drätselkammaren.
1890. Mars 10.	Ang. Direktionens för finska konstför- eningen anhållan att få inlösa vil- lan n:o 22 i östra Brunnsparken.	Sedan drätselkammaren inkommit med utlåtande i ärendet, lemnades frå- gan den 10 Juni 1890 på vidare åtgärd beroende.
Sept. 30.	Ang. utarbetande af detaljeradt för- slag till fullständig kommunalsta- tistik för Helsingfors stad.	Den 21 Okt. 1890 tillsattes för frå- gans behandling ett utskott, bestå- ende af Hrr F. Neovius, L. v. Pfaler och K. H. Lindholm.
1891. Febr. 21.	Ang. uppgörande af förslag till ny förordning angående polisinsträtt- ningen i Helsingfors.	Den 25 Okt. 1892 anhöllo Stadsfullmäk- tige om Poliskammarens yttrande öf- ver ett i frågan afgifvet utskottsbe- tänkande hvilket yttrande den 29 Dec. till Stadsfullmäktige inkommit.
Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd till uppgörande af för- slag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjen- stemän.	Den 24 Mars 1891 remitterades ären- det till ett utskott, bestående af Hrr U. Kurtén, E. Schybergson, Th. Holmberg, K. H. Lindholm och S. Kullhem.
Dec. 23	Budgetutskottets förslag angående reglering af hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöning.	Den 1 Mars 1892 har Drätselkam- maren anmodats inkomma med ut- redning och förslag i ämnet.
b) Under året inkomna.		
1. <i>Från Magistraten.</i>		
Maj 15.	Magistratens bref med Guvernörens i länet remiss i anledning af Handels- och Industriexpeditionens skrivelse angående ordnandet af undervisnin- gen för minderårige arbetare, hvilka icke genomgått högre folkskola.	Den 31 Maj 1892 anmodades Folk- skoledirektionen att till Stadsfull- mäktige inkomma med upplysning huru ifrågavarande undervisning blifvit ordnad.

Maj 21.	D:o med direktionens för läroverket för gossar och flickor anhållan om upplåtande för skolans räkning af tomten N:o 23 vid Högbergsgatan.	Sedan Drätselkammaren den 14 Nov. 1892 afgifvit nytt utlåtande i ärendet, anmodade beredningsutskottet Drätselkammaren s. d. att inkomma med uppgift angående tomtens värde.
Okt. 24.	D:o med Guvernörens i länet remiss i anledning af Handels- och Industriexpeditionens anhållan om Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af Arbetareförsäkringskomiténs förslag till förordning angående sjuk-kassor, m. m.	Den 25 Okt. 1892 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr Th. Wegelius, S. Kullhem, F. Jansson, K. Moring och R. Heimberger.
Nov. 7.	D:o med Fattigvårdsstyrelsens framställning om utarbetande af förslag till nytt fattigvårdsreglemente.	Den 15 Nov. 1892 remitterades frågan till ett af Hrr B. Sirén, E. Juslin, N. Kochtomow, H. Åkerman och E. Loo bestående utskott.
” ”	D:o med Guvernörens remiss i anledning af gårdsegaren Stigells m. fl:s ansökan om inrättande af ett tionde apotek i staden.	Sedan Helsovårdsnämndens yttrande den 13 Dec. 1892 inkommit, beror ärendet på föredragning.
” ”	D:o med Fruntimmersföreningens anhållan om bidrag till underhåll af en soppkokningsanstalt i Sörnäs.	Den 15 Nov. 1892 beslöto Stadsfullmäktige att ärendet skulle i Januari månad 1893 ånyo till behandling anmälas.
Dec. 10.	D:o med Civilexpeditionens skrivelse angående afgifvande af yttrande i anledning af 1891 års Ständers petition om upphäfvande af det i städerna rådande auktionstvånget.	Den 13 Dec. 1892 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 23.	D:o med föreningen „Arbetets vänner“ hos Guvernören gjorda ansökan om utfärdande af närmare bestämningar angående den ambulatoriska handelen med tidningar, blommor, m.m.	Beror på föredragning.
” ”	D:o med arbetarehustrun J. Seppänens anhållan om understöd under den tid hennes man fullgör sin värnepligt.	Den 28 Dec. 1892 anhöll beredningsutskottet om Fattigvårdsstyrelsens utlåtande i ärendet.
Dec. 28.	D:o med frih. H. Standertskjöld-Nordenstams förnyade anbud att till staden försälja Gumtäckte egendom.	Den 29 Dec. 1892 beslöto Stadsfullmäktige hos Magistraten anhålla om utlysande af val utaf förstärkte stadsfullmäktige för frågans behandling, hvarjemte Drätselkammaren anmodades afgifva utlåtande i ärendet.

Dec. 28.	Angående monopolisering af utminuterings- och utskänknings- af spritdrycker i Helsingfors.	Den 13 Dec. 1892 öfverlemnades frågan till behandling af ett utskott, bestående af Hrr C. B. Federley, H. Holsti, N. Kochtomow, Hj. Schildt och K. Castrén såsom ledamöter, samt K. G. Sivenius och J. Tallberg såsom suppleanter.
<i>2. Från Drätselkammaren.</i>		
Juli 12.	Frågan om disposition af lokalerna i rådhuset och i rådhusannexet (Alexandersgatan N:o 22).	Den 12 Juli 1892 anmodades Drätselkammaren att i sinom tid inkomma med fullständigt förslag i ämnet.
Dec. 20.	Angående förändringar i stadens rätkenskapsväsen, m. m.	Den 29 Dec. 1892 tillsattes för ärendets beredning ett utskott, bestående af Hrr L. Mechelin, A. Norrmén, S. Kullhem, L. v. Pfaler och Th. Wegelius.
<i>3. Från öfriga nämnder och bestyrelser m. m.</i>		
Dec. 10.	Folkskoledirektionens anhållan om inköp för stadens räkning af gården N:o 23 vid Kaserngatan och uppförande af ett skolhus derstädes.	Den 12 Dec. 1892 remitterades ärendet af beredningsutskottet till Drätselkammaren.
Dec. 13.	Helsovårdsnämndens anhållan om anslag för anskaffande af en sjuktransportvagn.	Beror på föredragning.
” ”	D:o med hemställan att sundhetsinspektörstjensten finge intill den 21 Mars 1894 handhafvas af Doktor W. Sucksdorff.	Beror på föredragning.
<i>4. Från enskilda föreningar och personer.</i>		
Nov. 29.	Maskinisthustrun Anna Strandströms anhållan om bidrag ur Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel, till underhåll af Sjömanshemmet härstädes.	Beror på föredragning.
Dec. 10.	Bestyrelsens för frivilliga brandkåren härstädes anhållan om ett årligt anslag af 9,000 mark.	Den 29 Dec. 1892 beslöto Stadsfullmäktige inhemta Drätselkammarens och Brandkommissionens yttranden i ärendet.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1892 sammanträdt 25 gånger. De under året inkomna ärendenas antal utgör 315, (mot 290 under år 1891) hvarjeme från föregående år voro beroende 12 ärenden. De afgångna breffvens antal uppgår till 385 (mot 295 under år 1891).

Helsingfors, den 31 December 1892.

Elis Furuhjelm.

---

*Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta
särskilda utskottens verksamhet under år 1892.*

Vid ingången af år 1892 funnos 12 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 15 nya utskott, hvarför utskottens totalantal utgjort 27 (emot 28 under år 1891 och 22 under år 1890).

Af dessa hafva 25 under året varit i verksamhet, af hvilka 19 slutfört sina uppdrag. Vid årets slut qvarstå således 8 utskott (emot 12 vid utgången af år 1891 och 6 vid utgången af 1890).

Utskotten hafva afgifvit 19 tryckta och 3 skriftliga utlåtanden eller inalles 22 betänkanden (mot 9 tryckta och 8 skriftliga yttranden under år 1891 samt 10 resp. 9 under år 1890).

De till år 1893 qvarstående utskotten äro följande:

1:o) För afgifvande af förslag till underdånig hemställan i fråga om gatuunderhållet, tillsatt den 10 december 1889 och bestående af herrar H. Borenus, R. Elving och W. Eneberg.

2:o) För kommunalstatistikens ordnande, tillsatt den 21 oktober 1890 och bestående af herrar F. Neovius, L. v. Pfaler och K. H. Lindholm.

3:o) För utarbetande af byggnadsstadga för fabriksqvarteren, tillsatt den 24 februari 1891 och bestående af herrar R. Huber, T. J. Boisman, G. E. Berggren, O. Eklund och K. G. Nyström.

4:o) För frågan om en pensionskassa för städernas tjänstemän, tillsatt den 24 mars 1891 och bestående af herrar U. Kurtén, E. Schybergson, Th. Holmberg, S. Kullhem och K. H. Lindholm.

5:o) För att afgifva förslag till utlåtande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs betänkande angående sjukkassor och arbetares sjukförsäkring, tillsatt den 25 oktober 1892 och bestående af herrar Th. Wegelius, S. Kullhem, F. Jansson, K. Moring och R. Heimberger.

6:o) För utarbetande af förslag till nytt fattigvårdsreglemente, tillsatt den 15 november 1892 och bestående af herrar B. Sirén, E. Juslin, N. Kochtomow, H. Åkerman och E. Loo.

7:o) För frågan om monopolisering af utminuterungen och utskänkningen af spritdrycker i Helsingfors, tillsatt den 13 december 1892 och bestående af herrar C. B. Federley, H. Holsti, N. Kochtomow, Hj. Schildt och K. Castrén såsom ledamöter samt K. G. Sivenius och J. Tallberg såsom suppleanter.

8:o) För frågan om särskilda förändringar i stadens räkenskapsväsende, tillsatt den 29 december 1892 och bestående af herrar L. Mechelin, A. Norrmén, S. Kullhem, L. v. Pfaler och Th. Wegelius.

Antalet af utskottens sammanträden uppgår till inemot 80 (emot 60 under år 1891 och 80 under år 1890).

Helsingfors, den 31 december 1892.

W. F. Heimbürger.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1893.

Utskottsbetänkande i anledning af arbetarförsäkringskomiténs författningsförslag angående sjukkassor och arbetares sjukförsäkring.

Euligt Guvernörens i länet föreskrift har Magistraten, i skrifvelse af den 21 oktober sistlidet år, anhållit om yttrande af Stadsfullmäktige i anledning af arbetarförsäkringskomiténs författningsförslag angående sjukkassor och arbetares sjukförsäkring; derå Fullmäktige, vid sammanträde den 25 i sagda månad, åt ett utskott, till medlemmar hvart undertecknade invalts, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Vid behandlingen af frågan om arbetares sjukförsäkring hafva, såsom bekant, komiténs ledamöter stannat i två väsentligen olika åsigtter beträffande en hufvudprincip. Medan tre ledamöter, herrar V. Löfgren, J. Pehkonen och W. von Wright, ansett den lagstiftning, som borde ifrågakomma, böra byggas på grundvalen af tvångsförsäkring, samt, med nödigt begifvande, utarbetat ett särskildt förslag till förordning i ämnet, har komiténs flertal, bestående af herrar L. Gripenberg, F. Idestam, F. Jusélius, U. Kurtén, H. Solin och C. F. Wahlberg, omfattat den mening, att staten borde inskränka sig till att reglera och på lämpligt sätt understöda den enskilda verksamheten på sjukförsäkringens område. På sätt komiténs flertal framhåller, innebure ett af staten påbjudet försäkringstvång tanken att den arbetande klassen i allmänhet icke egde tillräcklig insigt om sin egen fördel eller icke nog karaktärsstyrka för att af egen drift bereda sig delaktighet i någon sjukkassa. Det syntes dock vara uppenbart att om man hos den till antalet öfvervägande delen af folket förutsatte bristande insigt om hvad dess bästa fordrade, ett följdriktigt sträfvande för undanrödjande af härur framgående missförhållanden ovilkorligen borde åsyfta att bibringa folket denna insigt, att söka sporra dess sjelfverksamhet och att höja det ur ett sådant omyndighetstillstånd, men ingalunda föranleda åtgärder, egnade att låta detta tillstånd kvarstå och yttermera befästas. Förnekas kunde likväl icke, att om staten ålade arbetaren skyldigheten att ingå såsom delegare i en sjukkassa och att sålunda tillförsäkra sig ett visst understöd vid sjukdom, det endast undantagsvis komme att inträffa att han till förebyggande af sjukdomens ekonomiska följder ville göra något härutöfver. Förslappades emellertid hans omtanke på ett område, kunde detta icke undgå att återverka äfven på andra områden. En tillfällig sjukdom vore dock ingalunda den största fara, som hotade arbetarens välbstånd; nöd och brist kunde i vida högre grad hem-söka en försäkrad person än en icke försäkrad, som befunne sig i enahanda lefnads-

förhållanden, men besatte högre mått af omtanke. Genomförandet af obligatorisk försäkring erbjöde således icke garantier för en allmän förbättring af existensvilkoren i de fall, försäkringen afsåge, utan måste tvärtom, efter pluralitetens i komitén tanke, anses bidra att, till skada för det allmänna, försvaga och qväfva den enskildes omtanke och initiativ. Vidare komme härtill, att i vårt land på frivillighetens väg inom jämförelsevis kort tid redan det resultat ernåtts att omkring 40 % af landets samtliga yrkesarbetare äro delegare i någon hjälpkassa, medan, äfven om minoritetens i komitén å tvångsförsäkring grundade förslag blefve lag, af särskilda orsaker icke kunde påräknas en större procentsats delegare än 67 %; att de sjukunderstöd, som från redan existerande kassor beviljades, i allmänhet måste anses vara tillfyllesgörande; att förvaltningen af kassorna vore billig, hvarför största möjliga del af kassornas inkomster komme delegarene till godo i form af understöd; samt att arbetarenes egna afgifter till kassorna vore ganska låga af orsak att kassorna i betydande omfattning grundade sitt bestånd på bidrag af arbetsgifvarene, räntor af samladt kapital och gåfvor. Det måste därför äfven ostridigt anses riktigast att först pröfva, hvilka resultat kunde vinnas genom att med lämpliga medel söka utveckla och fullkomna det system — frivillighetens, — som sålunda redan ådagalagt sin förmåga att bära goda frukter, förr än man lemnade detsamma för att tillgripa ett annat, hvars lämplighet för landets förhållanden alls icke blifvit pröfvadt. — Till dessa, flertalets inom komitén uttalanden har utskottet för sin del i allo anslutit sig.

Då utskottet sålunda stält sig på samma grund som komiténs flertal, har utskottet endast egnat förslaget till förordning angående sjukkassor en detaljgranskning. De påminnelser, utskottet dervid ansett sig ega anledning till att göra, framgå ur bifogade förslag till det infordrade underdåniga utlåtandet i ämnet.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville afgifva det Fullmäktige affordrade underdåniga utlåtandet i öfverensstämmelse med utskottets närslutna förslag.

Helsingfors, den 24 januari 1893.

Th. Wegelius.

Sigfr. Kullhem.

F. Jansson.

R. Heimberger.

K. M. Moring.

Till affordradt underdånigt yttrande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs författningsförslag angående sjukkassor samt det af reservanter inom komitén utarbetade förslaget till förordning om arbetares sjukförsäkring få Fullmäktige under-

dåligst anföra, att Fullmäktige för sin del obetingadt i hufvudsak omfatta pluralitetens i komitén förslag, hvilket ansluter sig, stödjande och utvecklande, till hvad härtills på nu ifrågavarande område blifvit i vårt land tillgjordt, samt af komitén blifvit på ett öfvertygande och uttömmande sätt motiveradt. Såsom i komiténs betänkande säges, vore det icke för sent att, derest de förhoppningar, man hade rätt att hysa beträffande följderna af de föreslagna åtgärderna, icke skulle besannas, då tillgripa utvägen af försäkringstvång, om sådant skulle anses nödvändigt. Den tid man i sådan händelse förlorat skulle ingalunda blifva förspild, ty de vidare reformerna skulle då kunna byggas på grundvalen af vunnen erfarenhet.

Vid den granskning, som på uppdrag af Fullmäktige egnats betänkandet af ett för ändamålet nedsatt utskott, har detta utskott funnit anledning till följande, jemväl af Fullmäktige understödda påminnelser mot detaljerna i komiténs förslag:

I 6 § stadgas att öfverskott, som vid upplösning af sjukkasse återstår, sedan kassans samtliga förbindelser blifvit fullgjorda, skall användas allenast till ändamål, som öfverensstämmer med kassans allmänna syfte eller eljes afser arbetarebefolkningens bästa, men icke i något fall får fördelas mellan delegarene. Det synes emellertid vara obilligt att vägra delegarene särskildt i en icke subventionerad kassa och i synnerhet, om kassan upplöses i följd af någon omständighet, som icke berott af delegarenes fria vilja, såsom exempelvis då industriel inrättning nedlägges, rättigheten att återfå helst någon, med dess insatser proportionerlig del af öfverskottet i kassan. Denna bestämning kunde med skäl förefalla sjukkassedelegare såsom en orättvisa, då sålunda af dem hopsparade medel dem frånhändas, utan att det varit på dem beroende att sjukkassan tvungits upphöra med sin verksamhet. En ändring af omordade § i antydt syfte synes därför vara påkallad.

Enligt 7 § skola, efter det förordningen emanerat, stadgarna för redan existerande sjukkassor underkastas revision af Industristyrelsen. Denna bestämning afser påtagligen att gälla äfven kassor, för hvilka stadgar redan blifvit fastställda, men då sådant icke uttryckligen utsagts, synes en förtydligande omformulering af sagda § vara erforderlig.

Jemlikt 18 § blefve den, som under ett föreskrifvet antal år varit delegare i subventionerad fabrikssjukkasse, berättigad att, med oförändrade skyldigheter och rättigheter, bibehålla delaktighet i kassan äfven om han i följd af ålder eller i arbetet ådragen sjukdom eller kroppsskada nödgades från verket eller företaget afgå eller ock utan eget förvållande derifrån skildes. — Då anledning icke torde finnas att härvid göra skillnad mellan i arbetet ådragen och annan sjukdom, torde orden „i arbetet ådragen“ kunna få ur § utgå.

21 § innehåller att när sjukkassas reservfond under tre på hvarandra följande år uppgått till ett belopp, som motsvarar minst tre gånger årsafgifterna, ankommer det å årsstämma att besluta, huruvida reservfonden må ytterligare ökas eller ändring i stadgarna utverkas beträffande årsafgifterna eller understöden. Rubbas det i kassans stadgar bestämda förhållandet mellan reservfonden och årsafgifterna, eger årsstämma

vidtaga erforderlig åtgärd, som af Industristyrelsen kan godkännas, för reservfondens återuppbbringande till föreskrifvet belopp. — Lämpligare än att Industristyrelsen i alla dessa fall tvingas att ordnande ingripa synes vara, om en bestämning kunde införas i syfte att låta förhållandet mellan afgifter och reservfond regleras sig sjelf, i hvilket afseende §:en förslagsvis kunde erhålla följande lydelse:

„För subventionerad sjuk-kassa skall bildas reservfond.

Det enligt § 23 från statsverket utgående kassabidraget äfvensom vid årsräkenskaper nas afslutande möjligen förefintligt öfverskott i kassan öfverföras till reservfonden, ända tills denna under tre på hvarandra följande år uppgått till ett belopp, som motsvarar minst tre gånger årsafgifterna, hvarefter *årsafgifterna må nedsättas ända till det belopp, som under de närmast förflutna tre åren högst erfordrats till bestridande af kassans utgifter. Skulle reservfonden derefter åter nedgå, böra årsafgifterna ånyo höjas till deras förra storlek.*

Ur reservfonden må, ifall kassans ordinarie tillgångar ej dertill förslå, bestri-das sjukunderstöd vid större sjuklighet äfvensom andra tillfälliga och oförutsedda utgifter.“

I stadgarna för subventionerad sjuk-kassa må, enligt 22 §, ingå bestämningar, åsyftande, att understödsberättigad, som på kassans bekostnad är intagen i sjukvårdsanstalt, under samma tid icke eger göra anspråk på honom eljes tillkommande underhållsbidrag, såframt ej den sjuke har hustru, barn eller annat af hans arbetsförtjenst beroende husfolk, i hvilket fall till deras uppehälle skall utbetalas viss, i stadgarna fastställd andel af sagda bidrag. Vidare får enligt samma § i stadgarna intagas föreskrift derom att under allmän farsot underhållsbidraget kan, efter utverkad begifvande af Industristyrelsen, minskas eller indragas. — Ehuru väl ej heller enligt Fullmäktiges åsigt införandet af dylika bestämningar i stadgarne borde förbjudas, torde dock sådana stadganden snarare komma att verka hämmande på intresset för sjuk-kassorna än befordrande detsamma, hvarför en slik anvisning till deras intagande i sjuk-kassestadgar, som den § 22 i dess nuvarande lydelse påtagligen innebär, icke kan förordas. Till bestridande af sjukhusafgiften åtgår i allmänhet icke hela det utfästade underhållsbidraget. Att då i afseende å återstoden af berörda underhållsbidrag göra en åtskilnad mellan gift och ogift delegare och till förmån för kassan undanhålla den senare en del af det honom tillkommande underhåll, torde ej undgå att framkalla missnöje, helst äfven den ogifte delegaren under sin sjukdom har utgifter, såsom för hyra och, dylikt utöfver den direkta kostnaden för sjukvården. — Skola åter sjuk-kassornas besparade fonder vara af verklig nytta, böra de äfven få angripas i tider af allmän farsot och ej blott tjena såsom regulatorer under normala förhållanden. — Deremot skulle Fullmäktige för sin del förorda att i §:en blefve intagen uttrycklig anvisning derom, att äfven sjuk-kassedelegares hustru finge inträda såsom delegare i sjuk-kassa, enär äfven hustruns sjukdom kan medföra en betydande rubbning i en arbetarefamiljs ekonomi. Då enligt 13 § understödsbidrag får utfästas äfven i bestämdt belopp, ej blott efter beräkning af understödstagarens dagliga arbetsförtjenst,

möter ej något hinder att utfästa bidraget för hustrun lägre än för mannen, jemte det årsafgiften för henne äfven kan i motsvarande mån minskas.

Det årliga förvaltningsbidrag af 200 mark, som utöfver ett kassabidrag med 15 procent af de under nästföregående år till sjukkassan influtna årsafgifterna i 23 § utlofvas subventionerad sjukkassa, synes enligt Fullmäktiges åsigt icke böra ifrågakomma. Detta understöd af allmänna medel, som är afsedt att med lika stort belopp tillfalla alla subventionerade kassor, vare sig kassans delegare äro flere eller färre, blott deras antal uppgår till minst 50, skulle mycket ojämnt komma de olika kassornas delegare till godo. Då sjukkasseafgifterna för närvarande i allmänhet torde ställa sig å en mark i veckan eller tolf mark i året, skulle ifrågavarande bidrag för en kassa med 50 delegare motsvara $\frac{1}{3}$ af delegarnes årsafgifter, medan detsamma för en kassa med 400 delegare endast uppginge till $\frac{1}{24}$ af desamma. Ett understöd i denna form skulle därför äfven otvifvelaktigt befördra kassornas splittring i flere små kassor, något, som dock snarare borde motarbetas, emedan derigenom riskerna för hvarje kassa ökas jemte det förvaltningskostnaderna proportionsvis fördyras. Detta förvaltningsbidrag kunde i stället ersättas kassorna genom en höjning af kassabidraget, förslagsvis till 20 å 25 procent.

För subventionerad sjukkassa skall, enligt 28 §, kommunen upplåta och bekosta lämplig lokal. Uppstår misshällighet emellan sjukkassans styrelse och kommunens myndigheter angående lokal för kassan, ankommer det å Guvernören att upptaga saken. — Då emellertid pröfningen af hvad med en lämplig lokal skall förstås kan erbjuda vanskligheter, synes det enligt Fullmäktiges mening vara skäl att i denna § inrymma kommunen rätt att genom ett årligt hyresbidrag af förslagsvis 100 mark friköpa sig från nämnda skyldighet.

Emedan arbetsgifvares i 29 § utsatta skyldighet att på anhållan af styrelsen för subventionerad sjukkassa enligt honom tillställd förteckning vid arbetsliqvid „upp-bära“ afgift till kassan för delegare, som derom hos styrelsen skriftligen anhållit, icke torde vara afsedd att utsträckas längre än till att af arbetarens aflöning *innehålla* den afgift, som förfaller medan denna är i arbetet, synes 29 § böra erhålla följande, något förtydligade lydelse:

„Arbetsgivare är skyldig att, såframt styrelsen för subventionerad sjukkassa derom anhåller, enligt honom tillställd förteckning vid arbetsliqvid *innehålla under arbetstiden förfallen* afgift till kassan för delegare, som hos styrelsen skriftligen anmält åstundan att sålunda verkställa betalningen.“

I 31 § tillägges sjukkassa förmånsrätt för innestående medel hos kassans tjänsteman eller arbetsgivare, som förvaltar medlen, samt arbetsgivare, hos hvilka medlen äro i räkning insatta. Så önskligt det än vore att undvika skapandet af en ytterligare tyst förmånsrätt, se sig Fullmäktige icke i tillfälle att föreslå något lämpligare sätt att bereda kassan det i denna § afsedda och erforderliga skydd. Dock tala många skäl för att i författningen på lämpligt ställe skulle införas bestämning derom

att större del af kassans tillgångar i regel icke borde lemnas på räkning hos arbetsgifvaren innestående.

Slutligen få Fullmäktige ansluta sig till komiténs å sida 63 af betänkandet framställda förslag att genom Industristyrelsens försorg formulär till stadgar för sjuk-kassorna blefve utarbetade. Ehuru väl — såsom komitén ock framhåller — det egentliga korrektivet mot brister i stadgarna alltid blefve Industristyrelsens i 7 § omordade skyldighet att granska stadgarna för alla sjukkassor, komme dock sjelf-fallet ej blott dess arbete att underlättas utan äfven stadgarna att både till form och innehåll röna ett fördelaktigt inflytande af dylika mönsterformulär.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1893.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 12 Januari 1893.

N:o 19.

Utlåtande angående förslag till indelning af området mellan Östra chausséen och Norra hamnen.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Med anledning af att Stadsfullmäktige till Drätselkammaren återremitterat förslaget till disposition af det till fabriksqvarter indelade området mellan Östra chausséen och Norra hamnen med förnyad anhållan om Kammarens yttrande och förslag i sådant syfte, att den del af nämnda område, som är indelad till egentliga fabriksqvarter nemligen från Broholmogatan i vester intill det såsom plantering betecknade området i qv N:o 288 i öster, borde intagas i stadsplanen och de härinom befintliga fabrikstomterna upplåtas till inlösen, dock med förbehåll att de blifvande tomtegarene icke finge mot staden göra gällande anspråk om ett lika fullständigt genomförande af gatornas planering samt förseende med afloppskanaler och belysning, som i de till bostadstomter indelade stadsdelarne, utan åtnöjas med de anordningar, som stadsmyndigheterna ansåge böra i nämnda afseenden tillsvicare ifrågakomma, har Drätselkammaren för frågans allsidiga belysande uppdragit åt Byggnadskontoret ej mindre att uppgöra förslag till sådana provisoriska anordningar, hvilka blefve nödiga att omedelbart vidtaga för att kunna tillmötesgå innehafvarenes af särskilda industriella anläggningars önskan att få inlösa de af dem för närvarande innehafda arrendetomterna eller nödiga delar af desamma, än ock förslag till reglering af hela området ända till Sörnäs bibana, betecknat såsom 10:de stadsdelen, med fullständig planering af samtliga gator, anläggning af jernvägsspår längs Sörnäs Strandgata från Sörnäs lastageplats till Hagnäs torg äfvensom införande af kloaker och vattenledning samt gatubelysning, hvilka förslag här medfölja.

Förstnämnda förslag till provisoriska anordningar innefattar beredande af 6 m. breda vägar dels till bestående fabriker, såsom längs Neckens gränd till tomt N:o 7 i F. Q. *) N:o 296 eller den del af lägenheten Hagnäs, som fabriksfirman J. D. Stenberg & Söner önskat få såsom fabrikstomt bibehålla, äfvensom längs Fågelyksgatan till N:o 12 i F. Q. N:o 288 eller den tomt till hvilken Wilhelm Andstens fabriks aktiebolag velat inskränka sitt nuvarande stora område å lägenheterna Hörneberg och Wilhelmsberg eller Kauraholmsbacken dels för andra ändamål såsom längs Hagnäs

*) F. Q. = fabriksqvarteret.

torg och Sörnäs strandgata till bebyggda bostadstomten N:o 3 i kvart. N:o 295, längs samma torg till Hagnäs kajen, längs Echogatan till „allmänningen“ å villan Aspnäs, hvarest stadens allmänna simhus befinna sig och hvilken väg på samma gång leder till en af de bästa obebyggda mindre fabriksstomterna N:o 13 i F. Q. N:o 291, samt slutligen längs Aspnäsgatan, hvilken i Byggnadskontorets förslag särskildt afsåg att leda till den förut utarrenderade, numera till staden återgångna (Färlanderska) tomten N:o 11 i F. Q. N:o 291, men som i hvarje händelse bör komma till utförande emedan anläggningen af en kloak under denna gata är behöflig för hela den ofvan liggande trakten. Likaså upptages i nämnda förslag kloaker och vattenledning under nödiga delar af de redan nämnda vägarna utförda på sådant sätt, att de framdeles utgöra bestående delar af ett fullständigt hithörande ledningssystem. Samtliga dessa arbeten äro approximativt beräknade att medföra en anläggningskostnad af 57,400 mk.

Dessutom har Drätselkammaren utbedt sig Helsovårdsnämndens utlåtande angående föreliggande förslag till stadsplan och har af Nämnden fått emottaga här närslutna skrifvelse hvaraf framgår, att ingen anmärkning blifvit gjord emot det egentliga indelningsförslaget men väl ett yrkande framställt om utförandet omedelbart af en kloakanläggning, hvilken icke ingår uti af Kammaren föreslagna provisoriska arbeten.

För att utröna huruvida innehafvarene af nuvarande till fabriksstomter använda lägenheter vore sinnade, att först efter utgången af den tid, som af deras besittningsrätt till sagda lägenheter ännu återstår, eller genast efter det motsvarande tomter blefve uti stadsplanen intagna, inlösa desamma till ego, har Drätselkammaren slutligen ansett nödigt inbjuda resp. fabriksinnehafvare att underteckna en skrift hvari de förklara sig villige, att för den händelse omförmälda fabriks- eller villalägenheter blefve i stadsplanen intagna, omedelbart derefter tillösa sig eganderätten till hvar sin af de nybildade fabriksstomter, som närmast motsvarade det af dem innehafda området, i enlighet med värdering, som af staden i vanlig ordning föranstaltas och under de betalningsvilkor, hvilka beträffande af staden försålda fabriksstomter äro gällande; och hafva, såsom af närslutna handlingar framgår, Wilhelm Andsténs fabriks aktiebolag, handlanden J. C. Burmeister och byggnästaren Joh. Henr. Helenius utan förbehåll samt Maskin- och Brobyggnads aktiebolaget äfvensom ingenjör Adolf Stenberg under förhoppning att priset för en qv. meter mark ej må öfverstiga 3 mark, undertecknat en förbindelse af angifvet innehåll.

Lägges sistnämnda pris vid värdering af fabriksstomterna och ett enhetspris af 12 mark per kvadrat meter, hvilket Drätselkammaren ansett närmast motsvara bostadstomternas nuvarande värde, för sistsagda tomter till grund för beräkning af den inkomst staden komme att hafva vid försäljning af de för närvarande disponerade fabriks- och de med *boningshus bebyggda* bostadstomterna, så erhålles följande:

Värdet af fabriksstomterna

N:o 7 vid Neckens gränd i F. Q. N:o 296 (Hagnäs) kvadr. meter	16,884
N:o 6 vid Östra Chausséen i F. Q. N:o 294 (Necken. Innehafvaren af „Osbergsska verkstaden“ hade vid tiden för det ursprungliga förslagens uppgörande för afsigt att inskränka sig till tomt N:o 6 men torde den nye egaren af nämnda verkstad, Maskin- och Brobyggnads aktiebolaget, för sin verksamhet vara i behof af hela F. Q. N:o 294 äfvensom F. Q. N:ris 292 och 293 eller lägenheterna Necken och Pankakan, hvilka bolaget nu innehar, i det närmaste oförändrade) . .	17,457
N:o 8 vid Östra Chausséen i F. Q. N:o 294 (inom Necken)	3,490
N:o 3 vid Aspås alléen i F. Q. N:o 294 (inom Necken)	3,480
N:o 9 vid Sörnäs Strandgata i F. Q. N:o 294 (inom Necken).	4,060
F. Q. N:o 293 (inom Necken)	8,640
F. Q. N:o 292 (Pankakan)	5,178
N:o 20 vid Östra Chausséen i F. Q. N:o 289 (Nya Fågelvik)	10,668
N:o 22 „ „ „ „ „ (Fågelvik, förra tändsticksfabriken)	11,094
N:o 24 „ „ „ „ 288 (Garfveritomt inom Fågelvik) . .	11,050
N:o 21 vid Sörnäs Strandgata i F. Q. N:o 288 (Andstenska kakelfabriken).	19,194
Summa kvadrat meter	111,195

Försålda till förenämnda pris 3 mark per kvadrat meter skulle dessa fabriksstomter inbringa i kapital 333,585 mark och årsinkomsten efter 6 % annuitet utgöra mark 20,015:10.

Drätselkammaren har visserligen tvekat att bland de tomter, hvilka skola upplåtas åt sina nuvarande innehafvare, upptaga tomten N:o 22 i F. Q. N:o 289 inom lägenheten Fågelvik, å hvilken förra tändsticksfabriken är belägen, emedan sagda fabrik till största delen blifvit inredd till bostäder och ingen annan industri här inrymmes än en smedverkstad, men då Fågelvik ursprungligen blifvit till fabrik upplåten och då tomternas N:o 20 i F. Q. N:o 289 och N:o 24 inom N:o 288 disposition likasom ock Fågelviksgatans öppnande äro beroende af förstnämnda tomts omedelbara försäljning, har Kammaren dock ansett lämpligt att låta densamma här ingå.

Värdet af de bebyggda bostadstomterna är:

N:o 4 vid Östra Chausséen i kvarteret N:o 295 (inom Hagnäs) kvadrat meter	2,110
N:o 3 vid Sörnäs Strandväg i „ „ „	1,476
N:o 26 vid Östra Chausséen i F. Q. N:o 288 (inom Vilhelmsberg).	3,337
Summa kvadrat meter	6,923

Efter ett pris af 12 mark per kvadrat meter skulle dessa tre bostadstomter representera ett kapital af 83,076 mark och den årliga inkomsten, ifall de försäljas på samma vilkor, som blifvit fastställda för försäljning af bostadstomter inom nuvarande stadsplan, å 7 % utgöra mark 5,815:32.

Tillfälliga inkomster torde dessutom kunna påräknas för fabriksstomterna N:o 2 vid Hagnäs torg i F. Q. N:o 296 och N:o 2 vid Dalgatan i F. Q. N:o 291, då egarene till å dessa tomter belägna äldre boningshus antagligen äro villiga att tillsvidare på arrende öfvertaga desamma intill dess dessa tomter kunna blifva för industriela behof försålda, äfvensom för det nuvarande Aspås plantaget, beläget inom kvarteren N:o 290 och 291, och torde dessa inkomster möjligen stiga till 1,400 mark.

Härvid må likväl beaktas att de nuvarande arrendeafgifterna för ofvannämnda inom det till stadsplan indelade området belägna arrendetomterna, uppgående till c:a 3,700 mark, bortfalla.

Totalbeloppet af de nya intraderna stege emellertid enligt ofvanstående beräkning i rundt tal till 27,000 mark och, ifall desamma användas till betäckande af utgifterna för de tidigare nämnda provisoriska arbetena, hvilka beräknades medföra en kostnad af 57,400 mark, kunde de nödvändigaste anordningarne för anläggandet af vägar och tomternas förseende med aflöpps- och vattenledning slutföras inom förloppet af det tredje året efter det försäljningen af tomterna försiggått utan att medel behöfde för ändamålet uttaxeras.

Detta gynsamma resultat är likväl endast skenbart i ty att, såsom af Byggnadskontorets beräkningar framgår, utgifterna för genomförandet af samtliga regleringsarbeten och anläggningar inom området mellan Östra Chauséen och Norra hamnen från Broholmsgatan till Sörnäs bibana komme att stiga till 978,900 mark och inkomsterna vid försäljning af alla härinom belägna tomter att uppgå till 1,109,955 mark, eller sålunda lemna ett öfverskott af endast 131,055 mark, hvarvid är att märka det kostnaden för stensättning af de gatuandelar der sådan åläge staden att bekosta och anläggningen af planteringen inom kvarteret N:o 288, hvilka dock kräfde betydande summor, icke af Byggnadskontoret observerats. Ehuru sagde kostnadsberäkningar äro aproximativa och baserade hufvudsakligen på de pris per qv. meter, som färdig gata med dertill hörande ledningar vid af Byggnadskontoret utförda arbeten betingat sig och dessa pris sjelfallet äro beroende af byggnadssätt och olika terrängförhållanden samt sålunda kunna betydligt variera, kan man dock af dessa kalkyler draga den slutsats, att ifall den till fabriksstomter disponerade marken försäljes till ett medelpris af 3 mark per qv. meter och bostadstomterna å 12 mark, staden komme att gratis afstå nu ifrågavarande marker. Kalkylen kunde visserligen ställa sig fördelaktigare om ett högre pris åsattes tomterna, men har Drätselkammaren, ehuru väl en del af bostadstomterna, beroende af deras läge och beskaffenhet, vid försäljning antagligen komme att betinga sig vida högre pris, icke ansett med säkerhet kunna förutsättas att det åsatta medelpriset 12 mark pr kvadrat meter komme att öfverskridas enär andra tomter åter äro oländiga och afägsset belägna; icke heller har Kammaren trott sig böra föreslå högre pris för fabriksstomterna än 3 mark för kvadrat metern, ty då den skuldbörda, som genom ett högt pris skulle åhvälfvas redan befintliga eller framdeles uppstående industriela företag för de jemförelsevis stora områden, som för dem erfordras, möjligen blefve så betungande att de derigenom törhända komme att

föra ett tynande lif, har Kammaren ansett de indirekta fördelar, hvilka staden komme att hafva af väl lönande företag, vara större än en möjligen större direkt inkomst vid jordens försäljning.

Den inflytande annuiteten för tomter, hvilka omedelbart efter ifrågavarande områdes intagande i stadsplanen kunna föryttras, skulle såsom häraf framgår till en början betäcka såväl kostnaden för de nödvändigaste provisoriska anordningarne för beredande af kommunikationsleder och de redan bebyggda tomternas förseende med kloaker, vattenledning samt belysning som ock en del utgifter för fortsatta regleringsarbeten i och för försäljning af förut odisponerade tomter, och skulle med lösen för samtliga tomter sist och slutligen all gatubyggnad, anläggning af jernvägsspår och öfriga anordningar kunna bekostas, men torde dock måsta förutsättas, att då köpeskillingen för bostadstomter enligt gällande bestämmelser inbetalas under 29 och för fabriks- tomter under c:a 40 år, en tidpunkt skall inträffa under hvilken berättigad fordran på regleringsarbetenas snabbare och fullständigare utförande framkallar större utgifter än med den derintills erlagda annuiteten kan bestridas. Härvid komme de drygare utgifterna att belasta budgeten under samma tidsperiod.

För den händelse Stadsfullmäktige emellertid finna skäligt, att redan nu intaga området mellan Östra Chaussén och Norra hamnen från Broholmsgatan till planteringen inom kvarteret N:o 288 uti stadsplan, och inga förändringar uti det föreliggande förslaget till indelning af sagda terräng af Fullmäktige vidtages, torde följande beslut böra fattas:

att uppdraga åt Drätselkammaren att låta uppgöra nödiga ritningar i två exemplar och tillställa de samma Stadsfullmäktige för att inlemnas till slutlig fastställelse;

att likaledes lemna Drätselkammaren i uppdrag, att sedan stadfästelse vunnits, efter försiggången värdering, omedelbart försälja redan bebyggda bostads- och fabriks- tomter äfvensom i mån af efterfrågan och sedan nödiga vägar, kloaker och vattenledning till dem hunnit anläggas, föryttra äfven öfriga inom den nya stadsdelen befintliga tomter, samt att uti 1894 och derpå följande års budget upptaga anslag för utförande af de vägbyggnader och öfriga här ofvan föreslagna provisoriska anordningar, dock icke till större belopp än summan af under året inflytande annuitet å löseskillingen för de försälda tomterna.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 15 september 1892.

Till Drättselkammaren i Helsingfors.

Byggnadskontoret affordrat förslag, såväl till de anläggningar, hvilkas utförande inom närmaste framtid äro nödvändiga för att möjliggöra försäljningen af fabrikslotter sydost om Östra Chausséen, hvilka redan äro bebyggda, som ock ett approximativt kostnadsförslag till en fullständigt genomförd indelning af ifrågasvarande område mellan Broholmen och Sörnäs bibana, har jag härmed äran inlemna, hvarjemte följande förklaringar öfver förslagen bifogas.

Aldenstund ifrågasatt blifvit att den del af den projekterade stadsplanen sydost om Östra Chausséen, som upptages af uteslutande fabriksqvarter, eller med andra ord området mellan Hagnäs torg och planteringen å nuvarande villan Hörneberg, så fort ske kan, skulle införlifvas med Helsingfors stadsplan, med vilkor dock att de blifvande tomtägarene icke finge göra anspråk på ett fullständigt genomförande af gatuplaneringar och så vidare, har å Byggnadskontoret föreslagits att tillsvidare endast 6 m. breda körvägar skulle utföras till bestående fabriksanläggningar hvarjemte nödiga kloaker och vattenledningsrör komme att nedläggas. Belysningen är föreslagen att ske medelst petroleumlyktor.

De gator, som tillsvidare komma att på så sätt utföras äro:

1) Väg utmed östra sidan af Hagnäs torg jemte en förgrening längs Sörnäs strandväg till tomt N:o 3 i kvarteret N:o 295.

2) Neckens gränd till fabrikslotten N:o 7 i kvarteret N:o 296.

3) Aspnäsgatan, till utarrenderade fabrikslotten N:o 11 i kvarteret N:o 291. Från Chausséen leder visserligen en förefintlig väg ned till denna tomt, men aldenstund kloaken under Aspnäsgatan i hvarje händelse bör utföras, såväl för att skydda det lågt belägna fabriksqvarteret N:o 294 mot norrifrån inträngande vatten, som ock för beredande af aflopp från tomterna N:ris 3 och 8 i samma kvarter, måste ofvannämnda körväg jämväl utföras för att nödig betäckning på såväl vattenledning, som kloak skall erhållas.

4) Fogelviksgatan jämte en arm längs Sörnäs strandväg till fabrikslotten N:o 21 i kvarteret N:o 288.

Kostnaderna för dessa vägar, vattenledning, kloaker och lyktor uppgå, enligt bilagda kostnadsförslag (A) till *Fmy.* 57,400.

Sammanlagda arealen af de bebyggda fabrikslotter, som härigenom kunna försälas uppgår till 120,316 m², hvarjämte 4 stycken bostadlotter i kvarteret N:o

295 och 2 st. i kvarteret 288 med en totalareal af 13,043 qv. m. blifva disponibla; och om fabriksomtomterna värderas till det låga priset af 3 *Tmf.* per qv. m. samt bostadstomterna till 12 *Tmf.* per qv. m. så erhålles genom försäljning af:

120,316 qv. m. fabriksomt à 3 <i>Tmf.</i>	. . . . .	360,948
13,043 " " bostadstomt à 12 <i>Tmf.</i>	. . . . .	156,516
		<u>Summa <i>Tmf.</i> 517,464</u>

För tillgodoseende äfven af andra behof och för att göra de öfriga, ännu obebyggda, fabriks- och bostadstomterna tillgängliga, bör, utom ofvanuppräknade arbeten, utföras:

a) Väg längs Echogatan till tomt N:o 13 i kvarteret N:o 291 och allmänningen der stadens simhus äro belägna;

b) återvändsgränden norrom kvarteret N:o 288 till tomt N:o 3, för hvilka anläggningar kostnaderna uppgå till *Tmf.* 11,580 och arealen af de härefter disponibla tomterna utgör:

4,140 qv. m. à 3 <i>Tmf.</i>	. . . . .	12,420
1,978 " " à 12 <i>Tmf.</i>	. . . . .	23,736
		<u>Summa <i>Tmf.</i> 36,156</u>

Totala anläggningskostnaden uppgår således till *Tmf.* 68,980 och löseskillingen för försäljbara tomter till *Tmf.* 553,620. Genomföres deremot planeringen och så vidare å detta område fullständigt, så stiga anläggningskostnaderna till *Tmf.* 333,700.

Tages hela det mellan Broholmen och Sörnäs bibana belägna, till stadsplan projekterade området i betraktande, så ställa sig kostnaderna för en fullständigt genomförd indelning på följande sätt:

gatuplanering	535,300
kloakledningar	144,500
vattenledning	117,500
belysning	7,500
dubbelt jernvägsspår längs Sörnäs strandväg, komplett . .	82,500
Hagnäs torg och upplagsplats, komplett	65,000
Planteringar (excl. anläggningen å kvarteret N:o 286) . .	26,600
	<u>Summa <i>Tmf.</i> 978,900</u>

och köpeskillingen, som erhålles genom försäljningen af samtliga tomter utgör:

för 163,541 qv. m. fabriksomt à 3 <i>Tmf.</i>	. . . . .	490,623
" 51,611 " " bostadstomt à 12 <i>Tmf.</i>	. . . . .	619,332
		<u>Summa <i>Tmf.</i> 1,109,955</u>

Planritningar och kostnadsförslag bifogas.

G. Idström.

t. f.

Kostnadsförslag till provisorisk gatuplanering, kloak och vattenledning för området mellan Östra Chausséen och Norra hamnen från Broholmogatan till planteringen inom qv. N:o 288.

1:o) För disponerade tomter.

a) Planering.

1,224 m ² för väg till tomt 2 å Sörnäs strandväg samt Hag-näskaj å 4: 60	5,621: 20	
228 " " " till tomt 3 å Sörnäs strandväg å 4: 60	1,048: 80	
1,110 " " " å Neckens gränd å 4: 60	5,106: —	
18 " " infart till tomt 4 å Sörnäs strandväg å 4: 60.	82: 80	
39 " " " " " 8 å Östra Chausséen å 4: 60	179: 40	
18 " " " " " 7 å Neckens gränd å 4: 60.	82: 80	
984 " " väg å Aspnäsgatan å 4: 60	4,526: 40	
39 " " infart till tomt 3 å Aspnäsgatan å 4: 60	179: 40	
45 " " " " " 2 å Dalgatan å 4: 60.	207: —	
39 " " " " " 9 å Sörnäs strandv. å 4: 60	179: 40	
24 " " " " " 11 å " " "	110: 40	
654 " " väg å Fogelviksgatan å 4: 60	3,008: 40	
798 m ³ fyllningsjord att anskaffas för utfyllning af Fogelviksgatans östra ända (i vatten) å 2: —	1,596: —	
1,302 " fyllningsjord att anskaffas för samma ändamål till Sörnäs strandväg, öster om F. Q. 288 å 2: —	2,604: —	24,532: —
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap m. m.		2,468: —
	<u>Summa <i>Smc</i></u>	<u>27,000: —</u>

b) Kanal.

295 l. m. murad kanal, typ B å 35: —	10,325: —	
127 " 12" glac. lerrör incl. sprängning å 38: —	5,826: —	
2 st. infallsbrunnar, compl. å 300: —	600: —	16,751: —
C:a 10 % som ofvan		1,649: —
	<u>Summa <i>Smc</i></u>	<u>18,400: —</u>

c) Vattenledning.

169 l. m. 152 ^m / _m tackjärnsrör incl. gräfning à 17: —	2,873: —	
80 " 102 " " " sprängning à 30: —	2,400: —	
250 " " " " gräfning à 13: —	3,250: —	
5 st. brandposter à 250: —	1,250: —	
2 " 152 ^m / _m afstängningskranar à 140: —	280: —	
2 " 102 " " " à 90: —	180: —	10,233: —
C:a 10 % som ofvan		1,107: —
	<u>Summa <i>Smk.</i></u>	<u>11,340: —</u>

d) Belysning.

11 st. petroleumlyktor à 60: —		660: —
	<u>Summa <i>Smk.</i></u>	<u>660: —</u>

Sammandrag.

a) Gatuplanering	27,000: —
b) Aflopsledning	18,400: —
c) Vattenledning	11,340: —
d) Belysning	660: —
	<u>Summa <i>Smk.</i></u>
	57,400: —

2:o) För odisponerade tomter.**a) Planering.**

660 m ² för väg å Echogatan à 4:60	3,036: —	
18 " " infart till tomt 13 å Sörnäs strandväg à 4:60	82: 80	
558 " " väg å Återvändsgränden norrom kvarteret 288 à 4:60.	2,566: 80	5,685: 60
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap m. m.		564: 40
	<u>Summa <i>Smk.</i></u>	<u>6,250: —</u>

b) Vattenledning.

86 l. m. 102 ^m / _m tackjärnsrör incl. sprängning à 30: —	2,580: —	
110 " " " " gräfning à 13: —	1,430: —	
2 st. brandposter à 250: —	500: —	
2 " 102 ^m / _m afstängningskranar à 90: —	180: —	4,690: —
C:a 10 % som ofvan		460: —
	<u>Summa <i>Smk.</i></u>	<u>5,150: —</u>

c) Belysning.

3 st. petroleumlyktor à 60: —	180: —
Summa <i>Tmç</i>	180: —

Sammandrag.

a) Gatuplanering	6,250: —
b) Vattenledning	5,150: —
c) Belysning	180: —
Summa <i>Tmç</i>	11,580: —

Tablå öfver tomtarealerna af fabriksqvarteren.

Qvarter N:o	Tomt N:o	Tomtareal i qv. m.		Anmärkningar.
		Bebyggda.	Obebyggda.	
296	7	16,884	—	
"	4	—	4,594	
"	2	8,270	—	
294	6	17,457	—	hvaraf 120 m ² utfyllning i vatten.
"	8	—	3,490	
"	3	—	3,480	
"	9	—	4,060	
293	6	—	8,640	
292	—	—	5,178	
291	2	5,100	—	
"	11	—	5,275	" 90 m ² d:o i d:o
"	13	—	4,140	
289	20	10,668	—	" 2,310 m ² d:o i d:o
"	22	11,094	—	" 4,386 m ² d:o i d:o
288	24	11,050	—	" 968 m ² d:o i d:o
"	21	19,194	—	" 56 m ² d:o i d:o
287	23	—	6,881	" 72 m ² d:o i d:o
"	25	—	7,118	" 332 m ² d:o i d:o
282	27	—	3,654	
"	29	—	3,654	
"	31	—	3,660	
Summa		99,717	63,824	

Tablå öfver tomtarealerna af bostadstomterna.

Quarter N:o.	Tomt N:o.	Tomtareal i qv. m.		Anmärkingar.
		Bebyggda.	Obebyggda.	
283	1	—	1,312	
"	2	—	1,312	
"	3	1,491	—	
"	4	—	1,491	
"	5	—	1,491	
"	6	—	1,491	
"	7	—	1,491	
"	8	—	1,491	
"	9	—	1,560	
"	10	—	1,400	
284	3	—	1,028	
"	6	—	1,139	
"	5	—	1,237	å Sibyllegatan.
"	4	—	1,176	
"	5	—	1,028	å Svalbogatan.
"	7	—	1,296	
"	34	—	1,128	
"	36	—	1,406	
285	1	—	1,254	
"	3	—	1,254	å Sibyllegatan.
"	7	—	1,254	
"	8	—	1,254	
"	6	—	1,254	
"	5	—	1,254	
"	4	—	1,254	
"	3	—	1,254	å Hörnebergsgatan.
"	32	—	1,240	
"	30	—	1,350	
288	26	—	3,337	
"	28	—	2,070	
"	3	—	1,978	
295	2	—	2,362	
"	3	1,476	—	
"	4	2,110	—	
"	5	—	1,688	
Summa		5,077	46,534	

**Kostnadsförslag till gatuplanering, kloak, vattenledning och
belysning för området mellan Östra Chausséen och Norra
hamnen från Broholmsgatan till Sörnäs bibana.**

1:o) Fabriksqvarter.

a) Planering.

85,289 qv.m. planering å 4:50	383,800: 50	
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse	38,999: 50	422,800: —
	Summa <i>Små</i> :	422,800: —

b) Kloaker.

2,001 kub.m. bärgsprängning å 14 mk	28,014: —	
2,500 „ sprängsten att undanskaffas å 2:60	6,500: —	
2,001 „ jordfyllning att ersätta sprängstenen å 3:20	6,403: 20	
1,064 „ kanalgrävning incl. igenfyllning af kanalgraf- ven å 2 mk	2,128: —	
602 „ d:o, hvaraf hälften för kloak (andra hälften för vattenledning) å 2 mk	602: —	
796 löp. m. murad kanal, typ. B. å 24 mk	19,104: —	
387 „ 12" glacerade lerrör å 7:20	2,786: 40	
16 st. infallsbrunnar å 300 mk	4,800: —	
5 „ ventilationsrör å 100 mk	500: —	
8 „ instigningsschakt å 300 mk	2,400: —	
6 löp. m. murad kanalmyrning af kilad sten å 70 mk	420: —	73,657: 60
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		7,342: 40
	Summa <i>Små</i> :	81,000: —

c) Vattenledning.

840 kub.m. bergsprängning å 14 mk	11,760: —	
1,010 „ sprängsten att undanskaffa å 2:60	2,626: —	
840 „ jordfyllning att ersätta sprängstenen å 3:20	2,688: —	
943 „ kanalgrävning incl. igenfyllning af kanalgraf- ven å 2 mk	1,886: —	
602 „ d:o, hvaraf hälften på vattenledning (andra hälften på kloak) å 2 mk	602: —	19,562: —
C:a 10 % som ofvan		1,938: —
	Transport	21,500: —

	Transport	21,500: —
Enligt bilagdt, detaljeradt kostnadsförslag till vattenledning af vattenledningskontoret, tillkommer en summa af		14,400: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>35,900: —</u>

d) Belysning.

83 st. lyktor à 60 mk		4,980: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>4,980: —</u>

Sammandrag:

a) Gatuplanering		422,800: —
b) Afloppsledning		81,000: —
c) Vattenledning		35,900: —
d) Gatubelysning		4,980: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>544,680: —</u>

2:o) Bostadsqvarter.**a) Planering.**

22,723 qv.m. planering à 4: 50		102,253: 50
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		10,246: 50
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>112,500: —</u>

b) Kloaker.

305 kub.m. bärgsprängning à 14 mk		4,270: —
395 „ sprängsten att undanskaffa à 2: 60		1,027: —
305 „ jordfyllning att ersätta sprängstenen à 3: 20		976: —
3,472 „ bärgsprängning, hvaraf hälften för kloak (andra för vattenledning) à 14 mk		24,304: —
4,290 „ sprängsten att undanskaffa, hvaraf halfva kostnaden för kloak à 2: 60		5,577: —
3,472 „ jordfyllning att ersätta sprängstenen hvaraf $\frac{1}{2}$ för kloak à 3: 20		5,555: 20
1,252 löp. m. 12" glacerade lerrör à 7: 20		9,014: 40
10 st. infallsbrunnar à 300 mk		3,000: —
7 „ ventilationsrör à 100 mk		700: —
11 „ instigningsschakt à 300 mk		3,300: —
C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		5,776: 40
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>63,500: —</u>

c) Vattenledning.

Hälften af ofvannämnda för kloak och vattenledning			
	gemensamma kostnader, inalles	35,436: 20	
1,058	kub.m. bärgsprängning å 14 mk	14,812: —	
1,320	" sprängsten att undanskaffa å 2: 60	3,432: —	
1,058	" jordfyllning att ersätta sprängstenen å 3: 20.	3,385: 60	57,065: 80
	C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		5,734: 20
	Enligt bilagdt, detaljeradt kostnadsförslag af Vattenledningskontoret till vattenledning excl. sprängning och gräfning, tillkommer		18,800: —
		Summa <i>Fmk.</i>	81,600: —

d) Belysning.

42 st.	lyktor å 60 mk		2,520: —
		Summa <i>Fmk.</i>	2,520: —

Sammandrag:

a)	Gatuplanering		112,500: —
b)	Aflopsledning		63,500: —
c)	Vattenledning		81,600: —
d)	Belysning		2,520: —
		Summa <i>Fmk.</i>	260,120: —

Jernvägsspår.

4,860	kub.m. ballastgrus å 2: 50	12,150: —	
3,354	löp. m. spår å 15: 25	51,148: 50	
4 st.	enkla förbindningsvexlar å 2,700 mk	10,800: —	
1 st.	enkel vaxel å 900 mk	900: —	74,998: 50
	C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		7,501: 50
		Summa <i>Fmk.</i>	82,500: —

Planteringar.

12,090	qv.m. planteringar å 2 mk		24,180: —
	C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		2,420: —
		Summa <i>Fmk.</i>	26,600: —

Torg.

19,700	qv.m. planering å 3 mk		59,100: —
	C:a 10 % för transporter, arbetsredskap och diverse		5,900: —
		Summa <i>Fmk.</i>	65,000: —

Sammandrag:

a) Gatuspolningar	535,300: —
b) Afloppsledningar	144,500: —
c) Vattenledningar	117,500: —
d) Belysning	7,500: —
e) Torgplanering	65,000: —
f) Järnvägsspår	82,500: —
g) Planteringar	26,600: —
	<hr/>
	Summa <i>Smc.</i> 978,900: —

Häruti ingår icke stensättning af stadens gatuandelar och ej heller anordning af planteringen inom qv. N:o 288.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

HELSINGFORS.

Helsingfors,

den 24 Januari 1893.

N:o 10.

Till drätselkammaren i Helsingfors.

I skrifvelse af den 12 dennes n:o 18 har drätselkammaren anhållit om helsovårdsnämndens yttrande öfver af Helsingfors stads byggnadskontor upprättadt förslag till stadsplan för området mellan Östra chausséen och Norra hamnen från Broholmsgatan i vester till Sörnäs bibana i öster; och får nämnden med anledning häraf anmärka blott *a)* att den stora afloppskanal, som afleder spillvattnet från området Berghäll och fortlöper genom den påfyllda platsen bortom Långa bron samt utmynnar i sjön öster om området n:o 31 å Broholmen är med afseende å sitt utlopp i sanitärt afseende synnerligen ogynnsamt belägen och borde därför den förlängning af densamma till udden af området Hagnäs, hvilken finnes föreslagen å planen till fullständig reglering af ifrågavarande område inom möjligast korta tid komma till utförande, samt *b)* att de framtida egarene af de nu af vatten betäckta områdena borde tillhållas att till fyllningsmaterial å dessa områden icke använda enbart gråsten, utan förstädigas att fylla de emellan gråstenarne uppkommande mellanrummen med jord eller sand.

På helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1893.

Utskottsbetänkande angående beredande af arbetsförtjenst åt nödstälde.

Jemte skrifvelse af den 28 december sistlidet år har Magistraten till Stadsfullmäktige insändt en från fackföreningen för timmermän till Magistraten inlemnad, till Fullmäktige stäld skrift, deri föreningen anför att byggnadsverksamhetens nästan fullständiga upphörande i Helsingfors lemnat omkring halfva antalet af samtliga timmermän, inemot ettusen man, utan arbete. Då flertalet af desse arbetslöse dertill hafva familjer, som skola af dem underhållas, samt de i saknad af besparingar äro hänvisade till arbete såsom sin enda utkomst, har föreningen anhållit att Fullmäktige genom några af staden föranstaltade arbeten, vid hvilka de arbetslöse kunde finna sysselsättning, måtte söka att lindra den rådande nöden.

Vidare har Fattigvårdsstyrelsen i två skrivelser af den 12 november sistlidet år och 14 innevarande januari hemställt om något allmänt arbete, dit dagsverkare kunde af Fattigvårdsstyrelsen hänvisas för att erhålla arbetsförtjenst. Så långt utrymmet medgäfvade hade de arbetssökande mottagits i stadens arbets- och fattiggård, men som de flesta vore okunnige i slöjd och handtverk, blefve deras sysselsättande derstädes ytterst svårt och nästan omöjligt, och betungade de sålunda inrättningen med sitt uppehälle utan ringaste nytta. Olämpligt och principvidrigt vore det jemväl att lemna penningebidrag eller understöd utan att anvisa eller erbjuda arbete, och skulle sådant dessutom med nu rådande höga priser å lifsförnödenheter och antalet hjälpbehöfvande medföra så stora utgifter för fattigvården, att dess behof af ökad anslag kunde uppgå till den för ett allmänt arbete erforderliga summan.

I anledning häraf hafva Fullmäktige vid sammanträde den 17 i denna månad uppdragit åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Ehuru frågan om behofvet af nödhjulsarbeten redan vid behandlingen af budgeten för innevarande år varit under öfvervägande, så synes dock, efter hvad erfarenheten numera utvisar, sagda behof då icke hafva blifvit tillbörligen uppskattadt, hvarför Fullmäktige, efter utskottets tanke, nu icke kunna undandraga sig att utöfver redan beslutna arbeten anordna några nya sådana för omförmälda ändamål. Härvid kunna sjelfallet endast sådana arbeten komma i fråga, som fylla ett, om ock ej för stunden förefintligt behof, samt alla förslag till arbeten, de der icke lemna i utbyte arbetsprodukter af obestridligt värde, böra förkastas. Ej heller torde till dessa arbeten i

allmänhet böra antagas arbetare, som icke redan äro i staden hemmahörande, hvarjemte arbetslönerna vid dessa nödhjulsarbeten torde böra fastställas något lägre än de vanliga på det att endast verkligen nödstälde eller sådana arbetare, som ej annorstädes kunnat få sysselsättning, må vid dem användas.

Att inemot tusen timmermän, motsvarande, efter fackföreningens för timmermän uppgift, halfva antalet af i staden befintliga sådana, för närvarande skulle vara utan arbete, synes utskottet knapt vara tänkbart, förutsatt nemligen att till timmermän icke räknas äfven handtlangare och andra arbetare utan yrkesskicklighet. Efter hvad utskottet inhemtat, uppgår antalet timmermän, som vid hamnbanan kunna finna sysselsättning, snart till 200, och pågå för öfrigt arbeten vid åtminstone 14 stora byggen, der dylika arbetare fortfarande behövas. Vidare beror upptagandet af arbetet å de nya kommunala sjukhusbyggnaderna endast på att ritningarne för desamma fastställas, och då Guvernörens godkännande af ritningarne, efter utskottet meddelade upplysningar, kan påräknas inom några dagar, erhålla här ganska snart ett större antal timmermän arbete. Vid hamnarbetena å vestra kajen kan äfven ett antal timmermän snart påräkna sysselsättning, då arbetet med brolocket derstädes skall begynna, hvar emot muddringen först måste slutföras innan de öfrige hamnarbeten, hvartill timmermän erfordras, kunna påbörjas. — De arbeten, hvilka sålunda antingen redan pågå eller inom närmaste framtid vidtaga, borde efter utskottets tanke vara tillfylles för att afhjelpa det mest trängande behovet af arbete inom detta fack. Vid anfördt förhållande torde fackföreningens för timmermän framställning icke böra till åtgärd föranleda.

I årets budget har upptagits ett anslag på 9,500 mark till planering af kyrkogårdsgatan från Lappviksgatan till Gräsviken. I händelse detta anslag höjdes med 5,000 mark, kunde derigenom arbetsförtjenst beredas åt 80 till 100 stenarbetare, som finge syssla med utjemning af gatan medels sprängning samt uppförandet af stödmurar. En snar planering af denna gata är utomdessa nödvändig för arbetena å det kommunala sjukhusets tomt.

Likaledes kunde stenarbetare finna sysselsättning i händelse en del af de utaf Drätselkammaren i budgetförslaget upptagna, men sedermera af sparsamhetsskäl utslutna regleringsarbetena å Berghäll utfördes, eller första linjen planerades mellan Wallins- och Castréngatorna äfvensom tredje linjen mellan Castréns- och Lönnroths- samt Castréns- och Wallinsgatorna. Till dessa arbeten, som skulle innefatta endast planeringssprängning, men däremot icke anläggandet af afloppskanaler och vattenledning, skulle erfordras ett anslag af 15,000 mark, och kunde omkring 100 man härvid erhålla sysselsättning.

Vidare ingår i budgeten ett anslag af 10,000 mark för nubbsten till omläggning af Salutorget. Af ett tidigare, år 1892, för Salutorgets omläggning beviljad anslag återstå oanvända 12,000 mark. Sistnämnda belopp kunde af Stadsfullmäktige anvisas till användning för samma ändamål som omordade 10,000, hvarigenom ett större antal nubbstensarbetare skulle få arbetsförtjenst.

Då anordnandet af arbeten, vid hvilka särskild yrkesskicklighet icke erfordras, måste anses vara främst af vigt, emedan ett stort antal vanlige arbetare sakna arbete, har utskottet anslutit sig till ett inom Fullmäktige framkastadt förslag att till ballastering å hamnbanan hufvudsakligen måtte användas bokad sten i stället för sand och grus. Stenbokningsarbetet erfordrar icke någon synnerlig färdighet och vana, hvarför härigenom ett stort antal arbetslösa vunne sysselsättning. Det har väl uttalats, att kostnaderna för ballasteringen derigenom komme att något stegras, och om väl detta måste anses vara riktigt torde dock prisskilnaden icke blifva betydlig. Enligt hvad utskottet på fråga hos Jernvägsstyrelsen erfarit kan från de af jernvägen i närheten af Malm och Dickursby bearbetade sandgropar i deras nuvarande tillstånd ett till ballast för hamnbanan fullt tjenligt material, sådant Jernvägsstyrelsen anser der böra komma till användning, icke erhållas, och kan man hysa förhoppning om vinnandet af bättre material först sedan de å härvarande bangård till utförande bestämda fyllningsarbeten, hvilka i vår åter skola vidtaga, fortgått en längre tid och spåret i den nya sandgropen vid Dickursby derigenom blifvit utsträckt längre in i gropen. Jernvägsstyrelsen har därför ock förklarat sig urständsat att förr än på hösten detta år leverera den ifrågakomna ballasten och äfven då endast under förutsättning, att under den fortgående bearbetningen af gropen det utgräfdas materialets kvalitet befunnits väsentligen bättre än härintills. Hvad anginge priset så stälde sig detta, enligt Jernvägsstyrelsens uppgift, till 10 mk 75 penni per vagn af omkring 5 kubikmeters innehåll.

Några flere nödhjulsarbeten anser sig utskottet icke för närvarande kunna föreslå, enär nödiga förberedelser till dylika arbeten saknas och ej heller sådana arbeten finnas, som kunna utföras vintertid.

Utskottet får därför hos Stadsfullmäktige värdsamt föreslå att Fullmäktige ville, till lindrande af arbetsbristen hos den fattigaste delen af stadens befolkning,

bevilja ett tillskottsanslag till planering af Kyrkogårdsgatan från Lappviksgatan till Gräsviken af 5,000 mark,

anslå 15,000 mark att användas till planering å Berghäll af första linjen mellan Wallins- och Castréngatorna äfvensom tredje linjen mellan Castréns och Lönnroths samt Castréns och Wallinsgatorna,

besluta att af 1892 års anslag för omläggning af Salutorget besparade c. 12,000 mark finge användas till anskaffande af nubbssten för framtida omlägningsarbeten å samma torg,

bemyndiga Hamnbanebyggnadsstyrelsen att till ballastering af hamnbanan använda bokad sten i stället för sand och grus äfvensom

bestämna att vid utförandet af dessa arbeten företrädesvis skulle användas i staden hemmahörande arbetare och arbetslönen bestämmas något lägre än den vanliga.

Helsingfors, den 31 januari 1893.

Mauritz Hallberg.

K. G. Sivenius.

Wilh. Brummer.

G. A. Helsingius.

Otto Ehrström.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 3 December 1892.

N:o 281.

Handlingar rörande frågan om upphäfvandet af auktionstvånget i städerna.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Jemte det Magistraten har äran härmed till Stadsfullmäktige öfversända af Guvernören i länet jemte skrifvelse för den 29 sistlidne November Magistraten tillhandahållna afskrift utaf Civilexpeditionen i Kejslerliga Senaten för Finland till Guvernören aflåtna skrifvelse med anledning af senast församlade Ständers hos Hans Kejslerliga Majestät gjorda underdåniga anhållan att Hans Majestät, efter inhemtad utredning från landets städer, ville taga i öfvervägande, huruvida icke auktionsväsendet i desamma, med upphäfvande af det nu rådande auktionstvånget, kunde anordnas på ett mera tidsenligt sätt samt att Ständerna sedermera måtte föreläggas nådig proposition i ämnet, får Magistraten anhålla att Stadsfullmäktige ville innan den 15 Januari nästkommande år 1893 till Magistraten inkomma med sitt till Hans Kejslerliga Majestät ställda yttrande i ämnet.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Bernh. Anthoni.

CIVILEXPEDITIONEN

i

Kejslerliga Senaten

för

Finland.

Helsingfors,

den 17 November 1892.

N:o 773.

Till Guvernören i Nylands län.

I sammanhang med Hans Kejslerliga Majestäts nådiga proposition med förslag till förordning om allmänna upplagsmagasin med rätt att utgifva warrants och särskildt frågan om rättighet för de allmänna upplagsmagasinen att, med befrielse från erlag-

gande af de i stad föreskrifna auktionsafgifterna, föranstalta försäljning af insatt vara genom offentlig auktion inom inrättningens lokal, hafva Finlands vid senaste landtdag församlade Ständer till behandling upptagit ett inom Borgareståndet vid sagda landtdag framställt petitionsförslag om upphäfvande af det städerna tillförsäkrade auktionsmonopol, samt uti underdånigt svar i anledning af nämnda nådiga proposition på anförda skäl hemställt att Hans Kejslerliga Majestät täcktes, efter inhemtad utredning från landets städer, taga i öfvervägande, huruvida icke auktionsväsendet i desamma, med upphäfvande af det nu rådande auktionstvånget, kunde anordnas på ett mera tidsenligt sätt, samt att Ständerna sedermera måtte föreläggas nådig proposition i ämnet.

Sedan Kejslerliga Senaten med föranledande af detta önskningsmål uti affordradt och afgifvet underdånigt yttrande i anledning af Ständernas svar på omförmälda nådiga proposition utbedt sig att framdeles till Hans Kejslerliga Majestät inkomma med den underdåniga framställning, hvartill nämnda önskningsmål kunde gifva anledning samt tillika förordnat att efter inhemtad närmare utredning frågan om upphäfvande af det i städerna för närvarande rådande auktionstvånget borde tagas i öfvervägande, får Civil Expeditionen härigenom anmoda Herr Guvernören att affordra Stadsfullmäktige och Magistraterna uti länets samtliga städer upplysningar och yttranden i ämnet, särskildt beträffande ej mindre den kontroll en åt den enskilda spekulatio- nen öfverlemnad försäljning genom auktion borde vara underkastad, än den utsträckning i hvilken auktionstvångets upphäfvande kunde genomföras, samt med berörda upplysningar och yttranden jemte eget underdånigt utlåtande i ämnet senast inom utgången af Februari månad nästkommande år till Expeditionen inkomma.

G. von Troil.

A. W. Lindström.

Afskriftens riktighet bestyrker: Helsingfors å Landskansliet,
den 29 November 1892.

Carl Lagermarck.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 15 December 1892.

N:o 337.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Med anledning af Stadsfullmäktiges uti remiss af den 13 nyssvikne december Drättselkammaren gifna uppdrag att afgifva utlåtande, angående väckt fråga om upphäfvande af det städerna tillförsäkrade auktionsmonopol, äfvensom beträffande ej mindre den kontroll en åt den enskilda spekulationen öfverlemnad försäljning genom auktion borde vara underkastad, än den utsträckning i hvilken auktionstvangen upphäfvande kunde genomföras, har Drättselkammaren äran anföra följande.

Undersöker man de motiv som i äldre tider först föranledde inrättandet af auktionskamrar i städerna, finner man dem i dåtida författningar tydliggen angifna. Med dessa inrättningar afsågs, såsom det i instruktionen för härvarande auktionskammare af den 1 mars 1759 äfven säges, att bereda innevånarne „större bekvämlighet vid hus och gårdars samt lösörens försäljande“ likasom de ock skulle utgöra en anstalt, „genom hvilken jemväl alla varor, som blifva utexeqverade, kunna på bästa sättet föryttras och till redbara medel vändas.“ Vid auktionsverkens organiserande förbisågs naturligtvis ej hänsynen till, „att allting måtte ordentliggen tillgå“ vid auktionerna; fastmera blef i öfverensstämmelse med tidens anda ordningsintresset tillgodosedt genom auktionskammarens ställande under „borgmästare och råds generelle inspektion“, genom tvänne „de skickligaste och säkraste“ rådmäns förordnande till auktionsdirektörer, genom anställandet af endast edsvurne betjente o. s. v. Men sedan en sådan anordning vidtagits, kunde man icke vidare lemna ur sigte äfven synpunkten att bereda „den föreslagna betjeningen nödig utkomst“, och för detta ändamål tvekade men icke att föreskrifva, såsom det i ofvan nämnda instruktion säges, att „vid etthundrade daler s:rmts vite ingen af stadsens invånare, militie- eller andre stater, eho det ock vara må, som inom staden och Sveaborg eller annan stadsens ägande jord och mark bor eller vistas, får hädanefter hålla någon auktion och egendom bortauktionera eller auktionera låta, uti enskildta eller Kronans hus, igenom andra, än de till auktionernas förrättande af magistraten vederbörligen förordnade personer, i hvilken händelse den vanliga auktionsprovisionen till ordinarie auktionskammaren af en sådan olagligen förauktionerad egendom bör tillerkännas.“

Ehuru sålunda auktionsverken i städerna, hvilka egentligen afsågo att bereda dessas innevånare en ökad bekvämlighet, inom kort föranledde påläggandet af ett tvång å dem som möjligen med försakande af den större bekvämligheten velat sjelfve försälja sin egendom å auktion, såsom städse å landet varit tillåtet, kunde under dåvarande förhållanden den genom publika auktionsverk garanterade ordningen och

säkerheten synas medföra fördelar, som öfvervägde olägenheterna. Men för den nuvarande uppfattningen ter sig saken annorlunda. Genom de mångfaldiga medel, som i det moderna samhället underlätta förbindelser mellan individer och folk liksom ock genom den ofantliga förbättringen af transportmedlen har möjligheten att hastigt realisera egendom af olika slag blifvit väsentligt förökad. Numera erbjuda ej auktionsverken längre den största tänkbara beqvämlighet, men i stället börjar det ännu fortbestående tvånget, att för hvarje försäljande af varor å auktion nödgas anlita den officiella auktionskammaren, kännas alltmera tryckande. Ty förutom att såsom i Helsingfors en enda inrättning ej längre kan tillfredsställa skäliga anspråk på snabb realisation, i det att exempelvis böcker ej här kunna komma till försäljning tidigare än flera månader efter det de anmäls hos auktionskammaren, är det med hänsyn till de med auktioneringen förenade afgifterna m. m. alldeles omöjligt att anlita detta realisationssätt för försäljning af värdepapper, varor i större partier o. s. v. Visserligen har man med beaktande häraf, exempelvis i Helsingfors genom anställande af särskild börsmäklare för försäljning af värdepapper och i Åbo genom medgifvande af auktionsrätt åt pantlåneinrättningar, sökt undvika några af de olägenheter auktionstvånget visat sig framkalla. Men i stället för dylika partiella och lokala reformer synes ett generelt upphäfvande af nämnda tvång vara af tidsförhållandena högeligen påkalladt.

Några betänkligheter mot en dylik förändring torde ej heller från ordnings- eller säkerhetssynpunkt kunna anföras, ty den seklerlånga auktionsfriheten å landet har visat att några vådor ej varit förenade med den enhvar medgifna rättigheten att å auktion fritt försälja sin egendom, såsom honom för godt synes.

De skäl som sålunda från individens synpunkt tala för auktionstvångets upphäfvande motvägas ej heller af några sådana fördelar för kommunen, att man derför behöfde hysa några farhågor för afskaffande af detta städerna tillförsäkrade monopol. Drättselkammaren har redan tidigare (se Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 31 för 1887) varit i tillfälle att för Stadsfullmäktige framlägga en utförlig redogörelse för auktionsverkets ställning i staden samt dervid äfven redogjort för de inkomster staden uppbär från auktionskammaren. Dessa uppgingo för tioårsperioden 1877—1886 till 850 mark om året, medan utgifterna för tillhandahållande af lokal åt auktionskammaren samt för dess belysning och uppvärmning uppskattades till omkring 300 mark om året. Till kompletterande häraf vill Kammaren nämna att för åren 1887—1892 den staden tillfallna auktionsprovisionen uppgick till följande belopp:

år 1887	<i>Små</i> 660: 55.
” 1888	” 649: 33.
” 1889	” 781: 22.
” 1890	” 971: 34.
” 1891	” 1,262: 12.
” 1892	” 2,207: 26.

eller sålunda i medeltal till *Fm.* 1,088:64 om året, medan utgifterna voro ungefär de samma som förut.

Oaktadt detta missförhållande mellan inkomster och utgifter har, såsom bland annat i Drättselkammarens ofvan åberopade framställning, auktionsverkets bibehållande såsom en kommunal institution tidigare förordats på grund deraf att staden dock vore skyldig att handhafva exekutionsväsendet, hvarför det syntes förmonligt att tillsvidare minska den utgift, som ombesörjandet af de exekutiva auktionerna genom en särskild personal kunde kräfvä, genom bibehållandet af auktionskammarens rätt att verkställa äfven öfriga auktioner i staden och för dessa uppbära provision. Skulle emellertid den ombildning af exekutionsväsendet, som för närvarande står i fråga, ej leda till någon förändring af städernas skyldighet att handhafva detsamma, synes dock enligt Drättselkammarens tanke denne skyldighet ej vidare böra utgöra tillräckligt skäl för auktionsmonopolets bibehållande. Antalet af exekutiva auktioner är nämligen så litet — i medeltal omkring 1 a 2 om året för försäljning af fastighet samt enahanda antal i månaden för försäljning af lösegendom — att dessa auktioner synas utan synnerliga svårigheter kunna verkställas utan uppehållandet af ett särskildt verk för detta ändamål. Magistraten, hvilken exekutionsväsendets handhavande närmast åligger, skulle säkerligen lätt ombesörja de fåtaliga exekutiva fastighetsauktionerna och lösöreauktionerna kunde väl utan någon särskild utgift under Magistratens öfverinseende verkställas genom någon stadsbetjent, som blefve dertill förordnad och egde uppbära provision derför.

Då Drättselkammaren sålunda för sin del anser förslaget om auktionstvångets upphäfvande böra af staden förordas, förbiser Kammaren ej att ett dylikt upphäfvande temporärt kunde åsamka staden något ökade utgifter, genom det vederlag, som torde böra tillerkännas auktionskammarens tjenstemän. Men i betraktande af bestående förhållanden synes detta vederlag ej behöfva blifva af lång varaktighet. Dessutom får å andra sidan ej förbises att om auktionskammaren fortfarande komme att uppehållas så som en stadens institution, kommunen säkerligen blefve nödsakad att inom en icke alltför aflägsen framtid anskaffa för dess behof en annan lokal, hvars åstadkommande säkert ej vore förenadt med ringa kostnader. Helt annat varder deremot förhållandet, om staden endast har att sörja för de exekutiva auktionernas verkställande, äfven om det kunde befinnas nödigt för kommunen att provisoriskt, intill dess den enskilda företagsamheten tagit auktionsväsendet om hand, underlätta auktioners verkställande genom upplåtande af lokal m. m. mot en mindre ersättning.

Hvad sedan angår frågan, huruvida en särskild kontroll öfver den privata auktioneringen vore erforderlig, kan Drättselkammaren ej finna något skäl, hvarför densamma vore mera nödvändig i städerna än på landet. Endast för sådana fall, der särskilda omständigheter påkalla samhällets tillsyn öfver att annars ej tillfyllas bevakade intressen icke kränkas, såsom vid försäljning af omyndigs eller konkursmassas egendom m. m., synes det vara nödigt att bestämma, det auktionen skall vara behörigen kungjord i kyrka eller genom tillkännagifvande i tidningarna.

Då det emellertid efter auktionsrättens frigifvande kunde inträffa att allmänheten i vissa fall skulle finna behof af att för förrättande af auktioner hafva att tillgå personer, hvilka kunde erbjuda mera garantier för ett samvetsgrannt och sakkunnigt förfarande än hos enhvar kan förutsättas, synes det önskligt att i sammanhang med auktionstvångets upphäfvande nödig lagstiftningsåtgärd vidtages för ordnande af mäklareyrkets utöfvande, hvilket yrke under den nuvarande lagstiftningen ej kunnat uppstå och förkofras hos oss, men i andra länder utgör ett så viktigt vehikel för affärsverksamheten.

Med stöd af det anförda får Drätselkammaren vördsamt tillstyrka

det Stadsfullmäktige ville uti ett i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det ofvan stående affattadt utlåtande förorda auktionstvångets upphäfvande.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Helsingfors, Tidnings- & tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1893.

Handlingar angående afträdande till Helsingfors stad af särskilda utaf Helsingfors varfsbolag och enkefru E. K. Lenngren disponerade områden.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 26 januari 1893.

N:o 20.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid tiden för uppförande af det förslag till hamnbana för Helsingfors stad, hvilket sedermera blifvit fastställt och äfven kommit till utförande, inleddes underhandlingar med bland andra innehafvare af lägenheter genom hvilka banan var afsedd att framdragas, äfven med Helsingfors Varfsbolag såsom innehafvare af Skeppsvarfvets område, för att utröna på hvilka villkor staden kunde åtkomma den för ändamålet nödiga mark; och ledde dessa underhandlingar till sådant resultat, att besittningsrätten till såväl lägenheten N:o 82 Skeppsvarfvets område som till dermed i sambruk varande området N:o 81 Varfsberget ansågs kunna åt Varfsbolaget utan ersättning afträdas emot att bolaget såväl för framtida utvidgning af Badhusgatan som ock för hamnbanans behof afstode nödig mark samt undanskaffade å denna sträcka befintliga tvenne boningshus och ett uthus, det s. k. spanterlidret, allt under förutsättning att arrendetiden för hufvudstommen, N:o 82, i enlighet med anteckningarna i stadens fastighetsbok skall fortfara „så länge inrättningen bedrifves“ eller med andra ord under obegränsad tid, utan möjlighet för staden att förändra gällande ofördelaktiga arrendevilkor. Sedermera har Drätselkammaren efter det Hamnbane-byggnadsstyrelsen hos Kammaren gjort framställning om vidtagande af åtgärd derhän att den för hamnbanan erforderliga marken inom varfsområdet ställdes till Byggnadsstyrelsens förfogande och de å detta järnvägsområde befintliga byggnaderna blefve undanskaffade, låtit anställa syn å stället ej mindre för träffande af definitiv uppgörelse med Helsingfors Varfsbolag angående dispositionen af ifrågavarande mark på ofvan anförda grunder än ock för afgifvande i sammanhang härmed af förslag angående omreglering af varfsområdet och den derinvid belägna arrendetomten N:o 80 Qvarnbacken, hvilken sistnämnda lägenhet innehafves af handlandeemkan E. K. Lenngren „så länge qvarnen underhålles“ emot en årlig afgäld af 0,11 tunnor råg i grundränta samt mk 17,14 i penningearrende; och har Drätselkammaren äfven fått emottaga vid anställd förrättning upprättadt, här närslutet syneinstrument, innehållande det äskade

förslaget jemte dertill hörande karta. Af sagda instrument framgår att det område angående hvars disposition synemännen egde att yttra sig, befanns bestå af:

1) tomterna N:ris 3, 5, 7, 9 och 11 i kvarteret N:103 Korpen, å hvilka tomter Helsingfors Varfsbolag innehar fastebref;

2) Skeppsvarfsområdet, innefattande lägenheterna N:ris 81 och 82 enligt äldre stadsplan, hvilka å arrende innehafvas af förenämnda bolag så länge skeppsvarfvet underhålles, mot en årlig afgäld till staden af 203 mark 44 penni;

3) en del af Qvarnberget, som i förening med skeppsvarfsområdet är utarrenderadt åt samma bolag intill år 1897, mot en årlig afgift af 140 mark; samt

4) lägenheten N:o 80, Qvarntomten, som innehafves å arrende af enkefru E. Lenngren så länge qvarnen underhålles, mot en årsafgåld af 17 mark 44 penni.

Vidare framställde synemännen, efter tagen kännedom om det ifrågavarande området samt försiggångna underhandlingar med jordinnehafvarene, följande förslag till indelning och disposition af sagda område:

a) Helsingfors Varfsbolag afträder till staden för hamnbanans behof från den 1 Juni 1893 af tomterna vid Badhusgatan och Skeppsvarfsområdet en 11,88 meter (40 fot) bred jordremsa längs Badhusgatan från Qvarnvägen till Varfsgatan samt förbinder sig icke blott att senast inom en månad från nyssnämnda dag hafva från platsen bortskaffat de å nämnda jordremsa befintliga byggnaderna, utan äfven att å de ställen af bolagets mark, der stödjemurar längs banan komma att uppföras, på ett område längs dessa af stödjemurens fundamentbredd, ökad med 1 meter, eller högst 3,8 meter, samt, der banan är ledd genom skärning å ett område af 1 meter, räknad från dosseringens öfra kant, ej uppföra byggnad eller använda dessa områden till upplagsplatser eller annat ändamål, som kan utgöra hinder för ombyggnad eller reparation af stödjemuren eller dosseringen;

b) återstoden af hela det nu reglering underkastade området fördelas i tre bostadstomter, å bilagda karta betecknade med N:ris 1, 3 och 5 samt en fabriks-tomt, utmärkt med N:o 7, hvilka förenas med kvarteret N:o 199;

c) af dessa tomter bekommer Helsingfors Varfsbolag med full eganderätt utan lösen bostadstomterna N:ris 1 och 5 samt fabriks-tomten N:o 7 med rätt tillika att, så länge å sistnämnda fabriks-tomt varfsrörelse bedrifves, disponera stranden och vattnet invid tomten till sådan utsträckning som för detta ändamål är nödigt;

d) staden förbinder sig att anlägga och underhålla stängsel mellan nästnämnda bolaget tillerkända tomter N:ris 5 och 7 samt det för jernvägen afträdda området äfvensom att öfvertaga underhåll och renhållning af den intill jernvägsområdet stötande andelen af Badhusgatan;

e) i stället för den arrendetomt, som enkefru Lenngren innehar och hvilken hon den 1 Juni 1893 afträder, erhåller hon med full eganderätt utan lösen den med N:o 3 betecknade bostadstomt, mot förbindelse att inom en månad efter nämnda dag hafva undanskaffat de å den projekterade förlängningen af qvarnvägen till tomten N:o 1 belägna, med a och b betecknade uthusbyggnaderna, af-

vensom att jemväl, i den mån de å nämnda väg belägna öfriga byggnader förfalla, och senast inom den 1 Juni 1923, bortskaffa desamma;

f) alldenstund den å qvarntomten befintliga brunn vid den nya indelnningens genomförande kommer att befinna sig inom fabrikstomten N:o 7, förbinder sig Helsingfors Varfsbolag att medgifva egaren af bostadstomten N:o 3 fritt tillträde till och vattentag från nämnda brunn intill utgången af år 1894, inom hvilken tid staden förbinder sig att anlägga vatten- och kloakledning intill vestra gränslinien af tomten N:o 3;

g) för bostadstomterna N:o 1 och 3 skola till efterrättelse gälla de stadganden angående bebyggande m. m. som den 19 Juni 1886 äro af Kejslerliga Senaten föreskrifna för Brunnsarkens östra villaområde, och komme för möjliggörande häraf underdånig ansökan i ämnet att af staden till vederbörlig ort inlemnas.

Med framhållande af att kostnaderna för den i punkt f) omnämnda vatten-, och kloakledning äro beräknade till 5,200 mk. hvilken summa torde böra ökas med 6,250 mk. då enahanda ledningar komma att utsträckas till tomten N:o 1, föreslå synemännen slutligen att Helsingfors Varfsbolag och enkefru Lenngrens skriftliga samtycke angående förestående förslag måtte inhemtas, såvidt de af desamma beröras.

Drätselkammaren, som efter omröstning godkänt ofvanstående af synemännen framställda förslag, har sedermera till Helsingfors Varfsbolag och enkefru E. Lenngren öfverstyrt åberopade syneinstrument för erhållande af deras godkännande af deri uppställda vilkor för afträdande af mark för hamnbanan och omreglering af de af dem innehafda områden och ha förenämnda bolags fullmäktige förklarat sig med aftalet nöjde under förutsättning att öfvergången till varfsområdet och kommunikationen med qvarnvägen inrättas på sätt handlingarne åtföljande karta utvisar, och enkefru E. K. Lenngren likaledes antagit förslaget med uttalande såsom önskningsmål att qvarnvägens renhållning och underhåll, ifall desamma ej af staden bekostas, måtte åhvälfvas jemväl tomten N:o 1.

Enär utförandet af de af Varfsbolaget fordrade anordningarna är förutsatt uti det fastställda förslaget till hamnbanebyggnaden samt underhållet af qvarnvägen sjelfallet bör bekostas af de tomter hvilka äro belägna invid densamma efter skälig beräkningsgrund, uppstår ingen svårighet vid uppfyllandet af ofvan nämnda vilkor och önskningsmål, hvarföre Drätselkammaren tillåter sig föreslå det Stadsfullmäktige ville besluta

att aftal med Helsingfors Varfsbolag och enkefru E. K. Lenngren angående afståendet af för hamnbanan nödig mark och omreglering af ifrågavarande områden avslutas i enlighet med de uti närslutna syneinstrument angifna vilkor;

att godkänna förslaget till omreglering af ifrågavarande lägenhe-

ter nemligen N:o 80 Qvarntomten, N:o 81 Varfsberget samt kvarteret N:o 103; äfvensom

att karta i två exemplar, upptagande sagda förslag till omreglering, uppgöres i och för vinnande af stadfästelse å den sålunda beslutna ändringen i gällande stadsplan.

Utdrag ur Drättselkammarens protokoll för den 15 sistlidne December, utvisande vid ärendets behandling uttalad skiljaktig mening, biläggdes.

På Drättselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Transsumt ur Helsingfors Drättselkammares protokoll för den 15 December 1892.

§ 29.

Sedan Drättselkammaren den 27 sistlidne Maj under § 36 af protokollet förordnat till syn å det af Helsingfors Skeppsvarfsbolag disponerade område, i och för träffande af öfverenskommelse med bemälda bolag angående villkoren för afträdande af erforderlig mark till hamnbanebyggnaden äfvensom för uppgörande af förslag rörande indelningen af det återstående området samt den angränsande qvarnvillan N:o 80, så hade instrument öfver omförmälda förrättning numera till Drättselkammaren inkommit så lydande:

Efter någon diskussion samt efter försiggången omröstning beslöt Drättselkammaren att för sin del godkänna synemännens förslag samt, i händelse detsamma äfven antoges af Helsingfors Skeppsvarfsbolag och Handlandeanken Lenngren, till hvilka skrivelser härom skulle aflåtas, hos Stadsfullmäktige göra framställning om bemyndigande för Kammaren att i öfverensstämmelse dermed träffa definitiv uppgörelse med vederbörande.

Reservation emot beslutet anmälde af ledamöterna Herrar Frosterus, Ärt och Grefve Mannerheim, hvilka till protokollet afgåfvo ett, efter sedermera skedd skriftlig redaktion så lydande uttalande:

Då vi anse det af Drättselkammaren omfattade förslaget till aftal med Helsingfors Varfsbolag och innehafvaren af lägenheten N:o 80 Qvarntomten, rörande öfverlåtandet af nödig mark för stadens hamnbana, vara förbundet med altför stora uppoffringar från stadens sida för att detsamma skulle kunna antagas, til-

låta vi oss här utveckla ett projekt till en vida fördelaktigare lösning af den föreliggande frågan.

Vårt förslag vore, att staden, med begagnande af sin rätt till expropriation af den för hamnbanans behof erforderliga mark, skulle af Varfsbolaget inlösa de bolaget tillhöriga tomterna N:ris 3, 5, 7 och 11 äfvensom för ändamålet nödig del af arrendetomten N:o 7. Sedan järnvägens behof af mark äfvensom den nödig ansedda utvidgningen af Badhusgatan tillgodosetts i enlighet med Drätselkammarens förslag, skulle den återstående delen af det exproprierade området så disponeras, att längs järnvägen en gata af 8 meters bredd anlades och området för öfrigt, med tillägg af den del af den nuvarande qvarntomten, som enligt Drätselkammarens förslag borde ingå i bostadstomten N:o 5, samt en mindre gränsreglering, som möjliggjordes genom utbyte af en för staden obehöflig del af den exproprierade tomten N:o 3 emot en obetydlig jordremsa af arrendetomten N:o 7 — alt på sätt framgår af bilagda plan — indelas i tre bostadstomter om resp. 1,080, 1,260 och 1,070 qv. meter. Af nuvarande qvarntomten, till den del densamma förblefve oberörd af den förestående indelningen, skulle bildas den villatomt, som å Drätselkammarens förslag benämnts N:o 3 och mot hvars erhållande innehafvaren af qvarntomten, enkefru Lenngren, förklarar sig villig att afstå sin arrenderätt till den nuvarande tomten.

Med utgången af år 1896 återgår det af Varfsbolaget emot ett årligt arrende af 140 mark för närvarande innehafda område, benämndt Varfsberget, i stadens besittning. Detta område, upptagande en areal af 2,61 tunnland, med dess gynsamma läge på en höjd med öppen utsigt öfver hamnen, lämpar sig, efter vårt förmenande, synnerligen väl för villaanläggningar och borde indelas i tre eller fyra villatomter, till hvilka kommunikation utan svårighet kunde beredas genom förlängning af den s. k. qvarnvägen längs tomternas södra gräns.

De kostnader den projekterade anordningen komme att ådraga staden hafva vi beräknat sålunda:

Inlösen af tomterna N:ris 3, 5, 7, 9 och 11, 4,592,84 qv. meter å 34 mark	<i>Frög.</i> 156,156
Inlösen af nödig del af arrendetomten N:o 7 1,028,53 qv. meter å 6 mark	" 6,171
Inlösen af de på det Varfsbolaget frångående området befintliga byggnader, nämligen:	
disponentbostaden på fabriktomten	" 15,756
magasinet å tomterna N:ris 3 och 5	" 18,262
byggnaden å tomten N:o 11	" 7,824
	<hr/>
	Summa <i>Frög.</i> 204,170

Härvid bör emellertid märkas, att vid expropriation värdet af marken, särskildt å arrendetomten efter all sannolikhet icke komme att uppskattas så högt som ofvan antagits, äfvensom att de ifrågavarande byggnaderna, hvilka samtliga

äro äldre och i ganska bristfälligt skick, icke skulle betinga sig det pris vi efter beräkning af deras värde såsom nya åsatt desamma.

Å andra sidan skulle staden genom den föreslagna anordningen hafva att påräkna en icke obetydlig inkomst, härflytande af försäljningen af de sålunda uppkomna nya bostads och villatomterna. Denna inkomst skulle, efter låg beräkning, stiga till:

för tre bostadstomter, utgörande tills. 3,410 qv. meter å 34 mark *My.* 115,940: 07
 för tre eller fyra villatomter, tills. 10,780 qv. å 6 mark . . . . . 63,980: --

Summa *My.* 179,920: 07.

Då altså de med den föreslagna anordningen förenade kostnader i ingen händelse komme att öfverstiga ett belopp af 204,170 mark, medan en inkomst af minst 179,920 mark vore att emotse, finge staden, ifall vårt förslag antoges, vidkännas en förlust, som kunde beräknas till högst 24,250 mark. Och denna summa är betydligt mindre än det belopp, som tidigare förutsatts komma att åtgå för ifrågavarande del af hamnbanan. Uti den af Stadsfullmäktige godkända kalkylen öfver de med hamnbanans anläggande förenade kostnader, i hvilken dessa beräknats till sammanlagdt omkr. 1,840,000 mark, har nämligen ett belopp af 40,000 mark upptagits ensamt för inlösen af de på Varfsbolagets område belägna byggnader, hvilkas bortskaffande blefve föranledt af järnvägsanläggningen.

Då härtill ytterligare kommer, att det kan ifrågasättas, huruvida staden bör anses i evärdelig tid bunden af det aftal, på hvilket Helsingfors Varfsbolag stöder sin besittningsrätt till arrenderade fabriktomten N:o 7, och om icke sagda bolag kunde förpliktas att till staden återlemna berörda tomt, anse vi det irån stadens sida oklokt att ingå på de vilkor Varfsbolaget uppställt för afträdadet af den för hamnbanan erforderliga marken och hålla för vår del före, att samma syftemål på ett för staden vida förmånligare sätt ernås, om egande- och besittningsrätten till denna mark förvärfvas genom expropriation.

Th. Frosterus.

Alex. Ärt.

Carl Mannerheim.

och skulle transsumt ur protokollet upptagande denna skiljaktighet bifogas den till Stadsfullmäktige afgående skrifvelsen i ärendet.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Jemlikt Drätselkammarens förordnande af den 27 maj 1892 verkställdes den 8 oktober samma år af undertecknade vice ordförande och ledamot i Kammarken jemte t. f. stadsingenjör syn å det område, som å nuvarande stadsplan begränsas

af Brunnssparkens östra område, Qvarnvägen, Badhusgatan, Varfsgatan och Södra hamnen, för att med vederbörande jordinnehafvare träffa öfverenskommelse om villkoren för öfverlåtandet af nödig mark från ifrågavarande område för Helsingfors hamnbana, samt uppgöra förslag till reglering af området i öfrigt.

Närvarande vid förrättningen voro för Helsingfors Varfsbolag dess verkställande direktör herr P. Sinebrychoff och häradshöfding C. Svibergson, samt enkefru E. Lenngren.

Af de vid synen till handsvarande kartor och öfriga handlingar erfors att ifrågavarande område består af:

1) tomterna N:ris 3, 5, 7, 9 och 11 i kvarteret N:o 103 Korpen, å hvilka tomter Helsingfors Varfsbolag innehar fastebref;

2) Skeppsvarfsområdet, omfattande lägenheterna N:ris 81 och 82 enligt äldre stadsplan, hvilka å arrende innehafvas af förenämnda bolag så länge skeppsvarfvet underhålles, mot en årlig afgäld till staden af 203 mark 44 penni;

3) en del af Qvarnberget, som i förening med skeppsvarfsområdet är utarrenderadt åt samma bolag intill år 1897, mot en årlig afgift af 140 mark; samt

4) lägenheten N:o 80, Qvarntomten, som innehafves å arrende af enkefru Lenngren så länge qvarnen underhålles, mot en årsafgåld af 17 mark 44 penni;

Efter tagen kännedom om det ifrågavarande området samt försiggångna underhandlingar med jordinnehafvarene få synemännen till Drätselkammarens bepröfvande framställa följande förslag till indelning och disposition af sagda område:

a) Helsingfors Varfsbolag afträder till staden för hamnbansans behof från den 1 juni 1893 af tomterna vid Badhusgatan och skeppsvarfsområdet en 11,88 meter (40 fot) bred jordremsa längs Badhusgatan från Qvarnvägen till Varfsgatan samt förbinder sig icke blott att senast inom en månad från nyssnämnda dag hafva från platsen bortskaffat de å nämnda jordremsa befintliga byggnaderna, utan äfven att å de ställen af bolagets mark, der stödjemurar längs banan komma att uppföras, på ett område längs dessa af stödjemurens fundamentalbredd, ökad med en meter, eller högst 3,8 meter, samt, der banan är ledd genom skärning å ett område af en meter, räknad från dosseringens öfre kant, ej uppföra byggnader, eller använda dessa områden till upplagsplatser, eller annat ändamål, som kan utgöra hinder för ombyggnad eller reparation af stödjemuren eller dosseringen;

b) återstoden af hela det nu reglering underkastade området fördelas i tre bostadstomter, å bilagda karta betecknade med N:ris 1, 3 och 5, samt en fabriksomt, utmärkt med N:o 7, hvilka förenas med kvarteret N:o 199;

c) af dessa tomter bekommer Helsingfors Varfsbolag med full eganderätt utan lösen bostadstomterna N:ris 1 och 5 samt fabriksomt N:o 7 med rätt tillika att, så länge å sistnämnda fabriksomt varfsrörelse bedrifves, disponera stranden och vattnet invid tomten till sådan utsträckning som för detta ändamål är nödigt;

d) staden förbinder sig att anlägga och underhålla stängsel mellan nästnämnda bolaget tillerkända tomter N:ris 5 och 7 samt det för jernvägen afträdda området äfvensom att öfvertaga underhåll och renhållning af den intill jernvägsområdet stötande andelen af Badhusgatan;

e) i stället för den arrendetomt, som enkefru Lenngren nu innehar och hvilken hon den 1 juni 1893 afträder, erhåller hon med full eganderätt utan lösen den med N:o 3 betecknade bostadstomt, mot förbindelse att inom en månad efter nämnda dag hafva undanskaffat de å den projekterade förlängningen af Qvarnvägen till tomten N:o 1 belägna, med *a* och *b* betecknade uthusbyggnaderna, äfvensom att jemväl, i den mån de å nämnda väg belägna öfriga byggnader förfalla, och senast inom den 1 juni 1923, bortskaffa desamma;

f) alldenstund den å qvarntomten befintliga brunn vid den nya indelningens genomförande kommer att befinna sig inom fabriktomten N:o 7, förbinder sig Helsingfors Varfsbolag att medgifva egaren af bostadstomten N:o 3 fritt tillträde till och vattentag från nämnda brunn intill utgången af år 1894, inom hvilken tid staden förbinder sig att anlägga vatten- och kloakledning intill vestra gränslinien af tomten N:o 3;

g) för bostadstomterna N:ris 1 och 3 skola till efterrättelse gälla de stadganden angående bebyggande m. m., som den 19 juni 1886 äro af Kejsrerliga Senaten föreskrifna för Brunnsparkens östra villaområde, och komma för möjliggörande häraf underdånig ansökan i ämnet att af staden till vederbörlig ort inlemnas.

Med framhållande af att kostnaderna för den i punkt *f)* omnämnda vatten- och kloakledning äro beräknade till 5,200 mk, hvilken summa torde böra ökas med 6,250 mk då enahanda ledningar komma att utsträckas till tomten N:o 1, få synemännen slutligen föreslå att Drätselkammaren, ifall förestående förslag af Kammaren godkännes, ville angående detsamma inhemta Helsingfors Varfsbolags och enkefru Lenngrens skriftliga samtycke såvidt de af detsamma beröras.

Helsingfors den 11 december 1892.

Carl Nummelin.

Leon. v. Pfaler.

G. Idström.
t. f.

Med det i omstående syneinstrument framställda förslag till godtgörelse åt Helsingfors Varfsbolag för upplåtande af bolaget tillhörig eller disponerad mark för Helsingfors hamnbanas behof förklara vi oss å varfsbolagets vägnar nöjde, under förutsättning att öfvergången till varfsområdet och kommunikationen med qvarnvägen inrättas på sätt, som å den i syneinstrumentet åberopade karta af Herr stadsingeniören H. Norrmén angifvits. Helsingfors den 18 januari 1893.

Enligt bifogad fullmakt:

Carl Svibergson.

Paul Sinebrychoff.

Äfvan undertecknad godkänner det i förestående måtte uppgjorda förslag beträffande reglering af lägenheten N:o 80 Qvarntomten, samt öfvertagandet af bostadstomten N:o 3 å den i syneinstrumentet åberopade kartan på de vilkor synemännens förslag innehåller, dock hemställer jag huruvida icke, då den på kartan utsatta såkallade qvarnvägen blir absolut nödvändig äfven för innehafvaren af tomten N:o 1 sistnämnda tomts innehafvare, i den händelse att hela qvarnvägen ej kommer att underhållas och renhållas af staden eller på stadens bekostnad, borde förklaras skyldig att deltaga uti underhållskostnaden, om ej för hela vägen, så åtminstone för den närmast tomten N:o 1 belägna andelen af samma väg, eller ungefärligen den del af vägen som ligger mellan nuvarande hufvudbyggnad på tomten N:o 3 och gränsen till tomten N:o 1. Helsingfors den 23 januari 1893.

Eva Kristina Lenngren.

Transsumt ur protokoll fördt vid ordinarie bolagsstämma med Helsingfors Varfsbolag, hållen i Helsingfors den 30 november 1889.

§ 3.

Enligt hvad ordföranden tillkännagaf hade Helsingfors stads Drätselkammare anmält sin önskan att med bolaget träda i underhandling om förvärfvande till staden af en del utaf bolagets invid Badhusgatan belägna tomter och jordområde för anläggande af en jernväg. Då denna önskan syntes böra från bolagets sida tillmötesgås, såvidt sådant vore möjligt utan väsendtligare skada för hela bolagsaffären, utsåg bolagsstämman Herr Paul Sinebrychoff att jemte undertecknad Svibergson om saken underhandla med staden samt att å bolagets vägnar slutligen afgöra om och på hvilka vilkor det ifrågasatta jordområdet kunde af bolaget till staden afträdas, i hvilket afseende utdrag ur detta protokoll skulle tjena dem till fullmakt för uppdraget.

Sedan Fru Kommerserådinnan Sinebrychoff och Herr Kjöllersfeldt utsetts att justera detta protokoll afslöts sammanträdet.

Sålunda förelupit intygar:

Carl Svibergson.

Justeradt och godkänt:

A. Sinebrychoff.   *E. Kjöllersfeldt.*
Kommerserådinna.

Transsumtets riktighet bestyrka:

Axel Behrend.   *Johan Gustafsson.*

Bilaga.

Hans Kejslerliga Majestäts Utslag på de besvär, Helsingfors Stads Borger-skaps Äldste samt Handlanden, vice Consuln Carl Wilhelm Lindeberg, hvardera särskildt, i underdånighet anfört öfver Gouverneurens i Nylands Län gemensamt med Magistraten i denna stad den 1 April sistlidet år meddelade Utslag, i anledning af Stadens Äldstes emot Lindeberg utförda talan om hans förpligtande att till staden afträda ej mindre den af honom innehafvande varfsplan invid Ulricasborg, än öfriga i sammanhang dermed begagnade ägor; medelst hvilket Utslag Gouverneuren och Magistraten, efter den omgång handlingarne i målet närmare innehålla, sig yttrat: att alldenstund ifråga varande skeppsvarf ovedersägligen låge å den af fordna Svenska Regenter för anläggningen af Helsingfors stad donerade och afhysta mark, samt, om också antagas skulle att detsamma sedermera fallit inom demarcationslinien för härstädes tillämnadt fästningsverk, hvilket likväl icke kunnat tillförlitligen utredas, icke dess mindre jemte den af Svenska Kronan för sådant ändamål occuperade terrainen, sedan fästningsbyggnaden afstadnat och Kronans behof af platsen upphört, åter tillfallit Staden och iklädt sig dess ursprungliga natur af donerad stadsjord; fördenskull och då den uti Kongl. Förklaringen af den 14 Maji 1805 fastställda prescriptionstid för klander af vunnen besittning af fast egendom uttryckligen anginge sådan jord å landet, eller hus och tomt i Staden, hvarom emellan enskilte personer kunnat afhandlas, och tillämpning deraf till förevarande fall således icke ägde rum, ty ansåg Gouverneuren och Magistraten Besväranden Lindebergs gjorda anmärkningar derom, att Stadens Äldstes omförmälte anspråk vore sentida väckt och äfven eljest obefogadt, vara af den beskaffenhet, att något afseende derå icke kunde hafvas, utan äro desamma förkastade. Beträffande åter saken i öfrigt, så inhemtades af handlingarne, att sedan Svenska Commerce Collegium genom Resolution den 21 Junii 1759 tillåtit Borgmästaren Zacharias Govinius, Rådmannen Jacob Johan Tesche, med flere att uti interessentskap i denna stad inrätta ett skeppsvarf, af hvilket privilegium Besväranden Lindeberg sedermera blifvit innehafvare, så hade platsen för denna varfs-anläggning blifvit år 1766 af Landtmätaren E. Lalin, i närvaro af varfs-interessenterne och Stadens utsedde ombud, afmätt och å charta affattad, till den vidd densamma inom hägnad då befunnits innehafva, eller två geometriska tunneland, och å hvilken charta dåvarande Magistrats Secreteraren, vice Borgmästaren Stichaeus funnes hafva gjort denna anteckning: „1766 den 16 Junii uppvist hos Magistraten i Helsingfors ut in prot“, utan att likväl Magistratens protocoll sådant upptoge eller eljest kunnat utrönas, huruvida något i detta ärende blifvit af Magistraten tillgjordt, hvaremot i Kongl. Maj:ts skrifvelse till Landshöfdingen i Länet den 3 December 1766 angående inrättandet af ett skeppsvarf på Skatudden omnämndes, att ett dylikt redan funnes vid Ulricasborg, hvilket förutsatte att

plats blifvit upplåten och inträffade med det i fråga varande skeppvarfvet, som hitintills underhållits i det skick, att enligt hvad instrumentet öfver en derå den 27 Mars 1839 anställd besigtning utredde, samt sedermera, på sätt till protocollet antecknats, ådagalagdt blifvit, skeppbyggnad och reparation derå kunnat verkställas, hvaraf följde att sagde plats, innan denna tvist uppstod, fått med stillastående å Stadens sida af varfsägarene för sitt ändamål ostördt begagnas, äfvensom Stadens Äldstes påstående att det undfångna privilegium borde anses förverkadt, derigenom vederlades. På grund häraf och då det jemlikt 2 § i Kongl. Manufactur- och Handtverkeri privilegierna af den 29 Maji 1739 ålåge Städerna att för så beskaffade allmänt nyttiga inrättningar, som den i frågavarande, upplåta tjenliga platser, pröfvade Gouverneuren och Magistraten, som å Stads Ingenieuren E. L. Fonseens år 1800 författade och i målet ingifna charta öfver skeppsvarfvet, såsom i ensidig väg tillkommen, icke kunde hafva afseende, rättvist att med förkastande af Stadens Äldstes påstående, bibehålla och trygga Besväranden Lindeberg och hans rättsinnehafvare vid icke allenast den ursprungliga varfsplanen af två tunneland, eller Tjuguåttatusende qvadrat alnar, som å Öfver Inspectoren Claes Wilhelm Gyldéns chartae-afritning af den 4 Maji 1835 i norr och vester beskrefs af linierna b. b. b., utan att södra intagan derinvid, betecknad med Litt. B. och utgörande Fyrahundredesju dylika alnar, att i ett sammanhang med den af Magistraten upplåtna becksjuderiplanen Litt. C., bestående af Tretusendefyrahundrade sjuttiofire qvadrat-alnar berg, begagnas, så länge detta skeppsvarfvidmakthölls, emot derföre till Staden erläggande arrende, såvida någon anledning icke förekomme dertill, att ofvan nämnde skyldighet skulle åligga Städerna utan motsvarande rättighet eller ersättning, och hvilken arrendeafgift, med afseende å hvad i lösen för magasins- eller sjöbodtomter i samma trakt tid efter annan blifvit betaladt, af Gouverneuren och Magistraten bestämts i ett för allt för hela platsen till Etthundredfjorton Rubel tjuguåtta kopek silfver årligen, beräknadt ifrån början af sistlidet år 1844, hvaremot Lindeberg ålagts att till Stadens fria disposition genast afträda intagan norr om den sålunda bestämda varfsplanen, som å chartan inneslöt af linierna b. b. c. d. e. b., och utgjorde Tretusende fyrahundrade åttatiosju qvadrat alnar, såsom för varfvet icke oundgängligen nödig, men deremot tjenlig till Magasinstomt, i hvilket afseende denne plats, så vidt den förut ej blifvit disponerad, skulle till den högstbjudande utarrenderas, hvarjemte Lindeberg är förpligtad att för sistnämnde inkräktade marks begagnande godtgöra Staden med Tolf Rubel åttatjofem kopek silfver årligen, ifrån 1836 års början, tills Staden åter kommit deraf i besittning; och ägde i anseende till sakens beskaffenhet den fordrade kostnadsersättningen deri icke rum: Uti hvilket Utslag Besväranderne i underdånighet sökt ändring, i anledning hvaraf de blifvit mot hvarandra hörde och sig i underdånighet förklarar, samt Gouverneuren och Magistraten med affordrade underdåniga utlåtanden inkommit: Gifvet, uti Kejsrerliga Senaten för Finland och Dess Oeconomia Departement i Helsingfors, den 20 December 1845.

Hans Kejsrerliga Majestät har i Nåder låtit de särskilte underdåniga besvärren, med öfriga handlingar i målet Sig föredragas. Och som af handlingarne inhemtas att den mark, hvarå ofvanberörde skeppsvarf blifvit anlagdt, varit Helsingfors Stad tillhörig, och all närmare utredning saknas derom att densamma, och hvad i sammanhang dermed sedermera till varfsplanens utvidgande intagits, på sätt Besväranden Handlanden Lindeberg föregifvit, till större eller mindre del Staden frångått och vore Kronan för Militaire behof förbehållen; alltså och då Handlanden Lindeberg icke visat sig vara berättigad att besitta den i Gouverneurens och Magistratens öfverklagade Utslag omnämnde intagan, utgörande Tretusende fyrahundrade åttatiosju qvadrat alnar, hvilken ej heller ansetts vara för varfvet oundgängligen nödvändig, och Handlanden Lindeberg härstädes förmålt sig icke vidare vilja begagna de å den af Öfver-Inspectoren Gylden år 1835 öfver den omtvistade varfsplanen upprättade charta inom linierna f. g. betecknade Fyrahundredesju kvadratalnar mark, åligger det Handlanden Lindeberg att dessa intagor, inom nästkommande års utgång, till Staden afträda. Vidkommande deremot den öfriga ifråga varande marken, så emedan af densamma Tretusende fyrahundrade sjuttiofire alnar blifvit af Magistraten, genom Beslut den 10 December 1827, till begagnande för varfvets behof öfverlätna, emot en dervid bestämd årlig afgift af Tre Rubel Banco Assignationer till Stadscassan, och återstående Tjuguåttåtusende qvadrat alnar, utgörande den ursprungliga varfsplanen, enligt hvad handlingarne i målet upplysa, med Magistratens och öfrige vederbörandes vetskap och samtycke till sagde ändamål upplåtits, finner Hans Kejsrerliga Majestät Stadens Äldstes i de underdåniga besvärren fortsatta påstående om Handlanden Lindebergs förpligtande att omförmålte mark till Staden afträda, icke förtjäna afseende, utan kommer Magistratens nyssnämnde Beslut, såsom hvarken öfverklagadt eller i laga ordning upphäfvit, att vid kraft och verkan förblifva, i följd hvaraf någon förhöjning i den deri fastställda afgift för förstberörde marks begagnande nu icke heller äger rum; dock som Handlanden Lindeberg icke gittat styrka att Staden frånhandt sig äganderätten till den omtvistade egentliga varfsplanen och att den med dylik rätt af honom innehades, finner Hans Kejsrerliga Majestät Handlanden Lindeberg och hans rättsinnehafvare så mycket mindre kunna undgå att för begagnandet deraf Staden godtgöra, som Lindeberg under målets fortgång inför Magistraten jemväl förklarar sig villig att skälig afgift derföre erlägga. Vid bestämmandet hvaraf Hans Kejsrerliga Majestät, med afseende å varfsanläggningens såväl allmänna som enskilda gagn och såvida den för detta ändamål upplättna mark redan i nära ett sekel härtill användts utan att derunder, eller förr än vid i fråga varande rättegång, något anspråk på ersättning för densammas begagnande väckts, pröfvar skäligt ålägga Handlanden Lindeberg och hans rättsinnehafvare att för sagde mark, så länge den till nämnde behof vidare nyttjas, och varfvet tillbörligen vidmagthålles, till Staden årligen erlägga Fyratio Rubel Silfver, hvilken afgift bör, på sätt Gouverneuren och Magistraten jemväl förklarar, ifrån och

---

med sistlidet år utgöras. Men i allt öfrigt kommer Gouverneurens och Magistratens öfverklagade Utslag att tjena till efterföljd; Och äger den af Handlanden Lindeberg för kostnaderne i målet fordrade ersättning vid slikt förhållande och i anseende till sakens beskaffenhet icke rum. Det vederbörande till underdånig efter rättelse länder.

I Hans Kejsersliga Majestäts Höga Namn, Dess tillförordnade Senat för Finland:

Lars Sackleen.

Lars Jägerhorn.

Fredr. Wilh. Pipping.

A. Thesleff.

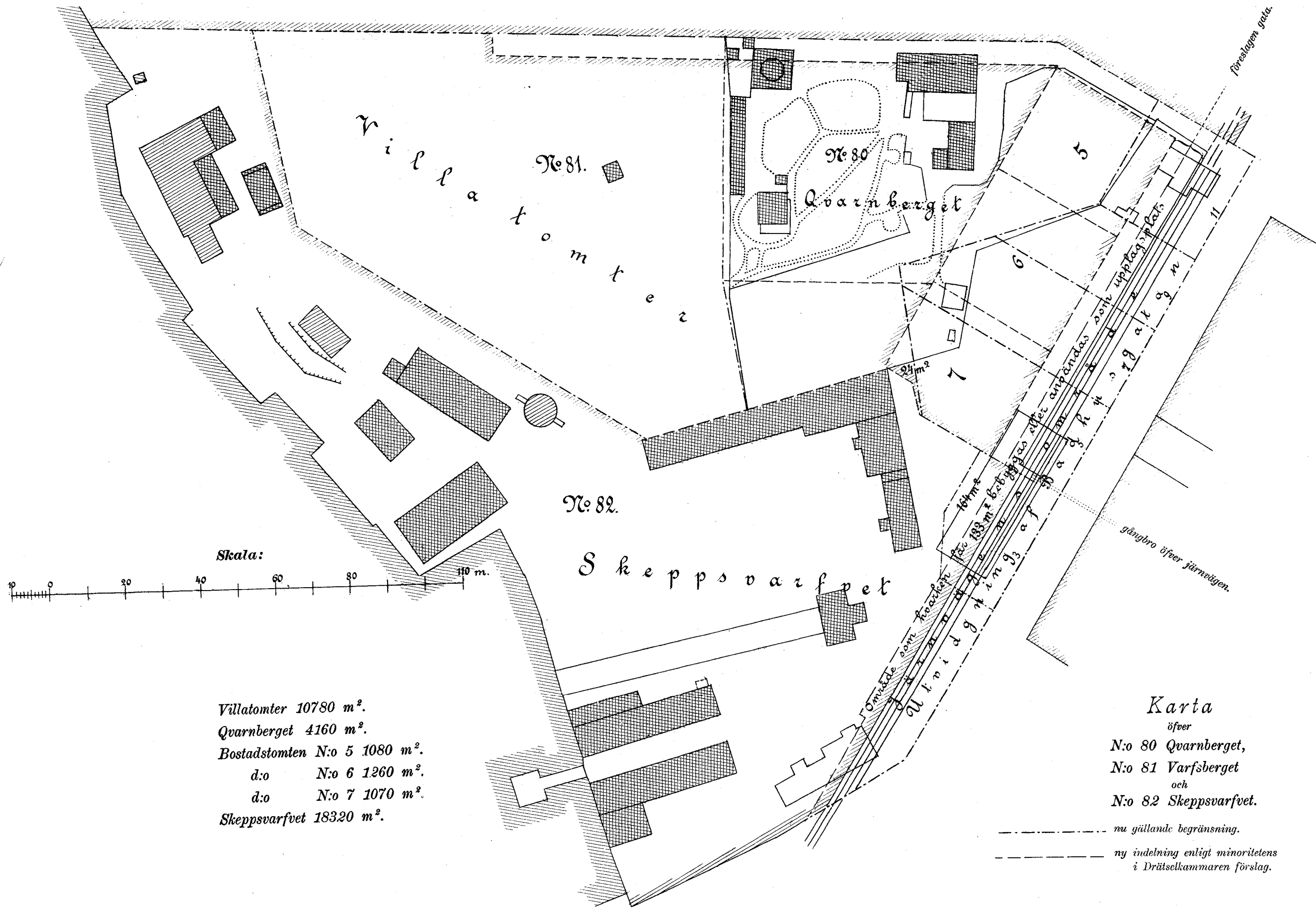
(L. S.)

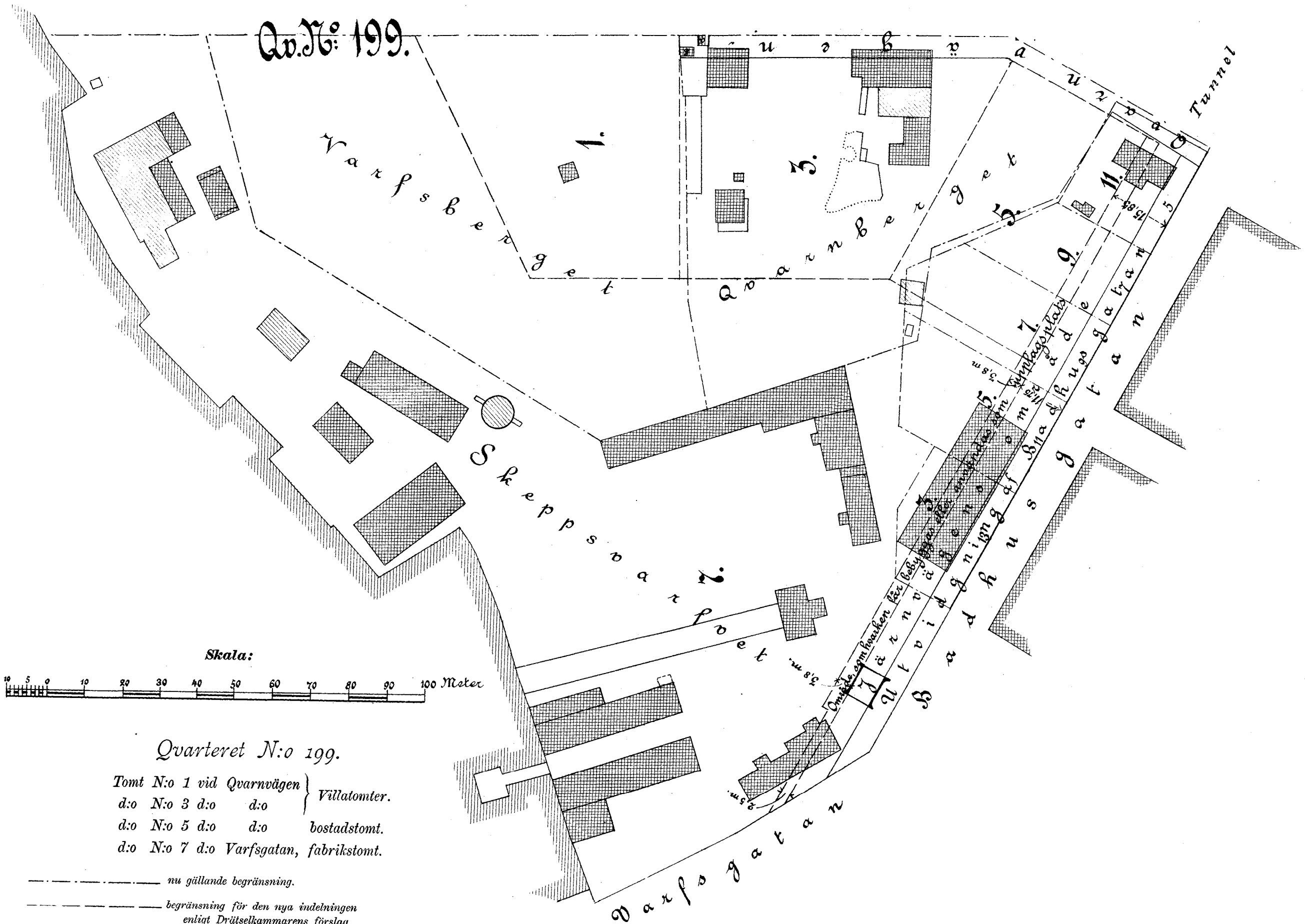
C. Cronstedt.

B. U. Björkstén.

Carl Trapp.

H. Widenius.

Handlingar angående väckt förslag om utdelning af kokt vatten under möjligen inträffande koleraepidemi.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 16 Mars 1893.

N:o 68b.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Genom Drätselkammaren tillställt utdrag ur Magistratens protokoll för den 24 September sistlidet år har Kammaren meddelats Stadsfullmäktiges beslut af den 6 i samma månad hvarigenom Kammaren anmodas att inkomma med förslag hvar och huru samt med hvilka kostnader tillhandahållandet af kokt vatten lämpligen kunde anordnas vid möjligen utbrytande koleraepidemi, och här Drätselkammaren med anledning häraf inhemtat yttrande från Vattenledningskontoret sålydande:

HELSINGFORS STADS

VATTENLEDNINGSKONTOR,

den 20 Oktober 1892.

N:o 101.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till Vattenledningskontoret genom protokollsutdrag af den 29 September 1892 affördradt utlåtande och förslag i fråga om lämpligaste sättet att vid möjligen inträffande behof tillhandahålla allmänheten kokt vatten, har Vattenledningskontoret äran anföra:

Utaf de framställningar i hvilka frågan först blifvit väckt, nämligen helsevårdsnämndens af den 1 September 1892 och Stadsfullmäktiges af den 6 i samma månad framgår icke med säkerhet huruvida vederbörande tänkt sig vattenutdelningen böra anordnas endast för de obemedlades räkning eller för stadens invånare öfverhufvudtaget. Med fästadt afseende dervid att de allra flesta af dessa hafva tillgång till vattenledningsvatten hemma hos sig och äfven äro i tillfälle att sjelfva koka den erforderliga mängden, torde man med desto större skäl kunna antaga att staden behöfver intervensera endast för de obemedlades äfvensom det tillfälligtvis till staden inresta lands- och skärgårdsfolkets räkning, som en liknande hela stadsbefolkningen omfattande anordning skulle kräfva en ofantlig apparat och

åtföljande kostnader utom all proportion till den korta tid under hvilken behöfvat sannolikt existerar.

Att beräkna antalet af de personer som borde komma i åtanke är a priori ett mycket vanskligt problem och alla antaganden måste blifva temligen godtyckliga; likväl förefaller mig 20 % af totala antalet invånare eller 13,000 personer som maximum. Vidare måste man förutsätta att endast dricksvattnet behöfver undergå ifrågasatta desinfektionsåtgärd, ty kvantiteten af det för andra ändamål afsedda vattnet är så stor att den tillsvidare faller utom gränsen för det som är möjligt att åstadkomma.

Emedan det kokta vattnet måste afhämtas, kan sparsamhet vid dess begagnande förutsättas och 2 l. per dygn och person, eller dagligen 26 m³ antagas representera maximalåtgången.

Hvad kokapparaterna beträffar så förtjena de billigaste i anseende till anläggningens provisionella karakter företrädet, och får jag i sådant afseende föreslå s. k. mejerigrytor af c:a 200 l. rymd, hvilka komplett incl. eldstad kosta omkring 150 mark stycket. Hvarje gryta kan påfyllas, innehållet bringas till kokning samt tömmas en gång i timmen och sålunda leverera under ett dygn, om den oafbrutet eldas, hvarigenom man kan komma tillrätta med minsta möjliga antal, 4,8 m³. Inalles skulle således 6 grytor behöfvas och då vattenverket redan eger 2, ytterligare 4 erfordras. För inbesparing af arbetskraft vid grytornas eldning och skötsel m. m. borde alla placeras på ett ställe, t. ex. stadens materialgård.

För transporten och utdelningen af vattnet erfordras tunnor till ett sammanlagdt kubikinnehåll af 26 m³ och derutöfver ett visst antal i reserv, beroende af om utdelningen skall ske hela dagen utan afbrott eller endast under vissa timmar deraf. I det förra fallet erfordras ett totalt kubikinnehåll af minst 50 m³, men om några timmars afbrott tillåtes endast 40 m³. Som kärl lämpliga för ändamålet föreslås vin- och konjaksfastager af 350–500 l. rymd, hvilka stå att köpas för 6 å 10 mk stycket och af hvilka ett antal af c:a 120 sålunda skulle representera 50 m³. Det synes mig dock, som om vattenutdelningen icke nödvändigtvis behöfde försiggå hela dagen utan afbrott, utan endast vissa timmar deraf, i hvilket fall icke större antal tunnor erfordras än grytorna kunna tillgodose under ett dygn, d. v. s. 60 stycken, jemte hälften häraf till reserv.

Transporten torde kunna ske af formän med deras egna åkdon, så att någon extrakostnad för dessa icke ifrågakommer. Antalet utdelningsställen kunde utgöra 12, hvarvid torgen och trakterna utom staden i främsta rummet borde komma i åtanke. Två tunnor borde utsläpas i gången på samma lass, för att minska transportkostnaderna, eventuellt kunde på de mest trafikerade ställena flera par tunnor uppställas, och sålunda inalles 30 stycken vara upptagna, hvaremot de öfrige i och för påfyllning resp. afkylning skulle befinna sig å materialgården. Till hvarje utdelningsställe utsläpas vattnet 2 gånger dagligen, hvarigenom det beräknade antalet af 60 tunnor komme till användning.

Utdelningen kunde enklast och billigast ske af körsvennen, så att en extrapersonal för detta ändamål kunde undvaras.

Anläggningskostnaderna blefve:

För 4 st. mejerigrytor å Fmk 150	600: —
„ rörledningar och kranar m. m. till 6 grytor	300: —
„ ett skjul öfver grytorna	150: —
„ 90 st. vin- & konjaksfastager, incl. kranar etc. å 12 mark	1,080: —
Diverse	170: —
	Summa Fmk 2,300: —

och driftkostnaderna pr dygn:

6 fotdagsverk å Fmk 2:50	15: —
15 hästdagsverk (ett hvar för utsläpning och utdelning af 4 tunnor, å Fmk 6:00	90: —
26 m ³ vatten å Fmk 0:15	3: 90
Bränsle för kokning af 26 m ³ vatten å Fmk 1:00	26: —
Diverse oförutsedda kostnader	10: 10
	Summa pr dygn Fmk 145: —

eller pr liter vatten 0,56 penni.

Till förekommande af missbruk och okynne vid vattnets afhemtning borde endast sådant som förtäres på stället utdelas gratis, men för återstoden en lindrig afgift uppbäras, t. ex. 1 penni för 2 l., hvilken icke borde genera ens den obemedlade som för sitt lifsuppehälle eljes är tvungen att anskaffa mångdubbelt denna summa. I anseende till att allt det kokta vattnet icke städse går åt och en del deraf måste bortkastas, uppstår äfven om denna afgift uppbäres en så stor förlust för staden, att denna icke kan beskyllas för att vilja göra affär på det kokta vattnet.

Enär kolerafarsoten plägar uppträda plötsligt och tid då icke finnes att vidtaga omordade anstalter, borde samtliga apparater inköpas och uppställas så snart anslag derfor blifvit utverkadt för att vid behof kunna vara i ordning.

Angående antalet dygn för hvilka förutnämnda driftkostnader böra beräknas, är Vattenledningskontoret icke i tillfälle att göra några sannolika antaganden, hvadan vederbörande helsovårdsmyndighets åsigt härom borde inhemtas, då storleken af det totala erforderliga anslaget är häraf beroende.

Skulle vederbörande finna förut antagna konsumtion för hög, så kunna driftkostnaderna sjelffallet i proportion nedsättas. Att deremot minska sjelfva den föga kostsamma anläggningen synes icke motiveradt, enär oberäknliga obehag derigenom kunde uppkomma, som måhända svårligen kunde undanrödjas efteråt, enär oförmälda apparater och tillbehör icke alltid stå att fås i obegränsad mängd.

Att ingå i närmare detaljer såsom de olika platserna för vattenutdelningen m. m. anser Vattenledningskontoret lönlöst, innan vederbörande uttalat sig om lämpligheten af föreslagna anordningar i princip. Som ofvan.

C. Hausen.

Då ifrågavarande utdelning af kokt vatten anordnad på sätt af ofvanstående förslag framgår skulle medföra en för staden ganska betungande utgift ansåg Drättselkammaren nödigt att för förslaget granskning och för vinnande af vidare utredning hänskjuta ärendets behandling till ett utskott och har äfven fått emottaga nedanstående:

Utskottsbetänkande i anledning af väckt fråga om utdelning af kokt vatten under möjligen inträffande koleraepidemi.

Sedan Stadsfullmäktige uti skrifvelse af den 6 September 1892 till Drättselkammaren remitterat ett af Hälsovårdsnämnden framställt förslag att tillhandahålla allmänheten kokt vatten under möjligen inträffande koleraepidemi, och stadens Vattenledningskontor uppå Drättselkammarens anmodan uppgjort projekt och kostnadsberäkning för verkställandet af ifrågavarande sanitära åtgärd, har Drättselkammaren vid sammanträde den 1 December 1892 lemnat detta ärendes beredning i uppdrag åt undertecknade, hvilka efter fullbordadt värf härmed få afgifva följande utlåtande: Vattenledningskontorets förslag innehåller i hufvudsak, att den största erforderliga kvantiteten kokt vatten anslås till 26 m³ i dygnet, motsvarande behovet af dricksvatten för 13,000 personer eller vidpass 20 % af stadens invånareantal. Kokapparaterna, till antalet 6, hvaraf 2 förut befintliga och 4 nya, uppställas alla på samma plats, exempelvis stadens materialgård. Härifrån utsläpas vattnet, sedan det svalnat, uti tunnor till förslagsvis 12 särskilda ställen i staden af formän, hvilka äfven utdela vatten till allmänheten. För vatten, som icke förtäres å stället, uppbäres en afgift af 1 penni för 2 liter i syfte att förekomma vattnets missbruk. Kostnaderna för kokapparater, rörledningar, tunnor m. m. beräknas till 2,300 mark, driftkostnaden åter till högst 145 mark för hvarje dygn, under hvilket anläggningen är i full verksamhet.

Ehuru utskottet ansett den antagna vattenåtgången för så riklig, att det förefaller mindre sannolikt det densamma annat än undantagsvis komme att ega rum, har utskottet dock i brist på säkra utgångspunkter och kännedom af de oberäkneliga omständigheter, hvilka under en epidemi kunna spela en roll, icke velat påtaga sig ansvaret att föreslå någon minskning deraf, helst en sådan kommer att medföra en endast obetydlig inbesparing af anläggningskostnader, men driftkostnaderna i alla händelser blifva beroende af den verkliga åtgången. Vattnets utdelning deremot kunde till en början ske på endast 10 platser, nämligen Sandvikstorget, Narinken, Jernvägstorget, Tölö, Packhustorget invid Kokhuset, Salutorget, Kaserntorget, Norra Kajen, villan Ås och Sörnäs lastageplats, enär dessa, såvidt utskottet nu kan bedöma, torde motsvara behovet.

Huruvida det är fördelaktigare att koka allt vatten på ett ställe, eller på flera, förlagda till särskilda delar af staden, har utskottet funnit vara en med ut-

delningssättet nära sammanhängande fråga. Ombesörjes utdelningen nemligen af samma formän, som utsläpa vattnet, blifver kostnaden därför tydligen oberoende af om kokapparaterna placeras på ett eller fördelas på flera ställen, enär till utsläpning, utdelning och återhämtning af 4 tunnor vatten i alla händelser ett formansdagsverke skulle erfordras, såsom Vattenledningskontorets förslag gifver vid handen. En spridning af kokapparaterna på flere ställen skulle i detta fall medföra gagn endast så tillvida, att mindre tid åtginge till vattensläpningen och att utdelningen kunde försiggå under en större del af dagen, än vid en central anläggning. Om deremot endast vattnets transport ombesörjes af formän, men särskilda personer antagas för utdelningen, kan det ifrågasättas huruvida icke driftkostnaderna för flera vattenkokningsstationer ställa sig billigare än för en central anläggning, i anseende till minskad transportlängd och inbesparing af formansdagsvärken.

Utskottet har i detta afseende uppställt härhos bilagda jämförande kalkyl (Alternativ I), som utvisar att i händelse vattenkokningsstationerna vore tre, förlagda till materialgården, närheten af kokhuset och villan Ås, driftkostnaderna måhända kunde ställa sig till endast 124 mark i dygnet, alltså 21 mark billigare än enligt Vattenledningskontorets förslag, under antagande att hälften af konsumtionen eller 13 m³ skulle tillgodoses från apparaterna vid kokhuset, 10,6 m³ från materialgården och 2,4 m³ från villan Ås, hvarvid släpningskostnaderna äro antagna 25 % under formanstaxan för de ur stadsplanen uttagna transportlängderna. Emellertid har utskottet icke kunnat dölja för sig, att denna kalkyl hvilar på temligen lösliga antaganden beträffande proportionen emellan vattenåtgången vid de särskilda stationerna, och att, om dessa icke besannas, transportlängderna och dermed äfven släpningskostnaderna förändras och sannolikt ökas. Den tvifvel underkastade minskningen af driftkostnaderna skulle deremot åtföljas af några mindre önskvärda omständigheter. Oafsedt nemligen att anläggningskostnaderna skulle stegras med c:a 540 mark, skulle ock, genom kokapparaternas spridning och antagandet af särskilda distributörer den erforderliga personalens numerär ökas från 21 till 33 personer, hvilket finner sin förklaring deri, att antalet formän icke kan minskas, oaktadt särskilda personer för utdelningen antagas, enär utsläpningen af vattnet och de tömda tunnornas återhemtning bör ske något så när samtidigt för de särskilda utdelningsställena. Att tillsynen öfver en stor personal blifver svårare att handhafva än öfver en fåtalig, synes utskottet sjelffallet, likasom ock försummad rättidig utsläpning och återhemtning af tunnorna med åtföljande störingar af kokapparaternas oafbrutna funktion lättare kunna tänkas uppstå, när formännen på mellanstunderna måste sysselsätta sig med andra arbeten af obestämd varaktighet än då de äro engagerade för hela dagen vid samma arbetsplats. Äfven för det, enligt föregående icke fullt säkra fall, att genom antagandet af särskilda distributörer någon besparing af driftkostnaden verkligen kunde uppnås, har utskottet sålunda stannat vid åsigtan att vattnets utdelning genom

formännen erbjuder fördelen af minsta möjliga personal, enkelhet och öfverskådlig-
lighet vid anordningen af och tillsynen öfver det hela, samt största möjliga garanti
för inrättningens oafbrutna drift på behörigt sätt, hvadan utskottet anser detsamma
böra i regeln komma till användning. Om undantagsvis en annan anordning blifver
mera förmånlig för någon särskild del af staden är en fråga som endast erfaren-
heten kan besvara, i hvilket fall ett blandadt utdelningssystem kunde komma till
användning, men för de approximativa kostnadsberäkningar, som nu kunna ifråga-
komma är denna omständighet utan betydelse.

Sker utdelningen såsom ofvan föreslagits af formännen, så medföra, hvilket
utskottet förut påpekat, flera vattenkokningsstationer ingen nämnvärd fördel, men
väl nackdelen af ökade anläggningskostnader, hvadan enligt utskottets åsigt hela
vattenkvantiteten borde kokas på ett ställe.

Hvad valet af detta beträffar, så anser utskottet platsen invid och söderom
kokhuset för den fördelaktigaste, då utskottet erfarit att rum för ifrågavarande
inrättningar der kan beredas utan hinder för trafiken, och ett utdelningsställe
tillika kan anordnas derstädes, hvarigenom två formansdagsverken bortfölla och
ersattes med ett handtlångaredagsverke. I följd af förkortade afstånd till utdel-
ningsställena skulle äfven vattnets transport kräfvat mindre tid och utdelningen
af vattnet kunna försiggå under en större del af dygnet än om anstalten place-
rades å Materialgården. Dock blifver det härvid nödvändigt att anlägga en 75 mm
provisionel vattenledning ifrån Badhusgatan, enär det till kokhuset ledande klena
röret, som skall tillgodose en vattenpost, en hästho, en sköljningsbassin och en
pissoir, icke kan leverera vatten till kokapparaterna med tillbörlig snabbhet. Så-
som af bilagda beräkning (Alternativ II) framgår; blifva anläggningskostnaderna
i detta fall 2,800 mark och driftkostnaden 136 mark i dygnet.

Enär, såsom Vattenledningskontoret påpekat, erforderliga kokapparater och
tunnor icke alltid stå att köpas i obegränsad mängd, anser äfven utskottet försig-
tigheten bjuda att i god tid sörja för deras inköp, så att vid inträffande behof
endast deras uppställning återstode, hvilken borde vidtaga såsnart Hälsovårds-
nämnden finner sådant nödigt och kunna slutföras inom loppet af en vecka.

Den tid under hvilken behofvet af anläggningen existerar, kan, i händelse
en koleraepidemi af betydligare omfång skulle utbryta, enligt undertecknad Sucks-
dorffs åsigt anslås till omkring 100 dygn, hvadan totala driftkostnaden komme att
utgöra 13,600 mark.

Enär utskottet hoppas att missbruk af vattnet, såsom afhemtning af onö-
digt stora kvantiteter m. m. skall kunna förekommas genom lämpligare åtgärder,
än erläggandet af afgift för vattnet, anser utskottet att någon sådan icke borde
uppbäras.

På ofvan framlagda grunder får utskottet således föreslå:

att kokningen och utdelningen af vattnet måtte ske i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Vattenledningskontorets förslag, men

att inrättningarne för vattnets kokning förläggas till närheten af kokhuset;

att vattnet till en början utdelas på endast 10 förut nämnda platser;

att vattnet utdelas kostnadsfritt;

att ett anslag af 2,800 mark beviljas för uppköp af kokapparater och tunnor äfvensom för nödiga rörledningar, skjul, m. m.;

att samtliga erforderliga tillbehör oförtöfvadt inköpas samt uppställas såsnart Hälsovårdsnämnden anser sådant nödigt;

att ett anslag af ända till 13,600 mark beviljas, motsvarande kostnaderna för vattnets kokning och utdelning under 100 dygn.

Helsingfors den 6 Februari 1893.

Vilh. Sucksdorff.

Th. Frosterus.

G. Idström.

C. Hausen.

t. f.

Kostnadsförslag för kokning och utdelning af 26 m³ vatten i dygnet under inträffande koleraepidemi.

Alternativ I.

En vattenkokningsstation på Materialgården för Sandviken, Narinken, Tölö och Jernvägstorget.

En dylik i närheten af Kokhuset för Packhustorget, Salutorget, Kaserntorget och Norra Hamnen.

En dylik i villan Ås, för Ås och Sörnäs.

*Anläggningskostnad.**a) Materialgården.*

1 gryta (förutom 2 förut befintliga)	150: —	
Rörledningar och kranar för 3 grytor	200: —	
1 skjul	100: —	
37 tunnor å 12 mark	444: —	
Diverse	80: —	974: —

b) Kokhuset.

3 grytor å 150 mark	450: —	
1 skjul	100: —	
Rörledningar och kranar	200: —	
45 tunnor å 12 mark	540: —	
Diverse	93: —	1,383: —

c) Ås.

1 gryta	150: —	
Rörledningar och kranar	150: —	
1 skjul	50: —	
9 tunnor å 12 mark	108: —	
Diverse	25: —	483: —
		2,840: —

*Driftkostnad.**a) Materialgården.*

4 handtlångaredagsverken å 2: 50.	10: —	
10,6 m ³ vatten å 0: 15	1: 59	
Bränsle	10: 60	
25 tunnor vatten att utsläpa och återhemta i medeltal på 1,050 m. afstånd å 75 p.	18: 75	
4 utdelare-dagsverken å 2: 50	10: —	50: 94

b) Kokhuset.

4 handtlångaredagsverken å 2: 50.	10: —	
13 m ³ vatten å 0: 15	1: 95	
Bränsle	13: —	
30 tunnor att utsläpa och återhemta i medeltal på 600 m. afstånd å 45 p.	13: 50	
4 utdelaredagsverken å 2: 50	10: —	48: 45

c) Villan Ås.

2 handtlangaredagsverken å 2:50	5: —	
2,4 m ³ vatten å 0:15	—: 36	
Bränsle	2: 40	
3 tunnor vatten att utsläpa och återhemta på 1,200 m. afstånd (Sörnäs lastageplats) å 0: 90	2: 70	
1 utdelaredagsverke	2: 50	12: 96
		<u>112: 35</u>
Diverse		11: 65
		<u>124: —</u>

Alternativ II.

En vattenkokningsstation i närheten af Kokhuset för hela stadens behof.

Anläggningskostnad.

4 st. grytor (förutom 2 äldre) å 150 mark	600: —	
Rörledningar och kranar m. m. till 6 grytor	300: —	
Provisionell vattenledning af 75 mm. diameter från Badhusgatan	500: —	
1 skjul öfver grytorna	150: —	
90 tunnor å 12 mark	1,080: —	
Diverse	170: —	2,800: —
		<u>2,800: —</u>

Driftkostnad.

6 handtlangaredagsverken å 2:50	15: —	
13 hästdagsverken å 6:00	78: —	
26 m ³ vatten å 0:15	3: 90	
Bränsle	26: —	
1 utdelaredagsverke	2: 50	
Diverse oförutsedda kostnader	10: 60	136: —
		<u>136: —</u>

Sammanställning.

	Erforderlig personal st.	Anläggnings- kostnad Frk	Driftkostnad per dygn Frk
Enligt vattenledningskontorets förslag	21	2,300	145
Enligt alternativ I	33	2,840	124
Enligt alternativ II	20	2,800	136

Vid fortsatt behandling af ärendet erhöll Drätselkammaren emellertid upplysning om att under senaste koleraepidemi i Hamburg, kokt vatten levererats af ölbryggerier derstädes och beslöt Kammaren på grund häraf att uppmana förbemälda utskott att taga i öfvervägande och yttra sig om möjligheten att äfven härstädes erhålla sådant vatten från några bryggerier, eventuelt äfven från någon badinrättning, och har utskottet härefter afgifvit följande:

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Genom protokollsutdrag af den 16 Februari har utskottet för behandling af frågan om utdelning af kokt vatten under möjligen inträffande kolera epidemi erhållit i uppdrag att äfven taga i öfvervägande samt yttra sig öfver möjligheten att med i staden förefintliga bryggerier, eventuelt någon badinrättning träffa öfverenskommelse om levererandet af kokt vatten till antydda ändamål.

Utskottet, som genom Drätselkammarens ordförande erfarit att en liknande anordning under senaste koleraepidemi vidtagits i Hamburg, har funnit sig mycket tilltaladt af det väckta förslaget — helst vattnets kokning i dessa anstalter med sina fullkomligare inrättningar borde ställa sig billigare än i de af utskottet föreslagna provisoriska stationerna och vattnet dessutom genom bryggeriernas belägenhet i stadens utkanter, utan några transportkostnader kunde tillhandahållas en del af den allmänhet, som antagligen vore i största behof deraf, hvarjemte staden kunde, såsom utskottet föreslagit, för hamnarne och andra centralt belägna delar sjelf tillhandahålla de nödiga kvantiteterna kokt vatten — har genom vattenledningskontoret satt sig i förbindelse med stadens bryggerier och särskilda badinrättningar, för att utröna huruvida desamma kunde för antydda ändamål afstå 3 à 5 m³ kokt vatten om dagen, samt härå fått emottaga följande anbud, af hvilka dock de båda sednast nämnda efter mycken tvekan från resp. bryggeriegares sida.

Disponenten för stadens största bryggeri hr P. Sinebryhoff har med synnerligt tillmötesgående förklarat sig villig att, för samma pris som firman betalar för vattenledningsvattnet, till afhemtning afstå till omkring 70° C genom afloppsånga uppvärmdt vatten under tider då bryggeriet vore i gång och tillgång på afloppsånga finnes, så vidt detta vatten icke erfordrades för bryggeriets eget behof. Från Sörnäs bryggeri förklarades att kokt vatten endast kunde levereras för dess egen personals behof; Nya Aktiebryggeriet kunde tillhandahålla c:a 3,5 m³ kokt och afsvalnad vatten i dygnet för 50 mark per dygn; hr C. A. Robsahm slutligen kunde åtaga sig leveransen af 10 à 15 m³ kokt och afsvalnad vatten om dagen à 1 mark 50 penni per m³, under förutsättning att det erforderliga vattenledningsvattnet erhöles gratis af staden, och derjemte ställa 8 kärl till stadens disposition för vattnets utsläpning; de tillsporda badinrättningarne förklarade, att de icke såge sig i stånd att afstå något kokt och afsvalnad vatten.

Vid anbudens bedömande har utskottet funnit det första i ordningen icke erbjuda nödig säkerhet för leveransens regelbundenhet, hvilket i ifrågavarande fall är det första villkoret, ej heller kunnat dölja för sig svårigheten att förvissa sig derom, att allt det genom afloppsånga uppvärmda vattnet verkligen blifvit steriliseradt. Den ifrån Sörnäs bryggeri ingångna underrättelsen åter, att det samma såge sig i stånd att sörja för sina egna arbetares dricksvattensbehof, skulle måhända föranleda till någon modifikation af utskottets förut uppställda kalkyler, om icke dessa vore af en så approximativ art, att några hundra konsumenter mer eller mindre dervid icke spela någon roll. Nya Aktiebryggeriets anbud om leverans af 3,5 m³ dagligen skulle endast med en obetydlighet minska anläggningskostnaderna, hvilken minskning för öfrigt blefve illusorisk, enär priset för vattnet skulle utgöra nära 3 gånger det af utskottet beräknade och medföra en ökning af de dagliga driftkostnaderna med c:a 30 mark, äfven om den reducerade släpningskostnaden toges i betraktande. Enär vidare badinrättningarnes medverkan såsom ofvan nämnts, icke kan påräknas, har utskottet således endast haft att taga hr C. A. Robsahms anbud i närmare öfvervägande.

För att möjliggöra en jämförelse emellan detta och utskottets förslag hafva närlagda kostnadsberäkningar blifvit upprättade, under antagande att den tidigare beräknade erforderliga vattenkvantiteten af 26 m³ i dygnet, af hvilka 16 m³ skulle levereras från stationen vid kokhuset, och återstående 10 m³ från hr Robsahms bryggeri, hvarvid utskottet icke trott sig behöfva särskildt motivera, hvarför endast den minsta af hr Robsahm utlofvade kvantiteten kan tagas i betraktande. Anläggningskostnaderna skulle i sådant fall reduceras ifrån 2800 mark enligt utskottets förslag till 1950 mark, men driftkostnaderna blifva desamma som enligt utskottets förslag eller 130 mark om dagen, hvaraf framgår att fördelen af anbudet endast består i med 850 mark minskade anläggningskostnader. Härvid bör dock observeras att, om staden för nämnda summa anskaffade de för 10 m³ erforderliga grytorna och tunnorna, genom återförsäljning af desamma åtminstone 300 mark måste beräknas kunna inflyta, hvadan skilnaden emellan anläggningskostnaderna rätteligen blifver endast 550 mark.

Hvad sedan priset för vattnet, 1 mark 50 penni per m³, beträffar, så är detta, hvarom utskottet genom kalkylering förvissat sig, så billigt att det på sin höjd jemt och nätt betäcker kostnaden för ved, eldare, maskinist vid vattnets uppumpning i kylskeppen m. m. och att ingenting återstår för slitning och underhåll af inventarier och redskap, än mindre någon som helst ersättning för hr Robsahms eget besvär och tillsyn. I och med detsamma utskottet tacksamt annoterar detta hr Robsahms oegenlyttiga tillmötesgående, har emellertid utskottet, innan det förordar det frestande anbudet, trott sig böra framhålla följande beaktansvärda synpunkter.

Den till utskottets behandling remitterade frågan om utdelning af kokt vatten har ifrån sin första början, då den inom helsovårdsnämnden väcktes, varit baserad på förutsättningen, att utdelningen skulle ske genom stadens försorg, hvaraf följer att staden är inför allmänheten ansvarig såväl för att vattnet är behörigen desinficeradt, som ock att det städse finnes att tillgå i erforderlig mängd. Öfverlåter nu staden en

del af vattenleveransen åt enskild person, kan detta icke tänkas ske annorlunda än under stadens fortfarande fulla garanti inför allmänheten i ofvannämnda två viktiga afseenden, en garanti, som staden alltså i sin tur skulle nödgas fordra af leverantören. På hvilket sätt en sådan garanti vid vanliga leveranser presteras, är allmänt bekant, nemligen genom lagligt bindande kontrakt, deponerandet af kautionssummor, vitesbestämmelser och noggrann kontroll öfver varans beskaffenhet, men att dessa sednare medel i ifrågavarande fall, der leverantören icke har den minsta pekuniära fördel af sitt åtagande, skulle vara af synnerligen odiös natur, derom kan väl, icke mer än mening råda. Huru dessutom en tillförlitlig kontroll i hygieniskt afseende uti en främmande persons lokal skulle lämpligen anordnas, utan att såra eller öfverhöfvan genera egaren deraf, och huru staden skulle reda sig ur förlägenheten, om den utlofvade vattenmängden någon dag emot förmodan uteblefve, om ock utan leverantörens förvållande, har utskottet ej heller lyckats uttänka.

Med hänsyn till de praktiska svårigheter, hvilka sålunda kunna möta realiserandet af det i sig sjelf så fördelaktiga förslaget, nödgas utskottet till sin ledsnad afstyrka detsamma, och har stadnat vid åsikten, att den genom utskottets tidigare förslag garanterade tryggheten i afseende å såväl kvalitet som qvantitet jemte frånvaron af de ofvan antydda inkonvenienserna tillfullo motivera en ökad anläggningskostnad af 550 mark, för såvidt nämnda fördelar öfverhufvudtaget kunna värderas i penningar.

På grund af förestående anhåller utskottet alltså

att få återkomma till sitt tidigare förslag.

Helsingfors den 16 Mars 1893.

Vilh. Sucksdorff.

Th. Frosterus.

G. Idström.

C. Hausen.

t. f.

Vid granskning af det af utskottet sålunda omfattade kostnadsförslaget, alternativ II, har Drätselkammaren ansett möjligt att af anläggningskostnaden kunde inbesparas såväl utgiften 500 mark för en provisionell vattenledning till kokhuset, emedan den nuvarande servisledningen tillräckligt hastigt torde tillföra den till uppkokning föreslagna vattenkvantitet 26 m³ om blott de invid kokhuset befintliga inrättningarne vattningsho, skölbassin och pissoir tidtals afstängas, som ock delvis den till 1,080

---

mark upptagna utgiftsposten för inköp af 90 st. tunnor, hvilka torde kunna upphyras för en billigare afgift af stadens formän. All den utredning Drätselkammaren sålunda kunnat införskaffa angående sättet för ifrågavarande distribution af kokt vatten under inträffande koleraepidemi härstädes och de dermed förenade kostnaderna har Kammar-
aren äran härmed bringa till Stadsfullmäktiges kännedom.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Eherström.

H:fors Tidnings & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1893.

*Drättselkammarens utlåtande angående ånyo ifrågasatt inlösen
af Gumtäckts egendom för Helsingfors stads räkning.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 2 Februari 1893.

N:o 30.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 29 sistl. December har till Drättselkammaren för afgifvande af yttrande remitterats ett af friherre H. Standertskjöld-Nordenstam inlemnadt anbud af den 22 i samma månad, hvori Helsingfors stad erbjudes att inköpa Gumtäckt egendom (bestående af Gumtäckt eller Wiksberg allodialsäteri och derunder lydande halfva Kottby skattehemman i Åggelby by med undantag ej mindre af en till privat person öfverlåten mindre parcell än af det till statsverket för Sörnäs cellfängelse afträdde området) för en summa af 650,000 mark, med afdrag af de ersättningar som kunde tillkomma Helsing kommun, presterskap, domare m. fl. för frångånget område ifall egendomen komme att med Helsingfors stad införlifvas. Med anledning häraf har Drättselkammaren för vinande af vidare utredning i ärendet införskaffat särskilda Gumtäckt egendom rörande handlingar såsom gravationsbevis, kontrakt med arrendator till åker och ängsjord, kontrakt angående trädgården, förteckning öfver samtliga utarrenderade tomter, äfvensom öfver de af dessa tomter som ännu icke äro bebyggda, uppgift öfver resterande arrendeafgifter, nuvarande häradshöfdingens i Helsing domsaga uppgift angående den ersättning han fordrar för den händelse att Gumtäckt egendom kan varda underlagd Helsingfors jurisdiktion samt slutligen uppgift öfver presterskapets i Helsing socken inkomster från Gumtäckt.

Vid häraf föranledd jmförelse och granskning af Stadsfullmäktiges beredningsutskotts (i tryckta betänkandet N:o 18 för 1892) och Drättselkammarens (i tryckta betänkandet N:o 15 af 1892) framställda beräkningar af egendomens värde har Kammarerna icke kunnat finna de af bemälda utskott emot Drättselkammarens kalkyl gjorda anmärkningarne fullt befogade.

Så har utskottet ur Drättselkammarens kalkyl uteslutit den för kloakledning beräknade utgiftsposten 68,000 mark, men torde anläggandet af sådana afloppsledningar uti en så tätt bebyggd bostadskomplex som Hermanstad I ej kunna undvikas utan att medföra allvarsamma sanitära vådor. Må man ihågkomma hurusom staden under senare år, så snart obehag försports från ett öppet dike, va-

rit tvungen att till täckta aflopp förvandla desamma ehuru trakten der diket framlöpt icke varit tätt bebyggd, såsom exempelvis utanför Tölö sockerbruk längs Djurgårdsvägen, vid samma bruk längs Vestra chausséen, invid Pehrmaniska ångsågen vid sistnämnda chaussée, uti Röddälds plantage o. s. v. Grunden i Hermanstad består af mer eller mindre grunda jordlager med bergbotten, hvilket har till följd att förorenadt vatten, som från högre liggande tomter nedrinner i marken åter framtränger der berg når ytan, invid eller under lägre belägna bostäder. Öppna diken kunna i denna terräng ej grävas och i ingen händelse tillfredsställa sanitära kraf, hvilket äfven ådagaläggas ej mindre af den omständigheten att egaren till Gumtäckt redan varit nödsakad att anlägga ett täckt aflopp än af uttalanden uti ett den 20 sistlidne Augusti upprättadt syneinstrument öfver en på Guvernörsemetets förordnande verkställd syn af provincialläkaren och kommitterade från Helsingfors stad, Sörnäs fängelse och Helsinge kommun, hvori bestämda fordringar ställas på anläggandet af täta aflopp.

Icke heller kan man för kloaker, hvilka komme att i sammanhang med vattenlednings införande anläggas, af inkomsterna för konsumeradt vatten påräkna vederlag, i ty att sagda intrader svårligen kunna betäcka kostnaderna för vattnet jemte ränta och amortering å anläggningskostnaderna för den 1,000 meter långa anslutningen till vattenledningens hufvudrör och införandet af biledningar längs de bergbundna gatorna.

Den beräknade årliga utgiften för vägar från återvändsgränderna, som beredningsutskottet förmodat bero på något misstag är verkligen grundad i förhållandena och kan ej heller utan vidare uteslutas, emedan dessa vägars anordnande bör vidtagas såvida icke innebyggarenes å en stor del af Hermanstad bekvämlighet och trefnad helt och hållet skall åsidosättas. För dessa vägar måste emellertid tagas i anspråk mark, som tillyder utarrenderade bostadstomter, och det är för denna mark som den årliga ersättningen beräknats till 200 mk.

De med skolundervisningen förenade kostnaderna måste Drätselkammaren fortfarande anse böra hänföras till utgifterna för Gumtäckt då en kalkyl uppgöres för bedömande af egendomens verkliga värde, om ock staden för närvarande utan skyldighet dertill och så att säga omedvetet emottagit dessa barn från angränsande socken uti sina skolor.

Den summa, som beräknats för upprätthållande af polisvård är en faktisk utgift, hvilken uti en kalkyl icke kan uppställas emot ideela fördelar, så mycket mindre som dessa senare nog samt beaktas då för egendomen erbjudes ett pris, som är flerfaldt högre än dess beräknade värde eller som kan nås endast på basen af förutsatt utveckling i en aflägsen framtid, omöjlig att för närvarande bestämma eller bedöma.

Utgiftsposterna i kalkylen torde sålunda böra bibehållas i ungefärlig öfverensstämmelse med de af Drätselkammaren tidigare uppställda siffrorna. Hvad inkomsterna beträffa har den af Beredningsutskottet upptagna personela fattig-

afgiften ej af Drätselkammaren upptagits, emedan den beräknade inkomsten af kommunaltaxeringen, 8,800 mk, är så approximativ att Kammaren ansett alla genom beskattning inflytande intrader kunna häri inrymmas.

Beredningsutskottet har vidare funnit högst sannolikt att bostadsplatser ytterligare kunde utarrenderas inom Hermanstad I och II samt att villalotter blefve begärliga inom Majstad äfvensom att strandpartierna nedanför Majstad kunde upplåtas till fabriksstomter, hvarför egendomens kapitalvärde höjts med 120,000 mark. Med åberopande af hvad Drätselkammaren (i tryckta betänkandet N:o 12 för år 1892) anfört angående utgifterna för åstadkommandet af bättre och billigare bostadstomter å mark belägen; vida närmare staden och redan underlydande densamma, måste Kammaren emellertid betvifla att, sedan staden begynt upplåta byggnadsplatser å dylik mark, ett ansevärdare antal nya bostadstomter i Hermanstad skola finna efterfrågan tidigare än i en långt aflägsen framtid. Ej heller kan Kammaren tro att villatomter i närheten af den långgrundade, osunda stranden af Gammelstadsviken skola blifva eftersökta, lika litet som det torde kunna förutsättas att industrier skola uppstå vid stranden af detta vatten, der ej ens grundgående prämar kunna anlöpa, ett läge hvaraf Arabia fabrik ständigt haft stora svårigheter. Utsigterna härför äro så mycket mindre som staden för detta ändamål på fördelaktiga vilkor kan erbjuda platser invid såväl djupare strand som järnväg. Kammaren kan derföre ej heller anse riktigt eller ens möjligt att taga i betraktande denna osäkra och till en oviss tidpunkt sig hänförande faktor vid ett nu skeende köp.

Drätselkammaren måste derföre i dessa delar vidhålla sin förra kalkyl af egendomens värde, men kan icke underlåta att på samma gång framhålla hurusom de angifna intraderna synes hafva varit öfverskattade. Inkomsten af jordbruket jemte trädgården beräknades nemligen till 13,102 mark men afkastar enligt bifogade arrendekontrakt icke fullt denna summa utan endast 12,500 mark. Utarrenderade bostadslägenheter och andra parceller beräknades den 14 November 1891 inbringa mk 23,800,³⁹, men ehuru sedan dess flere bostadstomter ytterligare utgifvits kan icke högre inkomster med säkerhet påräknas än af 21,122,⁹⁸ emedan ett stort antal utarrenderade tomter förblifvit obebyggda och för den arrendeafgift dessa borde afkasta, uppgående till c:a 4,000 mark, ingen annan säkerhet finnes än en värdelös in-teckning i egen jord. De flesta af dessa sistnämnda tomters bebyggande är sjelffallet beroende af att en gynsamare konjunktur inträder, men osäkert torde vara huruvida de nuvarande mer eller mindre medellösa arrendatorerne då mera fullfölja sina planer att bebygga de åt dem i tiden upplåtna tomterna, till hvilka de dessutom genom kontraktsbrott förverkat sin besittningsrätt. Om arrendatorernes i Hermanstad oförmåga att inlösa sina förbindelser vittnar äfven att vid detta års ingång arrendeafgifter för redan bebyggda tomter resterade till belopp af ungefär 3,000 mark.

Om intet afseende fästes vid förenämnda rester, såsom beroende af en öf-

vergående ekonomisk kris, och om blott en ringa del af det kapital, som representeras af den nyss antydda faktiska minskningen i de beräknade inkomsterna, afdrages från egendomens af Drätselkammaren tidigare beräknade värde, blir priset för Gumtäckt i stadens hand dock så reduceradt att om ock detsamma till och med tredubblas, en högre siffra än 500,000 mark dock ej kan uppnås. Af denna summa, ifall man ville bestämma densamma såsom köpeskilling, borde dock innehållas ett belopp motsvarande till Helsinge kommun och särskilda embetsmän utgående ersättning, hvilket belopp emellertid ej ännu kan med säkerhet bestämmas, men pröfningsvis uppskattats till 15,000 mark.

På dessa grunder hade staden, vid godsets eventuella öfvertagande, att erlægga c:a 485,000 mark, en summa som med 25,000 mark öfverskjuter de i Gumtäckt till säkerhet för veterligen utelöpande förbindelser faststälde inteckningarne. Dessa förbindelser äro utfärdade till:

Friherre Hjalmar von Bonsdorff å	125,000	mark	med	5	%	ränta
Föreningsbanken i Finland	80,000	"	"	6	%	"
Riddarhuset	100,000	"	"	5 $\frac{1}{2}$	%	"
Brandförsäkringsaktiebolaget Fennia	75,000	"	"	5 $\frac{1}{2}$	%	"
Kommerserådet L. Candelin	50,000	"	"	6	%	"
Herr Alexander Laurell	30,000	"	"	6	%	"
	<hr/>					
	Summa	460,000	mark.			

(Uti gravationsbeviset vidare ingående inteckning Finlands Statskontor till säkerhet för Helsinge chausséelån, hvaraf Fmk 21,494,78 äro oguldna, torde hänföra sig till ett lån upptaget af Helsinge sockens lägenhetsinnehafvare, hvilket amorteras medels uppboriden af chausséavgifter och därför ej behöfver här observeras. En den 7 September 1892 fastställd inteckning till säkerhet för sju särskilda skuldsedlar å sammanlagdt 100,000 mark skall åter endast till någon del vara i anspråk tagna för lån af mer tillfällig natur.)

Då köpesumman såsom redan anförts emellertid är beroende af ersättningens till Helsinge kommun storlek, hvars belopp ej på förhand kan fixeras, kunde staden jemte öfvertagande af ofvanförtecknade intecknade skulder Fmk 460,000 utgifva åt säljaren en förbindelse å 25,000 mark löpande med 5 % årlig ränta samt vidare förbinda sig, att sedan ersättningsbeloppet blifvit fastställdt och senast inom fem år efter köpets afslutande, utjemna liqviden.

Spörjsmålet huruvida eller till huru stor del Gumtäckt borde med Helsingfors stad införlifvas har Drätselkammaren icke nu kunnat egna den genomgående pröfning, som en fråga af denna betydighet nödvändigtvis kräfver. Måhända kunde någon form påfinnas för lägenhetens organisation, som icke förde till ett omedelbart inkorporerande men likväl fullt säkerställde stadens intresse att å detta område kunna inverka på upprätthållandet af ordning samt öfvervakandet af byggnadssätt, helsovård och undervisningsväsende. Frågan om organisationen kan till-

ochmed, ifall köp blefve afslutadt, lämpligare upptagas och behandlas efteråt utan påverkan af det tryck behandlingen af sjelfva köpets åvägabringande måste utöfva.

Emedan Drätselkammaren erhållit i uppdrag att uppgöra förslag angående amortering af de för nybyggnaderna vid Kommunala sjukhuset och för inköpet af rådhusannexet disponerade medlen, torde frågan om det slutliga betäckandet af köpeskillingen för lägenheten böra behandlas i sammanhang med förberörda förslag. För närvarande synes derföre något annat liqvidationssätt ej kunna ifrågakomma än det redan antydda, nämligen att staden tillsvidare öfvertoge de ofvan uppräknade uti Gumtäckt in-tecknade skulderna men likväl sökte att vid tillfälle konvertera desamma, enär de till större delen löpa med nog hög ränta.

Ifall Förstärkte Stadsfullmäktiges beslut blefve att på ofvan anförda villkor förvärfva Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning, torde för fullgörande häraf Stadsfullmäktige böra uppdraga åt Drätselkammaren

att, såvida friherre Standertskjöld-Nordenstam godkänner det erbjudna priset, med honom afsluta köp om Gumtäckt egendom för en köpeskillning af Fmk 500,000, hvilken gäldas sålunda att staden öfvertager i nämnda egendom in-tecknade skulder till ett sammanlagdt belopp af 460,000 mk samt till friherre Standertskjöld-Nordenstam utfärdar en skuldsedel å 25,000 mk löpande med 5 % årlig ränta, hvaremot af återstående 15,000 mk öfverst bör utgifvas ersättning till Helsinge kommun, domare, presterskap m. fl. för dem frångångna inkomster vid egendomens eventuella öfverförande till Helsingfors stads jurisdiktion, börande möjligt öfverskott senast inom fem år efter köpets afslutande till säljaren utbetalas;

att med säljaren träffa närmare aftal angående villkoren för köpets afslutande; äfvensom med in-teckningshafvarene om öfvertagandet af de till dem utfärdade skuldförbindelserna samt vid tillfälle omsätta dessa lån eller annorstädes upptaga dylika på fördelaktigare villkor;

att inkomma med utredning angående Gumtäckts eller delar deraf eventuella införlifvande med staden samt egendomens organisation och förvaltning i öfritt;

att träffa öfverenskommelse med Helsinge kommun, vederbörande domare, presterskap m. fl. angående ersättning för dem frångående inkomster genom Gumtäckts afskiljande från Helsinge socken; äfvensom

att i sammanhang med det Drätselkammaren tidigare meddelade uppdraget, att inkomma med amorteringsplan för det lån, som för reg-

lering af köpeskillingen för rådhusannexet och för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna skall upptagas, jemväl observera det för Gumtäckts inlösen nödiga belopp.

Skulle Stadsfullmäktige emellertid underkännas Drätselkammaren af den försigtighet, som Kammaren vid ärendets afgörande ansett böra iakttagas, förestafvade uttalanden och godkänna friherre Standertskjöld-Nordenstams anbud oförändradt, tillåter sig Drätselkammaren angående sättet för köpeskillingens gäldande föreslå

att i likhet med hvad ofvan säges äfven i detta fall in-teckningarne i egendomen till belopp af 460,000 mk af staden öfvertagas samt

att återstoden af köpeskillingen 190,000 mk, sedan den förenämnda till 15,000 mk uppskattade ersättningen innehållits, gäldas med en af staden utfärdad af säljaren under tre år icke uppsägbar förskrifning, löpande med 5 % årlig ränta.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Bilaga 1.

„Arrendekontrakt.

Undertecknad, — — — — utarrenderar härigenom på trettio års tid räknadt från den — — — under mig tillhörande Wiksbergs allodialsäteri i Gumtäckt by af Helsinges socken egor till — — — — en del af ett å detta kontrakt bifogad situationsplan närmare betecknad område — — — — och innehåller i norr och söder — — famnar samt i öster och vester — — famnar eller areal vidd af — — — på följande vilkor.

1) I årligt arrende för tomten erlägger — — — — — Fmk hvilken summa det tionde året ökas^s med tjugoprocent (20 %), samt det tjugunde året med ytterligare tjugufem procent (25 %), hvarigenom den ursprungliga arrende summan det tjugunde året utgör — — — — — Fmk hvilka till mig inbetalas

före den 1:sta November hvarje år och eger jag till säkerhet för detta kontrakts innehåll utan arrendatorns vidare hörande och på hans bekostnad söka in-teckning, ej mindre i besittningsrätten till det arrenderade området än i eganderätten till alla der befintliga hus och byggnader.

2) Egande eller dispositionsrätten till Wiksbergs säteri får öfverlåtas, endast med förbehåll af — — — — rätt på grund af detta kontrakt till nu arrenderade område.

3) Der lägenheten möter annan arrenderad mark underhålle hvardera arrendatorn halfva stängseln. I gräns med säteriets egor, som ej blifvit utarrenderade tillhör det arrendatorn att på egen bekostnad ombesörja hägnad om han hägnad önskar, önskar i detta fall säteriets egare hägnad förfarer beträffande dess uppbyggande och underhåll efter lag.

4) Till nedfällande af de träd arrendatorns byggnadsföretag kräver och hvilka träd tillfalla jordegaren har arrendatorn att i hvarje särskildt fall inhämta tillstånd af jordegaren och får arrendatorn ej till bränsle eller för annat ändamål sig till godo använda å den arrenderade jorden befintliga träd.

5) Å det arrenderade området får ej utan särskildt tillstånd från jordegarens sida, anläggas fabrik eller annan industriell inrättning, ej heller upplåtas plats för kasern eller sjukhusanläggningar eller inrymmas värdhus, utskänkingsställe eller annan liknande inrättning, hvarigenom trefnaden för egaren komme att störas, för öfrigt eger arrendatorn rätt att efter behag bebygga platsen under iakttagande af gällande föreskrifter, dock endast på ett afstånd af minst tio fot från rålinien, hvarhos arrendatorn berättigas att öfverlåta såväl sagde byggnader som besittningsrätten till sjelfva grunden för arrendetiden till tredje man utan mitt hörande, men någon styckning af det arrenderade området eller någon öfverlåtelse till tredje man af någon del af detsamma får ej ega rum.

Tillika berättigas arrendatorn att sig till säkerhet för detta kontrakts framtida bestånd utan mitt vidare hörande, utverka sig in-teckning i Wiksbergs säteri.

Bryter arrendatorn emot här ofvan intagna bestämmingar och låter sig ej af erhållen varning rätta, är kontraktet förverkat.

— — — — —
— —

Med detta kontrakt hvaraf två likalydande exemplar uppgjordt, förklarar jag mig nöjd.

Bevittna:

— — — — —

Bilaga 2.

„Arrendekontrakt.

Undertecknad — — — — utarrenderar härmed till — — — — af mitt egande Wiksbergs allodialsäteri i Helsinge socken ett område beläget i Hermanstad — — kvarteret — — tomt N:o — — mätande längs chaussén — — fot Östra laggen — — fot Södra laggen — — fot utgörande en areal af — — — kvadrat fot på nedanstående vilkor.

1) Arrendetiden 50 år, räknas från den — — — och utgår sålunda — — — detta utan all vidare uppsägning, derest nytt aftal härförinnan icke behörigen skett.

2) Arrendatorn erlägger i årsarrende — — —, hvilket belopp från och med det tionde året ökas till — — — och från och med det tjugunde året till — — —, från och med det trettionde året till — — — fr. o. m. det fyrationde året — — —; börande årsarrendet årligen till mig eller ordres före den 1:sta November erläggas; och är jag berättigad att till säkerhet för årsarrendenas behöriga betalning utan något vidare hörande af arrendator eller den hans rätt öfvertaga kan, vinna inteckning å besittningen till arrendemarken samt eganderätten till derå uppförda byggnader.

3) Egande- och besittningsrätt till Wiksbergs allodialsäteri får öfverlätas endast under förbehåll att arrendators kontraktsenliga rättigheter förblifva orubade; och vare arrendator tillika berättigad att utan lägenhetsägarens vidare hörande sig till säkerhet för arrendets bestånd söka och vinna inteckning å Wiksbergs allodialsäteri.

4) Der arrendejorden möter annan arrendemark, vare arrendator skyldig att deltaga till hälften i gränsstängslen, hvaremot stängsel mot gårdens mark, som af gårdens egare önskas, bör af arrendatorn ensam uppföras och behörigen underhållas.

5) Å arrendemarken må ej utan särskildt tillstånd af egaren till Wiksbergs säteri inrättas krogar, värdshus, utskänkningsställen eller annan liknande inrättning; men må i öfrigt platsen bebyggas efter arrendatorns egen önskan under iakttagelse af allmänt gällande föreskrifter äfvensom den regel att byggnad af hvad slag det vara må, ej må inrättas på mindre afstånd än 10 fot från arrendemarkens gräns.

Jagt, fiske eller åverkan af hvad slag det vara må vare arrendator å lägenheten strängt förbjudet, hvarjemte han, som icke eger att i någon mon tillita lägenhetens skog, jemväl är förbjuden att under hvad förevändning som helst å arrendeområdet fälla något annat träd, än de, hvarom tillstånd uttryckligen meddelats och som tillfalla jordegare.

---

7) Besittningsrätten till arrendemarken i dess helhet må för arrendetiden till tredje man utan egarens till Wiksberg vidare hörande öfverlåtas, men ej må området styckas utan egarens tillåtelse, eller till någon del deraf å annan öfvergå.

8) Försummelse af eller brott mot förestående arrendevilkor medför kontraktets häfvande och arrendets upphäfvande, förutom annan laga påföljd.

Gumtäckt den — — —

— — — — —
— — —

Med förestående arrendeaftal förklarar jag mig till alla delar nöjd. Datum som ofvan.

Bevittna:

— — — — —

— — — — —
— — — — —

---

*Utskottsbetänkande angående ändringar i stadens räkenskaps-
väsende.*

I skrifvelse af den 14 juni sistlidet år hafva Stadsfullmäktige, jemte det stadens drätselverk meddelats fullständig ansvarsfrihet för förvaltningen af stadens medel under år 1891, delgifvit Drätselkammaren att Fullmäktige vid föredragningen af revisionsberättelsen uppmärksammat några oegentligheter, berörande stadens räkenskapsväsende, och därför velat hafva Kammaren anmodad att sjelf eller genom en af Kammaren utsedd komité till granskning företaga det nuvarande räkenskapssystemet och uppgöra förslag till de förändringar deri, som kunna vara af nöden eller lända till gagn, hvarförutom Stadsfullmäktige öfverlemnadt till Drätselkammarens pröfning, huruvida icke ändamålsenligt vore att Drätselkontoret ålades för hvarje månad afgifva summarisk rapport öfver stadskassans inkomster och utgifter, hvilken rapport, verifierad af någon bland Drätselkammarens ledamöter, skulle Stadsfullmäktige delgifvas.

Sedan Drätselkammaren härå, i skrifvelse af den 10 november 1892, införd bland Fullmäktiges tryckta handlingar för sagda år under n:o 40, till Fullmäktige inkommit med yttrande och förslag i ärendet, i hvilket sammanhang Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges behandling öfverlemnadt jemväl ett af Kammaren uppgjort förslag till ny instruktion för Helsingfors stads revisorer och inventeringsmän, hafva Fullmäktige vid sammanträde den 29 december 1892 ått ett särskildt utskott, till medlemmar hvarti undertecknade utsetts, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

I Stadsfullmäktiges berörda skrifvelse anmärka Fullmäktige främst att budgeten för år 1891, sådan den vore i revisionsberättelsen återgifven, i åtskilliga delar afveke från uppställningen af den utaf Stadsfullmäktige fastställda budgeten, i det att flere poster såväl af inkomst- som af utgiftsförslaget blifvit förda under andra titlar än i den fastställda budgeten, hvilket förhållande utvisade bristande öfverensstämmelse mellan budgetens och räkenskapernas uppställning. — Med anledning häraf yttrar sig Drätselkammaren att de anmärkta olikheterna förnämligast haft sin orsak deri att såväl under år 1891 som tidigare, eller under hela den tid de s. k. regleringsarbetena pågått, Byggnads- och Vattenledningskontoren icke sär-

skiljt sådana arbeten, som haft direkt sammanhang med hvarandra och varit fördelade till utförande på längre tid än ett år. Detta förhållande hade dock ansetts icke kunna undvikas, emedan en fördelning vid årsslutet af utgifterna för dessa arbeten på de tre skilda posterna gator, kanaler och vattenledning skulle blifvit mer eller mindre godtycklig, så i hvarandra ingående som dessa samtidigt utförda arbeten varit, utan hade en sådan fördelning, för att vara något mera än blott en kalkyl, kunnat utföras först efter det anläggningarna blifvit i sin helhet slutförda. Sedan så långsamt fortskridande arbeten som de nämnda icke mera förefunnes, bortföle af sig sjelf det påpekade förhållandet i sin nuvarande utsträckning, men hade Drätselkammaren emellertid funnit skäl erinra Byggnads- och Vattenledningskontoren derom att icke utan tvingande nödvändighet, exempelvis vid gemensamma material- och redskapsinköp, då användningen af materialerna och redskapen blefve känd först vid arbetets afslutande, sammanföra så beskaffade poster som här berörts. Likaledes hade Drätselkontoret erhållit order att för framtiden upplägga böckerna i full öfverensstämmelse med budgeten. — Vid anförda förhållande torde Stadsfullmäktiges berörda anmärkning icke böra till vidare åtgärd föranleda.

Dernäst hafva Fullmäktige framhållit att det, med det för närvarande i budgeten och räkenskaperna följda systemet, vore förenadt med icke ringa svårighet att uppdraga en bestämd åtskilnad mellan ordinarie utgifter och extra ordinarie eller tillfälliga utgifter, medan dock önskligt vore att de sistnämnda, hänförande sig förnämligast till stadens allmänna arbeten, bildade en skild afdelning i budgeten och bokslutet. — Häremot anför Drätselkammaren att svårigheterna vid ett sådant särskiljande, som sagda yrkande innebure, dock icke torde vara synnerligen stora. Vål kunde vid en eller annan post möjligen fråga uppstå om dess natur, men öfverhufvudtaget borde fördelningen jemförelsevis lätt gifva sig sjelf. Att dela budgeten i tvenne skarpt afsöndrade delar syntes Drätselkammaren medföra olägenheter, särskildt mindre öfverskådlighet, de der icke uppvägdes af det i Drätselkammarens tanke ringare intresset, ett uppdragande af en bestämd åtskilnad emellan ordinarie och extra ordinarie utgifter representerade. Kammaren hade därför sökt en utväg att tillgodose hvardera behofvet och trott sig finna en sådan i den anordning, som i förslaget till årets budget blifvit genomförd, eller att förse hvarje post i budgeten, som måste anses vara af tillfällig art, med en * samt sedan i ett sammandrag upptaga resp. hufvudtitlars summa ordinarie och extra ordinarie utgifter och inkomster.

Att, på sätt ifrågasatts, i budgeten särskilja de ordinarie utgifterna och inkomsterna från de extra ordinarie, har visserligen tidigare, medan de ordinarie inkomsterna, såsom hittills, väl räckt till att bestrida de ordinarie utgifterna, varit af mindre praktisk betydelse; men torde ett sådant åtskiljande under de närmaste åren komma att visa sig vara af större vikt, då nämnda gynnsamma förhållande icke kan väntas längre fortbestå. Utskottet är dock ense med Drätselkammaren derom, att budgeten icke för nämnda ändamål lämpligen kan delas, utan synes

det af Drätselkammaren förordade och vid uppgörandet af förslaget till årets budget följda förfarandet vara i allo ändamålsenligt. Beträffande den uppfattning, som inom Drätselkammaren gjort sig gällande vid fråga derom, hvilka utgifter och inkomster böra anses såsom ordinarie och hvilka åter såsom extra ordinarie, nödgas dock utskottet hålla före att till det förra slaget böra räknas alla de, som, om ock till beloppet vexlande, ständigt återkomma, medan åter såsom extraordinarie böra anses sådana utgifter och inkomster, som till sin natur äro tillfälliga. Sålunda hade Drätselkammaren i förslaget till budgeten för året, efter utskottets förmenande oriktigt, upptagit diverse anslag för reponter såsom extraordinarie utgifter samt åter till ordinarie inkomster hänfört tomtlösen. Att dock a priori närmare än som skett fastställa grunderna för omordade särskiljande skulle utskottet för sin del icke akta nödigt, utan torde reglerna härför efter någon tids erfarenhet gifva sig sjelfva.

Vidare hafva Stadsfullmäktige anmärkt att någon oegentlighet torde vidlåda sättet för uppgörandet af stadskassans ställning vid årsslutet och den derpå beroende beräkningen af utgående behållningen till följande år.

För att i möjligaste mån få den beräknade och den verkliga behållningen att öfverensstämma samt tillika, utan anlitan af en lätt till misstag föranledande vidlyftig sammanställning vid behållningskalkylens uppgörande, ernå som resultat en behållning, som äfven vore disponibel, har Drätselkammaren ansett att kapitalkontot borde uppläggas sålunda att i detta konto, hvarest härintills bokförts endast stadens stående lån, framdeles skulle å andra sidan observeras stadskassans tillgång i skuldsedlar å utestående tomtlösen och ogulden löseskilling för försålda byggnader å stadens lägenheter o. d. eller all sådan realiserbar tillgång, som icke vore på en gång disponibel, utan hvarå endast årliga afbetalningar erlades. Vidare borde i kapitalkontot ingå chausséobligationerna, emedan desamma i följd af sin räntefot och innehafvarens rätt att när som helst presentera dem till inlösen i stadskassan, icke visat benägenhet att hålla sig ute i rörelsen utom när räntefoten varit synnerligen låg, då det åter icke vore för staden fördelaktigt att utgifva desamma. Vid bokslutet afslutades kapitalkontot med balans så i debet som kredit.

Derjemte borde resters konto erhålla ett mindre inflytande på bokslutet än nu är fallet. Drätselkammaren hade redan tidigare — år 1888 — varit i tillfälle framhålla dess oegentliga inflytande på behållningen, om vid årsskiftet hela beloppet utestående rester utbalansrades. Enligt Stadsfullmäktiges beslut finge dock utestående rester afskrifvas eller afkortas endast i fall om dem erfarits att de af en eller annan orsak ej kunde uttagas, men skulle de för öfrigt bland stadskassans tillgångar upptagas och utbalanseras. Härigenom hade fortfarande fastslagits förfarandet att i behållningen upptaga dessa dubiösa fordringar inom kolumn, om ock Kammaren skulle vid det årliga afgifvandet af upplysningar för stadens utgifts- och inkomstförslag för kommande år uppgifva ej mindre den totalbehåll-

ning, som bokslutet beräknades komma att utvisa, än ock de belopp af utestående rester, som ansåges icke komma att under det följande året inflyta, samt huru stor del af behållningen, som sålunda vore disponibel för det kommande årets utgifter. Kammaren har därför föreslagit att dessa rester icke för framtiden upptoges och utbalanserades på sätt hittills skett, utan endast utom kolumn. Genom detta förfaringssätt undvekes att en stadens, om ock dubiösa, tillgång försvunne ur böckerna, men dess skadliga inflytande å resultatet paralyserades.

Äfven beträffande Byggnads- och Vattenledningskontorens materialkonti har Kammaren ansett att desamma icke kunde, såsom ifrågasatt varit, inblandas i kapitalkontot, emedan desamma vore särdeles variabla och strängt taget vid års slutet borde sluta utan balanser, då större materialinköp under året, än som be-tingades af beviljade anslag, icke borde ega rum. Emellertid måste alltid ett stå-ende förråd af alla slags materialier förefinnas, men detta, som i alla fall vore af varierande storlek, kan icke vare sig ur principiela eller utilitets-synpunkter få observeras i kapitalkontot, emedan genom denna operation behållningen, hvilken genom nu föreslagna systemförändring borde med ens göras till disponibel sådan, återtogte sin invecklade form.

Några ytterligare ändringar i böckernas uppläggande och förande be-höfde enligt Drätselkammarens tanke icke ega rum.

Vidkommande behållningskalkylen borde densamma upptaga:

Per 1 Oktober 18 . .

Behållning per dato i kassa, bankräkningar & materialier	0,000:—
Inkomster , påräknade under månaderna Oktober—December	0,000:—
Besparing å anslagen för allmänna arbeten, enligt uppgifter från Byggnads- och Vattenledningskontoren	0,000:— 00,000:—
Summa	— — 00,000:—

Afgår:

Utgifter , som ännu under året skola bestridas, samt anslag , som för särskilda ändamål reserveras	— — 0,000:—
Rest: Behållning	00,000:—

Afgår:

Stående förråd af materialier	— — 00,000:—
Disponibel behållning	00,000:—

Hvad nu främst angår Drätselkammarens förslag beträffande kapitalkontot i stadens bokföring, så har utskottet för sin del icke funnit sig tilltaladt af det-samma. Skall detta kapitalkonto, på sätt Drätselkammaren tänkt sig, upptaga stadens konsoliderade gäld, borde detsamma, för att icke sluta med en betydlig

brist och sålunda blifva vilseledande, bland aktiva utvisa mot gälden svarande tillgångar. Såsom sådana kunde man nu vilja upptaga stadens egendom i fast och löst, dess jord, byggnader, kajer, vägar m. m., för hvilka gälden blifvit åsamkad; men af dessa tillgångar äro de flesta så beskaffade, att de hvarken få eller kunna till betäckande af stadens skuld realiseras. Äfven den återstående delen af stadens tillhörigheter, beträffande hvilken en sådan realisation vore tänkbar, såsom exempelvis vattenledningsverket, saluhallen m. m., och som mera motsvarar karaktären af en verklig kapitaltillgång, bör, strängt taget, icke vid bedömandet af stadens finansiella ställning ställas mot stadens gäld, som ju icke är afsedd att gäldas genom realisation af dessa tillgångar, utan med uttaxerade medel och stadens inkomster i öfrigt. För bedömande af en enskilds förmögenhetsställning är en jämförelse mellan aktiva och passiva visserligen af vigt; men för pröfningen af en kommuns liksom en stats finansiella ställning i allmänhet har en sådan sammanställning som den ett kapitalkonto innebär icke samma betydelse.

Ehuru sålunda uppgift på de af staden upptagna lån, för så vidt de icke utgöras af tillfälliga förskott, utan äro afsedda att betäckas genom anslag i framtida budgeter, samt tomtlösen och dermed likartade fordringar, hvilka efterhand till betalning förfalla, icke bör ingå i redogörelsen för stadskassans ställning vid årsslutet, bör stadens bokföring sjelffallet omfatta äfven berörda poster. Utskottet skulle därför för sin del anse nödigt att öfver omordade gäld samt öfver tomtlösen skulle uppläggas specialböcker, ur hvilka för hvarje år till stadskassans hufvudbok skulle öfverföras de för samma år förfallande poster så att ur den i den årliga redogörelsen för stadskassans ställning vid årsslutet skulle ingå endast, bland passiva beloppet af förfallna, icke inlösta obligationer och kuponger samt bland aktiva förfallna, obetalda fordringar för tomtlösen. Särskild redovisning på grund af dessa specialböcker bör sedermera tilläggas bokslutet. — Vidkommande chausséobligationerna synes annat uttalande ej vara påkalladt än att, då dessa obligationer på skäl som af Drätselkammaren framhållits icke visat benägenhet att hålla sig ute i rörelsen, å beloppet af sådana, i stadskassan ineliggande obligationer nödig hänsyn skall tagas vid beräkandet af den disponibla behållningen. — Hvad åter Drätselkammarens förslag om bokföringen af resterna angår, så håller utskottet före att det skadliga inflytande, som det nuvarande sättet för denna bokföring förmenats hafva å bokslutet, lämpligast paralyseras derigenom, att beloppet icke inflytande rester vid behållningskalkylen upptages rundligt; men att, såsom Drätselkammaren föreslagit, föra dessa rester utom kolumn, vore så mycket oriktigare, som ett icke ringa belopp af dem säkert inflyter. Det nuvarande bokföringssättet af dessa rester bör därför efter utskottets tanke oförändradt bibehållas.

I följd häraf komme redogörelsen för stadskassans ställning vid årsslutet att få samma utseende som hittills i öfrigt utom att bland aktiva posterna „tomtlösen“ och „d:o för Brunnsparksområdet“ komme att utgå och i stället införas posten „resterade, förfallna fordringar för tomtlösen“ samt posten „kapitalkonto,

netto gäld“ försvinna äfvensom bland passiva rubrikerna „lån af statsverket“ och „obligationslån“ att utgå och endast kvarstå „förfallna, icke lyftade obligationer och kuponger“.

Hvad sedan vidkommer Drätselkammarens förslag beträffande behållningskalkylens uppgörande, så har utskottet förstätt förslaget sålunda att det belopp af stadens materialier, som skulle vara att anses såsom stående förråd och afdragas från den beräknade behållningen för att erhålla den disponibla, icke vore afsedt att fastslås en gång för alla utan finge hvarje gång vid uppgörandet af kalkylen bestämmas större eller mindre, allt med afseende å det större eller mindre förråd af materialier, som kunde anses komma att finnas i behåll vid budgetårets utgång. Enligt denna uppfattning af Drätselkammarens förslag har det samma af utskottet i hufvudsak godkänts. Med några smärre, i sakens natur ligande ändringar i förslaget komme behållningskalkylen alltså att erhålla följande utseende:

Per 1 Oktober 18 . .

Behållning per dato i kassa, bankräkningar, materialier, förskott, beroende på redovisning, m. m.	0,000: —	
Inkomster , påräknade under månaderna Oktober—December	0,000: —	
Besparing å anslagen för allmänna arbeten, enligt uppgifter från Byggnads- och Vattenledningskontoren	0,000: —	0,000: —
Summa	— —	0,000: —

Afgår:

Utgifter, som ännu under året skola bestridas	0,000: —	
Anslag, som för särskilda ändamål reserveras	0,000: —	
Betäckning för tillfälliga lån, derest sådana upptagits	0,000: —	0,000: —
Rest: Behållning	— —	0,000: —

hvarifrån afdragas följande poster, hvilka icke torde blifva disponibla under år 18 . .

Stående förråd af materialier	0,000: —	
Rester, som beräknas icke inflyta	0,000: —	
Disponibel behållning	— —	0,000: —

Slutligen hafva Stadsfullmäktige, såsom redan nämndt, anmodat Drätselkammaren att öfverväga, huruvida icke ändamålsenligt vore att Drätselkontoret ålades för hvarje månad afgifva summarisk rapport öfver stadskassans inkomster och utgifter, hvilken rapport, verificerad af någon utaf Drätselkammarens ledamöter, skulle Stadsfullmäktige delgifvas.

Beträffande dessa rapporter har Drätselkontoret, hvars yttrande Drätselkammaren inhemtat, anfört att, utom det att uppgörandet af dylika månatliga tablåer med den arbetspersonal, öfver hvilken kontoret för närvarande förfogade, omöjligen kunde medhinnas, det dessutom icke, sålänge såsom nu vore fallet, en stor del af de för månadens bokföring erforderliga uppgifter, såsom redovisningar och materialrapporter, i regeln inkomme 30 å 40 dagar efter månadens utgång, kunde åstadkommas någon tablå förr än minst två månader efter den månad, hvilken tablån omfattade, vid hvilket förhållande tablåns nytta torde vara tvifvelaktig. Skulle dessutom någon af Kammarens ledamöter verificera en dylik rapport, nödgades han, åtminstone i hufvudsak, genomgå Kontorets böcker, hvilket arbete väl torde taga någon ytterligare tid i anspråk, innan rapporten i komplett skick kunde Stadsfullmäktige tillhandahållas. — I betraktande häraf har Drätselkammaren satt i fråga, huruvida nyttan af ifrågavarande tablåer skulle uppväga de svårigheter, som vore förenade med deras åstadkommande, särskildt den förändrade anordning, hvilken erfordrades för att materialredovisningarne skulle kunna aflemnas omedelbart efter månadens utgång.

Äfven utskottet, som å Byggnadskontoret gjort sig underrättadt om möjligheten att påskynda omordade redovisningar och materialrapporter, har inhemtat, att svårigheter i detta afseende skulle möta, särskildt hvad vidkommer leverantörernas och entreprenörernas räkningar, och har utskottet med hänsigt härtill afstått från att föreslå införandet af berörda månatliga rapporter. Men då Drätselkontoret redan nu qvartaliter uppgör råbalanser, utvisande stadskassans ställning vid slutet af hvarje qvartal, synes hinder icke möta att exemplar af hvarje råbalans, så uppståld, att derur med lätthet kan öfverblickas budgetposterna samt hvad å desamma vid kvartalets utgång influtit och disponerats äfvensom för öfrigt så fullständiga, som de för tiden inkomna rapporterna och redovisningarna medgifva, tillställas Stadsfullmäktige och Drätselkammaren. Deremot torde, på redan af Drätselkammaren anförda skäl, frågan om verificerandet af dessa uppgifter genom någon medlem af Kammaren få förfalla.

Beträffande ytterst Drätselkammarens förslag till instruktion för stadens revisorer och inventeringsmän, så har utskottet äfven för sin del funnit gagneligt, att åt revisorerne uppdrages det vidsträcktare åliggande, som förslaget innebär, och har utskottet mot förslaget detaljer icke funnit skäl till annan anmärkning än att utskottet skulle vilja bibehålla det nuvarande sättet att låta inventeringarna af stadskassan, hvilka enligt Kammarens förslag skulle förrättas af revisorerne, verkställas af två utaf Fullmäktige utsedde inventeringsmän, enär dessa inventeringar skola ske qvartaliter och sålunda äfven efter det revisorerne redan slutat sitt arbete. På samma skäl torde besigtningarna af stadens fasta egendom, som i allmänhet böra ske vid bar mark, böra ega rum på samma sätt som hittills eller genom särskildt för sagda ändamål valde synemän. Dessa åligganden stå för öfrigt icke, på samma sätt som inventeringen af stadens lösegendom, i

sammanhang med revisorerne egentliga uppdrag. Med dessa ändringar i förslaget torde detsamma kunna af Stadsfullmäktige godkännas.

1 och 2 §§ i instruktionen komme i följd häraf att erhålla följande, från Drätselkammarens förslag afvikande lydelse:

§ 1.

Helsingfors stads revisorer, hvilka utses af Rådhusstämman på sätt i § 16 af K. F. angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 December 1873, föreskrives, ega att, då Stadsfullmäktige så bestämman, företaga jemväl den inventering af stadens löseegendom, som jemlikt § 72 i sagda förordning bör ega rum,

§ 2.

Revisorerne sammanträda inom första hälften af Januari, året näst efter det de blifvit valda, å dag, som af Drätselkammaren utsättes, för att utse ordförande samt öfverenskomma om fördelningen af arbetet i enlighet med den gruppering, som i § 5 angifves.

Har inventeringen af löseegendomen jemväl blifvit revisorerne ombetrodd, varde äfven detta uppdrag bland revisorerne fördeladt samt den tid utsatt, när inventeringen skall vidtaga, börande sagda inventering, åtminstone såvidt densamma omfattar arbetsmaterial och redskap, verkställas inom Januari månad.

Utskottet får altså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna den utaf Drätselkammaren vidtagna åtgärden derom, att stadens böcker uppläggas och förus i full öfverensstämmelse med budgetens affattning, samt likaledes att den redan i 1893 års budgetförslag följda anordningen för särskiljandet af ordinarie och extra ordinarie utgifts- och inkomstposter framgent tillämpas;

att godkänna utskottets förslag angående uppläggandet af specialböcker öfver tomtlösen och stadens lån samt beträffande öfversigten öfver stadskassans ställning vid årsslutet;

att med afseende å behållningskalkylen godkänna de synpunkter, utskottet ofvan uttalat;

att ur stadens böcker kvartalsvis skola uttagas råbalanser, så uppställda, att ur dem med lätthet kan öfverblickas budgetposterna samt hvad å desamma vid kvartalets utgång disponerats eller influtit äfven som i öfrigt så fullständiga, som för tiden inkomna rapporter och redovisningar medgifva, af hvilka råbalanser exemplar skola tillställas Stadsfullmäktige och Drätselkammaren;

att för sin del godkänna den af Drätselkammaren uppgjorda instruktionen för stadens revisorer och inventeringsmän med de af utskottet föreslagna ändringar samt hos Magistraten anhålla om rådhusstämmas sammankallande för bestämmande af revisorernes antal till tio och för fastställandet af sagda instruktion; samt

att, sedan detta egt rum, för derpå följande år uppdraga inventeringen af stadens lösegendom åt de för året utsedde revisorerne.

En reservation medföljer.
Helsingfors, den 2 mars 1893.

L. Mechelin.

Sigfr. Kullhem.
L. v. Pfaler.

Alfred Norrmén.
Th. Wegelius.

Reservation.

Emedan jag icke kan omfatta utskottets i det föregående uttalade åsigt beträffande anordnandet af stadskassans kapitalkonto och uppgörandet af ett schema för behållningskalkylen, nödgas jag härmed anmäla min i dessa delar afvikande mening, hvilken öfverensstämmer med den af Drätselkammaren uttalade uppfattningen. Till motiverande deraf får jag, utöfver hvad Kammaren i sitt betänkande anfört, ytterligare framhålla:

att det af utskottet föreslagna sättet för uppgörandet af stadskassans ställning vid årsskiftet, enligt hvilket från densamma skulle uteslutas ej mindre stadens fasta skulder än dess successivt förfallande fordringar för tomtlösen, för att endast upptagas i särskilda specialböcker, synes medföra en splittring af bokföringen, hvilken förefaller vädlig ej mindre genom den bristande öfverskådlighet, som är dermed förenad, än den utsigt densamma öppnar för vidare åtgärder i samma riktning;

att ett stöd för ett dylikt förfarande, i motsats till det af Drätselkammaren föreslagna, icke kan hemtas från den synpunkt, som måhända föranledt upptagandet i den nuvarande bokföringen af tillgångsposten „kapitalkonto: nettogäld“

eller den att stadskassans ställning vid årsskiftet annars skulle uppvisa en ansenlig skuld i stället för behållning, enär ju, såsom utskottet framhåller, en kommuns finansläge icke kan bedömas ensamt af en dylik ställning;

att emellertid bibehållandet i det allmänna bokslutet af ej mindre stadskassans konsoliderade gäld, än dess utestående fordringar i tomtlösen, motiveras deraf att dessa skulder och fordringar dock måste förutses komma att i en framtid passera genom stadskassan, hvilket icke kan sägas om stadens tillgångar i hus-, gatu- och hamnbyggnader, planteringar m. m.;

att det af Drätselkammaren uppgjorda förslaget till kapitalkonto, om det samma också möjligen från teoretisk synpunkt kan göras till föremål för anmärkningar, dock har sitt praktiska berättigande genom ökad reda och öfverskådlighet liksom det också har sin naturliga begränsning genom att upptaga å ena sidan tillgångar, hvilka ej omedelbart kunna tagas i anspråk, samt å andra sidan skulder, hvilka först i en framtid behöfva likvideras;

att resternas fortsatta upptagande i bokslutet med hela beloppet, oaktadt den ojemförligt större delen deraf vanligen måste afskrifvas, förefaller synnerligt omotiveradt och egnadt att leda till en missuppfattning af ställningen; äfvensom

att utskottets förslag till uppställning af behållningskalkylen ej synes bereda vare sig den tydlighet eller tillförlitlighet, som man åsyftat genom hela den nu ifrågasatta omändringen af bokföringen.

På grund häraf får jag vördsamt föreslå att Hrr Stadsfullmäktige ville föredraga Drätselkammarens förslag framför utskottets, ej mindre i afseende å sättet för kapitalkontots uppläggande och resternas bokföring, än beträffande schemat för behållningskalkylen.

Leon. v. Pfaler.

Handlingar i frågan om ansökt bidrag till Frivilliga Brandkårens underhåll.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Då Frivilliga Brandkåren i Helsingfors begynte utförandet af sitt länge närda önskningsmål att åt sig skaffa en egen byggnad, skedde detta under förhoppning att företaget icke blott skulle kunna utan svårighet realiseras utan äfven att kåren för framtiden skulle kunna fullgöra de förbindelser kåren i och för detta företags realiserande iklädde sig. Kåren disponerade nämligen öfver egna tillgångar till ett belopp af omkring 160,000 mark. Därtill kom ett förmånligt statslån på 154,000 mark, som beviljades kåren emot skyldighet att innan lånet finge lyftas hafva nedlagt minst 100,000 mark i byggnaden, hvarefter lånet utföll under loppet af ett år i tre rater, samt fick åtnjutas räntefritt till dess tre år förflutit från den dag sista raten lyftats, efter hvilken tids förlopp å lånebeloppet borde årligen erläggas 6 %, deraf 4 % ränta och resten amortering. Då kostnadsförslaget för byggnaden uppgick till 355,000 mark ansåg kårens pluralitet, såsom sagdt, utan fara beslut kunna fattas om företagets realiserande till den utsträckning detsamma erhöil. Erfarenheten har emellertid visat att kåren däri misstagit sig. Innan byggnaden var färdig och försedd med inventarier stego kostnaderna till 430,000 mark, till hvilket belopp byggnaden nu står kåren till boks, och kåren hade blifvit tvungen att skuldsätta sig vida mera än beräknadt varit.

Så länge emellertid statslånet löpte utan ränta hafva kårens inkomster varit tillräckliga att betäcka utgifterna, men sedan kåren ifrån och med år 1892 skall med 9,240 mark erlägga ränta och amortering å detta lån, har, då hänsyn äfven tagits till den under nuvarande betryckta ekonomiska förhållanden förminskade inkomsten för festsalens uthyrande, vid uppgörande af kårens inkomst- och utgiftsstat för nästa år i budgeten uppstått ett deficit af 9,475 mark.

Till storleken af denna brist bidrager visserligen äfven i sin mon den omständighet att kåren, sedan Kaisaniemi park icke vidare upplåtes till dess sedvanliga folknöjen höst och vår, ser sig tvungen att för framtiden upphöra med dessa nöjen, hvilka dock inbringat kåren icke så litet, men i hvarje händelse står kåren dock inför nödvändigheten att, derest icke medel till betäckande af denna brist kunna erhållas, upplösa sig och realisera sina tillgångar.

Då emellertid, äfven oafsedt den utveckling stadens ordinarie brandväsende tagit, frivilliga brandkåren torde vid en möjligen inträffande större eldsvåda, ännu

framdeles kunna göra staden stor nytta, ja möjligen vara outhärlig, och då kåren under sin långa tillvaro i icke ringa mån bidragit att skydda staden för större härjningar af eld och brand, har kårens bestyrelse trots sig med tillförsigt kunna vända sig till stadens förtroendemän med en framställning huruvida det icke vore med stadens fördel förenligt att bidraga till uppehållande af en frivillig brandkår härstädes, samt att i sådant afseende från och med instundande år bevilja ett anslag af 9,000 mark om året såsom bidrag till Frivilliga Brandkåren i Helsingfors. Denna utgift vågar Bestyrelsen anse så mycket mindre bortkastad, som staden, i händelse frivilliga brandkåren skulle upplösas, väl blefve tvungen att väsentligen förstärka den ordinarie kåren, hvilket sannolikt medtog en vida större årsutgift än den nu föreslagna subventionen åt frivilliga brandkåren.

På Bestyrelsens vägnar:

E. Öhman.

C. B. Federley.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Helsingfors Frivilliga Brandkår för år 1893.

Löner:

	Finska mark.	
Ekonom	1,000: —	
Maskinist och vaktmästare	1,000: —	
Depot- och nattvakt	840: —	
Eldare	300: —	
Bibliotekarie	300: —	
Musikledare	500: —	
Sångledare	400: —	
Gymnastikledare	200: —	
Sekreterare	200: —	4,740: —

Fastighetsomkostnader:

Ved	1,800: —	
Belysning	800: —	
Vatten	300: —	
Assurans	900: —	
Remontarbeten	1,000: —	
Latrintömning, forlöner och renhållning, förslagsvis	600: —	5,400: —

Allmänna omkostnader:

För hästar för uttryckning till eldsvådor, förslagsvis	600:—	
Annonser & diverse, förslagsvis	<u>1,200:—</u>	1,800:—

Inventarier och redskap, förslagsvis		1,500:—
---	--	----------------

Räntor och amortering:

till Frivilliga Brandkårens understödsfond	620:—	
„ Städernas Allmänna Brandstodsbolag Fmk 55,000 å 5 ¹ / ₂ %	3,025:—	
„ Brandförsäkringsbolaget Fennia Fmk 30,000 å 5 ¹ / ₂ %	1,650:—	
„ Finlands Statskontor Fmk 154,000 å 6 %	<u>9,240:—</u>	<u>14,535:—</u>
	Summa — —	27,975:—

Inkomster:

Beräknad behållning från 1892	1,000:—	
Hyra för lokalerna, förslagsvis	4,500:—	
D:o af restauratören	3,000:—	
Behållning från tillställningar, förslagsvis	2,000:—	
Bidrag från utskänkingsbolaget	1,000:—	
Frivilliga bidrag af kårens betalande medlemmar, förslagsvis	<u>7,000:—</u>	<u>18,500:—</u>
Deficit		<u>9,475:—</u>
	Summa Fmk	27,975:—

Helsingfors den 30 November 1892.

E. Öhman.*C. B. Federley.***BRANDKOMMISSIONEN**

i

Helsingfors,*den 25 Januari 1893.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

N:o 10.

I afseende å Brandkommissionen af Herrar Stadsfullmäktige uti remiss för den 29 December 1892 affordradt utlåtande i anledning af Bestyrelsens för Frivilliga Brandkåren i Helsingfors hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om beviljande af ett anslag af 9,000 mark om året såsom bidrag till sagda kår, har Kommissionen, jemte återställande af remisshandlingarna, äran afgifva det yttrande, att emedan de utgifter Helsingfors stad, ifall Frivilliga Brandkåren upplöses, skulle få vid-

kännas genom nödvändigheten att, på sätt uti 16 § af den för staden gällande brandordning af den 17 November 1882 för denna händelse föreskrifves, förstärka brandväsendet, komme att uppgå till vida vägnar större belopp, än det årliga bidrag af 9,000 mark, hvarom Bestyrelsen för Frivilliga Brandkåren anhållit, samt dessutom redan tillvaron af denna kår, hvars biträde vid eldsvådor äfven kan komma att erfordras oftare än på senare tider varit fallet, ingifver stadens innevånare en viss trygghet i afseende å eldfara, anser Brandkommissionen sig böra hos Herrar Stadsfullmäktige förorda bifall till Bestyrelsens för Frivilliga Brandkåren ifrågavarande framställning, dock att, enär omständigheter kunna inträffa, hvilka göra det begärda anslaget obehöfligt, detsamma borde utgå endast tillsvidare.

Protokoll öfver den vid ärendets behandling inom Brandkommissionen förfallna omröstning bilägges.

På Brandkommissionens vägnar:

W. Thesleff.

C. J. Timgren.

År 1893 den 25 Januari sammanträdde Brandkommissionen i Helsingfors, närvarande dervid Viceordföranden, Ingeniören Thesleff, Ingeniören Catani, Senatskammarförvanden Rönnblom och Handlanden Holmström.

§ 2.

Föredrogs Helsingfors Stadsfullmäktiges remiss af den 29 December 1892, hvari Brandkommissionen affordras utlåtande i anledning af Bestyrelsens för Frivilliga Brandkåren i Helsingfors hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om beviljande af ett anslag af 9,000 mark om året såsom bidrag till sagda kår, äfvensom i sammanhang dermed en af Brandmästaren Gösta Wasenius, som anmodats till Brandkommissionen inkomma med yttrande i ärendet, ingifven skrift af följande lydelse:

„Till Brandkommissionen i Helsingfors i anledning af F. B. K:s anslagsfråga.

Frågan huru ett brandväsende ändamålsenligast skall anordnas å en ort, gestaltar sig olika. Medan en stad med högtrycksvattenledning och brandtelegraf kan komma tillrätta med en fåtalig brandkår, behöfver en stad, som saknar dessa inrättningar, en mångdubbelt större styrka för att kunna skydda sig mot eldens härjningar.

Helsingfors stad eger för närvarande en god vattenledning med tillräckligt tryck för direkt angrepp på elden, en brandtelegraf med 40 brandklockor placerade på olika ställen i staden och ett vidt utgrenadt telefonnät med abonnenter i snart sagdt hvarje gård. Betingelser finnas sålunda för, att stadens ordinarie brandkår både snabbt skall kunna alarmeras och vid ankomsten till brandstället synnerligen kraftigt kunna angripa en utbruten våld, utan att behöfva anlita bistånd af den derjämte existerande frivilliga brandkåren. Sedan ordinarie kåren numera erhållit egna loge-

ment och redskapslokaler samt dess styrka blifvit delad på fyra stationer, hvarigenom den tidrymd inom hvilken den första hjälpen är att vänta väsentligt reducerats, har ett ytterligare framsteg i brandväsendets utveckling blifvit gjordt.

På samma gång staden iklädt sig större utgifter för den ordinarie brandkåren har behovet och betydelsen af frivilliga brandkåren minskats, och de fall, då den samma trädt i verksamhet, blifvit allt sällsyntare. Under år 1891 trädde sålunda frivilliga brandkåren för eldsvåda inom brandområdet, hvartill räknas hela staden och förstaden Berghäll, blott en enda gång i verksamhet och under år 1892 har kårens bistånd ej en enda gång behöft anlitas, oakadt allvarsamma eldsvådor yppats så väl i sjelfva staden som å Berghäll. (Som ex. kunna nämnas eldsvådorna den 26 januari Boulevardsgatan n:o 10, den 31 mars Sjömansgatan n:o 31, den 17 april Djurgårdsvillan n:o 1, den 18 aug. Berghäll, 3:dje linjen, Kahelins gård).

Om frivilliga brandkåren under tidigare stadier, då staden saknade vattenledning och brandtelegraf, spelade hufvudrollen vid eldsläckning, har dess betydelse sålunda numera reducerats till en reservkår, som blott undantagsvis utkallas, medan eldsläckningen hufvudsakligast ombesörjes af den ordinarie brandkåren. Att helt och hållet fränkänna frivilliga brandkåren all betydelse vore dock orätt. Årligen inträffa eldsvådor i stadens omgifningar, dit en större styrka af ordinarie kåren hvarken kan eller får utrycka, och lemna enligt regel frivilliga brandkåren städse ett kraftigt bistånd vid dessa eldsolyckor — och man kan tänka sig fall, då biträde af en reservkår vore nödvändig äfven inom brandområdet. Som exempel kan framhållas följande: Trots den utmärkta skötsel, som egnas stadens vattenledning, inträffa faktiskt fall, då vattentilloppet till någon del af staden är afstängdt i följd af reparationsarbeten på rörledningen. Uppstår under sådant förhållande eldsvåda af allvarsammare natur just i denna del af staden, kommer släckningsarbetet att gestalta sig sålunda, att brandkåren, istället för att kunna arbeta direkte från vattenledningen och hafva obegränsad tillgång på vatten, vore hänvisad till handkraftssprutor, för hvilkas serverande erfordras mycket manskap och till hvilkas bespisande vatten finge forslas med hästar från någon annan trakt af staden (vattenforslingen vid eldsvådor ombesörjes dock icke af frivilliga brandkåren utan af stadens formän, så att härutinnan har man ingen hjälp att påräkna af frivilliga brandkåren) då ju som känt de förr så talrikt förekommande brunnarna numera nästan öfverallt blifvit igenfyllda. Visserligen för ordinarie brandkåren vid hvarje uttryckning vatten och handkraftssprutor med sig, men denna vattenmängd förslår blott för de första minuterna, och kårens ångspruta lämpar sig icke heller till direkt angrepp, om brandplatsen är längre bort belägen från sjöstranden.

Ordinarie brandkåren kan sålunda i vissa fall vara i behof af bistånd, men det oakadt skulle undertecknad icke förorda frivilliga brandkåren till erhållande af det hos stadens förtroendemän äskade årsanslaget af 9,000 mk, och detta på grunder, som jag i det följande närmare skall motivera.

I vårt grannland Sverige hafva flere af de nordliga städerna under de senaste

åren hemsökts af härjande eldsvådor. Då i anledning deraf försäkringsbolagen gjorde påtryckning och dels vägrade mottaga nya försäkringar, dels antogo dylika mot mycket höga premier, såg man sig tvungen att omgestalta brandväsendet (till ex. Sundsvall, Gefle m. fl.). I intet fall har man dock, såvidt undertecknad har sig känt, inrättat frivilliga brandkårer, utan uppställt en fast aflönad brandkår, samt derjämte en reservkår subordinerande under den förra, hvilken reservkår 10 å 12 gr. om året sammankallas till öfningar, för hvilka ersättning utbetalas per timme. Anlitas reservkåren vid eldsvådor utbetalas likaså ersättning per timme. Hvarför har man i dessa städer icke inrättat frivilliga brandkårer, hvilka i vanliga fall icke åsamka kommunen några direkta utgifter? Jo, emedan man der kommit till insigt om, att det aldrig kan blifva någonting helt af ett brandväsende i en stad der både frivillig och stående kår existera, ty frivilliga brandkårens chefer och manskap vilja i regel icke subordineras under eller rätta sig efter ordinarie kårens chef. Hvad det vid en större eldsvåda kan innebära för en fara, om flere viljor önska göra sig gällande, inser en hvar. Beviljas frivilliga brandkåren ett årligt anslag af 9,000 mk, så är i och med detsamma en hämsko satt på ordinarie kårens utveckling, ty om man redan i år varit ytterst njugg, då det gält sagda kår, hvilken dock är att betrakta som stadens främsta och bästa värn mot eldsolyckor så huru skall förhållandet gestalta sig framdeles.

Upplöses frivilliga brandkåren i anledning af vägradt anslag för densamma, anser jag icke att den ordinarie kårens numerär nämvärdt borde ökas, ty blott i undantagsfall är, som ofvan påpekats, en större styrka af nöden och ökas ordinarie kåren till ex. med 30 man, medför detta enligt den lägsta aflöning, som för närvarande åtnjutes, redan en årlig kostnad af 21,000 mk. Deremot föreslås inrättandet af en reservkår enligt mönster, som ofvan redan antydts, samt förbättring af de delvis rätt knappa lönerna vid ordinarie brandkåren. Jämfördt med städer, i hvilka stående brandkårer existera, är Helsingfors stads brandkår ingalunda så fåtalig, som mången tror; Göteborg har sålunda endast 80, Stockholm 126, Cöln 70 man starka stående kårer.

Den af mig föreslagna reservkåren skulle medföra följande kostnader:

5 förmän	å 200: —	1,000: —
5 suppleanter	å 100: —	500: —
150 man	å 25: —	3,750: —
Smärre redskap m. m.	årligen	1,750: — 7,000: —

Anser man emellertid enligt § 16 i den för staden gällande brandordning att reservkårens styrka bör uppgå till 200 man, tillkomma:

40 man å 25: — 1,000: —

I uppsättningskostnader för sagda kår skulle erfordras en summa af 20,000 mk, deraf 8,000 till ombyggnad af brandstationen å Berghäll, en kostnad, som staden väl framdeles i hvarje händelse kommer att ikläda sig, enär stationen i fråga blifvit mera provisionellt inrättad uti den förra tullvakt-stugan. Denna åtgärd vore

nödvändig för att bereda rum för en del af reservkårens redskap, som komme att förvaras härstädes, hvarom utförligare i det följande. Resten eller 12,000 mk vore afsedd för inköp af redskap nämligen:

2 st. vattenuppfordringsverk jämte tillbehör à 2,000: —	4,000: —	
1,000 meter slang till d:o d:o	2,000: —	
4 st. handkraftssprutor	à 1,500: —	6,000: — 12,000: —

Till de ofvan noterade underhållskostnaderna för reservkåren finge man sålunda äfven räkna 5 % ränta å uppsättningskostnaderna 20,000: — 1,000: — och komme sålunda stadens årsutgift för reservkåren att belöpa sig till . . Fmk 9,000.

Till den ofvan upptagna materielen, som skulle uppköpas, hade ordinarie brandkåren att foga diverse redskap, som densamma icke är i behof af nämligen: 1 st. rustvagn, 2 st. 4-hjuliga och 1 st. 2-hjulig spruta, diverse segel, jernstörar, yxor, kofötter m. m., hvarigenom reservkåren komme att disponera öfver en fullt tillräcklig och ändamålsenlig redskap. Af reservkårens manskap skulle $\frac{2}{5}$ utses bland arbetarene å Berghäll och $\frac{2}{5}$ bland arbetare bosatta i de i närheten af den nya brandstationen å Kamptorget belägna arbetarekvarteren, d. v. s. just i de trakter hvarest en under ogynsamma förhållanden utbruten vådeld kunde antaga större dimensioner. $\frac{1}{5}$ skulle slutligen väljas bland arbetare bosatta i närheten af Thölö sockerbruk, hvarest ett staden tillhörigt redskapsskjul allaredan finnes anlagdt. Reservkårens redskap fördelas på brandstationerna å Berghäll och Kamptorget samt redskapsskjulet i Thölö. Till förmän vid kåren utses verkmästare och arbetsledare, hvilkas instruktioner arbetarene äro vana att dagligen och stundligen åtlyda, och förmännen ställas medels elektrisk ringledning i förbindelse med sina respektive stationer. Manskapet alarmeras medels larmklämtning, derest de icke äro så bosatta att elektrisk ringledning (jämväl) till deras bostäder med fördel kan anbringas. Valet af manskap ställes så att så många arbetare som möjligt om dagarna äro sysselsatta på samma ställe, dit äfvenså elektrisk ringledning anbringas, i fall ej telefon finnes, hvarigenom reservkåren i händelse af behof hvarje tid på dygnet snabbt kan påkallas. Att hafva reservkårens redskap placerad på tre olika ställen måste af hvarje fackman anses vida fördelaktigare än att, som fallet är med frivilliga brandkåren, hafva en enda stor depot midt uti staden d. v. s. så långt borta som möjligt från de trakter, der behofvet af dess hjälp gör sig mest gällande.

Vid tal om en eventuell upplösning af frivilliga brandkåren anser jag det vara skäl påpeka, att staden vid eldsvådor äfven kan påräkna hjälp af den i staden förlagda militären, hvilken till och med är ålagd att vid behof utrycka. Denna hjälp är ingalunda att förakta, dugligare och villigare pumpmanskap kan icke erhållas, och gäller det vid större eldsvådor att afspärra gator och torg eller bevaka bergad egendom, utgör militär näst polis den bästa hjälp för brandkårsmanen.

Genom uppställning af en reservkår till ordinarie kåren komme naturligtvis förmännens och speciellt befålets arbete att i väsentlig mån ökas, och med fästadt afseende på att deras löner äro ganska knapt tilltagna anser jag det vara rätt och bil-

ligt att dem tillerkändes löneförhöjning, hvilket ju Brandkommissionen utan påstötning å min sida redan vid uppgörande af årets budgetförslag gjort framställning om. Till dessa löneförhöjningar samt för att öka korpralernes (de äldre brandmännens) antal vid kåren skulle jag i ett för allt anhålla om en summa stor 7,000 mk, hvars närmare fördelning jag anser onödigt att i detta sammanhang specificera. — De af mig äskade anslagen för stadens ordinarie brandväsende komme sålunda att stiga till 16,000 mk d. v. s. summan blefve ej större än den som frivilliga kåren komme att åtnjuta, i händelse dess ansökan bifalles, ty såsom af den F. B. K:s inlaga åtföljande tablån framgår uppbäres för kårens underhåll årligen i s. k. frivilliga bidrag 7,000 mk, hvilket ju äfven är att betrakta såsom en, om ock indirekt, beskattning af kommunen.

I fall åt ordinarie brandverket beviljas ett tillskottsanslag af 16,000 mk, stiga kostnaderna för stadens brandväsende per år till 98 à 100,000 mk, hvilket i förhållande till stadens storlek, och jämfördt med hvad man i andra länder offrar på sitt brandväsende, icke kan anses för en för dryg summa. Staden Gefle, som räknar endast 23,500 innevånare, omorganiserade under förloppet af år 1891 sitt brandväsende och vidkändes dervid en kostnad af 44,902 kronor 96 öre förutom en utgift af 100,000 kronor för en ny brandstation. De årliga utgifterna för brandväsendet i denna stad komma framdeles att belöpa sig till 29,000 kronor.

På grund af anförda skäl får jag förty hos Brandkommissionen ödmjukast föreslå det Brandkommissionen afstyrker utgifvande af anslag åt frivilliga brandkåren och i stället hos Herrar Stadsfullmäktige gör framställning om anordnande af stadens brandväsende i öfverensstämmelse med af mig nu framställd plan och beviljande af härtill erforderliga medel.

Helsingfors den 24 januari 1893.

Gösta Wasenius.“

Efter det den diskussion, som i saken uppstått, afslutats, skreds till omröstning, och utlät sig dervid Handlanden Holmström, att emedan de utgifter Helsingfors stad, ifall Frivilliga Brandkåren upplöstes, skulle få vidkännas genom nödvändigheten att, på sätt uti 16 § af den för staden gällande brandordning af den 17 November 1882 för denna händelse föreskrifves, förstärka brandväsendet, komme att uppgå till vida vägnar större belopp, än det årliga bidrag af 9,000 mark, hvarom Bestyrelsen för Frivilliga Brandkåren anhållit, samt dessutom redan tillvaron af denna kår, hvars biträde vid eldsvådor äfven kunde komma att erfordras oftare än på senare tider varit fallet, ingaf stadens innevånare en viss trygghet i afseende å eldfara, ville Handlanden för sin del hos Helsingfors Stadsfullmäktige förorda bifall till Bestyrelsens för Frivilliga Brandkåren ifrågavarande framställning, dock att, enär omständigheter kunde inträffa, hvilka gjorde det begärda anslaget obehöfligt, detsamma borde utgå endast tillsvidare.

Senatskammarförvandten Rönnblom var ense med Handlanden Holmström.

Ingenjören Catani ansåg sig böra, på de af Brandmästaren Wasenius uti of-

vanintagna skrift anförda skäl, hos Helsingfors Stadsfullmäktige afstyrka bifall till Bestyrelsens för Frivilliga Brandkåren förevarande framställning samt hemställa om anordnande af stadens brandväsende i öfverensstämmelse med den af Wasenius föreslagna plan och beviljande af dertill erforderliga medel.

Viceordföranden, Ingeniören Thesleff instämde uti Handlanden Holmströms yttrande.

Skrifvelse skulle i enlighet med flesta rösterna uppsättas och jemte protokoll öfver den i ärendet förefallna omröstning till Helsingfors Stadsfullmäktige insändas samt remisshandlingarna tillika återställas.

In fidem:
C. J. Timgren.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 23 Februari 1893.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 46.

För afgifvande af utlåtande hafva Stadsfullmäktige den 29 sistlidne December till Drätselkammaren remitterat en af Frivilliga Brandkåren i Helsingfors till Fullmäktige inlemnad skrifvelse hvarur framgår att vid uppgörandet af kårens utgifts- och inkomstförslag för innevarande år uppstått ett deficit af 9,475 mark och att kåren således står inför nödvändigheten att upplösa sig, derest icke medel erhållas till betäckande af denna brist. Med anledning häraf och med framhållande af att frivilliga brandkåren, oafsedt den utveckling stadens ordinarie brandväsende tagit, vid inträffande större eldsvåda äfven framdeles kan göra staden stor nytta, vänder sig kårens Bestyrelse till stadens förtroende män med framställning huruvida det icke vore med stadens fördel förenligt, att bidraga till uppehållande af en frivillig brandkår härstädes samt att i sådant afseende från och med år 1893 bevilja kåren ett anslag af 9,000 mark om året. Denna utgift anser Bestyrelsen så mycket mindre bortkastad, som staden, i händelse frivilliga brandkåren skulle upplösa sig, väl blefve tvungen att väsendtligen förstärka den ordinarie kåren och detta, enligt Bestyrelsens förmenande, sannolikt skulle medtaga en vida större årsutgift än den begärda subventionen åt frivilliga brandkåren.

Remissen åtföljes tillika af handlingar, tillkomna vid Brandkommissionens härförinnan skedda behandling af ärendet, hvarvid Kommissionens flertal, af ekonomiska skäl, tillstyrker beviljandet af det begärda årliga bidraget 9,000 mark, men en reservant deremot afstyrker anslaget utgifvande på grund af den utredning brandmästaren G. Wasenius uti en skrifvelse till Brandkommissionen af den 24 nyssvikne

januari framlagt. Uti sistnämnda skrifvelse framhålles hurusom frivilliga brandkåren tidigare spelade hufvudrollen vid eldsläckning men att dess betydelse sedan ordinarie kåren omorganiserats, dess styrka fördelats på fyra stationer, vattenledning, brandtelegraf och ett vidt utgrenadt telefontät tillkommit, numera reducerats till en reservkår. Utan att fränkänna denna reservkår all betydelse, enär densamma, vid vissa tillfällen kan skänka ordinarie kåren kraftigt bistånd, anser brandmästaren dock, att frivilliga brandkåren icke borde af staden vidare understödast utan att, såsom i många svenska städer visat sig ändamålsenligt, en aflönad reservkår, hörande till ordinarie brandkåren, hellre borde inrättas. Denna reserv skulle bestå af 160 eventuelt 200 man och förses med dels nya dels af ordinarie kåren innehafd redskap samt fördelas sålunda att $\frac{2}{5}$ af styrkan vore bofast inom Berghäll, $\frac{2}{5}$ i närheten af den nya brandstationen å Kamptorget och $\frac{1}{5}$ i Tölötrakten. Inom dessa områden, vid här redan befintliga stationer, skulle äfven redskapen fördelas, hvarigenom hjälp vid motande af vådeld hastigare kunde erhållas än från frivilliga brandkårens uti stadens midt belägna depot. Uppsättningen af en dylik reservkår har brandmästaren beräknat till 20,000 mark och årliga underhållet till 9,000 mark eller samma summa som frivilliga brandkåren anhåller att få i årsbidrag af staden uppbära.

Drätselkammaren, som icke kunnat omfatta den åsigt Brandkommissionen i sitt utlåtande uttalat, har deremot ansett det af brandmästar Wasenius framkastade förslaget vara i många hänseenden afsevärdt och enligt Kammarens tanke förtjent af en genomgående granskning, synnerligast som en frivillig brandkår, hvars medlemmar äro dels bosatte dels sysselsatte å vidt spridda ställen af stadens vidsträckta yta och med en i stadens centrum förlagd redskapsdepot, icke mera kan anses vara den tidsenliga och ändamålsenliga institution, som engång förskaffade kåren de stora sympatier densamma under långa tider varit i åtnjutande af. Kändt är att den lyckliga utgången af kampen mot en utbruten vådeld i de aldra flesta fall betingas af att hjälp med största möjliga skyndsamhet anländer vid utbrottets första frambrytande, i hvilket fall en liten trupp har större utsigt till framgång än en senare anländ hel kår, och då frivilliga brandkåren i följd af sin sammansättning icke kan vara att påräkna i sådant afseende, är det sjelfallet att dess tjänster egentligen tagas i anspråk endast vid relativt få tillfällen. Skulle i stället för en stor kår finnas mindre sådana, organiserade inom de med trähus bebyggda delarne af staden och inom förstäderna, vore förhållandet förvisso ett annat, och dessa partiela kårer väl värda att subventioneras. Då det emellertid torde finnas många omständigheter som bidraga att motverka, om ej rent omöjliggöra, uppkomsten af sådana kårer, ansluter sig Kammaren i princip till det af brandmästaren framlagda förslaget om uppställandet af den ordinarie brandkåren underlydande reservkårer, och anser Kammaren nämnda förslag vara af den vikt och omfattning att detsamma borde omsorgsfullt och med fackmannainsigt beredas, innan frågan om det begärda anslaget till frivilliga brandkåren till slutligt afgörande upptages. Drätselkammaren tillåter sig därför vördsamt föreslå det ville Stadsfullmäktige besluta

att åt särskildt utskott, hvori representanter för såväl det ordinarie som frivilliga brandsläckningsväsendet böra ingå, öfverlemna det af brandmästaren Wasenius väckta förslaget, eventuellt uppgöra förslag till deraf betingad omorganisation af stadens brandväsende samt

att tillsvidare låta med afgörande af den begärda subventionen åt frivilliga brandkåren bero.

Härvid torde ärendet emellertid böra med all skyndsamhet behandlas på det Bestyrelsen för frivilliga brandkåren icke i följd af påträngande utgifter för räntor och amortering måtte sättas i trångmål.

Skulle Stadsfullmäktige emellertid, utan att upptaga här ofvan gjorda framställning, omedelbart vilja skrida till afgörande om den ansökta subventionen, anhåller Kammaren, som, för den händelse en subvention åt frivilliga brandkåren skall ifrågakomma, håller före att sådant endast kunde ske under den form att staden öfvertogte någon del af kårens räntebetalingsskyldighet, att häröfver blifva satt i tillfälle särskildt yttra sig.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1893.

Förslag angående öfvervakandet af vården om fosterbarn i Helsingfors.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

HELSINGFORS.

Helsingfors,

den 20 Mars 1893.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 34.

Sedan ett antal medlemmar af Helsingfors kommun i en till Helsovårdsnämnden ingifven, här i afskrift bilagd skrifvelse fäst at uppmärksamheten vid önskligheten af en ordnad kontroll öfver fosterbarnsväsendet i denna stad samt med afseende på genomförandet af en sådan erbjudit biträde af en förening, som f. n. är under bildning, har Helsovårdsnämnden till pröfning upptagit detta ärende samt beslutit rörande detsamma göra följande framställning till Stadsfullmäktige:

Det synes Nämnden otvifvelaktigt att en kontroll öfver fosterbarnsväsendet är icke mindre önskelig i vår stad än i andra stora och medelstora städer i flere Europas länder der en sådan redan är införd. Utackordering af späda barn, vanligen utom äktenskapet födda, ger, såsom väl bekant, anledning till stora och upprörande missbruk, och den vanvård, som i så många fall kommer dessa barn till del resulterar i en relativt mycket hög dödlighet bland desamma. Mellan åren 1885—89 föddes i medeltal årligen inom lutherska församlingen i denna stad 1382 barn inom och 259 utom äktenskapet; deraf dogo i första lefnadsåret i medeltal årligen 238 eller 17,3 % af de inom äktenskapet födde samt 92 eller 35,6 % af de utom äktenskapet födde. Dödsprocenten för de sistnämnda, af hvilka flertalet med största sannolikhet blifva fosterbarn, var således dubbelt större än för de förstnämnda.

Att i sjelfva verket ej få personer i denna stad befatta sig med och delvis utslutande lifnära sig med vård af fosterbarn framgår deraf att vid genomgåendet af 1890 års folkräknings uppgifter 60 sådana personer påfunnos, hvilka i sin vård hade 77 fosterbarn under 4 års ålder; det faktiska antalet är sannolikt betydligt större.

Då Nämnden således håller före att öfvervakandet af fosterbarnsväsendet i Helsingfors vore af icke obetydande både sanitärt och humanitärt intresse, har Nämnden till granskning upptagit, huru detsamma borde organiseras samt i sådant afseende uppgjort närlagda förslag till „Stadgar för öfvervakandet af vården af fosterbarn i Helsingfors“ och får Nämnden här nedan motivera de i desamma ingående bestämmingar.

§ 1. Den Nämnden åliggande tillsynen öfver fosterbarnens vård skulle utöfvas

genom stadsläkaren eller sundhetsinspektören med biträde af ett aflönadt, bildadt fruntimmer, som genom talrika besök hos fostermödrarna öfvertygar sig om de utackorderade barnens vård och tillstånd, med råd och dåd tillhandagår fostermödrarna samt till stadsläkaren eller sundhetsinspektören inberättar resultatet af sina iakttagelser. Denna person borde erhålla i årslön förslagsvis 1,200 mark. — Ehuruväl i flere städer — i synnerhet tyska — sjelfva den regelbundna kontrollen är öfverlemnad åt enskilda föreningar, som samverka med helsovårdsmyndigheten, anser Nämnden likväl, att det är fördelaktigare, på sätt jemväl i andra utländska städer är brukligt, att ett aflönadt kvinligt biträde för detta ändamål anställles. Detta hindrar dock icke att från den privata välgörenhetens sida det afsedda syftet kan verksamt befrämjas särskildt genom understödande af sådana fostermödrar, som ej utbekomma tillfredsställande ersättning för vården af barnet. I sjelfva verket kan kontrollen först då med verksamt resultat genomföras, när fostermödraren kan räkna på en regelbunden och tillräcklig betalning för det i hennes vård öfverlemnade barnet, i hvilket fall hon såsom erfarenheten visar äfven är beredd att följa de henne gifna råd och föreskrifter.

§ 2 innehåller de bestämningar, som äro nödiga för att Helsovårdsnämnden måtte erhålla kännedom, om hvilka barn öfverlemnats i fostermödrars vård, dessas adress m. m.

§ 3 innehåller bestämning om fostermödrarens förpliktande att underkasta sig kontroll samt uppvisa fosterbarnet för den af Helsovårdsnämnden bemyndigade personen.

§ 4 och 5 afse att från kontrollen fritaga sådana fostermödrar, som stå under fattigvårdsstyrelsens eller i vederbörlig ordning tillkomna välgörenhetsinrättningars uppsigt, samt att i vissa fall, der särskilda omständigheter göra kontrollen mindre nödig lemna åt Nämndens pröfning, huruvida sådana kan underlåtas.

§ 6. Med afseende på i denna § föreslagna ansvarsbestämningar vid brott mot de ofvan anförda stadgandena hänvisar Nämnden till § 25 och 30, mom. 2 i Helsovårdsstadgan.

Helsovårdsnämnden får således hemställa:

att närslutna förslag till „Stadgar för öfvervakandet af vården om fosterbarn i Helsingfors“ måtte af Stadsfullmäktige godkännas samt Guvernörens stadfästelse af desamma utverkas.

att Stadsfullmäktige ville bevilja ett årligt anslag af 1,200 mk, såsom aflöning åt ett fruntimmer, hvilket egde biträda Nämnden vid öfvervakandet af fosterbarnen.

Transsumt af Nämndens protokoll, utvisande vid ärendets handläggning försig-gången omröstning bifogas härjemte.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

Transsumt ur protokollet fördt vid Helsovårdsnämndens i Helsingfors sammanträde måndagen den 20 mars 1893.

§ 16.

Till fortsatt behandling företogs den senast under § 10 af protokollet den 3 sistl. november handlagda frågan om kontroll af fosterbarns vård. — — — — —

Från Nämndens ofvanstående beslut som omfattades af ingenjören Huber, doktor Lindberg och ordföranden professor friherre af Schultén voro protokollssekreteraren Bergbom, arkitekten Nyström och apotekaren Ahnger i så måtto af olika åsigt att de ansågo det böra ankomma å Nämnden att i hvarje fall pröfva huruvida den uti ifrågavarande stadgar föreskrifna kontroll af fosterbarns vård skall tillämpas eller ej, hvarför § 4 i sagda stadgar borde bortfalla. Som ofvan.

In fidem:
R. Vuorio.

Till Helsovårdsnämnden i Helsingfors.

Kännenheten om den stora dödlighet, som förekommer ibland barn, särskildt inom de obemedlade klasserna, och tillika öfvertygelsen derom att mångt barn kunde bevaras för samhället, om mödrarne egde insigter i de första grunderna för en sund barnvård, har ledt undertecknade på tanken att bilda en förening med syfte att verka för en ändamålsenlig vård om barn inom den fattiga befolkningen i landet. Då uppnåendet af ett sådant mål emellertid i väsentlig grad är beroende af den omvårdnad och kontroll, som kan egnas åt utackorderade barn, ibland hvilka dödligheten är ojämförligt mycket större än bland barn som vårdas och underhållas af föräldrarne sjelfva, samt ett sådant öfvervakande, enligt undertecknades tanke, i främsta rummet tillkommer vederbörande helsovårdsnämnder på grund af gällande helsovårdsstadga, så hafva undertecknade ansett en förening med antydt syftemål först då kunna arbeta på ett verksamt sätt när densamma vid öfvervakandet af vården om fosterbarn ställer sina personliga krafter till helsovårdsnämndens förfogande och i detta afseende underordnar sig de föreskrifter denna myndighet kan finna sig befogad att till efterrättelse föreskrifva. Undertecknade hafva därför uti § 2 mom. 2 i förslaget till de för föreningen utarbetade stadgar, hvilka här bifogas, infört bestämmelse härom. För att tillika tydliggöra huru undertecknade tänkt sig att en kontroll öfver vården om fosterbarn bör utöfvas, närslutes här ett förslag till stadgar. Derur framgår att vården om barn under åtta år, eller vid den ålder, då densamma ännu icke äro underkastade något öfvervakande af skolan och det allmänna samhället, ansetts böra framför allt kontrolleras. Fostermodrar, som öfvertagit vården om

dylika barn, hafva derfor ålagts att inom tjugufyra timmar efter emottagandet derom anmäla å sundhetsbyrån samt att för öfrigt äfven ställa sig till efterrättelse särskilda nödig ansedda bestämmelser. Och för att göra detta öfvervakande så verksamt som möjligt hafva jemväl barnmorskor, då de hafva skäl att antaga det af dem förlöst barn skall utlemnas åt främmande person att fostras och vårdas, ansetts böra inom en tid af tio dagar å sundhetsbyrån göra anmälan derom jemte meddelande om barnets blifvande vistelseort. Tillika och ehuruväl i de flesta fall straffbestämmelser förekomma i allmän lag för brott som begås genom vanvård af barn m. m., så hafva undertecknade dock trots att uti dessa stadgar straff borde utsättas för försummelse att i behörig ordning göra föreskrifven anmälan m. m. En bestämmelse har derfor fått inflyta att domstol i vissa fall egde döma till böter från tio till femtio mark. Och hafva undertecknade ansett sig hafva så mycket större skäl härtill som allmän lag icke utsätter straff för förseelser af ifrågavarande slag samt polisdomstol ansetts böra tillerkännas rätt att för dylikt mindre brott ådöma den skyldige böter.

Öfvertygade derom att Helsovårdsnämnden skall upptaga undertecknades förslag till stadgar för öfvervakandet af vården om fosterbarn endast såsom ett utkast till ett reglements enligt ordnande af ifrågavarande kontroll och, efter en omsorgsfull granskning och omredigering af detsamma, der så anses nödigt, söka fastställelse å stadgar, afseende ett ordnande af antydda förhållande samt icke afböja den hjälp, undertecknade tänkt sig att den blifvande föreningen borde lemna Helsovårdsnämnden för uppnående af en så fullständig kontroll öfver vården af fosterbarn som möjligt, emotse undertecknade ett benäget meddelande, på det att fastställelse å de för föreningen utarbetade stadgar må kunna å ort som vederbör utverkas. Helsingfors, den 23 Mars 1892.

Alice Borgström.
H. Åkerman.
Hanna Rothman.
R. Heikel.

Anna af Schultén.
B. Sirén.
M. Donner.

Förslag till „stadgar för öfvervakandet af vården om fosterbarn i Helsingfors“.

§ 1.

Tillsynen deröfver, att barn under åtta års ålder, som af en eller annan anledning mot ersättning öfverlemnats åt främmande personer att fostras och vårdas, uppfödas och behandlas i öfverensstämmelse med allmänt godkända principer om barns vård, åligger Helsovårdsnämnden.

Denna kontroll utöfvas närmast genom stadsläkaren eller sundhetsinspektören enligt nämndens förordnande med biträde af personer, som för antydda ändamål ställas till hans förfogande.

§ 2.

I sådant afseende är en hvar, som emottager fosterbarn af ofvan uppgifven ålder, skyldig att inom tjugufyra timmar, särskildt om hvarje barn, göra anmälan å helsovårdsnämndens byrå, hvarest uti en för antydda ändamål uppgjord journal införes fosterbarnens namn, födelseort och födelsedag, föräldrarnes eller, om barnet är födt utom äktenskapet, modrens namn och adress, såvidt uppgift derom kan erhållas, samt meddelande om, till hvilket belopp och på hvilka tider ersättningen för barnets vård skall erläggas, äfvensom fostermodrens fullständiga namn och adress m. m. som för en nödig kontroll öfver barnet kan finnas vara af behovet påkalladt.

Sker förändring af bostad eller upphör vården om barnet i följd af dess död eller af annan orsak, bör äfven derom anmälan ske å helsovårdsnämndens byrå inom samma tid.

Öfver skedd anmälan utfärdar helsovårdsnämnden till fostermoder bevis, som af henne vid anfordran företes för stadens allmänna polis, hvilken eger öfvervaka att sådan anmälan i behörig ordning sker.

§ 3.

Vid den anmälan om barnets emottagande, hvarom uti § 2 ordas, underrättas fostermoder derom, att hon i afseende å barnets vård kommer att öfvervakas af Helsovårdsnämnden, hvars föreskrifter hon bör noggrant följa, samt att det förty åligger henne att lemna tillträde åt stadsläkaren, sundhetsinspektören och andra af Helsovårdsnämnden för sådant ändamål skriftligen bemyndigade personer till sin bostad äfvensom att på anfordran för dessa uppvisa barnet.

§ 4.

Ofvan stadgade bestämmelser ega icke tillämpning på barn, som af Fattigvårdsstyrelsen eller i vederbörlig ordning tillkommen välgörenhetsinrättning öfverlemnats åt fostermodrars vård samt stå under nämnda myndighets eller inrättningars kontroll.

§ 5.

Har barn af den i § 1 bestämda ålder af föräldrarna, dess anhöriga eller målsman emot ersättning öfverlemnats åt annan att fostras och vårdas och har denna person uppenbarligen icke öfvertagit barnets vård för eget förvärf, eller förekomma eljest omständigheter och förhållanden, som göra Helsovårdsnämndens öfvervakande skyldighet mindre nödvändig, ankomme det å nämndens beslut, huruvida den uti dessa stadgar omordade kontroll likväl skall utöfvas.

§ 6.

Vanvårdar fostermoder af henne till vård emottaget barn och låter hon sig icke af Helsovårdsnämnden eller de af densamma i och för barnets öfvervakande utsedda per-

soner rätta, eller bryter hon emot dessa stadganden, så öfverlemnar Helsovårdsnämnden ärendet till laga beifran åt vederbörande myndighet.

Finnes i allmän lag eller gällande författningar ansvar icke utsatt för den tillvitade förseelsen, eger vederbörande domstol eller polismyndighet döma till böter från tio till femtio mark, allt efter sakens beskaffenhet.

Redogörelse

öfver

Helsingfors stads donerade fonder,

Sammanställd, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 April 1892,

af

Stadens Drättselkontor.

Helsingfors,
Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri,
1893.

På förslag af ett för behandling af särskilda, stadens donerade fonder rörande frågor tillsatt utskott beslöto Helsingfors stadsfullmäktige den 12 april 1892, att en berättelse angående tillkomsten och förvaltningen af stadens samtliga donationsfonder skulle utarbetas och till tryck befordras, hvarjemte till samma berättelse skulle som bilagor fogas de fonderna rörande viktigaste donationsurkunder. I protokollsutdrag för den 5 Maj samma år öfverlemnade Drätselkammaren berättelsens utarbetande åt Drätselkontoret. Då undertecknad ansett det ändamålsenligast, att uppgifterna angående fondernas nuvarande bestånd hänförde sig till det förestående bokslutet för 1892, samt då för berättelsens komplettering erforderligt material från skilda håll måste införskaffas, har densamma icke tidigare kunnat till tryck befordras. Alldenstund bokföringen af de under Folkskoledirektionens förvaltning stående fonder, på sätt äfven revisionsberättelserna utvisa, icke särskiljer fondernas kapital och räntor, hänföra sig i berättelsen ingående uppgifter å dessa fonders nuvarande bestånd ej, såsom beträffande öfriga fonder, till kapitalbeloppet, utan omfatta äfven per 31 December 1892 upplupna räntor.

Helsingfors stads Drätselkontor i April 1893.

Teodor Holmberg.

Helsingfors stads donerade fonder uppgå för närvarande till ett antal af sextiosju, af hvilka femtioåtta förvaltas af stadens drätselverk, sju af Folkskoledirektionen och två af Fattigvårdsstyrelsen.

De af drätselverket förvaltade fonder, hvilkas kapitalbelopp sammanlagdt utgör *Smk* 1,047,067: 07, voro vid utgången af år 1892 placerade på följande sätt:

Gården N:o 22 vid Mariegatan i kvarteret Vildsvinet af denna stad,			
värderad till	<i>Smk</i>	40,000: —	
Skuldsedlar mot inteckning	<i>Smk</i>	618,100: —	
d:o mot borgen	„	9,200: —	„ 627,300: —
			<u>Transport <i>Smk</i> 667,300: —</u>

		Transport <i>Smk</i>	667,300: —
Obligationer:			
Rmk 2,300: — Preussiska 4 % cons. statslånet à 134: 30	<i>Smk</i>	3,088: 86	
Thlr 10 Finska statsverkets premielån à 45 <i>Smk</i>	„	45: —	
<i>Smk</i> 19,000: — Finlands Hypoteksförenings 4½ % lån af år 1884 à 100	„	19,000: —	
Rbl 720: — Rysk-Holländska 5 % lånet af 1822 à 104 —	„	2,995: 20	
Rbl 13,125: — Rysk-engelska cons. 4 % jernvägslånet af år 1889 à 94: —	„	49,350: —	„ 74,479: 06
Aktier:			
5 aktier i Föreningsbanken i Finland à 175	<i>Smk</i>	850: —	
200 aktier i Societetshusaktiebolaget i Helsingfors à 114	„	22,800: —	
80 aktier i d:o à 115	„	9,200: —	
444 aktier i Nordiska aktiebanken för handel och industri à 300	„	133,200: —	„ 166,050: —
Å bankräkningar insatt	„		133,893: 68
Upplupen, ogulden ränta	„		7,344: 33
			<u><i>Smk</i> 1,049,067: 07</u>

samt motsvarades af följande fonder eller grupper af fonder:

Till förmån för fattigvården donerade fonder (omfattande fonderna N:ris 2—12, 15, 16, 18, 22, 25 och 33)	<i>Smk</i>	78,400: —
Till förmån för feberlasarettet donerade fonder (fonderna N:ris 43 och 46).	„	12,500: —
Till förmån för folkskolorna donerade fonder (innefatta fonderna N:ris 37 och 39).	„	43,400: —
Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål (fonderna N:ris 1, 19, 20, 23, 26—28).	„	14,600: —
Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål (utgöras af fonderna N:ris 13, 14, 17, 21, 24 samt 29—30)	„	46,979: 20
J. P. Chrogelii barnhusinrättningsfond	„	2,300: —
Cronstedts, Gutofskys och Nybergs fond	„	2,900: —
Hedvig Arnells fond	„	18,300: —
Fonder, donerade till en asyl för vanartade barn (omfatta fonderna N:ris 41, 54 och 63)	„	75,000: —
Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna	„	28,000: —
Klara Vilhelmina Törmäläs fond	„	33,857: 72
	Transport <i>Smk</i>	356,236: 92

	Transport <i>Fmk</i>	356,236: 92
Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	”	10,100: —
Realskolans stipendii fonder (fonderna N:ris 56 och 57)	”	4,300: —
Anna Sara Arosins testamentsfond	”	64,950: —
J. A. J. Pippingskiölds fond	”	20,000: —
Axel Fredrik Laurells stipendiifond	”	3,088: 86
K. Rosengrens fond	”	11,065: 25
Helsingfors aftonskolas fond	”	18,250: —
Alexandra Kiseleffs fond	”	10,000: —
Maria Charlotta Olanders fond	”	63,683: 34
Julie Thiléns fond	”	231,577: 83
Makarna Silfvius' fond	”	87,000: —
F. J. von Beckers fond	”	71,345: 20
Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn	”	20,000: —
Understödsfonden för aflidne poliskonstaplars enkor och barn	”	77,469: 67
	<i>Fmk</i>	<u>1,049,067: 07</u>

Af Fattigvårdsstyrelsen förvaldade fonder, nemligen:

Maria Bergmans fond	<i>Fmk</i>	10,000: —
Helena Kristina Åkermans fond	”	8,510: 20
	<i>Fmk</i>	<u>18,510: 20</u>

äro placerade i:

Skuldsedlar mot inteckning	<i>Fmk</i>	10,000: —
Helsingfors stads 5 % låneobligationer af år 1876 å 100	”	800: —
Å bankräkning insatt	”	7,510: —
Kontant	”	200: 20
	<i>Fmk</i>	<u>18,510: 20</u>

De under Folkskoledirektionens förvaltning stående fonders tillgångar utgjorde vid bokslutet 1892:

Skuldsedlar mot inteckning	<i>Fmk</i>	18,000: —
” mot borgen	”	18,000: —
	<i>Fmk</i>	<u>36,000: —</u>
<i>Fmk</i> : 1,800 finska statsverkets 4 $\frac{1}{2}$ % obligationer för inlösen af donationsgods å 100	”	1,800: —
<i>Fmk</i> : 8,500 finska 4 % statslåneobligationer af år 1890 å 100	”	8,500: —
<i>Fmk</i> : 6,000 Finlands Hypoteksförenings 4 $\frac{1}{2}$ % låneobligationer af år 1884 å 100	”	6,000: —
<i>Fmk</i> : 12,500 Helsingfors stads 4 $\frac{1}{2}$ % låneobligationer af år 1882 å 100	”	12,500: —
Å bankräkning insatt	”	79,038: 42
Kontant	”	1,566: 10
Upplupna räntor	”	1,070: 59
	<i>Fmk</i>	<u>146,475: 11</u>

motsvarande följande fonder:			
A. Karamsins hemgiftsfond	<i>Tmf:</i>	58,988: 38	
hemgiftsbreffonden	„	28,714: 29	
förfallna räntor å hemgiftsbelopp	„	822: 32	<i>Tmf:</i>
J. H. Lindroos' beklädnadsfond	„		88,524: 99
J. E. Ollonqvists beklädnadsfond	„		19,646: 43
Mindre handelsborgaresocietetens beklädnadsfond	„		11,540: 96
Helsingfors sparbanks stipendiifond	„		4,514: 55
Helsingfors utskänkingsaktiebolags stipendiifond	„		6,226: 09
Tidningskolportörernas julklappsfond	„		15,593: 27
			428: 82
	<i>Tmf:</i>		<u>146,475: 11</u>

Fonder donerade till fattigvården eller till understöd åt medellösa.

1. Carl Gustaf Hanells fond.

Genom testamente af den 20 Augusti 1798 donerade Kronobränneribokhållaren Carl Gustaf Hanell i Kalmar till förmån för de fattiga i Helsingfors stad ett kapital af 3,333 Riksdaler 16 Skillingar Riksgälds, hvaraf den årliga räntan å 6 % den 23 Februari, testators dödsdag, skall utdelas till medellösa. Till bestridande af förvaltningskostnaderna donerade testator derjemte ett kapital af 333 Rdl. 16 sk. Rglds. Fonden, som enligt donationsurkunden först omhändertogs af Kyrkorådet i Helsingfors, öfverlemnades 1864 af Kyrkoförvaltningskomiten till Fattigvårdsdirektionen, hvarvid anmärktes att den till förvaltningskostnader anslagna summan icke omhänderhafts af komitén.

Fonden uppgår för närvarande till *Smc* 5,200 i kapital. Årsräntan fördelas genom Fattigvårdsstyrelsen i lika lotter mellan tio medellösa fruntimmer från denna stad.

2. Johan Sederholms arfvingars fond.

Genom gåfvobref af den 11 Mars 1806 öfverlemnade affidne Kommerserådet Johan Sederholms barn och arfvingar till Kyrkorådet i Helsingfors som stående fond för en blifvande fattiginrättning en summa af 1,000 Riksdaler Riksgälds med afdrag likvisst af fattigprocenten efter den affidne eller 134 Rdl. 38 skill. 4 runstycken.

Fonden uppgår för närvarande till *Smc* 2,057: 14 och årsräntan ingår i stadskassan, då staden underhåller fattigvårdsinrättningen.

3. Nath. Heidenstrauchs fond.

I testamente af den 31 Oktober 1807 bestämde Kommerserådet Nathanael Heidenstrauch att af hans kvarlåtenskap 500 Riksdaler Banco skulle öfverlemnas till stadens Kyrkorådsförvaltning, för att användas till inrättande af en fattigvård.

Fondens kapitalbehållning vid utgången af år 1892 *Smc* 1,028: 57. Årsräntan ingår till stadskassan.

4. C. J. Nordenstams fond.

Genom testamente af den 31 December 1812 skänkte Öfverstlöjtnanten C. J. Nordenstam till stadens fattigvård en summa af 1,000 rubel Banco assignationer, hvaraf räntan efter sex för hundra om året användes till nödställdas understöd och lättnad eller annat till samma afsigt ledande ändamål.

Kapital d. 31 December 1892 *Smk*: 1142: 86; årsräntan ingår till stadskassan, som underhåller fattigvårdsinrättningen.

5. *Jacob Daniel Weckströms fond.*

Auditören J. D. Weckström utfäste sig den 3 December 1812 i bref till Landshöfdingen i Nylands och Tavastehus län, samt ytterligare i skrifvelse af d. 7 Januari 1813 till Fattigvårdskomiten i Helsingfors, att till fattigvårdsrättningen, då densamma komme till stånd, utbetala en summa af 3,500 Riksdaler Riksgälds. Emellertid utföll summan ej under donators lifstid, men blef genom Kejs. Senatens resolution af den 15 December 1829 utdömd ur hans efterlemnade kvarlåtenskap.

Fondens kapitaltillgång d. $31/12$ 1892 *Smk*: 4,800. — Årliga räntan ingår till stadskassan, som bekostar fattigvården.

6. *Finska Frimurarlogernas fond.*

Vid de finska frimurarelogernas upplösning öfverlemnades deras kassa, uppgående till omkring 3,000 Riksdaler Banco, med H. M:t svenske konungens begifvande till en fattigvårdsstiftelse i Helsingfors och öfvertogs i sådant afseende den 10 oktober 1816 af Fattigvårdsdirektionen.

Fondens kapitaltillgång vid utgången af år 1892 *Smk*: 8,160, hvaraf räntan inflyter i stadskassan.

7. *Medborgarkassans fond.*

För att erhålla någon fond för den nybildade fattigvårdsinrättningen beslöt Fattigvårdsdirektionen den 28 Mars 1815 att utsända subskriptionslistor bland stadens innevånare, och utgjorde resultatet af insamlingen, jemlikt Fattigvårdsdirektionens protokoll för den 16 Januari 1816, kontant 245 Riksdaler 13 skill. Riksgäldssedlar samt 132 Rubel 16 kopek Bancoassignationer, äfvensom en revers å 3,325 Rubel Bancoassignationer och 750 Riksdaler Riksgälds. Af de insamlade medlen användes kontanterna genast för fattigvårdsinrättningens behof, hvaremot de i revers placerade medlen förvaltades såsom en stående fond.

För närvarande uppgår fonden till ett belopp af *Smk*: 4,828: 57. — Årsräntan ingår i stadskassan.

8. *Helsingfors kyrkofattigkassas fond.*

Till den nyinrättade Fattigvårdsdirektionen i Helsingfors aflemnades år 1816 af Kyrkorådet stadens kyrkofattigkassa, utgörande i reverser 1,250 Rdlr Riksgälds och 500 Rub. B:co assignationer samt i kontant och för fattigvården gjorda förskotter, 196 Rdlr 15 sk. Banco och 590 Rub. B:co assign.

Fondens kapitaltillgång den 31 December 1892 *Smk*: 2,148: 37, hvaraf räntan ingår i stadskassan, då kostnaderna för kommunens fattigvård af denna bestridas.

9. Sveaborgs skole-, fattigvårds- och arbetshusinrättningsfond.

Genom H. M. Kejsaren Alexander I:s förordnande af d. 14 Maj 1816 bestämdes, jemte det Sveaborgs skole-, fattigvårds och arbetshusinrättning upplöstes, att dess tillgångar så i utlånad kapital som i kontanter skulle öfverlemnas till allmänna fattigvårds- och undervisningsinrättningen i Helsingfors, under vilkor dock att i berörde stad vistande fattiga enkor och barn af de finska fästningarnes forna garnisoner framför andra skulle ur fonden njuta hjälp och understöd. Den summa som tillfölje af förenämnde nådiga förordnande till Fattigvårdsdirektionen öfverlemnades utgjorde 5,978 Rdlr 43 skill. 2 runst. Svenskt Banco mynt.

Fondens kapitalbehållning för närvarande *Små* 8,022: 86. — Årsräntan ingår, likasom föregående fonders, i stadskassan.

10. Lars Sederholms fond.

Kommerserådet Lars Sederholm, som år 1813 utfäst sig att till Helsingfors fattiginrättning donera 500 Rub. B:co assignationer, fullgjorde denna donation genom att till Fattigvårdsdirektionen afemna en den 3 Augusti 1816 utfärdad förskrifning å sagde summa, att med ränta betalas efter fyra månaders förlopp.

Fondens kapitalbelopp den 31 December 1892 *Små* 571: 43. Årsräntan tillfaller stadskassan.

11. Carl Otto af Forselles fond.

Genom Öfverstelöjtnanten Nordenstam öfverlemnades den 10 Oktober 1816 till Fattigvårdsdirektionen en summa af 1,000 Rub. B:co assig., som Majoren och Riddaren Carl Otto af Forselles donerat till fattigvårdsinrättningen i Helsingfors, att efter direktionens godtfinnande disponeras.

Fonden uppgår för närvarande till *Små* 1,142: 86 i kapital, hvaraf den årliga räntan tillfaller staden, som upprätthåller fattigvårdsinrättningen.

12. Joh. Mobergs fond.

Genom testamente af den 13 December 1819 bestämde Sjtullvaktmästaren Johan Moberg att hälften af hans efterlemnade förmögenhet skulle tillfalla fattigvårdsinrättningen i Helsingfors. Enligt den 16 Oktober 1822 förrättadt skifte utgjorde denna hälft 1,719 Rubel 36 $\frac{1}{2}$ kopek B:co assignationer.

Kapitaltillgång i fonden den 31 December 1892 *Små* 1,708: 57. Årsräntan ingår till stadskassan.

13. Adolf Fredrik Siercks fond.

I den 11 Juli 1822 upprättadt testamente förordnade Handlanden i Helsingfors Adolph Frederic Sierck att af hans kvarlåtenskap 6,000 Rub. B:co assig. skulle tillfalla torftiga och behöfvande främst af borgareståndet, sålunda att af årsräntan sex personer erhålla 50 och den sjunde 60 Rub. B:co assig., hvilka medel på hans döds-

dag, den 7 December, utdelas till en början af hans broder och efter dennes död af Fattigvårdsstyrelsen.

Fonden uppgår för närvarande till *Smk*: 7,000 i kapital och räntorna disponeras, på sätt testator bestämt, till understöd åt sju särskilda personer.

14. *Elgiska fonden för les pauvres honteux.*

Kaptenen Wilh. Elg öfverlemnade för uppfyllande af sin faders, Assessorn Wilh. Elgs, muntliga testamente genom gåfvobref af d. 4 April 1823 till Fattigvårdsdirektionen en summa af 5,000 Rdlr svensk Banco, att af direktionen under full ansvarighet förvaltas såsom stående kapital, hvarå räntan efter sex för hundra om året ovilkorligen den 17 Februari hvarje år efter samvetsgrann pröfning fördelas i lika lotter mellan nio stycken i Helsingfors stad vistande fattiga af de bättre folkklasserna.

Fonden utgör för närvarande *Smk*: 10,300 i kapital och dess årliga ränteafkastning utbetalas af Fattigvårdsstyrelsen till nio i staden bosatta medellösa fruntimmer.

15. *J. A. Ehrenströms fond.*

Den 10 Juni 1824 inbetalte dåvarande ordföranden i Fattigvårdsdirektionen, verkliga statsrådet och riddaren J. A. Ehrenström, en af honom till fattigförsörjningsinrättningen i Helsingfors utfäst donation, utgörande 1,000 Rub. Banco assig. eller *Smk*: 1,142: 86, som utgör fondens nuvarande kapitalbelopp. Årsräntan ingår till stadskassan.

16. *H. M. Kejsar Nikolai I:s fond.*

Uti skrifvelse af d. 9 September 1830 underrättade Landshöfdingen i länet Magistraten i Helsingfors om att H. M. Kejsaren Nikolai I till minne af sitt besök härstädes anbefallt att 200 aktier i den påbörjade societetshusbyggnaden skulle för Hans Majestäts räkning tagas och af dess egna medel betalas, samt att dessa aktier borde som ett kapital i stadens fattigförsörjningsanstalt ingå och till dess förmån användas. Dessa aktier, som fortfarande utgöra fondens kapitalbehållning, äro bokförda till ett värde af *Smk*: 22,800 och den å dem utfallande årliga dividend ingår till stadskassan, som bestrider kostnaderna för fattigvårdsinrättningen.

17. *Carl Sierckens fond.*

Genom testamente af d. 1 Mars 1832 donerade handlanden Carl Siercken till stadens Fattigvårdsdirektion ett kapital af 2,000 Rdlr riksgäldssedlar, hvarå räntan årligen den 17 Maj skall utdelas i lika lotter mellan trenne enkor af handelsklassen i Helsingfors.

Fonden utgör numera i kapital *Smk*: 2,800. — Årsräntan utdelas af fattigvårdsstyrelsen till trenne medellösa handlande enkor i staden.

18. *H. M. Kejsar Nikolai I och hans gemåls fond.*

Af H. Majestät Kejsaren till Helsingfors stads fattiginrättningar skänkta 5,000

Rubel och af H. Majestät Kejsarinnan för samma ändamål donerade 3,000 Rubel B:co assig. blefvo af Landshöfdingen i länet den 22 Juli 1833 Fattigvårdsstyrelsen tillställde.

Fonden uppgår för närvarande till ett belopp af *Fmyc* 9,142: 86 i kapital och den härä upplupna räntan ingår till stadskassan.

19. *Paul Demidoff's fond.*

Vid sitt bröllop den 25 November 1836 öfverlemnade verkliga Statsrådet Paul Demidoff till fattigvårdskassan i Helsingfors en gåfva af 5,000 Rub. B:co assig., af hvilken summa Fattigvårdsdirektionen i understöd åt medellösa omedelbart utdelade 2,640 Rubel, hvarefter återstoden förvaltats som stående kapital.

Fondens kapitalsaldo ultimo December 1892 *Fmyc* 2,765: 71. Räntan å densamma disponeras enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 Mars 1886 af Fattigvårdsstyrelsen till understöd.

20. *Ottiliana Palmblads fond.*

Barnmorskan Ottiliana Palmblad bestämde genom testamente af den 19 Maj 1840 att hennes efterlemnade förmögenhet efter afdrag af särskilda legater skulle tillfalla de fattiga i Helsingfors och öfverlemnades i sådant afseende till Fattigvårdsdirektionen af sterbhusets utredningsman en summa af 1,172 Rubel B:co assig.

Räntorna å fondens kapital, i finskt mynt motsvarande *Fmyc* 1,451: 43, disponeras, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af d. 2 mars 1886 af Fattigvårdsstyrelsen till understöd åt medellösa.

21. *Elsa Maria Lampas fond.*

I sitt den 5 Februari 1840 upprättade testamente öfverlemnade Mademoiselle E. Maria Lampa till direktionen för Helsingfors stads fattigvård en del af sin efterlemnade förmögenhet, utgörande enligt skiftesinstrumentet 1,170 Rubel 61 kopek silfver, under vilkor att donationen alltid skulle förblifva ett stående kapital, hvaraf årsräntan oafkortad skulle tilldelas testatrix' kusin Brita Elisabeth Lampa under hennes lifstid, men efter hennes frånfälle efter Fattigvårdsdirektionens bepröfvande åt till en början högst tio behöfvande enkor eller oförsörjda döttrar af handels- och embetsmän, framförallt sådana, som genom egen idoghet bemöda sig att sjelfva bidra till sin och de sinas bergning. För att dock understöden, som i början icke fingo öfverstiga 25 rubel, med tiden skulle kunna uppgå till högre belopp föreskrefs i testamentet att kapitalsumman årligen borde ökas med åtminstone 50 eller högst 100 rubel. Utdelningen af understöden verkställes kort före julhögtiden.

Den 31 December 1892 uppgick fonden i kapital till *Fmyc* 10,370: — och räntorna utdelas genom Fattigvårdsstyrelsen till tio medellösa fruntimmer i denna kommun.

22. *Adolf Ekholms fond.*

Genom testamenterisk disposition af den 25 Juli 1842 öfverlemnade Tullförvaltaren Adolf Ekholm till fattigvårdsinrättningen i Helsingfors en af Kollegiassessorn

Gabr. Kekoni utfärdad revers å 857 rubel $14\frac{2}{7}$ kopek silfver, att efter testators död af inrättningen disponeras.

Fondens bokförda kapitalbelopp den 31 December 1892 *Fmk.* 3,702: 85, deraf årsräntan tillfaller staden, som fattigvårdsinrättningen uppehåller.

23. *Gustava Katarina Brobergs fond.*

Genom muntligt testamente af den 10 Februari 1845 öfverlemnade Grosshandlaren Gustava Katarina Broberg till stadens fattiga en summa af 500 Rub. B:co assig.

Räntorna å fonden, för närvarande uppgående till *Fmk.* 571: 44 i kapital, disponeras af Fattigvårdsstyrelsen, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af 2 mars 1886, för understöd åt fattiga.

24. *Hedvig Charlotta Gripenbergs fond.*

Postexpeditören, Titulärrådet Carl Magnus Gripenbergs hustru Hedvig Charlotta, född Holmberg, förordnade genom testamente af den 24 Oktober 1846 att en del af hennes förmögenhet skulle öfverlemnas till direktionen för fattigvården i Helsingfors för att förvaltas som stående kapital, hvarå årsräntan i lika lotter vid hvarje års utgång skall tilldelas tio i Helsingfors boende, medellösa ogifta fruntimmer af den bildade samhällsklassen, de där för öfrigt gjort sig kända för en ärbar och anständig lefnad. Donationen uppgick ursprungligen till 2,800 rub. s:r.

Fonden utgör för närvarande *Fmk.* 11,200 — och årsräntan utdelas af Fattigvårdsstyrelsen i enlighet med testatrix' bestämmande till tio i denna stad bosatte, medellösa, ogifta fruntimmer, hvilka alla erhålla lika andel.

25. *Carolina Charlotta Schulins fond.*

Bagarmästareenkan Carolina Charlotta Schulin donerade i sitt den 19 Februari 1851 affattade testamente till Helsingfors stads fattigkassa en summa af 500 Rubel silfver, motsvarande *Fmk.* 2,000, som utgör fondens nuvarande kapitaltillgång. Räntan å fonden ingår till stadskassan.

26. *Lovisa Oikelins fond.*

Jungfru Lovisa Oikelin, som afled den 3 Januari 1852, hade genom muntligt testamente kort före sin död bestämt att all hennes efterlemnade kvarlåtenskap skulle tillfalla Helsingfors stads fattiga, hvadan Fattigvårdsstyrelsen i November 1857 fick emottaga en summa af 113 rubel silfver, eller *Fmk.* 452 —, hvilken summa fortfarande utgör fondens kapital.

Räntan disponeras enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 mars 1886 af Fattigvårdsstyrelsen till understöd åt medellösa.

27. *Maria Kristina Mattheizens fond.*

Genom den 16 maj 1858 upprättadt skriftligt testamente förordnade Handlande- enkan Maria Kristina Mattheizen att af hennes efterlemnade egendom en summa af

1,000 rubel silfver skulle tillfalla Helsingfors stads fattigkassa, att efter Fattigvårdsstyrelsens pröfning och godtfinnande användas.

Räntan å förenämnde kapital 1,000 R:1 S:r eller 4,000 Finska mark, disponeras, likasom föregående fonds, för understöd åt medellösa.

28. *Christina Othmans fond.*

Fångknektenkan Christina Othman tilldelade i testamente af den 2 maj 1866 Helsingfors stads fattiga ett belopp af 80 mark.

Genom att räntor lagts till kapitalet har fonden ökats, så att den numera uppgår till *Fmf.* 159: 42. Räntan disponeras af Fattigvårdsstyrelsen till understöd.

29. *Alexandras understödsfond.*

Genom gåfvobref af den 12 Juli 1869 donerade Postexpeditören Mathias Weckström till Helsingfors fattigvård en summa af 4,000 mark, hvarå årsräntan fördelas sålunda att den som har största besväret med förräntandet erhåller 1 % samt återstoden den 6 Februari hvarje år utgifves i tvenne lika lotter till den eller de mest behöfvande af donators och hans hustrus anhöriga, sålänge sådana finnas, hvarvid de närmast i släktskap stående äga förmånsrätt framom de fjernare. Om några anhöriga till donator eller hans hustru icke finnas, tillfalla nämnde räntor pauvres honteux, företrädesvis stadsboer, samt utdelas då efter Fattigvårdsstyrelsens bestämmande i flere än tvenne lotter, men alltid den 6 Februari.

Genom att den till förvaltningskostnader anslagna delen af räntan, sedan fondens förvaltning af drätselverket öfvertogs, ej tagits i anspråk, har fondens kapitaltillgång ökats så att densamma den 31 Dec. 1892 uppgick till *Fmf.* 4,309: 20. Af räntemedlen har härintills endast *Fmf.* 200 årligen utdelats i tvenne understöd.

30. *Lisette Gardbergs fond.*

Genom testamente af den 21 April 1870 förordnade Handlandeenkan Lisette Gardberg att hennes efterlemnade förmögenhet efter afdrag af särskilda legater skulle tillställas fattigvården i Helsingfors stad såsom donation, hvarå räntan till hvarje julhelg tilldelas någon fattig handlandeenka, utan att kapitalet komme att förminska.

Fondens kapitaltillgång utgör *Fmf.* 1,000 — och räntan disponeras af Fattigvårdsstyrelsen i af testatrix' bestämdt syfte.

31. *Anna Sara Arosins testamentsfond.*

I sitt den 18 December 1873 dagtecknade testamente förordnade Mamsell Anna Sara Arosin att efter hennes död af all hennes kvarlåtenskap, bestående hufvusakligen i räntebärande obligationer och intecknade skuldsedlar, skulle bildas en stående fond, hvars ränteafkastning årligen fördelas mellan i Helsingfors stad bosatta, till 45 års ålder komma, verkligt behöfvande ogifta fruntimmer af ståndspersonsklassen. Hvarje understöd bör uppgå till 100 finska mark årligen, som för lifstiden uppbäres med 50

mark hvarje halfår samt tilldelas de mest i behof stadda genom evangelisk-lutherska församlingens kyrkoherde i samråd med stadens styrelse, dock sålunda att af flera syskon endast en i sender, företrädesvis den äldsta, får åtnjuta slikt understöd samt att, der understödstarinna träder i äktenskap eller i följd af arf eller genom andra omständigheter kommer i ekonomiskt oberoende, understödet upphör. Af fondens räntor skulle likväl främst tilldelas Enkefru Eva Vinblad 200, samt hennes två döttrar Edla Matilda och Amanda Rosalie 100 mark hvardera årligen, så länge de lefva, äfven om de skulle ingå giftermål.

Alla för fonden disponibla medel böra, placerade i obligationer eller intecknade skuldsedlar, förvaras uti Finlands bank.

Enligt den 7 Februari 1874 förrättad bouppteckning efter testatrix uppgick boets nettobehållning till *Smk*: 62,507: 07. Fonden, som tidigare ombänderhafts af Magistraten, öfvertogs den 4 Juni 1884 af drätselverket.

Fondens kapitalbehållning 31 Dec. 1892 *Smk*: 64,950. Af årsafkastningen erhålla trettio här bosatta, medellösa fruntimmer årsunderstöd å 100 *Smk* enhvar, att lyftas i tvenne rater hälften i Juni och hälften i December. I depositionsafgift för fondens i Finlands bank förvarade värdepapper erlägges pro anno 36 mark.

32. *Alexandra Kiseleffs fond.*

Genom ett den 30 Augusti 1879 uppättadt testamente bestämde Fröken Alexandra Kiseleff att af hennes efterlemnade förmögenhet 10,000 mark skulle tillfalla Helsingfors stadskommun, att af Stadsfullmäktige öfvertagas och förvaltas samt användas till en grundplåt till en framtida pensionsinrättning för här i staden födda och bosatta fruntimmer, hvilka tillfölje af ålder och medellöshet äro i behof af bidrag till deras lifsbergning och äga Stadsfullmäktige eller stadens behöriga representanter vidtaga de närmare förfogandena om pensionsinrättningens bringande till stånd. Emellertid äga affidne Landtmätaren O. Paldanis barn, först sonen Oskar Johannes Cornelius Paldani och efter hans död dottren Naema Cornelia Paldani, att årligen så länge de lefva uppbära räntan å donationen.

Fondens kapitalsaldo 10,000 mark. Årsräntan utbetalas i enlighet med donators föreskrift oafkortad till Studeranden Oscar Paldani.

33. *Maria Bergmans fond.*

Genom testamentarisk disposition af den 21 Februari 1880 öfverlemnade Mademoiselle Maria Bergman till Fattigvårdsstyrelsen i Helsingfors en summa af 10,000 mark, att förvaltas som en stående orubblig fond, hvaraf den årliga räntan användes såsom understöd åt välkända och i ekonomiskt betryck stadda kvinnliga medlemmar af Helsingfors kommun. Enligt testatrix' förordnande har testamentsexecutor, Kamreren K. F. Sahlberg, i till Fattigvårdsstyrelsen den 3 Oktober 1884 ingifven skrift närmare bestämt icke blott de grunder enligt hvilka räntemedlen skola fördelas utan äfven de personer, som först böra komma i åtnjutande af understöd. Sedan dessa

personer, som åtnjuta understöden under hela sin lifstid, aflidit, eger Fattigvårdsstyrelsen bestämma icke blott de personer, som skola erhålla understöd ur fonden, utan äfven den tid under hvilken sådant af enhvar af dem skall uppbäras, likvisst med inkttagande af de i ofvannämnde skrift angifna grunder, enligt hvilka tre understödstagare böra tillhöra ståndspersonsklassen och tre arbetsklassen samt att understödet till person af ståndspersonsklassen utgår med $\frac{2}{9}$, och till person af arbetsklassen med $\frac{1}{9}$ af årsräntornas belopp.

Fondens kapitalbelopp, den 31 December 1892 *Fmk.* 10,000. — Räntemedlen utdelas af Fattigvårdsstyrelsen, som äfven, på sätt donator föreskrifvit, förvaltar fonden.

34. Helena Kristina Åkermans fond.

Bokhållareenkan Helena Kristina Åkerman öfverlemnade genom testamente af den 20 Februari 1883 sin efterlemnade förmögenhet, efter afdrag af särskilda legater, till en grundplåt för ett blifvande hem för fattiga, medellösa fruntimmer och bestämde tillika att stadens Fattigvårdsdirektion egde förvalta donationen. — Den 22 Juni 1888 inlevererade utredningsmannen i sterbhuset, Lektorn C. Lille, till Fattigvårdsstyrelsen *Fmk.* 6,933: 36.

Fondens kapitaltillgång uppgick vid utgången af år 1892 till *Fmk.* 8,510: 20. Upplupen årsränta lägges tillsvidare till kapitalet.

35. Karolina Nyströms fond.

Handlandeekkan Karolina Nyström donerade genom testamente af den 3 Juli 1885 till fattighuset vid Edesviken i Helsingfors ett belopp af 4,000 mark, med vilkor att räntorna derå användas att ersätta fattighuset för underhållet af de ryska församlingens grekisk-ryska trosbekännare, som blifva i fattighuset emottagna. — Det donerade beloppet inbetaltes till stadskassan d. 12 Juli 1886.

Räntan på fondens kapital, *Fmk.* 4,000, ingår till stadskassan, som underhåller fattiggården.

Till särskilda ändamål donerade fonder.

36. *Cronstedts, Gutofskijs och Nybergs fond.*

Genom gåfvobref af den 5 November 1816 donerade Viceamiralen C. O. Cronstedt, Öfversten J. H. von Gutofskij och krigsrådet C. P. Nyberg, vordne medlemmar af den före 1808 års krig å Sveaborg existerande skole-, fattigvårds- och arbetshusinrättningen, till allmänna fattigvårds- och undervisningsinrättningen i Helsingfors, Cronstedt 1,000, von Gutofskij 1,000 och Nyberg 500 Rubel Banco assignationer till ett stående kapital, af hvars årsränta fattiga barn af finska fästningarnes förra garnisoner, så länge sådana i orten finnas, framför andra böra under direktionens för sagde inrättning uppsigt och vård åtnjuta fri undervisning icke allenast i salighetsläran samt läsa, skriva och räkna, utan äfven i dem nyttiga handslöjder.

Räntan å fonden, uppgående för närvarande i kapital till *Fmf.* 2,900: —, som tidigare uppburits af Fruntimmersföreningen i staden, disponeras numera, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 Mars 1886 af Folkskoledirektionen, för bekostande af beklädnad åt medellösa elever vid folkskolorna i Helsingfors.

37. *Wilhelm Elgs fond.*

Genom testamentarisk disposition af den 23 Maj 1828 öfverlemnade Kaptenen Vilhelm Elg till Helsingfors stads fattigvård en summa af 10,000 Riksdaler Banco för bättre organisation och utvidgning af fattigskolan. Årsräntan, beräknad efter 6 procent, användes ensamt till skolans underhåll med böcker och nödiga inventarier samt till skollärarens aflöning, under vilkor att barn af bägge könen derstädes ernå fullständig undervisning i sin kristendom, räkna och skriva samt från tidigaste ålder vänjas till arbetsamhet. — Beträffande fonden finnes antecknadt, att donationen egentligen utgjorde *Fmf.* 21,120: —, men att fonden enligt allmänt kyrkostämmobeslut af den 10 Maj 1865 godtgjordes för räntor, som emot testators föreskrift användts till fattigvårdens allmänna ändamål, med *Fmf.* 12,926: —.

Fonden uppgår för närvarande till *Fmf.* 34,200: — och årsräntan ingår till stadskassan, då folkskolorna af staden underhållas och bekostas.

38. *Barnhusinrättningsfonden.*

Till en grundfond för en blifvande barnhusinrättning i Helsingfors donerade Handlanden J. P. Chrogelius i maj år 1829 en summa af 2,000 Rubel Banco assign., af hvars ränta årligen hälst några fattiga barn skulle underhållas, klädas och skötas. Summan öfverlemnades till Fattigvårdsdirektionen, som förklarar sig villig att donationen förvalta, och bestämde donator härvid ytterligare att kapitalet borde utlånas mot

6 procents årlig ränta samt första inteckningssäkerhet, äfvensom att understödet delas på ett färre antal barn, så att ändamålet, deras fullkomliga bärning, måtte vinnas.

Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 Mars 1886 utbetalas årsräntan å fonden till Fruntimmersföreningen i Helsingfors för underhåll af föreningens barnhem.

Fondens kapitaltillgång *Fmk.* 2,300: —.

39. *Danssällskapets i Helsingfors fond.*

Det i Helsingfors existerande danssällskap hade vid sin upplösning beslutat att behållningen i sällskapets kassa, förvandlad i 80 st. aktier i det under byggnad varande societetshuset i staden, skulle öfverlemnas till den komite, som hade att realisera planen om inrättande af en Bell-Lancaster skola å orten, och hade dessa aktier i April 1833 af komitén ombändertagits.

Fondens kapitalbehållning utgöres fortfarande af förenämnde 80 st. aktier i Societetshusaktiebolaget, bokförda till *Fmk.* 9,200. Den årliga dividenden tillfaller staden, som underhåller folkskolorna.

40. *Aurore Karamsins hemgiftsfond.*

Genom gåfvobref, dagtecknad den 21 November 1836, förordnade Statsrådinnan Aurore Demidoff, född Stjernvall, sedermera Öfverstinna Karamsin, att till minne af denna dag, då hon genom äktenskapets heliga band förenats med Verklige Statsrådet Paul Demidoff och för att i någon mån gagna det uppväxande släktet i den stad, där en stor del af hennes gladaste ålder förflutit, räntan å ett stående kapital af 50,000 Rubel B:co assig. beräknad efter 4 procent eller således 2,000 Rubel årligen skulle ställas till Folkskoledirektionens förfogande för att användas till hemgift åt från folkskolorna utgående flickor, hvilka genom flit och sedlighet sig mest utmärkt. Hvarje hemgift utgår till belopp af 500 Rub. Banco ass. och utfaller då den vordna eleven träder i af skoldirektionen godkänd gifte, hvarintills hon endast äger uppbära 4 % årlig ränta å summan.

Skulle innehafvare af hemgiftsbref förfalla till osedlighet och vanart eller ogift aflida, är såväl räntan som kapitalet förverkad, hvilket sistnämnda i så fall återgår till fonden, för att möjliggöra hemgifternas ökning i antal framdeles.

Angående hemgiftsbrefven, som numera utfärdas lydande å 500 finska mark, har donator den 7 Januari 1878 kompletteringsvis förordnat att hemgiftsbeloppen få efter Folkskoledirektionens noggranna pröfning till brefvens innehafvare utdelas, äfven om de ej ingått gifte, i följande fall:

- 1:o om dessa elever med beröm genomgått folkskollärarynnesseminarium;
- 2:o om de på samma sätt genomgått godkänd handelsskola, och
- 3:o om de i tjugu års tid oförvitligen tjenat helst på samma ställe eller inom samma familj.

Sjelfva donationssumman omhänderhafves fortfarande af donator, som årligen till Folkskoledirektionen inlevererar *Fmk.* 2,284: -- i ränta å densamma.

Genom räntebesparingar och till fonden återgångna hemgiftsbelopp har en betydande fond bildats, som jemte upplupna räntor vid 1892 års utgång uppgick till *Smk* 58,988: 38. — Derjemte disponerar Folkskoledirektionen en summa af *Smk* 29,536: 61, utgörande vid utgången af år 1892 beviljade, ännu ej lyftade hemgiftsbelopp samt obetald ränta å dylika. Dessa äro som en särskild fond, „Hemgiftsbreffonden“ bokförde.

41. *Hedvig Charlotta Gripenbergs fond.*

Titulärrådinnan Hedvig Charlotta Gripenberg donerade genom testamente af den 24 Oktober 1846 till den fond eller inrättning, som framdeles i Helsingfors kan bildas i afsigt att förekomma bettlande barns kringvandrande och till befordrande af deras moraliska förbättring, en summa af 600 Rubel silfver. Så länge en sådan inrättning icke existerar skall af räntan å donationen bildas en pensionslott i enahanda syfte som i fonden af samma namn under N:o 24 bestämmes.

Fondens räntemedel, som tidigare i grund af förestående bestämning af Fattigvårdsstyrelsen som understöd utgåfvos, disponeras numera jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af d. 2 Mars 1886 för den i Lojo inrättade asyl för vanartade barn.

Fondens kapitaltillgång ultimo December 1892 *Smk* 2,500.

42. *Johan Henrik Lindroos' fond.*

Kommerserådet Johan Henrik Lindroos, ledamot i direktionen för vaxelundervisningskolorna i Helsingfors, öfverlemnade genom gåfvobref af den 12 December 1854 till nämnde direktions förvaltning en summa af 2,500 Rubel silfver, afsedd att bilda en fond, hvars räntor årligen skola användas till beklädnad åt de mest behöfvande bland skolans lärjungar, sålunda att $\frac{2}{3}$ af årsräntan användes för gossebarnens och $\frac{1}{3}$ för flickornas förseende med kläder och skoplagg och borde vid utdelningen näst behovet afseende fästas vid barnens visade flit i läsning och goda uppförande.

Fonden uppgick, inberäknadt upplupna räntor, ultimo December 1892 till *Smk* 19,646: 43.

Räntorna disponeras af Folkskoledirektionen, som äfven förvaltar fonden i det af donator angifna syfte.

43. *H. K. H. Nikolai Alexandrovitsch's fond.*

På föranstaltande af Generalguvernören, Friherre A. Rokassowsky, insamlades sommaren 1865 å bland Helsingfors stads innevånare utsända subskriptionslistor en summa af 9,886 mark, i afsigt att vid det tillernade feberlasarettet inrätta en särskild efter H. K. H. Tronföljaren, Nikolai Alexandrovitsch, benämnd afdelning.

Fonden förräntades sedermera, så att den för närvarande uppgår till *Smk* 10,000. Årsräntan tillfaller staden, som upprätthåller kommunens sjukhus.

44. *Hedvig Arnells fond.*

Hedvig Arnell, enka efter Slottsläkaren Henrik Edvard Arnell, bestämde genom

skriftligt testamente af den 21 April 1866 att hela hennes efterlemnade förmögenhet efter afdrag af några legater skulle tillfalla Helsingfors stads kommun, för att användas till underhåll af det nyligen inrättade barnhemmet härstädes; under vilkor dock att testatrix' svärmoder under sin lifstid finge orubbad besittnings- och nyttjanderätt till sterbhuset tillhörig fastighet, gården N:o 21 vid Konstantinsgatan i kvarteret Renen, samt att räntan å sterbhusets kontanter och värdepapper likaledes till henne utbetalades så länge hon lefde äfvensom att efter hennes död testatrix' tjenarinna, jungfru Vilhelmina Backström, ur fondens räntemedel finge uppbära en lifstidspension af 400 mark om året. Fondens tillgångar utgjorde då densamma d. 17 Sept. 1869 jemlikt kyrkostämmas beslut af Magistraten öfverlemnades till Fattigvårdsdirektionens förvaltning af:

Gården N:o 21 vid Konstantinsgatan, sedermera försäld för	<i>Fmk.</i> 12,500: —
Skuldsedlar och kontanter	„ 43,721: 68
	<i>Fmk.</i> 56,221: 68
hvarifrån trenne legater skulle utgå med tillsamman	„ 21,045: —
	<i>Fmk.</i> 35,176: 68

Sedermera minskades fonden, under den tid densamma af Fattigvårdsstyrelsen förvaltades, till *Fmk.* 18,000, förnämligast i följd af genom kapellanen E. N. Bondorffs konkurs föranledd afskrifning af dennes skuld *Fmk.* 16,000.

Fonden utgör för närvarande *Fmk.* 18,300: — i kapital. Af årsräntan uppbär testatrix' trotjenarinna Vilhelmina Backström det henne tillförsäkrade årliga understöd *Fmk.* 400: — och återstoden utbetalas till härvarande Fruntimmersförening för underhåll af föreningens barnhem.

45. *Johan Edvard Ollonqvists fond.*

Handlanden i Helsingfors, Johan Edvard Ollonqvist, förordnade i sitt den 30 November 1870 upprättade testamente, att af hans efterlemnade egendom en summa af 8,000 mark skulle tillfalla folkskolorna i Helsingfors, sålunda att kapitalet orubbadt förvaltas och förräntas af Folkskoledirektionen samt den årligen utfallande räntan användes till beklädnad eller föda åt fattiga folkskoleelever efter direktionens förgodtfinnande.

Fonden utgjorde vid utgången af år 1892 *Fmk.* 11,540: 96, inberäknadt upplupne räntor. Folkskoledirektionen, som omhänderhar densamma, disponerar äfven räntemedlen.

46. *Eugenie Soltikoff's fond.*

Handlandcenkan Eugenie Dmitrijevna Soltikoff öfverlemnade genom testamente af den 5 September 1871 till det i Helsingfors befintliga feberlasarettet en summa af 500 Rubel silfver. Detta kapital förräntades till en början så att fondens tillgångar nu uppgå till *Fmk.* 2,500, och tillfalla årsräntorna på samma grunder, som om fond N:o 43 finnas angifna, stadskassan.

47. *Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande.*

I skrifvelse af den 2 Januari 1875 till Stadsfullmäktige i Helsingfors öfverlemnade herrar Kommerserådet H. Borgström, Prokuratorn J. Ph. Palmén, Geheimerådet F. v. Willebrand, Kammarrådet F. J. Rabbe och professorn Z. Topelius å egna och öfrige ännu lefvande intressenters vägnar till Stadsfullmäktiges förvaltning och disposition en summa af 6,107 mark 60 penni, utgörande af åtskilliga medlemmar af Helsingfors kommun under åren 1844 och 1845 till en fond för dygdigt tjenstefolks belönande inbetalte medel jemte å dem sedan denna tid upplupne räntor. Stadsfullmäktige beslöto den 2 Mars samma år att fonden skulle ställas under stadens drätselverks förvaltning och förräntas tilldess den uppginge till 10,000 mark, då Stadsfullmäktige skulle ingå på närmare pröfning af sättet hvarpå densamma kunde inom gränserna af det med densamma afsedda ändamålet lämpligast användas. — Sedan fonden vid bokslutet år 1885 uppnått den bestämda kapitalsumman, 10,000 mark, beslöto Stadsfullmäktige att räntorna skulle efter ansökan utgifvas i form af insättningar å sparbanksbok till manliga eller kvinnliga tjenare, som under en längre tid oförvitligen tjenat på samma ställe eller inom samma familj, därvid de till åren äldre hade företräde framom yngre, samt kvinnlig tjenare framom manlig.

Fondens kapitalsaldo den 31 December 1892 *Smk.* 10,100. Belöningar hafva sedan år 1886 ur fonden utgifvits till 10 å 11 tjenarinnor årligen.

48. *Klara Wilhelmina Törmäläs fond.*

Genom muntligt testamente af den 29 Maj 1876 bestämde Folkskollärarynnan Klara Wilhelmina Törmälä att en del af hennes efterlemnade förmögenhet skulle doneras till en grundfond för ett blifvande hem för trogna och ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors.

Enligt den 15 December 1876 förrättadt skifte utgjorde den fonden tillfallande andelen *Smk.* 7,215: 86 och då fonden den 7 September 1877 af utredningsmannen i testatrix' bo, Kommunalrådet Abel Landén till drätselverket öfverlemnades, uppgick densamma till *Smk.* 15,424: 12.

Densamma ökas fortfarande genom räntans läggande till kapitalet och utgjorde saldot den 31 December 1892 *Smk.* 33,857: 72.

49. *Helsingfors Sparbanks fond.*

Helsingfors sparbanks principaler anslogo på direktionens förslag till en fond, hvaraf den årliga räntan enligt Folkskoledirektionens bepröfvande finge användas till premier åt elever vid folkskolorna i Helsingfors, hvilka utmärkt sig genom flit och godt uppförande, under åren 1874—1877 af bankens vinstmedel följande belopp:

år 1874	<i>Smk.</i> 1,000: —
år 1875	„ 1,000: —
år 1877	„ 2,000: —
	<hr/>
	<i>Smk.</i> 4,000: —

Fonden uppgick den 31 December 1892, inclusive upplupna räntor, till *Fmk* 6,226: 09 och af dess räntemedel utdelas årligen stipendier åt folkskoleelever af bligge könen.

50. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiifond för gossar i stadens folkskolor.

Enligt de vid Helsingfors utskänkningsaktiebolags årsstämmor åren 1876—1878 förda protokoll har bolaget af sina vinstmedel anslagit till en stipendiifond för gossar i stadens folkskolor

den 20 Mars 1876	<i>Fmk</i> 2,000: —
den 21 Mars 1877	„ 4,000: —
den 8 April 1878	„ 4,000: —
	<hr/> <i>Fmk</i> 10,000: —

Fondens tillgångar vid bokslutet 1892 *Fmk* 15,593: 27, inberäknadt upplupna räntor. En del af räntorna hafva i form af stipendier årligen utdelats till gossar i stadens folkskolor.

51. Makarna Silfvius' donationsfond.

Handlanden i Helsingfors Erik Johan Silfvius och hans maka Gustafva Fredrika Silfvius tillade genom testamentarisk afhandling af den 22 Maj 1877 Helsingfors stad $\frac{4}{12}$ af deras efterlemnade förmögenhet, att under ofvanstående benämning orubbadt förvaltas som stående kapital, hvaraf årliga räntan bör af kommunen samvetsgrannt användas såsom bidrag till bekostande af såväl flusk som svensk folkskola inom densamma. Dock ålåg staden att af räntan å den staden sålunda tillagda donationen årligen inom Januari månad utbetala till fru Silfvii syster, Margareta Elisabeth Lindroos, så länge hon lefde, 1,500 mark samt 1,200 mark om året åt de aflidnas trotjenariinna, Ulrika Lovisa Holmberg.

Den 15 Maj 1891 inbetalte testamentsexecutor, Bankdirektören Alfred Norrmén, stadens andel af aflidne makarna Silfvius' behållna kvarlåtenskap med *Fmk* 88,254: 52. Sedan det enligt testamentet trotjenarinnan Holmberg tillkommande årsbidrag för åren 1889—1891 genast utbetalts, uppgår fonden numera i kapital till *Fmk* 87,000.

Af årsräntan utgår, då fröken Lindroos emellertid aflidit, endast legatet å *Fmk* 1,200 årligen till trotjenarinnan Maria Lovisa Holmberg, hvarjämte återstoden jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af d. 12 April 1892 ingår till stadskassan, enär staden underhåller folkskolorna.

52. Mindre handelsborgare-societetens beklädnadsfond.

Delägarene i mindre borgarenes härstädes pensions- och understöds-kassa beslöto 1878 öfverlemna sagde kassa till ena hälften till stadens Folkskoledirektion och till andra hälften till direktionen för härvarande grekisk-ryska församlings folkskola,

för att användas förstnämde hälft till understöd åt skolbarn af lutherska församlingen och andra hälften till understöd åt skolelever af den grekiska trosbekännelsen. Sedan Stadsfullmäktige den 18 December 1878 och 25 Februari 1879 för sin del bifallit till den af delägarene i kassan gjorda dispositionen, lyftades den stadens svenska och finska folkskolor tillkommande andel i donationen af Folkskoledirektionens ordförande, Prosten Hjelt, med *Fmyc* 3,000 i obligationer och kontant 577 mark 93 penni.

Fonden uppgick den 31 December 1892, inclusive räntor, till *Fmyc* 4,514: 55.

53. *Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond till en asyl för vanartade barn.*

Jemlikt protokollet, fördt vid Helsingfors utskänkningsaktiebolags ordinarie bogsstämma den 22 Mars 1880, anslog bolaget af årsvinsten för det tilländalupna året en summa af 20,000 mark till en fond för uppförande af en asyl för vanartade barn. I enahanda syfte förärades den 17 April 1886 ytterligare 7,000 mark, den 4 Maj 1887 4,736 mark 6 penni och den 5 maj 1888 5,024 mark 28 penni.

Genom att i början hela årsräntan och sedermera det icke använda ränteöfverskottet lagts till kapitalet har fonden ernått sådan tillväxt att densamma vid utgången af år 1892 belöpte sig till *Fmyc* 47,500 i kapital. Fondens räntemedel användes till underhåll af asylen för vanartade barn i Lojo och disponeras i sådant afseende af Fattigvårdsstyrelsen.

54. *H. K. M. Alexander II:s Stipendiefond för folkskolorna.*

I anledning af Hans Majestät Kejsaren och Storfursten Alexander II:s 25 åriga regeringsjubileum den 2 Mars 1880 insamlades genom frivilliga bidrag af Helsingfors stads innevånare för stipendier vid kommunens läroverk en summa af 25,081 mark 16 penni, hvaraf, enligt vid teckningen gjorda förbehåll, belöpte sig

på kommunens skolor utan närmare åtskilnad	<i>Fmyc</i> 23,824: 15
på folkskolorna utan d:o	” 561: 40
på svenska folkskolorna	” 614: 46
på finska d:o	” 81: 15

Af de för kommunens skolor utan närmare åtskilnad insamlade medlen afskiljdes jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 23 Oktober 1883 *Fmyc* 1,300 till en stipendiefond för realskolan, hvaremot återstoden *Fmyc* 23,781: 16 förvaltas som en fond under ofvanstående namn.

Fondens räntor utdelas vid hvarje läseårs slut enligt Folkskoledirektionens bestämmande som stipendier eller belöningar åt deraf förtjente elever vid folkskolorna i staden.

Fonden, som därigenom att hela årsafkastningen ej till stipendier användts tillvuxit, uppgick den 31 December 1892 till *Fmyc* 28,000 i kapital.

55. *K. H. M. Alexander II:s stipendiifond för realskolan.*

Af de i anledning af H. Majestät Kejsaren och Storfursten Alexander II:s 25 åriga regeringsjubileum den 2 Mars 1880 insamlade medel bestämde Stadsfullmäktige d. 23 Oktober 1883 att en summa af 1,300 mk skulle bilda en stipendiifond för realskolan i Helsingfors. Af fondens räntor utdelas vid hvarje läseårs slut enligt lärarekollegiets bestämmande stipendier åt sådana elever vid läroverket, som gjort sig deraf förtjente.

Fondens kapitaltillgång ultimo December 1892 *Fr.* 1,300: —. Räntorna för året utbetalas till rektor för realskolan, att i förutnämndt syfte användas.

56. *Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiifond för realskolan.*

Å Helsingfors utskänkningsaktiebolags ordinarie bolagsstämma den 29 Mars 1883 beslöts att af föregående årets vinst bevilja åt realskolan 3,000 *Fr.* med förbehåll att endast årsräntan användes till premier åt de bästa af skolans elever. Jemlikt bolagets styrelses beslut öfverlemnades fonden till drätselverkets förvaltning.

Fonden uppgår den 31 Dec. 1892 till *Fr.* 3,000: —, hvarå räntan utbetalas till realskolans rektor, för att som stipendier användas.

57. *C. Rosengrens fond.*

Gårdsägaren i Helsingfors Carl Rosengren donerade genom testamente af den 5 November 1884 ena hälften af sin kvarlåtenskap att användas till meddelande af de nödvändiga första skolkunskaperna åt några värnlösa och fattiga gossebarn här i staden. Dessförinnan borde det testamenterade kapitalet dock i tio år förräntas. Af räntan å den testamenterade summan underhålles främst donators grafvård samt utbetalas till julen åt donators släkting, arbetskarlen Lindfors, och förre vaktmästaren Karlsson hvardera 100 mark. Sedan sterbhuset tillhörig gårdshälf år 1889 försålts, inbetaltes till Drätselkontoret den behållna auktionsskillingen med *Fr.* 11,528: 61, af hvilken summa 2,401 mark 88 penni omedelbart användes till gäldande af i fastigheten intecknad lån.

Fondens kapitalbelopp ultimo December 1892 *Fr.* 11,065: 25. Förre vaktmästaren Karlsson torde vara affiden och arbetskarlen Lindfors har ej kunnat å orten anträffas, hvarför dem tillagda legater ej utgått. Donators graf underhålles af staden.

58. *Senatorskan Julie Thiléns fond.*

Genom skriftligt testamente af den 3 Juni år 1887 förordnade Senatorn och Generallöjtnanten Theodor Thilén att den återstående behållna summan af hans efterlemnade förmögenhet, sedan diverse legater m. m. afdragits, skulle öfverlemnas till Drätselkammaren i Helsingfors, för att under namn af Senatorskan Julie Thiléns fond af Drätselkammaren förvaltas och förräntas under Stadsfullmäktiges kontroll; och skall från denna fond af Drätselkammaren utbetalas:

- a) till Kontrollören Akates Mallén för hans pupill Arthur Malléns uppfostran 300 mark årligen till och med år 1893;
- b) Till fru Adolfina Mallén 100 mark om året, så länge hon lever;
- c) För underhåll af grafvård, staket och planteringar å testators och hans hustrus grafvar ända till 100 mark årligen.

Sedan donationen genom densammas förräntande stigit till belopp af 250,000 mark, skall den derå utfallande årliga räntan efter afdrag af ofvannämnde i punkterna a, b och c berörda dispositioner, användas sålunda att räntan å 50,000 oafkortad remitteras till Guvernören i St Michels län, för att under namn af Senatorskan Julie Thiléns legat fördelas som understöd åt arbetsamma, gamla ogifta fruntimmer och nödställde enkör inom sagde län, hvarefter återstående räntan disponeras för fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete och öfverlemnas i sådant afseende åt den förening, som sysselsätter sig med denna människovänliga angelägenhet.

Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 April 1892 kommer, så snart fonden uppgår till det af donator bestämda beloppet af 250,000 mark, räntan å donationen årligen att utbetalas till Föreningen för arbetshusen, för såvidt den för detta ändamål är disponibel.

Fondens kapitalsaldo 31 December 1892 *Fmg.* 231,577: 83. Af räntorna å fonden utgå ofvan under punkterna a och b angifna legat, hvarefter återstoden tillsvidare ökar fondens kapitalsaldo. Testators och hans makas grafvar underhållas på stadens bekostnad.

59. J. A. J. Pippingskölds fond.

Till grundläggande af en fond för värnlösa mödrar donerade Professor emeritus, Statsrådet Josef A. J. Pippingsköld genom gåfvobref af den 29 September 1886 en summa af 20,000 mark, som af donator öfverlemnades till Magistraten, hvilken, sedan Stadsfullmäktige den 16 November 1886 dertill bifallit, öfverlemnade fonden till drätselverkets förvaltning.

Räntan å förenämnde kapital bör användas för understödjande af värnlösa kvinnor, som nedkommit å barnbördshuset, genom månatliga understöd under första månaden af 25 samt under andra och tredje månaden efter det de lemnat barnbördshuset af 20 mark i månaden.

Understöden, som företrädesvis utgifvas åt värnlösa unga kvinnor, de där ej förr födt barn, tilldelas endast friska mödrar med friska, lifskraftiga barn; dock kunna i en framtid, då fondens tillgångar sådant medgifva, äfven sjukliga och klena mödrar och barn ur fonden erhålla understöd.

Under den tid af tre månader understödet åtnjutes bör modern uteslutande amma sitt eget barn och där detta ej behörigen vårdas anses understödet förverkad.

Derest i en framtid en förening eller inrättning i det med donationen afsedda syfte komme att konstituera sig kan donationen i sin helhet samt dess förvaltning till densamma öfverlemnas.

Fondens kapitalsaldo $31/12$ 1892 *Smk*: 20,000: — Af räntemedlen hafva understöd under sistsagde år utgifvits till 21 obemedlade barnföderskor.

60. *F. J. von Beckers donationsfond.*

Professorn, Statsrådet Frans Josef von Becker och hans maka Johanna Karolina Ascholin donerade genom testamente af den 21 Januari 1887 sin efterlemnade förmögenhet, efter afdrag af särskilda legater och den deras arfvingar enligt lag tillkommande andel i deras ärfda egendom, till en fond för inrättande och underhåll af en uppfostrings- och undervisningsanstalt för blinda i Helsingfors stad. Helsingfors Stadsfullmäktige äga såväl bestämma tidpunkten för anstaltens inrättande som ock dess omfång och närmare beskaffenhet, dock önska testatores att tillträde till densamma måtte stå öppet för blinda äfven från andra orter än denna stad. Derjemte föreskrifves i testamentet att Professorn Adolf von Becker, Litteratören Hugo von Becker och fröken Augusta von Becker under sin återstående lifstid enhvar skola uppbära i årlig pension en procent eller tillsammans tre procent af kapitalet. Genom Stadsfullmäktiges beslut af den 26 April 1892 fastställdes dessa pensioner att utgå med 3,400 mark för enhvar af donators förenämnde syskon, att lyftas med halfva beloppet den 1 Juni och återstoden den 1 December hvarje år.

Fondens kapitaltillgång, till den del densamma till stadskassan d. 29 april 1892 inbetalts, uppgår till *Smk*: 71,345: 20.

61. *Axel Fredrik Laurells stipendiefond.*

Till minne af sin, den 25 September 1887 affidne broder, Öfverinspektorn vid Skolstyrelsen Axel Fredrik Laurell, donerade Hofrättsauskultanten A. Laurell genom gåfvobref af samma dag år 1888 till Helsingfors kommun en summa af 3,000 mark, att placeras i räntebärande engelska, preussiska eller svenska statsobligationer och som en särskild fond förvaltas, hvaraf årsräntan under namn af Axel Fredrik Laurells stipendium af Drätselkammaren på sätt densamma lämpligast synes utdelas till svenska eller finska talande skolelever från denna kommun, hvilka jemte ådagalagd flit och godt uppförande visat en framstående matematisk begåfning.

Drätselkammaren beslöt den 19 Oktober 1888 att de årliga räntemedlen skulle i det med donationen afsedda syfte disponeras sålunda att årligen vid slutet af vårterminen tvenne stipendier utgifvas i tur och ordning till elever vid följande i staden förefintliga högre läroverk, nemligen svenska och finska normallyceerna, reallyceum realskolan, nya svenska läroverket och läroverket för gossar och flickor samt svenska och finska fruntimmersskolorna, sålunda att hvarje gång vederbörande föreståndare för tvenne af dessa läroverk i den ordning de här uppräknats egde hos kammaren föreslå en elev till erhållande af ett dylikt stipendium.

Fonden är i enlighet med donators föreskrift placerad i Rmk 2,300 — preussiska 4 % statslåne obligationer, bokförda till *Smk*: 3,088: 86. Årsräntan utbetalas på sätt Drätselkammarens ofvanåberopade beslut vidhandengifver.

62. *Maria Charlotta Olanders fond.*

Ägarinnan af gården N:o 22 vid Mariegatan i denna stad, Tullfiskalsdottren Maria Charlotta Olander, donerade genom skriftligen upprättadt testamente af den 22 Januari 1888 större delen af sin efterlemnade förmögenhet till Helsingfors Stadsfullmäktige att genom deras försorg realiseras, hvarefter den kontanta behållningen bör förvaltas tills densamma stiger till 80,000 mark, då räntan å medlen årligen skall användas till vanföra och sjukliga barns skötsel och vård. Utredningsmannen i sterbhuset, Poliskammarsekreteraren Axel Lucander, inlevererade den 31 Mars 1890 fonden tillkommande obligationer etc. med *Finf.* 22,800: —, från hvilken summa i testamentet utfästa legater sedermera utbetalts med sammanlagdt *Finf.* 6,000.

Fondens kapitaltillgång vid bokslutet 1892 *Finf.* 63,683: 34, inbegripet gården N:o 22 vid Mariegatan, värderad till 40,000 mark.

63. *Helsingfors Utminuteringsaktiebolags fond till en asyl för vanartade barn.*

Af de till Stadsfullmäktiges disposition ställda, af Helsingfors utminuterings aktiebolag inlevererade vinstmedel beslöto fullmäktige den 12 Juni 1888 att till fonden för vanartade barn från Helsingfors kommun öfverföra en summa af 13,100 mark 17 penni. Af sagde bolags år 1889 inbetalte vinstmedel tilldelades fonden, jemlikt fullmäktiges beslut af den 21 maj samma år, ytterligare 10,000 mark.

Fondens kapitalbelopp vid 1892 års utgång *Finf.* 25,000: —. Räntorna användas som bidrag till underhåll af den i Lojo socken förlagda asylen för vanartade barn.

64. *Helsingfors aftonskolas fond.*

Den 25 Januari 1887 och 17 Januari 1888 beslöto Helsingfors Stadsfullmäktige att den behållning, som förefanns i den år 1873 upphörda aftonskolans i staden kassa och som uppstått genom besparingar å stadens till skolans underhåll beviljade bidrag, skulle som en särskild fond öfverlemnas till drätselverkets förvaltning. Räntorna å fonden utbetalas till Föreningen för konstfliten i Finland, för att utgifvas såsom stipendier åt personer, hvilka vid föreningens skola med flit och framgång utbilda sig för handtverkerierna. Direktionen för söndagsskolan, som omhänderhaft fonden, inlevererade den 1 Maj 1889 till Drätselkontoret dess behållning med 17,188 mark 22 penni.

Fondens kapitalsaldo 31 December 1892 *Finf.* 18,250: —.

65. *Tidningskolportörernas julklappsfond.*

Helsingfors tidningen Hufvudstadsbladets redaktion inbetalte år 1889 den 18 Januari till Folkskoledirektionen en summa af 75 finska mark, utgörande af tidningens kolportörer innehållna pliktpenningar, för att framdeles efter Folkskoledirektionens pröfning användas som belöningar åt tidningskolportörer, som deraf kunde anses förtjente. I enahanda syfte levererades den 17 Januari 1890 af samma blads redaktion ytterligare *Finf.* 127: — och den 14 Maj 1892 *Finf.* 175: —.

Fonden utgjorde jemte upplupna räntor vid 1892 års bokslut *Smk*: 428: 82. — Räkntorna hafva tillsvidare ökat kapitalet.

66. Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn.

Genom gåfvobref, dagtecknad den 1 Juni 1891, öfverlemnade fru Mathilda Thölgren och fröken Gustafva Holmgren, systrar till affidne förre Restauratören, Possessionaten Adolf Holmgren, till Helsingfors stad en summa af 20,000 finska mark, att under ofvanstående benämning förvaltas af samma myndighet, som nu förvaltar eller framdeles kommer att handhafva förvaltningen af professor J. A. J. Pippingskiölds donation i enahanda syfte.

Under sin lifstid förbehålla sig donatores att få uppbära räntan å kapitalet, beräknadt efter 5% med hälften hvardera, efter enderas död användes räntan å halfva och efter hvarderas räntan å hela kapitalet till understöd åt värlösa unga mödrar, främst sådana som utgått från härvarande barnbördshus, sålunda att de, där såväl moder som barn äro friska, barnet väl vårdas och af modren uteslutande ammas, åtnjuta under den första månaden 25, under den andra och tredje månaden 20, under fjerde 15 samt under femte och sjette månaden 10 mark i förskott.

Värlös ung kvinna, som icke förr födt barn, bör främst vid utgifvandet af understöd ihåkommas.

Någon del af räntan kan äfven som uppmuntran tilldelas värlösa mödrar, som kunna uppvisa af dem ammade friska barn af tio till tolf månaders ålder.

Fondens kapital *Smk*: 20,000: —. Räntan uppbäres tillsvidare af donatores.

67. Understödsfonden för affidne poliskonstaplars enkor och barn.

Guvernören i Nylands län meddelade i skrifvelse till Magistraten af den 31 December 1891 att öfverskottet i den fond, som uppstått derigenom att kronans andel uti af Poliskammaren i Helsingfors ådömde böter, jemlikt 38 § i Nådiga förordningen af den 6 Maj 1861 angående Polisinrättningen i Helsingfors stad, anslagits till understöd åt affidne poliskonstaplars enkor och barn, komme att till Magistraten öfverlemnas för att af stadens styrelse för sitt ändamål förvaltas. Sedan Helsingfors Stadsfullmäktige den 2 Februari 1892 bifallit till fondens öfvertagaude af stadens drättselverk, lyftades å länets ränteri fondens dåvarande kapitalbehållning 67,134 mark 61 penni.

Kapitalsaldo ultimo December 1892 *Smk*: 77,469: 67. Under år 1892 utbetaltes ur fonden 21 särskilda understöd med sammanlagdt *Smk*: 2,690: —.

Urkunder

rörande de till

Helsingfors stad donerade fonder.

---

1. *Carl Gustaf Hanells fond.*

Transumt af den testamentariska författning Krono Bränneri Bokhållaren Carl Gustaf Hanell, i lifstiden den 20 Augusti 1798 uti Calmar Stad upprättat, till förmån för Helsingfors Stads fattige.

— — — — — Derför, som jag denne min efterlämnade Egendom det mästa förvärfvat mig uti Staden Helsingfors i Finland, där den Högste hade utsett min timeliga Rikedom undfående, då däremot uti min fädernesort var, icke allenast tungt och svårt för mig och mina kära sy-skon, utan var nog långt att erhålla för mina affidne kära föräldrar sitt jordiska timeliga uppehälle; altså vill jag, till en tacksamhet och erkänsla för dessa mina uti Staden Helsingfors förvärfvade egendom, skola de Fattige i Helsingfors utaf ett Capital Tre Tusende Trehundrade Tretio Tre Riksdaler Sexton Skillingar uti de nu gångbare Riksgäldssedlar njuta then årliga räntan som för detta Capital belöper, nemligen Tvåhundrade Riksdaler, som årligen utdelas till de fattige, af det Högstärade Kyrko Rådet i Helsingfors emot qvittence, och skall Högstärade Kyrko Rådet årligen till Kongl. Seraphimer Gillet insända förteckning uppå de Fattige, hvilka och till hvad summa, hvar och en häraf åtnjutit. Hufvud Capitalet skall utlånas emot Inteckning i Stadens eller Landt Egendomar och 2:ne fullsäkre cautionister på det Högstärade Kyrko Rådets ansvar.

På det någon viss må vara, som har besvär med räntans indrivande i Helsingfors som ock uti det Högstärade Kyrko Rådet förer Protokollet, då årliga utdelningen sker, nemligen på den dagen i året, som jag upphört att lefva, till Stadens Fattige, så Civile- som Borgare- Enkor och andre nödlidande, samt Fader- och moderlöse Fattige Barn; och denne person, för sin möda bör hafva något; så är min åstundan, att Herr Stads Capellanen i Helsingfors härmed har besvär, och hvarföre han årligen skall hafva Femton Riksdaler eller $\frac{3}{4}$ delar, såsom ränta af ett capital Trehundrade Trettio Tre Riksdaler Sexton skillingar, som jag gifver att på lika sätt förräntas, som föreskrifvit är om det gifne capitalet till de fattiges bästa; så att båda dessa capital, i alla tider, må stå oförminskade till räntornas afkastande, och de öfrige $\frac{1}{4}$ delen af räntan influtne Fem Riksdaler blifver till de nödige utgifne kostnaderne — — — — — Calmar den 20 Augusti 1798.

C. G. Hanell
(Sigill)

Att ofvanupprättade Testamente är af Herr Krono Bokhållaren Carl Gustaf Hanell blifvit upprättadt och sjelf ordagrant renskrifvit samt uti våra tillkallade närvaro med sundt och fullkomligt förstånd och sjelf med sitt underskrifna namn och signete bekräftadt; det varder af oss, såsom närvarande vitnen fulleligen bestyrkt och intygadt. Calmar den 20 Augusti 1798.

M. Hagenberg.

Pehr Sellberg.

Krono Bokhållaren Carl Gustaf Hanell dog den 23 Februari 1800 och är Testamentet den 19 Julii samma år vid Calmar Rådhus Rätt bevakat.

Rätteligen Transumerat och afskrifvit bestyrker

Ex officio:
Joh. Fr. Stichæus
Stats Råd och Riddare

Rätteligen afskrifvet från ofvanstående bestyrkte transumt intyga:

O. F. Holm.

Albert Enbom

2. Johan Sederholms arfvingars fond.

Som vår affidne käre Fader Kommercerådet och Riddaren af Kongl. Majst:s Wasa Orden Johan Sederholm, under Dess Lifstid städse visat mycken ömhet och välvilja emot fattige och nödlidande, hafva Wi dess efterlämnade Barn och Arfvingar, som genom efterföljande af detta värdiga Exempel, äfven velat uppfylla Wår Egen önskan, att kunna bidraga till den nödställes och behöfvandes understöd och lättnad, härmed velat öfverlämna till Respective Kyrko Rådet härstädes en Summa stor: *Ett Tusende Riks Daler Riks Güldssedlar*, hvilken summa såsom stående fond för någon här i Staden framdeles skeende Fattig Inrättning, emot säker Inteckning skall förräntas således, att Räntan intill dess berörde Inrättning blifvit verkställd årligen lägges till Capitalet; dock kommer ifrån ofvannämnde Summa att nu genast afdragas *Ett-hundrade Trettio Fyra Riks Daler Trettio Åtta Skillingar Fyra Runstycken*, såsom utgörande de Fattiges Procent af Summa Inventarii efter vår affidne käre Fader; hvilken Procent således uti ofvannämnde Disposition inbegripes. Helsingfors den 11. Martii 1805.

Erik Joh. Sederholm.
L. I. Sederholm.
H. Fredr. Sederholm.
J. E. Ölander.

D. Sederholm.
A. M. Sederholm.
I. G. Pipping.
 genom *Nath. Heidenstrauch.*

3. Nath. Heidenstrauch's fond.

Transsumt af testamente.

2:o Testamenterar iag Femhundra (500) Riksdaler Banco att, gemensamt med de medel som af andra redan blifvit gifne och framdeles förmodligen gifvas till Inrättning af en Fattigvård för denna Stadens nödlidande Innevånare, skulle samma Inrättning icke för min död hunnit komma till värkställighet, så blifve ofvannämnde Fem Hundrade Riksdaler emellertid stälde under denna Stadens Kyrcko Rådsförvaltning, att emot säkerhet utlånas och Räntan undertiden ingå utj denna Stads Kyrckas Fattig cassa. Helsingfors den 31 October 1807.

Nath. Heidenstrauch.

4. C. J. Nordenstams fond.

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors stad protokoll för den 8 Mars 1816.

§ 7.

Att förvaras bland Direktionens handlingar inlämnade Politieborgmästaren Saurén det af Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Nordenstam till Fattiginrättningen gifna Testamente, som här intogs så lydande:

Uppvist för Rådstufvu Rätten i Helsingfors den 6 Martij 1813.

Ex officio:

O. C. Plantin.

Såsom ett ringa men välment vedermäle af min ömhet emot denna Helsingfors stads Fattige; får jag härmedelst tillerkänna stadens Fattigvårds Direktion uti min lifstid dispositionsrätt af (60.) sextio Rubel Banco Assignationer årligen. Dem jag härigenom utfäster mig att sjelfmant och regelbundet utgöra.

Hvarjemte vid mitt Gifve Gud uti en salig stund inträffande dödliga frånfälle; välbemälde Direction tillerkännes rättighet att från mitt kvarblifvande lösa och fasta gods uttaga och tillträda (1000.) Ett Tusende Rubel Banco Assegnaler hvilka medel jag som ett stående Capital skänker och Testamenterar förbemälde ömma stiftelse till Stadens Fattigas evärdeliga nytta att ägas och behållas samt förräntas emot säker Inteckning, så att årliga räntan deraf

efter (6.) sex för Hundrade användes till nödställtas understöd och lättnad eller annat till samma afsigt ledande ändamål.

Uti tillkallade Gode Vänner och Mäns närvaro är detta med full öfverläggning beslutat och bekräftat. Helsingfors den 31 December År Ett Tusende Åtta Hundrade Tolf.

C. I. Nordenstam.
(L. S.)

Till vittne

A. J. Virgin.
(L. S.)

Nath. Heidenstrauch.
(L. S.)

C. De Besche.
(L. S.)

Erik Borgström.
(L. S.)

5. *Jacob Daniel Weckströms fond.*

Välborne Herr Regerings Råd och Riddare af flere Orden
med
samtelige Herrar Committerade!

Att bidraga till nödställda likars hjelp och understöd är en kristelig skyldighet.

Att göra min salige och högt älskade broders, Fältkamreraren och öfver proviantmästaren Johannes Weckströms samt hans i lifstiden antagne och numera äfven saligen afidne fostersons, den lille, ömt saknade Jacob Allens, Minne, hos desse Uslingar kärt och välsignadt är åter en broderlig skyldighet i anseende till den förra och en vänskaps skyldighet i anseende till den sednare.

Och att söka befordra till verkställighet den förträffliga stiftelse, Länets vördade Styresman, Högvälborne Herr Landshöfdingen och Riddaren Stjernvall så högst ädelmodigt har täckts projectera till de fattiges räddning från svält och undergång i Helsingfors är ändteligen en medborgerlig Skyldighet, för att så mycket snarare vinna ändamålet.

Då jag således med den till sagda inrättning lemnade gåfvan, Tre Tusende Fem Hundrade Riksdaler Svenska Riksgälds sedlar, icke annat gjort, än hvad min verkliga Skyldighet i alla afseenden fordrat, har jag icke väntadt ett så smickrande tacksägelse Bref, som det Herr Regeringsrådet och Riddaren med Herrar Committerade genom sine Deputerade, Herr Rådmannen Borgström och Herr Post Inspectören Grönberg lätit tillställa mig, helst tiden skall utvisa, att denna summa, icke allenast är gifven lika så mycket af förbemälde, min värdige broder, som af mig, utan att den äfven bör anses som ett arf efter nämnde vår gemensamme Foster-son, emedan om han fått lefva, dessa 3.500. R:dr jämte större delen af all vår öfriga egendom hade tillhört honom, på sätt jag uti min till Högvälborne Herr Landshöfdingen och Riddaren under den 3:dje December nästlidet år aflättna skrifvelse tillkännagifvit.

Däremot erkänner jag med vörndad det välförtjenta Loford Herr Regerings Rådet och Herrar Committerade behagadt gifva ej mindre denne min oupphörligen begrätne Broder än min salige Fader, som likaledes med allt skäl kunde kallas: de fattiges Förmyndare, ehuru han icke var i tillfälle att göra en så betydande uppoffring, som den jag nu gjort, och hvilken då icke heller kunde komma i fråga, om han ock haft råd därtill, alldenstund en så välgörande och Menskligheten hedrande anstalt den tiden icke påtänktes.

Med vörndad och högaktning har jag äran vara Välborne Herr Regerings Rådets och Riddarens samt Herrar Committerades Ödmjukaste och ödmjuka tjenare

Domarby den 7 Januari 1813.

Jac. Dan. Weckström.

Till Fattigvårds Committen i Hfors.

Transumt.

Hans Kejslerliga Majestäts Dom uti det genom ordentligt sökande och på nedsatt revisions skilling till Hans Kejslerliga Majestäts öfverseende från Hof Rätten i Åbo inkomme mål, emellan Extra Copisten i Hans Kejslerliga Majestäts Senat för Finland Mathias Weckström, samt affidne Häradshöfdingen Christian Kuhlbergs efterlemnade Enka Anna Sophia Kuhlberg och Måg, Prosten och Gymnasii Lectoren Magister Carl Elias Alopæus, jemte Expeditions Fogden och Krono Länsmannen Gustaf Ruth, den sistnämnde såsom Förmyndare för affidne Medicinæ Doctoren Hesseli Enka Lovisa Hesselius, född, Weckström, Sökande, samt Directionen för Fattigvårds Inrättningen i denne Helsingfors stad, Svarande, angående Fattigvårds Directionens utförde påstående, derom, att sedan numera affidne Auditören Jacob Daniel Weckström i lifstiden, den 3 December 1812 hos Landshöfdingen i Nylands och Tavastehus Län, samt ytterligare uti skrifvelse till den Committé, som för beredningen af en Fattigvårdsinrättning i denna Stad varit nedsatt, den 7 Januari 1813 utfäst sig vilja till nämnde Inrättning, då den samma komme i verkställighet, såsom gifva aflemna Tretusende femhundra Riksdaler Svenska Riksgäldssedlar, men sagde penningar under Auditörens lifstid icke utfallit, Sökanderne, jemte affidne Assessoren O. B. Rosenströms och dess äfven affidna Enkas, Anna Lovisa Rosenströms arfvingar, samt affidne Häradshöfdingen Kuhlbergs oförsörjda Syster, Hedvig Kuhlberg, såsom arftagare efter Auditeuren Weckström, kunde förpliktas att till fattigvårds Directionen utgifva nämnde Tretusende femhundra Riksdaler: — — — — —

alltså af Hof- Rätten upphäfvit Lagmans Rättens Dom, samt på ofvanupptagne och de af Häradshöfdingen anförde skäl gillat Häradshöfdingens Utslag hvarigenom auditeuren Weckströms arfvingar, i förhållande till sin arfsrätt, är ålagdt att meranämnde Tretusende Femhundra Riksdaler Riksgälds Sedlar utbetala; och såvida frågan om räntas erläggande å dessa medel icke blifvit fullföljd, komme utlåtande derom att förfalla: Hvaruti Extra Copisten Weckström särskildt, samt de öfrige Sökanderne gemensamt om ändring i underdånighet anhållit, derå Fattigvårds Directionen underdånigt bemötande aflemmat: Gifven, uti Kejslerliga Senaten för Finland och dess Justitie Departement i Helsingfors den 15 December 1829.

Hans Kejslerliga Majestät har i Näder låtit Sig handlingarne i detta mål föredragas: Men finner Sökanderne icke hafva förebragdt skäl, verkande till ändring i Hof Rättens öfverklagade Dom, hvilken förty härigenom i Näder gillas.

Det alle, som vederbör, till underdånig efter rättelse länder.

J Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn

Dess tillförordnade Senat för Finland.

C. Gyldenstolpe.

A. Mellin.

J. W. Edelheim.

C. G. Hising.

(Sigill.)

I. W. Hisinger.

Carl A. Avellan.

B. Eabritius.

Alfr. de la Chapelle.

Pehr Törnqvist.

6. Finska Frimurarlogernas fond.

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors Stad protokoll för den 10 Oktober 1816.

§ 2.

Uppå anmälan lemnades företräde åt Commerce Rådet Govenius, Öfverste Lieutenanten och Riddaren von Christierrsen samt Tullförvaltaren Kreuger, hvilka såsom Deputerade för den här förut varande Frimurare Loge inlemnade en afskrift af Hans Maj:ts Svenske Konungens

skrifvelse den 30 Junij 1815 till Öfversten och Riddaren Baron Leijonhufvud, angående Finska Loge-Cassans användande till Fattigvård i Helsingfors, som till protokollet här intogs:

CARL, med Guds nåde Sveriges, Norriges, Göthes och Vändes Konung etc. etc. Hertig till Schleswig Holstein etc. etc. Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig, Troman, Friherre Öfverste samt Riddare af vår Svärds Orden! Uppå Eder ytterligare underdåniga anmälan af Finske Frimurare Logernes hos Eder gjorda framställning, om icke deras Loge-Cassa, utgörande ett Capital af omkring Tre Tusende Riksdaler svenskt Banco, kunde få disponeras till en Fattigvårds stiftelse i Helsingfors, hafva Vi, som funnit denna begäran grundad i den billiga omsorgen att af egna samlade medel, uti egen hembygd understödja nödlidande, velat i Nåder bifalla, dett må Finska Logernas ifrågavarande besparade Fond till det föreslagna ändamålet eller Fattig Vård uti Helsingfors användas. Hvilket Eder härigenom till svar och Wederbörandes förständigande i Nåder meddelas. Och befalle Vi Eder Gud allsmäktig nådeligen — Stockholm den 30 Junij 1815.

CARL.

J. O. Valenius.

Till Öfversten Friherre A. G. Leijonhufvud angående Finske Loge-Cassans användande till Fattigvård i Helsingfors.

7. Medborgarkassans fond.

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors protokoll för den 28 Mars 1815.

§ 5.

Directionen i samråd med stadens Invånare ansåg nödigt att till en början och för att erhålla någon Fond för Fattigvårds inrättningen, behöriga Subscriptions Listor i detta afseende borde till stadens invånare utgå, och beslöts det slike Listor för hvarje Class af invånare skulle upprättas:

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors protokoll för den 16 Januari 1816.

§ 1.

Herr Heidenstrauch inlämnadé till till Directionen 1815 års Redogjörelse för fattigvården, hvilka emottogs till Reviderande af Remander och Röo, hvarjemte Heidenstrauch aflemnade behållningen deraf i Contant med 245. Rdr. 13 sk. Svänska Riksgälds sedlar samt 132 Rubel 16 kopek Banco assignationer, äfvensom uti stående Capital en revers utgifven af Secreteraren Sohlberg den 1 Decemher 1815, stor 3,325 Rubel Banco Assignat. och 750 Rdr. Svänska Riksgälds sedlar med derå löpande ränta, hvilket allt emottogs af herr Lampa.

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors Stad protokoll för den 13 februari 1816.

Berättelse meddelad Helsingfors stads församling af dess tillförordnade Fattigvårds Direction och inför bemälde stads församling uppläst vid allmän Kyrkstämman den 18 Februarij år 1816.

I:o Medborgar Cassans fond, hittills ömt vördad af Herr Handelsman Nath. Heidenstrauch och vid afleveringen utgjörande, å en laglig revers med åtföljande in-tecknings förmån, stor till Capital, 750 Riksdaler svenskt Riksgälds mynt och 3,325 Rubel Kejsarl. B:co assignat.

8. *Helsingfors kyrkofattigkassas fond.*

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors stad protokoll för den 13 februari 1816.

Berättelse meddelad Helsingfors stads församling af dess tillförordnade Fattigvårds Direction och inför bemålde stads församling uppläst vid allmän Kyrkstämman den 18 Februarij år 1816.

3:o Stads kyrko fattig Cassans fond, likaledes af Kyrko Rådet afgifven, utgörande i Reverser, 1,250 Riksdaler Svenskt Riksgälds mynt och 500 Rubel Kejsarl. B:co assignat. med derå inestående Intresse medel, samt i Contant inbetalning och för Fattigvården gjorde förskott en summa af 196 Rdr. 15 sk. Svenskt Banco och 590 Rubel Kejsarl. B:co Assig.

9. *Sveaborgs skole-, fattigvårds- och arbetshusinrättningsfond.*

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors protokoll för den 7 November 1816.

§ 1.

Directions Ordförande aflennade en från Landshöfdinge Embetet jemte skrifvelse ankommen behörigen vidimerad afskrift af Hans Kejsleriga Majestäts till Landshöfdinge Embetet unden den 14 nästlidne Maj afgifne Nådiga förordnande om Sveaborgs Garnisons Barna Skolae Cassas aflennade till härvarande Fattigvårds Jnrättning, som uplästes och till Protocollet intogs ord från ord så lydande:

Afskrift.

Alexander den Iste, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Stor Furste af Finland etc. etc. etc.

Wår ymnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig, Troman, Landshöfding och Ridare af Kongl. Svenska Svärds Orden! Wi hafva i Nåder låtit oss föredragas Directionens för den å Sveaborgs Fästning före sist öfverståndne krig med Sverige vordne Skole- Fattigvårds- och Arbetshus Jnrättning till Oss i underdånighet afgifna berättelse om Jnrättningens tillkomst, bestämmelse och nuvarande tilstånd. J anledning deraf och då Wi, uppå bemålde Directions derom i underdånighet gorda anhållan, härmedelst velat uplösa förenemnde Jnrättning och Directionen från förvaltningm deraf befria, samt derjemte med förklarande af Wårt nådiga välbehag öfver Directionens derunder ådagalagda nit, i Nåder frikallat densamma från allt ansvar, om för Jnrättningens Fond, på någon låntagares hand förluster skulle upkomma, hafva vi med afseende å hvad framledne Grefve Armfelt i egenskap af Tjenstförrättande General Gouvernör i Finland uti detta ämne i underdånighet hemställt, för godt funnit i Nåder förordna, att f. d. Sveaborgska Skole- Fattigvårds- och Arbetshus- Jnrättnings såväl i utlånt Capital och i Contant behållna Fond, som den å Capitalet uplupna och ännu obetalte Räntan bör till allmänna Fattigvårds och Undervisnings Jnrättningen i Helsingfors upplåtas, dock med vilkor, att i berörde stad vistande Fattiga Enkor och Barn af förra Kriget å Fästningarne i Finland vordne Garnizoner framföre andra skola af sagde Fond njuta hjälp och understöd. J förenemnde afseende hafva Wi genom Wår vid Svenska Hofvet accrediterade Minister fogat anstalt om oftanemnde Jnrättnings i Sverige bosatte Skuldenärers förständigande det de, efter att till de af dem ur Jnrättningens fond till låns erhållne Summor, hafva lagt de till detta års början derföre obetalde Jntressen, böra sist inom fyra år dessa lån med derå löpande laga ränta återbetala: tillkommande det deremot den för Allmänna Fattigvårds Jnrättningen i Helsingfors tillförordnade Direction, att af arbetshus Jnrättningens å Sveaborg i Finland vistande

läntagare den för de framfarna åren upplupna och ännu oliqviderade räntan utsöka, hvarvid dock Directionen äger, att med nödig skonsamhet förfara. Hvad vi sålunda i Nåder förordnat, åligger Eder vederbörande förståndiga. Och vi befalle Eder Gud Allsmächtig Nådeligen. Åbo den 14 Maj 1816.

Enligt Hans Kejsrerliga Majestäts eget beslut och i Dess Höga Namn Dess tillförordnade Senat för Finland.

R. W. De Geer.
Gustaf Ladau.

F. Steinheil
N. G. af Schultén.
Claes Joh. Sacklén.

H. C. Reuterskjöld.
Fr. J. Nyberg.
Sven Nils Heurlin.

Med det här förvarade höga Originallet lika lydande intyggar: Lands Cancelliet i Tavastehus den 10 October 1816.

Ex officio.
Dan. Levander.
Lagman och Landssecrete.

Utdrag ur Fattigvårds Directionens i Helsingfors protokoll för den 7 November 1816.

§ 2.

Vidare föredrog Ordföranden nu mera uplöste Sveaborgs Garnizons Barna skola Cassa Directions skrifvelse af den 1 i denna månad, hvarutinnan bemålde Direction öfverlemnar tillfölje af Hans Kejsrerl. Maj:ts förberörde nådiga förordnande bemålde skole Cassas behållning, jemte deröfver uprättade Reversaler in dupplo, bestående uti utlånte Capitaler till en summa stor 5,978 Rdr. 43 sk. 2 rst. Svenskt Banco Mynt, af hvilken summa 2,477 Rdr. 5 sk. 4 rst. äro hos Svenske undersåtare inestående samt 3,501 Rdr. 37 sk. 10 rst. hos Finska innevånare och sedan Fattigvårdens Cassa Förvaltare Handlanden Lampa qvitterat tig till upbörd det i sådant afseende författade Reversal öfverlämnades också till honom ofvanförmälte Skuldsedlar.

10. *Lars Sederholms fond.*

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors protokoll för den 6 Juni 1816.

§ 2.

Herr Lampa anmäler att Com. Rådet Sederholm, tillfrågad huruvida han vill gökänna den donation af 500 Rub. B. A. som Com. Rådet år 1813 föräradt till stadens Fattig inrättning, förklarar sig villig och enär som häldst utgöra denna summa, så fort han erhåller från Direction något Document eller Protokoll Utdrag att Direction önskar få taga medlen i disposition.

Utdrag ur Fattigvårds Directionens i Helsingfors protokoll för den 10 Oktober 1816.

§ 5.

Pastor Zetterman inlämnar en af Herr Commerce Rådet Lars Sederholm under den 3:dje sislidne Augustij utgifven förbindelse å Fem Hundrade Rubel B:co Assig. att med ränta betalas till Fattigvårds Direction efter 4 månaders förlopp, hvilken förskrifning aflemnades till Cassa Förvaltaren Lampa, att vid förfallotiden indrivas.

11. Carl Otto af Forselles fond.

Utdrag ur Fattigvårds Direktionens i Helsingfors stad protokoll för den 10 Oktober 1816.

§ 4.

Uti ett från Öfverste Lieutenanten och Riddaren Nordenstam till Directions Ordförande, ankommit bref, öfverlämnas Direction Ett Tusende Rubel B:co Assig., som Herr Majoren och Riddaren Carl Otto af Forselles ädelmodigt behagat tillerkänna Fattigvårds- Inrättningen härstädes och efter Directionens eget godtfinnande disponeras, hvilka medel emottogos af Cassa förvaltaren, Handlanden Lampa, at sig till upbörd anskrifva och redovisa.

12. Joh. Mobergs fond.

Sedan min svaga hälsa gifver anledning att den Allsmächtige Guden torde snart kalla mig hädan och emedan jag ännu litat på min tankekraft, vill jag beställa följande: Genast efter min död äger Herr Post Inspektoren, Assessoren Carl Fr. Grönberg emottaga mitt lilla Sterbhus och för mig hålla en Christelig Begrafning, samt äfven såsom Förmyndare använda all kvarlätenskap, så löst som fast, til reda penningar och deraf tildela min foster son Handtverks Lärlingen Henr. Joh. Moberg, vid det han upnår myndig ålder, helften af den behållning som mig Lagligen tillhör, samt andra hälften, genast efter skedd utredning, til denna Stads Fattigvårds inrättning: äfvensom bemälte herr Assessor åligger tillhandahålla ofvannemde min foster son hvad honom tillkommer enligt min Salig hustrus Testamente af den 24 November innevarande år. Helsingfors den 13 December 1819.

Joh. Moberg.

Att Vaktmästaren Joh. Moberg egenhändigt samt med sundt förnuft och frivillja underskrifvit föregående disposition til förmån för des Foster son Henr. Joh. Moberg, dett intyga vi såsom tillkallade vittnen. Helsingfors som förutskrifvet.

G. Söderberg.
Snickaremäst.

Clas Lindborg.
Loo Garvare.

Enligheten med Originalt intyga:

Christ. Tavast.
Collegii assessor.

Carl J. Holm.
Cancelist uti Kejslerl. Senaten.

Transumt.

År 1822 den 16 October förrättade underskrifne Magistratens Ledamoter Laga Arfskifte efter Sjötulls Vaktmästaren Johan Moberg och dess Hustru Hedwik Borgelin, hvilka bäge utan Bröst- arfvingar affidit, — — — — —

I enlighet med förestående Skifte tillkommer				
<i>Fattigvårds Inrättningen:</i>				
Af köpeskillingen för Gården B:co Assig. R:b	390	—		
Af behållningen för Lösa Egendomen	365	—		
Af Contanta tillgången	580	17 ¹ / ₂		
Tullförvaltaren Kruegers Rewers af d. 9 Aprill 1817. Resterande Capital och uplupen Ränta till den 7 Februari 1820	380	50		
¹ / ₁₄ -del af fordran hos Lotsen Johan Pettersson enl. Revers af den 1 Oktober 1817	3	69	1,719	36 ¹ / ₂

Sålunda förrättat och Skiftat intyga Helsingfors som ofvan.

På Embetets vägnar:

Joh. Lampa.

Joh. Frosterus.

Med förestående Arf skifte förklara vi oss till alla delar nöjde.

C. F. Grönberg.

M. Cronholm.

På Fattigvårds Directions vägnar.

13. *Adolf Fredrik Siercks fond.*

Transumt.

År 1827 den 20 Februari förrättades af underskrifne Bouppteckning efter Handlanden härstädes Adolph Frederic Sierck, som den 7 December nästlidet år ogift och barnlös affidit.

Herr Handelsmannen Carl Siercken, härvid nu tillstädeskommer upptedde en af bemälte dess affidna Broder Adolph Frederic Sierck i Lifstiden upprättad testamentarisk författning af följande lydelse:

„Oviss om den stund då den allvise Guden behagar låta mitt Lefnads Timglas utrinna har jag med sundt förnuft och Frivilja författat denna Testamentariska Disposition, vilken efter min död till alla delar skall efterkommas och fullgöras: — — — — —

6:o Till torftiga och behöfvande, som först alltid väljes af Borgare Ståndet ger jag Sex Tusende (6,000) Rubel B:co Assign. hvaraf Årliga Intresset sålunda utdelas att Sex utfår Femtio och den Sjunde Sextio Rubel Banco Assign. hvilka penningar utdelas på den dag då jag blef flyttad till en waraktigare Värld. Så länge min Bror lefver är han berättigad att utmärka Gratschalister, men efter hans död tillkommer då Fattigvården att derom besörja. — — — — —

Ströms den 11 Julii 1822.

A. F. Sierck.
(Sigill).

Att Herr A. F. Sierck inför oss på engång närvarande vittnen frivilligt samt vid fullt och sundt förstånd förklarar förestående Document hvares innehåll är oss obekant, innefatta dess yttersta vilja och förordnande, derunder egenhändigt tecknat sitt Namn och vidtryckt sitt Signete, intyga. Ströms den 9 Julii 1825.

Otto Lode.

E. J. Synnerberg.

Sålunda upptecknad och värderadt, som förestående Instrument innehåller, intyga. Helsingfors, som ofvan.

Joh. Ad. Strömberg.

A. J. Skragge.

Fattig Procenten qvitteras.

G. F. Kählman.

14. *Elgska fonden för les pauvres honteux.*

I följd af det förordnande min Fader Assessoren och Riddaren af Kongl. Svenska Wasa Orden, Wilhelm Elg, före dess den 17 Februari innevarande år timade död, munteligen mig lämnat, för värkställandet af en utaf honom besluten Donation, till förmån för sådana uti Helsingfors stad vistande Fattiga af de bättre folck classer, som, ehuru i behof af hjelp och understöd, likväl blygas at sin fattigdom offentligenn kunnig giöra, har jag till bevarande af en ömt älskad Faders minne, samt gladt uppfyllande af en både Sonlig och Medborgerlig pligt, i kraft af detta öppna Donations Bref, velat till Helsingfors Stads fattigvårds Direction över-

lämna et för ewärdeliga tider oföränderligt Capital stort *Fem Tusende* (5,000) Riksdaler Svenska Banco Transport Sedlar med derå uplöpande sex procents ränta från min afl:na Faders dödsdag intill närvarande tid at under namn af *Elgska Fonden* för *Lès pauvres honteux*, utaf välbemälta Direktion genast disponeras och med möjligaste största säkerhet, under full ansvarighet emot Interesse till sex för hundra om året sålunda förräntas, att Interesset *Tre Hundrade* (300) Riksdaler i berörde Myntsort, till sitt fulla belopp, ovilkorligen den 17 Februari hvarje år riktigt till Directionen ingår och efter samvetsgrannaste pröfning samma dag fördelas emellan Nio (9) Stycken de mäst behöfvande af förenämnde slags fattige, som hos Direction giordt sig kände för et godt och ärbart upförande samt at en hvar bland dem af den influtna Röntan undfår lika lott eller ($33\frac{1}{3}$) Riksdaler i Svenska Banco Sedlar, jemväl utan afseende derå om en eller annan af dem, utaf Statens eller andra enskilda fattig försörjnings inrättningar utom denna fattig anstalt förut skulle någodt understöd begagna, eiler framdeles däraf blifva berättigade. Till yttermera visso är detto Gåfvo Bref af mig i tillkallade Vittnens närvaro egenhändigt undertecknad och med Sigill bekräftadt som skedde å Botby Gård i Helsinge Socken den 4:de April 1823.

Wilh:m Elg.
(Sigill)

Till vittnen
E. J. Synnerberg.
(Sigill)

Erik Borgström.
(Sigill)

15. *J. A. Ehrenströms fond.*

Utdrag ur Fattigvårds Directionens i Helsingfors protokoll för den 10 Juni 1824.

§ 4.

Herr Ordföranden inbetalte sin till Fattigförsörjnings Inrättningen härstädes ntfästa Donation af Ett Tusende Rubel Banco Assignationer, med derå upplupen ränta till denna dag, hvilka medel nu emottogos af Cassa Förvaltaren.

Utdrag ur Fattigvårds Directionens i Helsingfors protokoll för den 8 Juli 1824.

§ 6.

Förteckning å influtne Contanter i Fattigvårds Cassan ifrån den 9 Junii till den 8 Julii 1824.

1824.

Banco assig.

Junii 10 Herr Verkliga Statsrådet och Riddaren Ehrenström inbetalt hela summan å
dess frivilliga Donation . . . . . 1,000.

16. *H. K. M. Nikolai I:s fond.*

Embets Memorial!

Uti skrifvelse af den 9:de i denna månad har Herr Landshöfdingen i Länet widhanden-gifvit Magistraten, det Hans Kejslerliga Majestät, för att äfven hos den fattige Classen af Stadens invånare bevara minnet af Dess Höga besök härstädes, i nåder anbefallt, att Två Hundrade actier uti den under namn af Societets Hus af enskildte delägare å actier här påbörjade Byggnad för allmänna sammankomster skola för Hans Majestäts räkning tagas och af dess egna medel betalas, samt att desse Actier böra såsom ett Capital uti Stadens Fattig-för-

sörjnings anstalt ingå och till dess förmon användas; Hvarom i följd af Herr Landshöfdingens tillika gjorda anmodan Magistraten härmedelst bort Respective Fattigvårds Directionen under-rätta. Helsingfors Rådhus, den 13:de September 1830.

På Magistratens vägnar:

J. A. Logrén.

J. W. Bergenklinga.

17. Carl Sierckens fond.

Transumt af testamente.

Wid åtanken af den förvandling alla Jordiska varelser ovillkorligen förestår, men att tiden och stunden dertill är lika så oviss, har jag härmed velat förklarar att när jag genom döden blifven hädankallad till Ett sällare och oförgängligt Lif, är och blir min yttersta vilja, följande nemligen:

I:o Att af tillgångarna i mitt Bo, till Stadens Fattig vårds Direction aflemmas Ett Capital stort Två Tusende (2,000) Riksdaler R. G. sedlar, jämte Ett (1) års derå löpande Ränta Etthundrade Tjugu Riksdaler R. G. sedlar några dagar före den 17 Maii, hvilken ränta då och framdeles, alla år på samma dag af bemålde Direction utdelas till lika Lott emellan Trenne Enkor af handels classen i denna stad.

Till yttermera visso häraf, har jag af fri vilja med sundt förstånd i nedanskripte tillkallade vittnens närvaro denna Testamentariska författning egenhändigt upprättadt och underskrifvit samt med mitt namn och vanliga Sigill bekräftat som skedde i Helsingfors den 1 Martii 1832.

Carl Siercken.
(Sigill).

a tergo.

Att Herr Handelsmannen Carl Siercken uti underskrifte vittnens närvaro, af fri vilja och med sundt förstånd upprättat, egenhändigt skrifvit och undertecknat föregående Testamentariska författning varder härmed intygadt och bestyrkt. Helsingfors den 1 Martii 1832.

E. I. Synnerberg.
(Sigill).

H. J. Weckman.
(Sigill).

18. D. K. M. Nikolai I:s och hans gemåls fond.

Embets Memorial!

Sddan Deras Majestäter, Kejsaren och Kejsarinnan i nåder behagat skänka till denne stads Fattig-Inrättningar, Hans Kejsarliga Majestät Femtusende Rubel och Hennes Kejsarliga Majestät Tretusende Rubel Banco Assignationer, så har Hans Excellence, Tjenstförrättande General Gouvernören öfver Finland, General Lieutenanten och Riddaren Thesleff, jemte skrifvelse af den ^{29 Junii}/_{11 dennes} tillsändt mig sagde medel, utgörande tillsammans Åtta Tusende Rubel nämnde sedelslag, för att, enligt deras Kejsarliga Majestäters omförmäldte nådiga förordnande, användas; och jemte det merberörde medel härhos i förenämndt afseende till Fattigvårds Directionen öfverstyres, får jag begära det Directionen ville meddela mig qvittance öfver desammas emottagande. Lands Cancelliet i Helsingfors den 22 Juli 1833.

G. M. Armfelt.

Johan Norrmen.

N:o 1,766.

Till Fattigvårds Directionen i Helsingfors.

19. Paul Demidoff's fond.

Beräkning öfver för Fattigvårds Cassan influtne och utbetalte medel i månad November 1836.

	<i>Credit.</i>
	<i>B:co Ass. Rub.</i>
Nov. 25. Statsrådet Demidoff gåfva vid dess bröllop	5,000
	<hr/>
	S:a 13,539. 87. 349. 32.
	<hr/>
	Per saldo B:co Ass. Rub. 10,647. 35

Helsingfors, den 30 Novemb. 1836.

H. Borgström. Jun.

Wid Fattigvårds Directionens sammanträde idag har till kassaförvaltaren Herr Vice Consul H. Borgström J:or blifvit öfverlemnadt.

1:o de af Herr Verkeliga Statsrådet P. Demidoff till fattig cassan förärade femtusen rubel banco assignationer och

2:o de af Fiskaren Söderman förr dess svagsinte sons underhåll i fattighuset erlagde sex rubel samma mynt bestyrker Helsingfors den 25 November 1836.

Ex protokollo.
C. E. Björklund.

Förteckning öfver de fattiga personer af de lägre folk classerne i staden, till hvilka Fattigvårds Direktionen vid dess sammanträde den 2 December 1836 utdelat följande belopp af de medel, som i sådant afseende blifvit af Herr Verkliga Statsrådet och Riddaren Paul Demidoff förärade och till Directionen öfverlemnade: — — — — —

Summa Rb. 649.

Helsingfors som ofvan

Ex officio *C. E. Björklund.*

Förteckning öfver de från fattigcassan månatligt understöd åtnjutande personer, till hvilka Fattigvårds Directionen vid dess sammanträde den 2 December 1836 utdelat följande belopp af de medel, som i sådant afseende blifvit af Herr Verkliga Statsrådet och Riddaren P. Demidoff förärade och till Directionen öfverlemnade: — — — — —

Summa Rb. 590.

Helsingfors som ofvan.

Ex officio *C. E. Björklund.*

Lista öfver de Pauvres Honteux, till hvilka jemlikt Fattigvårds Directionens viddtagna beslut, följande belopp af de medel, som blifvit af Herr Verkeliga Statsrådet och Riddaren Paul Demidoff förärade, skola utdelas. — — — — —

Summa Rb. 985.

Helsingfors den 2 December 1836.

Ex officio *C. E. Björklund.*

Ytterligare beslutne

Till sinnesörde Student Rosenström 50. J. Rosenström.

F. d. Timmerman H. Lindström 10. gn. C. Vesterlund.

Crohns

Förteckning öfver de fattiga personer af de lägre folkclasserne i staden, till hvilka jemlikt Fattigvårds Directionens den 2 December 1836 vidtagna beslut, följande belopp af de medel, som Herr Verkeliga Statsrådet och Riddaren Paul Demidoff i sådant afseende förärat och öfverlemnadt till Direktionen skola utdelas.

Helsingfors som ofvan

Summa Rb. 40.

Ex officio *C. E. Björklund.*

Förteckning öfver de ifrån fattigcassan månatligt understöd åtnjutande personer, till hvilka jemlikt Fattigvårds Directionens den 2 December 1836 vidtagna beslut följande belopp af de medel som Herr Verkeliga Statsrådet och Riddaren P. Demidoff i sådant afseende förärat och öfverlemnadt till Directionen skola utdelas.

Helsingfors som ofvan Ex officio

Summa Rb. 141.

C. E. Björklund.

Lista öfver de Pauvres Honteux, till hvilka jemlikt Fattigvårds Directionens idag vidtagna beslut, följande belopp af de medel, som blifvit af Herr Verkeliga Statsrådet och Riddaren Paul Demidoff förärade, skola utdelas.

Helsingfors den 4 Januari 1837.

Summa Rb. 175.

Ex officio *C. E. Björklund.*

20. *Ottiana Palmblads fond.*

Uppvist vid Rådstufvu Rätten i Helsingfors den 27 April 1840 intygar ut in prot:

Ex officio:

Carl D. Forssell.

Att jag ännu redig och i full sansning ehuru sjuk den 19 April 1840, på följande sätt har bestämt min egendoms delande, efter min död, skola undertecknade Vittnen bestyrka. En merino blå schawl skall Frn Maria Tammelin erhålla, och hennes dotter bör få sidentyg, som skall upphandlas, till klädning, snickaremästaren Johan Georg Björklunds trenne barn böra en-hvar få Femtio (50) Rubel B:co Assignationer. Likaså skola Borgaren Fredric Wörlanders två barn, hvardera nemligen erhålla Femtio (50) Rubel; äfvensom sjömanshustrun Bruners tvänne hemmavarande barn Femtio (50) Rubel, allt B:co Assign. En Guld- ked och en större Guld- ring skola bägge tillfalla Adjuncten Alex. Laurell. En thésil, en sockertång och sex théske- dar, samt en snusdosa, alla af silfver skola tillkomma Medic. Candidaten Gustaf Ahlvist. Två större Silfver skedar skall ofvannämnde Sjömans hustrun Bruner erhålla; och allt hvad, som dessutom återstår skola Stadens Fattiga i Helsingfors erhålla; Att detta är min vilja och önskan, sådant intygar jag. Helsingfors den 19 Maji 1840.

Ottiana Palmblad.

Att å föregående sida stående testamentariska författning enligt dess ordalydelse blifvit af testatrix Ottiliana Palmblad vid sundt och fullt förstånd samt af fri vilja och å uppläsandet till alla delar godkänd och underskrifven, sådant intyga undertecknade på en gång närvarande, tillkallade vittnen, af hvilka Gust. Ahlqvist enligt testatrix Ottiliana Palmblads begäran sagde testamentariska författning jemväl skriftligen uppsatt. Helsingfors den 19 April 1840.

Gustaf Ahlqvist.
Med. Cand.

E. G. Kollberg.
Stadsfogde.

G. Sundström.
Vaktmästare.

Transsumt.

Redovisning för verkställigheten af utredningen utaf affidne Barmorskan Ottiliana Palmblads kvarlåtenskap och dermed gemenskap ägande angelägenheter.

	Banco Assignmentioner	
<i>Boets tillgångar:</i>		
Contant i åtskillige myntsorter	53	—
Den 23 Maj 1840 uttagit från Sparbanken i Svenskt och Ryskt mynt	286	94
Den 1 Maji 1840 af Kammarkaren Weckström 100 R. D. R. G. s:r med ränta eller	124	20
Behållningen af Auctionsskillingen	647	72 ¹ / ₂
Enligt skuldsedel af Kammarkaren Weckström	600	—
d:o d:o d:o d:o 1,172.	200	—
d:o d:o d:o d:o	72	—
d:o d:o af Studeranden E. J. Wilander	300	—
Saldo mig till godo	61	59 ¹ / ₂
Summa:	2,345	46
<i>Utgifter:</i>		
Enligt Testamente är lemnadt:		
Till Fattigvårds Directionen 3 st. skuldsedlar, uthändigade af Kammarkaren Weckström och 1 st. af Studeranden E. J. Wilander.	1,172	—
Summa:	2,345	46

Helsingfors den 1 April 1842.

I. G. Björklund.

21. Elsa Maria Lampas fond.

Utdrag af Rådstufvu Rättens i Helsingfors Protokoll för den 8 Februarii 1847.

§ 10.

Dels i betraktande af min tilltagande sjuklighet, dels ledd af den önskan, att den lilla förmögenhet som jag med försynens bistånd lyckats förvärfva mig, måtte efter min död blifva väl och nyttigt använd, har jag medan den aldra Högste ännu förunnar mig förmågan af mogen öfverläggning, ansett mig böra härigenom tillkännagifva min yttersta vilja beträffande min kvarlåtenskap, och förordnar jag därföre såsom följer:

1:o Hela återstoden af min qvarlåtenskap fördelas i tvänne lika Lotter, hvaraf den ena öfverlemnas åt directionen för Helsingfors Stads fattigvård, som benäget torde åtaga sig förvaltningen af denna summa, med vilkor, att densamma alltid blifver ett stående Capital, hvaraf ärliga Räntan å Sex för Hundrade, i fall så högt intresse kan erhållas, tillfaller min Cousine mademoiselle Brita Elisabet Lampa oafkortad, så länge Hon lefver, men efter hennes frånfalle, enligt Fattigvårds Directionens bepröfvande, utdelas åt sådana behöfvande Enkor eller oförsörjde dottrar af Handels eller Embetsmän, hvilka anses af ett Dylikt understöd mäst förtjente, och framför allt åt sådana som genom egen idoghet bemöda sig att Sjelfve bidra till sin och de Sinas bergning, och kunna de om Directionen så för godt finner, erhålla en af dessa gåfvor, äfven om de förut skulle åtnjuta något understöd ifrån annat håll; till en början må den summa som tilldelas varje behöfvande, icke öfverstiga Tjugufem Rubel för året och Högst Tio personer komma i fråga. Hvad som af räntan kan öfverblifva, lägges till Capitalet och förräntas sedan efter hand, på det de särskilda gåfvorne med tiden må kunna ökas till högre belopp, var för sig, ända till Femtio Rubel vardera; till vinnande af ett sådant ändamål, anser jag derföre nödigt att Capitalet årligen förökas med åtminstone Femtio eller Högst Hundrade Rubel, hvilka så fort ske kan böra göras fruktbara. Utdelningen af meranämnde gåfvor verkställes näst före Jul högtiden.

Helsingfors d. 5 februari 1840.

E. Marie Lampa.
(Sigill).

Att Mademoiselle E. Maria Lampa med sundt och fullt förstånd, samt otvunget och af fri vilja, förklarar detta Convolut som med hennes eget och våra sigiller är försegladt, innehålla en Testamentarisk författning, angående dispositionen af hennes egendom efter hennes frånfalle, sådant intyga undertecknade, såsom för detta ändamål tillkallade, och på engång tillstädesvarande vittnen.

Helsingfors den Februari 1840.

Alex. Blomqvist.
Professor vid Kejsarl. Alexanders Universitetet
i Finland.

Sven Johan Backman.
Ord. Amanuens vid Kejsarl. Alexanders Uni-
versitets Bibliothek.

In Fidem:
J. R. Westerling.

Redovisning öfver Tillgångarne och Utgifterne uti afidne Mademoiselle Elsa Maria Lampas Sterbhus samt Skifte och Behållningen emellan Vederbörande Arftagare enligt den afidnes upprättade och behörigen bevakade särskilde Testamentariska Förordnanden.

		Silfver.			
1847 Martii	10	Af återstående behållningen som utgör 2,341 Rubel 22 koppek tillkommer enligt Mademoiselle Lampas Testamente af den 5 Februari 1840: Helsingfors fattigvård ena hälften.	1,170: 61		
		Mademoiselle Fredrika Wilhelmina Öhrn andra hälften	1,170: 61	2,341	22
		Summa Silfver Rub.		2,825	22

Carl Joh. Meinander.

22. *Adolf Ekholms fond.*

Utdrag ur Rådstufvu Rättens i Helsingfors Protokoll för den 24 Oktober år 1842.

§ 4.

I egenskap af Secreterare vid härvarande Fattigvårds Direction, inlade Copisten i Kejsrliga Senaten för Finland Herr vice Härads höfdingen Carl Sjöman ej mindre följande härvid föredragne Skrift.

Embets Memorial!

På sätt bifogade, af Herr Collegii Assessoren Gabriel Kekoni, den 24 sistlidne Juli till nu mera affidne Tullförvaltaren Adolf Ekholm i lifstiden utländigade skuldsedel å 857 Rubel 14 $\frac{2}{7}$ kopek Silfver och derå af Ekholm påföljde dag gjord anteckning utreder, har Ekholm testamenterat sagde skuldsedels innehåll till Fattigvården i denna Stad; Och får jag, på derom af Fattigvårds Directionen mig gifven befallning, samt sedan Tullförvaltaren Ekholm nu mera är affiden, ifrågavarande Testamentariska förordnande, hos Wälloflige Rådstufvu Rätten härmedelst bevaka. Helsingfors den 24 October 1842.

Carl Sjöman.

Fattigvårds D:ns Secreterare.

Till Wälloflige Rådstufvu Rätten i Helsingfors än ock det i ofvanstående Memorial omordade skuldebref, hvilket, med derå gjord anteckning, lydde som följer:

„Af Herr Tullförvaltaren Adolf Ekholm har jag i dag till läns erhållit Åttahundra femtio sju Rubel fjorton $\frac{2}{7}$ kopek (857) Rub. 14 $\frac{2}{7}$ kop; Werkligt Silfver, som efter Ett (1) års eller Tolf månaders förut skedd uppsägning, med sex (6) procents ränta återbetalas skall, som reverseres, Helsingfors den 24 Julii 1842.

Gabr. Kekoni.

(Sigill).

Säger 857 Rub. 14 $\frac{2}{7}$ kop. Werkligt Silfver.

Ofvanstående Capital åttahundra femtiosju Rubel fjorton och två sjundedels kopek Silfver tillfaller Fattigvårds Inrättningen i Helsingfors efter min död; som försäkras. Helsingfors den 25 Julii 1842.

A. Ekholm.

(Sigill).

Att förestående disposition af Herr Tullförvaltaren A. Ekholm vid redig sinnesförfattning undertecknat och till riktigheten erkänt, sådant intyga undertecknade tillkallade och på en gång närvarande vittnen. Datum som ofvan.

J. J. Nyberg.

E. O. Kammarsskrifvare.
(Sigill).

M. Fredenberg.

Aukt. kam. Notarie.
(Sigill).

Ex protokollo.

Carl D. Forssell.

23. *Gustava Katarina Brobergs fond.*

Utdrag ur Protokollet fördt vid Rådstufvu Rätten i Helsingfors stad, den 28:de April 1845.

§ 6:

I egenskap af Sekreterare och Ombudsman i denna Stads Fattigvårds Direction inlemnade efter beviljadtt företräde, Kanslisten i Kejsrliga Senaten för Finland Herr Carl Sjöman en till Rådstufvu Rätten ställd skrift och styrkt afskrift af ett skriftligt vittnes intyg, hvilka efter hvarannan här intagna, lyda sålunda:

Tit:

Egenskap af Fattigvårds Directionens i Helsingfors Sekreterare och ombudeman får jag härmedst bevaka det muntliga Testamente Grosskandlaren J. Brobergs numera affidna Fru Gustafva Catharina Broberg i lifstiden gjort, bland annat, till förmån för Fattigvården härstades och hvarigenom hon till nämnde ändamål disponerat Femhundra Rubel Banco assignationer.

En bestyrkt afskrift af det skriftliga intyg de vid testamentets uppgörande närvordue vittnen härom uppsatt och deraf originalet finnes i Herr Grosshandlaren Brobergs värjo, bifogas ödmjukast; Och jag framhårdar med fullkomlig Högaktning,

Wälloffige Rådstufvu Rättens Ödmjukaste tjenare

Carl Sjöman.
Senats Cancellist.

Utaf fri vilja och fullkomligt redigt förstånd uppgjorde Fru Gustafva Catharina Broberg uti nedanskrifne tillkallade vittnens närvaro, den 10 Februari 1845 följande muntliga testamenteriska dispositioner.

4:0 Till stadens fattige Femhundra (500) Rubel samma mynt i Banco assignationer.

Förestående disposition kan af oss, om så påfordras, med liffig ed besannas.
Helsingfors den 25 Februari 1845.

Jöhan Oldenburg.
Ingeniur Major
(Sigill).

Joh. Didr. Schröder.
v. P.
(Sigill).

Enligheten med Originalet intyga:

E. W. Gottsman
Handlande.

Fr. Broberg.

vidi.
Carl Sjöman.

In fidem.
Carl D. Forssell.

24 & 41. Hedvig Charlotta Gripenbergs fonder.

Utdrag ur Kejslerlige Åbo Hofrätts Protocoll för den 2 Mars 1848.

Föredrogs en af Secreteraren uti Directionen för Fattigvården i Helsingfors, vice Härads höfdingen Emil Nybergh undertecknad, den 12 Januari innevarande år till Kejslerlige Hof Rätten ingifven skrift, deri han å Directionens vägnar anmäler, att Post- Expediteuren Titulair Rådet och Riddaren af Kejslerlige Kongl. St. Stanislai Ordens Tredje Class, Välborne Carl Magnus Gripenbergs numera affidna hustru, Hedvig Charlotta Gripenberg, född Holmberg, i lifstiden genom skriftligt testamente af den 24 October 1846 förordnat det en del af hennes qvarlätenskap, skulle för särskilda i testamentet bestämda ändamål, af Fattigvårds Directionen förvaltas samt i afseende å bevakning af detta förordnande, hit inlemnar, så väl det åberopade testamentet, som en deri omnämnd, emellan bemålde makar den 3 October 1839 upprättad äktenskaps förords afhandling, bägge i bevitnade afskrifter så lydande — — — — — genom denna Testamenteriska författning sålunda förordna, att berörda mina tillgångar skola

fördelas i fyra lika stora hufvudlotter och desse derefter användas på efterföljande sätt, nemligen:

3:o Den sedeslöshet och vanart, som särdeles de sednare åren allt mer och mer i synnerhet i Helsingfors, vunnit öfverhand bland de olyckliga minderårige barn, hvilka dels af verklig tryckande nöd, men beklagligtvis ofta nog af lastbara, lättjefulla och lätt sinniga föräldrar eller genom deras dåliga exempel tvungits eller blifvit förledda till betlande, har någon gång hos mig väckt tanken på desse olyckliges förbättring och då jag förutser att samhället omöjligt länge kan förbise nödvändigheten af detta ondas hemmande samt att således förr eller sednare, någon åtgärd ledande till detta ändamål, måste vidtagas, någon inrättning organiseras, der slike olycklige barn, annars hemfallne till de gröfsta laster och brott, komma i åtnjutande af en efter deras omständigheter och lefnadsförhållanden lämpad uppfostran och vård, vill jag för att befordra ett för menskligheten så välgörande ändamål till desto snarare utveckling, af tredje hufvudlotten af min förmögenhet anslå Sexhundra Rubel Silfver till förstärkande af den fond eller inrättning som framdeles i Helsingfors kan bildas i afsigt att förekomma betlande barns kringvandrande och till befordrande af deras moraliska förbättring. Men i händelse någon sådan inrättning vid mitt fränfälle ännu icke vore för handen, skall det för nämnde Kapital inflytande årliga intresset så länge och intill dess Inrättningen är realiserad, såsom en särskild pensionslott användas till enahanda ändamål, som här nedan rörande återstående delen af denna hufvudlott finnes stadgadt. Känslan för den af tryckande bekymmer för utkomst och bergning omvärfda ogifta kvinnors lott i lifvet, föranleder mig att anslå det öfriga af denna fjerdedel till bildande af en pensionsfond för medellösa, ogifta fruntimmer i Helsingfors af ståndspersons klassen sålunda: att årliga räntan af det kapital, som kommer att utgöra nästomförmälde återstod af denna hufvudlott, skall fördelas i tio lika store delar eller pensioner som vid hvarje års utgång tilldelas lika många i Helsingfors boende medellösa ogifta fruntimmer af den bildade samhällsklassen och hvilka för öfrigt gjordt sig kända för en ärbär och anständig lefnad. — — — — —

Såvida de medel som utgöra denna hufvudlott komma att användas hufvudsakligast de fattiga och behöfvande i Helsingfors till fördel, hoppas jag att Direktionen för Fattigvävden i berörde Stad icke heller undandrager sig förvaltningen af desse medel, den jag allt derföre öfverlemnar till bemälde Direktion å hvars pröfning det ock må bero, hvem eller hvilka personer framdeles skola med iakttagande af de vilkor jag utsatt, komma i åtnjutande af ofvannämnde pensionsandelar, och hyser jag till Direktionen den tillförsigt att de till öförmälde ändamål anslagne Kapitaler icke blifva genom Direktionens förvållande minskade eller annorlunda än jag önskat använde; men i händelse berörde grundfonder skulle genom inträffande förluster eller andra oförutsedda olyckor utan Direktionens vållande, minskas samt den sålunda uppkomna bristen icke annorlunda kunna fyllas, bör lika stort afdrag från alla pensionslotterna, dock icke större än till en tredjedel af hvarje lott, årligen göras intill dess grundsumman återvunnit sitt ursprungliga belopp. Hvad redovisningen för dessa medel vidkommer så torde den lempligast ske i sammanhang med den årliga redogörelse Direktionen afgifver öfver förvaltningen af de medel som för öfrigt befinnas under Direktionens vård — — — — —

vill jag till yttermera visso häraf i nedannämnde tillkallade vittnens närvaro med mitt sigill och namns egenhändiga underskrift bekräfta denna afhandling, som skedde i Åbo den 24 Oktober 1846.

Hedvig Charlotta Gripenberg,
född Holmberg.
(Sigill)

Att Fru Titulair Rådinnan Hedvig Charlotta Gripenberg under i alla afseenden redig sinne författning fullkomligen frivilligt, egenhändigt undertecknat förestående Testamentariska afhandling, hvilken Fru Titulair Rådinnan härvid törklarar innefatta hennes, efter moget betänkande fattade yttersta vilja, utan att likväl afhandlingens innehåll blifvit oss närmare kunnigt, sådant varda af undertecknade, för detta ändamål tillkallade och på engång närvarande vittnen härmedelst intygadt och kan af oss der så fordras med liflig ed bekräftas. Åbo som ofvan.

Fr. W. Langhoff.

Provisor
(Sigill).

Julius Österblad.

Bokhållare.
(Sigill).

Enligheten med originalet intyga:

Carl Fredr. Nickanen.

Post Bokhållare.

Herm. Fredrik Bergstén.

Pharmaciae Studiosus.
(Sigill).

Herm. Basilier.

Bokhållare.
(Sigill).

Carl G. Pundani.

Kontorsskrifvare.

På befallning.

Ernst Otto Trapp.

25. *Carolina Charlotta Schulins fond.*

Utdrag ur Rådstufvurättens i Helsingfors stad protokoll för den 4 Juni 1856. — — —

§ 5.

På derom skedd anmälan förekom Fabrikören Lars Johan Källström och inlade, såsom Ordförande i direktionen för Handtverkssocietetens härstädes understöds och pensionskassa, i afseende å låga bevakning å nämnda kassas vägnar ej mindre ett af Bagareenkan Karolina Charlotta Schulin i lifstiden den 19 Februari 1851 upprättadt skriftligt testamente än tvenne sedermera den 12 Augusti 1853 och den 11 förlidne Mars dertill gjorda tillägg, alla skrifna å ostämplattd papper och det sistnämnda endast med blyerzpenna, varande omförmälda handlingar här, hvar efter annan intagna, af följande innehåll:

Min yttersta vilja.

Sedan jag efter min aflidne kära man, Bagaremästaren M. A. Schulin's frånfälle, i grund af oss emellan uppgjordt inbördes testamente, blifvit ensam oinskränkt ägare af all vår gemensamt förvärfda och af mig nu innehafvande egendom, har jag efter moget betänkande och af fri vilja, härigenom förordnat och bestämdt: att sedan jag afidit och all boets gäld blifvit betald, skall utaf min kvarlåtenskap tillfalla:

5:o Helsingfors stads Fattigkassa, Femhundra (500) rubel silfver.

Detta allt har jag i nedantecknade af mig tillkallade vittnens närvaro med min egenhändiga underskrift och mitt sigill bekräftat, som skedde i Helsingfors den 19 Februari 1851.

C. C. Schulin.

född Thusberg, Bagarenka.
(Sigill).

Att Enkefru Carolina Charlotta Schulin frivilligt och med redig sinnesförfattning erkänt att förestående testamente är i enlighet med hennes önskan uppgjordt; att hon detsamma vid

uppläsandet nu godkänt och detsamma uti undertecknade, tillkallade vittnens samtliga närvaro egenhändigt undertecknat, intyga, Datum som ofvan.

Fredr. Wilh. Rosenqvist.

Notarie vid poliskammaren i Helsingfors.

Felix von Willebrand.

Med. & Chir. Dr Universitets adjunkt.
(Sigill).

Uppsatt på begäran af

Aug. Fredr. Jansson.

Kåmnens Rätts ordförande i Helsingfors.

26. Lovisa Oikelins fond.

Utdrag ur Direktionens, för denna Helsingfors stad fattigvård, protokoll den 1 Maj 1857.

§ 7.

Sedan Vålloffe Rådstufvurättens Beslut, af den 16 Januari 1852, angående bevakning af Borgaredottren Lovisa Oikelins muntliga testamente, hvarmedelst han kort före sin den 3 Januari 1852 inträffade död, tillagt stadens fattige all hennes kvarlåtenskap, den 16 April sistlidet är blifvit tillständt den afidnas syskonbarn och enda arftagare, Rusthållaren August Packalen, utan att klander öfver testamentet derefter egt rum, samt detsamma således vunnit laga kraft, ty beslöt D:nen att sagde kvarlåtenskap, bestående uti de effekter Boupptecknings instrumentet af den 6 Mars 1852 upptager och hvilka i lifstiden omhändertagits af numera framlidna Rådmannen Decker, skulle af Fattighus Inspektoren Eklund i närvaro af Ledamöterna Skorstensfejaremästaren Andersin och Borgaren Lönnblad emottagas och förtecknas samt derefter, med undantag af en Sparbanks kontrabok och möjligen befintlige kontanta penningar, i sammanhang med öfriga å fattighuset till försäljning bestämda effekter, likväl på särskild förteckning, anmälas till försäljning å auktion. Kommande Utdrag ur detta protokoll att i förberördt afseende meddelas Inspektoren Eklund;

Till Fattigvårds Direktionen i Helsingfors levereres ifrån Sparbanken i denna stad, Åttatien Rubel sextiosex Kopek Silfver, utgörande behållna summan af Jungfru Lovisa Oikelins i bemälda bank insatte Kapitaler jemte å dem upplupna räntor till nyssvikne Oktober månads utgång hvaröfver detta till reversal meddelas. Helsingfors Sparbanks kontor den 14 November 1857.

Säger 81 Rubel 66 kopek Silfver

C. G. Serenius.

Sammandrag af jungfru Lowisa Oikelins efterlemnade och till Kontant realiserade kvarlåtenskap:

Oftvanupptagne ifrån sparbanken härstädes lyftade	81: 66
Enligt auktionsprotokoll af d. 19 Maj 1857	31: 34

Summa rubel s:r 113: —

Helsingfors som ofvan.

G. A. Wendell.

27. Maria Kristina Mattheiszens fond.

Utdrag ur Rådstufvurättens i Helsingfors stad protokoll för den 13 Mars 1861.

§: 4.

Afskrift.

Min yttersta vilja.

Sedan jag efter min aflidne käre man Kofferdi kaptenen och Handlanden G. Mattheiszens fränfalle, i grund af oss emellan uppgjortt inbördes testamente, blifvit ensam oinskränkt ägare af vår gemensamt förvärfda och af mig nu innehafvande egendom, har jag efter moget betänkande och af fri vilja, härigenom förordnat och bestämt att sedan jag aflidit skall utaf min kvarlätenskap tillfalla:

2:o Helsingfors stads fattigkassa, ettusen (1,000) rubel silfver, att efter fattigvårds styrelsens pröfning och godtfinnande användas.

och har jag allt detta i nedan antecknade af mig tillkallade vittnens närvaro med min egenhändig underskrift och mitt sigill bekräftat, som skedde i Helsingfors, den 16 Maj 1858.

M. C. Mathisen.
(L. S.)

Att Enkefru Maria Kristina Mattheiszen frivilligt och vid fullkomlig redig sinnesförfattning erkänt att förestående testamente är i enlighet med hennes önskan uppgjortt, att hon det samma vid uppläsandet nu godkänt och uti undertecknade tillkallade vittnens samtida närvaro egenhändigt undertecknat, intyga. Datum som ofvan.

Fridolf Ekberg.
(Sigill).

E. A. Bäck.
(Sigill)

August Westlund.
(Sigill).

C. E. Lindfors.
Handlande⁴.

Afskriftens riktighet med originalet intygar:

Oskar Lindblad.

A. W. Gadd⁴.

In fidem:
L. O. von Pfaler.

28. Christina Othmans fond.

Utdrag ur rådstufvurättens i Helsingfors stad protokoll för den 9 Juni 1866.

§: 9.

Å erhållet tillstånd företrädde Sprutmästaren Feodor Rebroff, som inlemnade i afseende å bevakning ett så lydande testamente:

„Som jag nu stadd å sjukbädd anar dödstimman snarligen nalkas, har jag inan den Högste mig hädankallar, velat om mitt bo, det jag alltsamman sjelf förvärfvat, sålunda förordna att herr Sprutmästaren Feodor Rebroff, som härtill benäget samtyckt, skall besörja derom att jag blifver christligen begrafven och förty utbetalar af mina kontanta medel, följande;

2:o Helsingfors stads fattiga åttatio mark . . . . . 80: --

Helsingfors den 2 Maj 1866.

Christina Othman.
fångknechtsenka.
(bomärke).

Att fångknechtsenkan Christina Othman vid redig sinnesförfattning idag för oss förklarar sin yttersta vilja vara såsom förestår, intyga Helsingfors den 2 Maj 1866.

I. Hendrjksån.
murare.

C. J. Öhman.
Kronoeldare.

Hineriki Antessoumi.
murare.

Vid uppläsandet för Christina Othman en upprepad gång af förestående afhandling har han vägrat till 10:de punkten hvarför densamma blef utstruken, intygar som ofvan.

G. Holm.
ff.

Rätteligen utskrifvet från konseptprotokollet, intygar Helsingfors å Rådhusarkivet den 21 Augusti 1867.

Ex Officio:
Aug. Grönholm.

29. Alexandras understödsfond.

Genom detta Gåfvobref öfverlemnas till fattigvården härstädes fyratusen (4,000) mark, utgörande beräknad behållning i kommissionskontorets kassa, att lyftas genast efter min död.

Skulle behållningen vid sagde tid icke uppgå till detta belopp, så bör det, som enligt bok finnes, förräntas af fattigvården tills förenämnde summa erhålles.

Grundkapitalet bör sedan förräntas mot största möjliga säkerhet och om den erhållna räntan bestämmes sålunda:

1:o en procent deraf erhåller den, som har största besväret med förräntandet.

2:o det öfriga af räntan fördelas i tvänne lika delar, som hvarje år, den 6 februari utgifves åt den eller de mest behöfvande af min hustrus och mine anhörige, sålänge sådana finnas. De närmaste i släktskap alltid förmåns rätt egande framför fjernare.

3:o Om icke någon i förenämnde punkt omnämnd finnes, så tillfaller rämnda ränta pauvres honteux, företrädesvis stadsboer. Fördelningen sker då efter fattigvårdens bestämmande, i flere än tvänne delar, men alltid den 6 februari.

4:o I fattigvårdens räkenskaper redovisas denna gåfva under benämningen „Alexandras understöd“.

Helsingfors den 12 Juli 1869.

M. Weckström.
(L. S.)

Behållningen gjorde ofvanstående dag i revers obligationer och kontant tretusenettihundra-åttationio (3,189) mark 70 penni.

30. Lisette Gardbergs fond.

Transumt.

Häri genom förklarar jag, efter mogen öfverläggning, med sundt förnuft och fri vilja, min yttersta vilja vara att all min efterlemnade kvarlätenskap, efter min död skall fördelas på sätt som följer:

3:o Mamsellerna Gustafva och Emilia Boström hvardera tjugufem (25) mark finskt mynt,

hwarefter och sedan omkostnaderne för begrafningen och boupppteckningen blifvit betalde, bör all min öfriga egendom, förvandlad i kontanter, tillställas fattigvården i denne Helsingfors stad, såsom donation, hvarå räntan till hvarje julhelg bör tilldelas någon fattig handlande enka, utan att kapitalet kommer att förminska. Helsingfors den 21 April 1870.

Lisette Gardberg.

Att handlande enkan Lisette Gardberg, efter det förestående af förre Landskanslisten Bengt Blomqvist skrifne testamente blifvit för henne uppläst, med sundt förnuft och af fri vilja förklarar detsamma innehålla hennes yttersta vilja samt detsamma jemväl egenhändigt underskrifvit, sådant bestyrka undertecknade i sådant afseende tillkallade och på en gång närvarande vittnen: Ort och tid förutskrifne.

Bengt Blomqvist.
f. d. Landskanslist.

A. F. Holm.
Bagaremästare.

Joh. Eichinger.
Repslagaremästare.

År 1870 den 16 Maj är ofvanstående testamente af Handlanden Jakob Törmälä å egna vägnar samt såsom ombud för Bagaremästaren Frans Wahlbeck och hans hustru Johanna Wahlbeck jemte Mamsellerna Gustafva och Emilia Boström, äfvensom af Ingenjören Felix Emil Wilhelm Brand i egenskap af ombudsman i Fattigvårds direktionen här i staden å Fattigvårdens vägnar i afseende å bevakning inför Rådstufvurätten upptedt, hvilket intygas. Helsingfors rådhus, som ofvan:

Ex officio:
Herman Crohns.

Lösen 1 mark 20 pmi.

31. Anna Sara Arosins testamentsfond.

Afskrift.

Då jag numera hvarken uti mitt fädernesland Konungariket Sverige eller annorstädes äger närmare eller fjernare anförvandter samt under de sist förflutna tretio åren varit bosatt uti denna Helsingfors stad, har jag af fri vilja och efter mogen överläggning, i tillkallade vittnens närvaro härmedelst velat, till förmån för sagde stadskommun, affatta min yttersta vilja och testamente samt i sådant afseende angående min egendom förordna på följande sätt nemligen:

All min qvarlätenskap, som utgöres hufvudsakligast i räntebärande obligationer och in-tecknade skuldsedlar, skall efter min död städse bilda en stående fond, hvaraf årliga räntan tillfaller här i staden bosatte, till fyratiofem års ålder komna, verkligt behöfvande ogifta fruntimmer af ståndspersonsklassen, sålunda att hvarje understöd bör uppgå till 100 (ettundra) finska mark årligen, som för lifstiden uppbäres med 50 (femtio) mark hvarje halft år samt tilldelas de mest i behof stadda genom Evangelisk Lutherska församlingens Kyrkoherde i samråd med stadens Styrelse, dock att utaf flere syskon, blott en i sänder och företrädesvis den äldsta får åtnjuta slikt understöd, hvilket, deremot alltid upphör i händelse understödstagarinnan antingen träder i äktenskap, eller till följd af arf eller andra omständigheter kommer i ekonomiskt oberoende.

Utaf omförmälde afkomst skall likväl främst tilldelas Enkefru Eva Winblad 200 (tvåhundra) mark samt hennes två döttrar Edla Mathilda och Amande Rosalie Winblad 100 (ettundra) mark finskt mynt hvardera, allt likaledes årligen i två poster under deras lifstid äfven om de skulle ingå giftermål.

Alla för ifrågavarande fond disponibla medel böra i ofvan nämnda slags papper förvaras uti Finlands Bank; och hoppas jag att stadens Styrelse benäget handhafver och ombesörjer verkställigheten af detta mitt testamentariska förordnande. Helsingfors den 18 December 1873.

Anna Sara Arosin.
(Sigill).

Att Demoiselle Anna Sara Arosin, vid fullkomligt redig sinnes författning, fritt och otvunget i öfvervaro af oss tillkallade och på en gång tillstädeskomna vittnen, egenhändigt underskrifvit och till alla delar godkänt ofvanstående, af undertecknad Strömberg, på hennes begäran uppsatta testamente, intyga. Dag som ofvan.

J. A. Florin.
Med. o. Kir. Doktor. Docent.
(Sigill).

Emil Strömberg.
Ombudsman i Finlands Bank.
(Sigill).

År 1874 den 26 Januari är förestående testamente i afseende å bevakning, inlemnadt till Rådstufvurätten, på sätt det dervid förda protokoll närmare af sig visar, intygas. Helsingfors rådhus som ofvan.

Ex officio.
L. Prytz.

Lösen 1 mark 20 penni.

Emot förestående af aflidna Mamsell Anna Sara Arosin i lifstiden den 18 December 1873 upprättade testamente, hvilket i afseende å delgifvande varit infördt icke allenast i Finlands allmänna tidning för den 5, 21 och 24 Mars 1874, utan äfven i Sveriges Post- och Inrikes tidningar, för den 3 Mars, 7 April och 12 Maj nästnämnde år, på sätt dessa tidningsexemplar utvisa, har vid Rådstufvurätten i denna stad någon klandertalan hittills icke blifvit anmäld eller utförd, intygas Helsingfors rådhus arkiv den 14 Maj 1875.

Aug. Grönholm.

Transsumt.

År 1874 den 7 Februari förrättades af Justitie Rådmännen Hidström och Jurisutriusqve Kandidaten Bergh jemlikt Rådstufvurättens i denna Helsingfors stad den 2 innevarande Februari, på dess första afdelning under §: 2. af protokollet meddelade förordnande, laga bouppteckning efter Mamsell Anna Sara Arosin, som den 16 nästvikna Januari, utan kända arfvingar härstädes affidit, — — — — —

Summa inventarii 65,302: 79

Summa afkortning 2,795: 72

Att vi riktigt uppgifvit boet sådant det oss veterligen vid den affidnas död befanns, kunna om så påfordras med liflig ed bestyrka.

August Åkerberg.

A. F. Liljeros.

Eva Winblad.

Sålunda uppgifvit, förtecknad och värderadt intyga: Helsingfors som ofvan.

På tjenstens vägnar.
Edv. Bergh.

Carl Hidström.

Utdrag ur protokollet fördt å Rådstufvurättent i Helsingfors stad första afdelning nedannämnda dagar år 1874.

Den 29 Januari.

§ 11.

Wid det tjenstförrättande Politieborgmästaren August Åkerberg den 26 innevarande Januari under § 4 af protokollet till bevakning anmält aflidna Mamsell Anna Sara Arosins efterlemnade testamente, har Rådstufvurätten för i sagde protokoll antecknad orsak uppskjutit

ärendet till denna dag och anmäles detsamm nu ånyo af tjänstförrättande Politieborgmästaren Åkerberg, som inlemnade följande härvid upplästa prestbevis:

Embetsbetyg år 1874 N:o 1—15.

Borgå stift.

Att Demoiselle Anna Sara Arosin, som afled den 16:de i denna månad, inflyttade till denna församling år 1842 med betyg från Carlstad i Sverige enligt hvilket betyg hon befanns vara född i Nora den 19 Maj 1811 intygas härmed jemte det att om hennes närmaste arvingar intet annat är härstädes känt, än att hon dog ogift. Helsingfors den 27 Januari 1874.

Ludvig Bengelsdorff.

Kyrkosigill.

Tjänstförrättande Politieborgmästaren Åkerberg upprepade sin förut gjorda anhållan att få testamentet i tidningarna kungöra samt afträdde, medan i Rätten fattades följande.

Utslag:

Då afidna Mamsell Anna Sara Arosin i det bevakade testamentet förklarar att hon numera hvarken i sitt fädernesland Konungariket Sverige eller annorstädes äger närmare eller fjernare anförvandter, hvilken uppgift vinner styrka af hvad Pastorsembetet härstädes uti bevis af den 27 innevarande Januari intygat, varder tjänstförrättande Politieborgmästaren Åkerbergs anhållan att genom testamentets införande i allmänna tidningarne bringa detsamma till deras kännedom, hvilka möjligen kunna anse sig genom deri ingående bestämningar i sin rätt förnärmade, af Rådstufvurätten bifallen och åligger det förty tjänstförrättande Politieborgmästaren Åkerberg, att låta trenne gånger införa berörda testamente ej mindre i landets än jemväl i Sveriges officiella tidningar med antydning att klander af testamentet får vid Rådstufvurätten i laga ordning väckas inom natt och är efter det testamentet sålunda varit i tidningarna tredje resan infördt och kommer protokolls utdrag härom att utfärdas samt särskildt bevis att originala testamentet åtecknas. Afsagdt, som ofvan.

På Rådstufvurättens vägnar.

Carl Brummer.

L. Prytz.

32. *Alexandra Kiseleffs fond.*

Utdrag ur protokollet fördt i första afdelningen af Helsingfors stads Rådstufvurätt, den 21 Januari 1889.

§ 27.

Föredrogs följande af Sekreteraren i stadens Drätselkammare, Jurisutriusqvekandidaten Leonard von Pfaler denna dag till Rådstufvurättens arkiv inlemnade handlingar:

Jag Alexandra Kiseleff förklarar härmedelst min yttersta vilja, vederbörande till efterrättelse, vara följande.

3:o Till Helsingfors stadskommun tiotusen (10,000) finska mark att af stadsfullmäktige öfvertagas och förvaltas samt användas såsom grundplåt till en framtida pensionsinrättning för här i staden födda och bosatta fruntimmer, hvilka tillfölje af ålder och medellöshet äro i behof af bidrag till deras lifsbergning, och må stadsfullmäktige, eller stadens behöriga representanter, vidtaga de närmare förfogandena om pensionsinrättningens bringande till stånd. Emellertid berättigas afidne Landtmästaren Oskar Paldanis barn, först sonen Oskar Johannes Cornelius Paldani och efter hans död dottern Naema Cornelia Paldani att årligen sålänge de lefva uppbära räntan på nu ifrågakomne tiotusen (10,000) mark.

i händelse Sahlberg öfverlåter sin rätt såsom testaments exekutor till annan person, att af Sahlberg åt den efterträdande testaments exekutorn delgifvas.

Helsingfors den 21 Februari 1880.

Maria Bergman.
(Sigill).

Att Mademoiselle Maria Bergman af fri vilja och vid sundt och fullt förstånd, för undertecknade, för detta ändamål tillkallade och på en gång närvarande vittnen, förklarar förestående testamentariska förordnande, som vid tillfället af undertecknad Sandell upplästes och i alla godkändes af testatrix Bergman, vara på hennes anmodan af annan person skrifvet samt innefatta hennes yttersta vilja eller testamente; sådant samt att hon i vår närvaro egenhändigt underskrifvit detsamma intyga. Helsingfors, den 23 Februari 1880.

A. F. Sandell.
Fältkamrerare.
(Sigill).

Th. Holmström.
handlande.
(Sigill).

År 1883 den 19 Mars är vidstående testamente vid Rådstufvurättens i Helsingfors första afdelning af Kamreraren Karl Fredrik Sahlberg å egna och öfrige i testamentet nämnda testamentstagares vägnar bevakadt efter affidna Fröken Maria Bergman; intygar. Helsingfors rådhus som ofvan.

Ex officio
Axel Palander.“

34. *Helena Kristina Åkermans fond.*

Transuml.

Härmed förklarar jag min yttersta vilja vara att efter min död min kvarlätenskap och mitt bo skall fördelas på följande sätt:

10:o Hwad sedan återstår i kontanter eller värdepapper skall användas till en grundplåt för ett blifvande hem för fattiga, medellösa fruntimmer; och anhåller jag att efterlefnaden af detta sista förordnande handhafves af stadens fattigvårdsdirektion, som härför äfven, utan in-trång af alla andra myndigheter, skall förvalta dessa medel och jemväl bestämma när det af-sedda ändamålet må realiseras.

Helsingfors den 20 Februari 1883.

Helena Kristina Åkerman.
(Bomärke).

Att Enkefru Åkerman frivilligt samt vid sundt och fullt förstånd upprättat förestående te-stamente och erkänt detsamma utgöra hennes yttersta vilja, sådant intyga såsom på engång när-varande och enkom därför tillkallade vittnen. Helsingfors som ofvan.

Bruno Sirén.
Sekreterare.
uppsatt af d.o.

Knut Anthoni.
vice häradshöfding.

35. *Karolina Nyströms fond.*

Utdrag ur protokollet, fördt vid Rådstufvurättens i Helsingfors stad första afdelning den 9 Juli 1885.

§: 10.

I sin egenskap af utredningsman uti affidne Handlandeanken Karolina Nyströms efterlem-nade bo, inlemnade Handlanden Gregori Dementjoff å erhållet företräde genom antagen saktö-

1810 Juriskandidaten Gustaf Sucksdorff i afseende å laga bevakning ett utaf bemälda aflidna i fulltolen upprättade så lydande testamente:

5:0 Till fattighuset vid Edesviken i denna stad fyratusen (4,000) mark med vilkor, att räntorna på detta kapital användes att ersätta fattighuset för underhållet af de ryska församlingens grekisk-ryska trosbekännare, som blifva i fattighuset emottagna.

In fidem.

G. J. Sourander.
tf.

36. Cronstedts, Guttoffskijs och Nybergs fond.

Gåfvo Bref.

Vi undertecknade medlemmar af Direction öfver före detta Scholae-Fattigvårds och Arbetshus Inrättningen på Sveaborg, som under en lång tid, och isynnerhet de senare åren af Inrättningens tillvarelse, inhemtade mycken lugnad och tillfredsställelse af de omsorger och bemödanden hvarmed samma Inrättning af oss omvårdades och sköttes; men altsen krigets utbrott år 1808 varit satta ur tillfälle att dermed vidare fortfara; vilja och skola dock alltid vara benägne och beredde att till befrämjande af dylikt väsendteligt ändamål, efter råd och lägenhet medverka.

I detta uppsåt tillbjuda och öfverlåta vi till allmänna Fattigvårds och undervisnings Inrättningen i Helsingfors genom våra härhos bifogade förskrifningar af denna dag, jag C. O. Cronstedt (1,000) Ett Tusende Rubel, jag J. H. von Guttoffskij (1,000) Ett Tusende Rubel, jag C. P. Nyberg (500) Fem Hundrade Rubel allt Banco Assignationer; Och anordne dessa Summor tillhopa utgörande (2,500) Två Tusende fem Hundrade Rubel Banco Assignationer till ett stående Capital, som af Direction öfver sistnämnde Inrättning årligen bör förräntas och för hvilken årliga ränta fattiga barn af Finska fästningarnes förra Garnisoner, sålänge sådane i orten finnas, framför andra, böra under Directionens uppsigt och vård åtnjuta fri undervisning, icke allenast i Salighets Läran samt läsa, skriva och räkna, utan äfven i dem nyttiga handesslöjder.

Sålänge allmänna Fattigvårds och Undervisnings Inrättningen i Helsingfors varar och sitt viktiga ändamål uppfyller äger hon att denna vår donation orubbat begagna och behålla. Men i den högst oförmodade händelse att samma Inrättning förr eller senare icke svarade till sitt ändamål eller tilläfventyrs skulle uphöra, kommer denna vår donation att anses som ogjord och våra belopp deri att således till oss eller våra rättsinnehafvare återfalla.

Gifvit Hertönäs den 5 November 1816.

C. O. Cronstedt.
(Sigill).

J. H. Guttoffskij.
(Sigill).

C. W. Nyberg.
(Sigill).

37. Wilhelm Elgs fond.

Utdrag ur Capitainen Wilhelm Elgs testamente för den 23 Maj år 1828.

5:0 Helsingfors stads Fattigvård till bättre organisation af dess Fattig skola och densammas utvidgande ett stående Capital stort Tio Tusende (10,000) Riksdaler Banco i Sedlar hvaraf årliga räntan Sexhundrade Riksdaler i samma myntsart skall användas ensamt till skolans underhåll med böcker och nödige Inventarier, samt till Skole Lärarens aflöning under vilkor, att barn af bägge könen derstädes ernå fullständig undervisning i sin Christendom, räkna

och skrifva, samt från tidigaste ålder vänjas till arbetsamhet för att derifrån skickelige ingå uti Samhällets- dels Handverks- dels Tjenstehjones classen.

Rätteliga utdraget bestyrker:

F. J. Rabbe.

38. Barnhusinrättningsfonden.

Högvälborne herr Landshöfdinge och Riddare af Kejsarl. St. Annæ ordens Andra Class.

Då Försynen med sin nåd och underbara godhet välsignat mitt arbete med framgång och således rikeligen tilldelat mig dageligt bröd, har jag trodt min skyldighet fordra att äfven deraf dela med andra behöfvande. Och som Helsingfors stad är i saknad af en Barnhus Inrättning, så donerar jag till grundfond för densamma ett Capital af Två Tusende Rubel Banco Assignationer, af hvars ränta årligen hälst några fattiga barn, hvilka redan från sitt första inträde i verden sakna föräldrars vård kunna underhållas klädas och skötas. Summan är väl obetydlig, men min ringa förmåga sträcker sig för närvarande icke längre. Jag hoppas dock att agtningsvärda medborgare framdeles med betydligare tillskott öka denna fond.

Med ödmjuk anhållan det Högvälborne Herr Landshöfdingen och Riddaren täcktes förordna hvarst dessa medel skola deponeras har jag äran vördnadsfullt framlefvat.

Högvälborne Herr Landshöfdingens och Riddarens allerödmjukaste Tjenare

I. P. Chrogelius.

Rätteligen afskrifvit från bilagan, som finnes intagen under § 6 i Fattigvårds Direktiöns protokoll för den 7 Maji 1829 bestyrkes Hfors d. 18 Apr. 1842.

Christ. Avellan.

Memorial!

Sedan Högvälloffige Landshöfdinge Embetet uti vördad skrifvelse af den 12 dennes, icke allenast underrättat mig: det Respective Fattigvårds Directjonen, förklarar sig villig, att omhändertaga, och förvalta, de af underskrifven såsom grundfond till en Barnhus Inrättning härstädes donerade, Två tusende Rubel Banco assignationer, utan och i afskrift bifogat Directjonens, till Högvälloffige Landshöfdinge Embetet den 7 dennes i ämnet afgifne memorial, hvars innehåll bibringat mig den fullkomligaste öfvertygelse: att till ett nyttigt och för Samhället gagnande ändamål hafva använt min skärf; hvarutom Directjonen uti särskildt till mig aflåtit Memorial af den 14 dennes, behagat på ett utmärkt smickrande sätt betyga Sitt bifall öfver denna min Donatjon. Jag skattar mig således mer än lycklig att till en ringa del hafva kunnat realisera en mitt hjertast käraste böjelse; Och jemte det jag med största högaktning och tacksägelse emotser och erkänner Directjonens benägna åtagande: att i enlighet med min önskan ombesörja förvaltningen af ofvansagde medel, hvilka jemväl i dag till Directjonens disposition blifvit öfverlemnade, får jag ödmjukast anhålla att desamma under rubrik af Barnhus Inrättnings Fonden måtte framgent bokföras, samt för sex procentens ränta utlånas, endast emot första Inteckning uti sådan ograverad Landt Egendom, hvars värde åtminstone tre gånger öfverstiger Länet; äfvensom jag önskar att endast årliga intresset häraf måtte användas till fattiga barns underhåll och vårdande, samt understödet delas på mindre antal barn, så att ändamålet som äsyftar deras fullkomliga bärgning, måtte vinnas. Helsingfors den 16 Maji 1829.

I. P. Chrogelius.

39. Danssällskapetets i Helsingfors fond.

Transumt.

År 1833 den 20 Aprill kl. 4 e. m. sammankommo hos Herr Contracts-Prosten Professorens och Ordensledamoten E. A. Chrons H. Hr Professoren Linsén. Academiae-Adjuncten

och Ridd. Blomqvist, Rådmanen Chrons, v. Consulen Wasenius, Smeds-Åldermannen Ramstedt och Skomakaremästaren Nordin samt undertecknad Expeditions- Chef och Riddare, hvilka samt åtskillige andra Helsingfors Stads medborgare af bemälte Herr Contracts-Prost och Professor blifvit till detta sammanträde skriftligen inbjudne och på förhand underrättade, att Borserskapet i denne Stad utsett dem att med H:r Contr. Pr. och Profess. såsom Ordförande i en själfständig Committee samråda och besluta om medlen, utvägarne och sättet att lämpligast till verkställighet befordra inrättningen af en Scholae-anstalt för ungdomen af Stadens samtliga medborgare classer efter Bell- Lancasterska och Hillska undervisnings- methoden. Sedan undertecknad, på öfrige committerades anmodan, vidtagit detta Protocoll,

Upplästes följande handlingar,

1) Magistratens i Helsingfors stad bref till ofvanförmälte H:r C. Pr. Prof. och Ord. Led. af d. 12 nästvikne April sub. N:o 386.

2) En skrifvelse till nämnde Magistrat ifrån H. K. M:ts Befallningshafvande i Nylands län af d. 22 Nov. 1830 N:o 1,323 samt

3) Cancelli-Expeditionens i Kejs. Senaten för Finland bref till Högbemälte H:r Befallningshafvande för d. 2 Nov. 1830.

Sedan Herr v. Consulen Wasenius, som i egenskap af En utaf Stadens Äldste härförinnan haft befattning med förevarande ärende, upplyst, att den fond, som nu vore att för ändamålet påräkna, utgjordes

1) af förenämnde ifrån Stadens Cassa anslagne 6,000 Rubel, hvilka nu efter tillkommen ränta kunde lyftas med circa sjutusende (7,000) Rub. B:co ass:r.

2) Enskildta bidrag tid efter annan antecknade i en för ändamålet inrättad och Committee nu förelaggd Lista, upptagande till denne dag ett belopp af Tvåtusende tvåhundra tjugufem (2,225) Rubel, samt

3) En summa stor Rubel B:co ass:r, hvilken, utgörande Dans-Sällskapets i staden behållning ifrån förflutne år, blifvit förvandlad till actier i stadens under byggnad varande Societäts-Hus med vilkor, att afkomsten af desse actier borde komma nu ifrågavarande skol-inrättning till godo; — skreds till öfverläggning om frågorna vid denna inrättnings realisation.

In fidem:

Carl S. Forssman.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Directionens för Lancaster- skole inrättningen i Helsingfors stad sammanträde den 10 December 1836.

§ 5.

Wid flere föregående tillfällen har fråga blifvit väckt om försäljning af de Åttatio Actier uti härvarande Societetshus hvilka af den fordna Dans- Societeten i Helsingfors blifvit till skole- fonden förärade, och emedan nu upplystes, att åtskilliga sådana actier i sednaste tider blifvit till förmånliga priser förkytrade ansåg Directionen för lämpligast, att så fort sig göra låter skruda till försäljning af nämnde actier och derefter göra det i dem nedlagda, hittills alldeles döda capitalet fruktbart.

40. *Aurore Karamsins hemgiftsfond.*

Till Landshöfdingen öfver Nylands Län, Herr General Majoren och Riddaren Grefve Armfelt.

Till åminnelse af denne dag, då jag genom äktenskapets heliga band, blifvit förenad med

Werkelige Stats Rådet Paul Demidoff, och för att i någon mån gagna det uppväxande släktet i den stad der en stor del af min gladaste ålder förflutit, har jag med bemålte min mans bifall och samtycke, velat öfverlåta och förära,

1:o Till den vid Fattighuset härstädes inrättade såkallade Slöjd- Skola för värlösa Flickbarn,

Tio Tusende (10,000) Rubel Banco Assignationer, att användas till uppbyggande af ett tjenligt Skollhus; en lika Summa eller Tio Tusende (10,000) Rubel hvaraf den årliga räntan bör anslås till förbättrande af Lärarens och Lärarinnans lönevilkor; och Femtio Tusende (50,000) Rubel Banco Assignationer, såsom ett stående Capital, hvaraf räntan, beräknad till fyra procent och utgörande således 2,000 Rubel årligen bör användas till hemgift för fyra af de ifrån Skolan afgående flickor genom flit och redlighet sig mest utmärkt, så att en hvar af dem erhåller 500 Rubel enär de träda i sådant gifte som af Skol- styrelsen godkännes, Intill dess kommer endast räntan derå å fyra procent, att till dem årligen utbetalas, så framt de icke genom osedlighet och vanart, denne förmån förverka, i hvilket fall jemväl Capitalet återfaller till Skol- fonden, hvarföre och, vid räntans lyftning, hvarje år, genom vederbörligt Prest- betyg eller bevis af Husbonde eller Mattmoder innehafvarens goda frejd och uppförande bör bestyrkas. I all händelse förfaller utbetalningen så väl af Capitalet som ränta, då den som till åtnjutande deraf blifvit förklarad berättigad, ogift affider. Dock böra de Capital som, på sådant sätt, till Skol- fonden återgå, alltid enligt sin primitifva bestämmelse användas, det vill säga till hemgift och understöd för de ifrån Skolan afgående flickor, hvaraf antalet således kan ökas, i den mån de på detta sätt ökade tillgånger sådant medgifva. Skulle deremot, något år, bland de från Skolan afgående Elever, så många som här ofvanföre är nämndt icke finnas för- tjente af ifrågavarande understöd, kommer den dertill anslagna Summa, med derå, emellertid upplupen ränta, att framdeles, ett annat år, tilldelas de flere Elever som deraf då kunna blifva delaktige med de af mig fastställda vilkor; Och torde Skolstyrelsen i öfrigt finna lämpligt att den 21 November hvarje år bestämma valet af desse Elever, samt dem då derom underrätta.

Till försäkrande deraf att räntan å omförmålte, för detta ändamål donerade, Capital årligen, i evärdeliga tider Skol- Styrelsen tillhandahållas, skall nödig åtgärd af mig vidtagas, Imellertid biläggas härhos, förskottsvis, ett års ränta, med 2,000 Rubel, på det denne författning genast må kunna verkställas hvad de ifrån Skolan nu utgående Elever angår;

Härvid utbeder jag mig likväl få fästa följande vilkor neml:n

1:o Att Slöjd Skolan för flickor, jemte den i förening dermed varande Skola för fattiga barn af bägge könen ställes under förvaltning af fattighus Directionen, hvilken, med benäget afseende å min önskan i denne del, icke torde underlåta att i allt som rörer Skolans vigtigare angelägenheter, rådföra sig med mine föräldrar, Geheime Rådinnan Eva Gustafva Walleen, född von Willebrand och Geheime Rådet Carl Walleen, tillika med de öfrige aktningssvärda personer som till Skolans första Grundläggning hufvudsakligast bidragit, så länge de lefva och i Staden vistas. Efter deras afgång, hoppas och anhåller jag det Landshöfdingen i Länet och händelse han är gift, dess Fru, framgent täcktes åtaga sig, öfver inseedet af denne inrättning så att ändamålet dermed enligt mine välmenta afsigter på bästa sätt befrämjas.

2:o att undervisningen i Flick Skolan icke sträcket till andra ämnen, än Religion skrifva och räkna, jemte sådana enklare handarbeten och hushållsgöromål som för dugliga tjenstehjon och husmödrar inom den lägre arbetande folk- klassen äro af nöden, emedan en högre bildning hos dem som i denna Skola uppföstras, enligt min öfvertygelse, vare för dem sjelfva mer skadelig än gagnelig.

II. till den Skol inrättning för gossbarn, som igenom frivilliga sammanskott år 1830 härstädes blifvit grundlagd, men ännu icke kommit till verkställighet,

Tio Tusende (10,000) Rubel Banco Assignationer att användas på sätt Direction för den inrättning tjenligast finner, i samråd med Geheime Rådet Walleen, hvars yttrande jag önskade

att Directionen, äfven i afseende å sjelfva Skolans organisation och öfriga angelägenheter benäget ville inhemta.

Jag anhåller det behagade Herr Grefven, General Majoren och Landshöfdingen om innehållet af denna skrifvelse, underrätta vederbörande Directioner, samt de härhos bilagde Con-
tante medel, utgörande tillsammans Trettio två Tusende Rubel Banco Assignationer till dem aflemna. Helsingfors den 21 November 1836.

Aurore Demidoff.
född Stjernvall.

Rätteligen vara afskrifvit bestyrker å Landscancelliet i Helsingfors den 5 December 1836.
ex officio

Carl Wænerberg.

Till Gouverneuren öfver Nylands Län Herr General Majoren och Riddaren Grefve Armfeldt.

Då jag, under den 21 November sistledet år, anlog ett Capital af 70,000 Rubel Banco Assignationer, till förmån för den vid Fattighuset i Helsingfors inrättade Slöjd-Skola, yttrade jag väl tillika den önskan, att Styrelsen af nämnde Skola måtte öfverlätas till Stadens Fattig-Direction, hvilket äfven skedt. Men som jag sedermera erhållit underrättelse derom att den Skol-inrättning för Gossar, som genom föranstaltande och Sammanskott af Stadens Borgerskap, tillkommit, och hvartill jag äfven anslagit 10,000 Rubel Banco Assignationer, är ämnad att egenteligen upptaga fattige barn af de lägre folk-klasserne, och således, i det väsendtliga, kommer att motsvara omförmälte Skola för flickor, endast med den åtskilnad, hvad undervisningen beträffar, som begge könens olikhet fordrar och förutsätter; så skulle jag af sådan anledning, anse lämpeligast att begge dessa Skolor förenades, undar en och samma Direction, helst jemväl det nya Skollhuset för Flickorne lærer komma att uppföras å samma tomt som för Goss-Skolans räkning blifvit inköpt och hvarest Hus, för sistnämnde Skola, redan finnes uppbyggt. I Följe häraf och då Fattig-Directionen äfven yttrat den åstundan att från dess nuvarande befattning med Slöjd-Skolan för Flickor varda skild, hemställer jag om icke Eders Excellence täcktes anmoda Directionen för Goss-Skolan att denne befattning sig åtaga, så att begge Skolorne framdeles erhöles en gemensam styrelse, med de villkor min, förledit år, i detta ämne till Eders Excellence afåtne skrifvelse i öfrigt innehåller. München, den 13 December 1837.

Aurore Demidoff.
född Stjernvall.

Rätteligen vara afskrifvit, bestyrker Helsingfors Lands Cancelli den 23 Januarii 1838.
Carl Wænerberg.

Härmed tillåter och fastställer jag i bestämmelserna angående den af mig till förmon för en flickskola i Helsingfors den 21 November 1836 gjorda donationen sådan ändring, att de hemgiftsbelopp å femhundra (500) mark, som årligen utlofvas åt fyra de bästa från högre folkskolan för flickor i denne stad efter fulländad kurs afgående eleverna, få till dem, äfven om de icke ingått gifte, af folkskoldirectionen, efter noggran pröfning i hvarje särskildt fall, utbetalas, nämligen:

- 1:o om dessa elever med beröm genomgått folkskollärarinneseminarium,
- 2:o om de på samma sätt genomgått godkänd handelsskola och

3:o om de i tjugu års tid oförvittligen tjenat, helst på samma ställe eller inom samma familj; hvilket med mitt namn och insegl bekräftas.

Helsingfors, den 7 Januari 1878.

Aurore Karamzine.
(Sigill).

42. J. H. Lindroos' fond.

Transumt.

År 1855 den 16 Februari sammanträdde Direktionen för Wexel undervisningsskolorne i Helsingfors stad, hvarvid tillstädeskommo: Ordföranden Herr Geheime Rådet och Riddaren Friherr Carl Wallen samt Ledamöterna Kontrakts Prosten, Theologie Doktorn och Ordens ledamoten Erik Anders Crohms, Hanlanderne, Kommerce Rådet Johan Henrik Lindroos och vice Konsuln Lars Erik Wallén samt Justitie Rådmanen Karl Edvard Strömberg, hvilken sistnämnde jemväl förde protokollet.

§ 2.

Herr Kommerce Rådet Lindroos inlemnade en till Direktionen ställd, sålunda lydande skrift: Direktionen för Wexel undervisnings skolan i Helsingfors!

I Högädla Direktionens vård får jag härjemte ödmjukast till Wexel undervisnings skolans fonder öfverlemna tvåtusen femhundra Rubel Silfver, nemligen:

5 st. 5 % Inscriptioner å Ryska Statslånet af 1854, N:o 33,227,	
33,228, 33,229, 33,230, 33,231, a S:r Rub. 500, enl. cours 93 ³ / ₄ %	S:r Rub. 2,343: 75
Ränta derå fr. den 1/12 Oktober till den 1/12 December 154	„ 20: 85
Kontant	„ 135: 40

S:a Rub. 2,500: —

Denna ringa gåfva har jag ansett mig böra egna Wexel undervisnings skolan, hvars Direktion jag i en följd af år haft äran tillhöra, såsom ett skyldigt bevis på min tacksamhet för den rikliga bergning, Försynen nåd skänkt mig under de tjugufem år, jag varit såsom borgare och handlande i denne stad inskrifven.

Ett sorgset vittne till det utblottade tillstånd, hvori en icke ringa del af Wexel undervisnings skolans lärjungar befinner sig, har jag önskat med dessa medel grundlägga en fond, hvaraf räntan årligen skulle användas till beklädnad för de mest behöfvande bland lärjungarne.

Min ödmjuka uttryckliga vilja är således: att kapitalet S:r Rub. 2,500 oförminskadt bevaras, medan den årliga räntan användes till uppköp af kläder och skoplagg, att utdelas åt skolans lärjungar, till tvåtredjedelar af räntans belopp åt gossebarnen, för den återstående tredjedelen åt flickorna; och bör vid utdelningen näst behovet afseende fästas på barnens visade flit i läsning och goda uppförande.

Öfvertygad att Högädla Direktionen allt framgent skall med oförminskad människokärlek se skolan och dess fattiga lärjungar till godo, har jag tagit mig friheten med de donerade medlens förvaltning besvära Direktionen, tillika ödmjukt anhållande, att någon af Dess Högärade Ledamöter måtte för hvarje år åtaga sig uppköpet af nödiga kläder och skoplagg och i samråd med lärare och lärarinna vid skolan bestämma angående utdelningen af desamma, samt öfver uppköp och utdelning tillstålla Direktionen en kort redogörelse, att i likhet med öfrige verifikater skolans räkenskaper bifogas.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda.

Högädla Direktionens ödmjukaste tjenare.

J. H. Lindroos.

Helsingfors den 12 December 1854.

43. H. K. H. Nikolai Alexandrovitsch's fond.

Wälborne Herr T. f. Generaldirektör, Professor och Riddare!

Sistlidne sommar föranstaltades af mig insamling af medel, i afsigt att till minne af Hans Kejslerliga Höghet Högtsalig Storfursten Thronföljaren Nikolai Alexandrovitsch, vid det i Helsingfors tillämnade feberlasarettet inrätta en särskild efter Hans Kejslerliga Höghet benämnd afdelning. Sedan för detta ändamål blifvit tecknad tiotusenåttahundraåttatiosex mark att erläggas dels på engång dels under trenne år, samt deraf numera influtit sjutusensextiosex mark så hafva härför blifvit enligt bilagde slutsedlar invexlande hypoteksföreningens obligationer å sjutusen femhundra mark.

Förenämnde obligationer å sjutusen femhundra mark jemte den kontanta behållningen i kassan utgörande etthundra sextiotvå mark 36 penni, får lag härhos till herr t. f. Generaldirektören öfersända och derjemte bilägga sex subskriptionslistor med anhållan att herr t. f. Generaldirektören ville, jemlikt sitt benägna åtagande, förvalta dessa medel, låta i sinom tid infordra de ännu oliqviderade bidragen samt i samråd med Guvernören i länet vidtaga åtgärd till de subscriberade medlens användande till det afsedda ändamålet.

Jag ber Herr T. f. Generaldirektören emottaga försäkran om min fullkomliga högaktning.
A. Rokassovsky.

Helsingfors den $\frac{31 \text{ Oktober}}{12 \text{ November}}$ 1865.

44. Hedvig Arnells fond.

Utdrag af Rådstufvurättens i Helsingfors stad protokoll för den 7 Mars 1868.

§ 30.

I kraft af ett den 30 Oktober 1847 mellan min affidne man och mig npprättadt inbördes testamente, deri den efterlevande tillerkännes all qvarlätenskap, så i löst som fast, som finnes i boet vid enderas frånfälle, har jag funnit godt förklara min yttersta vilja vara att vid min död min qvarlätenskap må användas på följande sätt, nemligen:

1:o Gården N:o 21 i Quarteret Renen vid Constantinsgatan härstädes, äfvensom behållningen af mina kontanta penningar och skuldsedlar, som finnas i boet, skola tillfalla Helsingfors stads kommun, för att användas till underhåll af det nyligen inrättade barnhemmet härstädes.

2:o I händelse min svärmoder Enkefru Eva Maria Arnell öfverlever mig, tillkommer henne orubbad besittnings- och nyttjande rätt till ofvannämnde gård jemte all lösegendom att af henne begagnas, med undantag af de penningar och skuldsedlar, hvilka på sätt ofvan är stadgadt, tillfaller kommunen; dock fästes härvid det vilkor att räntan å dessa kontanta eller utlånade penningar utbetalas årligen till min svärmoder under hennes lifstid och att efter hennes död af samma ränta fyrahundra (400) mark finskt mynt årligen erläggas till min tjennarinna Jungfru Wilhelmina Backström så lenge hon lever, hvarutom henne vid min svärmoders död jemväl tillkommer följande persedlar: mitt guld ur jemte guld kjed, en säng med tillhörande madrass och bolster, dynor, täcken, fyra par (goda) lakan, fyra par dynvar, en soffa, sex stolar, och ett bord af mahogny, samt för öfrigt efter hennes eget val, alla de småsaker hon anser sig behöfva till sitt hushåll.

3:o Afgår af utlånade penningar genast vid min död, åttatusen (8,000) mark finskt mynt till Musikern Axel Engelbert Lindgren, samt yttermera vid min svärmoders död tolf tusen (12,000) mark; i händelse Lindgren vid mitt frånfälle vore död tillfaller dessa penningar kommunen att användas på sätt ofvan är förordnad.

Dessutom önskar jag att af min lösegendom min flygel, mina musikaler, mina böcker och bokskåp, samt allt som kan anses som konst saker må tillfalla förbemälda Lindgren, men allt det öfriga af lösegendom tillfaller Demoiselle Mathilda Duchman, vore hon död, tillkommer äfven lösegendomen barnhemmet.

Hvilket efter moget öfvervägande och af fri vilja i nedannämnde tillkallade vittnens öfvervaro med min egenhändig underskrift stadfastes. Helsingfors den 21 April 1866.

Hedvig Arnell.
(Sigill).

Som påkallade och närvarande vittnen.

Teodor Tschetschulin.
Handlande i Helsingfors.
(Sigill).

Adolf Lönnberg.
Handelskontorist.
(Sigill).

In fidem.
Edv. Bergh.

Emot det af affidne Fåkedoktorinnan Hedvig Arnell i lifstiden den 21 April 1866 skriftligen upprättade testamente har vid Rådstufvurätten härstädes någon klandertalan hittills icke blifvit anmäld eller utförd, hvilket intygas; Helsingfors Rådhusarkiv den 1 December 1869.

Ex officio.
Aug. Grönholm.

Lösen med Ch S:a 1½ mark.

År 1868 den 13 Mars verkställdes af Justitierådsmannen Julius Fredrik Gadd och Politierådsmannen Adolf Fredrik Liljeros jemlikt vederbörligt förordnande af den 7 i samma månad laga uppteckning och värdering af qvarlåtenskapen efter framlidne Slottsläkaren, Medicine och Kirurgie Doktor Henrik Edvard Arnells efterlemnade enka, Doktorinnan Hedvig Arnell, som affidit här i staden den 17 nästvikne Februari och efterlefves af Doktor Arnells moder, Handlandeanken Eva Maria Arnell samt några syskonbarn, — — — — —

Tillgång.

Silfver.

Fast egendom. Mark pmi
Gården och tomten N:o 11 vid Konstantinsgatan i kvarteret Renen i Lsta stadsdelen i denna stad . . . . . 12,400: —

Utestående säkra fordringar:

hos	Universitetetspedellen Anders Johan Blomqvist och hans hustru Anna Lovisa enligt skuldsedel af den 27 April 1863 i kapital	8,000: —
sex	procents ränta derå från den 31 Mars 1867 till den 17 sistlidne Februari, och således för 10 månader och 17 dagar	422: 67
hos	Kapellanen Erik Napoleon Bonsdorff enligt skuldsedel af den 10 Maj 1864 i Kapital	16,000: —
sex	procents ränta derå från den 25 Maj 1867 till den 17 sistlidne Februari och således för 8 månader 22 dagar	698: 67
hos	Smedmästaren Adolf Vilhelm Winqvist enligt skuldsedel af den 11 Oktober 1859 i kapital	6,400: —
sex	procents ränta derå från den 15 Oktober 1867 till den 17 sistlidne Februari och således för 4 månader och 2 dagar	130: 13.

hos	Kaptenen af 1:sta rangen A. Melan enligt skuldsedel af den 20 Augusti 1867	
	i återstående kapital	1,554: 62
sex	procents ränta derå från den 21 Januari 1868 och således för 26	6: 74
hos	Enkefru Carolina G. Stolpe enligt skuldsedel af den 23 Oktober 1865 i kapital 11,600: —	
sex	procents ränta derå från den 23 Oktober 1867 till den sistlidne Februari och	
	således för 3 månader och 24 dagar	220: 40
hos	Mansell Mathilda Durchman för obetald hushyra för tiden från den 1 De-	
	cember 1867 till den 17 sistlidne Februari	68: 44
		Summa tillgång 63,623: 87

Gäld och afkortning.

Summa afkortning 3,202: 23

För uppgifternas riktighet ansvarar under i lag stadgad edsförpligtelse.

E. M. Arnell.

Såsom närvarande vid förrättningen underskrifva:

*Axel E. Lindgren.**Mathilda S. Durchman.*

Sålunda upptecknad och värderadt, intyga Helsingfors, som ofvan.

*Julius Fr. Gadd.**A. F. Liljeros.*

MAGISTRATEN

i

Helsingfors

Till Fattigvårdsdirektionen i Helsingfors.

den 17 September 1869

N:o 1,748.

Sedan denna stads församlings medlemmar vid allmän kyrkostämma beslutit att förvaltningen af den egendom som aflidne Enkedoktorinnan Hedvig Arnell i lifstiden genom den 21 April 1866 upprättadt testamente tillagt Helsingfors stadskommun för att användas till underhåll af det nyligen inrättade barnhemmet härstädes, skulle till Fattigvårdsdirektionen öfverlemnas, så får Magistraten till Fattigvårdsdirektionen härjemte öfversända ej mindre en i stadens Kamrerarekontor uppgjord redovisning öfver de skuldsedlar och kontante medel, som till Magistraten i grund af berörde testamente aflemnats, än fyra särskilda protokollsutdrag samt uti sagde redovisning omförmälda skuldsedlar och etthundrasextiosju mark sex penni, med tillkännagifvande derhos att åtgärd icke blifvit af Magistraten vidtagen i afseende å förnyelse af den inteckning som för en af förberörde skuldsedlars innehåll den 12 Oktober 1859 blifvit fastställd uti Smedmästaren Adolf Vilhelm Vinqvist och hans hustru A. N. Vinqvist tillhörige gården N:o 2 vid Bergmangatan i kvarteret Ålen af denna stad.

På Magistratens vägnar:

*W. Zilliacus.**August Åkerberg.*

Redovisning öfver de skuldsedlar och kontanta medel, som öfverlemnats till Magistraten i denna stad och hvilka af numera aflidna Doktorinnan Hedvig Arnell i lifstiden blifvit testamenterade till Helsingfors stadskommun.

<i>Debet.</i>	Finskt mynt.
Universitets pedellen Anders Johan Blomqvist enligt skuldsedel af den 27 April 1863	8,000: —
Kapellanen Erik Napoleon Bonsdorff enligt skuldsedel af den 10 Maj 1864.	16,000: —
Smedmästaren Adolf Vilhelm Winqvist enligt skuldsedel af den 11 Oktober 1859	6,400: —
Kaptenen af 1:sta rangen A. Melan enligt skuldsedel af den 20 Augusti 1867	1,554: 62
Enkefru Karolina Stolpe enligt skuldsedel af den 23 Oktober 1865 (Hypotiserad i Föreningsbanken)	11,600: —
Influtit kontant: Af kaptenen af 1:sta rangen A. Melan verkställd kapitalafbetalning	133: 33
ränta från den 21 Januari till den 23 Maj sistlidet år	31: 61
Densamma d:o	133: 33
jemte 6 ⁰ / ₀ ränta	38: 60
Ett af Magistraten den 10 Juli 1869 uti Föreningsbanken upptaget lån på 3:ne månader	3,300: —
	Summa 47,191: 49

<i>Kredit.</i>	Finskt mynt.
Till Handlandeekan Eva Maria Arnell utbetalt för bestridande af afkortningarne vid bouppteckningen	3,200: —
6 ⁰ / ₀ ränta derå jemte 1 ⁰ / ₀ provision för ofvanstående lån intill den 10 Juli 1869 från den 23 Maj 1868	256: 36
1 ⁰ / ₀ i omsättningsprovision för 3:ne månader	8: 25
Lösen för ett protokoll till Rådman Clåsen	5: 20
Härjemte öfverlemmas:	
Universitetspedellen Blomqvists skuldsedel	8,000: —
Kapellanen Bonsdorffs d:o	16,000: —
Smedmästaren Winqvists d:o	6,400: —
Kaptenen af 1:sta rangen Melans d:o	1,554: 62
Enkefru Karolina Stolpes d:o	11,600: —
(hypotiserad i Föreningsbanken).	
Kontant härjemte.	167: 06
	Summa 47,191: 49

Helsingfors stads Kamrerarekontor den 13 September 1869.

Wilhelm Dittmar.

Att jag af Fattigvårdsdirektionen härstädes fått emottaga en af Universitets pedellen A. J. Blomqvist den 27 April 1863 till Enkefru Doktorinnan Hedvig Arnell utfärdad och af Fattigvårdsdirektionen på mig transporterad skuldsedel å åttatusen (8,000) fmärk erkännes, samt att jag derigenom tillfullo bekommit de uti benämnda Enke Doktorinnans testamente af den 21 April 1866 mig bland annat tillagde åttatusen (8,000) fmärk, som alltså härigenom qvitteras.

Helsingfors den 16 December 1869.

Axel Engelbert Lindgren.
(Sigill).

Med stöd af Helsingfors Stads församlingars vid allmän Kyrkostämma den 18 Maj detta år Fattigvårds Direktionen lemnade bemyndigande, upplåter och försäljer Direktionen härmed till Herr Protokollsekreteraren W. Margunoff den utaf affidne Enkefru Doktorinnan Hedvig Arnell i lifstiden till Helsingfors stads kommun testamenterade gården N:o 21 (gamla N:o 11) vid Konstantinsgatan i kvarteret Renen och 1:sta stadsdelen här i staden emot en öfverenskommen köpeskilling, stor tolf tusen femhundra (12,500) mark finskt mynt. — — — —

Helsingfors den 22 Augusti 1870.

På Fattigvårds Direktionens vägnar.

Aug. Fredr. Jansson.

Felix Brand.

Med omstående köp förklarar jag mig fullkomligen nöjd. Datum såsom ofvan.

W. Margunoff.
protokollsekreterare.

Bevittna:

Nils Aug. Dahlén.
Andre Kammarförvandt.

Adolf Helin.
murarmästare.

Kejsrerliga Åbo Hofrätts i Storfurstendömet Finland dom uti ett från Rådstufvurätten i Helsingfors stad på förbehållet vad till Kejsrerliga Hofrätten inkommet mål mellan ombudsmanen vid Direktionen för fattigvården i sagde stad Maurus Wijkberg genom Hofrättskanslisten Alexander Wetterhoff härstädes kärande och Musikern Axel Engelbert Lindgren genom Vicehäradshöfdingen Oskar Tammelin svarande, angående fordran, hvarom äfvensom rörande ersättning för rättegångskostnaden tvistats.

Gifven i Åbo den 5 December 1871.

rättvist ålägga Fattigvårdsdirektionen, som förvaltade Doktorinnan Arnells qvarlåtenskap, att genast emot qvitto till Musikern Lindgren utbetala ifrågavarande tolf tusen mark med fem procents årlig ränta derå från Handlandeankan Arnells dödsdag den 10 April 1870 tills full betalning följde.

finner Kejsrerliga Hofrätten skäl å bemålde Direktions vägnar icke vara anförda till ändring uti Rådstufvurättens motvådjade utslag hvarvid förty blifver beroende jemtå det Direktionen ålägges att efter nedsättning af hvad i sådant afseende fordrats med fyratio mark ersätta Musikern Lindgrens kostnad i målet härstädes. År och dag förutskrifna.

På Kejsrerliga Åbo Hofrätts vägnar:

G. F. Rotkirck.

(L. S.)

Claes Wahlberg.

Frans Trapp.

Uträkning.

Kapital	12,000: —
Ränta derå å 5 $\frac{0}{10}$ från den 10 April 1870 till den 13 December 1871 för 1	
år 8 mån. 3 dagar	1,005: —
Utdömda rättegångskostnader	40: —
	<hr/>
	S:a fmark 13,045: —

Anordning.

Ofvanupptagne *trettontusenfyrtiofem (13,045) mark* eger Fattigvårdens kassör till Musi-

kern Axel Engelbert Lindgren emot qvitto utbetala och uti Arnellska Testaments fondens räkning observera. Helsingfors den 12 December 1871.

På Fattigvårds Direktionens vägnar:

annot.

Wilh. Brummer.

Aug. Fredr. Jansson.

Maurus Wijkberg.

Qvitteras. *Axel E. Lindgren,*

45. *Johan Edvard Ollonqvists fond.*

Testamente:

Wid tanken på att det ej är menniskan beskärddt att veta tid eller stund då hon ifrån detta lifvet skiljas skall, har jag Johan Edvard Ollonqvist, under åtnjutande af god helsa, med fullt förstånd och af fri vilja velat, med upphäfvande af alla af mig härförinnan vidtagne testamentariska dispositioner, härmedelst förklara min yttersta vilja vara, att sedan jag med döden afgått, ifrån min efterlemnade egendom:

4:o Skola Åttatusen (8,000) mark tillfalla folkskolorna i denne stad, sålunda att kapitalet orubbadt förvaltas och förräntas af Direktionen för folkskolorna och den utfallande årliga räntan härå användas till beklädnad eller föda åt fattiga barn af folkskolornas elever, efter Direktionens förgodtfinnande.

Detta allt vill jag förmedelst min underskrift och mitt signets undertryckande än ytterligare bekräfta. Helsingfors den 30 November 1870.

Joh. Edv. Ollonqvist.
(Sigill).

På begäran skrifvet af

P. A. Wettberg.
Kamrerare.

Att Herr Handlanden Joh. Edv. Ollonqvist med sundt och fullt förstånd och af fri vilja för undertecknade, derföre tillkallade och på en gång närvarande vittnen, förklarar förestående afhandling, hvars innehåll är oss obekant, vara dess yttersta vilja och testamente, samt att han dess riktighet erkänt och testamentet derefter egenhändigt underskrifvit, intyga. Helsingfors den 30 Novembr 1870.

Ferd. Aspelin.
Handlande.
(Sigill).

Carl Gust. Löfholm.
Bokhållare vid Föreningsbankens i Finland central kontor i Helsingfors.
(Sigill).

År 1872 den 8 Augusti har motstående testamentariska förordnande af Direktionen för folkskolorna i denna stad bevakats. Helsingfors Rådhus, som ofvan.

In fidem.

Alarik Waselius.

Förestående afskrift af vår affidne broder och svåger handlanden Johan Edvard Ollonqvists testamente har Oss i afseende å klander af detsamma i dag delgifvits. Åbo den 16 September 1872.

C. Fr. Lindberg.

Carolina Ollonqvist.

46. Eugenie Soltikoff's fond.

Utdrag ur Rådstufvurättens i Helsingfors 1:sta afdelnings protokoll för den 11 Augusti 1873.

§ 11.

Öfversättning.

I Namn Faderns och Sons och den Heliga Andas, amen. Jag Eugenia Dmitrijevna Soltikoff, Handlandeanka, varande vid sundt förstånd och redig sinnesförfattning, men besinnande min sista lefnadsstund, har fattat det beslut att förklara min yttersta vilja rörande mig tillhöriga kapitaler samt min egendom i löst och fast. I följd häraf jag, efter mogen öfverläggning förordnar och testamenterar härigenom, det skall af de mig tillhöriga kapitalerna efter min död till nedanstående personer utgifvas; som följer: — — — — —
dessutom testamenterar jag till förmån för i Helsingfors befintliga

till feberlasarettet femhundra (500) rubel

som skedde i Helsingfors den $\frac{24 \text{ Augusti}}{5 \text{ September}}$ 1871.

Eugenia Dmitrijeva Soltikoff.
(Bomärke.)
(Sigill).

Att Handlandeankan Eugenia Dmitrijevna Soltikoff med sundt förnuft och af fri vilja erkändt detta testamente hvilket undertecknad Deineckin efter hennes begäran uppsatt, vara författadt i fullkomlig öfverensstämmelse med hennes vilja och önskan och som icke skrifkundig derunder satt sitt bomärke och vidtryckt sitt sigill, intyga såsom därför tillkallade vittnen. Ort och tid som ofvan.

Mich. Deineckin.
Senatstranslator.
(Sigill).

Ivan Sergejevitsch Baranoff.
Handlande i Helsingfors.
(Sigill).

Vasili Uschakoff.
Handlande i Helsingfors.
(Sigill).

Öfversatt af *Mich. Deineckin.*
Senatstranslator.

47. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande.

Utdrag ur Helsingfors Stadsfullmäktiges protokoll för den 19 Januari 1875.

§ 3.

Ordföranden uppläste härå en till Stadsfullmäktige ankommen skrifvelse af följande innehåll:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan åtskillige medlemmar af Helsingfors kommun under åren 1844 och 1845 tecknat sig för bidrag till en fond för dygdigt tjenstefolks belönande, och dessa medel numera befinnas uppgå till en summa stor sextusenethundrasju mark sextio penni finskt mynt, hafva undertecknade, intressenter i denna fond, vid härom hållet möte öfverenskommit att öfverlemnna sagde fond att för framtiden förvaltas af Herrar Stadsfullmäktige.

Vi få derföre äran härhos anhålla, det ville Stadsfullmäktige benäget emottaga ännämnda medel, då de af H. Borgströms kontor tillika med räkenskaperna, utvisande fondens tillkomst,

till Herrar Stadsfullmäktige aflemnas, samt derefter förvalta och disponera medlen för det uppgifna ändamålet.

Helsingfors den 2 Januari 1875.

J. Ph. Palmén.

Felix von Willebrand.

H. Borgström.

F. J. Rabbe.

Z. Topelius.

Efter någon diskussion beslöts att åt ett utskott af tre personer skulle öfverlemnas, att inkomma med yttrande om förslag rörande den åtgärd hvartill sagde skrifvelse kunde föränleda.

In fidem

B. Strén.

Helsingfors
Stadsfullmäktige
d. 2 Mars 1875.

Till Herr Kommerserådet H. Borgström ang. fonden
för dygdigt tjenstefolks belönande.

N:o 27.

Sedan åtskilliga medlemmar af denna kommun under åren 1844 och 1845 tecknat sig för bidrag till en fond för dygdigt tjenstefolks belönande samt dessa sålunda sammanbragte medel genom oafbruten förräntning numera vuxit till en summa stor 6,107 mark 60 penni hafva Herr Kommerserådet, Prokuratorn J. Ph. Palmén, Geheimerådet F. von Willebrand, Kammarrådet F. J. Rabbe och Professor Z. Topelius, å egna och öfrige här i staden ännu lefvande intressenters vägnar, till Stadsfullmäktige erbjudit sagde fond, att såsom en Helsingfors kommuns tillhörighet af Stadsfullmäktige förvaltas och fritt disponeras inom gränserna af det med fonden afsedda ändamål.

Med tacksamhet emottagande denna i ädelt syfte bildade fond, hvilken det skall blifva en kär pligt för Stadsfullmäktige att efter förmåga använda till den tjänande klassens inom kommunen sanna bästa, hafva Stadsfullmäktige under denna dag beslutat att bemälde fond skall af stadens drätselverk förvaltas och förräntas intill dess densamma uppgått till en summa af 10,000 mark, hvarefter Stadsfullmäktige vilja ingå i närmare pröfning af sättet, på hvilket fonden inom gränserna af det med densamma afsedda ändamålet må lämpligast användas; hvarom samt att Magistraten i denna stad anmodats att å Herr Kommerserådets kontor lyfta den donerade summan Stadsfullmäktige hafva äran Herr Kommerserådet underrätta jemte det Stadsfullmäktige utbe sig det Herr Kommerserådet benäget ville delgifva äfven öfriga stiftare af fonden Stadsfullmäktiges förbemälde beslut.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Meckelin.

Th. Wegelius.

48. Klara Wilhelmina Törmäläs fond.

Utdrag ur Rådstufvurättens i Helsingfors stad protokoll fördt i första afdelningen den 8 Juni 1876.

§ 4.

„Folkskolelärarinnan Klara Wilhelmina Törmäläs den 29 nästvikne Maj kl. 10 f. m. vid sundt och fullt förstånd och af fri vilja inför tvenne på en gång närvarande tillkallade vittnen, Herr Apotekaren C. A. Ekman och Herr Senatskopisten A. W. Laurén afgifna muntliga testamente är af följande lydelse:

Härmedelst förklarar jag min yttersta vilja vara:

6:o. Återstoden af all den min förmögenhet, som jag enligt lag äger att disponera öfver, doneras till en grundfond till ett blifvande hem för trogna ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors.

In fidem:
Alarik Waselius.

År 1876 den 15 December påbörjades af Justitierådmannen August Åkerberg och tjänstförrättande Justitierådmannen Vicehäradshöfdingen Herman Tranberg, jemlikt Rådstufvurättens i denna stad den 4 i samma månad meddelade förordnande, arfskifte efter Folkskolelärarinnan Klara Wilhelmina Törmälä.

<i>Fonden för blifvande hem för trogna ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors.</i>			
Hälften i gården	10,000:—	Hälften af den in-tecknade skulden	1,650:—
dito i penningarna	108: 93	dito i öfrig förkortning	593: 19 ¹ / ₂
dito i värdet för den aflidnas enskilda tillgångar	129: 87 ¹ / ₂	Legaterna i lösöre-persedlar	259: 75
Hälften af osäkra fordringar	80:—	dito till Albert Ivar Granberg	200:—
		dito till Hugo Hinnerichsen	200:—
		dito till Karin Dagmar Landén	100:—
		dito till Erika Lindfors	100:—
		Saldo	7,215: 86
<hr/>		<hr/>	
Summa 10,318: 81		Summa 10,318: 80 ¹ / ₂	

Såsom närvarande vid förrättningen underskrifva

Jonas Eriksson.

Erik Eriksson.

gn. *Rudolf Elving.*

Sälunda skiftadt intyggar som ofvan

På tjänstens vägnar:

August Åkerberg.

Henr. Borenius.

Ab. Landén.

Herman Tranberg.

f.d.

Köpekontrakt.

Jemte det vi undertecknade under denna dag afslutat köp om gården och tomten N:o 6 vid Annegatan i kvarteret Lärkan af denna Helsingfors stad, hvilken fastighet jemlikt ett af framlidna Folkskolelärarinnan Klara Wilhelmina Törmälä i lifstiden uppgjortt testamente, efter hennes den 2 Juni 1876 timade död skiftats emellan oss Jonas och Erik Eriksson samt en af Klara Wilhelmina Törmälä genom berörda testamente stiftad grundfond till ett blifvande hem för trogna ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors, är emellan oss Jonas och Erik Eriksson samt Henrik Borenius i egenskap af säljare, den sistnämnde å nämnda fonds vägnar i grund af Magistratens i denna stad den 19 nästvikne Mars derom gifna förordande, och mig A. F. Girsén såsom köpare öfverenskommet och aftaladt som följer:

1:o. Af den fastställda köpeskillingen, stor tretiosextusen (36,000) finska mark, qvitteras tjugutvåtusen (22,000) mark härmedelst såsom nu erlagde till Vägmästaren Abel Landén i dennes egenskap af utredningsman i Klara Wilhelmina Törmäläs efterlemnade bo.

2:o. Återstående fjortontusen (14,000) mark å hvilka skuldsedel nu blifvit af köparen utfärdad, skola sex månader efter å någondera sidan skedd uppsägning betalas till skuldsedelns innehafvare, hvilken jemväl eger å summan uppbära fem procents årlig ränta räknadt från

denna dag; och är skuldsedelns innehafvare berättigad att, utan köparens vidare hörande, vinna in-teckning i den försålda gården N:o 6 vid Annegatan i kvarteret Lärkan, till säkerhet för fullgörandet af köparens i denna punkt åtagne förbindelser. — — — — —

Helsingfors den 11 April 1877.

Jonas Eriksson för egen del, samt, såsom ombud för min broder *Erik Eriksson* och dess hustru *Lovisa Kristina Eriksson* enligt fullmakt.

Henr. Borenius.

Godkännes

A. F. Girsén.

Bevittna:

A. Collan.

Apotekare.

Rudolf Elving.

Vice Häradshöfding.

49. *Helsingfors Sparbanks fond.*

Till Folkskoledirektionen i Helsingfors stad.

Enligt Direktionens för Helsingfors stads Sparbank förslag hafva sparbankens Principaler vid i dag hållet sammanträde beslutit att af Sparbankens behållne medel för år 1873 anslå en summa stor ettusen mark, till bildande af en fond, hvaraf den årliga räntan, enligt Folkskoledirektionens bepröfvande, finge användas till premier åt elever i i folkskolorne i Helsingfors stad, hvilka utmärkt sig genom flit och godt uppförande; Och få Principalerna äran detta Folkskoledirektionen härigenom meddela, med underrättelse derjemte att medlen stå att lyftas å Sparbanken emot qvitto. Helsingfors, den 19 November 1874.

På Sparbanksprincipalernes vägnar:

Frans Johan Rabbe.

Albert Elfvengren.

Till Folkskoledirektionen i Helsingfors stad.

På derom gjord framställning hafva Sparbankens i Helsingfors stad Principaler vid i dag hållet sammanträde af Sparbankens behållna medel för år 1874 anslagit en summa stor ettusen mark till bildande af en fond, hvaraf den årliga räntan, enligt Folkskoledirektionens bepröfvande, finge användas till premier åt elever i folkskolorne i Helsingfors stad, hvilka utmärkt sig genom flit och godt uppförande; och få Principalerna äran detta Folkskoledirektionen härigenom meddela, med underrättelse derjemte att medlen stå att lyftas å Sparbanken emot qvitto. Helsingfors, den 24 Maj 1875.

På Sparbanksprincipalernes vägnar:

J. Ph. Palmén.

Albert Elfvengren.

Helsingfors den 1 September 1877.

Till Direktionen för Helsingfors folkskolor!

Wid principalernes för Helsingfors Sparbank senaste sammanträde beslöts att af Sparbankens vinst under sistlidet år till Direktionen för folkskolorna öfverlemna tvåtusen (2,000) mark för ökande af den under Direktionens förvaltning stående fond, hvares räntor användas till premier åt elever vid folkskolorna. Om detta beslut har jag äran härmedelst underrätta.

Enligt uppdrag:

E. Ascholin.

Sekreterare i Sparbankens Direktion.

50. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiifond för gossar i stadens folkskolor.

Helsingfors Utskänkningsaktiebolag har af sina vinstmedel anslagit:
 den 20 mars 1876 „till en stipendiifond för gossar i stadens folkskolor“ . . . . . *Små*: 2,000: —
 den 21 mars 1877 „till stipendiifonden för gossar i stadens folkskolor“ . . . . . „ 4,000: —
 och den 8 april 1878 „till stipendiifonden för gossar i stadens folkskolor“ . . . . . „ 4,000: —

Att förestående uppgifter öfverensstämma med de vid Helsingfors Utskänknings aktiebolags årsstämmor förda protokoll, intygar. Helsingfors, 11 Januari 1886.

Viktor Öhberg.

ordförande i styrelsen för Helsingfors
 Utskänkningsaktiebolag.

51. Makarna Silfvius' donationsfond.

Transumt.

Med afseende å den ömhet och tillgifvenhet, som emellan oss undertecknade äkta makar städe varit rådande, samt emedan vårt äktenskap icke blifvit välsignadt med några bröstarfvingar, förklara vi härmedelst vår yttersta vilja vara, att när endera af oss med döden afgått, skola boets alla tillgångar, af hvad namn och beskaffenhet de än vara må, fortfara att tillhöra den efterlevande. Då jemväl han eller hon aflidit, skall all den qvarlätenskap, som då finnes i behåll, fördelas på följande sätt.

4:o Utaf återstående sex tolfte delar ($\frac{6}{12}$) eller hälften af den efter vår hvarderas död i behåll varande qvarlätenskapen tillfalla två tolfte delar ($\frac{2}{12}$) Kyrkslätt socken och fyra tolfte delar ($\frac{4}{12}$) Helsingfors stad, att under benämning af „makarna Silfvii donationsfond“ särskildt inom hvardera kommunen orubbadt förvaltas såsom stående kapital, hvaraf årliga räntan bör af kommunen samvetsgrannt användas såsom bidrag till bekostande af såväl finsk som svensk folkskola inom densamma.

Dock åligger Helsingfors stad att af årsräntan å de staden sålunda tillagda fyra tolfte delarne utaf vår qvarlätenskap årligen inom januari månad åt följande tvenne personer, under hela deras återstående lifstid, främst utbetala såsom följer:

a) Ettusen femhundra (1,500) mark om året åt min, Gustafva Fredrika Silfvii kära syster, mademoiselle Margaretha Elisabeth Lindroos, som under hela den tid vi varit gifta haft sitt hem hos oss och härmedelst jemväl, äfven om hon skulle öfverlefva oss, intill dödodag tillförsäkras kostnadsfri bostad i tvenne rum efter eget val i vår nu egande gård N:o 13 vid Kyrkogatan i denna Helsingfors stad; anhållande vi slutligen att nästnämnde 1,500 mark hvarje gång måtte till henne hemsändas.

b) Ettusentvåhundra (1,200) mark om året åt vår under tredje punkten nämnda trotjänarinna Ulrika Lovisa Holmberg.

Detta testamente, som vi af fri vilja och efter moget öfvervägande i två exemplar upprättat, så att hvardera af oss för egen räkning får ett exemplar deraf, hafve vi till yttermera visso med våra namns egenhändiga underskrifter och våra sigill i derföre tillkallade gode mäns närvaro försett. Helsingfors, den 22 Maj 1877.

E. J. Silfvius.
 (Sigill).

Gustafva Fredrika Silfvius.
 (Sigill).

Att handlanden Erik Johan Silfvius och hans maka Gustafva Fredrika Silfvius, född Lindroos, med sundt förstånd och af fri vilja för undertecknade, derföre tillkallade och på en gång närvarande vittnen, förklarar förestående afhandling, hvars innehåll icke är oss andra, utom un-

dertecknad Borg, bekant, vara deras yttersta vilja och testamente, samt att de hvardera dess riktighet erkänt och testamentet derefter i vår närvaro egenhändigt underskrifvit och med sitt sigill försett, intyga. Helsingfors den 22 Maj 1877.

Hugo Serenius.

Kontorist.
(Sigill).

K. F. Sahlberg.
Kamrerare vid öfverstyrelsen för väg-
och vattenkommunikationerna
(Sigill).

Carl Gust. Borg.

Direktör i Finlands statskontor
testamentets författare.
(Sigill).

M. Wænerberg.
Filosofie magister.
(Sigill).

52. *Mindre handelsborgaresocietetens fond.*

År 1879 den 27 Januari Måndag klockan 11 förmiddagen sammanträdde uti rådhuset i Helsingfors till Magistrat på afdelning: Politieborgmästaren Palmgren, Justitierådmannen Åkerberg, Politierådmannen Salin samt t. f. Politierådmannen Stenius.

Protokollet fördes af t. f. notarien Sourander.

§ 41.

Då magistraten nu företog till vidare handläggning det under § 1. af protokollet för den 20 innevarande Januari senast handlagda, men härtill uppskjutna ärendet, angående användandet af mindre borgarenes i denna stad understöds- och pensionskassa, inställde sig på upprop följande delägare i sagda kassa, nämligen Handlanden Georg Barkoff, Vårdshusidkarene Sergej Nikolajeff, Vilhelm Nyström, Carl Axel Sundqvist och Carl August Strandberg, Borgaren Michael Polykarpoff samt Borgarens Vera Verikoff.

Då vederbörande erhöilo del af Stadsfullmäktiges till Magistraten afåtna skrifvelse instämde förberörda kassadelegare af den lutherska trosbekännelsen i allo uti Stadsfullmäktiges i skrifvelsen omförmälda beslut, hvaremot kassans delegare af den grekisk-ryska trosbekännelsen förklarade, att deras önskan varit att ena hälften af kassan skulle öfverlemnas icke till Direktionen för stadens svenska och finska folkskolor, på sätt Stadsfullmäktige syntes hafva antagit, utan till Direktionen för den särskilda folkskola, som finnes inrättad inom den grekisk-ryska församlingen i denna stad.

Sedan vederbörande härå på tillsägelse afträdt, öfverlade Magistraten till följande

Beslut:

Med anledning af hvad de delegare i ännämnda kassa, hvilka höra till den grekisk-ryska församlingen, ofvanföre förklarar, vill Magistraten inhemta Stadsfullmäktiges yttrande huruvida de hafva något att påminna deremot att ena hälften af kassan öfverlemnas till Direktionen för ryska församlingens folkskola i denna stad för att, på sätt föreslaget blifvit, användas till understöd åt mindre bemedlade barn i sagda skola, hvarefter och sedan Stadsfullmäktige yttrande i saken afgifvit, vidare på Magistraten deri ankommande åtgärd skall vidtagas. Afsagdt.

År 1879 den 12 Mars, onsdag, klockan elfva före middagen, sammanträdde uti Rådhuset i Helsingfors till Magistrat på afdelning; Politieborgmästaren Palmgren, Justitierådmannen Åkerberg, Politierådmännen Salin och Liljeros samt t. f. Politierådmannen Stenius.

Protokollet fördes af t. f. notarien Sourander.

§ 16.

Sedan Magistraten jemlikt sitt den 27 sistlidna Januari under § 41 af protokollet fattade beslut, uti skrifvelse af samma dag affordrat Stadsfullmäktige i denna stad ytterligare yttrande i ärendet, angående användandet af mindre borgarenes i denna stad understöds- och pensionskassa, så hafva Stadsfullmäktige i sådant afseende till Magistraten aflåtit en sålydande svarsskrifvelse:

Till Magistraten i Helsingfors.

Helsingfors den 25 Februari 1879.

N:o 112.

Sedan Stadsfullmäktige under den 18 sistlidne December i ärendet angående användandet af mindre borgarenes i denna stad understöds- och pensionskassa, förklarar att Stadsfullmäktige icke hade något emot att sagde kassa emottages af Direktionen för stadens svenska och finska folkskolor för att förvaltas och användas, ena hälften till understöd åt barn af den lutherska församlingen och andra hälften åt barn af den grekisk-ryska trosbekännelsen, så hafva, enligt hvad Magistraten i skrifvelse för den 27 nästlidne Januari delgifvit Stadsfullmäktige, kassans delegare af sistnämnda trosbekännelse inför Magistraten tillkännagifvit, att deras önskan blifvit missförstådd, emedan de haft för afsigt att öfverlemnas sin hälft af förenämnda kassa till Direktionen för den särskilda folkskola, som finnes inrättad inom den grekisk-ryska församlingen i denna stad.

Med anledning häraf få Stadsfullmäktige, i afseende å vederbörandes förständigande, äran meddela, det Stadsfullmäktige för sin del icke hafva något att erinra deremot, att ena hälften af ofvanberörda kassa öfverlemnas till Direktionen för grekisk-ryska församlingens folkskola i denna stad för att användas till understöd åt mindre bemedlade barn i sagda skola.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

J. A. Estlander.

Efter uppläsandet häraf tog Magistraten ärendet i slutligt öfvervägande, och pröfvade dervid skäligen bifalla till de af delegarene i mindre borgarenes i denna stad understöds- och pensionskassa i saken framstälde förslag, i följd hvaraf sagda kassa skulle öfverlemnas, till ena hälften till Direktionen för stadens finska och svenska folkskolor samt till den andra hälften till Direktionen för den särskilda folkskola, som finnes inrättad inom den grekisk-ryska församlingen i denna stad, för att användas förstnämnda hälft till understöd åt skolbarn af den lutherska församlingen och andra hälften åt skolbarn af den grekisk-ryska trosbekännelsen; hvarom Handlanden Georg Barkoff, hvilken från början anhängiggjort detta ärende, samt Direktionerne för de finska och svenska folkskolorna samt den inom grekisk-ryska församlingen i denna stad inrättade folkskola skulle underrättas, Handlanden Barkoff genom stadsbetjente, Direktionen för de svenska och finska folkskolorna genom protokollsutdrag, hvartill de ifrågasvarande kassa rörande handlingar skulle biläggas, samt Direktionen för den grekisk-ryska församlingen genom bref. Antecknadt.

53. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond till en asyl för vanartade barn.

Utdrag ur protokollet, fördt vid Helsingfors Utskänkningsaktiebolags ordinarie bolagsstämma den 22 Mars 1880.

---

§ 8.

Härpå företogs till afgörande frågan om användande af bolagets årsvinst — — —

Med anledning af bestyrelsens förslag att till en fond för uppförande af en asyl för vanartade barn anslå 20,000 mark yttrade

herr *Höijer*, det han, ehuru nogsam inseeende och erkännande det stora och behjertansvärda ändamål, hvartill detta anslag förordats, likväl hade gerna sett, att bolaget skulle hafva lemnat medel till en annan inrättning, som enligt hans åsigt skulle uträtta mera godt än den föreslagna asylen, nemligen ett hittebarnshus i staden, hvaraf behovet syntes vara synnerligen stort. Behovet af en asyl för vanartade barn måste anses vara temligen tillgodosedt derigenom, att kommunen för en jmförelsevis ganska obetydlig kostnad eller 40 mark kunde få sådana barn intagna och uppfostrade i den för dylikt ändamål inrättade anstalten i Mörskom.

Efter någon diskussion, som hufvudsakligast rörde sig omkring den större eller mindre gagneligheten af den ena eller andra af de ifrågastående inrättningarne, dervid herrar *Heikel*, *Spåre* och *Öhman* varmt yttrade sig för anslaget beviljande till en asyl för vanartade barn, hvarjemte den förstnämnde angående anstalten i Mörskom anmärkte, att densamma för närvarande vore otillräcklig för behovet och dessutom i den närmaste framtiden torde komma att indragas, beslöt stämman att med godkännande af bestyrelsens förslag anslå till en grundfond för uppförande af en asyl för vanartade barn, att öfverlemnas till stadens förvaltning, 20,000 mark.

Utdragets riktighet bestyrker

Viktor Öhberg.

54 o. 55. H. K. M. Alexander II:s Stipendiifonder för folkskolorna och realskolan.

Utdrag ur Helsingfors Stadsfullmäktiges protokoll för den 23 Oktober 1883.

§ 17.

Föredrogs utskottsbetänkandet N:o 13 (se detta).

Utskottets förslag blef af Stfge godkänt.

In fidem

Alexis Gripenberg.

N:o 13.

Stadsfullmäktige i Helsingfors.

1883.

Utskottsyttrende angående användningen af räntorna å de i anledning af regeringsjubileet den 2 Mars 1880 insamlade stipendiifonderna.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 21 sistlidne Maj anmälte Drätselkammaren, med biläggande af behöriga redovisningar, att beloppet af de medel, som genom anteckning af frivilliga bidrag i anledning af regeringsjubileet den 2 Mars 1880 influtit till förmån för stipendier vid kommunens läroverk, utgjorde sammanlagdt 25,081 mark 16 penni hvaraf på grund af de vid teckningarna gjorda förbehåll belöpte sig:

å kommunens skolor utan närmare åtskilnad . . .	<i>Smc</i>	23,824: 15
å folkskolorna " " " . . .	"	561: 40
å svenska folkskolorna " " " . . .	"	614: 46
å finska folkskolorna " " " . . .	"	81: 15

Summa 25,081: 16

I sammanhang härmed anhöll Drätselkammaren om föreskrift af Fullmäktige såväl derom, huruledes ifrågavarande för kommunens egna läroinrättningar bildade stipendiefonder skulle placeras och förvaltas, som ock angående sättet för disponerande af räntorna å fonderna, för de med dem afsedda ändamål, hvarjemte kammaren för sin del föreslog, att sagde fonder skulle placeras uti finska statsverkets eller hypoteksföreningens obligationer, hvilkas uppköpande då skulle af kammaren ombesörjas.

Med bifall till detta Drätselkammarens förslag i afseende å placeringen af ifrågavarande stipendiefonder, beslöto Stadsfullmäktige vid sitt sammanträde den 19 sistlidne Juni uppdraga åt undertecknade såsom ett särskildt utskott att föreslå allmänna bestämningar angående sättet för disposition af räntorna å det insamlade kapitalet i och för främjande af det dermed afsedda ändamålet.

Vid fullgörandet af sitt uppdrag har utskottet främst uppmärksammat att då till „kommunens skolor“ förutom folkskolorna otvifvelaktigt måste hänföras äfven realskolan, hvars underhåll delvis bekostas af kommunen, bör ock af de för kommunens skolor i gemen insamlade stipendiemedlen en del komma realskolan till godo. Då det sedan gäلت att afgöra, huru stor del af den ifrågavarande summan, *Fin.* 23,824: 15, borde tillfalla realskolan och huru mycket folkskolan, har utskottet ej kunnat finna någon lämpligare delningsgrund än den som sjelfmant erbjuder sig i proportionen mellan antalet elever i de olika läroverken. Enligt denna proportion, som utgör 1:18 komme ungefär *Fin.* 1,300 på realskolans andel, återstoden på folkskolornas. Utskottet får derföre främst hemställa huruvida icke Stadsfullmäktige ville besluta att af ofvansagda stipendiemedel, *Fin.* 23,824: 15, hvilka insamlats till förmån för kommunens skolor utan närmare åtskilnad, bestämma *Fin.* 1,300 till stipendiefond för realskolan och återstoden för stadens folkskolor.

I afseende å den framtida dispositionen af fondernas räntor har utskottet trott det mest öfverensstämma med gifvarnes afsigter om desamma vid hvarje läseårs slut, såsom vanliga stipendier eller belöningar utdelades till uppmuntran åt elever, som gjordt sig deraf förtjente. Det närmare bestämmandet angående stipendiernas fördelning har utskottet åter ansett böra tillerkännas skolornas styrelser, d. v. s. folkskoledirektionen och realskolans lärarekollegium, utan att några detaljerade föreskrifter i detta afseende borde binda deras beslutanderätt. Erfarenheten vid dylika stipendiernas utdelning visar dagligen att svårigheter uppstå då man genom stränga begränsningar vill i detalj bestämma sitt handlingssätt för framtiden. De på förhand gifna föreskrifterna råka i strid med hvad hänsynen till de för ögonblicket bestående förhållandena kräfvat och man tvingas att på ett eller annat sätt söka kringgå de fastställda stadgandena. I betraktande häraf har utskottet ock afstått ifrån att söka föreslå några närmare bestämmelser hvarken beträffande stipendiernas storlek eller de egenskaper hos eleverna i afseende å hemort, medellöshet m. m. som kunde utgöra vilkor för stipendiernas erhållande.

Och får utskottet på grund af det anförda föreslå

att öfverlemna åt folkskoledirektionen och lärarekollegiet vid realskolan att vid hvarje läseårs slut utdela de ifrån ofvanberörda stipendiefonder härflytande räntor såsom stipendier eller belöningar åt sådana elever vid resp. skolor, som gjordt sig deraf förtjente.

Helsingfors den 15 Oktober 1883.

E. J. Mellberg.
Viktor Öhberg.

V. Selling.
Oskar Dannholm.
I. Wegelius.

56. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiefond för realskolan.

Utdrag ur protokollet fördt vid Helsingfors Utskänkningsaktiebolags ordinarie bolagsstämma den 29 Mars 1883.

§ 7.

Då derefter styrelsens förslag till användning af sistlidet års vinst föredrogs, — — —

§ 13.

Utan meningsskiljaktighet gillade stämman förslagen att bevilja åt
9:o) Realskolan, med förbehåll att endast räntan årligen användes till premier åt de bästa
af skolans elever, *Sum.* 3,000: — — — — —

Utdrag ur protokollet fördt vid Styrelsens för Helsingfors Utskänkningsaktiebolags sammanträde den 11 April 1883.

§ 6.

Det vid senaste bolagsstämma förda protokollet föredrogs och i sammanhang dermed en anordning å de af stämman beslutade donationer; och beslöt härvid Styrelsen att å anslaget till friherrinnan Aminoffs barnkrubba — — — — — i afseende å det till realskolans premiefond beviljade anslaget på 3,000 mark beslöts att öfverlemna detsamma åt Drätselkammaren med anmodan att för beloppet uppköpa stadslåneobligationer och sedan åt realskolan årligen utdela räntan.

Förestående tvenne utdrags riktighet intyggar

Viktor Öhberg.

57. Carl Rosengrens fond.

Testamentarisk afhandling.

Härmedelst har jag vid sundt förnuft och redig sinnesförfattning samt efter moget betänkande velat förordna om min kvarlåtenskap efter min död på följande sätt, nemligen:

1:o Sedan skulderna i boet och alla andra nödiga utgifter för min anständiga begrafning och sjukvård blifvit erlagde, testamenterar jag öfverst hälften af min kvarlåtenskap såväl i löst som fast till min trogna tjenarinna Kandidatenkan Ulrika Feodoroff, född Lindström, som äfven äger sitta i orubbad bo ett år efter min död, hvarefter kvarlåtenskapen utan någon redovisningsskyldighet för influtna hyror först efter denna afhandling kommer att fördelas.

2:o Utaf den kvarblifvande andra hälften af min kvarlåtenskap kommer med räntan först och främst min grafvård allt framgent årligen ordentligen ansas och underhållas, samt årligen utbetalas till julen åt min släktinge Arbetskarlen Lindfors samt förre Vaktmästaren Karlsson etthundra mark, sålänge de lefva samt med återstoden meddelas de nödvändiga första skolkunkskaper åt någre värlöse och fattige gossebarn här i staden i två år, hvad gossebarnen angår likväl först sedan det testamenterade kapitalet först i tio år blifvit förräntad.

3:o Sedan boet på ofvannämndt sätt efter ett år efter min död blifvit fördeladt, berättigas Enkefru Feodoroff, att efter å fastigheten åsatt värde äfven tillösa sig den andra hälften, i den händelse hon finner sig dertill befogad, hvilken andel i sådant fall ej får på några vilkor försäljas.

4:o Äger vederbörande domstol att bestämma om hvem som efter den bestämda tiden kommer att öfvertaga och förvalta den andra hälften af den borttestamenterade egendomen och allt framgent fullfölja testamentets bestämmelser och för det

5:o Äger hvarken mine närmare eller fjernare släktingar eller anförvandter samt grannar, på några vilkor ej tillträda eller göra anspråk på arf efter min död, hvilka härmedelst alltså utslutes. Helsingfors den 5 November 1884.

Carl Rosengren.
Gårdsegare.

Att testator Karl Rosengren af fri vilja och sundt förnuft samt redig sinnesförfattning förklarar detta testamentariska förordnande vara hans yttersta vilja, samt att han egenhändigt

undertecknat detsamma i vår i sådant afseende tillkallade närvaro, intyga undertecknade såsom på en gång närvarande, dag som ofvan.

A. Wahlroos.
f. d. Kronolänsman.
Skrifvet af d:o.

David Lassila.
Fil. kandidat.
Lärare i matem. och fysik.
J. F. Sjöberg.
Handelsbokhållare.

Denna afskrifts enlighet med originala testamentet bestyrka

Jul. Forsén.
Senatskanslist.

Mauritz Hornborg.
Vicehäradshöfding.

År 1887 den 21 April är förestående testamente vid Rådstufvurätten bevakadt af Helsingfors stads Drättselkammare, intygar: Helsingfors rådhus, som ofvan.

In fidem.
Edvard Loo.

Lösen 2 mark.

Utdrag ur Rådstufvurättens i Helsingfors stad lagfarts protokoll den 8 April 1889.

§ 1.

Ordföranden i stadens Drättselkammare, Vicehäradshöfdingen Alfred Norrmén inlemnade styrkt afskrift af ett utaf affidne Gårdsegaren Carl Rosengren i lifstiden skriftligen upprättadt testamente, hvilken afskrift med derå tillkommen anteckning är af följande lydelse:

-----
efter uppläsandet hvaraf vicehäradshöfdingen Norrmén anhöll att Rådstufvurätten, jemlikt föreskriften i testamentet, måtte bestämma hvem som komme att öfvertaga och förvalta den staden genom testamentet tillfallna egendom, hvarhos Vicehäradshöfdingen Norrmén förklarade stadens Drättselkammare villig att detta uppdrag öfvertaga.

Sökanden antyddes härå träda af och Rådstufvurätten öfverlade till följande

Utslag:

Rådstufvurätten finner skäligt förordna Helsingfors Drättselkammare att sitt åtagande likmätigt å stadens vägnar omhändertaga de staden genom ofvanberörda testamente tillfallne tillgångar och dessa särskildt förvalta samt för förvaltningen årligen afemna redovisningen till de för hvarje särskildt år utsedde revisorer; börande Drättselkammaren härvid ställa sig lag och författningar till noggran efter rättelse. Som afsades. Ort och tid förutskrifne.

På Rådstufvurättens vägnar:

Oskar Palmgren.

Viktor Ekroos.

58. Julie Thiléns fond.

Transumt.

Efter mogen öfverläggning, vid sundt förstånd och af fri vilja har jag, som på grund af en emellan min framlidna älskade hustru och mig upprättadt samt efter hennes död behörigen bevakadt inbördes testamente, är ensam egare af all vårt bo tillhörig såväl lös som fast egendom, beträffande min qvarlåtenskap genom detta testamente i öfverensstämmelse jemväl med de önsknigar min hustru i detta afseende i lifstiden för mig uttalat, stadgat och förordnat som följer:

10:o Efter det ofvanstående förordnanden blifvit fullgjorda, samt de skulder för hvilka jag vid min död tilläfvventyrs häftar, äfvensom exekutor testamenti tillhörande arvode och öfriga utgifter för boets realisering m. m. blifvit liqviderade, skall den återstående behållna sum-

man öfverlemnas till Drätselkammaren i Helsingfors för att under namn „Senatorskan Julie Thiléns fond“ af Drätselkammaren förvaltas och förräntas under Stadsfullmäktiges kontroll; och skall från denna fond af Drätselkammaren utbetalas:

a) Till kontrollören Akates Mallén för hans pupill förbemälde Arthur Malléns uppfostran trehundra (300) mark årligen till och med år 1893.

b) Till fru Adolfina Mallén etthundra (100) mark om året så länge hon lefver.

c) för underhåll af grafvård, staket och planteringar å min hustrus och min graf ända till etthundra (100) mark årligen.

Il:o Sedan den i nästföregående punkt omnämnda summa genom densammes förräntande stigit till belopp af tvåhundra femtiotusen (250,000) mark, skall den derå utfallande årliga räntan, efter afdrag af hvad till de i samma punkt upptagna ändamål kan åtgå, användas på följande sätt, nemligen:

a) räntan å femtiotusen (50,000) mark remiteras oafkortad till Guvernören öfver St: Michels län för att under namn „Senatorskan Julie Thiléns legat“ af bemälde Guvernör i samråd med dem han för ändamålet vill tillkalla årligen fördelas bland arbetsamma gamla ogifta fruntimmer och nödställda enkor af ståndspersonsklassen i nästsgde län och

b) återstående räntan å tvåhundra femtiotusen (250,000) mark användas för fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete och öfverlemnas i sådant afseende årligen till den bestyrelse eller förening, hvilken sysselsätter sig med denna memiskovänliga angelägenhet;

Helsingfors, den 3 Juni år 1887.

T. Thilén.
Senator och Generallöjtnant.
(Sigill).

Att Herr Generallöjtnanten och riddaren Theodor Thilén vid fullkomligt redig sinnesförfattning och af fri vilja egenhändigt underskrifvit förestående afhandling, hvilken Herr Generallöjtnanten Thilén förklarar vara hans yttersta vilja och testamente; sådant intyga underskrifne på en gång närvarande, därför tillkallade vittnen. Helsingfors, den 3 Juni 1887.

Hjalmar Palin.
Öfverste.
(Sigill).

Vilhelm Dittmar.
Hofråd.
(Sigill).

Ivar Palin.
Stabskapten.
(Sigill).

År 1887 den 21 November har detta testamente vid Rådstufvurätten i Helsingfors stad bevakats af Stabskaptenen Albert Prokope, Guvernören i St: Michels län, Direktionen för sagda läns Landtbrukssällskap, Enkefru Adolfina Mallén, och Kontrollören Achates Eugen Mallén, den sistnämnde såsom förmyndare för lyceisten Arthur Mallén; intygar: Helsingfors rådhus, som ofvan:

Lösen 2 mark.

Ex officio.
Edvard Loo.

59. *J. A. J. Pippingskölds fond.*

Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stads protokoll för den 11 December 1886.

§ 17.

Sedan Magistraten, jemlikt den 2 sistlidne Oktober under § 5 af protokollet fattadt beslut, uti skrifvelse hos Stadsfullmäktige anhållit, att en af Professorn J. A. J. Pippingsköld do-

nerad fond „för värnlösa mödrar“ finge i stadskassans hvalf förvaras samt bokföras i drätselkontoret, hafva Fullmäktige numera tillsändt Magistraten en svarsskrifvelse, sålydande:

Helsingfors
Stadsfullmäktige.

Till Magistraten i Helsingfors

Helsingfors den 16 November 1886.

N:o 232.

Åberopande Magistratens skrifvelse för den 2 sistlidne Oktober N:o 222 få Stadsfullmäktige äran meddela det Fullmäktige icke finna något hinder möta för ställandet af den utaf Professorn J. A. J. Pippingsköld donerade fond „för värnlösa mödrar“ under Drätselkammarens förvaltning med skyldighet dervid för Kammaren att med fondens räntemedel bestrida de utbetalningar, som i enlighet med donationsbrevfets föreskrifter varda genom Magistraten Kammaren anvisade. Men skulle Magistraten åter afse att sjelf handhafva förvaltningen af ifrågorande fond, så är det Magistraten obetaget att i stadens kassahvalf förvara fondens tillgångar i läst skrin, men bör drätselverket i sådan händelse icke hafva någon befattning med fondens bokförande. Donationsbrevet jemte den af Professorn Pippingsköld till Magistraten inlemnade skrifvelse angående donationen återställas härjemte.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

M. W. af Schultén.

Alfred Norrmén.“

efter hvars uppläsande Magistraten öfverlade till följande

Beslut.

Med Stadsfullmäktiges dertill lemnade samtycke öfverlemnas ifrågavarande fond „för värnlösa mödrar“ till Drätselkammarens förvaltning, intill dess den af donator emotsedda förening eller inrättning kan hinna konstituera sig och befinnas lämplig att fonden i dess helhet och dess förvaltning öfvertaga, med skyldighet för Kammaren att genom utlåning af fondens tillgångar mot in-teckning eller annan jemngod säkerhet söka erhålla den högsta möjliga ränta och att med fondens räntemedel bestrida de utbetalningar, som i enlighet med donationsbrevfets föreskrifter framdeles varda af Magistraten Kammaren anvisade, hvarjemte förvaltningen bör underkastas årlig revision i sammanhang med stadens räkenskaper af de dertill utsedde revisorer; skolandet det af Nordiska aktiebanken för handel och industri utfärdade bevis öfver i banken den 9 sistlidne Oktober på tolf månaders redan skedda uppsägning insatta kapital af fondens tillgångar tiotusen åttahundra mark äfvensom den af Professorn Selim Lemström den 23 December 1879 till donator utfärdade, men till samma fond numera öfverlemnade skuldsedel å tiotusen mark samt afskrift af såväl den af donator i ärendet ingifna skrift som gifvobrevet jemte utdrag ur detta protokoll Kammaren tillställas. Ort och tid förutskrifne.

In fidem.

K. G. Kollin.

Afskrift.

Till Magistraten i Helsingfors.

Då väl allom bör känt vara, att en stor mängd oftast unga oerfarna qvinnor inom denna kommun, efter att hafva numera mest å barnbördshuset framfödt sitt barn, nödgas kort efter födelsen beröfva detta dess naturliga och berättigade näring för att sjelfva genom tjenst i en eller annan form bereda sig sitt lifsuppehälle och ersätta legan för det i främmande vård öfvergifna späda barnet; och då det vidare är bekant, att en skrämmande mängd af dessa små, i saknad af moderströst och modersvärme, tidigt gå under; så har jag velat, icke såsom först min afsigt varit genom en testamentarisk disposition, utan redan nu genom en mindre dona-

tion lägga grunden till en hjälpfond och derjemte indirekte väcka välgörande medborgare och medborgarinnors uppmärksamhet på den stora nöd, som härutinnan inom denna stad är rådande och med dess växande storstads anlag måste tilltaga, på det att rikligare bidrag snarligen mände tillströma och Helsingfors icke stå alldeles efter utlandets bildade samhällen i välgörenhet och vård om de många späda faderlösa barnen, hvilkas vanvård och förtidiga död belasta samhällets heder. Jag vågar förty hoppas, att Wällofliga Magistraten icke anser denna uppgift främmande för sin välvisa omtanke och fördenskull till vård och förkofran benäget emottager den grundplåt, som härmedelst genom bilagda mitt gåfvobref dagtecknad d. 29 September d. å. i ödmjukhet öfverlemnas. Fondens verksamhet torde få vidtaga med början af nästa år, så att under året 1887 redan 6 eller 7 understöd kunde utdelas.

Helsingfors den 1 Oktober 1886.

J. Pippingsköld.
D:r.

Afskriftens riktighet bestyrker:

K. G. Kollin.

Afskrift.

Till grundläggande af en fond för värnlösa mödrar donerar undertecknad härmed ett kapital, stort tjugutusen (20,000) mk., inberäknadt ett mindre för ändamålet redan 1879 disponerad belopp, från hvilket den disponibla räntan efter 5 proc. uppgående till ett tusen (1,000) mk, årligen skall användas för understödandet af värnlösa mödrar sålunda att de efter att hafva utgått från härvarande barnbördshus förslagsvis i förskotter under första månaden, få uppbära tjugufem (25) mk. under andra månaden tjugu (20) mk. och under tredje månaden äfvenledes tjugu (20) mk.

Bäst torde resultatet blifva om en förening af välgörande fruntimmer ville åtaga sig dessa nödlidande och till dem utdela äfven ifrågavarande medel äfvensom att öfvervaka, huruvida modren fortfarande gör sig förtjent af den henne erbjudna hjälpen.

Endast qvinnor hvilka nedkommit å barnbördshuset kunna tillsvidare komma i åtnjutande af detta understöd.

Understödet fortgår blott under tre månader och tilldelas endast frisk moder med friskt lifskraftigt barn.

Under hela tiden som understödet lemnas, skall modern uteslutande amma sitt eget barn.

Om barnet icke behörigen vårdas och väl frodas, så må understödet icke vidare till modern utgifvas.

Barnbördshusets föreståndare eller annan af honom för tillfället anmodad läkare torde åtaga sig afgörandet, om moder i fråga jemte barn äro af god helsa och om det senare väl utvecklats sig; endera öfverbarnmorskans yttrande om moderns duglighet torde inhemtas och väl oftast äfven åt endera öfverbarnmorskan öfverlemnas att föreslå dem, hvilka af understödet må komma i åtnjutande.

Sjukliga och klena mödrar och icke väl lifskraftiga, sjuka barn tillhöra främst sjuk- och fattigvården.

I en framtid, då fonden kan blifva nog stor, må äfven sådana mödrar och barn med fondens medel understödjas.

Värnlös ung qvinna, som icke förr födt barn bör i allmänhet vid utdelandet af understöd närmast ihåggkommas.

Lämpligt torde vara, att af räntan större delen användes till utgifvande af 12 å 13 månatliga understöd för året och resten af den upplupna disponibla räntan såsom uppmuntran tilldelas sådana värnlösa mödrar, hvilka kunna uppvisa af dem ammade friska kraftiga och väl hållna barn om 10 till 12 månaders ålder.

Det donerade kapitalet, härjemte bilagdt, torde fruktbargöras och behörigen förvaltas under vällofliga Magistratens i Helsingfors benägna kontroll, derest icke i en framtid lämpligt varder att öfverlemnna fonden i dess helhet och dess förvaltning till behörigen konstituerad förening eller inrättning, som dylik välgörenhet utöfvar. Helsingfors den 29 September 1886.

Josef A. J. Pippingsköld.
(Sköldemärke).

Bilagda äro:

Skuldsedel daterad d. 26 Mars 1884 utställd af Adolf Törngren (upplupen ränta inbegripen) som säkerhet aktiebref N:o 1 uti Tammerfors takfilt fabriks aktiebolag och fyllnadsborgen af afl. Kommerserådet A. W. Wahren	10,600 mk.
Skuldsedel, daterad d. 23 December 1879 utställd af Professoren Selim Lemström. Som säkerhet härför proprieborgen af Professorn L. Mechelin och G. W. Lemström	9,476 mk.
Upplupen ränta inbegripen tvåhundra mk. till komplettering af räntan för 4 år	200: mk.
	<hr/>
	Öfverlemnadt in summa: 20,276 mk.

Afskriftens riktighet bestyrker:

K. G. Kollin.

60. *F. J. von Beckers fond.*

År 1887 den 14 Mars är detta testamente vid Rådstufvurätter bevakadt af Statsrådet Frans Josef von Becker intygat. Helsingfors Rådhus som ofvan.
Lösen 2 mark.

Ex officio:
Edvard Loo.

Efter moget öfvervägande och fri vilja förklara vi härmed vår yttersta vilja vara, att när endera af oss med döden afgår, tillfaller den efterlevande egande- och besittningsrätten till allt vårt bo då tillhörig såväl fast som lös egendom. Skulle jag Frans Josef von Becker affida förr än min hustru bör i afseende å ej mindre den fastighet på landet, som jag tilläfvats efter mig lemna och i arf bekommit, än köpeskillingen för annan min arfvejord, den jag derförinnan försålt, förhållas på sätt då gällande lag bestämmer. Helsingfors den 14 Febr. 1875.

F. J. von Becker.
(Sköldemärke).

Johanna von Becker.
(Sköldemärke).

Att Herr Professorn och Riddaren Frans Josef von Becker och hans fru Johanna Karolina Ascholin vid sundt förstånd och frivilligt erkänt och underskrifvit detta testamente, intyga, såsom för ändamålet tillkallade och på engång närvarande vittnen. Ort och tid som ofvan.

Carl H. Bartram.
medic. kand.
(Sigill).

A. G. Domander.
medic. kandidat
(Sigill).

Karl v. Fieandt.
medicine kandidat.
(Sigill).

Såsom tillägg till det af oss härförinnan upprättade inbördes testamente, som i öfrigt bibehålles vid gällande kraft, vilja vi härmed såsom vår yttersta vilja förordna att, sedan vi hvardera med döden afgått, skall vår efterlemnade egendom, efter afdrag af kostnaderna för begrafning och en enkel minnesvård fördelas på följande sätt:

1:o. Mina, Frans Josef von Beckers syskon bekomma den, enligt vid min död gällande lag, dem tillkommande andel uti de särskilda jordlägenheter, jag i arf efter mina föräldrar erhållit.

2:o. Mina, Johanna von Beckers syskon erhålla de tiotusen femhundra (10,500) F. m. som jag i arf och hemgift medfört till boet.

3:o. Våra fosterdöttrar Anna Heyno och Mimmi Ascholin, född Heyno, eller, i händelse af att den sistnämnda derförinnan affidit, hennes barn, erhålla hvardera trettiotusen (30,000) Fm. samt dessutom all i boet befintlig lösegendom, såsom möbler, silfver, kläder, taflor etc. till hälften hvardera.

4:o. Återstoden af vår förmögenhet anslå vi härmed till en fond för inrättande och underhåll af en uppfostrings- och undervisningsanstalt för blinda i denna Helsingfors stad. Och våga vi uttala den förhoppning, att Helsingfors stads kommunalförvaltning icke skall undandraga sig att emottaga sagde fond till förvaltning och användande till det afsedda ändamålet, i hvilket afseende vi inrymma kommunalrepresentationen full frihet att bestämma såväl tidpunkten för inrättandet af ifrågavarande anstalt, som ock dess omfång och närmare beskaffenhet, hvarvid vi endast vilja uttala den önskan att tillträde dertill måtte stå öppet för blinde äfven från andra orter än denna stad.

Dock önska vi dervid fästa det vilkor att Professoren Adolf von Becker, Herr Hugo von Becker och Fröken Augusta von Becker under sin återstående lifstid enhvar skall få uppbära i årlig pension en procent eller tillsammans tre procent af kapitalet, hvaremot den derutöfver inflytande räntan efter afdrag af förvaltningskostnaderna skall läggas till kapitalet.

Till yttermera visso hafva vi detta förordnande i tillkallade vittnens närvaro med våra namnunderskrifter bekräftat, som skedde i Helsingfors den 21 Januari 1887.

F. J. von Becker.

Johanna von Becker.

Att Herr Professorn F. J. von Becker och Fru Professorskan Johanna von Becker vid fullt och sundt förstånd samt af fri vilja erkänt ofvanstående förordnande innefatta deras yttersta vilja och egenhändigt undertecknat detsamma få vi såsom på engång närvarande och för ändamålet tillkallade vittnen härmed betyga. Ort och tid som ofvan.

A. Thesleff.
Öfverdirektör.

J. A. Nordman.
Protokollssekreterare.

Såsom förklaring af stadgandet i 3:dje punkten af det den 31 Januari 1887 utaf min numera hädangångna kära hustru och mig upprättade testamente, har jag härigenom velat tillkännagifva, att dervid afses att uti de våra fosterdöttrar Anna Heyno och Mimmi Ascholin, född Heyno, tillagda penningebelopp skola ingå de i boet befintliga aktier i Föreningsbanken i Finland och Kaleva aktiebolag till lika delar åt dem hvardera; äfvensom att enär så beskaffade värdepapper äro underkastade prisfluktuationer, aktierna skola beräknas sålunda att de vid tiden för arfskiftet afkasta minst sex (6) för hundra på det för dem beräknade priset. Emedan tillkännagifvandet härom hänför sig till förberörde testamente och innebär en närmare förklaring af vår deri uttryckta yttersta vilja har jag önskat skriftligen affatta detta tillkännagifvande, hvilket skildt innefattar äfven min yttersta vilja, och låtit bevittna detsamma af två på en gång tillstädesvarande och för sådant ändamål tillkallade gode män.

Helsingfors den 3 Mars 1889.

F. J. von Becker.

Att Professor emeritus, Statsrådet F. J. von Becker vid redig sinnesförfattning, otvunget och af fri vilja skrifvit och underskrifvit förestående handling intyga undertecknade, derföre tillkallade och på en gång närvarande vittnen. Ort och tid som ofvan.

Fr. Mexmontan.
Artist.

G. Alb. Nordman.
Med. Chir. D:r Docent.

Helsingfors Stadsfullmäktige.
Helsingfors den 26 April 1892.
N:o 142.

Till Magistraten i Helsingfors.

Uti en till Stadsfullmäktige ingifven skrift hafva affidne Professorn, Statsrådet F. J. von Beckers syskon Professorn Adolf von Becker, Litteratören Hugo von Becker och fröken Augusta von Becker anhållit att till vinnande af slutlig och fullständig reglering af förhållandet emellan dem och den fond för inrättande af en blindanstalt i Helsingfors, till förmån för hvilken affidne Statsrådet von Becker och hans jernväl affidne hustru testamenterat större delen af deras efterlemnade egendom, sökandena tillhöriga 1/4 af halfva Juusela skatterusthåll och Wikuri skatteaugmentshemman i Räisälä by af Hvittis socken måtte af fonden för visst pris öfvertagas samt beloppet af den sökandena från nämnda fond tillkommande årliga pensionen definitivt fastställas.

Sedan Drätselkammaren äfvensom utredningsmannen i Statsrådet von Beckers bo, Poltieborgmästaren Öhman, med yttrande i ärendet inkommit, hafva Stadsfullmäktige, i öfverstämelse med Borgmästaren Öhmans af Drätselkammaren understödda förslag, vid i dag hållet sammanträde beslutit:

att ofvan omförmälda, affidne Statsrådet von Beckers syskon tillhöriga lägenheter skola af fonden för blindanstalten öfvertagas för en köpesumma af 15,000 mark, samt

att den statsrådet von Beckers syskon tillkommande årliga pension fastställas till tretusenfyrahundra (3,400) mark för en hvar af dem, räknadt från den 22 November 1890, att å Drätselkontoret lyftas med halfva beloppet den 1 Juni och återstoden den 1 December hvarje år. Hvilket allt Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att vederbörande måtte härom underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuhjelm.

61. Axel Fredrik Laurells stipendiifond.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till minne af min i dag för ett år sedan affidne broder Öfverinspektorn vid Skolstyrelsen Axel Fredrik Laurell får jag härmed till Helsingfors kommun donera och till Drätselkammaren öfverlemna Tretusen finska mark att af Drätselkammaren i räntebärande engelska, preussiska eller svenska statsobligationer placeras och såsom en särskild fond under benämning *Axel Fredrik Laurells stipendiifond* förvaltas.

Räntan å sagda kapital anmodar jag vördsammast Drätselkammaren, på sätt Drätselkammaren lämpligast synes, såsom *Axel Fredrik Laurells stipendium* utdela till svenska eller finska talande skolelever från denna kommun, hvilka jemte ådagalagd flit och godt uppförande visat en framstående matematisk begåfning.

Helsingfors den 25 September 1888.

A. Laurell.
Hofrättsauskultant.

Utdrag ur Helsingfors Drätselkammares protokoll för den 19 Oktober 1888.

§ 23.

Föredrogs nedan intagna protokollsutdrag från Magistraten:

„Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll för den 13 Oktober 1888.

§ 19.

Föredrogs en från Helsingfors Stadsfullmäktige till Magistraten aflåten skrifvelse, så lydande:

„Helsingfors

Stadsfullmäktige

Till Magistraten i Helsingfors.

Helsingfors den 2 Oktober 1888.

N:o 227.

Sedan Drättselkammaren hos Stadsfullmäktige anmält, att å Hofrättsauskultanten A. Laurells vägnar till Kammaren öfverlemnats en summa af tretusen (3,000) mark jemte en af Laurell undertecknad skrift hvori han förklarar sig vilja, till minne af sin för ett år sedan aflidne broder, Öfverinspektorn vid Skolestyrelsen Axel Fredrik Laurell, till Helsingfors kommun donera nämnda penningebelopp att af Drättselkammaren i räntebärande engelska, preussiska eller svenska statsobligationer placeras och såsom en särskild fond under benämning „Axel Fredrik Laurells stipendiefond“ förvaltas, sålunda att räntan å sagda kapital, på sätt Kammaren lämpligast synes, såsom Axel Fredrik Laurells stipendium utdelas till svenska eller finska talande skolelever från denna kommun, hvilka jemte ådagalagd flit och godt uppförande visat en framstående matematisk begåfning, hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde beslutit bemyndiga Kammaren att emottaga ifrågavarande donation samt att till donator frambära stadens tacksamhet; hvilket Stadsfullmäktige härigenom hafva äran Magistraten delgifva, med anhängan att Drättselkammaren blefve derom underrättad.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

J. W. Runeberg.

Leon. v. Pfaler.“

efter uppläsandet hvaraf Magistraten beslöt att om Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut underrätta Drättselkammaren genom utdrag ur detta protokoll. Antecknad. Ort och tid som ofvan.

In fidem:

Theodor Ljungberg.“

Jemte det i anledning häraf till Hofrättsauskultanten A. Laurell skulle aflåtas skrifvelse med betygande af stadens tacksamhet för ifrågavarande donation, beslöt Drättselkammaren tillika nu, beträffande det sätt hvarpå räntan å de donerade medlen borde för det med donationen afsedda ändamålet disponeras, att de influtna räntebeloppen årligen vid slutet af vårterminen skulle utdelas såsom tvenne stipendier i tur och ordning mellan följande här i staden förefintliga högre läroverk, nemligen svenska och finska normallyceerna, reallyceum och realskolan, nya svenska läroverket och läroverket för gossar och flickor samt svenska och finska fruntimmersskolorna, sålunda att hvarje gång vederbörande föreståndare för tvenne af dessa läroverk, i den ordning de här uppräknats, egde hos Kammaren föreslå en elev till erhållande af ett dylikt stipendium och skulle Drättselkontoret anmodas att ej mindre placera de donerade medlen uti obligationer af det slag som donator föreskrifvit än frandeles årligen i förra hälften af Maj månad hos Kammaren anmäla om det disponibla räntebeloppet å omförmälda fond på det Kammaren blefve i tillfälle att rörande stipendiernas utdelning inhemta förslag af de respektive läroverksföreståndarene.

62. *Maria Charlotta Olanders fond.*

Transumt

Min yttersta vilja är att efter min död af min behållna qvarlätenskap skall tilldelas:

Återstoden af min qvarlätenskap så i löst som fast skall öfvertagas af Helsingfors Stads-

fullmaktige och genom deras försorg realiseras, hvarefter kontanta behållningen bör förvaltas intill dess densamma stigit till ett kapital af minst åttatiotusen (80,000) finska mark, då räntan därefter skall användas till vanföra och sjukliga barns skötsel och vård.

Till bekräftande af detta mitt testamente har jag icke allenast härunder egenhändigt skrivit mitt namn och satt mitt sigill utan ock fogat anstalt om dess behöriga bevitnande. Helsingfors den 22 Januari 1888.

Maria Charlotta Olander.
(Sigill).

Undertecknade på en gång närvarande vittnen intyga härmed att Fröken Maria Charlotta Olander nedanstående dag anmodat oss att bevitna denna handling, hvilken hon med sundt och fullt förstånd och af fri vilja förklarar innefatta sin yttersta vilja och testamente, samt sedan den i vår närvaro blifvit för henne uppläst egenhändigt underskrifvit och med sigill försedd, hvilket allt vi genom våra namns undertecknande bekräfta. Helsingfors den 22 Januari 1888.

Gustaf Adolf Gröndahl.
Jurisstud.

Johannes Öhqvist.
Hofrättsauskultant.

P. G. Alopæus.
Borgmästare i St Michels stad.
På begäran uppsatt af densamme.

64. *Helsingfors aftonskolas fond.*

Helsingfors
Stadsfullmäktige
Helsingfors d. 17 Januari 1888.
N:o 20.

Till Magistraten i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Januari sistlidet år beslutit att den besparing, som, då den med bidrag af staten och kommunen underhållna aftonskola i Helsingfors år 1873 upphörde, funnits i skolans kassa och då uppgick till något öfver sextontusen mark, skulle öfverlemnas åt Föreningen för Konstfliten i Finland, med ändamål att räntorna å medlen årligen borde utgifvas såsom stipendier åt personer, som vid föreningens skola med flit och framgång utbildade sig för handtverkerierna, samt tillika hos Kejslerliga Senaten hemställt om statsverkets godkännande af omförmälda användning utaf de besparade medlen, men sedermera utredt blifvit att ifrågavarande besparing härflutit uteslutande ur medel, beviljade af Helsingfors stad, af hvilken anledning Kejslerliga Senaten jemväl, enligt hvad af Finans Expeditionens i Kejslerliga Senaten Fullmäktige, jemte Magistratens skrifvelse N:o 5 för den 7 innevarande Januari, meddelade skrifvelse af den 15 sistlidne December närmare framgår, icke funnit Stadsfullmäktiges ursprungliga framställning i ämnet påkalla vidare utlåtande, hafva Stadsfullmäktige i dag beslutit anmoda Drätselkammaren att öfvertaga förberörda kassabesparing, för att förvaltas i enlighet med Stadsfullmäktiges tidigare i ämnet fattade beslut, äfvensom att underrätta Föreningen för Konstfliten i Finland derom att Föreningen, i enlighet med sagde beslut, egde på omförmäldt sätt årligen disponera räntorna å ifrågavarande medel; hvilket Stadsfullmäktige härigenom få Magistraten meddela, med anhållan att Drätselkammaren blefve derom underrättad.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

J. W. Runeberg.

Leon. v. Pfaler.

66. Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn.
Afskrift

Donationsbref.

I enlighet med vår aflidne broder possessionaten Adolf Holmgrens derom i lifstiden uttalade önskan och till hedrande af hans minne donera undertecknade härjemte ett kapital af tjugutusen (20,000) finska mark till en fond för värlösa mödrar och barn på följande vilkor:

Fonden, hvars namn blifver „Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn“ önska vi att förvaltas af samma myndighet, som nu förvaltar eller framdeles kommer att handhafva förvaltningen af den fond, hvilken professorn Josef A. J. Pippingskjöld genom donationsbref af den 29 September 1886 redan bildat för samma ändamål.

Förbehålla vi oss att under vår lifstid årligen den 31 december få uppbära räntan å detta kapital, beräknad efter fem (5) för hundra om året med hälften enhvar.

Efter enderas vår död skall räntan å halfva kapitalet samt efter hvarderas vår död räntan å hela kapitalet användas för understödandet af värlösa mödrar sålunda, att de efter att hafva utgått från Helsingfors barnbördshus, få uppbära förslagsvis i förskotter under första månaden tjugufem (25) mark, under andra månaden tjugu (20) mark, under tredje månaden likaledes tjugu (20) mark, under fjerde månaden femton (15) mark samt under femte och sjette månaden tio (10) mark per månad.

Understödet tilldelas endast frisk moder med friskt lifskraftigt barn.

Under hela tiden, som understödet lemnas, skall modern uteslutande amma sitt barn.

Om barnet icke behörigen vårdas och väl frodas, så må understödet icke vidare till modren utgifvas.

Värlös ung qvinna, som icke förr födt barn, bör i allmänhet vid utdelande af understöd närmast ihågkommas; samt därefter andra mödrar, äfven sådana, hvilka utom barnbördshuset framfödt barn.

Barnbördshusets föreståndare eller annan legitimerad läkare bör afgifva utlåtande om moder i fråga jemte barn äro vid god helsa och om det senare väl utvecklats sig samt öfverbarmorskans yttrande om modrens duglighet inhemtas i fråga om understöds beviljande.

Någon del af räntan får äfven användas för att såsom uppmuntran tilldelas sådana värlösa mödrar, hvilka kunna uppvisa af dem ammade friska barn om tio till tolf månaders ålder.

Det donerade kapitalet, härjemte bilagdt, torde fruktbargöras och behörigen förvaltas under vällofliga Magistratens i Helsingfors benägna kontroll, ända till dess i en framtid någon förening eller inrättning behörigen konstituerat sig för utöfvande af dylik välgörenhet derstädes, då fonden i dess helhet torde åt densamma i afseende å förvaltning öfverlemnas. Helsingfors den 1 Juni 1891.

Mathilda Thölgren.

Gustafva Holmgren.

Afskriftens riktighet bestyrker. Helsingfors rådhus den 21 November 1891.

Ex officio:

Theodor Ljungbmg,
magistrats notarie.

67. Understödsfonden för aflidne poliskonstaplars enkor och barn.

Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll för nedannämnda dagar år 1892.

Den 20 Januari.

§ 7.

Sedan Guvernören i länet uti skrifvelse till Magistraten af den 31 nästvikne December förordnat att en i länets ränteri under en lång följd af år förvaltad fond, uppgående för närvarande till ett belopp af 67,134 mark 61 penni, hvilken fond uppstått sålunda, att 38 § i

nådiga förordningen den 6 Maj 1861 angående polisinrättningen i Helsingfors stad, bestämmer, att kronans andel uti de böter, som af Poliskammaren i Helsingfors ådömas, finge användas till understöd åt aflidne poliskonstaplars efterlemnade enkör och oförsörjda barn, för framtiden skall öfvertagas af stadens styrelse samt medlen emot qvitto genom ränteriet öfverlemnas till Magistraten äfvensom Magistraten i anledning häraf, jemlikt sitt den 9 innevarande Januari under § 22 af protokollet fattade beslut, befullmäktigat Stadskamreraren Teodor Holmberg att lyfta och qvittera och i stadens kassahalf i afseende å förvar insätta de i skrifvelsen omförmälda penningemedel samt derefter om åtgärden hos Magistraten anmäla, har Magistraten numera från Stadskamreraren Holmberg fått emottaga en sålydande skrifvelse i ämnet:

Drättselkontoret
i
Helsingfors
den 19 Januari 1892.
N:o 13.

Till Magistraten i Helsingfors.

I stöd af Magistratens fullmakt af den 9 d:s har undertecknad denna dag å länets ränteri uppburit

i bankdepositioner	<i>Små</i> 58,660: —
kontant	„ 8,474: 61
	<hr/>
tillsammans <i>Små</i>	67,134: 61

utgörande öfverskottet i understödsfonden för polisens enkör och barn, och hafva de kontanta medlen tills vidare insatts å å vista deposition i bankinrättning. Jemte det jag härom får anmäla, anhåller jag om Magistratens föreskrift huruvida medlen skola förvaltas på samma sätt som stadens öfriga fonder samt huru pensionerna ur densamma skola utbetalas,

Teodor Holmberg.“

efter hvars uppläsande Magistraten beslöt att med underrättelse härom i aflåtande skrifvelse hos Stadsfullmäktige anhålla att åt Drättselkammaren måtte uppdragas att omhändertaga och såsom en skild fond förvalta sagda medel, angående hvilkas disposition Guvernören i samråd med Magistraten, på sätt omförmälda stadgande närmare vidhandengifver, eger bestämma. Antecknad.

Den 24 Februari.

§ 2.

Sedan Magistraten jemlikt den 20 sistlidne Januari under § 7 af protokollet fattadt beslut hos Stadsfullmäktige anhållit att åt Drättselkammaren blefve uppdraget att för det dermed afsedda ändamålet förvalta den fond, som uppstått derigenom, att kronans andel af de i Poliskammaren i Helsingfors ådömda böter, jemlikt 38 § uti Kejsrerliga förordningen den 6 Maj 1861 angående polisinrättningen i Helsingfors stad, anslagits till understöd för aflidne poliskonstaplars enkör och oförsörjda barn, har Magistraten numera från Stadsfullmäktige fått emottaga en svarsskrifvelse i saken, sålydande:

„Helsingfors
Stadsfullmäktige.
Helsingfors, den 2 Februari 1892.
N:o 32.

Till Magistraten i Helsingfors.

I anledning af Magistratens skrifvelse för den 20 sistlidne Januari N:o 16 hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde beslutit uppdraga åt Drättselkammaren att omhändertaga och såsom en särskild fond förvalta de i berörda skrifvelse omförmälda till understöd åt

affidne poliskonstaplars enkor och oförsörjda barn afsedda medel; hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan, att Drätselkammaren blefve härom underrättad.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuholm.“

efter uppläsandet hvaraf Magistraten beslöt att, hänvisande till Magistratens till Drätselkammaren aflättna skrifvelse i ärendet för den 9 sistlidne Januari N:o 2, underrätta Drätselkammaren om Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut medelst utdrag ur Magistratens den 20 nästvikne Januari under § 7 och i dag i ärendet tillkomna protokoll. Antecknad. Ort och tid förutskrifne.

In fidem:

Theodor Ljungberg.“

Innehållsförteckning.

	Redogörelsen.	Urkunderna.
	Pag.	Pag.
H. K. M. Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna	22.	78.
H. K. M. Alexander II:s stipendiifond för realskolan	23.	78.
Alexandras understödsfond	13.	52.
Arnells, Hedvig, fond	18.	65.
Arosins, Anna Sara, testamentsfond	13.	53.
Barnhusinrättningsfonden	16.	60.
Beckers, F. J. von, fond	25.	85.
Bell-Lancasterskolefonden	17.	60.
Bergmans, Maria, fond	14.	56.
Brobergs, Gustava Katarina, fond	12.	46.
Chrogelius', J. P., fond	16.	60.
Cronstedts, Guttoffskys och Nybergs fond	16.	59.
Dansällskapet i Helsingfors fond	17.	60.
Demidoffs, Aurora, fond	17.	61.
Demidoffs, Paul, fond	11.	42.
Donationsfondernas ställning d. 31 December 1892	3.	—
Ehrenströms, J. A., fond	10.	40.
Ekholms, Adolf, fond	11.	46.
Elgska fonden pour les pauvres honteux	10.	39.
Elgs, Wilhelm, fond	16.	59.
Finska frimurarlogernas fond	8.	34.
Fonden för barnhemmet	18.	—
" barnhusinrättning	16.	—
" blindanstalt	25.	—
" dygdigt tjänstefolks belönande	20.	71.
" fattigskola	16.	—
" hem för medellösa fruntimmer	15.	—
" hem för trogna, ålderstigna tjenarinnor	20.	—
" hemgift åt folkskoleelever	17.	—
" julklapper åt tidningskolportörer	26.	—
" pauvres honteux	10.	—
" stipendier åt elever i konstflitföreningens skolor	26.	—
" understöd åt aflidne polis Konstaplars enkor och barn	27.	—
" vanföra och sjukliga barns skötsel och vård	26.	—
Fonder för en asyl för vanartade barn	22, 26.	47, 77.
" beklädnad åt medellösa folkskoleelever	16, 18, 19, 21.	—
" fattigvården eller till understöd åt medellösa	7.	—
" feberlasarettet	18, 19.	—

	Redogörelsen.	Urkunderna.
	Pag.	Pag.
Fonder för folkskolorna	16, 17.	—
” stipendier åt elever i folkskolorna	20, 21, 22.	—
” stipendier åt elever i realskolan	23.	—
” särskilda ändamål	16.	—
” värlösa mödrar och barn	24, 27.	—
Fonder förvaltade af Drätselverket	3.	—
” af Fattigvårdsstyrelsen	5.	—
” af Folkskoledirektionen	5.	—
Forselles', Carl Otto af, fond	9.	38.
Gardbergs, Lisette, fond	13.	52.
Gripenbergs, Hedvig Charlotta, fonder	12, 18.	47.
Gutofskys, Cronstedts och Nybergs fond	16.	59.
Hanells, Carl Gustaf, fond	7.	31.
Heidenstrauchs, Nath., fond	7.	32.
Helsingfors aftonskolas fond	26.	89.
” kyrkofattigkassas fond	8.	36.
” sparbanks fond	20.	74.
” utminuteringsaktiebolags fond till asyl för vanartade barn	26.	—
” utskänkningsaktiebolags fond till asyl för vanartade barn	22.	77.
” utskänkningsaktiebolags stipendiifond för gossar i folkskolorna	21.	75.
” utskänkningsaktiebolags stipendiifond för realskolan	23.	79.
Holmgrens, Adolf, donationsfond för värlösa mödrar och barn	27.	90.
Karamsins, Aurora, hemgiftsfond	17.	61.
Kiseleffs, Alexandra, fond	14.	55.
Lampas, Elsa Maria, fond	11.	44.
Laurells, Axel Fredrik, stipendiifond	25.	87.
Lindroos, J. H., fond	18.	64.
Mattheizens, Maria Kristina, fond	12.	51.
Medborgarkassans fond	8.	35.
Mindre handelsborgaresocietetens beklädnadsfond	21.	76.
Mobergs, Johan, fond	9.	38.
H. K. M. Nikolai I:s fond	10.	40.
H. K. M. Nikolai I:s och hans gemåls fond	10.	41.
H. K. H. Nikolai Alexandrowitschs' fond	18.	65.
Nordenstams, C. J., fond	7.	32.
Nybergs, Cronstedts och Gutofskys fond	16.	59.
Nyströms, Karolina, fond	15.	58.
Oikelins, Lovisa, fond	12.	50.
Olanders, Maria Charlotta, fond	26.	88.
Ollonqvists, Joh. Edv. fond	19.	70.
Othmans, Christina, fond	13.	51.
Palmblads, Otiliana, fond	11.	43.
Pippingskiölds, J. A. J., fond	24.	82.
Rosengrens, Carl, fond	23.	80.
Schulins, Carolina Charlotta, fond	12.	49.
Sederholms, Johan, arfvingars fond	7.	32.
Sederholms, Lars, fond	9.	37.

	Redogörelsen.	Urkunderna.
	Pag.	Pag.
Siercks, Adolf Fredrik, fond	9.	39.
Sierckens, Carl, fond	10.	41.
Silfvius', makarna, donationsfond	21.	75.
Soltikoffs, Eugenie, fond	19.	71.
Sveaborgs skole-, fattigvårds- och arbetshusinrättningsfond	9.	36.
Thiléns, Julie, fond	23.	81.
Tidningskolportörernas julklappsfond	26.	—
Törmäläs, Klara Wilhelmina, fond	20.	72.
Understödsfonden för affidne poliskonstaplars enkor och barn	27.	90.
Weckströms, Jacob Daniel, fond	8.	33.
Weckströms, Mathias, fond	13.	52.
Åkermans, Helena Kristina, fond	15.	58.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 16 Mars 1893.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 65.

Jemte det Drätselkammaren har äran öfversända den af Drätselkontoret vid afslutandet af Kontorets bokföring uppgjorda tablån öfver Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1892, har Kammaren ansett sig böra lemna närmare upplysningar beträffande en del deri ingående poster, hvilkas belopp icke öfverensstämma med den för sagda år fastställda budgeten, nemligen:

Utgifter.

IV Gatubelysningen. Anslaget för petroleum belysningen är öfverskridet med mk 9,213: 80 beroende af att ersättningen för föregående års sista qvartal utgifvits under 1892, sedan böckerna för föregående år blifvit afslutade.

VI Polisinrättningen. Staden har för ordnings och detektiva polisen haft en utgift af mk 7,778: 90 utöfver för densamma beviljade medel, beroende af Stadsfullmäktiges beslut af den 11 oktober sistförflutna år angående förstärkning af stadens poliskår från den 1 Augusti samma år, utan att härtill nödiga medel anvisats.

IX Undervisningsväsendet. I hyror för stadens folkskolor har utgifvits mk 9,745 utöfver anslaget till följd deraf att Folkskoledirektionen uti förslaget till budgeten, såsom tidigare omförmäls, af misstag upptagit endast utgiften för ett halft hyresår.

För folkbiblioteket och läsesalen har utgifvits mk 2,453: 47 utöfver inrättningens budget, hvilket uppgifves hafva förorsakats af nödvändigheten att anlita extra biträden.

XII Saluhallen. Ökade kostnader för belysningen hafva med mk 1,398: 85 stegrat utgifterna.

XIII Allmänna arbeten. Beträffande denna hufvudtitel hänvisas till här bilagda af Byggnadskontoret afgifna yttrande beträffande afvikelser af ofvan antydd art.

Inkomster.

VII Statsbidrag. För gatubelysningen inflöt mk 5,835 mindre än i respektive budgeter för åren 1891 och 1892 beräknats, enär i statsbidrag icke beviljades fullt den summa hvarom staden gjort framställning; och var den år 1891 upp-

komna bristen öfverförd till 1892, emedan statsbidraget slutligen fastställdes först under sistnämnda år.

Utestående rester. Bidrag till underhåll af Riddarhussqvären mk 300 hade, oaktadt derom gjord påminnelse, icke före bokslutet influtit.

Hvarom Drätselkammaren härmed har äran anmäla.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

H:fors den 13 Mars 1893.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o

Till Byggnadskontoret affordradt yttrande angående orsaken till att en del af anslagen för 1892 öfverskridits har jag äran meddela:

Att anslaget för „Material- och handtlangaredagsverken vid mätningar“ icke öfverskridits med mk 1,969:92, såsom Drätselkontoret uppgifvit, utan med mk 469:92. Under årets lopp beviljades nämligen ett tillskottsanslag med 1,500 mk för verkställandet af höjdmätningar och indelning till förstäder. Orsaken hvarför totalanslaget öfverskridits är att höjdmätningar verkställdes jemväl längs Sörnäs bibana för att komplettera de mätningar, hvilka utfördes för utarbetande af nämnda förstäder samt dessutom att undersökningar verkställdes å den obebygda men till stadsplan färdigt utarbetade delen af Berghäll.

Af de för Saluhallens underhåll beviljade medlen har i Byggnadskontorets böcker upptagits endast anslaget för renhållning mk 1,200, hvarå blifvit bokfördt mk 157:82.

Att anslaget för „Omläggning af Norra Esplanadgatan mellan Mikaelsoch Östra Henriksgatorna“ öfverskridits beror deraf att ca 0,6 m. under gatans nivå ett ganska mäktigt lerlager vidtager, hvilket undanschaktades till 1,5 meters djup och ersattes med väl tillstampad sand för att den nya stenläggningen vid källossningen icke skulle deformeras. Dessutom måste staden i enlighet med Drätselkammarens beslut belägga hela ena hälften af gatan med tuktad sten och icke intill spårvägsskenan såsom i förslaget antagits.

Då anslag för ett nytt brolock å Skatuddsbron begärdes, beräknades kostnaderna endast för omläggning af sjelfva brolocket, och någon annan beräkning

var så godt som omöjlig att verkställa aldenstund bron är så konstruerad att en närmare undersökning af jerndelarne icke kunde utföras med mindre än att brocket delvis rifves. Då emellertid rifningen blifvit verkställd upptäcktes att bärbjelnkarnes öfre flänsar voro svårt angripna af rost och befans hon, på grund häraf, vid verkställd beräkning för svag, hvarom jämväl Drätselkammaren, af dåvarande stadsingenjören, underrättades. För att åter försätta bron i pålitligt skick beslöts, i samråd med af Kammaren utsedda experter, att densamma skulle förstärkas genom anbringandet af snedsträfvor. Kostnaden för dessa, mk 1,750, incl. skrapning, målning och det intrång å det egentliga, beräknade arbetet, som härigenom uppstod, förorsakade att anslaget öfverskreds med mk 2,633:20.

Anslagen för „Ombyggnad af äldre träkanaler och diverse underhåll af kanaler“ äro hvardera öfverskridna till följd af den mängd dräneringar och diken för sankta markers torrläggning i stadens närhet, hvilka, dels på grund af uppdrag från Drätselkammaren, dels från Magistraten, blefvo utförda för att motarbeta en möjligen uppträdande koleraepidemi.

Vägarna voro under sommarens lopp underkastade ej allenast grundliga utan äfven ständiga reparationer till följd af det häftiga och ihållande regnväder, som inträffade under sensommaren och hvilket uppblötte och fördärfvade såväl de tidigare utförda remonterna, som de delar af vägarna, hvilka annars hade stått bi.

Att åter anslaget för underhåll af Chausséen öfverskridits med en så betydande summa som 6,631:71 mk beror hufvudsakligast på den vidlyftiga snörenhållningen, hvilken staden är tvungen att verkställa efter det spårvägarne blifvit nedlagda; visserligen tvingades spårvägsbolaget att efter större snöfall undanskaffa snön från större bredd af chausséen än skärningen för spåren upptager, men dermed är endast obetydligt vunnet alldenstund all den snö som uppkastas från trottoirerna omedelbart måste undanskaffas, och detta till betydande djup, för att möjliggöra öfrig trafik vid sidan af spåret. Då detsamma dessutom vintertid inkräktar på chausséen med en bredd af c:a 2 m bör chausséen hållas trafikabel på större bredd än hvad annars hade varit nödigt, hvarförutom underhållet jämväl ökas då öfriga fordon äro tvungna att köra i hvar sitt spår på båda sidor om skärningen i chausséens midt.

Den summa af mk 3,049:70 hvarmed anslaget för muddring i hamnarne öfverskridits utgör i det närmaste kostnaden (3,147 mk) för en senast förflutna vinter till mudderpräm ombygd afstjelpningspräm och hvilken kostnad först vid bokslutet öfverfördes från kontot „ombyggnad af tvänne afstjelpningsprämar“ hvarför densamma icke tidigare observerats.

Förutom den vanliga kostnaden för „diverse reparationer af hamnar“ blef kontot ytterligare betungadt af remontkostnaderna för de provisoriska bryggorna i Brobergshamnen. För att nämligen motarbeta isens lyftningskraft och för framtiden undvika den årligen återkommande nedslagningen af pålarne förseddes dessa med bjelkok, nedsänkta till bottnet, och hvilka ok derefter belastades med sten.

Sättet har visat sig verksamt, ity att endast ett fåtal pålar under denna vinter lyftats c:a 0,3 m. hvilket tyder på att belastningen å enskilda ställen ej är tillräckligt stor. Kostnaden för arbetet uppgår enligt böckerna till mk 2,312:92.

Anslagen för „Underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och prämar“ samt „Latriners och pissoirers underhåll“ öfverskredos med så betydande summor som resp. mk 2,094:92 och mk 4,591:51 på grund af de stränga och vidtomfattande försigtighetsmått hvilka måste vidtagas för motarbetandet af den väntade koleran. Torfströ, kalk och lysol användes i betydande mängd till desinfektion, hvarförutom den vanliga arbetspersonalen måste ökas för att de vidtagna åtgärderna skulle kunna utföras med tillbörlig snabbhet och derefter vidmakthållas.

Att kostnaden för „Renhållning af stadens allmänna platser och gatuan-delar“ med mk 20,240:97 öfverskred det förslagsvis beviljade anslaget torde hufvudsakligast vara beroende af den ytterst snörrika vintern. Om man nämligen jämför kostnaden för de fem första månaderna af året med kostnaderna för de återstående sju så ställer sig förhållandet som 28,225:59 : 19,038:06 oafsedt den summa mk 2,814:82 som blifvit påförd från „Underhåll af arbetsredskap.“

Hvad beträffar anslaget för ombyggnad af tvänne afstjelpningsprämar bör anföras att af de 5 st. som staden för närvarande eger, 2 st. enligt förslaget måste undergå en fullständig ombyggnad hvarförutom en tredje ombygdes till muderpräm och ersattes genom en från Borgå inköpt sandpräm, som förseddes med ny inredning. Anslaget var emellertid beräknadt för grundliga remonter å endast 2 prämar då i sjelfva verket 4 st. ombygdes utan att anslaget öfverskreds med mera än mk 2,857:75.

Vid ombyggnaden af värdshusbyggnaden i Hesperia till folkskola måste, såsom alltid vid remonter i gamla hus, en hel mängd arbeten utföras utöfver förslaget; vid rifningen af mellanväggarne och de förefintliga hållugnarne upptäcktes nämligen att flertalet vasor voro ruttna eller ock hvilade på de väggar som för rummens utvidgande måste rifvas, förorsakande kostsamma afvexlingar. Byggnaden är föröfrigt dåligt fundamenterad på ett lerlager, i hvilket dess östra sida sjunkit en dryg fot hvarvid det nordöstra hörnet remnat så att fara för ras förelåg, hvarför detsamma måste totalt ombyggas, hvilket allt sammanlagdt förorsakade anslagets öfverskridande.

G. Idström.
t. f.

Helsingfors stads Utgifter och Inkomster år 1892.

Utgifter.	Utgifters och Inkomsters Konto.		Extra utgifters och Inkomsters Konto.	
	Anslag enligt budget.	Anslaget öfverskridet.	Besparing å anslaget.	
I. Stadens skulder.				
Å lånet för stadens reglering, amortering	5,288 —			
Å lånet för chausséerna, ränta	1,001 94			
amortering	4,498 06			
Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, ränta	1,113 32			
amortering	4,886 68			
Å chausséobligationerna, amortering	5,000 —			
ränta	3,960 —			
Å vattenledningslånet af år 1876 amortering	15,900 —			
ränta	71,172 50			
Å nybyggnads och regleringslånet af år 1882, amortering	33,000 —			
ränta	61,312 50			
Afbetalning å det enligt Stadsfullmäktiges beslut af den ²¹ / ₁₂ 1889 upptagna lån, halfva beloppet	80,000 —			
Å lån på kortare återbetalningstid samt å ett kassakreditivlån, provision och ränta	125,000 —	55,470 63		
II. Stadens embetsverk.				
Magistraten och Rådstufvurätten.				
Aflöningar	168,041 67	249 40		
Expenser				
För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktörerna	12,200 —	2,612 45		
III. Kommunalförvaltningen.				
Stadsfullmäktiges kansli	10,000 —	—	—	339 22
Transport	602,374 67	58,332 48		339 22

	Transport	602,374 67	58,332 48	339 22
Drättselkammaren.				
Aflöningar		23,300 —	— —	653 36
Expenser		6,000 —	— —	505 94
Drättselkontoret.				
Aflöningar		24,535 —	2,030 38	
Expenser		3,300 —	544 49	
Trafikkontoret.				
Aflöningar		18,900 —	— —	44 88
Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren		500 —		
Mätarearvoden		1,500 —	91 32	
Expenser		1,200 —	— —	612 02
Hamnkontoret.				
Aflöningar		24,310 —	1,332 63	
Expenser, m. m.		600 —	610 23	
Byggnadskontoret.				
Aflöningar		30,420 —		
Extra ingenjör- och ritarebiträden		4,000 —		1,846 62
Materialvakter		2,000 —		
Material och handtlångaredagsverken vid mätningar		5,000 —	1,969 92	
Skogsvaktarebiträden och skogskultur		2,000 —		
Expenser		1,000 —	538 80	
IV. Gatubelysningen.				
Gasbelysning		97,140 06	— —	3,845 99
Petroleumbelysning		35,645 11	9,213 80	
Elektrisk belysning		2,486 01	— —	656 01
V. Brandverket.				
Aflöningar och andra förmåner		60,260 —	— 04	
Brandstallet, 14 hästar		7,825 60	— —	797 97
Eldning och belysning		4,860 —	231 45	
Redskap och inventarier		7,400 —	— —	359 07
Diverse		2,850 —	1,315 83	
	Transport	969,406 45	76,211 37	9,661 08

	Transport	969,406 45	76,211 37	9,661 08
VI. Polisnrättningen.				
Poliskammaren		23,600 —	} 7,778 90	
Ordnings- och detektiva polisen		121,800 —		
Polisstallet		3,808 —		
Diverse		24,340 —		
VII. Sundhets- och sjukvården.				
Läkarepersonal		26,150 —	— —	— 12
Helsovårdsnämnden		5,000 —	279 53	
Kommunala sjukhuset		17,744 —	— —	1,151 64
Reservsjukhuset N:o 1		3,417 60	— —	2,038 45
Reservsjukhuset N:o 2		3,417 60	— —	2,207 25
Underhåll af en poliklinik		3,000 —	— —	
Sundhetsinspektören och helsopolisen		18,780 —	— 44	
Undersökningsstationen för lifsmedel		5,830 —	130 34	
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen		8,960 —	— —	175 02
Fattiggården		57,180 —	19,176 04	
Arbetsnrättningen		25,500 —	— —	8,580 67
Understöd, ständiga		72,000 —	11,684 84	
D:o tillfälliga		10,940 —	11,886 86	
Sjuk- och dånvårdskostnader samt läkemedel		25,500 —	10,065 28	
Diverse		6,500 —	— —	361 74
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan		2,800 —	68 —	
Realskolan		12,500 —	— —	684 10
Handtverksskolor		16,946 —	— —	1,966 95
Handelsinstitutet		4,000 —	— —	
Slöjdskola		1,500 —	— —	
Skolan för andesvaga barn		4,500 —	— —	150 —
Blindanstalten		2,000 —	— —	866 66
<i>Folkskolorna.</i>				
Aflönningar		285,397 28	— —	15,349 97
Hyror		12,145 —	9,745 —	
	Transport	1,774,661 93	147,026 60	43,193 65

	Transport	1,774,661 93	147,026 60	43,193 65
Undervisningsmaterial		6,300 —	527 66	
Material för handarbeten		3,900 —	— —	527 16
Ny skolmöbel och reparation af gammal		4,800 —	405 54	
Ved och vedhuggning		10,600 —	— —	689 95
Belysning		11,000 —	— —	2,327 95
Beklädnadshjelp		7,000 —	818 23	
Renhållning		6,700 —	— —	79 81
Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och hyrda lokaler		9,500 —	— —	2,020 52
Expenser och oförutsedda utgifter		1,500 —	— —	587 35
Bidrag till pensionering af folkskollärarepersonalen		4,320 —	40 —	
Folkbiblioteket och läsesalen		20,350 —	2,453 47	
Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs		6,860 —		
X. Staden åliggande allmänna onera.				
Skjutshållning		2,960 —	246 60	
Kronoutlagor		53 04		
Inqvarteringen		282,831 —	— —	33,024 11
Inqvarteringsnämnden		7,900 —		
XI. Vattenledningen.				
Förvaltning och drift.				
Afföningar		19,900 —	— —	176 54
Driftkostnad för pumpverket		6,000 —	— —	1,264 73
Driftkostnad för filtrerna		7,000 —	409 08	
Afläsning och kontroll af vattenmätare		5,500 —	— —	70 75
Mätningar och undersökningar för utvidgningar		1,500 —	— —	701 85
Brandförsäkringspremier, utskylder till Helsinges kommun och telefonavgifter		2,200 —	— —	1,165 90
Resemedel		400 —		
Expensemedel		2,000 —	133 82	
Kostnader för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare		20,000 —	40,297 79	
Hyra för verkstadslokal		2,500 —		
Underhåll och remont.				
Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörsnät		15,000 —	9,575 93	
Reparation och justering af vattenmätare		2,500 —		1,314 16
	Transport	2,245,735 97	201,934 72	87,144 43

Transport	2,245,735 97	201,934 72	87,144 43
Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare:			
Förbindning af rörsträngar	6,660 —	— —	391 76
Inköp af vattenmätare	20,000 —	— —	367 04
Regleringsarbeten.			
Vattenledning under:			
Bergmangatan från Högbergsgatan till N:o 18	12,600 —	— —	3,758 50
Skepparegatan från Jägaregatan till N:o 9 . . .	5,000 —	1 27	
I förstaden Berghäll under:			
2:dra linien från Wallins- till Castrengsgatan . .	7,300 —	— —	2,182 68
4:de linien från Porthans- till Franzéngsgatan . .	12,200 —	— —	2,779 77
Diverse mindre arbeten.			
10 st. automatiskt verkande luftventiler å tryckledningarne	3,400 —	224 13	
1 st. 200 mm vattenmätare vid pumpverket			
Afstängningsventiler å rörnätet			
XII. Saluhallen	7,050 —	1,398 55	
XIII. Allmänna arbeten.			
Byggnader och lägenheter.			
<i>Remont och underhåll.</i>			
Brädfodring af folkskolan å Berghäll	2,450 —	919 13	
Remont af värdshuset och kätgelbanan i Brunns-parken	4,170 —	— —	2,176 94
Remont af Kaisaniemi värdshus	1,030 —	231 39	
Installation af elektriska ljusledningar i Rådhuset, Folkbiblioteket och Folkskolan vid Kaserngatan	5,500 —	— —	758 —
Diverse reparationer	17,000 —	2,889 94	
<i>Nybyggnader.</i>			
Matsserveringshall å Strandtorget	15,000 —	— —	14,840 —
Brandstation å Kamptorget	28,000 —	— —	1,896 68
Byggnad för kontor & instrumentrum på materialgården	2,000 —	58 18	
Byggnad för slöjd- och torkrum	6,710 —	— —	153 73
Transport	2,401,805 97	207,657 31	116,449 53

Transport	2,401,805 97	207,657 31	116,449 53
Öfverbyggnad å tvenne klappbryggor med upp- värmning	5,240 —	1,391 16	
D:o å två andra d:o utan värme.	2,400 —	1,671 58	
Simhus å Aspnäs	4,400 —	566 19	
D:o i Gräsviken.	4,400 —		
Byggnader för politiekarlarne och anordning af plats for nedgräfning af kadaver	5,100 —	685 50	
För anbringande å hästhon vid gasverket af en vattenvärminingsinrättning	650 —	12 24	
Gator och allmänna platser.			
<i>Remont och underhåll.</i>			
Omläggning af:			
Norra Esplanadgatan mellan Mikael- och Östra Henriksgatorna med nubbssten	13,000 —	2,442 52	
Salutorget mellan Sofie- och Katrinegatorna med nubbssten	61,000 —		
Diverse reparationer	9,000 —	1,381 44	
<i>Planering och nyläggning.</i>			
Nyläggning af:			
Körbanan norrom Åbo kasernen från Vestra Henriksgatan till Kampplan	7,720 —		
Skepparegatan mellan Båtsmans- och Smedsga- torna	3,500 —		
Smedsgatan, mellan Skeppare- och Fabriksga- torna	11,530 —		
Munkholmsgatan mellan Docksgatan och Fiskar- torget	3,900 —	163 68	
Fabriksgatan mellan Smeds- och Styrmansga- torna	5,450 —	— —	680 37
Nytt brolock på Skatuddsbron.	3,700 —	2,633 20	
<i>Regleringsarbeten.</i>			
Planering af:			
Bergmansgatan mellan Högbergs- och Skeppa- regatorna	18,400 —	— —	5,885 60
Skepparegatan, uppfarten från Jägare- till Berg- mansgatan	9,400 —	— —	287 87
Kanaler och afloppsdiken.			
<i>Remont och underhåll.</i>			
Ombyggnad af äldre träkanaler	2,000 —	1,666 34	
Diverse underhåll	9,000 —	8,962 22	
Transport	2,581,595 97	229,233 38	123,303 37

	Transport	2,581,595 97	229,233 38	123,303 37
<i>Nyanläggningar.</i>				
Afloppskanal under:				
Alexandersgatan från Vestra till Östra Henriks-				
gatan . . . . . 700 — — — 182 89				
<i>Regleringsarbeten.</i>				
Afloppskanal under:				
Bergmansgatan från N:o 18 till Högbergsgatan . . . . . 10,300 — — — 3,293 56				
Skepparegatan från N:o 9 till Jägaregatan . . . . . 3,600 — — — 108 59				
I förstaden Berghäll:				
2:dra linien från Wallins- till Castréns-gatan . . . . . 5,300 — — — 1,334 23				
4:de linien från Lönnroths- till Porthansgatan . . . . . 8,100 — — — 2,039 22				
Vägar.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Diverse reparationer . . . . . 12,000 — 5,361 91				
<i>Nyanläggningar.</i>				
Väg till Djurgårdsvillorna N:o 11 och 12 . . . . . 2,500 — — — 66 92				
Väg å Mejlans till Fölisöbron . . . . . 3,300 — — — 761 82				
<i>Regleringsarbeten.</i>				
I förstaden Berghäll:				
2:dra linien från Castréns- till Vallingsgatan . . . . . 1,600 — — — 402 —				
3:dje linien från Lönnrothsgatan till N:o 23 . . . . . 3,800 — — — 874 10				
4:de linien utanför N:ris 2, 4 och 6 . . . . . 2,350 — — — 591 35				
4:de linien från Porthans- till Lönnrothsgatan . . . . . 9,000 — — — 2,266 46				
Chausséer.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Höjning af Vestra chausséens östra sida . . . . . 25,700 — — — 4,440 23				
Chausséerna i Brunnsparken . . . . . 500 — — — 108 03				
Diverse underhåll . . . . . 15,000 — 6,631 71				
Hamnar.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Remont af afstjelpningsbryggan i Norra hamnen . . . . . 3,160 — 128 22				
Muddring i hamnarne . . . . . 6,000 — 3,049 70				
Remont af östra broarmen i Sörnäs hamn . . . . . 8,700 — — — 2,468 07				
Anordning för ballastlossning . . . . . 500 — 83 15				
Diverse reparationer . . . . . 7,000 — 2,357 55				
Transport 2,710,705 97 246,845 62 142,240 84				

	Transport	2,710,705 97	246,845 62	142,240 84
<i>Nyanläggningar.</i>				
Tillbyggnad till Magasinskajen		183,000 —		
Varuskjul å Södra kajarmen		6,000 —	607 69	
Två stycken fartygsbojar		1,800 —	— —	90 30
Provisoriska lossningsbryggor i Sandviken		1,540 —		
Provisorisk båtbygga i Hafshamnen		400 —	215 36	
Broar för hästsimning i Gräsviken, Hafshamnen och Tölövikens		600 —	240 94	
Förlängning af östra broarmen i Sörnäs hamn		23,400 —	— —	1,317 11
Brunnar.				
Ombyggnad af brunnarna å Hagasunds- och Ale- xandersgatorna		2,400 —	142 82	
Diverse reparationer		400 —	— —	79 75
Planteringar.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af planteringar och trädskolor		39,000 —	— —	1,313 48
Underhåll af hägnader		1,500 —	— —	843 73
<i>Nyanläggningar.</i>				
Planeringsarbeten å Observatoriibergen		5,000 —	717 41	
Trädplantering å trädgårdstomten vid Badhus- gatan		650 —	— —	3 25
Planteringar och dräneringsarbeten i Brunns- parken		10,500 —	— —	13 53
Planteringar och strandskoning kring dammen i Kaisaniemi park		5,000 —	— —	
Planteringsarbeten och stängsel i Fabriksparken		5,000 —	— 53	
Planteringar vid Brandverkshuset		500 —	— —	
Strandskoning och planering af strandområdet vid Djurgårdsvillorna N:o 1—5		2,000 —	— 22	
Inköp af träd och buskar		2,000 —	— —	5 92
Inköp af soffor		1,000 —	— —	762 11
Renhållningsväsendet.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af afstjelningsplatser, bryggor och pråmar		2,400 —	2,094 92	
Vakters och pråmkarlars aflöning samt tömning af pråmar		4,000 —	285 05	
Latriners och pissoirers underhåll		7,000 —	4,591 51	
Renhållning af stadens allmänna platser och ga- tuandelar		30,000 —	20,240 97	
	Transport	3,045,795 97	275,983 04	146,670 02

Transport	3,045,795 97	275,983 04	146,670 02
Rengöring af hamnar och kajer	500 —	406 09	
Bevättning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparcken jemte östra och vestra chausséerna	3,000 —	— —	479 97
Ombyggnad af tvänne afstjelpningspråmar	5,200 —	2,857 75	
Arbetsredskap.			
Inköp och remont	11,000 —	1,631 75	
Diverse.			
Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar samt diverse oförutsedda utgifter	5,000 —	788 90	
XIV. Pensioner.	6,946 67	— —	324 99
XV. Diverse.			
Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —		
Expenser	900 —	— —	24 02
För revision af stadens räkenskaper	2,100 —		
Eldnings- och lysningsämnen	8,000 —	5,581 45	
Anslag för signalering af middagstimmen	300 —		
För stormvarningstelegram	250 —	— —	170 —
Brandstodsafgifter	7,500 —	— —	2,043 16
Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —		
D:o för byggnadsinspektör	3,000 —		
Bidrag till Länefängelsets ombyggnad	10,000 —		
Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,200 —		
Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	78 81	
Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000 —	— —	450 —
Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600 —		
Omkostnader för hundskatten	200 —	208 34	
Inventarier till särskilda stadens hus	3,000 —	— —	102 44
Telefonafgifter	3,000 —	98 65	
Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster	55,000 —	— —	3,290 97
<i>För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.</i>			
Anslag åt värnepligtige G. A. Johanssons hustru	280 —		
D:o åt värnepligtige D. F. V. Störströms hustru	240 —		
Anslag för kopplasarettet	13,858 —	— —	1,140 93
Transport	3,198,370 64	287,634 78	154,696 50

Transport	3,198,370	64	287,634	78	154,696	50
Anslag för aflönning af arbetschef & förrådsförvaltare	2,100	—				
Anslag till tullumgälder för ångvälten	3,748	91				
Anslag för meddelande af undervisning åt barn med försummad skolbildning	1,600	—				
Anslag för höjdmätningar	1,500	—				
Anslag för aflönande af 4 poliskonstaplar i Sörnäs	2,560	—				
Anslag för flyttning af spårvägen å vestra chausseen	4,000	—				
Anslag för ombyggnad af värdshusbyggnaden i Hesperia till folkskola	7,000	—	3,269	86		
Anslag för lägre handverksskolor	3,190	—				
Anslag för inrättande af fribrunnar	920	—	54	49		
Anslag för inventering af folkbiblioteket	125	—				
Anslag för aflönande af underbrandmästarens vikarie	500	—				
Anslag åt komitén för folkskoleväsendet	859	60				
Öfverskott å dispositionsmedlen	17,518	49	—	—	17,518	49
Eventuellt anslag för bekostande af jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Abo	40,000	—				
<i>Från föregående år balancerade allmänna arbeten m. m.</i>						
Docksgatans afloppskanal	—	—	864	53		
Strandskoning och vågbrytare i Hafshamnen	—	—	3,015	26		
Anslag för inköp af metriska mått och vigter	—	—	175	75		
Byggnad för brandverket	—	—	1,244	35		
Ersättning åt arrendatorer för undanskaffande af byggnader	—	—	1,400	—		
Omkostnader för 1892 års obligationslån	—	—	4,481	92		
Anslag för tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	—	—	6,364	—		
Ristorno af bokföringsfel 1890			630,851	25		
Som inkomst tidigare observerade lånemedel, hvilka emellertid ej för de utförda arbetena tagits i anspråk	—	—	96,012	59		
Fmk	3,283,992	64	1,035,368	78	172,214	99
Till inkomstsidan öfverföres: Besparing å anslag	—	—	—	—	172,214	99
Tillkommer: Brist å beräknade inkomster	—	—	48,807	48		
Fmk	3,283,992	64	1,084,176	26		
Till utgifters och inkomsters konto öfverföres	1,084,176	26	1,084,176	26		
Fmk	4,368,168	90				
Behållning till år 1893	98,040	70				
Fmk	4,466,209	60				

Inkomster.	Inkomst enligt budget.		Brist.		Öfverskott.	
Behållning från år 1891	1,182,768	56				
I. Räntor.						
Å Chausséeobligationer	2,000	—	—	—	16	—
Å tomtlösen	40,000	—	—	—	8,360	15
Å arrendetomtlösen i Brunnsparksområdet	6,500	—	—	—	444	70
Å donationsfonder	9,000	—	—	—	1,715	—
Å bankräkningar	—	—	—	—	31,243	14
Diverse räntor	—	—	—	—	4,561	41
II. Tomtlösen.						
För arrende- och odisponerade tomter	250,000	—	—	—	53,173	12
III. Stadens fasta egendom.						
Räntor och arrenden från donerade hemman	12,700	—	—	—	1,230	61
Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan	18,500	—	}	—	5,248	99
Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan	100,000	—				
Arrenden från Brunnsparksområdet	10,000	—	—	—	1,528	37
Hyra för försäljningsplatser å salu- och kasern-torgen	17,000	—	—	—	1,285	—
Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,400	—	—	—	—	—
Hyra för bodar och diskar	6,000	—	—	—	101	50
Hyra för stånd i saluhallen	33,000	—	—	—	3,255	25
Hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen	500	—	500	—	—	—
Simhusafgifter	500	—	—	—	280	—
Fiskevattens afgifter	1,100	—	—	—	280	—
Hötägt	100	—	—	—	302	—
Mulbetesafgift	200	—	40	—	—	—
Tillfälliga arrenden och planhyror	5,000	—	—	—	2,642	67
IV. Tomtören	2,200	—	9	35	—	—
Transport	1,699,468	56	549	35	115,667	91

Transport	1,699,468 56	549 35	115,667 91
V. Inkomstgivande rättigheter.			
Tolag för till Helsingfors destinerade varor . . .	100,000	—	—
Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad	5,000	—	39,267 13
Trafikafgifter	260,000	—	—
Mätningsafgifter	2,800	—	—
Transitomagasinshyra	200	—	—
Hamnafgifter	125,000	—	—
Broafgifter	7,000	—	—
Ballastafgifter	300	—	—
Vägningsafgifter	2,200	—	20,932 68
Kokhusafgifter	200	—	—
Marknadsafgifter	1,500	—	—
Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast	1,200	—	—
Auktionsprovision	900	—	1,307 26
Stadskällarrättigheter	2,000	1,000	—
Biljardafgifter	700	461	—
Bouppteckningsprocenter, stadens andel	28,000	—	24,338 02
Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel	7,000	—	3,219 68
Kollektmedel	300	47 49	—
Sakören, stadens andel	800	—	—
Sakören, kronans andel, donerad till staden	2,000	—	1,473 99
Sakören, stadens fattiges andel	200	—	—
Böter för försummad betalning af kronoutsylder	1,400	—	141 52
Diverse böter	700	—	258 50
Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500	—	—
Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer	1,800	4 93	—
Börsprovision	100	—	214 61
VI. Diverse.			
Personel fattigafgift	28,000	482	—
För sjukvård i kommunala sjukhuset	1,500	—	40 39
Inkomst från desinfektionsinrättningen	150	—	659 —
Fattighjorns arbeten	1,200	—	—
Inkomst från arbetsinrättningen	4,000	—	8,630 32
Jordafkastning från fattiggården	600	—	—
Ersättning för underhåll af fattige	3,000	—	—
Elevers i folkskolan afgifter	5,000	133 25	—
Elevers i folkskolan handarbeten	400	—	183 74
Boklån	3,000	—	287 15
Transport	2,301,118 56	2,678 02	216,621 90

	Transport	2,301,118 56	2,678 02	216,621 90
Hundskatt		4,500 —	— —	1,072 —
Afgifter från klosetterna		9,000 —	2,150 40	— —
Afgifter för spillningsafstjelpning		700 —	— —	45 25
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium		184 46	— —	— —
Bidrag till underhåll af Riddarhussqvären		300 —	— —	— —
Ersatta inkvarteringskostnader		282,831 —	33,024 11	— —
VII. Statsbidrag.				
Till Folkskolorna		52,000 —	— —	— —
Till Polisinrättningen		82,000 —	— —	2,000 —
Till Gatubelysningen		17,500 —	5,835 —	— —
Till Brandverket		8,210 —	— —	— —
Stadens andel af bränvinsskatten		10,000 —	— —	985 —
VIII. Vattenledningen.				
För vattenförsäljning		240,000 —	} 5,119 95	— —
Hyror för vattenmätare		8,000 —		— —
Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter		300 —	— —	1,014 41
Ersättning för verkställda anslutningar m. m.		20,000 —	— —	46,482 37
IX. Uttaxering.				
Kommunala utskylder		900,117 18	— —	2,581 11
<i>Från föregående år balancerade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning eller inbesparats:</i>				
Vattenledningens förbindning af rörsträngar under Georgs- m. fl. gator		— —	— —	671 47
Kaptensgatan, vattenledning, planering & kanal		— —	— —	33,087 48
Lilla Fabriksgatan d:o d:o d:o		— —	— —	15,382 38
Ångslupsbro vid badhuset i Brunnsparken		— —	— —	2 63
Hamnspår å Sörnäs lastageplats		— —	— —	6,324 13
Anslag för minnesvård å Fröken M. C. Olanders graf		— —	— —	60 —
Ritarebiträde för uppgörande af generalkarta		— —	— —	23 40
Hafsgatan, vattenledning, planering & kanal		— —	— —	1,905 74
Vanhäfd å Mejlaus		— —	— —	1,479 44
	Transport	3,936,761 20	48,807 48	329,738 71

Transport	3,936,761	20	48,807	48	329,738	71
Vattenledningens uppfordringsverk i Gammelstaden	—	—	—	—	12,425	67
Anslag för förberedande arbeten å en kustbana mellan Helsingfors och Åbo	—	—	—	—	1,093	62
Saluhallen i södra hamnen	—	—	—	—	1,600	—
<i>Inkomster ej observerade i budgeten:</i>						
Afgifter från hästhon vid gasverket	—	—	—	—	695	57
Skogsafverkning i stadens skog	—	—	—	—	3,375	44
Inlösen af åbyggnader å Mejlans	—	—	—	—	8,281	—
Praeskriberade chausséekuponger	—	—	—	—	23	40
Fmk	3,936,761	20	48,807	48	357,233	41
Till utgiftssidan öfverföres: Brist i beräknade inkomster	—	—	48,807	48	—	—
Tillkommer: Besparing å anslag	—	—	—	—	172,214	99
Fmk	3,936,761	20	—	—	529,448	40
Till utgifters och inkomsters konto öfverföres	529,448	40	—	—	529,448	40
Fmk	4,466,209	60	—	—	—	—

Helsingfors stadskassas ställning den 31 December 1892.

Aktiva.	Fmk.		Fmk.	
	77.	78.	77.	78.
Kassa	35,747	77	—	—
Å löpande räkning i Föreningsbanken	35,858	41	—	—
Å d:o i Nordiska Aktiebanken	286,200	—	—	—
Å Depositionsräkning i d:o	600,000	—	—	—
Trafikkontorets uppbördskonto	1,196	71	959,002	89
Obligationer	—	—	77,750	—
Tomtlösen	890,149	83	—	—
D:o från Brunnsparksområdet	171,949	90	1,062,099	73
Löseskilling för byggnader å Mejlans	8,281	—	—	—
D:o d:o å Knekten	2,120	—	10,401	—
Byggnadsmaterialier	84,907	63	—	—
Vattenledningsmaterialier	158,626	13	243,533	76
Transport	—	—	2,352,787	38

	Transport	—	—	2,352,787	38
<i>Olyftade statsbidrag.</i>					
Inkvarteringskostnader		15,581	25		
Hamnbanebyggnaden		73,000	—	88,581	25
<i>Förskotter mot redovisningsskyldighet:</i>					
Furuhjelm, Elis		582	06		
Ehrström, Otto		119	68		
Qvist, C.		643	03		
Åberg, E.		1,012	16		
Malmberg, Wilhelm		1,067	73		
Forsell, Artur		228	25		
Nordström, E.		693	95	4,346	86
<i>Utestående rester.</i>					
Auktionsprovision		1,330	79		
Bouppteckningsprocenter		453	11		
Kollektmedel		252	51		
Ersättning för sjukvård i kommunala sjukhuset		1,169	35		
Arrende för Gammelstadsqvarnen		1,750	—		
Bidrag till underhåll af Riddarhussqvären		300	—		
Vattenledningens ersättningar för verkställda anslutningar		15,535	44		
1892 års vattenkonsumtionsafgifter		64,125	02		
1892 års tolags- och trafikafgifter		7,535	32		
Ersättning för vägaunderhåll i Brunnsparcken		681	92		
Diverse rester		111,580	89	204,714	35
<i>Diverse debitorer.</i>					
Förskotterade inkvarteringskostnader		1,415	18		
Förskotter		821	80		
Vattenledningens tullafgifter		1,468	20		
F. J. v. Beckers donationsfond		5,000	—		
Kostnader för fartygsbesigtning i anledning af kolerafar- soten		3,942	25	12,647	43
<i>Utförda arbeten för hvilka anslag beviljats år 1893.</i>					
Kostnader för kolerafar-sotens hämmande		68,300	19		
Vattenledning under Malmgatan		7,500	—		
Aflopskanal under Albertsgatan fr. N:o 10 Båtsmansga- tan till Smedsgatan		1,542	17		
Remont af folkskolehuset i Berghäll		1,268	86		
Vattenledningens bevakningsposter å gamla kyrkogården		1,300	—		
Inlösen af gården N:o 22 Alexandersgatan		180,000	—		
Chausséer i Djurgården		1,653	61	261,564	83
<i>Kapitalkonto, stadens konsoliderade gäld</i>		—	—	7,447,274	17
	Fmk	—	—	10,371,916	27

Passiva.			
<i>Lån af statsverket.</i>			
Lånet för stadens reglering af år 1812	20,704	—	
Lånet för Chausséebyggnaden af år 1863	20,550	52	
Lånet för folkskolehuset vid Annegatan	17,379	65	58,634 17
<i>Obligationslån.</i>			
Chaussée-obligationslånet af år 1865	110,000	—	
Vattenledningslånet af år 1876	1,422,057	50	
Nybyggnads- och Regleringslånet af år 1882	1,356,582	50	
Obligationslånet af år 1892	4,500,000	—	7,388,640 —
<i>Utelöpande kuponger.</i>			
Till Chausséelånet	779	40	
” Vattenledningslånet	1,912	50	
” Nybyggnads- och regleringslånet	4,725	—	7,416 90
<i>Olyftade anslag.</i>			
Anslag för en poliklinik	1,500	—	
Uppförande af simhus i Gräsviken	4,400	—	
Omläggning af salutorget mellan Sofie- och Katrinegatorna	12,271	46	
Omläggning af körbanan norrom Åbo kasern	6,915	40	
Skepparegatans nyläggning	3,500	—	
Smedsgatans d:o	10,814	90	
Munkholmsgatans d:o	3,900	—	
Provisorisk lossningsbrygga i Sandvikshamnen	721	63	
Planteringar och strandskoning vid dammarne i Kajsa- niemi	2,157	30	
Planteringar vid Brandverkshuset	324	49	
Anslag för jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Åbo	40,000	—	
Tillbyggnader till Magasinskajen	106,806	48	
Strandgatans planering	6,948	76	
Badhusgatans expropriationer	21,556	63	
Lastbro i Brobergs hamnen	1,921	96	
Anslag åt Helsovårdsnämnden för undersökningar beträf- fande renhållningsväsendet	2,500	—	
Ritningar och undersökning af platser för saluhallar	1,339	25	
Anslag för uppgörande af ny tomtbok	952	—	
Realskolans hus, nybyggnad	177,700	—	
Skogsvaktarebiträden och skogskultur	2,223	20	
Anslag åt orkesterföreningen	2,900	—	
Transport	411,353	46	7,454,691 07

	Transport	411,353	46	7,454,691	07
Anslag åt svenska teatern		3,000	—		
D:o åt finska teatern		800	—		
D:o åt arbetareföreningen		500	—		
Inlösen af Brunnsparken		11,413	74		
Rådhusets ombyggnad		9,056	94		
Anslag till vikarie åt underbrandmästaren		100	—		
Anslag för höjdmätningar		1,500	—		
D:o för flyttning af spårvägen å vestra chauséen		4,000	—		
Kommunala sjukhusets tillbyggnad		1,003	88	442,728	02
<i>Förskottsinsbetalningar.</i>					
Arrenden		1,942	33		
D:o från Brunnsparken		1,850	48		
Bod- och diskhyror		383	75	1,176	56
<i>Diverse kreditorer.</i>					
Chausséeobligationslånets amorteringsfond		33,690	—		
Odisponerade lånemedel		2,145,526	54		
Uttaxerade landtdagskostnader		588	06		
1892 års olikviderade räkningar		170,678	40		
Zilliacus, Allan		300	57		
Smirnoff, S.		926	26		
Kivekäs, A. H.		18	32		
Loo, Edv.		—	39		
Rosenberg, J. G.		200	—		
Fattigvårdens förskottskonto		20,351	38	2,372,279	92
Behållning till år 1893		—	—	98,040	70
Summa Fmk		—	—	10,371,916	27

Drätselkontoret i Helsingfors, den 27 Februari 1893.

Teodor Holmberg.

H:fors, Tidnings- & Tryckeriaktiebol. tryckeri, 1893.

Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.

Sedan Magistraten jemte skrifvelse af den 2 sistlidne mars till Stadsfullmäktige insändt en till Magistraten inlemnad, till Fullmäktige stäld skrift från Helsingfors utminuteringsaktiebolag, deri bolaget anmäler att till Drätselkontoret levererats vinsten af bolagets rörelse under år 1892 med 56,376 mark 94 penni samt bolagets reservfond, 2,400 mark, att af Stadsfullmäktige disponeras, hafva Fullmäktige, vid sammanträde den 9 i sagda månad, åt undertecknade öfverlemnad att till Fullmäktige inkomma med förslag till fördelning af sagda medel.

Tillika har utskottet fått emottaga följande ansökningar om understöd ur omordade medel, nemligen från:

1:o Bestyrelsen för svenska teatergarantiföreningen om 5,000 mark för anordnande af folkrepresentationer till nedsatta pris.

2:o Finska teaterns direktion om minst 4,000 mark för samma ändamål.

3:o Aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ om 10,000 mark för folkkonserter.

4:o Bestyrelsen för föreningen Helsingfors Arbetshem och Nattherberge om 15,000 mark till betäckande af byggnadskostnader.

5:o Kommerserådinnan Alice Borgström å Fruntimmersföreningens vägnar om 3,000 mark för föreningens arbetshus för ålderstigna qvinnor och barnkrubba.

6:o Densamma om 1,000 mark för en barnkrubba i Sörnäs.

7:o Mariaföreningen om 2,300 mark till dess herberge för arbetssökande qvinnor.

8:o Helsingfors Arbetareförening om 6,550 mark till föreningens populära föredrag samt elementar- och folkhögskolekurser.

9:o Föreningen „Arbetets vänner“ om 2,000 mark till föreningens undervisningskurser och föredrag samt 500 mark till föreningens allmänna fond.

10:o Föreningen för lyttas bistånd om 3,000 mark.

11:o Doktorn Adolf Törngren jemte andra om 4,000 mark för de i förening med Helsingfors Allmänna Poliklinik stående sjukrummen.

12:o Bestyrelsen för kuranstalten Turva om något anslag åt anstalten.

13:o Maskinisthustrun Anna Strandström om 1,000 mark till hennes sjömanshem.

14:o Doktorinnan Sofi Louise Lybeck om något anslag för upprätthållande i hennes sjukhem härstädes af sjuksängar för obemedlade patienter.

Vidare bör här antecknas, att Stadsfullmäktige anslagit, den 17 januari 3,500 mark och den 14 februari 1,500 mark till en provisorisk arbetsanstalt för nödstälda

qvinnor samt sistsagda dag 2,500 mark till ett provisoriskt arbetshus för fattiga barn, jemte det Fullmäktige beslutit att dessa anslag, sammanlagdt 7,500 mark, skola ersättas stadskassan ur vinstmedlen.

Liksom förut har äfven i år bestyrelsen för Helsingfors utminuteringsaktiebolag kallats till utskottets sammanträden, och hafva bestyrelsens tillstädeskomne ledamöter instämt i utskottets nedanstående förslag.

Svenska och finska teatern samt orkesterföreningen.

Garantiföreningen för svenska teatern har förut beviljats 5,000 mark årligen af utminuteringsaktiebolagets vinstmedel mot skyldighet att under spelåret gifva minst 5 folkrepresentationer, företrädesvis å sön- och helgdagar samt under lämplig årstid, hvarjemte bestämts, att priset för biljetterna icke finge öfverstiga 75 penni platsen i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer samt 25 penni å tredje raden äfvensom att för biljetter till öfriga delar af salongen en nedsättning i priset af minst 50 % skulle ega rum. Åt finska teatern har för samma ändamål och antal representationer anslagits 4,000 mark jemte det biljettpriset blifvit utsatt till högst 25 penni för plats å galleriet samt 75 resp. 50 penni för plats å andra raden, hvarhos priset för öfriga platser skulle nedsättas med minst 50 %. Olikheten i teatrarnas storlek har betingat anslagens olika belopp. Likaledes har Orkesterföreningen tidigare ihågkommit med anslag, åren 1890, 1891 och 1892 med 5,000 mark hvarje, att utbetalas i månatliga rater under tiden från den 1 oktober till den 1 maj mot skyldighet för föreningen att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen „Arbetets vänner“ samt de oförsålda vid ingången. — Dessa anslag torde fortfarande böra få utgå till samma belopp och på samma villkor som hittills. Visserligen har Orkesterföreningen anmält, att föreningen vore i behof af åtminstone 10,000 mark, emedan föreningen, som genom svenska teaterns åtgärd att indraga teaterns orkester lidit en kännbar minskning i inkomster samt icke lyckats fylla bristen genom ökad antal populära konserter, i motsatt fall såge sin tillvaro hotad; men har utskottet, i betraktande af att andra, minst lika berättigade anspråk som föreningens måste ur vinstmedlen tillgodoses, icke kunnat härvid fästa afseende.

Helsingfors arbetshem och nattherberge.

Föreningen för Helsingfors arbetshem och nattherberge erhöi hösten 1891 ett räntefritt byggnadslån ur vinstmedlen till belopp af 10,000 mark mot säkerhet af inteckning i föreningens fastighet näst efter det statslån å 250,000 mark, som föreningen ansökt, samt återbetalningsskyldighet endast i fall föreningen komme att upphöra med sin verksamhet. Tillika uttalades såsom önskligt att enahanda anslag till belopp af 10,000

mark kunde beviljas föreningen äfven framgent ur vinstmedlen under följande fyra år, på det att föreningens företag måtte säkerställas. Då sagda statslån emellertid utföll till belopp af endast 200,000 mark, anhöll föreningen år 1892 att af vinstmedlen på en gång utbekomma 40,000 mark. Denna framställning vann väl icke Fullmäktiges bifall, men beviljade Fullmäktige likväl åt föreningen ett förhöjdt anslag på 15,000 mark att utgå mot samma vilkor som omordade 10,000 mark.

I föreningens nu ingifna ansökan anmäler föreningen, att dess nya byggnad å tomten n:o 10 vid Båtsmansgatan, hvars uppförande vidtog i januari 1892 under arkitekten Gustaf Nyströms ledning, slutförts i januari månad innevarande år så att föreningens nya inrättning kunnat öppnas den 27 i sistsagda månad. Kostnaderna för tomten och byggnadernas uppförande hade, incl. ångmaskin, dynamo, elektrisk belysnings-, värme- och vattenledningar m. m., uppgått till 273,444 mark 54 penni, hvartill komme för inventarier och möbel 13,488 mark 47 penni, sammanlagdt sålunda 286,933 mark 1 penni. Detta pris måste, enligt föreningens tanke, anses för mycket billigt, enär hufvudbyggnaden utgjordes af ett till en del tre och till en annan del fyra våningars stenhus, inrymmande 9 stora salar, 4 större och 70 mindre rum, förutom hvälfda källare, ekonomie- och ångmaskinsrum, i hvilket hus öfveralt användts solida jernkonstruktioner samt eldfast material så att byggnaden nästan helt och hållet bestode af jern och sten, hvarigenom såväl eldfarligheten som behovet af framtida remont i väsentlig mån reducerats. Sedan föreningens inrättning öppnats, hade i arbetshemmet, som dock ännu icke hunnit i alla detaljer fullständigt organiseras, dagligen lemnats arbete åt 56 arbetslösa personer, hvilka derigenom försatts i tillfälle att från arbetareångköket tillösa sig sund och kraftig mat; i nattherberget, som den 3 januari inflyttat i den nya byggnaden, hade sedan dess herbergerats 2,882 nattgäster, hvilka mot en afgift af 20 penni haft tillgång till en snygg hvilobädd för natten samt, innan de lemnat inrättningen på morgonen, bekommit frukost, bestående af bröd, strömming samt en mugg spitting; ur arbetareångköket hade dels till förtäring på stället, dels till afhemtning serverats 9,351 hel- (= 1 liter) samt 18,371 halfportioner mat, de förra till 25 och de senare till 15 penni, samt dessutom bröd, smör, mjölk och hembrygdt svagdricka för ett sammanlagdt belopp af *Smf.* 1,125: 05; och slutligen hade i gästhemmet upplåtits åt 315 resande logis med servering af husmanskost. Föreningen ansåge förty att det icke föreläge skäl att betvifla, att icke inrättningens verksamhet redan inom den närmaste framtiden komme att utveckla sig i de riktningar och till den större omfattning, som förutsatts i den för inrättningen uppgjorda plan.

Till bekostande af byggnadsarbetet och inventarierna 286,933 mark 1 penni hade föreningen haft till förfogande följande belopp:

egna tillgångar under år 1891	<i>Smf.</i>	6,895: 83.
föreningens byggnadsfond den 31 december 1891 "	"	14,466: 29.
amorteringslån af allmänna medel	"	200,000: —
		Transport <i>Smf.</i> 221,362: 12.

Transport <i>Fmyc</i> 221,362: 12.
lån ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel åren
1891 och 1892 . . . . . „ 25.000: —
Summa <i>Fmyc</i> 246,362: 12.

Till betäckande af sålunda bristande 40,570 mark 89 penni anhaller föreningen, som sjelf saknar nödiga tillgångar dertill, att på enahanda vilkor som förut komma i åtnjutande af ett räntefritt lån ur vinstmedlen till belopp af 15,000 mark. Enär föreningen derjemte beslutit ansöka om ett amorteringslån af allmänna medel till belopp af 25,000 mark, hemställer föreningen dessutom om Stadsfullmäktiges begifvande till att sistnämnda lån finge intecknas med förmånsrätt framför de af vinstmedlen föreningen gifna lånen. Sålunda blefve föreningens hus, som är brandförsäkradt i Fennia för 300,000 mark samt intecknad för omordade statslån, 200,000 mark, och för lånen ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel, 25,000 mark, besväradt med följande inteckningar a) statslån 225,000 mark och b) lån ur vinstmedlen 40,000 mark.

I sammanhang med förevarande fråga har utskottet fått i uppdrag att taga i öfvervägande, huruvida icke någon kontroll från Stadsfullmäktiges sida kunde egnas föreningens verksamhet, särskildt beträffande aflöningen af föreningens funktionärer. Med anledning häraf har utskottet införskaffat och af föreningen erhållit den upplysning, att vid föreningens inrättning äro fast anstälde en inspektör, en föreståndare för arbetshemmet och nattherberget, en föreståndarinna för ångköket och gästhemmet, en rättare vid arbetshemmet och nattherberget, 4 bokhållare, en biljettförsäljerska, en husmoder, 2 hushållerskor och en maskinist, äfvensom 6 manliga och 12 qvinliga tjänstehjon. Af dessa uppbär inspektören, — som enligt faststald instruktion förnämligast har att öfvervaka, det inrättningens öfriga funktionärer och tjenare punktligt och noggrant fullgöra sina åligganden, att egna bokföringen och kassan nödig tillsyn samt att i sådant afseende ofta, då nödigt är dagligen, inspektera inrättningen, — ett arvode af 2,400 mark om året; *) föreståndaren för arbetshemmet och nattherberget, hvilken närmast leder dessa inrättningars verksamhet, hvarvid han är upptagen från kl. 6 på morgonen till sent på aftonen, jemte fri bostad och kost i inrättningen för sig och sin familj, 1,600 mark om året; föreståndarinnan för ångköket och gästhemmet, jemte fri bostad och kost i inrättningen, kontant 600 mark per år; rättaren fri bostad i inrättningen och 1,000 mark per år; bokhållarene, biljettförsäljerskan, husmodern, hushållerskorna och maskinisten, jemte fri bostad och kost, förste bokhållaren och maskinisten 1,000 mark om året samt de öfrige mellan 60 och 20 mark i månaden; äfvensom tjenarinnorna 12 till 15 mark i månaden och de 6 tjenarene 1:75 till 1:50 per dag, derifrån afgår 1:10 dagligen till mat och kvarter. — För öfrigt har föreningen uppgifvit att föreningens bokföring för januari, februari och mars upptager för föreningens samtliga afdelningar i debet *Fmyc* 41,187:63 och i kredit *Fmyc* 42,263:14, sålunda utvisande, efter afdrag af alla utgifter med undantag af ränta å

Anm. *) Arvodet tillsvidare nämnda belopp, som dock enligt bestyrelsens beslut skall höjas i den mån rörelsen och tillgångarne medgifva.

föreningens amorteringslån, ett öferskott af *Fm.* 1,075:51, hvilket resultat föreningen betecknar såsom godt, emedan inrättningen, den der, såsom sagt, öppnats först den 27 januari, från den 1 i samma månad fått vidkännas särskilda aflönings- och andra utgifter utan motsvarande inkomst.

Jemte det en af utskottets medlemmar ansett sig böra påyrka afslag å föreningens anhållan, emedan föreningen, enligt hans åsigt, redan blifvit af statsverket och staden tillräckligt understödd, hafva öfrige utskottsledamöter enats om att icke lemna ansökningen utan afseende. Dock torde, under förutsättning att äfven andra anspråk på understöd ur vinstmedlen skola kunna beaktas, åt föreningen för detta år icke kunna beviljas högre anslag än 10,000 mark, att utgå på samma vilkor som tidigare långifne 25,000. Föreningens begäran, att staden skulle medgifva statsverket förmånsrätt för det lån å 25,000 mark, som föreningen ernar ansöka af statsverket, framför såväl dessa 10,000 som tidigare beviljade 25,000, torde heller icke böra möta hinder, då anslagen ur vinstmedlen, på sätt ofvan redan sagts, ursprungligen afsetts att utgå näst efter ett lån från statsverket till belopp af 250,000 mark, deraf emellertid endast 200,000 mark erhållits. Beträffande slutligen aflöningarna åt föreningens funktionärer och den ifrågasatta kontrollen från stadens sida öfver inrättningen synes det väl som hade det icke bort vara omöjligt att vid en välgörenhetsinrättning, sådan som ifrågavarande, anordna en mindre kostsam kontroll öfver inrättningens funktionärer än den, som handhafves af inrättningens inspektör. Då inrättningen likväl ännu är ny, och erfarenhet om lämpligaste sättet att sköta densamma förty saknas, kan utskottet emellertid icke tilltro sig att uttala något omdöme derom, huruvida dess förvaltning kan anses ställa sig öfverhöfvan kostsam eller icke. För öfrigt torde äfven frågan om en lämpligare organisation af inrättningens styrelse blifva föremål för förhandlingar vid föreningens stundande årsmöte. Men förefaller det utskottet som borde såväl därför, att staden, som redan har ett jemförelsevis betydligt belopp fästadt vid inrättningen, som för föreningens egen skull, enär föreningen derigenom i framtiden lättare kunde påräkna tillmötesgående och bistånd af stadsförvaltningen, en kontroll öfver föreningens verksamhet från stadens sida möjlig och önskvärd. I detta afseende tillåter sig utskottet att föreslå, att vid beviljandet af ifrågavarande lån till föreningen måtte af Fullmäktige ytterligare fästas vilkoret att Stadsfullmäktige finge till öfvervakande af föreningens verksamhet utse en kontrollant, den der egde närvara vid föreningens och dess bestyrelses möten och förhandlingar med rätt att till protokollet göra de anmärkningar, till hvilka skäl förekomme, samt hade tillgång till alla inrättningens böcker och öfriga handlingar äfvensom rätt att öfvervara revisionen af föreningens räkenskaper. Enligt hvad utskottet har anledning att antaga, kommer en sådan anordning icke att möta motstånd från föreningens sida, och borde, ifall förslaget vinner Fullmäktiges samtycke, åt Drätselkammaren uppdragas att med föreningen träffa närmare öfverenskommelse härom.

Fruentim- Kommerserådinnan Alice Borgström har å Fruentimmersföreningens vägnar ansökt
mersföreningens arbets- om 3,000 mark för föreningens arbetshus för ålderstigna kvinnor och dess barnkrubba.
hus för ålderstigna Vidare har samma sökande anhållit om 1,000 mark för underhåll af en barnkrubba i
kvinnor och Sörnäs. I ansökningarna upplyses, att dessa anstalter tidigare uppehållits egentligen
barnkrubba genom understöd af Helsingfors utskänkningsaktiebolag. — Då sistnämnda bolag, efter
i Sörnäs. hvad utskottet inhemtat, i år icke disponerar öfver medel att bispringa de välgörenhets-

Mariaföre- inrättningar, som af detsamma tidigare ihågkommit, och man icke torde kunna under
ningen. närvarande tid af nöd äfventyra berörda anstalters tillvaro genom att vägra dem den
 begärda hjälpen, helst äfven enskilda personer torde lemna icke obetydliga bidrag till
 deras underhåll, torde fru Borgströms ansökningar böra bifallas. — Liksom under före-
 gående år torde äfven nu Mariaföreningens anhållan om anslag till underhåll af dess her-
 berge för arbetssökande unga kvinnor, 2,300 mark, böra beviljas.

Helsingfors Helsingfors Arbetareförening ansöker om a) 1,500 mark till föranstaltande af
Arbetareförening och populära föreläsningar, b) 2,750 mark till elementarkurser för arbetare med försummad
Arbetets skolbildning samt c) 2,300 mark till folkhögskolekurser. Föreningen „Arbetets vänner“
vänner. åter anhåller om 2,000 mark till fortsättandet af föreningens undervisningskurser och
 föredrag samt om 500 mark till föreningens allmänna fond. Sistnämnda kurser, hvilka
 stått öppna äfven för icke föreningsmedlemmar, hafva omfattat, våren 1892 aritmetik,
 algebra, geometri, skrifning och bokföring samt hösten samma år räknelära, literatur-
 läsning och ämneskrifning, jemte det föredrag hållits i helsolära och Finlands historia.
 — Enär staden upprätthåller lägre handverksskolor, till hvilka hvarje arbetare äfven
 utan andra förkunskaper än färdighet i innanläsning eger tillträde och hvilka, hvad
 föreståndarenes och lärarenes aflöning beträffar, till hälften bekostas af statsmedel, samt
 dessa skolor under senaste år omorganiserats så att de numera fylla alla skäligena anspråk,
 synas de af arbetareföreningen inrättade elementarkurser, i hvilka undervisning meddelas
 å samma tider och delvis i samma ämnen som i de lägre handverksskolorna, icke mera
 vara af behovet påkallade, helst elevantalet i dessa senare, måhända just i följd af kon-
 kurrensen med arbetareföreningens kurser, under innevarande läseår icke stigit högre än
 till 60, fastän, utan stegring af kostnaderna för undervisningen, väl det dubbla antalet
 elever kunde i skolorna undervisas. Deremot synes skäl vara att understöda arbetare-
 föreningens föredrag och folkhögskolekurser äfvensom Arbetets vänners föredrag och
 lärokurser, hvilka icke omfatta samma ämnen som handverksskolorna. Till dessa syften
 torde kunna i sådant afseende beviljas, med nedsättning af hvad fordrats, åt arbetareföre-
 ningen 3,000 mark och åt Arbetets vänner 1,500 mark. Något bidrag till sistnämnda
 förenings allmänna fond kan sjelffallet icke ifrågakomma.

Lyttas bi- Föreningen för lyttas bistånd, som emotser att få åtnjuta räntorna å fröken
stånd. Maria Charlotta Olanders af staden förvaltade donation till vanföra och sjukliga barns
 underhåll och vård så snart donationen, som den 31 december 1892 utgjorde 23,683
 mark 34 penni samt gården n:o 22 vid Mariegatan, värderad till 40,000 mark, uppnått
 det af donator bestämda beloppet af 80,000 mark, anhåller om ett anslag af 3,000 mark,
 hvaraf föreningen emellertid och intill dess räntorna å donationen äro disponibla vore i

behof för att kunna genomföra den plan, föreningen uppställt för sin verksamhet. Då föreningen likväl den 19 december 1892 beviljats ett understöd af statsverket till ett belopp af 7,000 mark att utgå årligen i fem års tid från den 1 juli 1892, kan utskottet i betraktande jemväl deraf, att föreningens verksamhet icke är begränsad till denna kommun, hvarför föreningen icke heller kan göra anspråk på att i betydligare mån understödas af denna stad, icke förorda anslag åt föreningen till högre belopp än 1,000 mark.

Till underhåll af den utaf doktorn Adolf Törngren m. fl. härstädes inrättade **Allmänna polikliniken.** allmänna poliklinik finnes i stadens budget för innevarande år anvisadt ett anslag af 3,000 mark. Hvad härutöfver för anstalten behöfts, har densamma tidigare erhållit af utskänkningsaktiebolaget. — Enär det vore obilligt att tvinga de anstalten ledande läkarene, som kostnadsfritt ställa tid och krafter till anstaltens disposition, att härutöfver ikläda sig äfven pekuniära uppoffringar för anstaltens upprätthållande, torde det belopp, som af sökandene begäres, 1,000 mark, böra dem beviljas.

Turva vård- och kuranstalt för drinkare, som under en följd af år blifvit med anslag ur vinstmedlen understödd, men senaste år erhöll afslag på sin enahanda begäran, har, efter hvad utskottet inhemtat, under år 1892 delvis ändrat sin organisation. Sålunda har anstalten, som förut var inrymd i hyrd lokal å Sommarnäs gård i Orimattila, numera genom ett förmånligt statslån erhållit tillfälle att inköpa egen lägenhet, Huvitus egendom i Yläne socken, hvarest anstalten emotser att kunna bättre än förut egna sina alumner nödig vård och bereda dem verksamhet. Enligt anstaltens berättelse för år 1892 funnos i anstalten vid årets början 23 interner, tillkommo under året 19, afgingo 29 och qvarstodo sålunda vid årets utgång 13. Af alumnerna voro enligt årsberättelsen 17 hemmahörande i Helsingfors, deraf 13 befriade från all afgift. Botade äro, enligt hvad en af ledamöterna i anstaltens bestyrelse meddelat utskottet, åtminstone 30 % af de ur anstalten utgångna. — Efter hvad utskottet inhemtat, vore anstaltens bestånd äfventyradt ifall anslag till densamma nu vägrades. På detta skäl och i betraktande deraf, att ändamålet med anstalten eller att återföra drinkare till nykterhet väl är ett af de syften, som främst böra med anslag ur ifrågavarande medel ihågkommas, skulle utskottet hålla före att åt anstalten borde beviljas det belopp, hvilket anstaltens bestyrelse anser densamma för att kunna fortbestå med nödvändighet behöfva, eller 3,000 mark. Vid anslaget borde liksom förut fästas vilkoret att anstalten ålâge att öfver sin verksamhet till Stadsfullmäktige afemna årsberättelse. Deremot torde, på anhållan af anstaltens bestyrelse, det vilkor saklöst kunna bortfalla, som tidigare fästats vid enahanda anslag, eller att minst 3 medlemmar af Helsingfors kommun, motsvarande en för hvarje tusental mark af anslaget, erhålla plats i anstalten, af hvilka de, som af fattigvårdsstyrelsen intygas vara medellösa, skola i anstalten kostnadsfritt underhållas.

Ehuru af skeppsbehålfvareföreningen förordad, kan maskinisthustrun Anna Strandströms ansökan om 1,000 mark såsom bidrag till underhållet af hennes sjömanshem i gården n:o 4 vid Vestra kajen af utskottet icke understödas. Efter hvad utskottet varit i tillfälle inhemta, är anstalten visserligen snygg och ordentlig samt billig, men skiljer sig icke i något afseende från andra vårdshus för arbetare af enahanda slag. —

**Hustru
Strand-
ströms sjö-
manshem.**

Turva.

Enkefru Lybecks anstalt. Enkefru Sofie Louise Lybecks anstalt, som tidigare under en följd af år ihågkommit med anslag såväl ur utminuteringsaktiebolagets som utskänkingsaktiebolagets vinstmedel, har sedermera erhållit, *) förutom ett räntefritt lån af statsverket på 160,000 mark, ett årligt anslag af 10,000 mark, att utgå i tio års tid från den 22 maj 1891, och torde på dessa skäl ej vidare böra af kommunen understödås.

Observatoriibergens försköning. Återstoden af vinstmedlen, 11,476 mark 94 penni, torde, liksom förut, böra användas till fortsättandet af de påbörjade arbetena på Observatoriibergens försköning. På anförda skäl föreslås vördsamt:

att Stadsfullmäktige ville lemna hustru Strandströms och doktorinnan Lybecks ansökningar utan afseende;

att Fullmäktige deremot ville af vinstmedlen anslå:

5,000: —

a) till svenska teaterns bestyrelse, för anordnande under nästkommande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark, att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis på sön- och helgdagar samt under lämplig årstid äfvensom att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidolager, 25 penni på tredje raden och 50 % af vanliga biljettpriset för öfriga platser i salongen;

4,000: —

b) åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål 4,000 mark, på enahanda vilkor beträffande representationernas antal och anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats å galleriet bestämmes till 25 penni;

5,000: —

c) åt aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ 5,000 mark att under tiden från den 1 oktober 1893 till den 1 maj 1894 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesavgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljettterna böra försälas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen „Arbetets vänner“ samt de oförsälda vid ingången;

10,000: —

d) åt föreningen Helsingfors arbetshem och nattherberge 10,000 mark på samma vilkor som föreningen tidigare beviljade 25,000 mark eller såsom räntefritt lån mot inteckning i föreningens fastighet näst efter föreningens statslån å 200,000 mark samt återbetalningsskyldighet endast i händelse föreningen kommer att upphöra med sin verksamhet samt dess fastighet att användas för annat ändamål, hvarjemte Stadsfullmäktige ville medgifva föreningen att, derest densamma af allmänna medel beviljades ett lån på ytterligare 25,000 mark eller nå-

**Transport
24,000: —**

*) Genom Kejs. Senatens beslut af den 21 oktober 1891.

gon del deraf, låta inteckna jemväl sistnämnda lån med förmånsrätt framför lånen ur vinstmedlen, dock att Stadsfullmäktige hade rätt att genom en af dem utsedd kontrollant öfvervaka föreningens verksamhet; hvarom Drätselkammaren egde vid lånets utgifvande träffa närmare öfverenskommelse med föreningen;	Transport
	24,000: —
e) åt kommerserådinnan Alice Borgström, för fruntimmersföreningen, 3,000 mark till föreningens arbetshus för ålderstigna qvinnor och barnkrubba;	3,000: —
f) åt samma sökande 1,000 mark till hennes barnkrubba i Sörnäs;	1,000: —
g) åt Mariaföreningen 2,300 mark till underhåll af dess herberge för arbetssökande unga qvinnor;	2,300: —
h) åt Helsingfors Arbetareförening 3,000 mark till föranstaltande af populära föreläsningar och folkhögskolekurser;	3,000: —
i) åt Arbetets vänner 1,500 mark till bekostande af dess lärokurser och föredrag;	1,500: —
k) åt föreningen för lyttas bistånd 1,000 mark;	1,000: —
l) till doktorn Adolf Törngren 1,000 mark till den af honom jemte andre underhållna allmänna poliklinik;	3,000: —
m) till anstalten „Turva“ 3,000 mark med skyldighet att öfveranstaltens verksamhet till stadsfullmäktige aflemna årsberättelse; samt	1,000: —
	39,800: —
	föret disponera:
	7,500: —
att återstoden af vinstmedlen blefve använd till försköningsarbetena å Observatoriiberger.	11,476: 94
	58,776: 94

Helsingfors, den 7 april 1892.

C. Nummelin.

(Frånvarande vid justeringen).

T. J. Boisman.

Kaarlo Castrén.

Ernst Nordström.

Aug. Osberg.

(Frånvarande vid justeringen).

Sedan förestående förslag till vinstmedlens fördelning redan uppgjorts, har utskottet fått emottaga ytterligare två ansökningar om anslag ur dessa medel, nemligen från:

1:o) Typografernes förening, som anhåller om ett mindre understöd till anställandet af språkkurser för föreningens medlemmar och föredrag angående facket samt förstärkande af fonden för utgifvande af en finsk handbok i boktryckarkonst, äfvensom

2:o Fröken Agathe af Schultén m. fl., hvilka ansöka om ett anslag af 2,000 mark till sommarkolonin för arbetande qvinnor. I sistnämnda ansökning upplyses, att i sagda koloni sedan år 1889 hvarje år upptagits sömmerskor och med dem likställda arbeterskor, hvilka af läkare dertill rekommenderas, i och för behöffig hvila efter ansträngande stillasittande arbete, samt att antalet af de i kolonien intagna personerna förliden sommar uppgått till 46.

Enär dessa ansökningar likväl inkommit först efter det förslag till vinstmedlens fördelning redan blifvit, i samråd med utminuteringsaktiebolagets styrelse, uppgjort, har utskottet, ehuru det visserligen funnit ändamålet med den senare af dessa ansökningar beaktansvärdt, ansett sig icke böra å desamma fästa afseende. På grund här af föreslås

att Fullmäktige ville lemna de af Typografernes förening och fröken Agathe af Schultén mfl. inlemnade ansökningar utan afseende.

Helsingfors, den 18 april 1893.

T. J. Boisman.

Kaarlo Castrén.

Aug. Osberg.

Förteckning öfver anslag ur Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.

Stadsfullmäktiges beslut:	Person eller förening, som ansökt anslag, eller ändamål, hvartill anslag beviljats:	Begärdt belopp:	Af utskott tillstyrkt belopp:	Beviljad belopp:	Anmärkingar m. m.
18 ⁵ / ₈ 88.	År 1888. *) Arbetarenes vid gasfabriken och dess mekaniska verkstad kassa för sjuk- och begravningshjälp till kostnadsfri läkarevård . . .	1,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan ändamålet af alltför enskild natur och föreningen redan understödd af utskänkingsbolaget.
”	Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpskassa till aflönande af en läkare	2,000:—	—	—	Dets.
”	Snickares m. fl. yrkesgesällers understödsförening	—	—	—	Dets.
”	Helsingfors Arbetareförening till a) elementarkurser för arbetare och arbeterskor med försummad skolgång	1,000:—	1,000:—	1,000:—	
	b) underhåll af tidningen „Arbetaren — Työmies“	1,000:—	1,000:—	1,000:—	
	c) utvidgande af föreningens bibliotek	1,000:—			
	Kapellmästaren Kajanus till en orkester och folkkonserter med nedsatt entrée (Orkesterföreningen)	10,000:—	—	10,000:—	Anslaget gifvet att utbetalas under tiden från den 1 oktober till den 1 maj i månatliga rater mot skyldighet att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt att minst en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot en entrée af högst 25 p., hvartill biljetterna böra försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och de osålda vid ingången.
”	Föreningen „Ved åt de fattige“, Nykterhetsföreningen „Rauha“ till upphyrande af möteslokal och inrättandet af ett nykterhetsvårdshus	500:—	—	—	Afstyrkt, emedan ej än organiserad och ändamålet understödt af utskänkingsbolaget.
	Transport	—	—	12,000:—	

*) Tryckta handlingarna n:ris 13 & 16.

18 ¹² / ₆ 88.	Transport E. o. prof. Julius Krohn mfl. till en förbättringsanstalt för drin- kare (Turva)	— 5,000:—	— —	12,000:— 5,000:—	
"	Fonden för vanartiga barn från Helsingfors kommun	—	28,100:17	13,100:17	Skyldighet att inrätta och underhålla en asyl för drinkare i hufvudsaklig öfverensstäm- melse med ingifven plan, att i densamma bereda plats för minst 5 medlemmar af Hel- singfors kommun, utaf hvilka de, som af Fattigvårdsstyrelsen intygas vara medellösa, skola i anstalten kostnadsfritt underhållas och vårdas, samt att öfver anstaltens verk- samhet till Fullmäktige afgifva årsberättelse, hvarom Fattigvårdsstyrelsen bör undfå med- delande.
	Summa	—	—	30,100:17	
År 1889. *)					
21-28/ ₆ 89.	Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpkassa	5,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan ändamålet enskildt och af utskänkningsbolaget understödt.
"	Föreningen „Ved åt de fattige“	—	2,000:—	2,000:—	Såsom rörelsekapital;
"	Föreningen „De blindas vän- ner“	1,000:—	5,000:—	5,000:—	Till fond.
"	Bestyrelser för anordnande af sommarkolonier för arbetande qvinor	1,000	1,000:—	1,000:—	Skyldighet att till Fullmäktige afgifva berät- telse.
"	Öfversten H. Åkerman mfl. till ett arbetarekök i Sörnäs	1,000:—	1,000:—	1,000:—	
"	Helsingfors Arbetareförening till				
	a) elementarkurser för arbe- tare	1,500:—	1,500:—	1,500:—	
	b) utvidgning af föreningens bibliotek	600:—	1,000:—	—	
	c) hyreskostnader och förenin- gens byggnadsfond	400:—		400:—	Till hyreskostnader.
	d) stipendier för arbetare till verldsexposition i Paris	—	—	—	Afstyrkt, emedan nyttan tvifvelaktig.
"	Enkefru Sofie Louise Lybeck till två sjuksängar för „pauv- res honteux“ i sökandens sjuk- hem	2,500:—	—	2,000:—	Vilkor att 2 sjuksängar för „pauvres honteux“ upprätthållas, att disponeras efter fruntim- mersföreningens bestämmande, samt att till Fullmäktige aflemna berättelse om platser- nas begagnande.
"	Mariaföreningen till ett her- berge för arbetssökande qvin- nor	1,500:—	1,500:—	1,500:—	
"	Fattigvårdsstyrelsens ordförän- de till fonden för vanartiga barn från Helsingfors	—	10,000:—	10,000:—	
"	Orkesterföreningen	10,000:—	7,000:—	7,000:—	Samma vilkor som föregående år i öfrigt, dock att folkkonserternas antal bestämdes till minst 10.
	Transport	—	—	31,400:—	

*) Se tryckta handlingar n:o 18 för 1889.

8 ²¹ / ₅ 89.	Transport Garantiföreningen för Svenska teatern till folkrepräsentatio- ner	— 8,000:—	— 5,000:—	31,400:— 5,000:—	
”	Direktionen för finska teatern till folkrepräsentationer	—	4,000:—	4,000:—	Under spelåret böra gifvas minst 5 folkreprä- sentationer, företrädesvis å sön- och helgda- gar samt under lämplig årstid. Priset för biljetterna får icke öfverstiga 75 p. för plats i 2 radens fond och 50 p. i dess sidologer, 25 p. på 3:je raden samt 50 % af vanliga bil- jettpriset för öfriga platser i salongen.
”	Anstalten „Turva“	5,000:—	5,000:—	5,000:—	Vilkor: minst 5 repräsentationer samt att bil- jettpriset utsättes till högst 25 p. för plats i galleriet samt 75 resp 50 p. för plats å andra raden äfvensom att priset för öfriga platser nedsättes med minst 50 %.
”	Försköningsarbetena å Obser- vatoriibergen	—	8,382: 60	6,982: 60	Samma vilkor som föregående år.
	Summa	—	—	52,382: 60	
	År 1890.*)				
18 ²⁹ / ₄ 90.	Bestyrelsen för svenska teatern till folkrepräsentationer	6,000:—	5,000:—	5,000:—	Samma vilkor som förut.
”	D:o för finska d:o till d:o	4,000:—	4,000:—	4,000:—	Dets.
”	Orkesterföreningen till folkkon- serter	7,000:—	5,000:—	5,000:—	Dets.
”	Föreningen „Ved åt de fattige“	4,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan föreningen redan tidigare er- hållit anslag till rörelsekapital.
”	Bestyrelsen för Sörnäs arbetar- kök	1,500:—	1,000:—	1,000:—	
”	Professorkan Sofie Rein mfl. till ett arbetarekök å Rödbergen . .	7,500:—	4,000:—	—	Afböjdt, emedan utskänkningsbolaget ernar in- rätta arbetarekök i samma trakt.
”	Doktorinnan Lybeck till sjuk- sängar för „pauvres honteux“	5,000:—	2,000:—	2,000:—	För 2 sängar på samma vilkor som förut.
”	Helsingfors Arbetareförening till a) populära föredrag	1,500:—	} 1,500:—	1,500:—	Afstyrkt, emedan ändamålet enskildt.
	b) elementarkurser för arbe- tare	2,000:—			
	c) föreningens allmänna fond .	2,000:—			
”	Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjälpskassa	—	—	—	Dets.
”	Jernvägsverkstadsarbetarenes sjuk- och begravningshjelps- kassa	—	—	—	Dets.
”	Anstalten „Turva“	—	5,000:—	5,000:—	Samma vilkor som förut.
”	Fängelseföreningen	—	—	—	Afstyrkt, emedan redan tillräckligt understödd af staden och utskänkningsbolaget.
”	Mariaföreningen	2,280:—	800:—	800:—	
18 ¹⁰ / ₆ 90.	Observatoriibergens försköning	—	19,273: 85	19,000:—	
	Folkets hem i Sörnäs	—	4,273: 85	4,273: 85	
	Summa	—	—	47,573: 85	

*) Se tryckta handlingarna nr:ris 15 & 19 för 1890.

		År 1891. *)			
18 ³⁰ / ₁₀₀ 91.	Observatoriibergens försköning	—	—	15,000:—	
18 ⁸ / ₁₀₀ 91.	Bestyrelsen för Svenska teatern till folkrepräsentationer . . .	5,000:—	5,000:—	5,000:—	Samma vilkor som förut.
"	D:o för finska d:o till d:o . . .	4,000:—	4,000:—	4,000:—	Dets.
"	Orkesterföreningen till folkkonserter och betalning af skuld .	10,000:—	5,000:—	5,000:—	Dets. (Bilj. säljas jemv. genom Arbetets Vänner.)
"	Anstalten „Turva“	5,000:—	5,000:—	5,000:—	Dets.
"	Helsingfors Arbetareförening till				
	a) bidrag till hyresafgifter . .	1,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan utgifterna böra räknas till föreningens enskilda omkostnader.
	b) föreningens biblioteksfond .	1,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan staden redan underhåller folkbibliotek.
	c) elementarkurser och populära föredrag	2,500:—	2,500:—	2,500:—	
"	Sörnäs arbetarekök	3,000:—	1,000:—	1,000:—	
"	Mariaföreningen	2,500:—	2,500:—	2,500:—	
"	Finsk Qvinnoförenings arbetsbyrå	1,500:—	—	—	Afstyrkt, emedan alltför enskildt ändamål.
"	Föreningen för konstfliten i Finland till utvidgande af föreningens museum för konstindustri	2,000:—	—	—	Dets.
"	Helsingfors arbetares handelsförening till begynnelse- och grundkapital	3,000:—	—	—	Dets.
"	Doktorinnan Lybeck till sjuksängar för „pauvres honteux“	5,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan, om sängarna böra underhållas, kostnaden därför bör bestridas af den legala sjukvården; dessutom nog subventionerad af staten.
"	Doktorn A. Törngren mfl. till en allmän poliklinik för specialvård af medellöse sjuke . .	3,000:—	3,000:—	3,000:—	
"	Nykterhetsföreningen „Kilpi“ till nykterhetsskrifter o. annan lämplig litteratur	—	—	—	Afstyrkt, enär redan folkbibliotek finnas.
"	Nykterhetsföreningen „Walo“ såsom understöd och till ett nykterhetsvårdshus	1,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan utskänkningsbolaget redan underhåller nykterhetsvårdshus.
"	Doktorn A. G. Fontell mfl. till en sångkör i Sörnäs	460:—	460:—	460:—	
"	Medicinekandidaten K. v. Alfthan mfl. till populära tillställningar i trakten af Rödbergen	1,820:—	1,820:—	1,820:—	
18 ⁶ / ₁₀₀ 91.	Föreningen Helsingfors Arbetshem och Nattherberge till uppförande af eget hus åt föreningen	—	10,000:—	10,000:—	Räntefritt lån mot inteckning i föreningens fastighet näst efter det statslån å 250,000 mk., föreningen hoppas erhålla, samt återbetalningsskyldighet endast om föreningen upphör med sin verksamhet och dess fastighet användes till annat ändamål.
	Transport	—	—	55,280:—	

*) Se tryckta handlingarna n:o 12 för 1891.

18 ³ / ₉ 91.	Transport Inköp af skulptören W. Wall- grens staty „Eko“	— 6,000:—	— —	55,280:— —	
”	Observatoriibergens försköning	—	11,188: 24	11,188: 24	
	Summa	—	—	66,468: 24	
	År 1892. *)				
8 ¹⁶ / ₂ 92.	Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn till två proviso- riska arbetshus i Sörnäs, det ena för barn och det andra för qvinor	—	—	5,000:—	
”	Fruentimmersföreningen till en soppkokningsanstalt i Sörnäs .	—	—	1,000:—	
8 ²⁹ / ₉ 92.	Förstnämnda styrelse till pro- visoriska arbetshuset för barn i Sörnäs	—	—	1,000:—	
8 ³¹ / ₅ 92.	Bestyrelsen för Svenska teatern till folkrepresentationer . . .	5,000:—	5,000:—	5,000:—	Samma vilkor som förut.
”	D:o för finska d:o till d:o . . .	4,000:—	4,000:—	4,000:—	Dets.
”	Orkesterföreningen i Helsing- fors	5,000:—	5,000:—	5,000:—	Dets.
”	Anstalten „Turva“	—	3,000:—	—	
”	Helsingfors Arbetareförening till				
”	a) populära föredrag:	1,300:—	} 2,500:—	5,500:—	Till förstnämnda tre ändamål.
”	b) elementarkurser:	2,900:—			
”	c) folkhögskolekurser	2,000:—			
”	d) bibliotek:	1,000:—			
”	Arbetets Vänner till undervis- ningskurser:	1,000:—	1,000:—	1,000:—	
”	Mariaföreningen till dess her- berge	2,300:—	2,300:—	2,300:—	
”	Doktorn A. Clopatz till en po- liklinik för barn- och kvinno- sjukdomar	3,500:—	—	—	Afstyrkt, emedan staden redan understöder en allmän poliklinik.
”	Helsingfors Arbetshem o. Natt- herberge	40,000:—	15,000:—	15,000:—	Räntefritt lån på vilkor som förut.
”	Arbetshusen för fattiga barn till eget hus i Sörnäs	—	—	—	Afstyrkt, emedan redan ofvan ihågkommet med anslag samt i framtiden berättigadt till Thi- léns donation.
”	Ved åt de fattige	—	—	2,000:—	
”	Föreningen för lyttas bestånd .	3,000:—	2,000:—	2,000:—	
”	Skulptören R. Stigell till in- köp och uppställande af „De skeppsbrutne“	34,000:—	—	—	Afstyrkt, emedan nödiga medel hellre böra hopbringas genom subskription eller eljes på enskild väg.
”	Inköp af „Eko“	6,000:—	—	—	Dets.
”	Observatoriibergens försköning	—	21,605: 20	19,605: 20	
	Transport	—	—	68,405: 20	

*) Se tryckta handlingarna n:o 22 för 1892.

18 ³¹ / ₁₀ 92.	Transport Fruentimmersföreningen till underhåll af dess arbetshem och barnkrubba	—	—	68,405: 20	
"	Fröken A. Trygg till a) gymnastikredskap till Folkets hem	2,000: —	—	—	Afstyrkt, emedan ansökt efter det förslag till vinstmediens fördelning redan uppgjorts.
"	b) undervisningskurser för arbetare derstädes	400: —	400: —	400: —	Dets.
"	Herr Osc. Nordqvist inf. till läsesalen n:o 2 vid Båtsmansg.	200: —	—	—	Dets.
	Summa	—	—	68,805: 20	

Sammandrag af anlagen ur Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel åren 1888—1892.

	1888	1889	1890	1891	1892	Summa.
Helsingfors Arbetareförening	2,000: —	1,900: —	1,500: —	2,500: —	5,500: —	13,400: —
Orkesterföreningen	10,000: —	7,000: —	5,000: —	5,000: —	5,000: —	32,000: —
Turva	5,000: —	5,000: —	5,000: —	5,000: —	—	20,000: —
Fonden för vanartiga barn från Helsingfors	13,100: 17	10,000: —	—	—	—	23,100: 17
Ved åt de fattige	—	2,000: —	—	—	2,000: —	4,000: —
De blindes vänner	—	5,000: —	—	—	—	5,000: —
Sommarkolonier för arbetande kvinnor	—	1,000: —	—	—	—	1,000: —
Arbetarkök i Sörnäs	—	1,000: —	1,000: —	1,000: —	—	3,000: —
Fru Lybecks sjukhus	—	2,000: —	2,000: —	—	—	4,000: —
Mariaföreningen	—	1,500: —	800: —	2,500: —	2,300: —	7,100: —
Svenska teatern	—	5,000: —	5,000: —	5,000: —	5,000: —	20,000: —
Finska d:o	—	4,000: —	4,000: —	4,000: —	4,000: —	16,000: —
Observatoriibergens försköning	—	6,982: 60	19,000: —	26,188: 24	19,605: 20	71,776: 04
Folkets hem i Sörnäs	—	—	4,273: 85	—	400: —	4,673: 85
Allmänna polikliniken	—	—	—	3,000: —	—	3,000: —
Sångkör i Sörnäs	—	—	—	460: —	—	460: —
Populära tillställningar med förädlade sytemål	—	—	—	1,820: —	—	1,820: —
Helsingfors Arbetshem och Nattherberge	—	—	—	10,000: —	15,000: —	25,000: —
Provisoriska arbetshus i Sörnäs	—	—	—	—	6,000: —	6,000: —
Soppkokningsanstalt i d:o	—	—	—	—	1,000: —	1,000: —
Arbetets Vänner	—	—	—	—	1,000: —	1,000: —
Föreningen för lyttas bistånd	—	—	—	—	2,000: —	2,000: —
Summa	30,100: 17	52,382: 60	47,573: 85	66,468: 24	68,805: 20	265,330: 06

*Utskottsbetänkande angående utminuterings- och utskänknings-
lagen af spritdrycker i Helsingfors.*

I Ekonomiutskottets vid senaste landtdag betänkande i anledning af nådiga propositionen, innefattande förslag till förordning angående, utom annat, försäljning af bränvin, yttrar sig utskottet på följande sätt:

„I fråga om bränvinshandelns ordnande har den mest anmärkningsvärda före- teelsen under det senaste decenniet otvivelaktigt varit minuthandelns och utskänknings- öfverlemnande åt vissa monopoliserade bolag, bildade af personer, som öfver- tagit rörelsen icke för vinnings skull eller såsom näringsfång, utan i sedlighetens och nykterhetens intresse.

Efter det i en del städer utskänkningsbolag organiserats, hvilka dels till stä- dernas kassor afstått, dels för allmänna behof användt den behållning, bolagens rö- relse lemnat, blef denna institution vid landtdagarna 1882 och 1885 föremål för upp- märksamhet från lagstiftningens sida. Ut i de förslag till nya bränvinsförfattningar, som vid sistnämnda landtdag blefvo Ständerna förelagda och af dem antogos, ingick ett uttryckligt stadgande, att i stad, der sådant ansåges ändamålsenligt, utminuterings- och utskänkningsrättigheterna finge öfverlemnas åt dylika bolag. Detta stadfästades genom nu gällande förordning angående försäljning af bränvin m. m. af år 1886.

I anfördt syfte hafva bolag sedermera uppstått i landets alla städer, med un- dantag endast af Torneå. I Helsingfors finnes ett bolag för utskänkning och utminu- tering samt ett annat för allenast utminuterings, medan i de öfriga städerna dels så- väl utminuterings som utskänknings, dels endast endera är öfverlåten åt bolag.

Att ifrågavarande bolags verksamhet främst i afseende å dryckenskapslastens hämmande varit synnerligen gagnelig, genom uteslutande af det enskilda vinstbegärets inflytande på bränvinsförsäljningen och den ordning, som dervid införts, samt genom den underlättade tillsynen, har erfarenheten redan till fullo ådagalagt. Härigenom har äfven för allmännyttiga ändamål bevarats en del af den betydliga vinst, som handeln med spritdrycker afkastar. De befogade anmärkningar, hvartill bolagens verksamhet gifvit anledning, hafva dels gällt endast några vissa bolag, dels hänfört sig till om- ständigheter af mindre väsentlig betydelse; och möjligheten till missbruk torde genom införandet af kontroll samt en ändamålsenlig utveckling af bolagens organisation kunna för framtiden förebyggas.

En omständighet, hvarigenom de gynsamma verkningarna af bolagsinstitutionen i betydlig grad inskränkts och försvagats, är att monopoliseringen icke varit full- ständigt genomförd. Det mål, som lagstiftningen beträffande ordnandet af handeln

med spritdrycker bör för sig uppställa, är enligt utskottets förmenande öfverlemnandet af all utminuteri och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker åt bolag, bildande i nykterhetens intresse, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det så kallade Göteborgska systemet. I de större städerna torde detta icke möta några öfvervinnerliga svårigheter. Men då det åtminstone under närvarande förhållanden ej låter sig göra, att obligatoriskt föreskrifva en sådan omfattning af bolagens verksamhet, måste närmandet till eller uppnåendet af det antydda målet tillsvidare lemnas beroende af kommunernas eget intresse för saken. Utgående från denna uppfattning har utskottet föreslagit en omformulering af § 9 i försäljningsförordningen i syfte att derigenom möjliggöra bildandet af

a) bolag för utminuteri och utskänkning af inhemska spritdrycker, med undantag af utskänkningen å hoteller, restaurationer och konditorier, d. v. s. sådana bolag, som i propositionen afses;

b) bolag för utminuteri och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker, med nyssnämnda undantag, samt

c) bolag för öfvertagande af all utminuteri och utskänkning på orten, med bolaget lemnad rätt, att emot afgift åt enskilde öfverlåta utskänkning på hoteller, restaurationer och konditorier äfvensom minuthandel med utländska spritdrycker.

Ehuru utskänkings- och utminuteringsbolagens stadgar i hvarje särskildt fall skola underställas vederbörande myndigheters pröfning, synas med afseende å den allmänna betydelse och den omfattning, bolagens verksamhet numera vunnit, äfvensom till förekommande af möjliga missbruk vissa allmänna föreskrifter beträffande bolagens förvaltning böra i lag fastställas samt verksam offentlig kontroll införas.

Bland de missförhållanden, hvilka i en del städer förekommit, kan framhållas att bolag bildat stora reservfonder eller att en betydlig del af den årliga vinsten blifvit nedlagd i fastigheter. — Sålunda har exempelvis i Kotka åren 1884 och 1886—1889 till reservfonden aflagts 10 % och i Joensuu sistsagda år 75 % af vinsten. Utskänkingsbolaget i Helsingfors, med ett aktiekapital af 30,000 mark, hade den 31 december 1889 bl. a. en reservfond af 26,920 mark 74 penni. Af bolagets tillgångar voro 204,817 mark 2 penni nedlagda uti tre gårdar i Helsingfors samt byggnader på Högholmen och Fölisön. — Vidare hafva anmärkingar framstälts derom, att en del bolag gjort sig skyldiga till oskäligt gynnande af vissa bränvinsleverantörer, medels för andra olämpliga leveransvilkor, eller bolagens funktionärer, genom öfverdrifvet höga aflöningar, eller ock att bolag genom att tilldela provision å försålda dryckesvaror gifvit bolagens försäljare direkt intresse af att söka uppdrifva åtgången så högt som möjligt.

Då någon större reservfond för en affär af ifrågavarande slag ingalunda är behöflig och då det ej kan anses vara förenligt med bolagsinstitutionens ändamål, att för bildande af betydande fonder medel undandragas de ändamål, hvartill desamma äro bestämda, helst bolagen hafva sina rättigheter endast för en tid af två år, har en bestämning till förekommande af missbruk i ifrågavarande afseenden af utskottet in-

förts. Derjemte har det ansetts nödigt jemväl i förevarande allmänna författning stadga, att vid bolagets upplösning dess tillgångar skola användas på samma sätt som de årliga vinstmedlen, ehuru en dylik bestämning torde ingå uti samtliga nu förefintliga bolags stadgar.

Det verksammaste medlet till förebyggande af såväl ofvan berörda som andra missförhållanden torde emellertid vara en lämplig kontroll öfver bolagens verksamhet. Den kontroll, som i propositionen föreslås, nämligen granskning af bolagets räkenskaper och förvaltning af tre revisorer, af hvilka bolaget utser en, stadsfullmäktige eller rådhusstämman en och länestyrelsen den tredje, synes icke vara tillfyllesgörande redan på den grund, att det kunde vara svårt att få under året begångna och först vid revisionen uppmärksammade fel rättade. Nämnda kontroll anser utskottet därför böra kompletteras sålunda, att en kontrollant tillsättes att året om vaka öfver bolagets verksamhet samt, i fall af fog, deremot framställa sina anmärkningar. I Helsingfors har en dylik kontrollant, tillsatt af stadsfullmäktige, under någon tid funnits, och denna anordning har redan visat sig ganska välgörande. Oafsedt att staten genom kronans delaktighet i vinstmedlen för framtiden komme att hafva direkt intresse af det sätt, hvarpå bolagen förvaltas, synes det utskottet äfven i öfrigt lämpligast, att kontrollanten utses af länestyrelsen samt aflönas af de medel, som ur bränvinsskatten för kontrollen anslagits. Då kontrollanten måste vara berättigad att äfven vid revisionen närvara, synes någon särskild revisor ej behöfva utses å kronans vägnar, utan endast en för bolaget och en annan för stadsfullmäktige.“

Anslutande sig till detta Ekonomiutskottets uttalande i hufvudsak, beslöto Ständerna att utmönstra ett af utskottet till förekommande af det ofvananförda missbruket föreslaget stadgande derom, att till reservfonden icke finge öfverföras mer än 2 % af vinsten och denna fond icke ökas sedan den stigit till hälften af kapitalet, äfvensom att bolaget icke utan länestyrelsens begifvande finge förvärfva fast egendom. I följd häraf hafva 9, 10 och 11 §§ af nu gällande förordning erhållit följande lydelse:

„9 §.

1. Uteslutande rätt att i stad öfvertaga utminutering och utskänkning af inhemska och utländska spritdrycker antingen helt och hållet eller med undantag af den utskänkning, som eger rum å hoteller, restaurationer och konditorier, eller ock endast af inhemska spritdrycker med nyssnämnda undantag, kan af stadsfullmäktige eller, der sådana icke finnas, rådhusstämman beviljas, för den i 6 § 1 mom. bestämda tiden af två år, åt bolag, som afse sådan rörelses bedrivande icke för egen vinning utan för dryckenskapens motarbetande. Ansökan om sådana rättigheter, åtföljd af bolagets stadgar, inlemnas till magistraten, som hänskjuter ansökningen till stadsfullmäktiges eller rådhusstämmas pröfning och eger, der fråga icke är om öfvertagande af all utminutering och utskänkning, föreslå de undantag, som i afseende å utskänkning borde göras för hoteller, restaurationer och konditorier. Hafva stadsfullmäktige eller råd-

husstämma beslutit öfverlemna spritvaruhandeln åt slikt bolag, skall med ärendet vidare förfaras på sätt, 6 och 7 §§ i tillämpliga delar föreskrifva.

2. Bolag, som erhållit uteslutande rätt till utminuterung eller utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror, eger rätt att mot bestämd, till bolaget erlagd afgift åt innehafvare af hotell, restauration eller konditori upplåta en del af de utaf bolaget öfvertagna utskänkningsrättigheterna samt likaledes till enskilda köpmän öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritvaror. Ansökan om slik öfverlåtelse ingifves af bolaget till magistraten, som dermed förfar såsom i 7 § finnes bestämdt rörande ansökan om utminuterings- eller utskänkningsrätt i stad.

3. Då i stad minuthandel med eller utskänkning af spritdrycker blifvit, på sätt i 1 mom. säges, åt bolag öfverlåten, skall den vinst, som å bolagets rörelse uppstår, fördelas på sätt i 10 § stadgas. Innan fördelningen sker, vare dock tillåtet att från de influtna medlen afdraga högst sex procentens ränta å bolagets inbetalda och i företaget inestående kapital samt de i 7 och 13 §§ bestämda afgifter, äfvensom nödiga driftkostnader och den förlust, som tilläfvventyrs uppstått vid bedrifvandet af sådan utaf bolaget eller annan med stadsfullmäktiges begifvande och med ifrågavarande medel inrättad och underhållen värdshusrörelse, der utskänkning af rusdrycker icke får förekomma. Vid bolagets upplösning skall, sedan dess skulder blifvit guldne och bolagsmännen återbekommit sina insatser, öfverskottet af bolagets reservfond och öfriga egendom, såvidt densamma uppstått af vinstmedel, som influtit sedan denna förordning trädt i gällande kraft, gå till delning såsom nyss är sagdt.

4. Bolagets verksamhet öfvervakas af en af stadsfullmäktige eller rådhusstämma tillsatt kontrollant, hvilken är berättigad ej mindre att bivista bolagsstyrelsens sammanträden äfvensom revision och bolagstämma samt dervid till protokollet göra de påminnelser, hvartill skäl kan förekomma, än att, så ofta han anser nödigt, genomse bolagets böcker och öfriga handlingar. Kontrollantens aflöning, hvars belopp bestämmes af stadsfullmäktige eller rådhusstämma, erlægges af bolaget.

5. Granskning af bolagets räkenskaper och förvaltning verkställes hvarje år för det föregående året inom påföljande Februari månad af tre revisorer, af hvilka bolaget utser en, stadsfullmäktige eller rådhusstämma en och länestyrelsen den tredje. Berättelse öfver revisionen bör före utgången af Mars månad derefter ingifvas till magistraten, som öfverlemnar densamma till stadsfullmäktige eller rådhusstämma. Vägra stadsfullmäktige eller rådhusstämma ansvarsfrihet för bolagets förvaltning, hänskjutes frågan derom till slutligt afgörande af skiljomän, till hvilka bolaget utser tvenne, stadsfullmäktige eller rådhusstämma tvenne samt länestyrelsen en till ordförande.

§ 10.

1. Den nettovinst å bolagets rörelse, hvarom i 9 § säges, skall sålunda fördelas, att tre femtedelar tillfalla den stad, der bolagets verksamhet utöfvas, och två femtedelar kommunikationsfonden.

2. Den andel af de i 1 mom. omnämnda medel, hvilken tillfaller stadskommun, inbetalas till drätselkammaren. Den andel åter, som tillhör kommunikationsfonden, inlevereras till länets ränteri.

3. Hvad bolag sålunda bör afstå, skall för hvarje år inom april månad det följande året af bolaget afleveras till vederbörlig ort.

§ 11.

1. Stadskommun enligt 10 § tillkommande medel skola användas till allmänt nyttiga ändamål, dock icke sådana, hvilka kommunerna sjelfva äro förpligtade att tillgodose genom beskattning af sina medlemmar.“

Till följd af den uppmaning till kommunerna att ordna utminuteringen och utskänknigen af spritdrycker på grundvalen af ett monopolsystem, hvilken i förestående uttalande innehålles, inlemnade senaste höst, då frågan om ordnandet af denna rörelse för tiden från den 1 januari 1893 till den 1 juni 1894 härstädes förevar, Helsingfors utskänknings och Helsingfors utminuterings aktiebolag ansökningar om uteslutande rätt att öfvertaga, det förra bolaget både utminuteringen och utskänknigen samt Helsingfors utminuterings aktiebolag utminuteringen af spritdrycker i Helsingfors. I anledning af dessa ansökningar yttrade sig det för ärendets beredning af Stadsfullmäktige tillsatta utskott,*) att utskottet väl icke kunde, med beaktande af de resultat, som i Sverige och äfven i eget land vunnits genom en monopolisering af utminuteringen och utskänknigen utaf spritdrycker, underkänna den betydelse, fortsatta åtgärder i samma riktning måste hafva för att motarbeta rusdryckernas spridning och det förderfliga inflytande, som vinstbegäret kunde hafva på handeln med ifrågavarande varor. Att utskottet icke omedelbart kunde förorda ordnandet af utminuteringen och utskänknigen af dessa drycker i Helsingfors uti det syfte, bolagen föreslagit, berodde därför mindre på tvifvelsmål om lämpligheten af ett dylikt förfarande, än derpå, att utskottet funnit frågan derom vara af den betydelse, att utskottet icke utan en noggrann pröfning af densamma i hela dess utsträckning trodde sig kunna till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag i ämnet. Härtill komme att, efter utskottets tanke, alltför påskyndad åtgärd uti ifrågavarande syfte kunde medföra allvarsamt men för dem, som innehade laglig rätt att drifva handel af berörda slag. På grund häraf föreslog utskottet, att Fullmäktige ville lemna bolagens ansökningar i antyddade delar utan afseende, men åt ett särskildt utskott uppdraga att så fort som möjligt och i hvarje händelse så tidigt, att ärendet kunde slutbehandlas före den 1 juni 1893, utarbeta och till Fullmäktige inkomma med betänkande derom, huruvida och på hvilka vilkor utminuteringen och utskänknigen af spritdrycker i Helsingfors fullständigt eller

*) Se tryckta handlingarna n:o 39 för 1892.

delvis kunde ombetros åt ett eller flere bolag, så organiserade, som i 9 § af Kejs. förordningen angående, utom annat, försäljning af bränvin, gifven den 9 juni 1892, sägs. Vid sammanträde den 13 december 1892 blef utskottets berörda hemställan af Fullmäktige bifallen, jemte det undertecknade utsågos till medlemmar i det sålunda tillsatta utskottet.

Då utskottet mottog det utskottet i anförd mätto ombetrodda uppdrag, var utskottets första åtgärd att från Sverige, der monopol på utminuteringen och utskänkningsen af spritdrycker i nykterhetens intresse såsom bekant redan för lång tid tillbaka införts, söka införskaffa för frågans beredning nödig uppgifter och särskildt upplysning derom, på hvilket sätt ett sådant monopol der genomförts och hvilka resultat af monopolet i allmänhet visat sig vara. För detta ändamål har utskottet ställt sig i förbindelse med drätselkamrarna och utskänkingsbolagen i Stockholm, Göteborg, Norrköping, Malmö och Gefle. De upplysningar, från dessa håll med största beredvillighet stälts till utskottets förfogande, för hvilken beredvillighet utskottet anholder att här offentligen få uttala sin tacksamhet, inhemtas närmare ur bilagda utdrag ur de utskottet tillsända handlingarna. Tillika har utskottet fått del af särskilda, utaf Göteborgssystemets kände förkämpe, generaldirektören Sigfrid Wieselgren författade broskyrer angående samma system och de strider, som om detsamma i Sverige utkämpats. Af alla dessa handlingar framgår att omordade system, hvars grundtanke är att öfverlemna utminuteringen och utskänkningsen af spritdrycker såsom monopol åt bolag, de der hvarken direkt eller indirekt hafva fördel af en ökad konsumtion af dessa varor, — att detta system, till först utveckladt och genomfördt i Göteborg år 1865, ehuru utsatt för talrika angrepp både från nykterhetsiffrare och annat håll, häfdat sin plats dit det fått inträde, och för närvarande är infördt i Sveriges och Norges flesta, om ej alla städer.

Ändamålet med Göteborgssystemet, sådant dess upphofsmän sjelfve formulerat detsamma, är:

1:o att beröfva försäljningen och utskänkningsen af spritdrycker eggelsen af det enskilda vinstbegäret, som helt naturligt måste åtrå en ökad bränvinsförbrukning;

2:o att genom återbärandet af den på rörelsen uppkomna vinsten i någon mån gagna den samhällsklass, hvilken företrädesvis förbrukar bränvinet och därför ock svårast lider af samma förbruknings följder;

3:o att tillförsäkra samhället redbar åtlydnad af de restriktiva bestämningar, hvilka lagen i nykterhetens intresse stadgar; samt

4:o att göra värdshuset till ett ljust, sundt och rymligt spisqvarter för dem, hvilka vant sig vid bränvinet såsom oundgängligt bihang till maten och därför känna sig äfven i fråga om sina måltider hänvisade till krogen.

Vill man söka att sammanfatta förtjensterna af systemet, kan i sådant afseende framhållas:

att då bolagen hvarken direkt eller indirekt hafva del i vinsten från sin rörelse, den ena af de två faktorer, å hvilka all bränvinsförbrukning beror, eller begäret att förtjena pengar på att befordra konsumtionen af starka drycker, tillintetgöres, i följd hvaraf äfven inflytandet af den andra, eller lystnaden efter starka drycker, lättare kan motarbetas genom ökad folkbildning samt nykterhetsarbetet i allmänhet;

att utminuterings- och utskänkningsordnas på ett sätt, som bättre motsvarar konsumenternas verkliga fördel än om densamma vore öfverlemnad att bedrivas af enskilde, som sjelffallet dervid mest komme att tillgodose sina egna intressen;

att antalet utminuterings- och utskänkningsställen lättare kan minskas efter hand samt priset på starka drycker hållas dyrare för att försvåra åtkomsten till densamma samt förminska frestelsen till förtäring;

att styrkan af till salu hållna starka drycker småningom kan nedsättas så att utskänkningsställets kunder vänjas vid att nöja sig med alkoholsvagare drycker;

att utskänkningsställen inrättas så att de mera locka till förtäring af mat än af starka drycker;

att lagens restriktiva bestämmingar af försäljarene samt utskänkningsföreståndarene ej blott nödvunget, utan frivilligt och gerna efterleivas;

att ännu derutöfver, efter pröfning, föreskrifter kunna införas och tillämpas, egnade att minska konsumtionen af starka drycker samt befordra nykterhet och sedlighet; samt

att vinsten af ifrågavarande rörelse användes till allmännyttiga ändamål och sådana, som särskildt afse den arbetande klassen.

Göteborgssystemet är, såsom synes, baserat på gällande lagstiftning om bränvinshandlingen, som med vissa inskränkingar tillåter tillverkning och försäljning af spritdrycker, och kan man sålunda af detsamma icke med skäl förvänta såsom följd fullkomlig återhållsamhet vid spritdryckernas begagnande eller ens att dess verkningar annat än småningom skola göra sig gällande. Dock har redan nu, åtminstone å vissa orter, efter Göteborgssystemets införande visat sig ett nedåtgående i bränvinskonsumtionen och antalet sjukdomsfall uti alkoholism. I sådant afseende vill utskottet här nedan aftrycka några uppgifter för Göteborg, Stockholm och Malmö, hemtade ur respektive utskänkningsbolags årsberättelser. Från andra orter hafva motsvarande uppgifter icke kommit utskottet tillhanda.

Tablå öfver spirituosaomsättningen m. m. i Göteborg.

År.	Sålda liter spirituosa.				Mantalskrifven folk- mängd i Göteborg.	Antal liter spirituosa, fördeladt pr mantalsskrif- ven person.				För fulleri börfälda personer.	Uti delirium tremens insjuktade.
	Bränvin alla slag.		Bättre spiri- tuosa å utskänk- ningen.	Summa liter.		Bränvin å utskänkn.	Bränvin å minuth.	Bättre spiri- tuosa å ut- skänkn.	Summa liter pr invånare.		
	Utskänk- ningen.	Minut- handeln.									
1855	—	—	—	—	24,804	—	—	—	—	3,431	—
1856	—	—	—	—	33,424	—	—	—	—	2,658	—
1864	—	—	—	—	42,433	—	—	—	—	2,161	—
1865	—	—	—	—	45,750	—	—	—	—	2,070	118
1866	260,836,5	—	—	—	47,332	—	—	—	—	1,424	107
1867	362,428,3	—	—	—	47,898	—	—	—	—	1,375	82
1868	393,007,6	—	—	—	50,438	—	—	—	—	1,320	54
1869	523,393,9	—	—	—	52,526	—	—	—	—	1,445	75
1870	690,303,0	—	—	—	53,822	—	—	—	—	1,416	90
1871	699,242,1	—	—	—	55,110	—	—	—	—	1,531	86
1872	584,033,3	—	—	—	55,986	—	—	—	—	1,581	123
1873	647,287,5	—	—	—	56,909	—	—	—	—	1,827	159
1874	748,501,0	—	—	—	58,307	—	—	—	—	2,234	101
1875	644,023,8	867,369,7	135,347,2	1,646,740,7	59,986	10,4	14,4	2,3	27,4	2,490	80
1876	673,062,7	935,530,0	138,162,3	1,746,755,0	61,505	10,9	15,2	2,3	28,4	2,410	89
1877	759,327,2	812,901,2	132,187,9	1,704,416,3	63,391	12,0	12,8	2,1	26,9	2,542	89
1878	774,585,8	735,091,5	119,764,0	1,629,441,3	65,697	11,8	11,2	1,8	24,8	2,114	64
1879	735,603,3	623,337,0	105,314,0	1,464,254,3	66,844	11,0	9,3	1,6	21,9	2,059	42
1880	664,203,8	622,774,5	96,472,2	1,383,450,5	68,477	9,7	9,1	1,4	20,2	2,101	44
1881	629,784,7	645,434,3	95,016,4	1,370,235,4	71,533	8,8	9,0	1,3	19,1	2,282	53
1882	563,984,2	623,332,9	97,905,1	1,285,222,2	72,555	7,8	8,6	1,3	17,7	2,096	59
1883	565,802,4	736,592,0	102,097,2	1,404,491,6	77,653	7,3	9,5	1,3	18,1	2,364	52
1884	590,159,2	778,681,7	101,077,3	1,469,918,2	80,811	7,3	9,6	1,3	18,2	2,375	55
1885	610,542,5	812,449,3	102,432,0	1,525,423,8	84,450	7,2	9,6	1,2	18,0	2,475	84
1886	632,521,2	840,021,8	94,128,8	1,566,671,8	88,230	7,2	9,5	1,1	17,8	2,776	56
1887	602,397,5	845,989,9	96,996,7	1,545,384,1	91,396	6,6	9,3	1,0	16,9	2,921	62
1888	607,114,0	877,247,7	96,564,6	1,580,926,3	94,370	6,4	9,3	1,0	16,7	2,922	30
1889	525,046,6	933,373,5	109,735,7	1,568,155,8	97,677	5,3	9,7	1,1	16,1	3,282	42
1890	534,086,2	970,171,4	118,405,7	1,622,663,3	101,502	5,2	9,6	1,1	15,9	4,010	44
1891	565,505,3	848,876,4	131,646,6	1,546,028,3	104,215	5,4	8,1	1,3	14,8	4,624	31

Tablå öfver spirituosaomsättningen i Stockholm.

Försäljningsår.	Mantals- skrifven folkmängd.	Antal sålda liter spirituosa.	Antal liter å person.		
			Å utskänk- ningsstäl- lena.	Å afhemt- ningsstäl- lena.	Summa.
1877—1878	153,528	4,077,590,23	13,82	12,74	26,56
1878—1879	161,722	3,863,529,36	13,14	10,75	23,89
1879—1880	163,040	3,884,456,52	12,75	11,08	23,83
1880—1881	167,868	3,923,180,74	13,08	10,29	23,37
1881—1882	174,702	3,854,068,36	12,40	9,66	22,06
1882—1883	182,358	3,703,591,85	9,29	11,02	20,31
1883—1884	190,842	3,511,420,62	8,53	9,87	18,40
1884—1885	200,781	3,735,619,56	8,56	10,05	18,61
1885—1886	211,139	3,585,376,05	7,59	9,39	16,98
1886—1887	216,807	3,572,830,85	7,37	9,11	16,48
1887—1888	221,549	3,450,121,75	7,11	8,46	15,57
1888—1889	228,118	3,382,135,80	6,62	8,21	14,83
1889—1890	236,350	3,523,137,70	6,49	8,41	14,90
1890—1891	245,317	3,448,075,25	6,32	7,74	14,06
1891—1892	248,051	3,381,766,00	6,14	7,49	13,63

Tablå öfver fylleriförseelser och alkoholsjukdomsfall i Stockholm.

År.	Mantalskrifven folkmängd.	Alkohol-sjuk- domsfall.	Lagförda fyllerier.	Alkohol-sjuk- domsfall å 1,000 invånare.	Lagförda fyllerier å 1,000 invånare.
1876	147,522	778	5,718	5,27	39
1877	153,528	670	6,983	4,36	45
1878	161,722	427	6,049	2,64	37
1879	163,040	370	5,948	2,27	36
1880	167,868	404	6,285	2,41	37
1881	174,702	443	6,180	2,54	35
1882	182,358	480	6,825	2,63	37
1883	190,842	412	6,399	2,16	34
1884	200,781	561	6,534	2,79	33
1885	211,139	547	4,680	2,59	22
1886	216,807	503	6,230	2,32	29
1887	221,549	433	7,233	1,95	33
1888	228,118	399	7,603	1,75	33
1889	236,350	417	7,917	1,76	33
1890	245,317	481	8,440	1,96	34
1891	248,051	473	8,120	1,91	33

Tablå öfver spirituosaomsättning m. m. i Malmö.

År.	Mantals- skrivnen folkmängd.	Mantals- skrivnen bötmåle per- soner.	För fylleri- insjuknade.	Uti fylleri- galsenskap insjuknade.	Försälj- ningsår.	Antal sålda liter spirituosa			Antal liter å person		
						å ut- skänkn- ningen.	å minut- handeln.	Summa	å ut- skänkn- ningen.	å minut- handeln.	Summa.
1886	43,968	—	22	1885—1886	325,258	345,329	670,587	7,40	7,85	15,25	
1887	44,986	—	18	1886—1887	338,483	319,063	657,546	7,52	7,09	14,61	
1888	45,303	—	29	1887—1888	324,721	274,782	599,503	7,17	6,07	13,24	
1889	45,747	—	34	1888—1889	285,481	298,065	583,546	6,24	6,52	12,76	
1890	47,068	—	41	1889—1890	317,440	298,709	616,149	6,74	6,35	13,09	
1891	47,958	—	35	1890—1891	316,843	292,743	609,586	6,61	6,10	12,71	

Nu kan det icke förnekas att till de gynsamma siffror, ofvanintagna tablåer utvisa, medverkat äfven andra faktorer än Göteborgssystemet, och att särskildt den ökade folkbildningen, nykterhetssträfvandena i öfrigt och den restriktiva lagstiftningen angående rusdryckerna i allmänhet kanske än mera än sagda system kunna göra anspråk på förtjensten af bränvinskonsumtionens nedåtgående och aftagandet af sjukdomsfall i alkoholism. Tillika må här genast medgifvas att det skäl till förmån för Göteborgssystemet, som ligger deri, att detsamma så allmänt vunnit inträde, försvagas deraf, att stadskommunerna, af hvilkas fria vilja systemets bestånd beror, både direkt och indirekt hafva stora ekonomiska fördelar af detsamma. Men oansedt detta, och om man äfven i än högre grad, än utskottet skulle anse böra ske, vill tillmäta ofvan uppräknade faktorer den direkta förtjensten af förestående siffror, så torde man likväl alltid måsta erkänna, att hvarken folkbildningssträfvandena eller nykterhetsarbetet skulle kunnat med sådan framgång uträtta sitt värf om icke Göteborgssystemet betagit bränvinsbodarna en stor del af dess frestelser och krogarne deras dragningskraft, och att äfven de restriktiva lagbestämningarna i fråga om utminuteringen och utskänknigen icke skulle så lojalt och troget tillämpats som det genom sagda system varit möjligt.

En skuggsida af Göteborgssystemet, som det för öfrigt delar med alla restriktiva påbud beträffande spritvaruhandeln, måste här ännu beröras eller att i den mån, konsumtionen af bränvin och dermed likartade drycker nedtryckes, förbrukningen af maldrycker ökas; men om ock äfven detta är ett ondt, som för öfrigt sannolikt i någon mån paralyserat verkningarna af Göteborgssystemet, så måste det väl i hvarje händelse anses såsom ett sådant af ofarligare beskaffenhet än den omåttliga förtäringen af bränvin och andra, alkoholstarkare drycker.

I det föregående har utskottet ännu icke berört frågan derom, i hvilken mån Göteborgssystemet tilläfventyrs inverkat på freqvensen af fylleriförseelser, om hvilkas antal ofvanintagna tablåer äfven upplysa. Systemets målsmän medgifva dock sjelfva, att några synnerligen gynsamma resultat i detta afseende icke äro att antecknas. Sådant tillskrifves af dem, och skulle äfven utskottet hålla det för troligt, förhållandet

att en strängare uppfattning af dessa förseelser småningom begynt göra sig gällande, i följd hvaraf mången sådan förseelse numera beifras, som förut skulle fått aflöpa ostraffad. Tillika spelar antagligen äfven den stegrade maldrycksförbrukningen härvid en vigtig roll.

I sammanhang härmed torde utskottet böra framhålla, att, fastän nästan öfverallt i Sverige, för så vidt utskottet kunnat inhemta, de enligt Göteborgssystemet organiserade bolagen erhållit uteslutande rätt att försälja och utskänka spritdrycker, ett sådant fullständigt monopol icke synes med nödvändighet fordras af systemet. Sålunda hafva i flera af de städer, från hvilka utskottet erhållit upplysningar, — åtminstone i Stockholm, Norrköping och Gefle *) — bolagen icke sjelfva omhändertagit utminutereringen af bättre eller dyrare spirituosa samt utskänkingen å hoteller och större värdshus, utan har spritvarurörelsen i dessa delar af bolagen utarrenderats åt handlande samt resp. hotellegare och värdshusvärdar, att af dem bedrifvas för egen räkning mot afgift till bolaget, afpassad efter rörelsens omfång. Ej heller synes, att döma efter de utskottet tillhandakomna formulären till kontrakt emellan bolagen och arrendatorerne, i arrendeaftalen ingå bestämmningar, som skulle afse att etablera annan kontroll från bolagens sida öfver utminutereringen och utskänkingen hos arrendatorerne än att säkerställa bolagen för arrendeafgifternas behöriga erläggande och för att aftalens omfång, genom försäljning af spritvaror till lägre pris än det kontraherade minimipriset (utsatt i Stockholm till 1 krona 50 öre litern) eller af brännvin och sprit, icke öfverskrides. Härei ligger erkännandet, och bolagen medgifva det äfven uttryckligen sjelfve, att de efter Göteborgssystemet organiserade bolagen egentligen icke äro egnade att bedrifva handel med sådana spirituosa, som i följd af sitt pris konsumeras förnämligast af förmögnare personer, och utskänkingen å de för sådana kunder afsedda värdshusen, och torde man väl heller icke taga fel, om man i nämnda förhållande tillika ser ett medgifvande att för dessa senare delar af spritvaruhandeln och utskänkingen ett dylikt tvångsförfarande som det, hvilket monopolsystemet onekligen innebär, icke behöfves. Att bolagen det oaktadt begärt och erhållit monopol äfven på hvad de sålunda åter bortarrendera, beror tvifvelsutan endast derpå, att bolagen derigenom skörda vinst äfven från sistnämnda affärer.

I Helsingfors har, såsom bekant, ett i nykterhetsvänligt syfte organiseradt bolag, benämndt Helsingfors utskänkningsaktiebolag, år 1873 utverkat sig rätt att med

---

*) Förhållandet i Göteborg synes, hvad utskänkingen angår, vara något olika, i det att utskänkingen äfven å hoteller m. m. synes omhänderhafvas af bolaget. Dock erhålla der några större värdshus sina utskänkningsrättigheter direkte. I Malmö äro en del utskänkningsrättigheter bortarrenderade, men om utminuteringsrättigheterna saknas tydlig upplysning. Se närmare bilagda utdrag ur resp. utskänkningsbolags skrivelser.

andras uteslutande utminutera bränvin och sprit, hvilken rätt bolaget innehaft intill den 1 juni 1887, då ett annat, i enahanda syfte bildadt bolag, med namn Helsingfors utminuteringsaktiebolag, jemnsides med det förra erhöill samma rätt. För sådant ändamål öppenhålla bolagen för närvarande 5 utminuteringsställen, tillhöriga 3 det äldre bolaget och 2 Helsingfors utminuteringsaktiebolag, uteslutande för försäljning af bränvin och sprit. Tillika är Helsingfors utskänkningsaktiebolag innehafvare af, förutom särskilda nykterhetsvårdshus, i hvilka starka drycker icke utskänkas, 5 lägre klassens utskänkningsställen och ett utvårdshus, afsedt äfven för de förmögnare stånden. Jemte det utskänkningsbolaget egt att sjelf, enligt stadgarna, förfoga öfver vinsten af sin rörelse för allmännyttiga ändamål, har utminuteringsbolaget årligen öfverlemnadt sin vinst till stadskassan att af Stadsfullmäktige för enahanda ändamål disponeras. —

Tablå öfver spirituosa omsätt

År.	Folk m ä n g d e n.				Försäljningen och utskänknings af bränvin och sprit i Helsingfors.				
	Kyrkskrifven folkmängd i Hel- singfors (excl. Sveaborg).	Folkmängden i städerna (incl. Helsingfors).	Folkmängden i landsorten.	Landets folk- mängd.	Renadt bränvin.	Kryddadt bränvin.	Sprit.	Summa bränvin.	Liter bränvin å person i Helsing- fors.
					Liter å 42 %	Liter å 96 %	Liter å 42 %.		
1870	23,217	131,603	1,637,166	1,768,769	—	—	—	—	—
1871	29,224	135,210	1,668,635	1,803,845	—	—	—	—	—
1872	30,376	138,712	1,695,899	1,834,611	—	—	—	—	—
1873	31,179	142,023	1,717,953	1,859,976	—	—	—	—	—
1874	32,225	145,106	1,741,011	1,886,117	—	—	—	—	—
1875	33,295	148,355	1,764,292	1,912,647	—	—	—	—	—
1876	34,281	153,225	1,789,431	1,942,656	—	—	—	—	—
1877	36,886	157,724	1,813,707	1,971,431	—	—	—	—	—
1878	38,456	161,566	1,833,007	1,994,573	—	—	—	—	—
1879	40,557	166,353	1,866,316	2,032,669	—	—	—	—	—
1880	42,902	173,401	1,887,381	2,060,782	—	—	—	—	—
1881	43,805	178,166	1,904,477	2,082,643	332,225	32,682	3,088	364,907	8
1882	44,827	182,296	1,931,006	2,113,302	268,813	79,008	4,933	347,821	8
1883	45,895	186,779	1,959,616	2,146,395	178,708	110,736	4,628	289,444	6
1884	47,390	191,833	1,988,714	2,180,547	135,283	120,022	4,851	255,305	5
1885	49,109	199,751	2,008,767	2,208,518	140,546	138,326	4,772	278,872	6
1886	50,981	205,319	2,033,253	2,238,572	152,913	144,859	4,381	297,772	6
1887	53,017	211,963	2,066,177	2,278,140	379,060	81,625	4,928	460,685	9
1888	55,337	218,707	2,095,472	2,314,179	442,029	105,790	5,268	547,819	10
1889	58,190	227,169	2,120,533	2,347,702	454,817	138,162	6,098	592,979	10
1890	61,220	235,227	2,144,913	2,380,140	506,622 ^{1/2}	162,424	6,428	669,046 ^{1/2}	11
1891	64,342	243,412	2,168,394	2,411,806	466,934	181,957	7,158	648,891	10
1892	—	—	—	—	413,030	129,534	7,775	542,564	—

Beträffande förestående tablå måste dock främst anmärkas, att deri icke ingå uppgifter öfver sjukdomsfall i alkoholism och delirium tremens. Det hade kanske varit möjligt för utskottet att införskaffa några uppgifter i detta afseende för Helsingfors, men har utskottet ansett sådant icke vara nödigt, emedan dessa uppgifter skulle varit opålitliga. Exempelvis må anföras att medan nämnda sjukdomars antal i Sverige enligt den officiella sjukhusstatistiken är ganska stort, visar samma statistik för Finland siffror, som vid jämförelse förefalla nästan löjligt ringa. Sålunda vårdades i de svenska sjukanstalterna under år 1890 icke mindre än 464 personer, insjuknade i alkoholism, och 258, lidande af fyllerigalenskap (delirium tremens), under det motsvarande siffror för Finland utgjorde 7 resp. 3. Hvarpå sådant må bero, och om verkligen, såsom det uppgifvits, dylika sjukdomar äro, om ock påtagligen icke i den grad, förenämnda siffror skulle vidhandengifva, sällsyntare i Finland än i Sverige, kan utskottet icke undersöka; men i hvarje händelse torde det vara klart att på såbeskaffadt statistiskt material någon åsigt i förevarande fråga icke kan byggas.

Antalet för fylleriförseelser sakfälda i Helsingfors, om hvilket antal utskottet erhållit uppgift för en jämförelsevis längre period, utvisar, såsom af tablån torde framgå, en jemn sänkning till och med år 1882, då det åter stiger i högre grad än folkmängden ökas och jemväl proportionsvis mera än motsvarande siffror för städerna i allmänhet och landsorten. En betydligare stegring vidtager emellertid först år 1886. Att häraf draga några bestämda slutsatser för förevarande fråga, visar sig dock lika omöjligt eller kanske omöjligare än man trott det vara i Sverige. Ännu mera än der hafva troligen här olika åsichter om skyldigheten att till åtal befordra anmälda fylleriförseelser inverkat på ifrågavarande siffror; *) åtminstone kan man finna stöd för ett sådant antagande deri, att något bestämdt förhållande mellan antalet för fylleri af polisen tillvaratagna personer och antalet sakfälda icke kan upptäckas. Måhända har ock det förhållande gjort sig gällande, att medan i 1873 års författning om bränvinsförsäljning minsta beloppet bränvin, som finge af minutförsäljaren utlemnas, var bestämdt till en fjerdedels kann, minimibeloppet i 1886 års författning, som trädde i gällande kraft från den 1 januari 1887, utsattes till en kann. Slutligen måste ock den under de senare åren oproportionerligt stegrade byggnadsverksamheten i staden och deraf föranledda inflyttning af löst folk från landsorten jemte högre arbetslöner hafva bidragit till att öka fylleriförseelsernas antal.

Skulle återstå att granska de siffror, som direkte angifva bränvinsförbrukningen, och att undersöka, hvilka slutsatser af dem kunna dragas. Äfven dessa siffror uppvisa, begynnande från år 1884, en stegring, som når sin höjd år 1890, hvarefter konsumtionen följande år något nedgår. Jemväl härvid måste dock i fråga om slutresultatet enahanda osäkerhet blifva rådande, som beträffande fylleriförseelserna. Till en början upptager tablån endast beloppet af det bränvin, som sålts och utskänkts af bolagen, medan motsvarande uppgifter från de utskänkningsbolaget icke tillhörande

*) År 1882 egde ombyte af polismästare i Helsingfors rum,

värdshusen saknas. Vidare finnas icke för hela tiden uppgifter på beloppet af andra, här utminuterade och utskänkta spritvaror, såsom konjak, rom och arrak m. m. Det är dock föga troligt att sistnämnda uppgifter, om de erhållits, hade gifvit taflan ljusare färg, enär tillverkningen och importen af dessa varor oafbrutet stigit. I högre grad försvåras bedömandet af dessa siffror af förhållandet, att landsortens förbrukning af starka varor, för så vidt den gått genom Helsingfors, nödtvunget ingår i tablån och att denna förbrukning antagligen ökats i den mån, tillgången till starka drycker på landet inskränkts och omöjliggjorts.

Oansedt emellertid allt, hvarigenom förestående siffrors beviskraft försvagas, torde dock enhvar med stadens förhållanden förtrogen medgifva, att för nykterhetsarbetet härstädes ännu ett vidt fält återstår. Med skäl kan härvid anföras, hvad under liknande förhållanden i Stockholm yttrats af det för ärendets beredning tillsatta utskott. Så länge anblicken af druckna å stadens gator ingalunda är en sällsynthet, utan tvärtom något ytterst alldagligt; — så länge antalet af öfverlastade, utaf polisen tillvaratagna uppgår till den ansenliga siffran af omkring 6,000 i året; — så länge arbetsgifvare alltjemt med skäl klaga öfver att deras arbetare å krogen slösa timmar och dagar, som i stället borde egnas åt arbetet; — så länge stadens arbets- och fattighus samt fängelserna och korrektionsanstalterna till icke obetydlig del fyllas af individer, som hafva bränvinet att tacka för sin moraliska och fysiska ruin; — så länge torde det vara berättigadt att betvifla, huruvida uti ifrågavarande afseende allt tillgjorts som borde göras för att söka åstadkomma ett bättre sakernas tillstånd.

Nu kunde man tilläfvantvils vilja gifva de bestående bolagen skulden och förebrå dem att de icke med tillräcklig energi ställt sig i nykterhetsarbetets tjänst. Beträffande särskildt det äldre af dessa bolag, eller utskänkningsbolaget, kan det ju icke heller förnekas att detsamma tagit så intresserad befattning med åtskilliga, utom dess egentliga verksamhetsfält liggande göromål, såsom anläggandet af förlusteställen och folkparker, djurgårdar och mera dylikt, att tvifvel åtminstone få hysas derom, huruvida bolaget icke för sådant i någon mån förbisett sin rätta och maktpåliggande uppgift att ordna utminutereringen och utskänkningen så att nykterheten och sedligheten bäst främjas. Men i allmänhet torde dylika beskyllningar vara fullkomligt ogrundade. De klagomål, som för öfrigt med eller utan skäl förnummits mot utskänkningsbolaget, hafva ock egentligen rört dess sätt att sköta sina inre angelägenheter, att vid uppköpen gynna några leverantörer framför andra, att utfästa allt för höga löner åt sina funktionärer och att vid användningen af sin vinst äfven i öfrigt icke alltid iakttaga nödig sparsamhet, hvilket allt icke inverkar på förevarande fråga. I hufvudsak har bolaget säkert sökt att, för så vidt för detsamma varit möjligt, vid sin värdshusrörelse föra nykterhetens talan, och hafva sålunda anmärkningar emot mat-hållningen och ordningen på dess värdshus icke försports. Likaså hafva vid utminutereringen begge bolagen veterligen sökt hålla höga pris *) och låtit hvarken öfver-

*) Bolagen hafva visserligen icke vidtagit en åtgärd, som de svenska bolagen i nykterhetens intresse funnit nödig, eller genom en småningom skeende sänkning af alkoholhalten i sitt

trädelse eller försumlighet vid tillämpningen af de restriktiva lagbestämningarna angående bränvinsförsäljningen komma sig till last. Äfvenledes hafva icke obetydliga belopp af bolagen intjenats, af utskänkningsbolaget åren 1873 till 1891 enligt uppgift inalles 1,262,707 mark 49 penni och af utminuteringsbolaget åren 1887 till 1891 tillhopa 265,330 mark 6 penni, af hvilka belopp en stor del direkte användts till nykterhetens och sedlighetens befrämjande. Då sådant oaktadt bränvinskonsumtionen icke nedgått och superiet icke minskats, torde detta få tillskrifvas förhållanden, för hvilka bolagen icke kunna göras ansvariga.

För öfrigt hafva bolagen icke heller underlåtit att rikta uppmärksamheten å dessa förhållanden. Man torde föga taga fel om man söker bristen hos den närvarande ordningen deri, att, medan försäljningen af bränvin och sprit monopoliserats till förmån för nykterhetsvänliga bolag, den icke mindre betydande handeln med inhemsk konjak och rom samt andra, lika starka spritvaror eller med andra ord färgadt bränvin lemnats nästan fri, d. v. s. åt handlande, de der visserligen nog — enär rättigheten till sådan handel utgifves endast efter noggrann pröfning af sökandes redbarhet — kunna väntas samvetsgrant iakttaga lagbestämningarna angående sådan försäljning, men å andra sidan äfven, då deras förtjenst betingas af omsättningen på dessa varor, måste göra allt, som kan öka denna omsättning och deras deraf beroende vinst. Då inköpspriset för inhemsk konjak, rom och arrack ställer sig lika lågt och på de sämre sorterna, der tillsatserna till bränvinet tjena till att öfverskylla en underhaltig vara, lägre än för det egentliga bränvinet, står det uppenbart i handlandenas förmåga att åtminstone delvis paralysera hvarje försök från bolagens sida att genom höjning af bränvinsprisen försvåra åtkomsten till denna vara, emedan hvarje prisstegring endast åtföljes af större afsättning utaf det färgade bränvinet. Till bolagens förtjenst må räknas att de sådant oaktadt lyckats hålla prisen på bränvinet jemförelsevis höga, högre än den färgade enahanda varans.

Äfven vid fråga om utskänkningen eger enahanda förhållanden som vid utminuterungen rum, emedan utskänkningsbolaget jemväl härvid haft att utstå täflan med innehafvarene af andra, för de fattigare klasserna afsedda utskänkingslokaler. Deremot kan det sätt, hvarpå utskänkningen bedrifves å de större hotellerna och värdshusen samt konditorierna, enskilda klubbar och teaterrestauranter, icke i allmänhet sägas menligt inverka på nykterheten i staden.

---

bränvin vänja sina kunder vid en mindre alkoholstark dryck. Sådant skulle dock, egendomligt nog, hafva hindrats af sjelfva lagen, enär 1886 års förordning i dess 16 § föreskrifver, att bränvin bör i minuthandel och vid utskänkning innehålla minst 40 % alkohol. I nu gällande författning är minimistyrkan utsatt till 35 %. — Bolagens bränvin håller i styrka 42 %.

Då det nu åligger utskottet att till besvarande upptaga frågan, om och på hvilka vilkor utminuterings- och utskänkningsbolagen i Helsingfors fullständigt eller delvis kunde ombetros ett eller flera bolag, så organiserade, som i 9 § af gällande författning angående bränvinsförsäljning sägs, torde utskottet närmast böra uttala sig derom, huruvida utminuterings- och utskänkningsbolagen bör fullständigt eller delvis monopoliseras eller ej, och sålunda

antingen det nuvarande sättet för ordnandet af denna rörelse, eller det monopol, utskänknings- och utminuteringsbolagen åtnjuta, bibehållas,

eller detta monopol utvidgas,

eller monopolet möjligen aldeles upphävas samt utminuterings- och utskänkningsbolagen af spritdrycker lemnas fri att utövas inom de af lagen i öfrigt bestämda gränser. — Emellertid torde, efter Ständernas inledningsvis relaterade uttalande, omordade författnings innehåll och hvad ofvan yttrats om de företräden, som ett monopolsystem inom ifrågavarande affärer eger framför en friare anordning af desamma, en återgång till en större näringsfrihet på detta område icke vara på allvar tänkbar. På sådan grund och då i följd af bristfälligheterna hos det nuvarande monopolsystemet dess oförändrade bibehållande ej heller kan förordas, synes allenast återstå en utveckling af desamma i riktning mot ett fullständigare monopol, dervid yttersta gränsen är att öfverlåta all utminuterings- och utskänkningsbolagen af spritdrycker i Helsingfors åt ett eller flere, enligt Göteborgssystemet organiserade bolag.

Vid undersökning derom, hvilket förfarande i nämnda afseende bör inslås, vill utskottet taga det närvarande sakläget till utgångspunkt och till en början söka utreda, om och på hvilket sätt desamma möjligen kunde genom partiella åtgärder förbättras, hvarefter utskottet skall öfvergå till pröfning deraf, huruvida en radikal omgestaltning af den nuvarande anordningen af utminuterings- och utskänkningsbolagen synes vara i högre grad behöflig och önskvärd och sålunda en fullständig monopolisering af ifrågavarande affärer påkallad.

Hvad, med sådan utgångspunkt, främst utminuteringsbolagen af spritdrycker beträffar, så har utskottet ofvan redan såsom brist i den nuvarande anordningen af denna rörelse framhållit, att de begge, i sedlighetens intresse organiserade bolagen sett sin verksamhet hämmad genom den konkurrens, öfriga utminuterare af spritvaror kunnat vidmakthålla genom försäljning af inhemska konjak och rom till samma eller billigare priser än det af bolagen förtrytade bränvinet betingat. Det synes ligga närmast till hands att stäffa denna konkurrens derigenom, att man åt bolagen skulle ombetro utslutande rätt att försälja inhemska spritvaror. Dervid kunde handeln med utländska spritvaror, som nu knapt kan sägas inverka på nykterheten i staden, lemnas i samma händer som för närvarande att bedrivas på enahanda sätt som hittills. En dylik utväg har ock till en början blifvit inom utskottet föreslagen och af utskottet med allvar påtänkt. Härtill har utskottet haft så mycket större anledning som utskottet trott sig veta, att man i Åbo gått till väga på samma sätt och att sådant der visat sig vara ändamålsenligt. Efter utskottet numera tillhandakomna meddelanden är emellertid

denna senare uppgift oriktig. En dylik anordning har visserligen försökts i Åbo och der varit i gällande kraft sedan den 1 juni 1890, men visat sig långt ifrån nyttig. Densamma utgår i sjelfva verket från antagandet att, enär tullen på utländska spritvaror är till beloppet betydligt högre än tillverkningskatten på inhemsk sprit, utländska spirituosa icke kunna till landet införas och här till salu hållas för ett pris, som möjliggjorde konkurrens med inhemsk spritvara. Detta antagande är i viss mån riktigt, i hufvudsak deremot oriktigt. Det är väl sant, att bättre och dyrare utländsk spritvara icke kan, i följd af differensen mellan tullen och tillverkningskatten, här upptaga täflan med inhemskt fabrikat, men deremot kan, på sätt erfarenheten i Åbo ådagalagt, sämre och billigare utländsk vara fås att i prisbillighet närma sig den inhemska. Detta möjliggöres i synnerhet derigenom att den förra kan intagas i styrka af 11 grader, motsvarande 59,9 % alkoholhalt, som utgör högsta, utan tullförhöjning tillåtna gradtal, och efter införandet i landet utspädas till en alkoholhalt af endast 42 % (= styrkan af vanligt brännvin) eller derunder. Tillfälle härtill erbjudes genom prisskilnaden mellan den utländska råvaran; potatisbrännvinet, och sädesbrännvinet, som uteslutande kan i landet tillverkas, hvilken prisskilnad öfverstiger 50 %. Derigenom komme olikheten i priset mellan utländsk, förtullad spritvara och inhemsk, beskattad dylik att uppgå härstädes till endast omkring 30 %. Vid första försök af bolagen att genom stegring af priset på brännvin eller sänkning af dess alkoholhalt minska åtgången, fylles därför marknaden med utländsk, kanske sämre vara. Till bevis härom må tjena, att, enligt tulluppgifterna, importen af konjak till Åbo, som år 1889 uppgick till 40,199 kilogram, år 1890 utgjorde 64,332 kilogram, jemte det importen af rom samma år steg från 25,167 till 61,928 kilogram. Förstnämnda import nedgick visserligen sedermera åter följande år, men importen af rom har hållit sig 100 % högre än förut. Närmare härom utvisa å sidorna 19 o. 20 intagna tablåer.

Ett förbud för spritvaruhandlandene att till salu hålla inhemsk vara medförde dessutom den olägenheten, att förbudet icke kunde öfvervakas. Hvarken kan, vid undersökning af till salu utbudena vara, dess ursprung fastställas eller resp. handlande hindras att i förråd hålla äfven inhemskt brännvin, hvartill de flesta af dem, såsom partihandlare med spirituosa och tillverkare af punsch, äro berättigade.

Det återstår sålunda att, jemte uppgifvande af skilnaden mellan utländsk och inhemsk vara, finna någon annan utgångspunkt, hvarifrån, med bevarande af den handlandene för närvarande i allmänhet tillkommande utminuteringsrätten, olägenheterna deraf eller den skadliga konkurrensen mellan brännvinet och annan enahanda, färgad vara kunde bringas att upphöra. Denna utgångspunkt har utskottet trots sig finna i den, enligt det förestående, jemväl i Sverige tillgripna utvägen att betaga handlandene rättigheten att sälja billigare vara och förbehålla sådan försäljning bolagen. Det lider väl knapt något tvifvel om att icke det äskade målet kunde nås i händelse man åt bolagen kunde gifva uteslutanderätt att utminutera billigare spritvaror och sålunda exempelvis alla sådana, hvilkas pris vid utminuteringen understiger 2 mark 50 penni litern. Dertill måste då tillika den bestämning fogas, att hos andra än bolagen icke

finge till salu hållas spritdrycker, öfverstigande 60 % alkoholhalt, på det att icke monopolet kunde kringgås genom försäljning af starkare spirituosa jemte anvisning till köparene att efter inköpet uppblanda den inköpta varan med vatten eller annat för att sålunda nedbringa den till njutbar styrka. Ett dylikt tillvägagående erbjöde dessutom en annan fördel. Det är känt, att hvad härstädes säljes såsom utländsk konjak, rom och arrack i sjelfva verket icke utgör äkta dylik vara, ifall man, såsom rätteligen borde ske, förstode, med konjak destillat på drufrester, med rom destillat på affall vid sockertillverkning och med arrack risbränvin; utan att dessa varor i likhet med inhemska, lika benämnda fabrikat i allmänhet utgöras endast af bränvin, försatt med färgämnen och annat dylikt samt allenast vid de bättre eller bästa sorterna med något af den äkta varan, för att sålunda gifva fabrikatet den äkta produktens utseende, lukt och smak. Ehuru detta torde vara ganska allmänt känt och sålunda ock bekant, att hvad inhemska konjak m. m. vidkommer, densamma kan fullt mäta sig med den utländska sämre varan, skulle dock antagligen den stora allmänheten, när inhemska vara stode till salu endast hos bolagen, hvilka åter förmodligen icke komme att befatta sig med försäljning af utländska spirituosa, att fortfarande fylla sitt behof af andra spritvaror än bränvin hos handlandene, hvarigenom den inhemska produktionen af dylika spirituosa skulle lida ett betydligt afbräck. Derom vore ju heller icke annat än godt att säga, i händelse sådant verkligen skulle föranleda en nämnvärd minskning i konsumtionen af sådana spritvaror; men ett dylikt resultat skulle förmodligen icke ernås, utan blefve enda följderna af ett sådant tillvägagående att importen af utländsk konjak m. m. komme att ökas på bekostnad af den inländska industrin*). Att denna sistnämnda emellertid icke är obetydlig, utan motsatsen, samt eger stort intresse särskildt för denna stad, torde nedanstående tablåer öfver tillverkningen och importen af konjak och rom för hela landet samt särskildt för Helsingfors och Åbo vidhandengifva.

Tablå,

utvisande tillverkningen af konjak och rom i hela landet samt städerna
Åbo och Helsingfors.

	Konjak.			Rom.		
	I hela landet.	I Åbo.	I Helsingfors.	I hela landet.	I Åbo.	I Helsingfors.
År 1889 Liter	—	—	148,731	—	—	65,910
„ 1890 „	—	—	182,043	—	—	70,944
„ 1891 „	580,434	32,182	208,434	322,623	60,047	77,338
„ 1892 „	463,316	30,536	205,363	314,038	58,416	67,588

*) Exempelvis må anföras, hurusom den förut i icke ringa omfattning uti landet bedrifna likörfabrikationen numera så godt som upphört i följd af det hinder, minimalbe-gränsningen af försäljningsbeloppet i 1886 års författning ställt mot fabrikatets gångbarhet i han-

Tablå,
utvisande importen af konjak och rom till hela landet samt städerna
Åbo och Helsingfors.

	Konjak.			Rom.		
	Till hela landet.	Till Åbo.	Till Helsingfors.	Till hela landet.	Till Åbo.	Till Helsingfors.
År 1889 Kilogr.	288,711	40,199	81,094	77,686	25,167	1,792
” 1890 ”	368,411	64,332	100,361	123,107	61,928	2,056
” 1891 ”	316,913	43,333	83,549	77,338	58,105	3,418
” 1892 ”	331,410	41,951	77,918	67,588	49,909	2,424

All utminuteri af brännvin skulle, såsom hittills, förbehållas bolagen. Enär styrkan af sprit öfverstiger 60 %, gåfve sig, beträffande denna vara, enahanda förfarande af hvad ofvan redan sagts.

Inom utskottet hafva väl uttalats tvifvelsmål derom, huruvida dylika inskränningar i minuthandlars försäljningsrätt vore med gällande lag öfverensstämmande, då åberopade 9 § i författningen icke synes afveta annan åtskilnad i försäljningsrätten än den, som är baserad på skilnaden emellan inhemska och utländska vara. — För så vidt utskottet emellertid kan bedöma, sakna dessa tvifvelsmål fog. Det må väl medgifvas, att sagda § liksom författningen i öfrigt är synnerligen olyckligt affattad, i hvilket afseende utskottet vill särskildt framhålla endast följande, med förevarande sak i närmare samband stående oegentligheter. Medan första mom. af § tyckes känna till endast tre olika slag af bolag, bildade för att bedriva ifrågavarande rörelse för motarbetandet af dryckenskap, eller de tre slag, som redan omordas i Ekonomiskutskottets å pag. 2 här ofvan citerade betänkande, omtalas uti andra mom. af samma § i förbigående ytterligare en fjerd och femte bolagsform („bolag, som erhållit utslutande rätt till utminuteri *eller* utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror“). Vidare skulle en bokstaflig tolkning af samma andra mom. vidhandgifvas, att bolag af ifrågavarande art ega att till annan öfverlåta rätt att utminutera utländska, men deremot icke inhemska spritvaror, till hvilken åtskilnad rimlig anledning icke kan uppdragas. Det torde därför skäligen icke kunna annat antagas än att lagen, med den kommunerna i fråga om brännvinsförsäljningens och utskänkningens ordnande i allmänhet gifna fria bestämmanderätt, härvid uttryckt sig mera exempelvis än för att binda kommunerna i förevarande sak och sålunda, om äfven

deln. Enär utländska, på butelj importerade spritvaror icke heller äro bundna af någon minimalbestämning vid försäljningen, medan minuthandeln med inhemska, enahanda vara underkastats ett i lag bestämdt försäljningsminimum, har följden deraf varit den att importen af konjak, rom och arrack på buteljer från och med år 1886 till och med år 1888 nära fyrdubblats. (Se betänkandet af komitén, tillsatt för revision af 1886 års brännvinsförfattning. 1890. Pagg. 25—27).

icke uttryckligen, så åtminstone implicite godkänner ett dylikt tillvägagående som det, utskottet ofvan funnit tänkbart. Ett stöd för denna uppfattning finner utskottet äfven deri, att stadens myndigheter jemväl för närvarande, vid bränvinsutminuteringsrättigheternas bortgifvande, uppställt och vidmakthållit en i lag icke uttryckligen angifven skilnad eller åtskilt mellan, å ena sidan, rättighet att utminutera bränvin och sprit samt, å den andra, rätt att i minut försälja spritvaror af andra slag, och att veterligen icke någon dragit i betänkande att finna denna anordning vara med lag fullkomligt öfverensstämmande.

Beträffande utskänkningsen kan utskottet fatta sig kort. Den förnämsta bristen i den nuvarande anordningen ligger, såsom sagts, deri, att icke utskänkningsen å alla lägre klassens värdshus bedrifves enligt Göteborgssystemets fordringar, hvilket åter icke kan ske så länge denna utskänkning är i händerna på personer, hvilkas förtjenst stiger och faller med åtgången af spirituosa och hos hvilka sålunda icke kan väntas den frivilliga och fullständiga hänsyn till anordningar och föreskrifter, gifna i nykterhetens och sedlighetens intresse, som utgör nämnda systems förnämsta förutsättning och ändamål. Beträffande de större hotellen, konditorierna och värdshusen m. m., afsedda förnämligast för de förmögnare klasserna, är redan sagdt att det sätt, hvarpå utskänkningsen å dessa ställen för närvarande bedrifves, ej kan sägas i allmänhet menligt inverka på nykterheten i staden. Beträffande dem kunde därför samma förfarande iakttagas som hittills eller rättigheterna till utskänkning å dessa ställen bortgifvas, liksom för närvarande, af Magistraten i samråd med Stadsfullmäktige.

Erkännes möjligheten att på uppgifvet sätt afhjelpa de synliga bristerna i den nuvarande anordningen af utminuteringen och utskänkningsen utaf spritdrycker i Helsingfors, så skulle ännu återstå att undersöka, huruvida sådant oaktadt ett fullständigt monopol å hela denna rörelse borde införas. Det finnes säkert mången, som endast af ett dylikt steg eller spritvarurörelsens fullständiga koncentration i händerna på ett nykterhetsvänligt bolag väntar en tillfredsställande lösning af den utskottet förelagda frågan, förnämligast väl därför, att sålunda förfarits i Göteborgssystemets hemland, Sverige. Utskottet torde emellertid, redan vid tal om Göteborgssystemet i allmänhet, hafva uppvisat, att detta motiv i sjelfva verket ej är hållbart. Det torde vara ådagalagt att, åtminstone i en del städer, från hvilka utskottet erhållit sina upplysningar, och således exempelvis uti Stockholm, med Sveriges största utskänkningsbolag, hyses uppfattningen, att Göteborgssystemet icke behöfver omfatta all utminutering och utskänkning af spritdrycker i stad, utan har bolaget derstädes, då det erhållit ett fullständigt monopol, skyndat att åt andra utarrendera utminuteringen af dyrare och sålunda förnämligast för den förmögnare delen af befolkningen afsedda spritvaror samt utskänkningsen å större hotell samt bättre, af samma publik besökta värdshus. Samtidigt har utskottet framhållit att bolagen, för så vidt utskottet kunnat inhemta, vid utarrenderingen å arrendatorerne icke ställt andra anspråk än sådana, som afsett att säkerställa bolagen för arrendeafgifternas behöriga erläggande och för

att aftalens omfång, genom försäljning af spritvaror till lägre priser än de öfverenskomna eller af bränvin och sprit, icke öfverskrides. Sålunda äro äfven i Sverige mångenstädes berörda delar af spritvarurörelsen jemförelsevis fria, att bedrifvas i strid emot Göteborgssystemets hufvudprincip eller den, att förtjensten för försäljaren eller utskänkningens innehafvare ej må stå i proportion till rörelsens omfattning. Antagligen vore bolagen härstädes hugade att inslå enahanda förfarande. Man kunde nu visserligen förmena att bolagen i hvarje händelse, genom rättigheten att uppsäga arrendekontrakten och genom att vägra deras förnyelse hålla arrendatorerne i sin hand och sålunda utöfva en helsosam kontroll öfver desamma. Det kan dock icke inses, i hvad mån denna kontroll, som lättare kan urarta till godtycke än en af kommunala myndigheter bedrifven, skall ega företräde framför den, som genom en periodvis, vid rättigheternas bortgifvande, skeende pröfning af vederbörandes redbarhet eger rum genom Magistraten och Stadsfullmäktige i förening och dervid äfven bolagen kunna göra sig hörda. Slutligen kunde man kauske vilja ålägga bolagen att äfven mot deras vilja sjelfve omhändertaga och sköta all utminuterung och utskänkning af starka drycker i staden. Om olägenheten häraf, hvad utminuterungen angår, uttalar sig disponenten för Stockholms utskänkingsaktiebolag, hr Axel Lundvall i sin skrifvelse till utskottet på följande sätt: „Utskänkingsbolaget har emellertid icke kunnat taga all detaljhandel med spirituosa direkte i egen hand. Man betänke blott, huru svårt, att ej säga omöjligt, det skulle visat sig att förse hufvudstadens hoteller, finare restaurationer, schweitzerier och lagerkällare med alla de spritvaror, hvarå allmänheten, eller rättare den ene eller andre individens smak kan å dessa ställen göra anspråk. Härvid har legat ett öfverstigligt hinder emot att drifva bolagsrörelse i så stor skala, och bolaget har följaktligen i det hela hänvisats till den egentliga bränvinshandeln, hvilken ju också, då den hufvudsakligen har sin publik bland befolkningens lägre lager, har största inflytandet i sedligt afseende“. Hvad herr Lundvall sålunda yttrat om utminuterungen, måste sjelffallet än mera ega gällande kraft vidkommande utskänkingen, der denna står i förening med större hotell- eller värdshusrörelse. Huru åter densamma skall kunna skiljas från mathållningen och hotellrörelsen i öfrigt, derom kan utskottet icke bilda sig någon uppfattning. I hvarje händelse vore det oklokt att annat än i nödfall pålägga bolagen annan verksamhet än den de sjelfva vilja åtaga sig, eller mer än ytterst nödvändigt är draga dem från deras egentliga arbetsfält, utminuterungens och utskänkingens ordnande.

Att åter blott för högre vinst, låt vara att denna skulle uppgå till ett jemförelsevis betydande belopp*), utöfver det nödvändiga utsträcka ifrågavarande monopolisering, kan, efter utskottets tanke, heller icke försvaras. Redan åtgärden, att indraga innehafvarenes af de lägre värdshusen rätt att utskänka spritdrycker, komme otvifvelaktigt att äfventyra flertalets af dessa ekonomiska bestånd, och äfven förbudet

*) Inkomsten för utarrenderade rättigheter utgjorde från den 1 Oktober 1890—1 Oktober 1891 i Stockholm 278,950 kronor och i Göteborg 60,900 kronor.

för spritvaruhandlandene att sälja billigare spirituosa komme antagligen att medföra en betydande minskning i inkomst för mången af dessa handlande. Inom utskottet har därför ock uttalats såsom önskligt att det bolag, som komme att öfvertaga omordade utskänkning, kunde tillförsäkra de förre innehafvarene af sådana utskänkingsrättigheter, för så vidt de vore i behof deraf, någon mindre, efter rörelsens omfång afpassad godtgörelse för rättigheten. En utsträckning af monopolet till utskänkingen äfven å de större hotellen och värdsbusen samt till all utminuterung blefve deremot, i synnerhet om bolaget sjelf skulle öfvertaga all denna rörelse, för flertalet af dem, som häraf berördes, liktydigt med ruin. Särskildt må framhållas, att de flesta af stadens större hoteller och värdsbusar såsom Societetshuset, Hotel Kämp, Kapellet m. fl., hvilkas innehafvare bundit stora belopp i rörelsen, föga torde kunna bestå och upprätthållas i tidsenligt skick om den inkomst, som härflyter af utskänkingen, dem beröfvades. Emellertid vore det icke med stadens intresse förenligt eller densamma värdigt att dessa hotell upphöra med sin verksamhet. Likaledes skulle teatrarna, genom enahanda åtgärder beträffande teaterrestauranterna, mista en för dem välbehöflig inkomst.

Ett sista skäl till förmån för en fullständig monopolisering af utminuterungen och utskänkingen af starka drycker måste ännu beröras. Det kan icke nekas att det kan förefalla orättvist att monopolisera endast den försäljning och utskänkning, som till sina kunder räknar den fattigare befolkningen, medan deremot trafiken med spritvaror, afsedda för de förmögnare samhällsklasserna, lemnas jemförelsevis fri. Ligger häri en orättvisa, är den dock, efter utskottets uppfattning, blott skenbar. Det är inom de fattigare klasserna som det omåttliga bruket af rusdrycker företrädesvis söker sina offer och åstadkommer det största onda, och det synes därför äfven rättvisligen vara dessa klasser, som främst böra bära de uppoffringar, om de kunna anses såsom sådana, hvilken den fördyring af dessa drycker och det tvång till återhållsamhet, som följa Göteborgssystemet åt, innebära. De torde för öfrigt göra det villigt och gerna. Inom de förmögnare samhällsklasserna må nykterhetsarbetet i stället fortgå på frivillighetens väg, och tror utskottet att den förändring i seder och tänkesätt, som i fråga om rusdryckerna småningom gör sig gällande, ingalunda ger anledning till att misströsta om framgång äfven på denna väg.

Skall utskottet alltså sammanfatta de resultat, till hvilka utskottet vid behandlingen af förevarande fråga kommit, så vore det att, med uppgifvandet af tanken på ett fullständigt monopol, låta bero vid de åtgärder, utskottet ofvan funnit vara nog till utminuterungens och utskänkingens ordnande. — Hvad i denna sak åtgöres, är för öfrigt hvarken definitivt eller ens afsedt att utan förnyad pröfning gälla för lång tid framåt. Skulle ändringar deri finnas nödiga, kunna sådana alltid lätt, innan ingången af hvarje tvåårsperiod, för hvilken rättigheterna bortgifvas, vidtagas. Äfven häri ligger ett skäl för utskottets förslag, ty vore ett fullständigt monopol behöfligt, så vore det väl i hvarje händelse bättre att införa det småningom och efterhand än omedelbart, så att sålunda den rubbning i affärslifvet, som monopolets införande onekligen medförde, förmildrades och försvagades.

Slutligen bör utskottet, enligt uppdrag, yttra sig, huruvida utminuteringen och utskänknigen, för så vidt den monopoliseras, skall ombetros ett eller flere bolag. Samtidigt vill utskottet i få ord besvara frågan derom, huru sådant bolag, enligt utskottets tanke, helst bör vara organiseradt.

Utminuteringen och utskänknigen torde icke kunna, efter utskottets åsigt, skildt för sig öfverlemnas åt olika bolag. Vinsten från den förra rörelsen, der förvaltningskostnaderna äro jemförelsevis ringa, behöfves för att utskänknigen må kunna ordnas utan hänsyn till större eller mindre vinst samt särskildt mathållningen dervid göras till hufvudsak, serveringen af starka drycker till bisak. För att ändamålet med utminuteringens och utskänknigen öfverlemnade åt dylika bolag rätt skall nås, fordras också ett enigt arbete inom begge dessa affärer så att prisen inom någondera rörelsen icke må ställas oproportionerligt höga eller låga, att betjeningen lättare må kunna kontrolleras, lönnkrögeri stäffas m. m..

Samma skäl tala i än högre grad mot inrättandet af två eller flere bolag, af hvilka hvarje skulle bedriva utminutering och utskänkning i förening. Tillvaron af flere sådana bolag komme lätt att alstra en osund täflan mellan bolagen om större vinst, helst det bolag, hvars afkastning blefve mindre, på sådan grund kunde komma att behandlas med misstro. För öfrigt är, om ej af andra skäl, så därför en koncentration af utminuteringen och utskänknigen i händerna på ett enda bolag önskelig, att förvaltningskostnaderna derigenom blefve mindre. Utskottet skulle därför anse att blott ett enda bolag borde betros med ifrågavarande rörelse.

För att bolaget må verksamt egna sig åt sitt egentliga arbete, dryckenskappens bekämpande genom en ändamålsenlig anordning af utminuteringen och utskänknigen, bör bolaget härtill inskränka sin verksamhet. Bolaget bör alltså väl ej betagas rättigheten att blifva hörddt, då fråga är om disposition af den del utaf bolagets vinst, som skall till allmännyttiga ändamål anslås; men bör bolaget icke sjelf taga del i vinstens användning. — Att bolaget ställes på aktier, finner utskottet sjelfallet. — Storleken af aktiekapitalet må bolaget sjelf bestämma. — Aktierna, som skola vara utfärdade å namngifna personer, torde böra lyda å lågt belopp, högst 100 mark hvarje, hvarjemte icke någon bör få ega eller tala för mer än 5 aktier. Sådant synes utskottet behöfligt för att bolaget må inom sig förena repräsentanter för olika samhällslager, särskildt äfven för den burgnare arbetareklassen. — Då bolaget icke afser att bereda delegarene vinst af rörelsen, synes den aktionärerne tillkommande dividenden icke böra få uppgå till mera än högst 5 procent å aktiekapitalet, motsvarande högsta ränta å vanliga bankdepositioner. — Af ledamöterna i styrelsen böra en eller flere, beroende antalet däraf, om styrelsen består af tre eller flere medlemmar, utses af Fullmäktige, men aflönas af bolaget. — Om revisionen af räkenskapperna är redan sagdt i 5 mom. af 9 § i gällande författning, hvarest äfven föreskrives, att Stadsfullmäktige ega besluta om ansvarsfrihet för förvaltningen.

Inom utskottet har varit ifrågasatt, att bolaget borde förbjudas att inköpa fast egendom; men ehuru bolaget väl i allmänhet ej bör belasta sig med fastigheter,

torde man ej heller böra bestämdt förmäna bolaget sådant inköp, när det blefve synnerligen nyttigt för bolagets rörelse.

Då handeln med dyrare spirituosa samt utskänknigen å hoteller och större värdshus förblefve ordnad såsom förut, synes någon mera effektiv kontroll från Fullmäktiges sida icke erforderlig. Mest bindes bolaget väl alltid deraf att rättigheterna hvarje gång bortgifvas för en period af blott två år, hvarför Fullmäktige genom att vägra förnyelse af oktrojen kunna tvinga bolaget till upplösning.

Utskottet emotser att något särskildt initiativ från Stadfullmäktiges sida icke behöfves för att åstadkomma bolagets bildande, då intresserade personer nog torde finnas, hugade att ställa sig i spetsen för ett dylikt företag.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Fullmäktige ville, på grund af den Fullmäktige uti 6 § af Kejs. förordningen angående, utom annat, försäljning af brännvin, gifven den 9 juni 1892, medgifna rätt att jemte Magistraten förordna om utminuterings och utskänknings i staden ordnande, besluta

*att för framtiden åt ett enda bolag, så organiseradt som ofvan sagts, ombetro uteslutanderätt än utminutera
brännvin och sprit samt
alla andra spritvaror, hvilkas försäljningspris understiger 2 mark
50 penni litern, eller
hvilka innehålla 60 % alkohol eller deröfver; samt*

*att åt samma bolag upplåta all utskänkning af spritdrycker,
med undantag af utskänknigen å större hoteller och restauranter samt
enskilda föreningar och klubbar;*

hwaremot utminuteringen och utskänknigen i öfrigt skulle bibehållas ordnad på samma sätt som för närvarande.

I händelse utskottets förslag vinner Fullmäktiges bifall, torde Fullmäktige ännu böra besluta

*att insända Fullmäktiges beslut till Magistraten i det afseende,
åberopade 6 § vidhandengifver.*

Två reservationer, uppgifter öfver utskänkningsbolagen i Stockholm m. fl. svenska

---

städer, samt en af särskilda handlande i Helsingfors till utskottet ingifven skrift åtfölja betänkandet.

Helsingfors, den 6 maj 1893

Kaarlo Castrén.
N. Kohtomow.
K. G. Sivenius.

C. B. Federley.

H. Holsti.
Hj. Schildt.
Julius Tallberg.

Uppgifter angående utskänkningsbolagen i Stockholm, Göteborg, Norrköping, Malmö och Gefle.

Stockholm.

Hvad beträffar Stockholm, framgår af en utaf verkställande direktören för Stockholms utskänkningsaktiebolag, häradshöfding Axel Lundvall till utskottet afgifven berättelse följande:

Öfverlåtande af all minuthandel med och utskänkning af spirituosa på ett bolag, hvilket genom sina medlemmars personligheter lemnade säkerhet för att försäljningen icke, vare sig omedelbart eller medelbart, beredde bolagets delegare annan vinst än vanlig ränta å deras i företaget nedlagda medel, hade i Stockholm länge utgjort ett allmänt önskningsmål, till hvares uppnående Stockholms Stadsfullmäktige vidtagit förberedande åtgärder redan så långt tillbaka som åren 1866 och 1867, i det de då dels togo initiativ till undanröjdande af de äldre utskänkningsrättigheter, som ursprungligen förlänats till utöfvande å särskildt ställe, och dels tillförsäkrade de innehafvare af öfriga äldre utskänkningsrättigheter, som ville nedlägga dessa, ett årligt ersättningsbelopp af 450 å 500 kr.

Dels till följd häraf och dels genom dödsfall bland innehafvarene hade år 1875 antalet af dessa äldre utskänkningsrättigheter nedgått till 146. Visserligen funnos vid sidan af dem 30 minuthandels- och 132 utskänkningsrättigheter, hvilka — med undantag allenast af 7, de der, såsom grundande sig å särskildt tillstånd af Öfverståhållare Embetet, voro af rent tillfällig beskaffenhet — alla å auktion inropats för viss tid, men å dem behöfde man, då de ju inom några år upphörde, icke fästa afseende. Stadsfullmäktiges beredningsutskott fann också nu tiden vara inne att söka föra saken igenom och tillsatte för sådant ändamål en komité.

Denna komités första omsorg blef att med de återstående 146 innehafvarene af äldre utskänkningsrättigheter träffa aftal om dessas nedläggande mot årlig ersättning af stadskassan. Dessa bemödanden hade den framgång, att af de 146 icke mindre än 133 skriftligen förbundo sig att, derest vederbörande myndighet å stadens vägnar före den 1 oktober 1876 beslöte inlösa deras rättigheter, afstå från dessa från och med den 1 oktober 1877 mot erhållande från stadskassan af en viss årlig godtgörelse under deras och, hvad de manlige burkapsegarne beträffade, jemväl deras enkors listid. De betingade årliga ersättningarna utgjorde lägst 500 kronor och högst 2,000 kronor och uppgingo till hopta till 124,100 kronor årligen. Sedan dessa vilkorliga öfverenskommelser träffats, hemställde komitén om vidtagande af åtgärder för att från och med den 1 oktober 1877 få all den utskänkning af och minuthandel med spirituosa, som eljes skolat, enligt gällande författning, å auktion utbjudas, öfverlåten å ett bolag med de kvalifikationer, här ofvan antydts.

I nära öfverensstämmelse med hvad komiterade sålunda hemställt beslöte stadsfullmäktige:

att på de erbjudna vilkoren inlösa de 133 hembjudna utskänkningsrättigheterna;

att söka få på ett bolag öfverlätne alla de rättigheter till minuthandel med och utskänkning af spirituosa, hvilka för tiden från och med den 1 oktober 1877, då alla auktionsrättigheter borde löpa till ända, kunde af kommunen disponeras;

att förbehålla sig rätt att dels på förhand granska de vilkor, under hvilka ett spirituosahandelns öfvertagande af bolag kunde komma i fråga, samt dels utse ett ombud, som

skulle ega tillstådesvara vid bolagsstyrelsens sammanträden med rättighet att deltaga i öfverläggningen, men ej i besluten;

samt att hos Öfverståthållareembetet anhålla om dess medverkan till att ett bolag af ofvan angifna beskaffenhet måtte, så fort ske kunde, komma till stånd.

Sedan, i följd häraf, Öfverståthållaren föranledt inbjudning till tecknande af aktier i ett bolag för ändamålet, blef ett sådant bolag bildadt under namn af Stockholms utskänknings aktiebolag. Ut i bolagsordningen, som af Kongl. Maj:t fastställdes den 4 november 1876, ingår, bland annat, bestämningar derom att främst en reservfond, uppgående till fem procent af aktiekapitalet, bör bildas, men att derefter hela vinsten med undantag af sex procent å aktiekapitalet, som till aktieegarene utbetalas, öfverlemnas till staden.

Det blef härefter, i enlighet med § 10 i då gällande Kongl. förordning angående försäljning af spritdrycker, kungjortt att bolag, som vore hugadt att för högst tre års tid, räknadt från och med den 1 oktober 1877, öfvertaga alla lediga rättigheter till minuthandel med och utskänkning af spirituosa, egde att inom viss utsatt tid ingifva skriftligt anbud derå. Två sådana anbud inkommo, det ena från bemälda bolag, det andra från enskild person. Utskänknings aktiebolaget erbjöd sig att, derest bolaget finge för 3 år från och med den 1 oktober 1877 öfvertaga all den minuthandel med och all den utskänkning af spirituosa, hvilken eljes skolat år 1877 å auktion utbjudas, erlägga i förhållande till det åt bolaget upplåtna antal rättigheter det minimum, försäljningslagen fordrade såsom årlig försäljningsafgift eller 300 kronor för hvarje minuthandels- och 480 kronor för hvarje utskänkningsrättighet, samt att derjemte till Stockholms kommun afstå sin nettobehållning. Den enskilde sökanden (L. O. Smith) åter erbjöd sig att i bolag med andra personer, dem han dock ansåg onödigt uppgifva innan anbudet antagits, öfvertaga all utskänkning och utminutering från den 1 oktober 1877 till den 1 oktober 1880 med vilkor att stadsfullmäktige icke under tiden meddelade någon rättighet till mindre partihandel med spirituosa *) samt att kommunen på de tre åren inlöste de 13 ännu oinlösta äldre utskänkningsrättigheterna, hvaremot sökanden ville förbinda sig att i årlig skatt betala 1,500,000 kronor, att erläggas halfårsvis i förskott, samt derutöfver all uppkommande nettovinst, som efter afdrag af alla omkostnader och räntor uppstode å spirituosa handeln enligt gällande lag; hvarjemte sökanden ville, sedan anbudet antagits, ställa vederhäftig borgen för fullgörandet af sina förbindelser

De båda anbuden hänskjötes till stadsfullmäktige, som förklarade sig för sin del antaga det af Stockholms utskänkningsaktiebolag ingifna anbud under vilkor att bolaget till stadskassan aflemna de uppkommande vinstmedel i den mån, bolaget funne sig utan olägenhet kunna verkställa sådane inbetalningar. Såsom skäl för detta beslut anfördes att bolaget genom det sätt, hvarå det tillkommit, genom sina medlemmars personlighet och samhällställning samt genom innehållet i sin bolagsordning och sitt program för verksamheten lemnade en fullgod garanti för att stadens utskänkningsväsende komme att genom antagande af bolagets anbud ordnas på ett sådant sätt, som under en lång följd af år varit ett önskningsmål i sedlighetens intresse, på samma gång all den inkomst af bränvinshandeln, som författningsenligt borde tillfalla staden, verkligen komme stadskassan till godo. Deremot kunde det icke på förhand beräknas, om och på hvilka vilkor de af den andre anbudsgifvaren fordrade uppgörelser kunde träffas i fråga om de kvarstående äldre utskänkningsrättigheterna, hvartill komme att detta anbud afsåg ett då ännu icke befintligt eller åtminstone icke namngifvet bolag.

Öfverståthållareembetet antog utskänkningsbolagets anbud med det af stadsfullmäktige gjorda tillägg, hvarefter kontrakt om rättigheterna i föreskrifven ordning upprättades. Genom detta kontrakt upplätos åt bolaget för 3 år från och med den 1 oktober 1877 261 ut-

*) Vid sådan handel var 15 kannor (= 39,25 liter) minsta tillåtna försäljningsbelopp.

skänknings- och 30 minuthandelsrättigheter. Den oktroj, bolaget sålunda erhöll, har det sedermera, tid efter annan, fått förnya, ehuru med något ändrade bestämmelser, och senast för tre år från och med den 1 oktober 1892.

Af de 13 äldre utskänkingsrättigheter, hvilka, då ofvanberörda komite afslöt sitt arbete, ännu voro oinlösta, återstod den 1 oktober 1877 blott en enda, emedan under tiden två upphört genom dödsfall och 10 blifvit af staden inlösta mot en årlig ersättning af tillhoppa 22,000 kronor. Med den enda kvarstående rättighetsinnehafvaren träffade utskänkingsbolaget det aftal att, emot en årlig ersättning af 3,000 kronor, rättigheten icke skulle utövas under bolagets första oktroj, och detta aftal förnyades sedermera för följande oktrojer till dess rättigheten upphörde genom dödsfall. Då utskänkingsbolaget började sin affär, innehade det sålunda faktiskt monopol på detaljhandeln med spirituosa i Stockholm med allenast den inskränkning, att en af de äldre utskänkarne, på samma gång han låtit staden lösa till sig rätten till egentlig utskänkning, dock förbehållit sig att fortfarande få till afhemtning sälja spirituosa i huru ringa myckenhet som helst, men äfven denna kvarleva af det forna upphörde genom särskildt aftal den 1 april 1879.

Den 30 september 1877 — det gamla systemets sista dag — utöfvades i Stockholm 309 särskilda detaljförsäljningar af spritvaror, och bland dessa idkades kroghandtering — vare sig enbart eller i förening med finare servering eller afhemtningshandel — å 193 ställen.

Utskänkingsbolaget öppnade den 1 oktober 1877 på morgonen 87 utskänkingsställen (= krogar) och 28 bränvinsmagasin, å hvilka senare spritvaror blott såldes till afhemtning. I afseende å magasinerna bör erinras att, emedan då gällande lag stadgade en half kanans försäljningsminimum för minuthandelsställen, handeln å dem till en början för att icke bryta med gammal häfd drefs å utskänkingsrättigheter. Då lagstiftningen med den 1 oktober 1886 sänkte minuthandelns försäljningsminimum till en liter, bortföll behovet att för afhemtningsförsäljningen begagna utskänkingsrättigheter och bränvinsmagasinen förvandlades då till „minuthandelsställen“.

Under der de femton år, bolaget utöfvat sin verksamhet, har utskänkingsstälernas antal så småningom minskats till 63 och minuthandelsstälernas till 27.

För alla dessa försäljningsställen hyr bolaget lokaler och för ett hvart af dem är antagen en föreståndare eller föreständerska.

Såsom ersättning för sin möda få utskänkingsstälernas föreståndare behålla förtjensten å försäljningen af mat, maltdrycker kaffe m. m. d. och bekomma derjemte penningbelopp, hvilka, altefter den större eller mindre svårigheten att sköta stället, å ena sidan, samt inkomsten af mat- och maltdrycksförsäljningen, å den andra, variera mellan 800 och 1,600 kronor pr år. De åtnjuta vidare fri bostad (såvidt möjligt i samma hus som utskänkingsstället), hvarjemte bolaget håller hyllor, diskar, stolar och bord i serveringsrummen, tråkärl för bränvinets förvarande samt glas för serveringen af viner och spritdrycker. Bolaget betalar ytterligare $\frac{4}{5}$ af kostnaderna för serveringsrummens gasbelysning, ersätter deras rengöring och uppvärmning samt godtgör föreståndarne för serveringstjänarnes kost och lön, detta sistnämnda efter 300 kronor årligen för hvarje sådan tjänare. Bolaget ersätter slutligen föreståndarne dessas utgifter för „bränvinsbröd“ (de skurna småbitar af groft rågbröd, som begagnas såsom „tilltugg“ af bränvinssupare) samt för socker till bäsk och konjak efter 2 öre per utskänkt liter bränvin för brödet och 1:2 öre per utskänkt liter bäsk och konjak, för sockret.

Från mer än ett håll har bolaget fått uppbära tillvitelsen att dessa vilkor skulle vara för frikostigt tillmätta. Bolaget, som ju bäst känner förhållandena, kan icke medgifva detta. Skulle emellertid anmärkningen i något enstaka fall haft något fog för sig, ligger det dock, efter bolagets uppfattning, i dess sanna intresse att aflöna platser, förenade med så många obehag och fordrande så verkligt god vilja, som utskänkingsföreståndarnes, så pass ordent-

ligt att deras innehafvare finna sin uträkning vid att så länge som möjligt behålla dem och alltså rädas att genom sitt görande eller låtande blifva dem förlustiga.

Utskänkningsföreståndaren bekommer alla viner och spirituosa direkte från utskänkningsbolaget vederbörande leverantör, efter det föreståndaren å bolagets kontor requirerat de behöfliga kvantiteterna. Att vid denna requisition betalningen för varorna skall i förskott erläggas, inverkar icke allenast helsosamt på lagren, som under sådana förhållanden naturligtvis icke hållas större än som verkligt behöfves, utan förenklar derjemte i betydlig mån bolagets räkenskapsföring. Det medför för öfrigt icke någon förveckling eller trassel genom återlemnande af icke åtgångna varor, ty om en föreståndare afskedas eller af annan anledning afgår, tillöser sig efterträdaren vin- och spirituosalagret efter inventering i närvaro af bolagets kontrollör.

Af de 63 utskänkningsställena förestås för närvarande 26 af qvinnor, dels ogifta dels gifta eller enkör.

Hvad åter angår minuthandelsförestånderskorna (dessa platser äro nemligen alla besatta med qvinnor), äro dessa aflönade med lägst 900 kronor och högst 1,200 kronor per år. För att rätt uppfatta vissa bestämmelser i deras antagningsbevis bör man känna att i det kontrakt om leverans af alla de för utskänkningsbolaget behöfliga bränvins- och spritsorter, som är efter år varit uppgjort och ännu är gällande mellan utskänkningsbolaget och Reymersholms Nya Spritförädlings Aktiebolag, detta senare är förpligtadt icke allenast att genom sin betjening (mäterskan) omhänderhafva det till hvarje minuthandelsställe levererade spirituosa-förråd, ansvara för att det eger behörig alkoholstyrka, klarhet och godhet samt sjelf stå risken, derest detsamma genom våda eller någons vållande förminskas eller förstöres, utan äfven att hvarje qväll låta mäterskan å magasinet mottaga dagens kassa af förestånderskan och att för utskänkningsbolaget redovisa för hvad sålunda uppburits.

Utskänkningsbolaget har emellertid icke kunnat taga all detaljhandel med spirituosa direkte i sin egen hand. Man betänke blott, huru svårt, att ej säga omöjligt det skulle visat sig att förse hufvudstadens hoteller, finare restaurationer, schweitzerier och lagerkällare (med hvilket sistnämnda ord, omvexlande med benämningen „vinhandel“, man i Stockholm menar afhemtningshandel med punsch, likörer och andra utländska spirituosa) med alla de spritvaror, hvarå allmänhetens eller, rättare sagt, den ene eller den andre individens smak kan å dessa ställen göra anspråk. Härvid har legat ett öfverstigitligt hinder mot att drifva bolagsrörelsen i så stor skala, och bolaget har följaktligen i det hela hänvisats till den egentliga bränvins-handeln, hvilken ju också, då den hufvudsakligen har sin publik inom befolkningens lägre lager, har största inflytandet i sedligt afseende. Bolaget har alltså öfvertagit all spirituosa utskänkning å krogarne och förbehållit sig uteslutande rätt att, äfven annorstädes än å dem, utminutera sprit och egentligt bränvin eller dermed jemförliga varor, men låter spirituosa handelen i öfrigt utöfvas af enskilde. Utöfver de 90 försäljningsrättigheter, bolaget, såsom ofvan anförts, sjelf utöfvar, har det nemligen, med den rätt mom. 3 i § 15 af Kongl. Förordningen den 31 december 1891 förlänar, öfverlätit ett antal försäljningsrättigheter å enskilda personer att af dessa utöfvas för deras egen räkning. Alla dessa öfverlåtelse-äro ställda blott på ett år i sender och för öfrigt till rättighetens omfång begränsade genom andra vilkor i öfverlåtelsekontrakten. Den högsta årsafgift, som någon rättighet hittills betingat, har varit 12,000 kronor, medan åter den lägsta (för åtskilliga klubber) icke uppgått till mer än 100 kronor. Afgifternas belopp bestämmas af utskänkningsbolagets styrelse, efter dess uppfattning om hvarje ställes spirituosaomsättning och den inkomst, denna kan inbringa rättighetsinnehafvaren, men hvarje öfverlåtelsekontrakt skall, för att vara gällande, fastställas af Öfverståthållareembetet, som dervidlag intager en kontrollerande ställning till öfvervakande af det allmännas rätt.

Af det förestående synes, hursom utskänkningsbolaget sträfvat att i möjligaste mån bygga

på det s. k. Göteborgssystemets hörnsten: principen att hålla spirituosa försäljaren ointresserad för åtgången af spirituosa.

Inom bolagets egen affär är denna princip konsekvent iakttagen. Från bolagets chefer ned till dess lägsta funktionärer är ingen aflönad med tantième eller på omsättning beroende sportler, och de direkta utsäljarna (utskänknings- och minuthandelsstälernas föreståndare) kunna icke heller göra sig någon extra förtjenst på viner eller spritvaror, ty alla dessa hafva sina å stälernas väggar anslagna taxor.

Såsom förut är nämnt, få visserligen utskänkningsföreståndarna behålla all förtjenst på mat, kaffe, läskvatten, maltdrycker o. d.; men detta får dock ej förstås så, som skulle de ega att för dylikt taga betalning aldeles efter eget godfinnande. För maltdryckerna har bolaget fastställt maximipris, hvilka genom anslag å väggarna äro allmänheten bekanta; och för hvarje maträtt upptager ställets matsedel dess pris, hvilket, om det förefaller otillbörligt dyrt, varder modifieradt genom mellankomst af bolagets kontrollör. Af sådana matsedlar förekomma två slag: ett skrifvet med krita å rödlinieradt svart tafla, hvilken är uppsatt i den egentliga krog salen, och ett skrifvet å tryckt blankett, som inhäftas mellan fasta permar. De pris, som dessa matsedlar upptaga, äro per portion omkring fem öre högre än prisen å samma rätter i ställets krog sal, beroende detta derå, att i de rum, der matsedlarna begagnas, serveringen sker vid dukade bord med servietter, bordssurtout'er och dylikt, medan åter i krog salen maten framsättes å bord med ljusa vaxduksöfverdrag eller rent af å bordsskifvorna. Å båda sidorna eger gästen att, utan särskild betalning, till maten förtära så mycket bröd, han önskar.

Att icke systemets nyssangifna grundtanke kunnat tillämpas jemväl å de enskilda spritförsäljningsrörelser, som existera vid sidan af bolagets egen affär, må förefalla såsom en brist, men är det egentligen blott ur teoretisk synpunkt. Dessa enskilda rörelser hafva nemligen icke annat än undantagsvis de egentliga kroppsarbetarne till kunder. Hvad utskänkningen beträffar utöfvas de i lokaler så belägna, inredda och utstyrda, att i dem de ordningsregler och andra försigtighetsmått, hvilka man å krogarne funnit nödiga, blifva temmeligen umbärliga genom det umgängesvetvett och den aktning för andra gästers omdöme, som å dessa s. k. „bättre ställen“ utöfva sin helsosamma inverkan.

De enskilde minuthandlarna få åter icke tillhandahålla så billiga spritvaror, som bolaget sjelf, och faran af det egna intressets ingripande vid försäljningen blir derigenom väsentligen förminskad.

I öfrigt bör här ihågkommas att om bolagets styrelse finner en öfverlåten rättighet utöfvas på ett sätt, som mera afser innehafvarens ökade vinst, än står tillsammans med vilkoren i öfverlåtelsekontraktet, styrelsen enligt kontraktet eger rätt att genast taga rättigheten tillbaka; och af denna rätt har styrelsen också någongång begagnat sig.

För att, i hvad på bolaget ankommer, verka till minskning i spirituosa konsumtionen har bolaget utfärdat särskilda föreskrifter för utskänkningsställen och minuthandelsställen. Vid sina åtgärder för nämnda syften har bolaget likväl ständigt haft till ögonmärke att icke inskränka individens frihet i större mån, än som oundgängligen varit af nöden. Det har sålunda icke ansetts lämpligt att t. ex. på förhand bestämma något visst antal supar, som högst skulle vid ett tillfälle få serveras åt en och samma person, utan man har — då ju den ena individen kan utan synbar berusningspåföljd tåla vida mera än den andre — i stället nöjt sig med förbud mot att utlemna rusgifvande drycker åt redan berusade personer.

Hvad särskildt beträffar tiderna för utskänkningsstälernas öppen hållande, äro dessa i regeln söcknedagar från kl. 7 f. m. till kl. 10 e. m. samt sön- och helgdagar från 7— $\frac{1}{2}$ 9 f. m., kl. 1—4 e. m. och kl. 7—10 e. m., men å icke mindre än 32 ställen äro dessa tider inskränkta, i det att dessa 32 delvis stängas kl. 9 eller till och med 8 e. m., delvis ock kl. 4 på sön- och helgdags eftermiddagar.

Vid redogörelsen för kontrollen inom bolaget har herr Lundvall till en början erinrat,

hurusom det ombud, stadsfullmäktige hafva närvarande vid styrelsesammanträden och bolagsstämmor, är i tillfälle att med uppmärksamhet följa alla viktigare ärenden. Hvad åter räkenskaperna beträffar, granskas dessa först till sifferriktigheten af en stadens revisor och undergå derefter — likasom för öfrigt förvaltningen i hela dess vidd — två särskilda revisioner, den ena af två bolagets egna förtroendemän och den andra af de fem personer utom bolaget, hvilka dertill i laga ordning utses af Öfverståthållareembetet och stadsfullmäktige.

Bolagets utskänkningsrörelse öfvervakas närmast af bolagets kontrollör, som till sin hufvuduppgift har att genom dagliga besök å ett antal krogar öfvertyga sig om huru föreståndarene uppfylla sina skyldigheter i afseende å såväl ordning och snygghet, som mathållning och servering. Han tillser huru kök och skafferier äro försedda och huru det ser ut i de rum, der tjenstepersonalen är inrymd, ombesörjer mindre lagningar och ändringar i lokalerna samt har sig anförtrodt närmaste inseedet såväl öfver större reparationer å utskänknings- och minuthandelsställen som ock öfver bolagets inventarier i kärl och möbelsväg, hvilka, för såvidt de icke äro i bruk på ställena, förvaras under hans nyckel i ett särskildt magasin. Hvarje söcknedag är kontrollören en timma på morgonen och en timma på middagen å bolagets kontor tillgänglig för alla dem, som hafva förfrågningar att göra eller klagomål att anföra, och inrapporterar till någondera af bolagets verkställande direktörer hvad dervid kommer till hans kännedom.

Såsom särskild kontrollant å det bränvin, den mat och de andra näringsämnen, som tillhandahållas å utskänkningsställena, fungerar bolagets kemiskt bildade inspektör.

Huruvida utskänkningsföreståndarne från obehörigt håll inköpa viner eller spirituosa, söker bolaget få klart för sig genom de förteckningar öfver innehafvande lager af dylika varor, som de hvarannan vecka hafva att aflemna enligt fastställt formulär och hvilka, vid ringaste skymt till misstanke, från bolagets sida kontrolleras genom verkställande af inventering. Att utan husfolkets vetskap insmugla dryckesvaror från otillåtna håll är, kan man säga, för en föreståndare omöjligt; och för att under någon tidrymd lyckas dermed, behöfver han någon eller några förtrogne bland sina tjenare, men erfarenheten har visat att, såsnart denne eller desse tjenare blifvit af någon anledning honom gramse, saken genast upptäckts; och den snabbhet, hvarmed i sådana fall föreståndaren afskedats, verkar desto mer afskräckande, som deras förmaner äro goda och deras fruktan att förlora sina platser altså stor.

Såsom det bästa skyddsmedlet för bolaget härvidlag må dock framhållas omsorgen att, vid utseedet af föreståndare, välja personer, hvilkas förflutna lif, individuella egenskaper och ekonomiska ställning inger borgen för redbart uppfyllande af deras pligter.

Att vid varornas utskänkande föreståndarne icke kunna tillgodogöra sig någon förtjenst, derför är sörjdt genom varornas lika inköps- och utsäljningspris, genom noggrann mätning och stämpling af glasen samt genom föreskriften att dessa skola, så ofta en gäst icke uttryckligen undanber sig sådant, fyllas till brädden.

Glasen levereras, enligt kontrakt med Reymyre glasbruk, i tre särskilda storlekar, nämligen 5, $3\frac{3}{4}$ och $2\frac{1}{2}$ centiliters rymd. Bruket vanliga noggrannhet i iakttagande af föreskrifna mått har dock ej befunnits tillräcklig för bolaget, utan underkastas hvarje glas i Stockholm minutiös ommätning af en hos bolaget anställd person, hvarefter alla glas, som befunnits till brädden rymma precis det föreskrifna måttet, af denna person förses med en inetsning af bokstäfverna U och B i monogram för att derefter, i mån af skeende requisitioner, tillhandahållas föreståndarne. För sådana glas erlägger föreståndaren icke betalning, men om vid quartlets slut det skulle visa sig att å ett visst ställe glasåtgången varit större än som vederbort i förhållande till spirituosa omsättningen eller andra inverkan omständigheter, göres å vederbörande föreståndares quartalsaflöning afdrag för det belopp, hvarmed glasförbrukningen öfverskridit ställets normala.

Hvad beträffar minuthandelsställena, åstadkommes kontrollen å dem genom samverkan mellan bolaget och dess bränvinsleverantör. Såsom erfarenheten visat, lyckas bolaget och dess

leverantör att dymedels ömsesidigt kontrollera hvarandras tjenare i tillfredsställande mån ty de oriktigheter, som förekomma, blifva uppdagade och rättade vid de i leveranskontraktet föreskrifna veckouppgörelserna.

Om systemets verkningar yttrar Herr Lundvall att den, som af systemet väntat åstadkommande af allmän måttlighet i rusdryckers begagnande, har nog svikits i sina förhoppningar, men detta icke därför att systemet hållit mindre än det lofvat, utan därför att hans förväntningar sträckts för vida. Det får nemligen icke af systemet begäras, att det skall tillintetgöra båda de två faktorer, å hvilka nästan all spirituosa konsumtion beror, eller, å ena sidan, lystnaden efter starka drycker och, å den andra, begäret att förtjena penningar på deras tillhandahållande. Men systemet har — och det är vackert så — på ett i det stora hela fullt tillfredsställande sätt lyckats förtaga denna sistnämnda faktors inflytande; och bästa beviset härå är — förutom det antal försäljningsrättigheter, som utskänkningsbolaget hvarje år låter stå obegagnade, — det gradvisa aftagandet i spirituosa konsumtionen, som bolagets årsberättelser gifva vid handen, ty den enskilda spirituosa försäljning, som på öfverlätna rättigheter existerar vid sidan af bolagets egen, har såsom hvarje med dessa förhållanden förtrogen person kan vitsorda, om icke aftagit, åtminstone på långt när icke ökats derhän, att dess plus skulle kunna taga ut det minus, bolagets egen omsättning utvisar.

Mot de fakta, som sälunda föreligga, skulle någon möjligen vilja, till bevis om att superiet icke aftagit, åberopa årssiffran för antalet lagförda fyllerier, men denna eger härvid allenast en underordnad betydelse. Dess bevisningskraft vore, det erkännes gerna, stor, ja tillfyllestgörande, om alla de faktorer, som derå inverka, vore desamma år efter år, men det har tydligen utreds att så icke är fallet, hvarutom i fråga om den berusningsgrad, som bör påkalla den felaktiges anhållande, den allmänna uppfattningen i våra dagar är, om äfven omedvetet, strängare än forna tiders, ty hvad som då i detta hänseende fick gå oannmärkt, sårar numera känslan för skick och ordning allt för mycket för att det skulle få passera.

Betraktas taflan med tillbörligt aktgifvande å de antydda faktorernas föränderlighet, förmärkas den icke af fyllerisiffrornas kvarstående å innemot samma höjd som förr. Erkännas måste att den ändå icke är tillräckligt ljus, men dertill bär bränvinslagstiftningen och det sätt, hvarå denna efterlefves i Stockholm, vida mindre skuld, än den frihet, som ännu råder i afseende å maltdryckshandeln och som, genom sina förderfliga verkningar, manar till införande inom densamma af någon motsvarighet till det nuvarande systemet vid bränvinsförsäljning.

Till den frihet från vinningslystnad, som är detta systems främsta förtjenst, komma obestriddigen äfven flere andra goda sidor hos detsamma.

Utan den frihet från konkurrens, monopolet för med sig, skulle man icke så, som numera i Stockholm sker, kunna hålla bränvinet tämligen dyrt och såmedels — åtminstone i en del fall — försvåra dess åtkomst.

Ingen enskild försäljare skulle i den mån, som utskänkningsbolaget, ställa sig till efterrättelse lagens restriktioner i afseende å utskänkningstiden, bränvinets renhet och försäljning till berusade eller minderåriga; ännu mindre skulle han, såsom bolaget i vissa fall, gå längre än lagen bjuder genom att t. ex. hålla somliga ställen stängda på senkvällen eller på söndags-eftermiddagarna och till minderåriga räkna icke blott dem, som enligt strafflagen höra dit, utan jemväl personer mellan 15 och 18 år o. s. v. Hvad utskänkning åt redan berusade angår, händer det nog, att kunder, om hvilkas tillstånd olika meningar kunna lysas, få sitt begärda quantum, hvilket på en del verkar till otvetydig berusning, på andra icke, och misstag i den delen lära aldrig till fullo kunna förekommas; men säkert är att, om de bero på värdslöshet hos föreståndaren eller hans tjenare, näpsten nu är närmare till hand, än den skulle vara om, i bolagets ställe, enskilde utskänkare skulle utföva handteringen.

En så pass väl afvägd fördehning af försäljningsstälernas lägen, som den, hvilken nu är genomförd alltefter de olika stadsdelarnes behof af och lämplighet för sådana rörelser, skulle

icke kunnat komma till stånd om icke alla försäljningsrättigheter varit saulade i utskänkningsbolagets hand; och hvad slutligen beträffar det gamla önskningsmålet att krogarna måtte så småningom förvandlas till matställen, är det säkert, att enskilde utskänkare icke skulle hafva påkostat sådana kök, skafferier och matkällare eller, öfverhufvudtaget, med sådant intresse följt dessa ställens mattillredning, som utskänkningsbolaget. Att mathållningen å dem också alltmer gjort sig förtjent af fördelaktiga omdömen, torde i viss mån framgå, derest man saumauställer innehålllet af rapporterna om de matundersökningar, som altifrån år 1881 egt rum och hvilka från 1884 års början grundat sig på ojäfvice arbetares uttalanden om matens smaklighet. Angående denna hafva nämligen betygen utfallit så, att, efter den gradering, som uti dem iakttages och hvarvid „*mycket godt*“ betecknas med 4, „*godt*“ med 3, „*mindre godt*“ med 2 och „*odugligt*“ med 1, medelsiffran utgjort:

	För fast mat.	För soppor.
perioden 1881—86	3,10	3,00
„ 1887—91	3,15	3,08
året 1892	3,19	3,19

Göteborg.

I Göteborg bildades ett utskänkningsaktiebolag redan år 1865, enligt hvilket bolags stadgar hela bolagets vinst efter afdrag af förvaltningskostnaden och sex procent af aktiekapitalet, som till aktieegarene utdelas, tillfaller staden, vid hvilket förhållande således ingen reservfond bildas, likalitet som bolagets fastigheter skildt bokförts, utan ingå deras värde såsom en del af aktiekapitalet. Vidare inhemtas, att alla rättigheterna till utskänkning af bränvin m. m., hvilkas antal nu utgör 61, icke på en gång utan successivt, i mån som de från öfverlåtelse på enskilda innehafvare blifvit lediga, till bolaget öfverlemnats för en tid af tre år i sänder; att af dessa 61 rättigheter 19 hafva användts för den egentliga värdshus- och utskänkningsrörelsen, 3 för lika många utskänkningsställen, hufvudsakligen afsedda för mathållning, uti hvilka enligt kontrakten bränvin får serveras endast på vissa tider och då endast i sammanhang med måltid, samt 17 för utskänkning å restaurationer, klubbar och hoteller, men öfrige 22 varit obegagnade: att utom nyssnämnda antal utskänkningsrättigheter finnas fem, af hvilka fyra utöfvas af enskilda för utskänkning af bättre spirituosa, nämligen en å Frimurarlogen, en å hotel Göta källarn, en å Simens Café och en å utvärdshuset Lorenzberg, hvaremot den femte, afsedd för Handelsbörsen, på senare år icke utöfvats; att rättigheterna till minuthandel med bränvin, nu till antal af 30, efter sålunda skedd öfverlåtelse, innehafts sedan den 1 oktober 1874: att af dessa rättigheter 7 varit af bolaget sjelft använda och öfriga 23 öfverlåtits på 21 vinhandelsfirmor för minuthandel med bättre spirituosa; samt att efterlefnaden af allmänt gällande eller af styrelsens föreståndare särskildt meddelade föreskrifter öfvervakas af två af styrelsen antagne och af bolaget aflönade kontrollörer.

Malmö.

Malmö spritförsäljningsaktiebolag, för hvilket nu gällande bolagsordning den 26 juni 1885 faststälts och enligt hvilken ingen reservfond bildas, utan hela vinsten efter afdrag af förvaltningskostnaderna och 6 % ränta å aktiekapitalet till staden öfverlemnas, har sedan den 1 oktober 1876 handhaft all den utskänkningsrörelse, som eljes skulle på auktion utbudas, och efter den 1 oktober 1885 såväl utskänknigen som minuthandel. Under åren 1890—1891 hafva utaf bolagets 35 utskänkningsrättigheter 4 varit åt enskilde näringsidkare i vederbörlig ordning öfverlåtna, 10 varit använda till utskänkningsställen, 4 till afhemtningställen och 11 till värdshus med af bolaget antagna föreståndare.

Norrköping.

I Norrköping bildades utskänkningsbolaget år 1873 och ingår uti dess bolagsordning enahanda föreskrift angående vinsten som ofvan beträffande Malmö och Göteborg anförts, dock med det tillägg, att en tiondedel af vinsten afsattes till reservfond intilldess densamma uppgått till minst 10,000 riksdaler.

Enligt af bolagets styrelse aflemnadt meddelande har bolaget i enlighet med gällande lagstiftning alltsedan den 1 oktober 1873 haft uteslutande rättighet till all utskänkning och utminuterung af spirituosa, för hvilken rättighet, som utlemnas för tre år i sänder, bolaget betalar i årlig skatt 83,200 kronor.

Före bolagets bildande utöfvades försäljningen af spirituosa såväl utminuterings- som utskänkingsvis af enskilda personer, som därför erlade olika, genom offentlig auktion bestämda afgifter, men från den 1 oktober 1873, då bolaget trädde i verksamhet, upphörde med en gång alla dessa enskilda personers rättigheter, dock med den inskränkning att bolaget till fem personer, som förut utöfvat egna utminuteringsrättigheter, utarrenderade mot årlig afgift, 7,000 kronor för hvardera, utminuteringsrättigheten. Detta förhållande blef år 1889 ytterligare inskränkt, så att dylika rättigheter då ej utlemnades till flere än 2 personer, hvarvid bolaget förbehållit sig all utminuterung af bränvin, men dessa minuterörer egde ensam rätt att försälja all s. k. bättre spirituosa.

Denna försäljningsrätt inskränktes ytterligare den 1 oktober 1892 i det afseende att utskänkningsbolaget då förbehöll sig rätt att i egna minuteringslokaler försälja äfven bättre och dyrare spirituosa. Beträffande deremot sjelfva utskänkningen, utöfvar bolaget sjelft den egentliga s. k. krogrörelsen d. v. s. utskänkning af spirituosa för sjelfva folket, dervid enligt gällande föreskrifter bränvin ej får köpas utan i sammanhang med mat.

Utskänkningsrörelsen från bättre värdshus och s. k. Schweitzerier är deremot utarrenderad till enskilda personer, nu fem stycken, dervid bolaget dock förbehållit sig, att dessa personer skola hos bolaget tillhandla sig allt för rörelsen behöfligt egentligt bränvin.

Såsom vilkor för monopolets erhållande ålägger gällande lag bolaget att, sedan alla omkostnader blifvit guldna och 6 procent å rörelsekapitalet tillfallit aktieegarne, bolaget afstår hela behållna vinsten, som delas sålunda, att Norrköpings stad såsom eget landstingsområde erhåller $\frac{7}{10}$, Kongliga Hushållningssällskapet i länet $\frac{1}{10}$ och Kongliga Majestät och Kronan $\frac{2}{10}$. Dessutom åligger det bolaget att i öfrigt vid rörelsens utöfvande ställa sig till efterrättelse föreskrifterna i gällande bränvinsförordning.

Vid monopolets utöfvande har städse den principen följts att, när bolaget erhållit monopolet för att större delen af dess behållna vinst skall tillfalla staden, förvaltningen af bolagets angelägenheter också ansetts såsom ett kommunalt uppdrag, hvarför också styrelsens ledamöter till en början icke uppburo något arvode. Detta har dock under senare åren sålunda ändrats att styrelseledamöterna nu uppbära arvoden, men äro dessa ändock satta så lågt att uppdraget i det hela fortfarande måste betraktas såsom kommunaluppdrag. Så uppbär jourhafvande direktören 1,700 kronor, styrelsens ordförande 1,000 kronor och öfrige tre ledamöter 200 kronor hvardera, allt årligen.

Kontrollen utöfvas af revisorer, utsedda dels af Konungens Befallningshafvande i länet, dels af Kongl. Hushållningssällskapet i länet och dels af stadsfullmäktiges som ock af aktieegarne inom bolaget. Dessa revidera årligen bolagets räkenskaper, men kontrollen öfver bolagets egna utskänkings- och minuteringsföreståndare utöfvas, öfver de senare genom särskilda anställda kassörskor, som emottaga liquiden på stället mot erhållande af särskilda vid disken till köparen före varans uppmätande aflemnade lappar med derå tecknad uppgift å kvantiteten af den försålda varan.

Bolagets utskänkingsföreståndare få allt bränvin till sig uppmätt från bolaget och skola till bolaget redovisa för den sålunda erhållna spirituosan efter försäljningspriset, som bo-

laget med afsigt bestämt betydligt högre än utminuteringspriset, och få dessa krogföreståndare icke på något sätt låta den till dem uppmätta varan undergå någonslags förändring.

Dessa förutnämnde föreståndare hafva af bolaget lön, men få sjelfva behålla vinsten å matserveringen och ölförsäljningen.

Bolaget har städe haft för princip att dess försäljningslokaler skola hållas i afseende å snygghet och bekvämlighet i det mest lämpliga skick, att der försålda varor, såväl mat som spirituosa, skola vara af bästa beskaffenhet samt att å utskänkningsställena skall råda största möjliga ordning och snygghet. Dessa förhållanden i förening med spritvarornas genom allt mera förhöjd skatt fördyrande å ena samt den under senare årtionden alltmera tilltagande nykterhetsrörelsen å andra sidan hafva gemensamt haft till resultat att missbruket af spritdrycker nu ej är så stort som förr.

Systemet sådant det i Norrköping utöfvas kan enligt styrelsens åsigt icke anses annat än lämpligt såväl i ekonomiskt som sedligt afseende.

Gefle.

Enligt af Gefle spritförsäljningsbolag, hvilket enligt gällande bolagsordning har rätt att bilda reservfond utan att dess belopp angifves, afgifven berättelse, har all handel med spirituosa, med undantag af en personlig s. k. likörkamarrättighet, hvilken fortfarande utöfvas, sedan den 1 oktober 1872 varit åt monopoliseradt bolag öfverlåten och densamma har genast utan några öfvergångsstadier utöfvats i enlighet med Göteborgssystemet.

Af de rättigheter till minuthandel, som varit åt bolaget upplåtna, har bolaget under många år öfverlåtit några till vinhandelsfirmor med tillstånd för dessa att mot till bolaget i förskott erlagd afgift, uppgående till mellan 2,000 och 5,000 kronor per år och rättighet, försälja alla slag af spirituosa med undantag af bränvin.

Utskänkningsrättigheter hafva likaledes under många år varit till innehafvare af hotell och bättre restauranter mot årsafgift, varierande mellan 450 och 1,500 kronor, allt efter rörelsens omfattning, öfverlåtna.

Beträffande minuthandeln med egentligt bränvin äfvensom utskänkningsrörelsen å de för arbetsklassen afsedda ställena eller s. k. krogarne, så utöfvas dylik rörelse af bolaget sjelft genom antagna föreståndare föreståndarinnor.

Såsom vilkor vid monolets beviljande har stadgats, att bolaget skall i förskott erlägga ett visst belopp såsom försäljningsafgift (densamma har utgått med 40,000, 50,000 och 60,000 kronor per år) äfvensom afstå all den vinst, som derutöfver, sedan nödiga förvaltningskostnader afdragits, visat sig uppkomma af all den spirituosahandel, bolaget idkat, och att utöfva rörelsen i enlighet med gällande lag och faststald bolagsordning.

Principen vid monolets utöfvande har utgjorts af bolagets sträfvan att så långt möjligt är förekomma omättligt förtärande af rusdrycker, till hvilket måls vinnande bolaget, som för rörelsen anskaffat rymliga och ändamålsenliga lokaler, hvilka hållas väl möblerade och vädrade, bland annat vidtagit följande åtgärder, nemligen:

att lemna föreståndarne fast lön och icke någon andel i vinsten af spirituosahandeln, hvarigenom något intresse för dem till ökad omsättning icke förefinnes;

att anställa en särskild kontrollant, hvilken har till åliggande närmaste inseendet öfver utskänkningsväsendet; samt

att genom gratifikation (anslaget har utgått med 500—1,000 kronor per år) belöna de bland stadens polismän, som genom nit i öfvervakandet af de från omättligt förtärande af spritdrycker härflytande oordningar och isynnerhet genom upptäckande af olaglig bränvinsförsäljning och dylika försäljares befordran till straff gjort sig af en dylik uppmuntran förtjente.

Kontrollen har utöfvats af en kontrollant, hvilken enligt för honom faststald instruktion åligger:

1:o taga noggrann kännedom, ej mindre om hvad gällande allmänna författningar och särskilda föreskrifter i fråga om handel med spritdrycker föreskrifva, än ock om de emellan bolaget och föreståndarne för utskänkningsställena upprättade kontrakt samt om de af bolaget fastställda ordningsregler;

2:o noga vaka deröfver att föreståndare för utskänkningsställe vårdar sig om kontraktets och ordningsreglernas efterlefnad så i fråga om spritvaru- och vinförsäljningen, dervid särskildt i möjligaste måtto tillses, att inga andra än bolagets varor försäljas och att dessa vid försäljningen befinnas till beskaffenheten sådana, som föreståndaren dem af bolaget mottagit, som ock i afseende på tillgången och beskaffenheten af den mat, som skall gäster tillhandahållas, samt att snygghet och ordning råda å utskänkningslokalen;

3:o om genom pröfning, som stundom bör af tillsyningsmannen anställas, eller annorledes tvifvel uppstår, huruvida varor å värdshus eller annat utskänkningsställe äro af den beskaffenhet, som bolaget dem levererat, taga prof af sådan vara på flaska, som förseglas med föreståndarens sigill, och densamma derefter till bolagets kamrerare för undersökning öfverlemnas;

4:o tillse att värdshusen och öfrige utskänkningslokalerna öppenhållas och stängas å föreskrifna tider;

5:o minst två gånger hvarje dag å obestämd och för utskänkningsföreståndaren på förhand okänd tid besöka hvarje bolagets utskänkningslokal och dervid göra anteckning uti derstädes särskildt för detta ändamål befintlig journal såväl om tiden för besöket, som ock huruvida något som helst dervid varit att anmärka, samt i journalen meddela föreståndaren föreskrift om det felaktigas afhjelpande; skolande tillsyningsmannen, derest anmärkningen är af betydighet eller anledning till dylik, efter förut meddelad föreskrift om rättelse, ånyo förkommit, förhållandet ofördröjligen inberätta till bolagets kamrerare; samt

6:o i öfrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som af bolagets kamrerare honom meddelas.

Till utskottet för beredande af frågan om ordnandet af utminuteringsen och utskänkningsen af spritdrycker i Helsingfors stad.

Undertecknade idkare af handel med spritdrycker i Helsingfors stad, anhålla ödmjukast, att det utskott Stadsfullmäktige nedsatt för beredningen af ärendet om ordnandet af utminuteringsen och utskänkningsen af spritdrycker för två år framåt från den 1:sta Juni 1894, välvilligt måtte taga i öfvervägande de skäl och omständigheter, hvilka vi i det nedanstående gå att framlägga, och hvilka vi våga anse vara af väsentlig vikt för frågans billiga och rättvisa lösning.

Den nya förordningen angående försäljning, försling och upplag af bränvin, som med detta års ingång trädt i gällande kraft, öfverensstämmer i hufvudsak hvad handeln med spritdrycker i minut angår, med den förut gällande förordningen af den 16 Juli 1886. Den väsentligaste skillnaden emellan den nu gällande förordningen och dess föregångare består deri, att maximi halten af alkohol för spritdrycker, som icke äro underkastade föreskrifterna rörande utminuteringsen och utskänkningsen af bränvin, numera är nedsatt till 22 volymprocent alkohol i stället för 25 %, som förut var det lagliga maximum. Den nya förordningens innehåll gifver därför icke någon nödvändig anledning till en omorganisation af minuthandeln med spritdrycker, då ju den af alkoholhaltens nedsättning föranledda inskränkningsen i köpmannaståndets allmänna näringsrätt blifver fullt verksam utan alla särskilda åtgärder från stadsmyndigheternas sida.

Det står derföre äfven myndigheterna öppet att antingen låta förhållandena blifva oförändrade i sitt gamla skick eller att om så befinnes nödigt aflyfta en del restriktioner, som lagts å handeln med spritdrycker. Men det är likaså möjligt att inflyttandet af de strömningar och tendenser, hvilka i närvarande tid med skäl och oskäl söka göra sig gällande emot den friare handeln med och utskänkningsen af spritdrycker, skall verka derhän att man är benägen att skrida till nya och mera omfattande inskränkningar i de enskilda köpmännens rättigheter. För vår del hysa vi den åsigten att intet tvingande behof föreligger för en ytterligare skärpning af nu gällande föreskrifter om spritvaruhandeln i staden, som redan är kringskuren nog. För att i hvad på oss ankommer förebygga, att icke obehöfliga och opraktiska nya restriktioner skola inkräkta på vår lagliga och lofliga borgerliga näring, hafva vi ansett oss böra göra vår framställning i saken.

I främsta rummet kunna vi befara, att den rådande agitationen för nykterhetssakens befrämjande skall på programmet för möjliga reformer tvinga in förslaget, att åt ett enskildt bolag öfverlåta den uteslutande rätten till minuthandel med spritvaror och möjligt är att förslaget med den föga kritiska undfallenhet, som lägges i dagen gentemot nykterhetsiffrans ständigt stegrade pretentioner skall vinna en lätt framgång. Denna uteslutande rätt är ett faktiskt näringsmonopol till förmån för vissa privilegierade personer och strider såsom sådant emot andan i vår allmänna näringslag och särskildt emot borgerskapets lagenliga privilegier. Då likväl en allmän, af ständerna godkänd författning numera öppnar möjligheten för etablerandet af ett sådant monopol, tillkommer det icke oss att nu utöfva en mera omfattande kritik på den afvikelse från de allmänna grundprinciperna i vår rätt, som monopolet innebär. Dock

vilja vi framhålla att bränvinslagstiftningen icke gör etablerandet af monopolet obligatoriskt, utan öfverlemnar åt hvarje stadskommun och vederbörande förvaltningsmyndigheter att enhvar i sin stad pröfva, huruvida tilldelandet af monopolrätten åt ett enskildt bolag är påkalladt af ortens förhållanden. Vid frågans afgörande äga de lokala myndigheterna full rätt att öfverväga ej allenast hvad som till nykterhetens befrämjande kan vinnas med monopoliseringen, utan äfven att pröfva huruvida icke sjelfva monopolet medför olägenheter och vådor, som i högre grad hota näringsfrihetens grundvalar och den borgerliga handelns och vandels livsvilkor. Orter kunna finnas, der monopolet arbetar utan mera känbara olägenheter för den allmänna affärsrörelsen. Detta kan vara fallet i små landsortsstäder med jemförelsevis liten omsättning. Men i större städer med en liflig varuomsättning och stora konsumtionsbehof skall monopolet sannolikt aldrig fungera utan känbara ekonomiska och moraliska störningar. Stadsmyndigheterna hafva såsom vi ofvan sade, full frihet att endast af hänsyn till sådana störningar förkasta ett förslag om öfverlåtelsen af uteslutande rätt till utminuterung eller utskänkning af spritdrycker, om äfven sannolikhet förefunnes att något kunde genom reformer vinnas för nykterhetssakens förkofran.

Det torde icke kunna förnekas att handeln med spritdrycker och utskänkingen af sådana sedan urminnestider utgjort föremålet för en lofflig och hederlig borgerlig näring. Dessa yrken kräfva af sina utöfvare en lika långvarig fackmessig utbildning, som andra yrken. Affären kräfver betydliga förlager och transaktioner, hvilkas realisering ofta betinga en längre tidsperiod. För att en affärsbranch skall vinna dugliga utöfvare, nödigt kapital och kredit, bör den hafva utsigt att få existera och arbeta i säkerhet och lugn utan periodiska faror och våldsamma ingrepp som rubba alla beräkningar. I fråga om allt annat borgerligt förvärf och dess ekonomiska säkerhet, är man i regeln ytterst ömtålig för administrativa ingrepp. Plötsliga förändringar och inskränkningar i näringsrätten undvikas med omsorg, och om det skulle befinnas nödigt att beröfva en hel klass af näringsidkare rätten att utöfva sitt lagliga och loffliga förvärf, så skulle den allmänna rättskänslan ovilkorligen fordra att idkarena genom expropriation blefve fullt ersatta för hvad dem fräntages, såsom t. ex. äsigten är i England beträffande innehafvarene af utskänkingsrättigheter. Hvad finnes det då för trängande behof att försätta handeln med spritdrycker och dess utöfvare i det rättslösa och prekära läge som monopol-systemet gifver upphovet till och som andra borgerliga yrken ej behöfva befara? Det är ju icke meningen, att totalt förhindra handeln med och förbrukningen af spritdrycker. Om detta vore lagens mening, så kunde ändamålet hafva vunnits genom vida enklare och mer radikala medel än inskränkningar och trakasserier. Förhållandet är tvärtom det, att såväl staten som kommunerna och de monopoliserande bolagen sjelfva hafva det största intresse af att spritvarutillverkningen och konsumtionen skola fortfara. Man har icke ännu kommit derhän, att man öppet skulle förneka, att handeln med spritdrycker tillgodoser ett loffigt och allmänt ekonomiskt behof, och att man skulle vara beredd att försaka alla de finansiella fördelar denna handel medför för staten och kommunerna. Då spritvaruhandel således i en eller annan form fortfarande måste existera för att tillgodose allmänna finansiella och sociala behof, så bör den äfven ordnas, så att en fri konkurrens och en betryggad utkomst för idkarene af denna handel göra yrket eftersträfvansvärdt och bereda konsumenterna tillfälle att köpa den bästa vara till billigaste pris. Att ett sådant ändamål icke befrämjas genom monopol och exklusiva privilegier åt bolag och kompanier torde vara så ådagalagdt af alla länders erfarenhet, att vi icke vidlyftigare behöfva uppehålla oss dervid.

Hvad åter de med lokala bränvinsmonopol utrustade bolagen vidkommer, så är det väl ett gängse förmenande, likasom det äfven uttryckligen betonas i motiven till regeringens proposition i ämnet, att bolagen äro bildade af personer, som „bedrifva rörelsen icke för vinnings skull eller till näringsfång utan i sedlighetens och nykterhetens intresse“. Så förmånligt än detta vitsord lyder, våga vi dock draga i tvifvelsmål, huruvida det alldeles noga öfverens-

stämmer med de verkliga förhållandena, Bolagskapen för bedrifvandet af en monopoliserad affärsrörelse med utminuterung eller utskänkning af spritdrycker framställas som företeelser af oegennytta och memmiskovänlighet. Men då bolagsmännen genom sitt exklusiva privilegium garanteras en vinst af sex procent, som med full säkerhet och utan all risk regelbundet måste utfalla, så kan en kapitalplacering af detta slag icke vidare sägas vara gjord i filantropisk afsigt. Oegennytta och memmiskovänlighet kräfva personliga uppoffringar af arbete och penningar samt öfvertagandet af risker. Men hvar finnas dessa moraliska faktorer i ett modernt privilegieradt utminuterings- eller utskänkingsbolag? I hvarje annat menckligt förvärf är arbetet tungt och risken stor, det ena företaget prospererar, det andra går med förlust och durchschnitts vinsten blifver öfverhufvudtaget så liten, att den knappast låter beräkna sig. Den som under sådana förhållanden åtnjuter den säkraste garanti för en stadig afkastning af sitt kapital, som med två procent öferskjuter revenyn af andra placeringar af prima kvalitet, han kan icke vidare sägas välja placeringen af uppoffrande oegennytta och memmiskovänlighet. Förhållandet är uppenbarligen det motsatta, ty på bolagsmännen ställes icke ens någon fordran på uppoffring af enskild kraft och tid. Tvärtom ser bolagets förvaltning nog så till att de sjelfva och så många delegare som möjligt, förutom den säkra och jemförelsevis höga räntan, ytterligare draga profit af bolaget i form af höga löner, dagtraktamenten, honorarier m. fl. förmåner af alla tänkbara slag.

Förhållandet är onekligen det, att delegareskapet i ett monopolegande utminuterings- eller utskänkingsbolag är den förmånligaste placering för räntetagare, som äro vana att utan eget arbete och utan egen risk inhösta den förmånligaste revenyn af sina kapital. Det torde icke vara rätt handadt emot de riskerande och arbetande klasserna i samhället, att ytterligare öppna ett tillfälle för detta overksamma och intetvågande kapital att draga en fördel som det arbetande och riskerande kapitalet svårligen ernår. Skulle denna säkra profit kunna tillgodogöras för hvarje medlem i samhället, så vore ju dermed ett ändamål vunnet, som skulle tillfredsställa äfven den mest radikale socialist. Men sådant låter knappast göra sig i praktiken, utan tillfaller vinsten i regeln några företagsamma och inflytelserika enskilda kommunal medlemmar, hvilkas sociala ställning redan förut är gynnad nog. Detta förhållande kan svårligen sägas verka till förmån för allmän rättssäkerhets och sund affärsmorals upprätthållande eller befrämja den fria konkurrensen och jemlikheten i rätten till förvärf. Förhållandet förbättras icke derigenom, att stadskommunens ekonomi och statens kommunikationsväsende draga en direkt finacial nytta af den monopoliserade affären. I §§ 11 och 13 af förordningen angående försäljning af bränvin m. m. stadgas väl att kommunerna icke må påföra utminuterungen af spritdrycker andra afgifter än vanliga kommunala utskylder, samt att den anpart i ett utminuteringsbolags vinst, som tillfaller kommunerna, endast få användas till sådana allmänt nyttiga ändamål, hvilka kommunerna sjelfva icke äro förpligtade att tillgodose. Detta principella stadgande kan dock knappast anses vara uppriktigt menadt. Af andra momentet i § 9 af berörda förordning stadgas, att det monopolegande bolaget eger rätt att mot godtyckligt bestämda afgifter till enskilda köpmän öfverlåta rättighet till minuthandel med utländska spritdrycker. Huru skall man med något anspråk på att förmå tänka redigt och rätt, kunna göra troligt att icke kommunen med denna anordning betungar den enskilda minuthandeln med spritdrycker med andra afgifter än ordinarie kommunala utskylder? Bolaget uppbär väl afgifterna men desamma komma dock kommunen till godo genom anparten i bolagets vinst. I praktiken visar sig också författningens förbehåll om vinstmedlens användning ofta nog alldeles betydelselöst. I de allra flesta fall är det omöjligt att bestämma hvar gränsen för stadskommunernas finaciala förpligtelser i fråga om allmänt nyttiga ändamål bör dragas. Det är hufvudsakligast etiska, filantropiska och estetiska ändamål, hvartill kommunernas andelar i vinsten af bränvinsmonopolet användas, och det torde icke kunna bestridas, att dessa ändamåls realisering i högre eller mindre grad ligga inom stadskommunens obligatoriska uppgifter. Äfven utan in-

komsterna från monopolet, skulle de flesta af de allmänt nyttiga ändamål, som dessa inkomster nu tillgodosett, förr eller senare hafva blifvit förverkligade på kommunens gemensamma bekostnad. Detta inser och erkänner man i tysthet för sig sjelf, och när lagen öppnar en utväg att gifva ett fagert filantropiskt och sedligt sken åt saken, så begagnar man sig deraf. Den företeelse som dessa förhållanden erbjuda i vårt samhällslif, är i korthet sagdt den, att enskilda personer lockas att simulera sedliga och människovänliga sträfvanden, då de i sjelfva verket söka förmånliga kapitalplaceringar och rundliga honorarier för ringa arbete, och att stadsförvaltningen under skenet af laglighet bryter emot principen, att bränvinshandeln i staden icke får göras till ett särskildt beskattningsföremål. Att agitationerna för nykterhetens befrämjande genom monopolbolagen gifva anledning till politiskt och kommunalt lycksökeri, derpå saknas icke exempel. Är detta öfverensstämmande med den öppenhet och rättrådighet man älskar att finna i kommunens allmänna angelägenheter? Och hvilket föredöme utgör detta för enskild handel och vandel?

På de skäl vi ofvan anført uttala vi den berättigade öfvertygelsen, att spritvaruhandelns läge redan nu är prekärt nog, i följd af den begränsade period af två år för hvilken rättigheten till utminutering beviljas och på grund af den stora osäkerheten om framtiden som förlamar allt förutseende och all sund affärsberäkning. Redan dessa förhållanden verka menligt på affärens normala gång. Men i vida högre grad skall yrket och affärsmoralen taga skada, om de sjelfständiga yrkesutöfvarene öfverlemnas åt ett monopoliseradt bolags godtycke och om en lofflig och hederlig borgerlig näring göres till en privilegierad inkomstkälla för en utan uppoffring af penningar och eget arbete utan all ekonomisk risk och ansvarighet opererande grupp af kapitalister.

Vi vilja med dessa ofvan skildrade eventualiteter icke hafva förnekat att många medlemmar af kommunerna äfven af redbara och oegennyttiga motiv ifrå för bränvinshandelns monopolisering eller påstå att alla dessa missförhållanden redan gjort sig märkbara i Helsingfors, vi hafva endast velat visa att systemet lider af sådana brister som menskligt att se, med lätt-het leda till en mängd sociala företeelser, dem man helst undviker.

Det kan icke vidare hjälpas att spritvaruhandelns läge är betryckt nog med den ordning som nu gäller, då denna ordning öfverensstämmer med lag. Men enligt vår tanke anstår det icke landets förstå och mest upplysta kommun, att utan den mest tvingande nödvändighet slå in på ett system, som så står i strid med allmänt godkända ekonomiska principer såsom monopolsystemet. Vi tro icke att någon säker tillförlitlig erfarenhet vunnits om följderna af monopolsystemets användning i andra länder i hvilka det varit i bruk. Experter hafva väl varit utresta för att taga kännedom derom. Men dessa kunna möjligen hafva varit personer, som på förhand varit intagna för prohibitiv åtgärder, eller personer som tillhört den privilegierade klass i samhället, som alltid förstår ställa det så, att deras enskilda intressen af spritdryckshandelns ordnande icke lida något förfång, och som därför endast se på monopolets verkningar på de arbetande djupare samhällslagren, men icke på dess oförmånliga verkningar på ett arbetskunnigt och arbetsvilligt köpmansstånd. Skulle en man ur yrket göra förhållandena till föremål för en fackmässig special undersökning, så skulle man erfara att mycken flärd och egennyttia kunna dölja sig under det fagra skenet.

Vi hoppas att utskottet icke skall inslå på monopolets tvifvelaktiga och opröfvade stigar. Dertill gifves det intet trängande skäl i de rådande förhållandena, om man icke afser att med ens tillintetgöra all normal spritvaruhandel eller rätt och slätt att ekonomiskt gynna kommunens drätselverk och några utvalda enskilda rättagare. Att blotta undfallenheten för nykterhetsifrarnas pretentioner skulle förmå någon oberoende kommunalmedlem att vika från hvad han annars anser vara rätt och sundt kunna vi ej antaga. Men om en sådan reform likväl på andra skäl, än dem vi nu äro i tillfälle att gendrifva, skulle vinna utskottets förord, så anhålla vi att ytterligare få framhålla några omständigheter värda att beaktas.

Att en brådstörtad utan all förberedelse genomförd ekonomisk reform af genomgripande inverkan på ett visst yrkes tillvara, icke kan försiggå utan kännbara ekonomiska oförretter och förluster för dem, som deraf drabbas är klart. Spritvaruhandeln kräver af sina utöfvare såsom tidigare framhållits ett drygt och långsamt realiseradt anläggningsskapital. Om man då med ett slag gör yrkets fortsättande till en omöjlighet för dem och tvingar idkarene till en forcerad realisation, vid hvilken de äro uteslutande hänvisade till den gynnade konkurrensens det monopoliserade bolagets godtfinnande, såsom enda möjlig afnämning, så ej blott ruinerar man dem för det närvarande tidsmomentet utan beröfvar dem äfven tillfället att för framtiden arbeta och försörja sig med sitt hederliga yrke. Den gällande förordningens föreskrifter lägga väl oöfverstigliga hinder i vägen för anstånd och förberedande frister, då det definitiva beslutet måste fattas omedelbart före ingången af hvarje två-års-period och icke kan göras verkställbart och gällande efter några år framåt. Men då monopolsystemet under sådana förhållanden icke kan genomföras utan oberäkneliga orättvisor emot enskilda medborgare, är det äfven i sin ordning att systemet alls icke tillämpas, så länge utvägar icke förefinnas att småningom och med klart uttalade afsigter förbereda reformen.

Det kan måhända häremot invändas, att man eger rätt förutsätta att det privilegierade monopolbolaget skall begagna sig af sin i mom. 2 § 9 af förordningen tillkommande rätt att tillsvidare öfverlåta en del af sina utminuteringsrättigheter till de köpmän, hvilkas ekonomiska existens hotas af den plötsliga reformen. Men det gifves alls inga garantier för att bolaget, som sjelfständigt disponerar öfver fördelningen af alla rättigheter, skall underlåta att handla efter eget behag, och då det ekonomiska intresset för bolaget spelar en icke oväsentlig roll, är följden den att de enskilde köpmännens ekonomiska välfärd lemnas i våldet af en gynnad konkurrens godtycke. Magistraten och Stadsfullmäktige hafva väl fortfarande rätten att jemlikt §§ 7, 9 och 20 pröfva om öfverlåtelse af bolagets utminuteringsrätt, men makt att tvinga bolaget att bevilja en sådan öfverlåtelse, då den icke faller bolaget i smaken, hafva de icke.

Myndigheterna äro icke i stånd att förmedla och jemka, då sådant vore nödvändigt för rättvisans intressen, sedan engång monolet är gifvet. Om en sådan godtycklig makt skulle öfverlåtas åt ett bolag af enskilda personer, så måste en bättre garanti mot missbruk och orättvisor gifvas, än den som ligger i ett personligt förtroende till bolagsmännens moraliska egenskaper.

Med antagandet af monopolsystemet afser man naturligtvis att vinna en fullständig kontroll öfver spritvaruhandeln i minut under utminuteringsbolagets uteslutande dispositionsrätt. Men icke ens detta ändamål skall man med fullständighet kunna vinna. Allt sedan år 1887, då de föregående bränvinsförfattningarna trädde i gällande kraft har det varit föreskrifvet att inga andra än finska medborgare som innehafva rätten att försälja bränvin, ega tillhandagå allmänheten med anskaffande deraf eller att genom ombud på annan ort, än den der han sin försäljning utöfvar, till köpare utlemna spritvaror till mindre belopp än etthundrafemtio kannor. Likväl hafva under de senaste sex åren utländska resande agenter, hvilka hvarken sjelfva eller deras principaler ega finsk medborgarerätt och rätt till sprithandel i Finland, opåtaladt tillåtits att till enskilda personer och mindre minuthandlare försälja hvilka små partier som helst. Följden af spritvaruutminuterings monopolisering hos exklusiva bolag skall otvifvelaktigt blifva den att denna förbjuda men i tysthet tolererade förmedling tager en ännu starkare utveckling. Då stora svårigheter föreligga mot en verksam kontroll öfver de privata transaktionerna och öfver den oberättigade importen skall man dermed vinna det obilliga resultatet att den inhemske köpmannen beröfvas sitt ärliga och rättmätiga förvärf, som faller i händerna på den oberättigade utlåndingen. Bland eget lands medborgare skall åter endast den privilegierade klass af medborgare, som alltid förmår ställa så till att restriktionerna mot spritförbrukningen ej träffa deras intressen draga fördel af omständigheterna.

Vi kunna icke finna, att den gällande lagstiftningen erbjuder stadsmyndigheterna utvägar, som skulle gifva erforderlig säkerhet och trygghet för att de i spritdrycker nu arbetande minuthandlandena icke skola plötsligen och oförberedt beröfvas sin näring och bringas till ruin. Periodiciteten af två år gör det alltid möjligt att ett nytt beslut kullkastar allt hvad ett tidigare uppbyggt. Icke heller ligger det lagligen i stadsmyndigheternas förmåga att förhindra att det monopolegande bolaget handlar med våld och godtycke mot förtjente köpmän, då bolagets beslutanderätt i fråga om vägrad öfverlåtelse af utminuteringsrätt är absolut och stadsmyndigheterna icke kunna i direktionen intvinga representanter, som förmå öfverrösta bolagsmännen. Likväl kan ett manligt och beslutsamt uppträdande, en öppen blick för förhållandenas rätta beskaffenhet och deras beteckning med deras rätta namn redan nu utöfva den moraliska verkan att man äfven framdeles ryggar tillbaka för en organisation af handeln med spritdrycker som medför så många sociala vådor, som monopolsystemet.

Om sådant lagligen låter sig göra och stadsmyndigheterna finna det vara af behovet påkalladt så äro vi villige att underkasta oss vissa inskränkingar i fråga om de spritdryckers lägsta pris, som vi komma att tillhandahålla allmänheten.

Sist och slutligen anse vi oss böra för utskottet framhålla vår önskan, att i händelse ett beslut skulle fattas om ytterligare experters utsändande i och för ett grundligt studerande af monopolsystemet och dess verkningar, oss då måtte gifvas tillfälle, ifall vi anse sådant nödigt, att utse en af dessa experter, ty frågans vikt kräfver ändå såvidt möjligt en mångsidig utredning, hvarvid äfven köp- och fackmannasynpunkter billigtvis böra komma till sin fulla rätt.

Helsingfors i April månad 1893.

William Wickel.

J. C. Maxmontan.

Carl Bergroth.

för *F. J. F. Sjöblom* enligt fullmakt
Frans Sjöblom.

Rob. Holmqvist.

O. W. Salin.

N. A. Turdén.

F. Sjöberg.

Albin Jansson.

N. Pletschikoff.

V. R. Kählman.

för *Bodega Espanola*
George Riedell.

för *Luther & Rudolph*
J. G. Wilckman.

Bröder Popoff.

Otto Rohde.

Orell & Hjelt.

A. Nikander.

Th. Holmström.

A. W. Eklund.

W. Ekberg.

Axel Pihlgren.

W. Ahlfors.

Axel Palmroos.

Reservation. I.

Ur motiveringen till Ekonomieutskottets betänkande rörande bränvinslagstiftningen vid senaste landtdag, hvilken motivering, såvidt den rör denna del af frågan ingår uti utskottets betänkande, framgår otvivelaktigt att det varit lagstiftarenes åsikt att ordnandet af handeln med spritdrycker borde gå i den riktning att all utminuterung och utskänkning af spritdrycker, såväl inhemska som utländska, skulle i sinom tid öfverlemnas åt bolag, grundade i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det s. k. Göteborgska systemet, ehuru lagstiftarene ansett vissa öfvergångsformer härvid böra medgifvas.

Villigt erkännande att detta bör vara det slutliga mål, hvartill ordnandet af bränvinsförsäljningen och utskänkningen af spritdrycker bör sträfva, tro vi dock, i likhet med utskottets majoritet, att en brådstörtad reform i sådant syfte, särskildt i en så stor stad som Helsingfors, skulle medföra många svårigheter och olägenheter, oafsedt de oberäkneliga ekonomiska rubbningar icke blott för enskilda utan äfven för staden, ett så radikalt omgestaltande af handeln med spritdrycker skulle vålla. Såsom utskottet äfven anfört skulle dessutom ett bolag, som skall sköta hela denna rörelse för Helsingfors stad, komma att hafva den kolossala omfattning att tvifvelaktigt är om detsamma skulle lyckas på ett för allmänheten tillfredsställande sätt lösa sin uppgift. För vår del kunna vi derföre icke heller förorda att nu redan åt ett bolag bevilja monopol på all försäljning och utskänkning af spritdrycker.

Det af utskottets pluralitet föreslagna sättet att lösa frågan erbjuder visserligen äfven enligt vår åsikt många tilltalande sidor, men torde icke stå i någon som helst öfverensstämmelse med lagens hvarken bokstaf eller dess anda och mening. Hvarken en bokstafig tolkning af den omtvistade § 9 i bränvinslagen eller en tolkning af dess anda och mening, hvarvid ekonomieutskottets motivering torde måsta läggas till grund, medgifver nämligen rätt att utgifva ett sådant monopol, som det utskottet föreslagit. Lagen känner icke till mer än tre slag af monopol, nämligen:

a) åt bolag för utminuterung och utskänkning af inhemska spritdrycker, med undantag af utskänkningen å hoteller, restaurationer och konditorier;

b) åt bolag för utminuterung och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker med nyssnämnda undantag; samt

c) åt bolag för öfvertagande af all utminuterung och utskänkning på orten med bolaget lemnad rätt att emot afgift åt enskilda öfverlåta utskänkning på hoteller, restaurationer och konditorier äfvensom minuthandel med utländska spritdrycker.

Härvid bör uttryckligen bemärkas att monopol icke får ges enbart antingen å utminuterung eller utskänkning af spritdrycker utan att dessa monopol ständigt böra följas åt och det i samma utsträckning samt vidare att endast bolag, som vunnit ute-

slutande monopol på all spirituösarörelse, får åt enskilda öfverlåta någon del af sina utskänknings- och utminuteringsrättigheter. Sålunda kan icke åt ett bolag gifvas monopol på utminutering af endast inhemska spritdrycker, men utskänkning af både inhemska och utländska, utan om utminuteringen af utländska spritdrycker frigifves, måste så äfven ske med utskänkning af dessa varor.

Att den fria tolkning utskottet gifvit hithörande lagrum är nog ohållbar torde framgå ur en kort återblick på de skeden dessa stadganden genomgått innan de resulterat uti förordningens ordalydelse, på samma gång en sådan återblick kan tjäna till att visa de olika uppfattningar, som i denna fråga gjort sig gällande.

Den för revision af bränvinsförordningarne nedsatta komite, hvars arbete legat till grund för den nådiga propositionen i ämnet till senaste landtdag, yttrar sig på följande sätt:

„Medan det svårligen torde kunna bestridas att de i sedlighetens intresse bildade bolag, som härintills i landets städer handhaft bränvinsutskänknungen, i icke ringa mon bidragit till nykterhetens befordrande, i det dessa bolag ersatt de förra krogarne genom snygga, kontrollerade värdhus, der i allmänhet bättre ordning upprätthållits och rusdrycker icke utlemnats utan i förening med sund kost och der det enskilda vinstbegäret icke heller manat till afsättningens uppdrifvande, hafva deremot skiljaktiga åsichter uttalats beträffande lämpligheten af att jemväl bränvinsutminuteringsrörelsen i de flesta städer öfverlemnats åt härför i enahanda syfte organiserade bolag. Då från den bränvinshandel, dessa bolag ega bedriva, undantagits försäljning af utländska spritdrycker, hvilka tillhandabållas allmänheten af särskildt dertill berättigade handlande, hafva desse, enligt hvad för komiten uppgifvits, icke funnit sig förhindrade att till salu hålla äfven inhemskt fabrikat, som genom vissa tillblandningar erhållit utseende af utländsk vara, hvilken under namn af kognac, rhum m. m. sålts för billigare pris, än det hos utminuteringsbolagen till buds stående oblandade bränvinet. För att i möjligaste måtto förebygga oförmälda missbruk vid handeln med utländska spritvaror, hafva hos komiten följande alternativ kommit i öfvervägande, nemligen: att antingen, med bibehållande af utminuteringsbolagens nuvarande rättigheter, tillåta de enskilde handlande, som ega föryttra utländska spritvaror, att sälja endast importerade likörer samt sådana spritdrycker, som äro tillverkade af drufvor eller annan frukt, d. v. s. varor, hvilka i allmänhet till följd af sitt högre pris icke ingå i den mindre bemedlades konsumtion, eller ock att åt utminuteringsbolagen öfverlemna all minuthandel med spritvaror och sålunda äfven de utländska.

Båda dessa alternativ möta emellertid vissa praktiska svårigheter, det förra till följd af omöjligheten att erforderligen kontrollera varans äkthet, det senare åter emedan utminuteringsbolagen icke synas vara väl egnade att bedriva import af och handel med utländsk vara. Ett tredje förslag har äfven varit i komiten upptaget till behandling, hvilket afser att, med öfvergifvande af det nuvarande kommunala monopolsystemet för bränvinsutminuteringen, öfverlemna åt ett af kommunen på förhand bestämdt antal handlande försäljningen af såväl finskt bränvin som utländska sprit-

drycker. Komiten har dock, på de redan i början af denna afdelning i komitens betänkande anförda skäl, afhållit sig från att nu förorda någon så genomgripande omgestaltning af bränvinshandeln, hvilken i följd häraf komme att vara anordnad på hufvudsakligen enahanda grunder, som de nu gällande.

Jemte det komiten således funnit sig böra för stadskommunerna tillsvidare behålla rättigheten att till bolag, bildade i nykterhetens intresse, öfverlåta såväl utminutering som utskänkning af bränvin, på sätt och i den ordning gällande författningar derom innehålla, har komiten likväl ansett nödigt att föreslå en betydligt skärpt kontroll öfver bolagens verksamhet, äfvensom förändring beträffande deras befogenhet att använda uppstående vinstmedel“.

Uti motiveringen till den nådiga propositionen beröres icke närmare denna fråga, ehuru propositionen icke i allo öfverensstämmer med komitens förslag. Såväl komitens förslag som propositionen tala väl hvaradera alltid om utminutering *eller* utskänkning. Komitens förslag deremot omfattar utminutering och utskänkning af alla spritdrycker utan att åtskilja inhemska eller utländska, men iurymmer åt fullmäktige att på magistratens förslag besluta om den utminutering af utländska spritdrycker och utskänkning å konditorier, restaurationer och värdshus eller hoteller, hvilka utöfver de bolaget beviljade rättigheterna anses böra i staden medgifvas. Propositionen åter åtskiljer som sagdt jemväl utminutering och utskänkning, men afser monopol endast för inhemska vara och gör ovilkorliga undantag för konditorier, restaurationer och värdshus eller hotell.

Ekonomieutskottet, hvars utförliga yttrande i frågan ingår uti utskottets betänkande och derföre icke här åter upprepas, samt i enlighet dermed den nu gällande författningen, förenar åter i § 9 oåtskiljaktligt med hvarandra monopol på utminutering och på utskänkning, ehuru väl i mom. 2 antagligen af förbiseende ett „*eller*“ fått kvarstå, hvilket emellertid strider emot mom. 1 och således icke på sätt utskottet antagit kan begrunda en ytterligare form af monopol.

På sätt ofvan anförts känner författningen sålunda endast tre slag af bolag åt hvilka monopol bör utgifvas, nämligen:

a) bolag för utminutering och utskänkning af inhemska spritdrycker, med undantag af utskänkningen å hoteller, restaurationer och konditorier;

b) bolag för utminutering och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker, med nyssnämnda undantag; samt

c) bolag för öfvertagande af all utminutering och utskänkning på orten med bolaget lemnad rätt att emot afgift åt enskilde öfverlåta utskänkning på hoteller, restaurationer och konditorier äfvensom minuthandel med utländska spritdrycker.

Sistnämnda alternativ är det, hvartill lagstiftarene ansett att kommunen borde sträfvä, men af redan ofvan anförda skäl anse vi oss icke nu kunna förorda detsamma.

Beträffande det andra alternativet så hålla vi visserligen före att utskänknin- gen af all såväl inhemska som utländska vara med undantag af den å hotell m. m. med fördel skulle kunna åt ett i sedlighetens intresse inrättadt bolag öfverlemnas, men då

dermed ovilkorligen följer rätt att ensam handhafva äfven utminuteringsrätten af alla utländska spritdrycker, således äfven finare sådana, och denna rätt icke får af sådant bolag öfverlätas å enskilda handlande, anse vi att bolaget icke på ett tillfredsställande sätt skulle komma att sköta denna del af affären.

Återstår sålunda endast det första alternativet. Om man antager detta alternativ, kvarstår väl för bolaget den svåra konkurrensen med den billiga utländska varan, men detta skulle kunna undvikas derigenom att stadsfullmäktige skulle besluta att utgifva rättighet till försäljning af utländska spritvaror endast åt sådana handlande, hvilka bifogade sin ansökan derom en förbindelse att försälja endast varor, hvilkas pris öfverstiger 2 mark 50 penni litern och hvilkas alkoholhalt icke öfverstiger 60 procent. Stadsfullmäktige torde nämligen icke sakna fog att vid ordnandet af utminuteringsrörelsen fatta ett sådant beslut, men om ock en sådan förbindelse icke vore lagligen bindande i så måtto att ett öfverskridande af densamma skulle medföra någon laga påföljd, vore dock den handlande, som bröte vilkoret, säker uppå att icke för framtiden få sina rättigheter förnyade och detta torde utgöra korrektiv nog.

På grund af det ofvan anförda få vi vördsamt föreslå att stadsfullmäktige ville, på grund af den fullmäktige uti § 6 af bränviusförordningen för den 9 juni 1892 medgifna rätt att jämte magistraten förordna angående utminuteringsrätten och utskänkningsrätten i stad ordnande, besluta

att åt ett bolag, så organiseradt som af utskottet föreslagits, ombetro uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af inhemska spritdrycker med undantag af den utskänkning, som eger rum å hotell, restaurationer och konditorier;

att bibehålla utskänkningsrätten af utländska spritdrycker ordnad på samma sätt som för närvarande;

att bevilja utminuteringsrätt af utländska spritdrycker endast åt sådana handlande, hvilka bifoga sin ansökan derom en förbindelse att försälja endast varor, hvilkas pris uppgår till minst 2 mark 50 penni litern och hvilkas alkoholhalt uppgår till högst 60 procent; samt

att insända fullmäktiges beslut till magistraten i det afseende åberopade § 6 vidhandengifver.

Helsingfors, den 9 maj 1893.

C. B. Federley.

Hugo Holsti.

Reservation II.

Enligt den till 1891 års landtdag afgifna propositionen, innefattande förslag till förordningar, angående, utom annat, försäljning med mera af brännvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, inrymdes stadskommunerna i afseende monopoliseringen af antydda varor endast den rätt, att all utminuterung eller utskänkning af inhemska spritdrycker — dock med undantag af utskänkningen å konditorier, restaurationer och värdshus eller hoteller — kunde öfverlemnas åt för sådan rörelses bedrivande i nykterhetens intresse bildadt bolag. Ekonomieutskottet vid sagda landtdag föreslog emellertid en sådan utvidgning af bolagens verksamhetsområde, att detsamma, jemlikt den af utskottet omformulerade 9 §:n uti förslaget till försäljningsförordning, kunde omfatta:

a) uteslutande rätt till utminuterung och utskänkning af inhemska och utländska spritdrycker på orten, eller

b) enahanda rätt till utminuterung och utskänkning, med undantag af den utskänkning, som eger rum å hoteller, restaurationer och konditorier, eller

c) uteslutande rätt till utminuterung och utskänkning endast af inhemska spritdrycker med nyssnämnda undantag. Detta förslag antogs af Ständerna, och i Ständernas svar i anledning af propositionen uti ämnet framhålles uttryckligen, att Ständerna ansett sig böra vidtaga en omformulering af 9 §:n uti regeringens förslag till försäljningsförordning i syfte att derigenom möjliggöra bildandet af ofvanuppgifna trenne slag af bolag. De af Ständerna på antydt sätt ändrade bestämmelserna rörande monopolbolag återfinnas uti 9 §:n af nu gällande förordning i ämnet af den 9 Juni 1892.

För min del kan jag icke, i likhet med utskottets pluralitet, anse lagstiftaren endast „exempelvis“ hafva angifvit omnämnda trenne, i afseende å omfattningen af deras verksamhet olika, bolag, utan finner jag det tvärtom otvetydigt framgå jemväl ur ordalydelsen i åberopade §, att afsigten är, att *endast* åt något af dessa trenne slag af bolag lagligen kan beviljas monopol å utskänkning och utminuterung af spritdrycker. Då utskottet emellertid tänkt sig ett bolag, som skulle ega uteslutande rätt att utminutera en del inhemska spritdrycker, medan minuthandeln med en annan del af de inhemska spritdryckerna jemte rätten att utminutera en del utländska spritdrycker skulle af myndigheterna öfverlemnas åt enskilde köpmän, så står den af bolaget sålunda uppdragna gränsen för monopoliseringen i strid med bestämmelserna härom i gällande lag, som i detta afseende endast åtskiljer *inhemsk* vara från *utländsk*. Jag kan förty icke härutinnan biträda utskottets förslag.

Icke heller finner jag det hvarken praktiskt eller öfverensstämmande med lag,

att, såsom utskottet föreslagit, derjemte bestämma ett minimipris, hvarunder enskilde sprituosahandlare icke finge försälja sin vara.

Den enda praktiska följden af denna bestämning, som lifligt påminner om en förgången tids åskådning i ekonomiska ting, vore enligt min tro den, att konkurrensen köpmännen emellan ej längre skulle reglera varans pris utan skulle köpmännen, på grund af myndigheternas förordnande, betinga sig en oskäligen handelsvinst på den simplare varan. Och i hvarje händelse måste ett af myndigheterna fixerad minimipris å en vara utgöra en ytterst osäker och sväfvande gräns, som aldrig vore att bygga på.

Tillika vågar jag ifrågasätta, huruvida man är lagligen befogad, att aftvinga spritvaruhandlaren en förbindelse att icke försälja sin vara under ett visst pris. För min del kan jag ej finna att stadsmyndigheterna ega rätt att uppställa andra begränsningar för utminuterings- af spritdrycker än den gällande förordning om försäljning af dessa varor angifver. Och bland dessa förekommer ingalunda pristaxors utfärdande. Om deremot på en ort all utskänkning och utminuterings- af spritdrycker öfverlemnas såsom monopol å ett bolag, — såsom åtminstone i flertalet af Sveriges städer egt rum —, kan naturligtvis ett sådant bolag, derest detsamma besluter sig för att utarrendera någon eller några af de bolaget beviljade rättigheter, uti det kontrakt, som upprättas emellan bolaget och arrendatorn, införa enskilda bestämmningar och förbehåll, bland annat om försäljningsprisen. Men detta berättigar ingalunda kommunen att förfara på samma sätt vid utgifvande af utminuterings- eller utskänkingsrättighet åt enskild person.

Deremot tager jag mig friheten föreslå, att, med bibehållande af den utaf lagstiftaren angifna skilnaden emellan inhemska och utländska spritdrycker, åt ett i nykterhetens intresse bildadt bolag skulle beviljas uteslutande rätt att härstädes öfvertaga utskänkningen af inhemska spritdrycker, dock med undantag af utskänkningen å hotell, restaurationer och konditorier, bland hvilka undantag jemväl utskänkning å enskilda föreningar och klubber måste anses vara inbegripen. Utminuterings- af utländska spritdrycker åter skulle, enligt min tanke, äfven framdeles, åtminstone tillsvärdare, lämpligast kunna omhänderhafvas af enskilde köpmän. Då de förnämligare spritvaruhandlaren äfven härintills dels alls icke, dels endast i ringa mån sysslat med försäljning af inhemska spritdrycker skulle någon nämnvärd inskränkning af deras rörelse härigenom icke åstadkommas.

Mot detta förslag har det visserligen anmärkts, bland annat, att då det torde vara i det närmaste omöjligt att åtskilja exempelvis inhemska konjak och den vanligast i handeln förekommande utländska konjaken från hvarandra, förslagets realiserande skulle leda derhän, att handlandene äfven framgent försålde inhemska spritdrycker. Jag erkänner visserligen, att kontrollen i detta afseende blefve svår, men enahanda är förhållandet med öfvervakandet af efterlefnaden utaf stadgandena i denna sak äfven i många andra hänseenden. Dessutom tror jag, att de hufvudstadens spritvaruhandlare, åt hvilka antydd utminuterings- sätt skulle beviljas, sjelfve

komme att sätta en ära uti att icke öfverträda sin befogenhet. Erinras må också, att det straff, som, vid upptäckt, skulle följa på antydda förseelse äfvensom fruktan att förlora rättigheten i icke ringa mån skulle bidraga till att afhålla vederbörande från den befarade öfverträdelsens begående.

Ordnas utminuteringen af spritdrycker sålunda, att de enskilda spirituosahandlarna sysselsatte sig endast med försäljning af den utländska varan, så är det desto mindre skäl att införa en minimiprisbegränsning. Importtullen samt öfriga utgifter för de utländska spritdryckerna ställa nämligen denna varas pris i hvarje händelse så pass högt, att, då naturligtvis skälig handelsvinst derå af köpmännen jemväl beräknas, konkurrensen dermed icke bör kunna förhindra monopolbolaget, att i någon mån höja nu gällande pris å bränvinet, derest bolaget funne sådant befordera nykterheten.

Skulle det emellertid visa sig, att bolaget icke kunde med framgång upptaga konkurrensen med de utländska spritdryckerna och man ville träda skyddande emellan till förmån för den inhemska fabrikationen, så torde man väl utan svårighet från det allmännas sida finna lämpligare och naturligare medel härtill — exempelvis genom importtullens höjande å utländsk spritvara — än faststående af minimiförsäljningspris för enskilda affärsmän.

På grund af det jag här ofvan haft äran anföra får jag vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att åt ett bolag, så organiseradt som af utskottet föreslagits, ombetro uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af inhemska spritdrycker, med undantag af den utskänkning, som eger rum å hoteller, restaurationer och konditorier,

att bibehålla utminuteringen och utskänkningen af utländska spritdrycker ordnad på samma sätt som för närvarande, och

att insända Fullmäktiges beslut till Magistraten i det afseende Kejsrerliga Förordningen den 9 Juni 1892, angående, utom annat, försäljning af bränvin med mera, vidhandengifver.

Helsingfors den 9 Maj 1893.

Kaarlo Castrén.

*Utskottsbetänkande angående byggnadsordning för fabriks-
tomterna i Helsingfors.*

I en till Drätselkammaren aflåten skrifvelse har dåvarande stadsingeniören framhållit, att hvarken stadens gällande byggnadsordning eller det förslag till ny byggnadsordning, som utarbetats af ett utaf Stadsfullmäktige tillsatt utskott, i alla delar egde tillämplighet vid frågor om bebyggandet af de i den nya stadsplanen till anläggande af fabriker anvisade fabriksqvarteren, samt att i den blifvande byggnadsordningen borde inflyta såväl föreskrift derom, att dylik tomt finge bebyggas endast med de för den derstädes bedrifna industrins behof nödiga hus, som ock, i närbelägna bostadstomters intresse, närmare bestämning derom, hvilka slag af fabriker å dessa tomter, med hänsyn till eldfara, hygien och trefnad, vore tillåtna eller förbjudna.

Med anledning häraf har Drätselkammaren, uti skrifvelse af den 24 februari 1888 (införd bland Fullmäktiges tryckta handlingar under N:o 32 för år 1889), anført, hurusom Drätselkammaren, i följd af saknaden utaf hithörande stadganden i byggnadsordningen, icke kunnat vid försäljningen af fabriksstomter göra annat förbehåll gällande i afseende å köparenes tillhållande att verkligen till fabriksdrift använda dessa tomter, än det att, i fall sådant åsidosattes, köparene förverkade den rätt till erläggande af köpeskillingarne genom amortering under en viss längre tid, som i annat fall vore dem tillförsäkrad, samt köpeskillingarne i sin helhet skulle vara omedelbart förfallna till inbetalning. Som emellertid detta äfventyr icke utgjorde en tillräcklig säkerhet för att ifrågavarande tomter i sjelfva verket skulle till det med dem afsedda ändamålet användas, hade jemväl Drätselkammaren funnit införandet i byggnadsordningen af speciela föreskrifter rörande fabriksstomternas bebyggande och användning vara välbehöfligt. Likaså och ehuruval i Kejsrerliga förordningen af den 22 december 1879, angående helsovården, som ock i Kejsrerliga Senatens bref af den 25 oktober 1887, angående fastställelse af förslaget till ny stadsplan för Helsingfors, allmänna stadganden funnes meddelade om placeringen af sådana industriela inrättningar, hvilka kunde blifva för det allmänna helsotillståndet vådliga, syntes det Drätselkammaren som om, utöfver dessa stadganden, detaljerade bestämningar rörande beskaffenheten af de inrättningar, hvilka finge förläggas å de särskilda fabriksstomterna, måhända vore på sin plats i byggnadsordningen. Med hänsyn härtill och då förslaget till ny byggnadsordning för staden berodde på åtgärd af Stadsfullmäktige, fann Drätselkammaren sig böra till Stadsfullmäktige öfverlemna stadsingeniören Ehrströms ofvan omförmälda framställning på det att den måtte komma under öfvervägande i sammanhang med behandlingen af berörda förslag.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 7 mars 1888 åt ett utskott, bestående af undertecknad Huber samt herrar F. V. Grönqvist, Th. Höijer, Julius Tallberg och M. V. af Schultén, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande och förslag i anledning af Drätselkammarens omordade framställning, öfverlemnade sagda utskott den 21 november 1889 (tryckta handlingarna N:o 32 för 1889) till Fullmäktige ett af utskottet uppgjort förslag till byggnadsstadga för fabriksqvarteren i Helsingfors. I den motivering, hvarmed utskottet beledsagar förslaget, anför utskottet att utskottet vid utarbetande af förslaget främst haft i ögnasigte att i högsta möjliga grad underlätta uppkomsten af industriella anläggningar uti de delar af staden, hvilka enligt den nya stadsplanen blifvit för sådant ändamål företrädesvis upplåtna; och har utskottet dervid ansett det lända industrin till största gagn om vederbörande fabriksidkare blefve vid bebyggandet de ifrågakvarnande tomterna så vidt görligt obundna af inskränkande, alltför mycket reglementerande bestämningar. Och ehuruval det förslag till ny byggnadsordning, som underlåg Stadsfullmäktiges granskning, i många delar måste hafva sin tillämpning äfven på fabriksomtomterna, hade utskottet, med hänsyn till den af utskottet följda, ofvan uttalade principen, uti sitt förslag infört flera bestämningar, hvilka väsentligen afveko från byggnadsordningens föreskrifter.

Utskottets förslag blef af Fullmäktige, vid sammanträde den 18 december 1889, remitteradt till Helsovårdsnämnden jemte det Nämndens yttrande öfver förslaget infordrades. I skrifvelse af den 5 februari 1890 (se tryckta handlingarna N:o 12 för år 1890) har derpå Nämnden anmält att Nämnden, som vid flera sammanträden behandlat ärendet, i allmänhet funnit förslaget väl motiveradt och ändamålsenligt; dock har Nämnden förordat några tillägg till och ändringar i förslaget, afseende förnämligast att vid inrättandet af fabriker och deras drifvande förebygga skador å arbetarenes lif och helsa samt besvär och men för grannar till dylik inrättning. Vid sammanträde den 24 februari 1891 hafva sedermera Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Innan utskottet går att för Fullmäktige framlägga det förslag, utskottet utarbetat, anser sig utskottet böra till nödigt beaktande framhålla följande:

Förslaget afser endast de delar af stadens å stadsplanen upptagna område, som redan äro eller framdeles blifva indelade till fabriksomtomter. Sådana tomter finnas för närvarande i kvarteren n:ris 171—176, belägna vid Gräsviken och Sandviken, samt n:ris 177—183, liggande invid öppna hafvet och Hafshamnen *). Beträffande fabriker inom öfriga delar af staden skall deremot tillämpas stadens allmänna byggnadsordning, i hvars 32 till 35 §§ — utskottet åsyftar det förslag till ny byggnadsordning, som antagits af Stadsfullmäktige och för närvarande beror på åtgärd af Kej-

*) Derjemte hafva visserligen Fullmäktige beslutit till inrättandet af särskilda fabriksomtomter vid östra chauffén, men detta beslut har än ej faststälts.

serliga Senaten — förekomma bestämningar, afsedda särskildt för industriela inrättningar.

Såsom af Drätselkammarens inledningsvis relaterade skrifvelse framgår, har ifrågavarande byggnadsordning ansetts vara af behovet påkallad förnämligast för erhållande af detaljerade bestämningar rörande beskaffenheten af de inrättningar, hvilka finge förläggas å fabriksstomterna. Man har synbarligen tänkt sig möjligheten att å dessa, uteslutande för fabriksdrift reserverade områden kunna tillåta sådana industriela anläggningar, som af hänsyn till eldfara eller af sanitära skäl måste förbjudas i andra delar af staden, äfvensom att beträffande fabriksdriften å berörda områden öfverhufvudtaget medgifva lätnader, de der icke äro görliga för fabriker, anlagda anorstädes inom staden.

Emellertid har utskottet, vid utarbetandet af närslutna förslag, alltmera kommit till den öfvertygelse, att några synnerliga avvikelser från stadgandena i stadens allmänna byggnadsordning icke kunna göras för fabriker, anlagda å ifrågavarande tomter samt särskildt å den stora, till största delen ännu odisponerade komplexen af fabriksstomter vid hafvet och Hafshamnen, hvarest man emotsett uppkomsten af en fabriksstadsdel. Genom två Senatens resolutioner, den ena af den 25 oktober 1887, hvori tillstånd meddelats till inrättande af flertalet fabriksstomter, samt den andra af den 23 februari 1892, medels hvilken resolution särskilda avvikelser från stadsplanen fastställas, föreskrifves att å fabriksqvarteren nr:is 179, 180, 182 och 183 eller sålunda å större delen af omordade komplex icke få förläggas sådana industriela inrättningar, „hvilka till följd af det sätt, på hvilket de drifvas, eller egenskaperna i de ämnen, som i dem bearbetas, behandlas eller frambringas, eller beskaffenheten dels af affallen vid deras bedrifvande, dels af dervid utströmmande rök och gaser eller medels spridande af elak lukt eller ock af annan anledning kunna blifva för det allmänna helsotillståndet vådliga“. Härigenom redan är, om ej hela, så åtminstone större delen af fabriksområdet tillslutet för åtskilliga industrier, medan andra, i händelse de förläggas hit, äro tvungna att vidtaga så kostsamma åtgärder, att de svårligen kunna upptaga kampen med mera gynnade medtäflare.

I sjelfva verket måste ett område, der industriela inrättningar skola kunna erhålla nödig byggnadsfrihet, hafva ett så afskildt läge från de till bostäder afsedda stadsdelarna som möjligt. I motsats härtill äro de flesta af ifrågavarande tomter belägna i nästan omedelbart sammanhang med den öfriga staden, derifrån särskildt det egentliga fabriksområdet är skildt endast genom en femtio fot bred gata. Härtill kommer ännu beträffande sistnämnda område, att detsamma äfven i ett annat afseende är synnerligen olämpligt situeradt. Bilagda, genom tillmötesgående af assistenten å meteorologiska centralanstalten erhållna tabell och grafiska framställning öfver härstädes rådande vindar i medeltal för åtta år utvisar, att under en betydande del af året rök och gaser från fabriker å fabriksområdet komme att framdrifvas öfver staden och att sådant skulle ega rum isynnerhet under den varmaste årstiden och den då företrädesvis rådande, starkaste och för stadens sanitära förhållanden otvif-

velaktigt mest betydande vinden, sydvestvinden. Den mängd af rök och sot, som Helsingfors elektriska belysningsaktiebolags vid Hafsgatan befintliga fabrikskorsten kastar öfver angränsande stadsdelar, åskådliggör i sin mån de olägenheter, staden kan vänta sig af en fabriksstadsdel eller minst ett tiotal andra dylika skorstenar i samma trakt.

Vid sådant förhållande har för utskottet sjelfmant framställt sig frågan, huruvida anledning finnes att fortfarande bibehålla de ännu odisponerade delarne af fabriksområdet reserverade för fabriksanläggningar. Då i tiden ärendet om reglering af denna del utaf staden behandlades af Fullmäktige, anförde det för frågans beredning tillsatta utskott (se tryckta handlingarna N:o 3 för 1885) såsom motiv för att området skulle indelas i fabriksstomter förnämligast, förutom stadens behof af dylika tomter, att markens ojämnhet härstädes svårigen tilläte en styckning af området uti lotter, lämpliga till byggnadstomter; att området i följd häraf egnade sig bättre för en sådan indelning i större delar, som för fabriksanläggningar erfordrades, då inom dessa delar gångstigar och körvägar med obunden frihet kunde ledas efter terrängens fordringar; samt att industriela anläggningar sökte sig till stränderna. Till nämnda skäl kommer numera ytterligare att hamnbanan dragits genom fabriksområdet. — Af alla dessa motiv kan likväl icke något utaf utskottet tillmätas den betydelse, att frågan om reserverandet af den ännu odisponerade delen af fabriksområdet uteslutande till fabriksanläggningar icke därför skulle kunna ånyo ställas under debatt. Kvarteren 178, 180 och 183 kunna utan vidare kostnader omedelbart indelas och användas till bostadstomter. Om äfven detsamma icke är fallet beträffande kvarteren 179 och 182, å hvilka anläggandet af bostäder komme att erbjuda större svårigheter, hafva dessa kvarter åtminstone fördelen af ett synnerligen vackert läge. Icke heller kan utskottet finna närheten till hafvet och hamnbanan vara moment af fullkomligt afgörande beskaffenhet. För öfrigt kan sjelfallet icke ifrågakomma att hindra industriela anläggningar från att söka sig till detta område, utan skulle sådana naturligtvis få uppstå härstädes på samma villkor som i den öfriga staden. Likaså vore det staden obetaget att, då staden vill gynna något industrielt företag härstädes, bevilja detsamma beträffande köpeskillings belopp och dess erläggande enahanda lättnader, som för fabriksstomter fått ifrågakomma.

Att det äfven ur ekonomisk synpunkt blefve fördelaktigare för staden att upplåta ifrågavarande område till bostadstomter, för hvilka städse ett betydligt högre pris begärts och erhållits än för fabriksstomterna, är ett egentligen vid sidan af saken liggande motiv, som utskottet icke kan tillmäta större betydelse, enär priserna för tomter af senare slaget afsigtligen hållits låga för att derigenom understödja uppkomsten af fabriksanläggningar. Men kan utskottet för sig icke dölja, att möjligheten att flytta fabriksområdet från Hafshamnen och sålunda aflägsna de med dess förläggande dit förenade olägenheterna ändå väsentligen måste bero derpå, huruvida för stadens behof af upplags- och fabriksstomter annorstädes tjenliga områden kunna anvisas. Måhända äro dock svårigheterna härutinnan icke synnerligen stora. Sedan stads-

planen uti ifrågavarande delar utarbetades och fastställdes, hafva bostadsförhållandena här undergått betydande förändringar. Medan trakten kring Rödbergen tidigare utgjorde den förnämsta boningsplatsen för stadens arbetarebefolkning, hafva numera äfven i Berghäll och å Gumtäckt säteri nordost om staden arbetarestadsdelar uppstått, och hafva Stadsfullmäktige redan beslutit inrättandet i denna trakt af fabriksstomter till större antal. Här, samt vid Sörnäs bibana, eller i trakten af villan Alkärr, till hvilka alla ställen bispår från jernvägarna utan svårighet torde kunna ledas, eller å stadens holmar, Sand- eller Busholmen eller Blåbärslandet, torde platser icke saknas, lämpligare för fabriksanläggningar än på nu ifrågavarande tomter.

Det kan dock sjelffallet icke ligga inom ramen för utskottets uppdrag att till Fullmäktige inkomma med förslag i ärendet, utan har utskottet endast, jemte det utskottet till åttlydnad af uppdraget utarbetat och här närslutit förslag till byggnadsordning för fabriksstomterna, ansett sig böra hos Fullmäktige anmäla om den uppfattning, till hvilken utskottet under sitt arbete kommit och om hvilken utskottet är enhälligt. I händelse Fullmäktige, i likhet med utskottet, anse de af utskottet framhållna synpunkter förtjenta af närmare beaktande,

torde Fullmäktige böra åt Drätselkammaren och Byggnadskontoret uppdraga att till ny pröfning upptaga frågan derom, huruvida ifrågavarande fabriksområde bör fortfarande till den del, detsamma ännu är odisponerad, helt och hållet eller delvis såsom fabriksområde bibehållas, samt till Fullmäktige inkomma med yttrande såväl derom, som om icke annorstädes, särskildt å de af utskottet framhållna ställen, för fabriksstomter lämpliga områden finnas.

Vidare torde Drätselkammaren böra anmodas

att emellertid och intill dess frågan om dispositionen af berörda område slutligen afgjorts, icke föryttra någon af de ännu osälda fabriksstomterna derstädes.

Slutligen torde i sådan händelse äfven

med granskningen af föreliggande förslag få bero tills omordade fråga slutbehandlats.

Vid affattandet af förslaget har utskottet så mycket som möjligt följt ordningen af stadgandena i förslaget till stadens allmänna byggnadsordning, som, enligt 1 §., blefve gällande för de ännu icke bebyggda fabriksstomterna för så vidt föreliggande förslag icke innefattar afvikelser från detsamma eller tillägg dertill. Att här upprepa alla de bestämningar i allmänna byggnadsordningen, som äro afsedda att tillämpas äfven beträffande fabriksstomterna, har utskottet ansett icke kunna ifrågakomma. Likaledes har utskottet funnit det vara både ogörligt och i princip oriktigt att i förslaget intaga de stadganden i särskilda allmänna förordningar, de der, såsom bland an-

nat *hälsovårdsstadgan* af den 22 december 1879, samt förordningarna af den 11 april 1888 angående ångpannor och den 15 april 1889 om skydd för arbetare i de industriella yrkena, närmare beröra byggandet och driften af fabriker. Dessa stadganden torde lämpligare, när förslaget, fastställt, skall befordras till tryck, i form af utdrag ur resp. författningar vidfogas byggnadsordningen, hvarom Magistraten i sinom tid torde draga försorg.

Af byggnadskontoret har framhållits, att förslaget borde innehålla närmare bestämning derom, hvilka slag af fabriker borde å fabrikstomterna — med hänsyn till eldfara, hygien och trefnad — tillåtas eller förbjudas. Tillika har Drätselkammaren uttalat såsom önskligt att, utöfver föreskrifterna i *helsovårdsstadgan* och Senatens tidigare omordade bref af den 25 oktober 1887, detaljerade bestämningar skulle i förslaget ingå rörande beskaffenheten af de inrättningar, hvilka finge förläggas å fabrikstomterna. — Vidkommande sista nämnda önskningsmål nödgas dock utskottet ansluta sig till den redan af 1889 års utskott uttalade åsigten, att sådana detaljerade bestämningar icke låta förena sig med den för fabriker nödiga byggnadsfriheten. Det måste — säger nämnda utskott — lända industrin till största gagn om vederbörande fabriksegare blefve vid bebyggandet af de ifrågavarande tomter såvidt görligt obundna af inskränkande, alltför mycket reglementerande bestämningar. Än mindre är det tänkbart att i förslaget uppräknas alla de olika slag af inrättningar, som kunna tillåtas å tomterna, utan måste i hvarje fall, vid behof efter sakkunniges hörande, särskildt pröfvas, huruvida och på hvilka vilkor tillernad fabrik må här få anläggas eller ej.

En utförlig motivering af detaljbestämningarna i förslaget har utskottet trott vara öfverflödig, enär deras innebörd och skälen för desamma i allmänhet torde tydligt framgå redan af deras lydelse. Utskottet vill därför inskränka sig till att framhålla de afvikelser från tidigare förslag, som nu föreliggande förslag innehåller, och till att fästa uppmärksamheten vid några mera anmärkningsvärda stadganden i förslaget.

§ 1. Enligt 1 § komme allmänna byggnadsordningen att utan afvikelse tillämpas beträffande tomterna i fabriksqvarteren 171—177, de der nästan alla redan äro upptagna af fabriker. De lättnader vid bebyggandet af fabrikstomterna, som förslaget afser att medgifva, betinga å andra sidan särskilda restriktioner, såsom föreskriften om brandgata i § 8, hvilka restriktioner icke kunna tillämpas å redan förefintliga fabriker. Utskottet, af hvars medlemmar tre äro dels egare af, dels såsom aktionärer intresserade i åtskilliga utaf nämnda fabriker, skulle därför anse lämpligare att beträffande dessa fabriker, som uppförts under iakttagande af stadens allmänna byggnadsordning, densamma fortfarande finge gälla.

§ 4. Medan i 1889 års förslag lägsta måttet vid delning af fabrikstomt var utsatt till 3000², har utskottet ansett detta mått saklöst kunna sänkas till 1500 m². Jemförelsevis må antecknas, att minsta måttet för bostadstomt är 530 m².

Afvikande från 1889 års förslag har utskottet trott tiden, inom hvilken fa-

brikstomt efter tillträdet bör vara hägnad, böra vara densamma som för bostadstomter eller 6 månader.

§ 6 innehåller nästan ordagrant föreskriften i Senatens åberopade bref af den § 6. 25 oktober 1887 och 23 februari 1892.

Enligt 1889 års förslag finge brandgata användas till upplagsplats för icke § 8. brännbara ämnen. Emellertid torde fabriksqvarterens storlek göra det önskvärdt att brandmanskapat skall kunna nå tomtens inre äfven på annan väg än genom gårdsplanerna. Utskottet har därför i förslaget infört bestämning derom, att brandgata öfverhufvudtaget icke får tjena till upplagsplats.

Enär brandgatorna ersätta gårdsplanerna, behöfva stadgandena beträffande § 9. dess sistnämnda i allmänna byggnadsordningen ej tillämpas å fabriksstomterna.

1889 års förslag innehåller att trähus finge å fabriksstomt uppföras i två vå- § 11. ningar. I utskottets förslag är utsatt blott en maximihöjd, motsvarande enahanda bestämningar i allmänna byggnadsordningen.

Beträffande arbetslokalers höjd och beskaffenhet i öfrigt komme, enligt utskottets förslag, stadgandena i allmänna byggnadsordningen att tillämpas. Dock finge Magistraten på särskilda skäl, efter byggnadssynemännens hörande, medgifva afvikelse från såväl dessa stadganden som bestämmningarna beträffande byggnaders maximihöjd.

I 1889 års förslag bestämmes att situationsplan bör utvisa all inom 15 me- § 13. ters afstånd från tomtens rålinjer belägen åbyggnad. Detta mått torde kunna ned sättas till 12 meter, motsvarande brandgatan halfva bredd, 6 meter, tillökt med 6 meter.

Till undvikande af eldfara torde — i motsats mot 1889 års förslag — stad- § 14. gandena i allmänna byggnadsordningen om största tillåtna arealen af byggnader utaf annat än brandfritt ämne böra gälla äfven sådana å fabriksstomt, dock med den afvikelse, att sagda areal för fabriksstomt kan utsättas till 500 m².

Beträffande inrättandet af eldstäder har utskottet icke funnit andra föreskrif- § 15. ter nödiga än de, som redan ingå i allmänna byggnadsordningen, samt stadgan det i § 15 af förslaget.

Stadgandet i § 19 kan visserligen synas strängt, då deri är fråga om fabrik, § 16. som med vederbörligt tillstånd anlagts och vid hvars inrättande således redan pröfvats, i hvad mån fabriken kan komma att medföra eldfara eller blifva helsovådlig eller eljes för sin omgifning synnerligen besvärlig. Sagda föreskrift torde dock knapt kunna undvaras, enär slapphet eller förbiseende från vederbörande myndigheters sida ej kan betaga de närboende rätt att yrka på afhjelpande af de för dem med fabriken förenade olägenheter.

Helsovårdsnämndens påminnelser mot 1889 års förslag hafva af utskottet i nö- diga delar beaktats. De enda förslag af Nämnden, som utskottet för sin del ej om fattat, afse, det ena föreskrift derom, att å fabriksstomt ämnen, som förorena marken, ej finge uppläggas, der ej åtgärd till markens skyddande vidtoges, och det andra, att innan ritning till fabriksstomts bebyggande godkändes, Helsovårdsnämndens yttrande

borde inhemtas. Att tomt ej får förorenas, förbjudes redan i stadens polisordning; och skulle ofta onödigt dröjmål föranledas deraf, att hvarje ritning till byggnadsföretag å fabrikstomt måste underställas Nämndens pröfning. Sagda åtgärd är dessutom öfverflödig sedan numera, enligt 53 § af allmänna byggnadsordningen, en fullmäktig för Helsovårdsnämnden bör närvara vid alla byggnadssyner.

I händelse utskottets ofvan framställda förslag derom, att förevarande fråga blefve lemnad beroende tillsvidare, af Fullmäktige icke omfattas, torde Fullmäktige böra besluta

att, med godkännande af föreliggande förslag till byggnadsordning för fabrikstomterna i Helsingfors, insända detsamma till Magistraten med anhållan att förslaget blefve genom Magistraten till stadfästelse befordradt.

Helsingfors, den 10 maj 1893.

	Rob. Huber.	
T. J. Boisman.		Gustaf Nyström.
G. E. Berggren.		Oskar Eklund.

Byggnadsordning för fabrikstomterna i Helsingfors.

§ 1.

(§ 122 A. B.)*)

Fabrikstomt är tomt, som i sådan egenskap å stadsplanen upptagits.

Beträffande fabrikstomterna i kvarteren n:ris 171—177 tillämpas allmänna byggnadsordningen.

Vidkommande öfriga fabrikstomter gäller likaledes sagda byggnadsordning, men med de afvikelser och tillägg, nedan sägs.

§ 2.

(§ 3 A. B.; § 2 U. F.)

Är tomt såsom fabrikstomt upptagen, bör derom antecknas i stadens tomtbok

*) Bokstäfverna hänvisa, A. B. till förslaget till allmän byggnadsordning, U. F. till 1889 års förslag samt H. U. till Helsovårdsnämndens utlåtande.

§ 3.

(§ 7 A. B.)

Mätebref bör utvisa de byggnader å angränsande tomt, som äro uppförda inom tolf meter (12 m) från den uppmätta tomtens gräns.

§ 4.

(§ 9 A. B.; § 3 U. F.)

Fabrikstomt får icke delas med mindre hvarje del mäter ettusen femhundra kvadratmeter (1,500 m²) eller deröfver.

§ 5.

(§§ 25—27 A. B.; § 4 U. F.)

Egare af fabrikstomt vare icke förmenadt att kring tomten uppföra högre stängsel än i allmänna byggnadsordningen sägs; dock ankommer å magistraten att pröfva, om och till hvad belopp granne är skyldig deltaga i uppförandet och underhållet af sådan stängsel så vidt den öferskjuter höjden af laga stängsel enligt byggnadsordningen.

§ 6.

(§ 1. U. F.)

Fabrik, som till följd af det sätt, hvarpå den drifves, eller egenskaperna af de ämnen, som genom den bearbetas, behandlas eller frambringas, eller beskaffenheten, dels af affallen vid dess drifvande, dels af dervid utströmmande rök och gaser eller medels spridande af elak lukt, eller genom fara för vattens orenande, eller ock af annan anledning kan blifva för det allmänna helsotillståndet vådlig, må icke förläggas i kvarteren nr:is 179, 180, 182 och 183.

§ 7.

(§ 6 U. F.)

Å fabrikstomt få uppföras endast fabriks hus och magasin, så ock bostäder och uthus för ledaren af fabriken och sådana, vid densamma anställda biträden och arbetare, hvilkas ständiga närvaro å platsen är för fabriksdriften behöflig.

Fabrikstomt må dock äfven lemnas obebygd eller användas till upplagsplats.

§ 8.

(§§ 39—42 A. B.; § 6 U. F.)

Å hvarje fabrikstomt bör ett område af minst sex meters (6 m) eller, vid gränsen mellan delar af klufven tomt, tre meters (3 m) bredd längs rån mot angränsande tomter lemnas obebygd.

Sådant område må ej heller för upplag användas.

Af tomts återstod må ända till tre fjerdedelar fritt öfverbyggas.

§ 9.

(§§ 40 & 41 A. B.)

Hvad i allmänna byggnadsordningen om öppenållande af gårdsplan sägs, ege beträffande fabrikstomt icke tillämpning.

§ 10.

(§ 9 U. F.)

Vid uppförandet af de i 7 § nämnda bostäder och uthus tillämpas allmänna byggnadsordningen.

Sammanbygges bostad med fabrikshus eller magasin, eger magistraten pröfva, i hvad mån allmänna byggnadsordningen bör tillämpas.

§ 11.

(§§ 43—46 A. B.; § 9 U. F.)

Fabrikshus och magasin må byggas ända till sju och två tiondedels meter (7,2 m) eller, der det af brandfritt ämne uppföres, tjugutva meter (22 m) högt.

Inskränkning i antalet våningar eger beträffande fabrikshus eller magasin icke rum; dock att bestämningarna i allmänna byggnadsordningen beträffande arbetslokaler iakttagas.

Der fabriksdriftens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter sådant påkalla, eger magistraten, efter sakkunniges hörande, medgifva afvikelse från hvad här sagts.

§ 12.

(§ 7 U. F.)

Skjul, lider och annat mindre förvaringsrum utan eldstad, icke högre än fyra meter (4 m) samt afsedt för tillfälligt behof och att endast kortare tid begagnas, må utan särskildt tillstånd uppföras.

§ 13.

(§§ 50 och 53 A. B.; § 7 U. F.)

Situationsplan bör utvisa, utom hvad i allmänna byggnadsordningen sägs, hvarje inom tolf meter (12 m) från tomtens belägen del af granntomt och å sådant område befintlig byggnad eller del deraf.

För fasadritning erfordras icke Öfverstyrelsens för allmänna byggnaderna granskning.

§ 14.

(§ 74 A. B.)

Fabrikshus eller magasin, som fullständigt eller delvis af annat än brandfritt ämne uppföres, skall, der dess yttnehåll öfverstiger femhundra kvadratmeter (500 m²),

afdelas genom brandmurar sålunda att hvarje medels brandmur afskild del af huset icke öfverskrider nämnda mått.

§ 15.

(§§ 78—86 A. B.; § 10 U. F.)

Eldstadsmynning får icke anbringas i rum, der eldfarliga ämnen i större mängd frambringas, bearbetas eller förvaras.

§ 16.

(§§ 93—96 A. B.; § 11 U. F.)

Inrättas verkstad eller arbetsrum i annan än bottenvåning af fabriks- eller magasin, bör rummet förses med trappor till sådant antal och så belägna att icke någon del af rummet är mera än trettio meter (30 m) från dylik trappa.

Dessa trappor böra vara af brandfri beskaffenhet, öppet tillgängliga samt af nödig bredd.

I stället för trappor må anbringas äfven andra, för rummets snabba utrymmande lika tjenliga inrättningar.

§ 17.

(§§ 33 och 112 A. B.; § 12 U. F.)

Smedja och stall må å fabriks- eller verkstads- och stalltomt inrättas äfven vid gata.

§ 18.

(§ 12 H. U.)

I afloppskanal må från fabrik icke inledas ämne, som är helsovådligt eller kan skada kanalen.

§ 19.

Skulle redan uppförd fabrik befinnas helsovådlig eller medföra eldfara eller eljes vara för sin omgivning synnerligen besvärlig, ege Magistraten efter pröfning föreskrifva nödiga åtgärder till aflägsnande af sådant missförhållande.

§ 20.

(§ 125 A. B.)

För byggnadsordningens befordrande till allmän kännedom bör densamma genom Magistratens försorg tryckas i erforderligt antal exemplar på svenska och finska språken.

Relativa vindfrekvensen i Helsingfors.

8-års medeltal: 1882—1886 och 1890—1892,

Månad:	NNE	NE	ENE	E	ESE	SE	SSE	S	SSW	SW	WSW	W	WNW	NW	NNW	N	Calme	S:ma
Januari	6,2	3,8	3,5	4,1	3,1	3,3	5,5	4,5	6,1	14,5	9,1	5,2	4,6	6,0	9,3	6,4	4,8	100,0
Februari	3,3	4,2	4,3	6,9	2,4	1,7	4,6	3,4	7,0	14,2	10,3	4,6	2,8	9,1	6,4	6,0	8,9	100,1
Mars	5,8	3,3	2,5	8,2	6,8	2,4	2,7	2,7	4,2	17,5	11,9	4,8	3,7	5,0	5,9	6,5	6,2	100,1
April	6,4	9,3	7,3	13,6	6,1	3,3	3,9	2,5	5,0	13,5	7,0	2,1	2,8	5,4	3,9	4,8	3,3	100,2
Maj	3,6	4,7	4,1	9,5	5,5	4,9	2,3	2,2	4,1	25,4	10,8	4,0	3,3	6,0	4,8	3,0	2,0	100,2
Juni	3,6	3,6	3,8	10,0	5,3	4,8	2,1	1,2	5,4	29,7	7,7	3,8	4,0	7,0	3,5	2,6	2,0	100,1
Juli	1,7	3,1	2,7	8,6	5,3	4,0	3,4	4,7	7,2	26,6	10,8	4,5	2,9	5,7	4,0	2,3	2,3	99,8
Augusti	4,5	4,7	4,2	7,1	7,4	4,6	2,9	3,7	5,9	21,2	11,9	3,3	4,2	6,1	3,3	3,5	1,7	100,2
September	3,1	2,5	2,5	4,2	5,3	4,2	4,5	5,1	8,0	20,4	7,6	6,2	6,0	7,3	8,9	3,0	1,2	100,0
Oktober	3,2	4,7	3,9	3,9	6,2	5,5	5,8	6,2	8,3	12,8	7,7	6,7	5,0	8,6	6,6	3,9	1,2	100,2
November	5,1	4,2	3,6	5,2	6,2	4,9	4,6	7,8	9,5	12,5	7,7	5,2	3,1	5,4	6,2	5,7	3,0	99,9
December	5,2	7,3	2,9	3,2	4,1	3,6	4,9	5,7	8,4	12,0	7,9	8,2	3,7	5,9	6,6	6,7	2,9	99,2
År:	4,3	4,6	3,8	7,0	5,3	3,9	3,9	4,1	6,6	18,4	9,2	4,9	3,8	6,6	5,8	4,5	3,3	100

Relativa vindfrekvensen i Helsingfors under de skilda årstiderna.

(8-års medeltal).

	NNE	NE	ENE	E	ESE	SE	SSE	S	SSW	SW	WSW	W	WNW	NW	NNW	N	Calme
Vår	5,3	5,8	4,6	10,4	6,1	3,5	3,0	2,5	4,4	18,8	9,9	3,6	3,3	5,5	4,9	4,8	3,8
Sommar	3,2	3,8	3,5	8,6	6,0	4,5	2,8	3,2	6,2	25,8	10,1	3,9	3,7	6,3	3,6	2,8	2,0
Höst	3,8	3,8	3,3	4,4	5,9	4,9	5,0	6,4	8,6	15,2	7,7	6,0	4,7	7,1	7,2	4,2	1,8
Vinter	4,9	5,1	3,6	4,7	3,2	2,9	5,0	4,6	7,2	13,6	9,1	6,0	3,7	7,0	7,4	6,4	5,6
År:	4,3	4,6	3,8	7,0	5,3	3,9	3,9	4,1	6,6	18,4	9,2	4,9	3,8	6,6	5,8	4,5	3,3

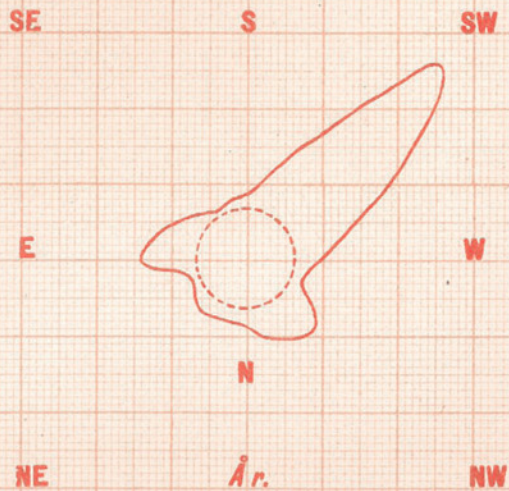
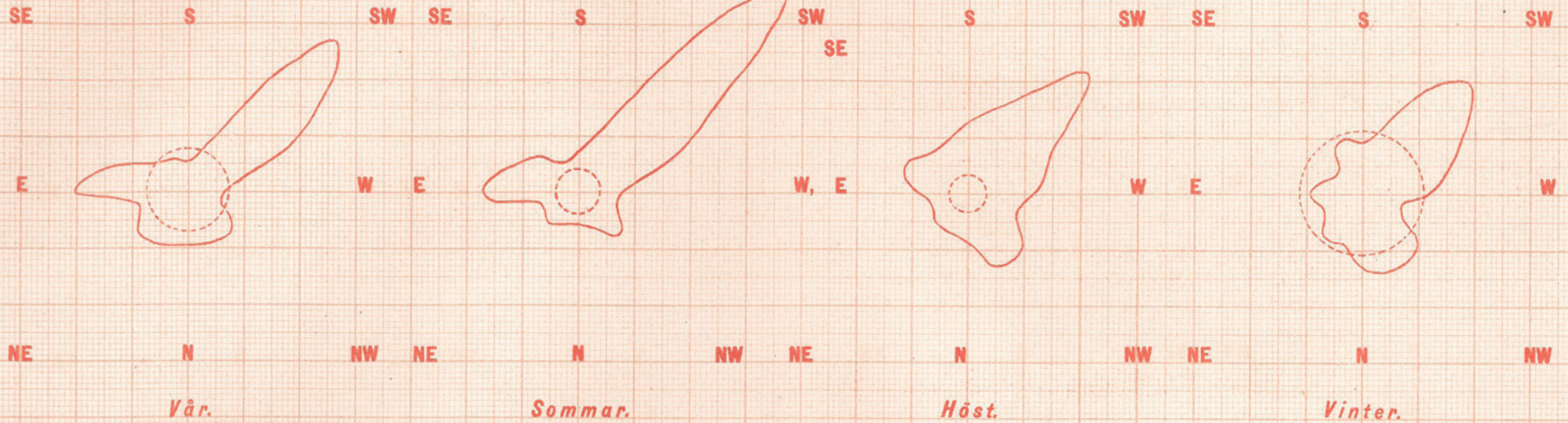
Alla i föregående tabeller gifna tal äro relativa procenttal. Af 100 vindobservationer är t. ex. om sommaren i medeltal 26 (25,8) sydväst, o. s. v.

Vindrosorna äro tecknade i omvänt läge; sydvesten blåser åt nordost till och dess procenttal är därför utmärkt i den riktning, der man är van att finna nordost.

18 ⁴/₄ 93.

Axel Heinrichs.

Vindrosor för Helsingfors.

Skala: 2 mm = 1%

Medeltal af vindobservationerna för åren 1882—86 och 1890—92, 8 år.
 Cirkelarna angifva „lugnt“ (calme), i samma skala som för vindriktningarna.
 Helsingfors, den 4 april 1893.

Axel Heinrichs.

SAMFÄLTA
RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Helsingfors,
den 26 April 1893.

N:o 175.

*Handlingar angående förslag till ny förordning om
polisinrättningen i Helsingfors.**Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

I afseende å samfalta Rådstufvurätten i herrar Stadsfullmäktiges skrifvelse den 17 sistlidne januari affordradt yttrande öfver förslagen till ny förordning om polis-inrättningen i Helsingfors får Rådstufvurätten, sedan ett för afgifvande af betänkande i saken tillsatt utskott, i hvilket invalts justitierådmännen Nyberg, Sourander och Heimbürger, förslag och betänkande numera afgifvit, äran härhos öfversända utdrag ur Rättens den 14 innevarande april och denne dag förda protokoll samt derhos närsluta ej mindre nämnda betänkande och de af utskottet föreslagna ändringar i det af herrar Stadsfullmäktige tillsatta utskottets förslag n:o 2 till förordning i ämnet, än ett af Stadsfiskalen Otto Romillo Fredrik Albrecht afgifvet utlåtande i saken.

På Samfalta Rådstufvurättens vägnar:

Oskar Palmgren.*Emil Lindroos.*

Utdrag ur protokollet, fördt vid samfalta Råd-
stufvurättens i Helsingfors stad sammanträden ne-
dannämnde dagar år 1893.

Den 14 april.

§ 3.

Sedan Stadsfullmäktige i Helsingfors uti skrifvelse af den 17 sistlidne januari anhållit om samfalta Rådstufvurättens yttrande öfver förslagen till ny polisordning för denne stad samt det af Rådstufvurätten för afgifvande af betänkande i saken tillsatta utskott den 30 nyssvikne mars slutfört sitt uppdrag äfvensom detta betänkande numera cirkulerat mellan de Rådstufvurättens ledamöter, som icke del-

tagit i utskottets arbete, företogs berörda ärende nu till handläggning. Vid läsningen af §§ 1—26 i förslaget till förordning angående polisinrättningen i Helsingfors, intaget i betänkandet n:o 2 af det utaf Stadsfullmäktige för ändamålet tillsatta utskott, fann Rådstufvurätten anledning förekomma till erinran hos Stadsfullmäktige om behöfvat af särskilda redaktions förändringar icke blott i de af Rådstufvurättens utskott berörda §§ 2, 8, 10, 12 och 21, utan ock i §§ 17, 18, 19, 20. Förändringen af de förra betingades af behöfvat af två notarier vid polisinrättningen. I § 17 ansågs polismästarens allmänna uppgift såsom polisinrättningens chef böra framhållas, på sätt den äfven i nu gällande förordning vore betonad, genom tillägg, att „polismästaren såsom chef för polisinrättningen äger att för vidmakthållande af ordning och skick uti alt hvad på polisen ankommer fordra hörsamhet och lydnad o. s. v., men är i följd deraf ansvarig o. s. v.“ Eljes saknades också alt motiv för denna hörsamhet. I § 18, hvori polismästarens särskilda åligganden framhållas, ansågs en mera omfattande omredigering behöflig i syfte bland annat, att tydligt markera, att polismästaren väl hade att, såsom härintills, till åtals utförande åt stadsfiskalerna öfverlemna angifvelser och rapporter om brott, men icke ägde att vaka deröfver, att brotten blefve af fiskalerna åtalade, emedan desse för sina åtgärder redogjorde för Prokuratorn; att polismästaren, då han vid föredragningen af polismännens rapporter funne skäl icke förekomma att hänskjuta angivelse till åtal vid domstol eller föranstalta om omständligare undersökning, borde öfverlemna åt angifvaren att sjelf utföra målet vid domstol, om angifvaren dertill funne sig befogad, men icke ägde att förordna, att detsamma borde förfalla, emedan pröfningen härutinnan icke tillkomme polisen; att polisens öfvervakande till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning afsåge endast enskildes efterlefnad af lag och författning samt de af kommunen genom dess helsovårdsnämnd, sundhetsinspektör och stadsläkare meddelade föreskrifter i ämnet, och sålunda inskränkte sig till en samverkan med dessa kommunala myndigheter och tjenstemän, men icke innefattade befogenhet att hos dem påbjuda några sådana åtgärder, eller utöfva tillsyn deröfver, att sådana af dem vidtoges; och att församlingsrätten såsom en af folkets aldrig bestridda rättigheter icke måtte kunna af polisen inskränkas sålunda, att folksamling upplöstes endast därför, att lugn och allmän ordning dervid stördes eller ansåges störas af en eller få, hvilka kunde af polisen a lägsnas, medan för öfrigt något emot lag uttryckligen stridande icke förehades.

Öfver missbruk af den polismästaren i § 19 tillagda makt måste sjelffallet hvarje medborgare kunna föra klagan hos Prokuratorn eller i Kejsarlige Åbo Hofrätt, der polismästaren åtalas för sina embetsförseelser. Den i §:en anvisade utvägen för den i sin rätt förnärmade att anföra klagomål hos Guvernören i länet, oafsedt hvarifrån initiativet till åtgärden möjligen vore utgången, vore således icke på sin plats samt borde, såsom endast vilseledande i afseende å rätta forum och icke erbjudande lagenlig garanti mot maktmissbruk, bortlemnas.

I § 20 stadgades, att polisinspektören, som hade att vid förfall för polismästaren förrätta dennes tjänst, vore i första rummet ansvarig för att den bevakande polisstyrkan fullgjorde sina tjänsteåligganden. Då bestämningen „i första rummet ansvarig“ endast skulle leda till att från polismästaren lätteligen afvältra på inspektören allena all ansvarighet för ordningens upprätthållande samt lemnade tillfälle att på inspektören skylla alla fel och försummelser, om hvilka anmärkning med fog kunde göras mot polisen i sin helhet eller såsom institution, men bestämningen i fråga icke vore behöflig, emedan också inom polisinrättningen hvar och en af befälet och manskapet äfven eljes bör efter förmåga och möjlighet fullgöra sina åligganden och därför vara ansvarig, föreslog Rådstufvurätten, att sagda tillägg skulle bortlemnas eller ock omredigeras så, att inspektören hade att under polismästarens tillsyn hålla hand deröfver att den bevakande polisstyrkan fullgjorde sina tjänsteåligganden.

I § 21, hvori Rådstufvurättens utskott föreslagit en ändring, betingad af behovet af tvänne notarier vid polisinrättningen, den ena att föra protokollet vid de undersökningar, som af polismästaren anställas, och den andra för protokollföringen vid undersökningarna i detektivafdelningen, ansågs bestämningen om den förres åliggande att biträda sekreteraren böra, om icke uteslutas, åtminstone sist nämnas, för att sålunda angifva, att notarien endast, då hans hufvudsakliga åliggande att föra protokollet sådant medgåfve, hade att biträda sekreteraren.

Efter läsningen af § 27 uppstod en långvarig diskussion, hvarunder äfven andra förslag, än de af vederbörande utskott framställda, gjordes; men emedan särskilde Rådstufvurättens ledamöter icke varit i tillfälle att härvid sig infinna och i ärendets behandling deltaga, beslöts, i anseende till den i §:en föreliggande frågans stora vikt, att vid annat af Rättens ordförande utsättande sammanträde företaga ärendet till fortsatt handläggning. Antecknades.

Den 26 april.

§ 1.

Företogs till vidare åtgärd vid samfälta Rådstufvurättens sammanträde den 14 i denna månad under § 3 af protokollet senast handlagda, härtill uppskjutna ärende angående afgifvande af yttrande öfver förslag till ny förordning om polisinrättningen i Helsingfors.

Beträffande § 27 i det af Stadsfullmäktiges utskott afgifna betänkande n:o 2 uti förevarande fråga förspordes olika meningar inom Rådstufvurätten, hvarföre, efter slutförd diskussion, till omröstning skreds, dervid rådmannen Saurén, omfattande ett af rådmannen Bergh framställt förslag i ämnet, ville, med bibehållande af §:ens 1 mom., gifva §:en i öfrigt följande lydelse:

„Såsnart undersökningen framskridit derhän, att anklagelse emot viss person kan ifrågakomma, eger afdelningen anmäla ärendet hos vederbörande stadsfiskal

samt följa de anvisningar, som af honom meddelas, hvarjemte afdelningen äfven i öfrigt bör tillhandagå fiskalerne med nödig handräckning.“

Rådmannen Åhlström förenade sig om den åsigt i förevarande sak, som det af samfälta Rådstufvurätten tillsatta utskott uttalat.

Rådmannen Sourander tillkännagaf, att rådmannen Heimbürger vidhölle sitt i utskottsbetänkandet framställda förslag och således vore ense med rådmannen Åhlström.

Rådmannen Loo instämde i rådmannen Sauréns yttrande.

Rådmannen Sourander vidblef, i likhet med rådmannen Heimbürger, det af Rådstufvurättens utskott afgifna och utaf rådmannen Åhlström understödda förslag.

Rådmannen Nyberg sade sig hafva vid ytterligare öfvervägande af saken funnit skäl att icke vidare understödja nästnämnda af rådmännen Sourander och Heimbürger framställda förslag, utan var rådmannen Nyberg numera ense med rådmannen Saurén i öfrigt, utom att rådmannen Nyberg ansåg i §:n böra inflyta bestämning derom, att, då groft brott anmältes hafva föröfvats, detektiva polisafdelningens kommissarie genast borde om saken underrätta vederbörande stadsfiskal, hvilken det åläge, så vidt möjligt, sjelf leda undersökningen.

Rådmannen Stenius höll före att allmän åklagare, för att sjelf ständigt och opartiskt kunna fullgöra sitt viktiga kall, borde vara oberoende af yttre inflytelser och därför icke åhvälfvas skyldigheten att deltaga i uppdagandet och undersökningen af brott. Af sådan orsak omfattade rådmannen, som deltagit i det af Stadsfullmäktige tillsatta utskottets arbete, nämnda utskotts senare förslag till lydelse af ifrågavarande §.

Rådmannen Bergh vidhöll sitt af rådmännen Saurén och Loo i allo samt af rådmannen Nyberg i hufvudsak understödda förslag och var sålunda ense med rådmän Saurén.

Borgmästaren Palmgren, som härefter utlät sig, afgaf ett skriftligt yttrande af följande lydelse:

„Polisväsendet i Nordens städer har sedan äldsta tider hört under magistraten, hvilken utfärdat de nödiga polisordningarna. Såsom bevis härpå må anföras, att magistraten i Stockholm redan år 1570 påbjöd, att resande, som anlände till staden, skulle anmäla sig inför magistraten. År 1672 afskildes väl polisen i nämnda stad från magistraten och fick sitt eget forum under namn af politiekollegium, men dess ordförande var likväl fortfarande politieborgmästaren. Kollegiet hade att, bland annat, sig kunnigt göra, hvad slags folk i hvar hus och gård vore boende, hålla hand öfver stadens bevakande och säkerhet om nätterna samt draga försorg om att allt annat, som till god ordning hörde och polisen angick, blefve iakttaget. År 1770 väcktes inom politiekollegium förslag till polisens bättre handhavande och de efter hand mycket ökade polismålens skyndsamma afslutande. Sedan förslaget efter statskuppen 1772 granskats af en öfverhetligen tillsatt komité, förordnade konung Gustaf den tredje den 13 februari 1776, att öfverståt-

hållaren borde upptaga och afdöma politiemålen. Dermed blefvo de för alltid dragna från hufvudstadens magistrat. Men i Sveriges öfriga städer hafva magistraterna bibehållit sin befogenhet, äfven der poliskamrar inrättats. I Göteborg, Norrköping och Carlskrona bilda afdelningar af magistraten dessa städers poliskamrar, såsom synes af reglementet för poliskammaren i Göteborg af den 19 augusti 1807 samt ordningen för Norrköping af den 18 mars 1825 och för Carlskrona af den 29 oktober 1828. I andra städer bär en rådman namn af polismästare såsom handhavande den närmare tillsynen öfver ordning och säkerhet jemte förmanskapet öfver den till deras upprätthållande anställda personal. Till samtliga poliskamrar hör upptäckandet af förbrytare och afgörandet af mål, som angå ordning och sedlighet. Och det utmärkande för dem alla är, att de lyda under Justitiedepartementet. Endast poliskammaren i Stockholm gör ett undantag härifrån. Den lyder under Civildepartementet. Dertill fans följande anledning. I 1634 års regeringsform stadgades, att Stockholms stad, som var för enad med Upplands höfdingedöme, skulle hafva sin särskilda styresman under namn af öfverborgsgrefve, senare förändradt till öfverståthållare; och denne, som tidigare benämnts konungens höfvidsman, slottslofven eller ståthållare, hade att hålla slott och stad konungen till handa, deltaga i magistratens öfverläggningar och gemensamt med denne främja konungens och stadens rätt och bästa. Denne embetsman, man kunde säga öfverborgmästare, hade redan före 1776 befattat sig med ordningsmål. Och äfven kunglig Majestät hade lagt hand vid sådana. Drottning Christinas regering förordnade 1649 om jämna gators läggande och deras renhållning. Carl den elftes förmyndareregering förbjöd att bygga hvalf öfver gator och gränder. År 1697 förordnade regeringen, att på Riddarholmen, der Wrangelska huset inköpts för hofvets räkning, skulle uppsättas lyktor på vissa afstånd, att upplysa gatorna, hvilken åtgärd gaf anledning till den första lyktinrättningen i Stockholm, hvilken gatubelysning efter 1749 blef allmän derstädes. Öfverståthållaren hade säte i riksrådet. Amiralen och riksrådet Carl Fleming var den förste öfverståthållaren i Stockholm. Äfven hertig Carl innehade öfverståthållareembetet någon kortare tid efter statsstrecket. Öfverståthållaren Carl Sparre, som efterträdde honom, var den, som kraftigt bidrog till poliskammarens inrättande och blef dess förste chef. Och som i 1634 års regeringsform stadgades, att öfverståthållaren skulle hafva sig till biträde en underståthållare, som presiderade i stadsrätten hos borgmästare och råd uti hans frånvaro och den hans ställe i alla andra måtto biträda skulle, när han vore förhindrad, blef också sådan adjoint utnämnd. Det var sålunda under öfverståthållareembetet, som alla politiemålen lades år 1776. Öfverståthållaren borde icke allenast varda underrättad om alla brott, som i residenset kunde förelöpa mot lagar och förordningar, utan ock efter omständigheterna vidtaga de mått, som till den brottsliges straff, näpst och rättelser nödige pröfvades; och „emedan till hasteliga handräckningar, hvilka ej talte dröjsmål, ingen hvarken tid eller dag från polisärendenas skyndsamma afgörande vore undantagen“, skulle underståthållaren, i händelse af behof, öfverståthållaren vid dessa

ärenders afgörande företräda. Den närmaste tillsynen öfver den nya polisen lades dock i en öfverståthållaren underlydande tjänstemans hand. Och denna befattning, hvars innehafvare kallades politiemästare, blef en förtroende tjänst, som bortgafs af konungen sjelf. Den förste politiemästaren Henrik von Sivers blef en af Gustaf den tredjes tillgifnaste tjänare och skötte tjänsten med synnerlig nit i konungens intresse. Upphöjd i adligt stånd under namn af Liljensparre, blef denne mans namn sedan oupplösligt fästadt vid samme konungs historie. Emot den nya institutionen uppstod emellertid redan i dess första tid, och rotfäste sig efter hand, en viss hätskhet. Man fann snart denna inrättning ha mycket tycke af ett inquisitionstribunal, lika farlig för folkets lagliga säkerhet som för rättvisan, och att politiemästaren hade i sig nog mycket af en venetiansk storsinquisitor. Icke ens de opartiske, som endast ville att rättstillståndet skulle betryggas, men icke önskade att polisen skulle tjena despotiska intressen och blifva regeringens blinda verktyg, hade fullt förtroende till denna inrättning, som i början åtminstone icke alltid handhades utan anseende till person. Men förhållandena förändrades efter hand och utmärkta män hafva tidtals beklädt polismästartjänsten. Institutionen i fråga, som i sin begynnelse hade en fåtalig personal, bestående af, — utom sekreterare, notarier, registrator och vaktmästare, — fem öfvergevaldiger, tolf gevaldiger, tre extra gevaldiger, trettio två uppsyningsmän och fem tillökta uppsyningsmän, tillväxte efter hand. År 1842 funnos redan elfva gevaldiger och sextiofyra uppsyningsmän. År 1850 omorganiserades hela inrättningen. I stället för de förra gevaldigerne och uppsyningsmännen, anställdes nu tio poliskommissarier, tjugu öfverkonstaplar, etthundrasextio ordinarie och tvåhundra extra konstaplar. Och i stället för att poliskåren förut bestått af ett mera sammanrafsadt manskap med mindre hyfsadt uppförande, stundom äfven med någon erfarenhet i brottens mysterier, för att, såsom man trodde, bättre kunna försätta sig in i saken och upptäcka förbrytare, hafva sedan den tiden polismännen valts med stor urskillning merendels bland flottans manskap och underbefälet hos stadens garnison, dervid så stort afseende fästs vid oförvitlig vandel och sådana personliga egenskaper, som borde göra polismännen fullt kompetente och af allmänheten aktade, att äfven personer med akademisk bildning och undergången examen för lägre statstjänster funnit sig föranlåtna att söka anställning i polisens tjänst, medan dock å andra sidan knappa inkomster bragt mången duglig man att lemna sin anställning hos polisen, hvaraf synes att altför stor hushållning betänkligt motverkar uppkomsten af dugligt manskap äfven på samhällets lägre befattningar. Poliskommissarierna, öfverkonstaplarna och konstaplarna äro fördelade på två hufvudafdelningar. Den ena, detektiv eller ransakningspolisen, förestås af en poliskommissarie, som biträdes af visst antal öfver- och underkonstaplar. Ordnings- eller preventiv polisen utöfvar sin verksamhet inom de distrikt, i hvilka staden för ändamålet är indelad. Detektiv polisens tjänare hafva något större inkomster än ordningspolisens manskap och underbefäl, åt hvilka bestås uniformer, hvilka de förra aldrig bära. Till

sin disposition har polisen telefon för skyndsamt meddelande emellan vaktkontoren. Till nytta och nöje hafva polismännen ett bibliotek. Detektivpolisen har, utom sina annaler, äfven sin samling af fotografier af skurkar och bofvar från olika delar af Europa och Amerika samt af inhemska celebriteter, bland hvilkas yrken, då de icke sitta inne, förekommer äfven någonting så oskyldigt som „marknadsbesökande“. I sammanhang med poliskammarens lokal finnes utom ransakningshäkte och cellfängelse äfven rum för qvarhållande af dem, som tagas och hållas i förvar, medan polisundersökningen pågår. Från fängelset föras i förvar tagne och häktade direkt in i poliskammaren och i rådhusets domsalar, alt doldt för den yttre världen. Vid fångtransport begagnas täckt omnibus.

Enligt kungliga brefvet den 30 december 1864 hafva de öfverståthållarembetet för polisangelägenheterne tillgörande mål och ärenden fördelats på två afdelningar. I alla de mål, der öfverståthållaren ej omedelbart besluter, utöfvar polismästaren den öfverståthållaren tillagda myndigheten. Och de mål och ärenden, som öfverståthållaren har rätt att handlägga och med slut afhjelpa, behandlas af polisdomaren. Den förre, som har ett mottagnings- och arbetsrum, der äfven förhör i särskilda fall ske, håller ransakningen före middagen i allmänt rum i närvaro af stadsfiskaler, poliskommissarier, poliser och den allmänhet, som kan vara tillstädes. På sessionsbordet ligga rapporter, som kommissarierna uppsatt efter anmälningar och de förhör, hvilka af dem anstälts, vanligen i detektiva afdelningen. Förhöret inför polismästaren begynner. En om en inhemtas de personer, som skola förhöras. Rapportens innehåll delgifves den före kallade, denne får redogöra för sina antecedentier, dervid polisens diaries ofta anlitas för att öfverbevisa honom om osanna uppgifter, äfvensom afgifva förklaring i sjelfva saken, hvarefter polismästaren medels frågor, ställda till den angifne och andre vederbörande, söker bringa sanningen i ljuset, äfven om bekännelse redan gjorts. Målet öfverlemnas till domstol. Polisdomaren, hvilken äfven har ett mottagningsrum, sätter sig i sitt embetsrum dagligen klockan tio. Kommissarierna framträda hvar efter annan, utföra åtal för inom deras distrikt begångna polisförseelser. Rapporten uppläses och efter en kort förhandling följer utslag. Det går raskt undan. Den sakfælde, om han har penningar att betala sina vites böter, begifver sig, beledsagad af en konstapel, omedelbart in i registratorns kabinett och afbördar sig desamma. Sedan polismästaren uppstigit, intager den tredje personen i „polistreenigheten“, såsom man i Stockholm säger, sin plats. Det är polisintendenten. Också han har sin kungliga instruktion såsom de begge förre. Polisintendenten åligger att närmast under polismästaren utöfva förmanskap öfver poliskåren. Han skall med biträde af underlydande befäl gifva polispersonalen praktisk undervisning och öfning i tjensteåligganden samt hafva tillsyn och kontroll öfver polismännens uppfyllande af deras skyldigheter. För öfrigt inträder han, vid behof, i polismästarens ställe och delar med honom äfven ransakningen i poliskammaren. Polisintendenten förhör vanligen

lösdrifvare, sysslolöse och nattvandrare samt tilldelar dem varning eller förpassar dem till arbetsinrättningar och fängelser.

Sådan är, i korthet sagdt, polisens organisation i Stockholm. I Finland har man utan någon sådan anledning, som förefans i Stockholm med dess öfverborgsrefve eller öfverståthållare, fräntagit magistraten dess uråldriga befogenhet i polisärenden och inrättat poliskamrar samt tid efter annan omorganiserat desamma efter den Stockholmska polisrättningen, dock sålunda, att civilpolismästaren handhaft icke allenast polisdomarens åligganden, utan ock verkstält de på polismästaren i Stockholm ankommande ransakningarna, biträdd dervid af detektivafdelningen, likasom fallet är i nämnda stad, hvaremot polismästaren härstädes handhaft de polisintendenten åliggande göromål jemte tillsynen öfver det hela. När benämningen gevaldiger upphört för polismännen i Stockholm, har man också här begynt kalla dessa konstaplar.

Nu har fråga åter väckts om anställande på polisens stat af en polisintendent eller polisinspektör samt att benämna civilpolismästaren framdeles polisdomare, derest icke denna befattning numera borde indragas, äfvensom att ställa ransakningarna genom detektiv afdelningen under ledning af en stadsfiskal.

För inrättande af en polisinspektörstjänst hafva goda skäl anförts. Polisdomare behöfs deremot icke, när den nya strafflagen kan få tillämpas. Att för förundersökning i brottmål anställa vid polisen en instruktionsdomare, sådan som anklagelse principens förverkligande kräfver och de moderna straffprocesslagarna anordnat, kan icke komma i fråga. Om sådan funktionär genom en ny straffprocesslag hos oss tilläfväntys varder påkallad, blir han ingalunda en polistjensteman. Den nuvarande anordningen af dessa undersökningar genom civilpolismästaren, ehuru varande hufvudsakligen polisdomare, har betingats af bristen på åklagare, kompetente att till rättsligt fullföljande vid domstol utreda de i de större städerna med dess hopade skaror af spetsfundiga bofvar och skurkar talrikare förekommande svårare brottmål, invecklade som de ofta äro genom tillvaron af särskilda anstiftare och genom olika slags medverkan vid desammas utförande. Man har måst finna sig deri, att stadsfiskalerna anbefalts att närvara vid slika undersökningar för egen förkofran i åklagarekallet och för att genom noggrant aktgifvande på undersökningen försättas så mycket in i hvar saks detalj, att de vid målens behandling inför domstolen kunde medverka till vinnande af ett materiellt riktigt slut i saken genom att meddela äfven sådana omständigheter, som vid undersökningarna yppat sig men icke kommit att inflyta i protokollet, samt genom att påkalla frågors ställande till vederbörande rörande omständigheter, som undgått domstolens uppmärksamhet. Men förhållandena hafva förändrats. Universitetets juridiska fakultet levererar åt fosterlandet årligen så stort förråd af examinerade jurister, att sökande till stadsfiskals- och knonolänsmanstjänster samt andra dylika sysslor i det allmännas tjänst redan finnas. Fördomen att sådana befattningar icke vore till för examinerade män har redan gifvit vika för en sun-

dare uppfattning. Sysslor af antydd beskaffenhet hafva också redan blifvit besatta med jurister. Man har således att påräkna till stadsfiskalsplatserna sökande, som undergått förhör i åklagarrett. Vid sådant förhållande och då stadsfiskalerna, enligt flera stadganden och särskildt jemlikt Kejsrerliga brefvet den 30 oktober 1839, äro pligtige att, såsnart ett brottmål yppas eller angifves, förskaffa sig fullständig kunskap om sakens beskaffenhet och den bevisning deri kan vara att tillgå, men äro berättigade att dervid hafva till sin disposition erforderligt biträde efter målens mängd och beskaffenhet, återstår ej annat, än att stadsfiskalerna, hvilka föga kunnat begagna sig af den nuvarande anordningen att öfvervara de af civilpolismästaren eller polisdomaren anställda undersökningar, framdeles, med bibehållande dock af deras från äldre tider fortbestående, fullt rättsenliga sjelfständiga ställning af allmänna åklagare under närmaste tillsyn af och med redovisningsskyldighet för sina åtgärder inför högsta åklagaren i landet, Prokuratorn, sjelfve anställa undersökningarne, enhvar i de mål de hafva att utföra och i hvilka sådan är erforderlig, men med biträde af de derför nu tillsatta betjente, utgörande i sin sammansättning detektivafdelningen af polisen, i hvars ställe, i fall den ej funnes, staden sjelfället hade bibehållit den förra bevärade stadsvakten och tidsenligt omorganiserat densamma till lika tjenligt redskap åt stadsfiskalerna vid uppdragande och utredande af brott, som den detektiva afdelningen vid poliskammaren nu är det. Enligt nu gällande polisförfattning och enligt 17 § i förslaget till en ny sådan, eger polismästaren fordra hörsamhet och lydnad af alla till polisinsättningen hörande tjenstemän och betjente, och är i följd deraf ansvarig för de åtgärder, som af dem på hans befallning vidtagas. Men det sammanstår icke med allmänna åklagarens ställning till åtalet, att vid undersökning och åtals utförande handla på kommando. Han är ansvarig för obehöriga åtal, ehvad de ske efter angivelse hos honom eller efter anmälan från polisen. Den anklagade bör kunna väcka rekonventionstalan mot honom vid samma domstol, der åtalet utföres, och icke behöfva för klagan öfver anbefald obehörig husvisitation, kroppsvisitation och annan undersökning samt anklagelse vända sig mot förmannen, som lyder under privilegieradt forum. Stadsfiskalen är icke pliktig att utföra åtal emot sin öfvertygelse eller då han icke har den utredning, att han vet sig kunna undgå rekonventionstalan och ansvar. I instruktionen för öfveråklagaren, prokuratorn, befallles denne, att på det nogaste tillse, att alla kronans ombudsmän och fiskaler beskedligen, med nit och drift sina sysslor förrätta, så att de å ena sidan icke nedlägga något, som åtalas bör, men å andra sidan icke heller missbruka sina embeten till undersåtarenes förolämpande med otidiga aktioner i sådana mål, som någon beifran icke förtjena. Att söka åstadkomma ändring härutinnan i syfte att göra åklagarens öfvertygelse beroende af andras påverkan vore ett lika betänkligt steg som att göra domaren beroende deraf, huru ett eller annat mäktigt intresse vill hafva mål afgjorda. För hvilka trakasserier och kränkningar af medborgerliga fri- och rättigheter innevånarene i följd häraf kunde blifva utsatta sär-

deles under tider af politiskt betryck, samtidigt som den kommandogifvande dock kunde hållas under armarna, är lätt att inse. Och ej heller är det för polisens uppgift af nöden, att allmänna åklagaren blefve polistjensteman. Åklagaren har aldrig varit till för polisen, men polisen är senare tillkommen för att för åklagaren möjliggöra upptäckandet och beifrandet af brott och förseelser. Denna uppgift har polisen fullgjort, då den efter polismännens rapporter remitterat enklare och klarare brottmål till åtals utförande samt hänskjutit de mål, som noggrannare förundersökning tarfva, till åklagaren för anställandet af sådan af honom sjelf eller under hans ledning af den polispersonal, som därför är tillsatt i stället för de biträden, som åklagaren eljes skulle haft och hafva. Deremot öfverskrider det polisens uppgift och befogenhet, att granska och reglera det sätt, hvarpå allmänna åklagaren verkställer denna undersökning, eller kontrollera, att han sedermera utför åtal i anledning af desamma och huru han dervid förfar. Samhället kan anställa åklagare, fullt kompetente och oförvitlige, att verkställa dessa förundersökningar och de derpå följande åtal, samt fullkomligt lika nitiske och kraftige befordrare af åtal som polisens tjenare. Och då desse åklagare fortfarande komme att för den lagkunnige prokuratorn, af hvilken de undfått fullmakt på tjensten och till hvilken allena de hittills verkligen stått i ett nära förhållande af lydnad och ansvarighet, fortfarande skriftligen göra redo för de åtgärder, som af dem vidtagits med alla till deras behandling hänskjutna och eljes hos dem angifna mål, så synes samhällets rätt och säkerhet derigenom vara oändligt mycket mera betryggadt och tillgodosedt, än om allmänna åklagaren vore en polistjensteman, som under blind lydnad och ledning af en utan några garantier för kompetens tillsatt afsättlig chef verkstälde ransakningarne och åtalen, äfven om redogörelse för desse gjordes hos Guvernören. Det torde vara för polismästaren tillfyllest, att detektivafdelningen för honom, så ofta det honom behagar, i afseende å afslutning af diarier och statistiska uppgifters meddelande, uppvisar till hvilket resultat undersökningarne ledt. Hvad stadsfiskalen tillgjort efter utqvitteringen af målet från polisen, hör alldeles icke poliskammaren till. Om rättsuppfattningen och lagstiftarens åsigt varit den, att polisinstitutionen erbjöde de bästa garantier för att „icke något, som åtalas bör, nedlägges och å andra sidan att åtalsrätten icke missbrukades till undersåtarenes förolämpande med otidiga aktioner, i sådana mål, som någon beifran icke förtjena“, såsom allmänna åklagarenes rättesnöre affattadt är, hade man svårt att förstå, hvarföre äfven de mål och ärenden, hvilka poliskammaren ännu äger med slut afhjelpa, undandrogen poliskammarens domsrätt och hvarföre den nya lagen så kraftigt betonar, att alla under allmänt åtal hörande brott skola åtalas endast af allmänna åklagare. Det skall dock så ske, såsom känt är, emedan man i de civiliserade länderna allmänt öfvergifvit inquisitionsprincipen och antagit anklagelseprincipen, enligt hvilken hvarken polisen eller domaren tager hand om åtalet eller initiativet dertill, utan åklagaren, såsom dominus litis, är en från polisen och den dömande myndigheten alldeles fränskild, sjelfständig

person, emot hvilken den angifne med eller utan sakförare intager ställningen af part, enligt regeln: utan åklagare ingen domare. Domaren tager befattning hvarken med de efterspaningar, hvilka på angifvelser eller vid uppkommet rykte om brott skola anställas för att konstatera brottets tillvaro och uppsåra den eller de brottslige, eller med den förundersökning, som åklagaren derefter finner nödig för att bedöma, huruvida de omständigheter, som genom de anställda efterforsknin-garna kommit i dagen, gifva stöd för en formlig skriftlig anklagelse mot viss per-son vid domstol. För såväl dessa efterspaningar som denna förundersökning eger allmänna åklagaren påkalla biträde af polisen och andra myndigheter. Och poli-sen eger endast i de fall, att åklagarens åtgärd ej kan afvaktas, utan att beifran-det förfelas, vidtaga de oundgängligaste efterspaningar, hvarefter åklagarens till-göranden afvaktas bör. Dermed vinnas garantier mot grundlösa förföljelser mot oskyldiga medborgare och mot obehöriga sätt att framtvunga bekännelser och för-klaringar, såsom framställandet af dunkla, obestämda, mångtydiga, snärjande, kap-tiösa frågor, löften, förespeglingar, hotelser, yttre eller inre tvångsmedel, brutal behandling, förvaringsrummets för i förvar tagna personers missbrukande såsom medel att uppmjuka motspänstiga sinnen. Öferskrider åklagaren dervid sin be-fogenhet eller gör sig skyldig till maktmissbruk, dömer deröfver samma domstol, inför hvilken åtalet är utfördt eller skulle kommit att utföras.

På grund häraf och då särskild instruktionsdomare befattning icke får in-rättas, innan lag derom tilläfsventyrs utfärdas, samt emedan en enda stadsfiskal omöjligan skulle hinna anställa eller leda de efterspaningar och förundersökning-ar, som i de efterhand tilltagande och mångskiftande brottmålen erfordras för att i dagen bringa alla de oändligt många, på straffets rättvisa utmätande inver-kande detaljer rörande motiven till brotten, den större eller mindre brottsliga af-sigten hos den anklagade, den längre eller kortare förberedelse han dervid haft, de medel han dervid använt, om han dervid stått under en annans inflytande eller kunnat sig besinna, om affekter påskyndat det brottsliga beslutets verkstäl-lande eller framkallat handlingen utan någon förbrytarens föregående tanke på el-ler föresats att brottet föröfva, om anstiftare eller medhjelpare finnas och i hvil-ken mån desse tagit del i brottet före och efter dess föröfvande, vidden och be-skaffenheten af rättskränkningen, hvad deraf är en omedelbar följd af den brotts-liga afsigten och handlingen, hvad åter en medelbar, icke åsyftad men af krafter, som de förre i verksamhet satt, framkallad, eller af tillfälliga, icke förutsedda om-ständigheter beroende följd, med mera, — synes mig nödvändigt, att dessa efter-forskningar och undersökningar öfverlemnas åt och fördelas emellan samtliga stads-fiskaler, hvilkas antal sjelfallet måste ökas till åtminstone tre, jemte det deras otill-räckliga löner förbättras, på det fiskalerna må kunna utan näringsbekymmer ode-ladt egna sin tid åt dessa synnerligen maktpåliggande åligganden. För en längre tid sedan hade staden under en följd af år anställd en tredje extra fiskal hufvud-sakligen för stäffjande af öfverhandtagande förbrytelser mot bränvinsförfattningarna.

Men då denne synnerligen nitiske extra fiskal, efter det den ena af de bägge dåvarande ordinarie stadsfiskalerna aflidit, inträdde i den bortgångnes ställe, blef annan extra fiskal ej vidare tillsatt. Nu är deremot tiden inne att anställa en tredje fiskal å stadens stat. Skälen dertill äro redan anförda.

Då de påminnelser mig synts nödiga beträffande §§ 17, 18, 19, 20 och 21 i det af Stadsfullmäktiges utskott framlagda senare förslag till författning redan i protokollet beröras, återstår mig endast att i öfverensstämmelse med det åskådningssätt i ämnet, som af mig här ofven framhållits, söka gifva den viktiga §:n 27 ett formligt uttryck. Med begagnande af den i allmänna lagen och kungliga förordningen den 20 januari 1779 förekommande åtskilnad emellan mindre brottmål, svårare brottmål och grofva brottmål, och emedan den undersökning, som i de förstnämnda tilläfventyrs kan erfordras, tjenligast sker genom polismästarens försorg, innan de hänskjutas till åklagarene för åtals utförande, skulle 27 §:n få följande lydelse:

„Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att i svårare och grofva brottmål, som af polismästaren, jemlikt 18 §:n i denna förordning, hänskjutits eller af stadsfiskalerna omedelbart öfverlemnats till afdelningens åtgärd, efter anvisning af fiskalerna, hvilka äro pligtige att såsnart brottmål för dem å afdelningen anmälas eller hos dem angifvas, förskaffa sig fullständig kunskap om sakens beskaffenhet och den bevisning, deri kan vara att tillgå, — anställa efterforskningar och införskaffa upplysningar, ledande till grundad misstanke mot viss person, samt äfven derefter hålla de förhör och undersökningar, som för skriftlig anklagelse vid domstol mot angifven person för bestämdt brott äro af nöden, men af fiskalerna sjelfve icke anställas. I afvaktan på vederbörande stadsfiskals befattning med inkomna svårare och grofva brottmål bör afdelningens kommissarie ofördröjligen inhemta alla tillgängliga upplysningar i saken samt låta efterspana och på skäligen misstanke i förvar taga förbrytaren äfvensom, då stadsfiskals åtgärd ej kan afbidas, utan att beifrandet förfelas, till erforderlig vidare ransakning skrیدا, men derom honom ofördröjligen underrätta.“

Borgmästaren Palmgren hade sålunda, i likhet med rådmännen Saurén, Loo, Nyberg och Bergh, uttalat sig emot det af rådmännen Åhlström, Heimburger och Sourander omfattade förslaget att detektiva afdelningen skulle under ledning af viss dertill förordnad fiskal anställa undersökning om begångna gröfre brott, samt i nära anslutning till rådmannen Nybergs mening hållit före, att de anvisningar af stadsfiskalerna, efter hvilka detektiva afdelningen, enligt rådmännen Sauréns, Loos och Berghs mening, skulle först från ett visst framskridet stadium af undersökningen slutföra densamma, borde, så vidt möjligt, vidtaga och följas från undersökningens början.

Emot §§ 28—33 fann Rådstufvurätten skäl till anmärkning ej förekomma.

Beträffande § 34 mom. 1 återopade Rättens ordförande och ledamöter de yttranden de afgifvit angående § 27.

Vidkommande § 34 i öfrigt enades samfalta Rådstufvurätten derom, att densamma erhöille följande lydelse:

„Har någon blifvit af polismästare eller stadsfiskal för brott i häkte inmanad, skall målet senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen egt rum anmälas hos domstol; dock bör undersökningen i målet, der sådan ännu är nödig, genom vederbörande stadsfiskals försorg med polisens biträde utan afbrott fortsättas och slutföras.

Alla af polismästaren och stadsfiskalerna till åtal vid domstol öfverlemnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad hos polisen i saken tillgjorts.“

Antecknades att justitierådman Nyberg för enskilda angelägenheter härå aflägsnade sig.

I § 35 fann Rådstufvurätten skäl till sådan redaktionsförändring att orden „i de på polisen ankommande“ förändrades till „i der förekommande“ samt att ordet „polisdomarens“ utbyttes mot ordet „stadsfiskals.“

Mot §§ 36 och 37 fann Rådstufvurätten skäl till anmärkning ej förekomma.

För öfrigt ville Rådstufvurätten, som icke hade något annat att påminna mot det af Stadsfullmäktige tillsatta utskottets betänkande n:o 2, i sammanhang härmed framhålla, att emedan Rådstufvurätten på tre afdelningar under inalles fem veckodagar behandlade brottmål, samt de tvänne stadsfiskaler, som för närvarande finnas i stadens tjenst anstälde, nödgades på samma dag uppvakta icke allenast vid en brottmålsafdelning, utan ock vid Rådstufvurättens första afdelnings sammanträden vid handläggningen af konkursmål och deri gjorda ansvarsyrkanden samt äfven närvara vid Magistratens sammanträden och der utföra åtal, — hinder och dröjsmål vid Rådstufvurättens och Magistratens arbeten samt uppskof med målens handläggning vållades derigenom, att endast tvänne stadsfiskaler finnas. Rådstufvurätten ville förty såsom en angelägenhet af vigt hos Stadsfullmäktige framhålla, att en tredje stadsfiskals tjenst utan dröjsmål inrättas. Och emedan enligt förslaget till ny strafflag, den andel åklagare för närvarande åtnjuta i böter och förbrutet dömdt gods, tillfaller kronan, borde den stad-fiskalerna nu tillkommande, nog knappt tillmätta aflöning ökas, åtminstone då den emotsedda nya lagen kommer att tillämpas.

I afseende å samfalta Rådstufvurätten affordradt yttrande skulle utdrag ur Rättens vid ärendets handläggning den 14 innevarande april och denne dag förda protokoll jemte öfriga vid Rådstufvurätten tillkomna handlingar uti skrifvelse till-sändas Stadsfullmäktige. Antecknades. Helsingfors rådhus, som ofvan.

In fidem:

Emil Lindroos.

Till Samfälta Rådstufvurätten i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige härstädes i skrifvelse af den 17 januari innevarande år anhållit om Rådstufvurättens yttrande i ärendet, angående förslag till ny förordning om polisrättningen i denna stad, har samfälta Rådstufvurätten åt ett utskott, deri undertecknade blifvit till ledamöter utsedde, uppdragit att till samfälta Rådstufvurätten inkomma med utlåtande i ämnet.

Med anledning häraf hafva vi sammanträdt för utförandet af omförmälda uppdrag, hvarvid stadens begge fiskaler lemnats tillfälle att i öfverläggningarne deltaga; och få vi nu till samfälta Rådstufvurätten aflemna af oss föreslagna ändringar i det af Stadsfullmäktiges utskott uppgjorda förslaget i saken äfvensom i afseende å yttrande deri anföra följande:

Förslagen till ändring af polisrättningens organisation och befogenhet anse utskottet endast i tvenne punkter beröra Rådstufvurätten, nämligen:

1:o) beträffande polisens undersökning i gröfre brottmål; och

2:o) beträffande upphäfvandet af polisens domsrätt i de mål, hvilka icke enligt den nya strafflagen komma att öfverföras till Rådstufvurätten.

Vidkommande nu först polisundersökningarne i gröfre brottmål har Poliskammaren i sin hemställan till Guvernören i länet af den 31 december 1889 framhållit olägenheterna deraf att stadsfiskalerna icke kunna från början taga del i dessa undersökningar utan först af de handlingar, som efter slutad undersökning af polisen till Rådstufvurätten inkomma, få kunskap om hvad i ett mål inlupit, jemte det Poliskammaren föreslagit att den detektiva afdelningen skulle ställas under ledning af någondera utaf stadsfiskalerna, hvilken jemväl egde vid domstol utföra åtal i de mål, deri han verkställt undersökning, äfvensom att den vid sagda afdelning anstälde poliskommissariens åligganden blefve att biträda stadsfiskalen i verkställandet af de till afdelningen hörande göromål samt att i stadsfiskalens frånvaro sköta dennes befattning såväl vid afdelningen som i egenskap af åklagare vid Rådstufvurätten i de mål, som efter föregången undersökning vid detektiva afdelningen remitterats till Rådstufvurättens behandling, för hvilket ändamål bemalde kommissarie skulle i vederbörlig ordning meddelas förordnande att fungera såsom biträdande stadsfiskal.

Om detta förslag har utskottet på skäl, som Poliskammaren anført, i allo förenat sig. Utskottet har härutinnan endast att tillägga, att den stadsfiskal, som

förordnas att leda undersökningarne vid detektiva afdelningen och att i de af honom sålunda undersökta mål utföra talan vid Rådstufvurätten, med afseende å det honom derigenom åhvålfda dryga arbete sjeffallet måste befrias från skyldigheten att i andra mål fungera såsom åklagare.

Mot förslaget att ställa detektiva afdelningen under en stadsfiskals ledning har väl anmärkts att detsamma ej vore genomförbart annorledes än att stadsfiskalen införlifvades med polisinsättningen, hvilket icke låte sig göra. Utskottet är också ense derom att allmänna åklagaren bör stå i fullt oberoende af polisen och att hans subordinerande under chefen för polisen således icke bör ifrågakomma, men utskottet tror att en sådan anordning, att stadsfiskalen egde med biträde af detektiva polisafdelningen anställa undersökningar i gröfre brottmål, kunde fås till stånd utan att derigenom förorsakades något intrång från polisens sida i den handlingsfrihet, som bör tillkomma stadsfiskalen i hans egenskap af allmän åklagare. Den detektiva afdelningen komme ju att fortfarande stå under ledning jemväl af en till polisverket hörande tjänsteman, nämligen den detektive kommissarien, samt att lyda under polismästaren, hvilken i allt öfrigt, utom hvad anginge de af stadsfiskalen företagna undersökningarna i gröfre brottmål, egde bestämma öfver afdelningens verksamhet.

I öfverensstämmelse med det anförda har utskottet också föreslagit att förordnandet för en af stadsfiskalerna att leda undersökningarne vid detektiva afdelningen i gröfre brottmål komme att meddelas af Prokuratorn i Kejsrerliga Senaten.

Stadsfullmäktiges utskott har ansett det föreskrift borde införas derom att den detektive poliskommissarien skulle dokumentera sig såsom lagfaren. Vi tro deremot att en slik föreskrift tvertom skulle motverka det afsedda ändamålet d. v. s. erhållandet af lämplig person till denna tjänst. Till densamma behöfves nämligen i främsta rummet en erfaren och intresserad polisman. Juridisk bildning är härvidlag af mindre betydelse. Ej heller torde man kunna påräkna att någon annan examinerad jurist än den, som saknade all utsikt till vinnande af anställning på annat håll, skulle anmäla sig såsom sökande till nämnda syssla. Utskottet har derföre i sitt förslag bortlemnat föreskriften om att kommissarien vid detektiva afdelningen borde hafva aflagt domareexamen.

Hvad sedan angår frågan om att all domsrätt skulle polisen frångas, så och då landets Ständer uttalat sig i detta syfte, har utskottet i denna del icke att anmärka något annat än att de ärenden, hvilka för närvarande handläggas af polisrätten och för hvilka ansvar icke finnes utsatt i den nya strafflagen, förnämli-gast angå renhållning af gård och gata samt öfverträdelse af de för hyrkuskar, formän, legoroddare m. fl. utfärdade ordningsregler samt sålunda äro af den beskaf-fenhet, att de omöjligt kunna ankomma å domstols handläggning utan samt och synnerligen böra öfverföras till Magistraten.

Härmed har utskottet uttalat hvad detsamma haft att påminna med anledning af de framställda förslagen om ny förordning angående polisinsättningen.

Utskottet anser sig dock böra ännu vidröra en fråga, som förr eller senare måste komma på dagordningen samt, ifall utskottets förslag vinner godkännande, omedelbart påkallar sin lösning, nämligen angående förstärkandet af stadsfiskalernes i denna stad antal. Om en af stadsfiskalerna förordnas att leda undersökningarna vid detektiva afdelningen och utföra åtal vid domstol endast i de mål, som af honom sålunda undersökts, så kan den andra stadsfiskalen omöjligt hinna med utförandet af alla öfriga åtal vid Rådstufvurättens fyra afdelningar och Magistraten. Utskottet har härvid tänkt sig att en tredje stadsfiskal skulle anställas samt att, till undvikande deraf att de tvenne vid detektiva afdelningen icke tjänstgörande stadsfiskalerna samtidigt nödgades uppvakta vid domstolssammanträdena, slik arbetsfördelning mellan desse sissnämnde fiskaler antoges, att den ene egde vid Rådstufvurätten 1:sta och 2:dra afdelningar och den andre vid 3:dje och 4:de afdelningarna utföra alla öfriga tjänsteåtal utom i de från detektiva afdelningen förvrista mål. Med afseende å beskaffenhet af de mål, deri nämnde tvenne stadsfiskaler komme att uppträda såsom åklagare, vore nämligen distriktsindelning härvid icke af nöden. Åtalen vid Magistraten skulle deremot fortfarande utföras efter distrikt, emedan dessa ärenden vanligen påkalla syn och personligt öfvervakande af åklagaren å stället.

Utskottet får derföre föreslå att samfalta Rådstufvurätten i svarskrifvelse till Stadsfullmäktige

1:o) meddelar att samfalta Rådstufvurätten, med de af utskottet föreslagna ändringar, för sin del godkänt det af Stadsfullmäktiges utskott uppgjorda förslaget N:o 2 till förordning angående polisinnättningen i Helsingfors; och

2:o) anhåller att Stadsfullmäktige, derest vårt förslag varder antaget, ville gå i författning derom att stadsfiskalernes i denna stad antal ökas till tre samt att fastställandet af ej mindre ny arbetsordning i det af oss föreslagna syfte än i sammanhang dermed af ny stat för stadsfiskalerna utverkas, i hvilken arbetsordning tillika intages föreskrift derom att kommissarien vid detektiva afdelningen, efter förordnande af Prokuratorn i Kejsarliga Senaten, eger biträda den till sagda afdelning fördelade stadsfiskalen i utförandet af åtal vid domstol i de mål, deri förberedande undersökning vid detektiva afdelningen anställts.

Helsingfors den 30 mars 1893.

Arvid Nyberg.

G. J. Sourander.

W. F. Heimbürger.

Ändringar, föreslagna utaf samfälta Rådstufvurättens utskott i det af Stadsfullmäktiges utskott uppgjorda förslaget N:o 2 till förordning angående polisinrättningen i Helsingfors stad.

§ 2.

Polisinrättningens verksamhet utöfvas — — — — — *två notaries* — — — — — konstaplar.

§ 8.

Sekreteraren, *notarierna* och kommissarierna tillsättas och entledigas af guvernören i länet. Blir — — — lämpligast.

(*Föreskriften om detektiva kommissariens lagfarenhet uteslutes.*)

§ 12.

Polismästaren — — — och *notarierna* — — — statsmedel.

§ 21.

Sekreteraren — — — redovisa för dem.

Den ene notarien, som eger tillhandagå sekreteraren — — — tillkomma handlingar.

Den *andre notarien* eger föra protokollet vid de undersökningar i brottmål, som vid detektiva afdelningen anställas.

Kanslisten — — — göromål.

§ 27.

Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att *under ledning af den stadsfiskal*, som af Prokuratorn i Senaten dertill förordnas, anställa undersökning om begångna gröfre brott, hvarvid fullständigt protokoll bör föras; och sedan undersökningen afslutats, bör målet ofördröjligen anmälas till domstols behandling samt undersökningsprotokollet till domstolen ingifvas.

§ 34.

Har någon blifvit af polismästaren eller *vederbörande stadsfiskal* för brott häktad, skall målet senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen egt rum anmälas hos vederbörande domstol; dock bör undersökningen i målet, der sådan ännu är nödig, genom polisens försorg utan afbrott fortsättas och slutföras.

Alla af polisen till åtal vid domstol öfverlemnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad i saken tillgjorts.

Helsingfors den 30 mars 1893.

Arvid Nyberg.

G. J. Sourander.

W. F. Heimbürger.

Vid behandlingen i Stadsfullmäktige af dess utskotts förslag till ny förordning för polisinrättningen i Helsingfors, hvilket förslag ingår bland Fullmäktiges handlingar för år 1892 under N:o 11, yttrade sig, bland andra, en framstående medlem angående de i förslaget ingående bestämningarne om stadsfiskalernes ställning till polisen på följande sätt: „att ställa den detektiva polisafdelningen helt och hållet under någondera af stadsfiskalernes ledning torde knappast vara utförbart, utan att införlifva stadsfiskalen med polisinrättningen, hvilket icke låter sig göra.“

Detta kategoriska yttrande har uttalaran ansett vara så klart och obestridbart, att någon närmare motivering deraf icke var af nöden. Och för enhvar, som icke har uppgiften att, för ändamål det ena eller andra, men ej betingadt af nödvändigheten, förbise betydelsen af en maxim, som redan i den äldsta brottmåls-lagstiftningen, om ock dunkelt, och i sträfvandena i den modernare gjort sig gällande, nemligen åtskiljande af polis, åklagare och domare myndigheternes kompetens, torde detta uttalande icke heller erfordra någon närmare motivering. — Mig torde dock tillåtas att, då Rådstufvurättens herrar utskottsmedlemmar för fullgörande af sitt af Rådstufvurätten erhållna uppdrag velat höra äfven åklagarenes, stadsfiskalernes mening, om ock sent, framhålla de synpunkter, som särskildt i anledning af poliskammarens utlåtande och det slut, hvartill Rådstufvurättens utskott lärer hafva kommit, borde vid bedömande af frågan, enligt mitt förmenande, komma till beaktande:

Känt är huru förfarandet i brottmål enligt de gammal germaniska lagarna under sextonde och sjuttonde seklen undanträngdes af ett processsystem med lånade element såväl från romerska rätten som från de andliga domstolarna, och den s. k. inquisitionsprocessen nästan öfverallt fick insteg i lagstiftningen; och från tiden för dess — inquisitionsprocessens fullständigaste fulländning, eller rättare urartning, företer historien de mörkaste bilder från rättsvårdens och lagskipningens områden. Spanaren — undersökningspolisen — åklagaren, undersökningsdomaren och ordföranden i den dömande domstolen bildade en enda korporation för ernående af ändamålet, att få den anklagade fälld; sanningens uppdagande skulle man af förfarandet emot och behandlingen af den angifne nästan kunna anse att hade blifvit en bisak. Under första behandlingen af ett brottmål måste den angifna underkasta sig otaliga förhör, ömsom af polisen, ömsom af åklagaren, utan att han fick ringaste notis om resultaterna häraf eller huruvida de af honom uppgifna skäl och bevismedel för uppdagande af hans oskuld haft någon verkan. Då saken sålunda förberedts för undersökningsdomarens behandling, fortsattes med

förhören både af domaren och af åklagaren på samma sätt, utan att den angifne ens då lemnades tillfälle att erfara resultaten deraf, än mindre att vidtaga några som helst åtgärder till sitt försvar. — Först sedan saken var mogen för den dömande myndighetens åtgärd, fick den angifne del af det skriftligen formulerade åtalet och rättighet att förskaffa sig biträde för sitt försvar och anskaffande af motbevisning. Men detta enskildta förhörande var icke ens ännu slut; ordföranden i den dömande domstolen kunde yttermera, innan saken föredrogs i domstolen, enskildt anställa förhör och förordna om anskaffande af vidare bevis emot den angifne, om han ansåg det förut anskaffade materialet otillräckligt. — Den stackare, emot hvilken spanaren af någon — ofta politisk, ofta äfven egoistisk bevekelsegrund begynt med förföljelsen, var i allra flesta fall förlorad. Berörda funktionärers befogenheter, åtminstone såtillvida som domaren frångått sin ställning såsom sådan, äro till den grad sammanblandade, att nästan ingen åtskilnad förekom i deras verksamhet.

Reformrörelsen emot detta system begynte dock slutligen visa sig, och den under början af detta sekel tillståndkomna lagstiftningen i brottmål åtskiljer redan i väsentliga delar domarens-, åklagarens och polisens åligganden och kompetens. Idén härtill erhöles ej mindre från de gamla franska lagarna än från de grundsatser, den kriminella delen „*code d'instruction criminelle*“ af det stora lagverk, som påbörjades under den stora revolutionen i Frankrike och under namn af „*code Napoléon*“ utkom under Napoleon den 1:stes tid och i hvilka ett, från domaren skildt offentligt organ för beifrande och åtalande af brott bestämdt och tydligt framstår. Befogenheten och skyldigheten för åklagaren, enligt berörda äldre lagar „*procureur du roi*“ och i *code d'instruction criminelle* „*le ministère public*“ att för uppdagande af brott anlita rättspolismaktens funktionärer „*police judiciaire*“, öfver hvilka isynnerhet sistnämnda lag tillägger honom ett bestämmande inflytande, och rätt att påyrka åtgärd af undersökningsdomaren är bestämdt fastställd, om ock å ena sidan åklagarens, utöfver åklagareskaps idén gående maktfullkomlighet att öfvervaka domstolens åtgärder och att till och med i civila mål deremot inlägga remedia för annullerande af desamma och å andra sidan domarens berättigande att ingripa i anskaffande af bevismedel, nog starka element af inquisitionsprocessen kvarstodo.

De ideer, som under senare hälften af detta sekel begynte göra sig gällande på grund af inflytelser från de engelsk-skottiska och amerikanska lagarna, hvilka man begynt taga kännedom om, i den senare lagstiftningen i de europeiska länderna, verkade omsider derhän, att återstoden af det inquisitoriska elementet utmönstrades från sagde länders nyare straffprocessordning, och anklagelseprincipen, enligt hvilken domarens och åklagarens å ena sidan samt åklagarens och rättspolisens kompetens å den andra är noga utmärkt, för ernående af lagskipningens rent rättsliga syften, sanningens fullständigare och tillförlitligare utredande, skuld-

momentets noggrannare bestämmande och sålunda ett rättvisare utmätande af straffet, vann fullständig seger.

Hvad förhållandet i berördt afseende — domarens — åklagarens — och polisens, beträffar enligt de äldre svenska lagarna, så synes under 13 århundradet, då konungen tillagts andel i utdömda böter, en offentlig åklagare verksamhet hafva uppkommit vid sidan af den privata åtalsrätten, som fortfarande tyckes hafva haft prerogativ, men denna myndighets kompetens, som i den mån inquisitionsprincipen under inflytelser från den kanoniska rätten, liksom annorstädes, äfven i den svenska lagstiftningen vann insteg, sammanblandades till den grad icke allenast med polisens utan äfven med domarens, att någon åtskilnad emellan åklagarens och polisens befogenheter knappast torde hafva förefunnits. Tvärtom synes af Upsala stadgan af den 6 December 1344 framgå, att den enligt sagda stadga tillkomna tolfmanna nämnd utöfvade såväl polis- som åklagaremyndighet. — Äfven resolutionen på adelns besvär af den 1 September 1664 omtalar en slags funktionär, som å sitt embetets vägnar egde anställa undersökning och åtal uti brottmål. I allmänhet handhades den offentliga åklagaremakten under de äldsta tiderna af konungens „länsmän“ och „soknare“ — biskopssoknare omtalas äfven — och senare af kronans befallningshafvare och ståthållare. I städerna förekommo såsom åklagare af desse tillsatte fiskaler, hvilka det tillhörde att, om ingen annan — privat — åklagare fanns, „*alla mål sig antaga och till Rätta föra.*“ Först i allmänna exekutions stadgan af den 10 Juli 1669 förekommer en märkbar åtskilnad emellan åklagare och polismyndigheterna. De enligt denna stadga af konungens befallningshafvande tillförordnade „*tillsyningsmän*“ hade att „*efterfråga och utleta hvad emot en eller annan ordning*“ bröts och sedan att angifva detta icke allenast åt konungens befallningshafvande, utan äfven åt den, „*som till åklagare satt är.*“ Häraf skulle förty framgå, att tillsyningsmännen, — den spanande polisen — stod i direkt underordnad förhållande till den myndighet — konungens befallningshafvande — som tillsatt desse funktionärer, men hade dessutom att åt åklagaren göra anmälan om de brott de funnit hafva blifvit föröfvade, hvarefter åklagaren — hvar till fiskalerna, som „*allaredan förordnade äro, skulle sättas*“ — egde att utföra åtalet — „*sig antaga och till Rätta föra och till doms fullfölja*“ — på de skäl och bevis han sjelf och med „*våra Befallningshafvandes tillhjälp kan tillhoppa hemta*“, hvilka — befallningshafvande — måste öfvervaka att intet åtal blef af honom försummadt eller nedlagdt. — Mera bestämdt ordnad blef åklagarens ställning genom det under enväldets tider stiftade Justitiekanslers embetet, som senare hos oss förändrats till prokuratorsembetet. Justitiekanslern tillkom att hafva inseende öfver alla kronans „*ombudsmän och fiskaler*“, hvilka egde efterkomma hans å embetets vägnar gifna bud och befallningar, hvarutom han berättigades att deltaga i utnämmandet af och derefter jemväl utnämna vissa fiskalsbefattningar och dessutom att på hans enskilda pröfning och förordnande det ankom, att vid förefallande behof tillförordna extra fiskaler. Enligt instruktionen för prokuratoren af den 12 Fe-

bruari 1812, egde deremot redan denne besätta lands- och stadsfiskalstjensterna och utöfva öfver dem disciplinär myndighet och, i fall af skäl, afhålla dem från utöfningen af deras tjänst vid mindre tjänstefel samt att vid större förordna om den försumliges åtalande vid domstol.

Ett tillbakagående i denna stadsfiskalernes ställning — jag menar den såsom en särskild tjänstemannakorps under prokuratorn — utvisar det i de tidigare förordningarna angående polisinsättningen i landet af år 1816, 1826 och 1836 ingående stadgandet, att stadsfiskal — „*polisens förste ombud*“ — borde genast hos polismästaren „*anmäla*“ allt hvad emot god ordning kunde förekomma samt låta inkalla den skyldige till poliskammaren, hvarest polismästaren hade att ransaka saken och derefter förordna till åtal. — Uti nu gällande polisförordningar hafva dock berörda stadganden bortfallit och polismästaren — i Helsingfors den civile — tillkommer numera att, då begånget brott anmäles, sjelf vidtaga och genom sine underordnade tjänstemän föranstalta om undersökning i saken, anskaffa bevisningsmaterial, företaga åtgärd om häktning samt att om det vunna resultatet genast underrätta vederbörande stadsfiskal för sakens anhängig görande vid domstol äfvensom att i gröfre brottmål, då undersökning vid poliskammaren befinnes nödig, meddela åklagaren härom underrättelse, på det att undersökningen må kunna ske i hans närvaro. Dessutom tillkommer det stadsfiskal att å tjänstens vägnar öfvervara behandlingen af öfriga i poliskammaren förekommande ärender och deri äfven taga sig tjänstetalan. —

Med hvad jag här i korthet, af brist på tid och tillräckliga källor för närvarande, framhållit, har jag velat uttala min uppfattning af att, sedan efter engelsk-amerikansk förebild den nyare europeiska straffprocesslagstiftningen för farandet i brottmål upptagit anklagelseprincipen, hvars förnämsta uppgift är att, för ernående af högsta möjliga rättvisa särskilja domare och åklagare, att, såvidt möjligt, ställa åklagaren och den anklagade i förhållande sinsemellan och till domstolen såsom verkliga parter, att bereda den anklagade möjlighet till ett verksamt försvar och ådagaläggande af sin oskuld, att för ändamålet, att i angifvelsen och åtalet förekomma misstag och maktmissbruk, möjliggöra åtgärder jemväl för frigörande af den anklagade från åtalet och nedläggande af detsamma, — och denna princip vunnit öfverhanden öfver inquisitions- eller undersökningsprincipen, ett särskiljande icke allenast af domarens och åklagarens ställning i processen utan äfven af åklagarens förhållande till rättspolisen på det tydligaste framstår.

Den Österrikiska straffprocessordningen af den 23 Maj 1873 och den tyska af den 1 februari, i hvilka hvardera grundsatsen, att ett från domaremakten skildt offentligt organ för åtalet skall finnas, framstår på det otvetydigaste, uttalar denna maxim med ord såsom den tyska organisationslagen sådana som: *Die Staatsanwaltschaft ist in ihren Amtsverrichtungen von den Gerichten unabhängig* — och *Die Staatsanwälte dürfen richterliche Geschäfte nicht wahrnehmen*. — Likasom ock åklagarens oberoende af polismakten och särskildt deras befogenhet att i sin tjänsteutöfning

„fordra“, „påkalla“ och „anlita“ rättspolisens biträde framgår af berörda lagars tydliga ordalag och yttermera af i Preussen år 1879 utkommen allmän författning beträffande tjänsteåligganden för åklagare. — Utan att här åberopa och citera lagrum för att åskådliggöra detta förhållande, tillåter jag mig att till stöd härför åberopa Geheimerådet och professorn vid universitetet i Göttingen Doktorn Richard Edvard Johns förklaringar och bevisföringar öfver tyska straffprocessordningen och organisationsförordningen, hvilket arbete utkom år 1888. Han säger bland annat: rättspolisens tjänstemän äro förpliktade att fullgöra åklagarenes vid domstolarne föreskrifter och det existerar förty ett förhållande af öfver- och underordnad emellan sådana åklagare, som i § 131 af berörda förordning afses, — sådana som ega åtala alla slag, både gröfre och mindre brott, hvaremot „die Amtsanwälte“ — åklagare med inskränktare kompetens — icke skulle stå i samma förhållande till rättspolisen, men äro de sistnämnde — rättspolisens tjänstemän — dock att betraktas såsom hjälptjänstemän äfven åt sistberörda åklagare. — Professor John säger vidare: „Die Sache ist also die: Der Staatsanwalt erlässt an die Beamten der gerichtlichen Polizei Anordnungen, nicht Ersuchen. — Der Amtsanwalt — åklagare i ringare brottmål — dagegen erlässt an dieselben Beamten nicht Anordnungen, sondern Ersuchen. — Die Beamten der gerichtlichen Polizei haben sowohl den Anordnungen wie auch den Ersuchen nachzukommen. — Genügen sie dieser ihrer Amtspflicht nicht, so werden sie hiezu von dem Staatsanwalt gezwungen o. s. v. samt vidare „Dann behält eben die Polizei recht, wie dies ja auch eintreten kann, wenn der Polizeibeamte sich über die Anordnungen des Staatsanwalts und über die Anordnungen des Letzteren bei dem Justizminister beschweren sollte“ — Mer tydlighet kan man ej begära öfver det af mig framhållna, att nemligen åklagaremakten enligt tysk rätt icke står i ett beroende förhållande till polismakten utan hellre tvärtom. Huru emellertid i poliskammarens ifrågakomna utlåtande kunnat ingå det absoluta påståendet, att rättspolisen enligt tysk straffrätt skulle stå under ledning af åklagaren och denne subordinera polismästaren är ofattligt. Häraf skulle jag anse framgå tydligt och klart, att dessa lagars ande och mening, som särskilja emellan domarens, åklagarens och polisens kompetens och ställer dessa rättsvärdande myndigheter i ett sjelfständigt förhållande till hvarandra, innebär de största garantier för ett rättvist åtal och en rättvis dom. Genom anordningen att åklagaren pröfvar och kontrollerar den af polisen eller enskild person gjorda angifvelsen och de anskaffade bevismedlen — att polisen är berättigad att vaka öfver åklagarens åtgärder och deröfver anföra klagomål har jag förut framhållit från Johns förklaring — och domaren derå pröfvar åtalet undvikes möjligheten till ensidig uppfattning af åtalet och angifvelsen, möjligheten till ett endast af envishet eller äregirighet — för att ej nämna låga bevekelsegrunder — föranledt grundlöst åtal och förföljande vid domstol, som icke torde vara mindre vådligt för en människas välfärd, än hans åtalande och fällande för ett verkligt brott. —

Den år 1889 nedsatta komiten för reorganisation af städernas — härmed menas de mindre städernas, der icke poliskammare finnes inrättad — polisväsen och förvaltning, hvilken komite hade att betrakta saken från den synpunkt, huruvida polisen, som subordinerat under borgmästarene eller politieborgmästaren, der två finnas — borde ställas under chefskap af stadsfiskalen, var ock i princip emot en sådan förening emellan dessa båda rättsvårdande myndigheter. Det betänkande komiten afgaf upptager, bland annat: „Att åklagaremakten, såsom utgörande en del af rättsvården, hvilken afser brottens beifrande, bör i denna egenskap framstå såsom en enhetlig, ej mindre från polismyndigheten än från domaremakten afskild och af dem oberoende institution, hvilken i samma mån gjort sig allt mera gällande, som anklagelseprincipen vunnit terräng inom den moderna straffprocessen och i sammanhang dermed de latitudinära straffbestämningarna inom den materiella straffrätten“ — — —

„Med afseende härå — — — — — kan visserligen den af komiten föreslagna åtgärden att åhvälfva de vid städernas domstolar anstälde åklagare — fiskalerne — polismanna uppdrag och göra dem beroende af polismyndigheterna synas innebära ett baksteg.“ — Komiten föreslog emellertid berörda omorganisation „af praktiska skäl“, men huru det gått med förslaget härom torde vara känt. —

I Sverige har denna fråga, omorganisation af åklagare- och polismyndigheterna, redan länge varit föremål för regeringens omsorg. Det år 1884 af nya lagberedningen till „kungens“ afgifna betänkande innehåller alldeles samma uttalande i princip, som jag här utvecklat. Lagberedningen yttrar bland annat angående ordnandet af den myndighet, som har att å statens vägnar efterforska och beifra brott: „Bland dessa hufvudgrunder märkas först, att ehuru, såsom hittills, såväl åklagare- som polismyndighet i vissa fall kan utöfas af en och samma person, likväl olikheten i dessa myndigheters funktion bör tydligt framstå,“ samt vidare: „att inom hvardera institutionen för sig bör finnas ett organiskt sammanhang emellan de underordnade och deras förmän“. — „Med polismyndigheten, hvars egentliga uppgift är att förekomma oordningar och brottsliga tilltag, har straffprocessen såsom sådan följaktligen icke någon väsendtlig beröring — i andra fall än — — — — — „då åklagaremakten har behof af polismyndighetens biträde“. „För straffprocessen är deremot åklagaremaktens ändamålsenliga ordnande af högsta vikt, den nuvarande organisationen deraf lemnar i vårt land utan tvifvel åtskilligt öfrigt att önska“ — — — — — „På det att åklagaremakten i dess helhet ej må framdeles, liksom för närvarande, sakna önskelig fasthet och behöfligt sammanhang, erfordras dock en högsta ledning och gemensam tillsyn genom en gemensam styresman, under hvilken hela landets åklagareväsende lyder.“ — „Det är uppenbarligen ej för ändamålet tillfyllest att, då — — uppdraga åt konungens befallningshafvande förmanskapets för åklagare inom länet — — — och är en sådan anordning olämplig, derest man vill att åklagaremaktens nu förefintliga splittring skall upphöra och dess egenskap af en särskild institution tydligt framstå“. — Och härigenom, — de tydligaste uttalanden om sträf-

vandena hos våra grannas i vester i hithörande fråga, som varit föremål för allvarligt arbete under årtal — torde äfven oantagligheten af poliskammarens betänkande från principiell synpunkt lika tydligt framstå. — Att poliskammarens betänkande, såsom stöd för sig, åberopar rådande förhållanden i Sverige — Stockholm — torde förty bero derpå, att poliskammaren icke satt sig uti den vidare utvecklingen af denna fråga. — Den ståndpunkt, som utmärkte den äldre lagberedningen i Sverige i denna sak, nemligen, att ställa åklagaren i ett direkt underordnadt förhållande till konungens befallningshafvandene och polismästarene — är numera, såsom af det ofvananförlagda framgår, helt och hållet öfvergifven, och detta naturligen i följd deraf, att man, sedan man insett att anklagelseprincipens tillämpning är utförbar jemväl enligt den svenska straffprocessrätten, bemödat sig om att konsekvent genomföra densamma på hela rättsvårdens område — och således äfven i förhållandet emellan åklagare och rätts-undersökningspolisen. —

För den händelse åter att poliskammarens betänkande möjligen skulle afse införande af öfveråklagare institutionen — denna förefinnes såväl i Tyskland som Österrike och, såvidt jag ej far vilse, äfven i Danmark, och har äfven varit föremål för Nya lagberedningens arbete i Sverige — hvartill man kunde sluta icke allenast af den i betänkandet föreslagna anordningen, att polismästaren skulle på stadsfiskalen-föreståndaren för detektiva afdelningen fördela de brottmål, som denne egde att närmare undersöka och derefter utföra vid domstol, samt öfverlemna öfriga brottmåls utförande vid domstol åt de andre stadsfiskalerna eller den stadsfiskalen-föreståndaren underordnade kommissarien vid detektiva afdelningen, utan äfven af guvernörens och polismästarens befogenhet, att efter för godt finnande skilja stadsfiskalen-föreståndaren och i hans ställe antaga någon af de andra stadsfiskalerna eller att sådan öfveråklagare befogenhet, såsom en af utskottets medlemmar synes vela föreslå, skulle vara stadsfiskalen-föreståndaren förbehållen — hvilket man ju kunde vara berättigad spåra af den uttalade meningen, att stadsfiskalen-föreståndaren, — om han nu har eller icke har den kvalifikation som i andra civiliserade länder erfordras af en sådan funktionär — hade att fullkomligt oberoende af polismästaren bestämma öfver icke allenast detektiva polisens arbete, utan äfven att afgöra, hvilka i afseende å åtal angifne eller andra på hans åtgärder uppspårade brott, han eller hans biträde, kommissarien vid detektiva afdelningen, komme att utföra vid domstol samt hänskjuta öfriga brottmål till de andra stadsfiskalernas tjensteåtgärd, och för förverkligande hvaraf i praktiken — som icke skulle länge låta vänta på sig, — hvardera förslagen i sig innesluta största möjlighet, för att ej säga följdriktighet, så borde redan denna möjlighet utgöra en maning för att icke, för en, endast tänkt, fördel i visst fall, lemna utan afseende de andra beaktansvärda påföljder som af en slik anordning otvifvelaktigt uppkomme. — Det vore utan tvifvel på det högsta önskligt att ett väl genomtänkt och affattadt polisundersökningsprotokoll kunde föreläggas domstolen såsom grund för undersökningen och att åklagaren egde fullständig känne-

dom om alla till ett åtal hörande minsta detaljer, men för all rättvårds högsta idee — sanningens uppdragande — innebär en anordning af ifrågakommet slag ej tillräckligt garanti, och är icke heller betingadt af nödvändigheten, enär saken kan anordnas på annat, fullt lämpligt sätt.

Det är icke utan skäl som den anmärkning mot åklagare i allmänhet uttalats, att deras såväl allmänna som speciella bildningsgrad lemnar åtskilligt öfrigt att önska, och med afseende derå, att de latitudinära straffbestämningarna hos oss redan gjort sig gällande samt fastställande af vår nya, på moderna principer byggda strafflag väl icke torde länge låta vänta på sig, ger en sådan anmärkning fullt skäl för sig. — Det är otvifvelaktigt att ett strafflagssystem, som det nya hos oss, ej mindre hos domaren än hos åklagaren skall förutsätta full rättskunnig förmåga att i sanningens intresse bedöma den brottsliga handlingens alla sidor och det i ett brott ådagalagda måttet af skuld. — Det är icke tillfyllt att känna de allmänna kännetecknen för ett visst brott, enligt gällande strafflag, dertill erfordras äfven grundlig kunskap om de allmänna och speciella rättsläror som gifvit upphovet till och hvarpå systemet i hvarje strafflag grundar sig och hvaraf denna är ett uttryck; och förmågan hos åklagaren att uppfatta detta förutsätter kvalifikationer hos honom som kunna ernås hvarken i militära eller elementära läroanstalter, utan betinga den såväl allmänna som speciella bildningsgrad som fordras af domare. Och då man numera torde kunna uppställa dessa fordringar hos åklagare i allmänhet, så är väl detta så mycket mer berättigad med afseende å öfveråklagare.

I sammanhang härmed får jag uttala min lifliga öfvertygelse derom, att såvida antagas måste att med förändringen af åklagarenes sociala och ekonomiska ställning till ett bättre och tidsenligare icke länge torde kunna töfva, det äfven skall finnas fullt kompetenta personer, som skola egna sig åt detta kall. Detta har man äfven hos oss redan nu erfarenhet af, af det förhållandet, att, sedan länsmännens slafviska beroende af Guvernörerne upphört, ganska många af dessa tjänster besatts med juridiskt bildade personer.

Vidkommande polismyndighetens befogenhet särskildt för sig och åklagarens ställning till densamma här i vår stad, så hafva vi i 1861 års förordning för polisinsättningen i Helsingfors en författning, som med tillämpning jemväl af instruktionen för stadsfiskalerna såväl i principiellt som praktiskt afseende uppfyller alla fordringar, synnerligast om några, sannolikt snart nog — beroende af tiden, då nya strafflagen kan varda fastställd — nödvändiga förändringar af densamma beträffande civilpolismästarens i hans egenskap af chef för detektiva afdelningen skyldigheter, vidtoges. Med dessa förändringar af 1861 års förordning afser jag att då i sagde förordning icke tydligen uttalas, att stadsfiskal, — som icke har att disponera öfver för anställande af polisundersökningar nödigt tjänstebiträde — då han anser den af polisen verkställda undersökningen icke fullt tillräcklig för säkerställande af åtalet, skall vara berättigad såväl att begära vi-

dare åtgärd af polisen i visst, af honom påpekadt afseende som att påkalla biträde af polisens tjenstemän vid undersökningar som han finner nödigt sjelf anställa samt att han bör få underrättelse om alla hos polisen till åtal angifne brott, hvilken förändring af anberörda förtattning ju lätt kan åstadkommas på administrativ väg eller, måhända, genom ett förordnande endast af guvernören. För öfrigt och då man måste taga för afgjort, att ett förslag om detektiva polisens fullständiga särskiljande från polismästarens chefskap är utförbart och, enligt mitt förmenande, icke heller vore önskligt, enär enhetligheten af denna myndighet, hvars uppgift ju icke allenast består deri, att forska efter och samla bevismaterial för ett åtal, utan äfven att efterspana och förekomma brottsliga tilltag, hvilka sistnämnda åligganden stå utom åklagarens uppgift, härigenom på ett betänkligt sätt blefve rubbad, kunde ju antydda förändringar redan utan stora omgångar åstadkommas, hvarigenom rätts-säkerheten kunde på fullt tillfredsställande sätt betryggas.

Likaså är det framkastade förslaget om åklagarens vid sidan af polismästarens chefskaps förhållande till detektiva polisen, beträffande undersökningen i gröfre brottmål — stöldsmål naturligen äfven häri inbegripna — utförbart, ty om det nu antages för faktiskt, hvilket ock af poliskammarens betänkande riktigt framgår och hvilket icke heller kan af någon som det ringaste känner detektiva polisafdelningens göromål betviflas — att denna afdelnings chef förnämligast i urbota och stöldsmål har mer än mycket att göra genom hans åligganden att förordna om och leda alla polistjenstemännens arbete för uppspårande och förekommande af brott samt anskaffande af bevis för ett åtal och leda undersökningarna — under de par månader jag förestod civilpolismästaretjensten fanns det arbete nog både för- och eftermiddag om jag skulle hafva reda på och sätta mig uti undersökningarnas gång och detaljerna deraf i gröfre brottmål — samt att åklagarene, som vid Rådstufvurättens tre brottmålsafdelningar hafva att under veckan uppvakta rätten vid fem sammanträden för behandlig af brottmål, hvaraf de af gröfre slag — härmed menas jag äfven stöldmål — upptaga mesta arbete och tid, ofta nog långt in på eftermiddagen, jemväl hafva fullt upp att göra, så skall det väl vara en absolut omöjlighet, att åklagaren både skall såsom chef kunna hafva tid att ordna och leda detektiva afdelningens göromål i berördt afseende och tillika fullgöra sina tiensteskyldigheter såsom åklagare. Chefen för detektiva polisen bör hafva reda på undersökningens gång och de anskaffade bevismedlen i de minsta detaljer, och den ringaste försumlighet eller liknöjdhet från hans sida kan leda till betänkliga påföljder. — Det torde tillåtas mig för sakens skull här erinra om ett icke för länge sedan inträffadt fall, då genom en uraktlåtenhet i nämnda afseende en person, som genom misstag af underordnade häktats och, jag vill tro, under sex veckors tid hölls häktad, snart nog hade blifvit dömd oskyldig af skäl, att chefen icke tillräckligt noga följt med de anskaffade bevismedlen och ett sådant uteslöts från rapporten till åklagaren. —

Jag är öfvertygad om att, om någon med kännedom om hvad jag här en-

dast antydningssvis framhållit, men hvilka förhållanden äro af utskottet noggsamt kända, om polisens mångfaldiga göromål af en öfvervägande sjelftillit kunde åtaga sig ett värf, som här är ifrågasatt, han icke skall kunna fullgöra hvarken det ena eller andra af sina åligganden.

På grund häraf skulle jag hålla före, att biträdande af poliskammarens betänkande, såvidt detsamma rörer åklagarens i Helsingfors ställning till polisen och polismästaren samt guvernören eller någondera af stadsfiskalernes chefskapsförhållande på ett eller annat sätt till detektiva polisen, icke betingas af några som helst talande, praktiskt nödvändiga skäl, och att genomförandet af det ena eller andra af dessa förslag innebure en vidrighet emot en princip, som öfver allt i den civiliserade världen gjort sig gällande och på genomförande hvaraf man arbetat i decennier. — Att detta särskildt hos oss i Helsingfors, då vi, med några mindre ändringar af 1861 års förordning, hafva dessa förhållanden så bra som möjligt ordnade vore ett ovillkorligt „baksteg“ från det härutinnan förut gällande, är ådålagdt samt dessutom innebure en oklokhets och under vissa eventualiteter, hvilka man, enligt mitt förmenande, icke bör lemna obeaktade, till och med en våda. —

Hvad sedan stadsfiskalernes tjensteutöfning beträffar, så vore det önskligt att nu redan, eller så snart som möjligt, helst tvänne biträden dem till hjälp till-sattes. Några sparsamhets skäl torde väl, med afseende å sakens vikt, icke kunna uppställas häremot, helst sådana biträden icke komme att blifva så synnerligen dyra, enär dessa biträden härigenom hade en annan, icke oväsentlig fördel genom inhemtande af för deras framtid nödig praktik i hithörande saker. — Dessa biträden hade att efter bestämmande af de äldre stadsfiskalerna uppvakta vid Råd-stufvurätten, helst fördelade på hvar sin afdelning, i ringare brottmål, hvilken anordning skulle möjliggöra icke allenast att stadsfiskalerna hade tillräcklig tid att följa med och deltaga i polisundersökningarna, antingen enhvar uti sitt distrikt eller oberoende af distriktsindelningen uti gröfre brottmål, utan äfven att, fördelade på viss afdelning, utföra berörda mål vid domstolarne, synnerligast som icke hvarje brottmål erfordrar ett oundvikligt deltagande i hvarje polisens minsta åtgärd, utan saken ofta endast fordrar ett öfvervakande att undersökning förehafves och icke försummas och, sedan denna slutförts, väl kan bedömas af det protokoll — remiss — som tillställes stadsfiskalen af polisen. —

Fast öfvertygad om det riktiga och mest praktiska af hvad jag här framhållit, anser jag det äfven vara min plikt föreslå att utskottet ville i denna riktning afgifva sitt utlåtande.

I sammanhang härmed hemställer jag, enär detta ju äfven varit satt i fråga angående omorganisationen af polisen, huruvida ej utskottet ville i sitt utlåtande inrycka förslag om reglerande af stadsfiskalernes löner, hvilken fråga, enär särskilda bötesandelar, hvarföre något vederlag från kronan icke kan ifrågakomma — t. ex. de för olofligt fiskande i stadens fiskevatten — gått från åklagarens inkomster, vore på tiden att tagas under ompröfning.

I detta afseende får jag upplysa att stadsfiskalerna år 1885 i ingifven skrift till Fullmäktige anhöllo, på skäl som vore talande nog och hvilka ingalunda, i betraktande af den allt mer tilltagande dyrheten i lefnadskostnaderna, förlorat sin betydelse, att dem måtte tilläggas en fast lön af 5,000 mark om året, samt att Fullmäktige, som icke ansågo denna förhöjning för stor, jemte det stadsfiskalernes löneförmåner då höjdes till 3,600 mark, höllo före att med slutlig reglering af stadsfiskalernes löner skulle få bero sålänge tills nya strafflagen hunne utkomma, enär derigenom en omreglering härutinnan i alla fall blefve en nödvändighet.

Emellertid har en tid af åtta år förflutit utan att någon förändring härutinnan inträffat och medan „gräset gror, så dör kon“, hvilket förhållande nära på för närvarande skulle vara för handen med stadsfiskalerna, derest de ej härtills haft tillfälle att, ehuru ansträngda af tjensteåliggande, syssla med utom tjensten stående göromål. Men huruvida ett sådant förhållande kan anses inverka fördelaktigt på deras tjensteverksamhet, derom torde endast en åsigt förekomma. Och om förty stadsfiskalernes löner fastställdes till om och ej högre än 5,000 mark samt förhöjning efter 5 år med 500 mark och efter 10 år med 1,000, hvarigenom deras ekonomiska ställning blefve betryggad samt de biträdande stadsfiskalernes löner utginge med 200 å 300 mark för månaden, komme stadens budget härigenom icke att så synnerligen höjas.

Helsingfors den 24 mars 1893

O. R. F. Albrecht.

Utskottsbetänkande angående en enke- och pupillkassa för städernas tjenstemän och betjente.

Jemte skrifvelse af den 2 mars 1891 hafva Fullmäktige fått från Stadsfullmäktige i Uleåborg emottaga nedanstående protokollsutdrag:

„Utdrag ur Stadsfullmäktiges i Uleåborg protokoll för den 29 Januari 1891.

§ 21.

Från det den 13 Maj 1890 tillsatta utskottet för behandling af ärendet angående väckta förslaget om erläggande af premier för lifförsäkring af stadens tjenstemän och betjente, hade till Stadsfullmäktige inkommit ett sålydande betänkande:

Protokoll fördt vid i nedanombörmandt afseende tillsatta utskottets sammanträde den 26 Januari 1891, hvarvid närvarande voro: G. J. Borg, J. L. Pentzin, Fr. Borg, W. Rehnback och S. A. Westerlund samt undertecknad Dahlström, som vid tillfället förde protokollet.

Sedan till protokollet antecknats att vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 6 Mars 1890 fråga väckts om erläggande af premier för lifförsäkring af stadens tjenstemän och betjente samt att denna fråga vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 13 derpå följande Maj remitterats till utskottets handläggning, hade utskottet vid sammanträde den 2 förvikne December ansett sig böra införskaffa upplysningar angående förfaringssättet beträffande familiers efter i stadens tjenst af lidne tjenstemän och betjente pensionering och underhåll å andra orter i landet samt i sådant afseende genom sina respektive medlemmar vändt sig till städerna Helsingfors, Åbo, Wasa, Wiborg, Tammerfors och Björneborg, hvarförutom upplysningar om hithörande förhållanden skulle anskaffas jemväl från Stockholm och Göteborg; och hade svar på gjorda förfrågningar ingått från Helsingfors, Åbo, Wasa och Tammerfors, hvarjemte utskottet fått sig tillsända särskilda exemplar af reglemente för enke- och pupillkassan vid Stockholms stads embetsverk jemte utredning af denna kassas ställning.

Af de från sistnämnda orter inom landet lemnade upplysningar framgår, att i städerna Helsingfors, Vasa och Tammerfors lika litet som i Uleåborg är sörjdt för tjenstemännens och betjentes i nämnda städer familier beträffande dessas pen-

sionering och underhåll. Endast i Åbo existerar en separat pensionskassa för stadens tjänstemän, tillkommen hufvudsakligast genom donationer, men äfven denna kassa är tillgänglig endast för några enda af stadens tjänstemän. Såsom delägare deri ingå nemligen borgmästare, rådmän och magistratssekreterare och utbetalas ur kassan till borgmästaresterbhus 600 samt till öfriga sterbhus 400 mark i årlig pension. Kassan förvaltas af de nämnda tjänstemännen sjelfva, hvilka jemväl till densamma erlägga en årlig pensionsavgift. I Stockholm åter existerar en pensionsinrättning, hvori delaktighet tillkommer hvar och en embets- och tjänsteman, som å Magistratens, Förmyndarekammarens och Kronouppbördsverkets stat uppbär ordinarie lön. Såsom synnerligen belysande organisationen af nämnda pensionsinrättning och derjemte delvis motiverande utskottets i det följande framställda förslag beträffande den utskottet förelagda uppgiften, må här nämnas, att vid första befordran inom Stockholms embetsverk till ordinarie lön, enhvar skall erlägga till pensionskassan inträdesavgift med sex procent af lönen samt dessutom en half procent af densamma för hvarje full månad af den tid utaf embets- eller tjänstemans ålder, som öfverstiger trettio år. I årsavgift erlägga delägare till kassan fem procent af lönen och dertill ännu en s. k. åldersskilnadsavgift enligt skild tariff, ihändelse delägaras hustru är mera än tio år yngre än han sjelf. Frånsedt således alla hos oss icke förekommande avgifter erlägger delägare i Stockholm till meranämnda pensionsinrättning i årsavgift icke mindre än 20 procent af den utfallande pensionens belopp. Detta torde ock kunna anses utgöra den enda förklaringsgrunden för det faktiska sakförhållandet att pensionsinrättningen opererat med så gynnsamt resultat, att densamma för närvarande disponerar öfver ett kapital, uppgående till något mera än en half million kronor.

Enligt hvad af det ofvan sagda framgår har, såvidt utskottet har sig bekant, öfverhufvud i vårt land icke egnats särskild uppmärksamhet åt pensioneringen och underhållet af familier efter städernas tjänstemän och betjente och ännu mindre har man försökt sig på utvägen att genom liförsäkring af de nämnda funktionärerna tillförsäkra deras sterbhus en väl behöflig ekonomisk utkomst. Denna sistnämnda utväg anser dock utskottet, äfven om, tvertemot hvad hos utskottet uppgifvits, respektive försäkringsbolag ville ikläda sig erforderliga risker, icke böra anlitas, emedan de årliga liförsäkringspremierna komma att drabba tungt kommunen, ihändelse desamma af denna erläggas, eller ock medföra en stark reduktion i vederbörande tjänstemäns och betjentes jemförelsevis små löneförmåner, derest premierna böra af dem sjelfva bestridas. Men äfven måste tanken på en särskild, endast för tjänstemännens och betjentes inom Uleåborgs kommun sterbhus afsedd pensionsinrättning af samma skäl för närvarande förfalla. Delägarernes i en slikt inrättning antal blefve nemligen så litet, att det för dem blefve alltför betungande att bestrida de med inrättningens fortbestånd erforderliga kostnader. Den enda möjlighet till lösning af denna i många afseenden synnerligen behjertansvärda fråga har utskottet trots sig finna i en sammanslutning

af samtliga städers i landet tjenstemän och betjente för bildande af en för dem alla gemensam pensionsinrättning. Då emellertid utskottet saknar de förutsättningar, som erfordras för uppgörande af förslag till organisationen af en slik inrättning, vågar utskottet föreslå, att Stadsfullmäktige ville hos Fullmäktige i landets hufvudstad, der tillräckliga insigter och erfarenheter i liknande angelägenheter förefinnas, anhålla om initiativ och förslag i syfte att åstadkomma en pensionsinrättning för ifrågakomna personers sterbhus. Skulle, såsom utskottet har skäl att hoppas, tanken på en gemensam pensionsinrättning för landets samtliga städers tjenstemän och betjente omfattas af Stadsfullmäktige i Helsingfors, borde det i ärendet uppgörande förslag underställas alla de städers kommunala myndigheter, hvilka finna sig manade att ansluta sig till detsamma. Men då jemväl i gynnsamt fall en dryg tid torde åtgå innan det nu framställda projektet kan blifva realiseradt, anser sig utskottet böra, såsom en interimsåtgärd, föreslå att Stadsfullmäktige hos ortens utskänkningsbolag anhålla om årliga anslag för bildande af en fond, hvarur i tjensten aflidne stadens tjenstemäns och betjentes sterbhus vid förefallande behof kunde succederas.

På grund af hvad utskottet här ofvan framhållit, vågar detsamma hos herrar Stadsfullmäktige föreslå:

1:o att hos Stadsfullmäktige i Helsingfors göres hemställen derom, huruvida icke skäl förefinnes att gå i författning om inrättande af en enke- och pupillkassa för städernas i landet tjenstemän och betjente eller åtminstone för dem af dessa funktionärer, hvilka icke äro delaktiga i annan pensionsinrättning, med anhållan tillika, att, derest förslaget vinner anslutning, Stadsfullmäktige i nämnde stad ville vidtaga åtgärd om uppgörande af förslag till reglemente för kassan, hvilket förslag städernas kommunala myndigheter sedermera ägde granska på sätt lämpligt finnes, samt

2:o att Stadsfullmäktige ville af stadens utskänkningsbolag utverka anslag af bolagets vinstmedel för bildande af en fond, som ställes till Stadsfullmäktiges disposition och hvarur i stadens tjenst aflidne tjenstemäns och betjentes sterbhus, hvilka icke äro delaktiga i annan pensionsinrättning, succederas med belopp, som i mon af fondens tillgångar och efter sig företeende omständigheter af Fullmäktige, på ansökan, för hvarje sterbhus skildt bestämmes;

som upplästes och af Stadsfullmäktige godkändes beträffande betänkanhets första kläm, hvaremot det under andra klämman af sagda betänkande upptagna förslaget att Stadsfullmäktige borde af stadens utskänkningsbolag utverka anslag för bildande af en fond, hvarur i stadens tjenst aflidne tjenstemäns och betjentes sterbhus, hvilka icke äro delaktiga i annan pensionsinrättning, skulle succederas med belopp, som af Stadsfullmäktige för hvarje sterbhus skildt skulle bestäm-

mas, på yrkande af herr Aulin och efter verkställd omröstning förkastades med 9 röster emot 7, hvilka afgåfvos för nämnda förslag; och uppdrogos åt Stadsfullmäktiges ordförande att hos Stadsfullmäktige i Helsingfors anhålla om initiativ och förslag i syfte att åstadkomma en pensionsinrättning för ofvan angifna personers sterbhus.

In fidem:

N. V. Dahlström."

I anledning af Stadsfullmäktiges i Uleåborg förestående hemställan hafva Fullmäktige, medels beslut af den 24 mars 1891, remitterat ärendet till ett af undertecknade bestående utskott, som anmodats att med utlåtande deri till Fullmäktige inkomma och tillika taga i öfvervägande, huruvida icke det af Stadsfullmäktige i Uleåborg åsyftade ändamålet kunde vinnas genom någon form af liffförsäkring.

Vid pröfningen af förevarande ärende har utskottet funnit Stadsfullmäktiges i Uleåborg förslag att inrätta en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän och betjente vara i många afseenden beaktansvärdt, men förslaget icke kunna realiseras i den form, Stadsfullmäktige i Uleåborg ansett för möjligt. I landet finnas enke- och pupillkassor för olika slag af yrkesidkare, farmaceuter, litteratörer m. fl., hvilka sammanslutit sig, hvar inom sitt område, för att genom dylika kassor söka säkerställa hustru och barn mot brist efter familjeförsörjarens frånfälle. Alla nämnda kassor lida dock af det gemensamma felet att vara afsedda för ett jämförelsevis litet antal delegare, så att någon probabilitetskalkyl för dem icke kan uppgöras. Tillika äro kassornas resurser i allmänhet så små att kassorna, om de ock under någon tid lemna goda resultat, vid ogynnsamma konjunkturer icke kunna fullgöra sina förpligtelser. Sistnämnda brist särskildt kan icke afhjelpas utan så höga premier att kassornas upprätthållande blir för delegarene alltför betungande. Då samma fel måste vidlåda äfven den nu föreslagna kassan, om den inrättas endast för städernas tjänstemän och betjente, bör tanken på en dylik kassa, efter utskottets åsigt, öfvergifvas.

Det anförda utesluter emellertid icke möjligheten att det med förslaget åsyftade ändamålet kunde nås på annan väg. I sådant afseende har utskottet tänkt sig möjligheten af en pensionskassa på bredare grundval än den förslagna, öppnad för äfven andra löntagare än nämnde, exempelvis för personalen i privatbankerna och i större affärer, subsidiärt för delegarene i de publika enke- och pupillkassorna, möjligen äfven för privatpersoner. I händelse denna kassa vunne tillslutning, kunde kanske sålunda det stora antal delegare erhållas, hvarförutom en pensionskassas verksamhet saknar nödig stabilitet och dess risker ojemt för-

delas. Vål kunna äfven dervid, då fråga är om en enke- och pupillkassa, sannolikhetsberäkningar icke uppgöras och följas på enahanda sätt som i en vanlig lifförsäkringsaffär, än mindre samma noggrannhet iakttagas i fråga om läkareundersökning m. m. Men i stället skulle den begränsning af maximipensionen till jmförelsevis ringa belopp, som i en dylik kassa vore temligen sjelffallen, utgöra ett skydd mot större förluster, sådant vanliga lifförsäkringsbolag endast i mindre mån och dessutom mot en betydlig afprutning i inkomster kunna tillförsäkra sig genom en långt drifven reassurans; hvarjemte pensionens utbetalande till barnen skulle kunna upphöra vid 18 års ålder för son och vid samma eller kanske 21 års ålder för dotter. Att oförsörjda barn af qvinligt kön åtnjuta pension till dödedag, är icke vidare i samma mån som förut betingadt af förhållandena och framför alt oproportionerligt betungande för resp. kassor.

Vidkommande detaljer beträffande kassan må anföras att på grund af de undersökningar, som statsrådet L. Lindelöf anställt i fråga om folkskolelärarenes enke- och pupillkassa, torde kunna antagas — under förutsättning att utbetalning af pension till såväl dotter som son icke skulle utsträckas öfver det adertonde året — att en årspremie af 12 procent utaf pensionens belopp vore erforderlig, derest premien erlades i minst trettio års tid. För en pension af 2,000 mark blefve årspremien sålunda 200 å 240 mark, oberoende deraf, om den inträdande är äldre eller yngre. Att årsafgiften vore oberoende af den inträdandes ålder, betingades deraf, att vid en enke- och pupillförsäkring vigten icke, såsom vid lifförsäkring, ligger på den försäkrades ålder, utan på åldersskilnaden mellan honom och de eventuella pensionstagarene. Under förutsättning af normal åldersskilnad mellan man och hustru är risken därför jmförelsevis föga beroende af det åldersår, då den försäkrade inträder i kassan. Deremot är påtagligt att den, som inträder vid yngre år och har en längre återstående lifstid att påräkna, kommer att under längre tid erlægga premien. Men den orättvisa, som härvid skulle uppstå, kan utjemnas genom bestämningen att minst trettio — icke såsom för närvarande i civilstatens enke- och pupillkassa femton — årspremier skola erläggas samt, om den försäkrade emellertid affidit, de resterande afgifterna afdragas från pensionen. Det förestående gäller dock under förutsättningen att åldersskilnaden mellan man och hustru är normal. Är den större, borde, såsom t. ex. i reglementet för Stockholms stads pensionskassa, stadgas, att delegare, hvars hustru är tio år yngre än han sjelf, skall erlægga en åldersskilnadsafgift. Utom denna omständighet måste naturligtvis äfven den försäkrades helsotillstånd och yrke afses. I nämnda reglemente för Stockholms enke- och pupillkassa finnes äfven tillskottsafgift fastställd för vissa yrken. Hvad åter beträffar den försäkrades helsotillstånd, så innebär dålig hälsa hos den försäkrade så att säga en ökning af åldersskilnaden mellan denne och pensionstagarene, och årspremierna borde därför höjas i samma proportion. I en pensionskassa, der risken begränsas genom att pensionernas maximibelopp fastställes exempelvis till 2,000 mark, jemte det pensionens utbetalning

till barnen jemförelsevis snart upphör, behöfde visserligen icke samma noggrannhet iakttagas som i en liffförsäkringsaffär. Men normal helsa måste dock uppställas såsom regel.

För att underlätta inträdet i kassan, kunde emellertid vid embetsverk och institutioner, hvilkas hela personal vore benägen att vinna inträde i kassan, befrielse medgifvas från andra formaliteter än en anmälan för hvarje nyinträdande delegare. Gentemot enskilda personer, som icke kunna inbegripas under ett sådant kollektivafstal, kunde kassan deremot förbehålla sig fullständig pröfningsrätt.

Förvaltningen af kassan borde såvidt möjligt ansluta sig till de offentliga enke- och pupillkassornas anordning. Pensionsafgiften skulle sålunda, der sådant kan ske, månatligen afdragas från den försäkrades aflöning samt inlevereras och redovisas af det embetsverk eller den privata institution, som den försäkrade tillhör. Härigenom kunde äfven förvaltningskostnaden nedsättas till ett minimum.

Kassan komme sjelffallet att basera sig på ömsesidighetsprincipen samt, i händelse verkligheten skulle gestalta sig bättre än beräknats, en minskning af premierna eller ökning af pensionerna ega rum; i motsatt fall skulle deremot pensionerna utgå till reduceradt belopp. Ett analogt förfarande iakttages äfven i folkskolelärarenes enke- och pupillkassa, hvars läge undersökes hvar tionde år, jemte det pensionernas belopp på grund deraf regleras.

Utskottet nämnde redan att kassan, enligt utskottets tanke, borde subsidiärt lemna tillträde äfven åt delegarene i de publika kassorna. I sjelfva verket hafva, medan behovet af enke- och pupillkassor blifvit kännbart i vidsträcktare kretsar, på sätt redan uppkomsten af alla omordade smärre kassor visar, de publika enahanda anstalterna förlorat något af sin betydelse. De pensioner, som utgå ur dessa sistnämnda, äro i allmänhet för små för att motsvara de år från år stegrade lefnadskostnaderna. Detta framgår fullt tydligt vid en jemförelse mellan den aflöning, en tjensteman åtnjuter, och den pension, som efter hans död tillfaller enkan och barnen. Exempelvis må anföras att pensionen efter borgmästare i Helsingfors, hvars löneförmåner äro 12,000 mark, utgör 1,200 mark; efter äldre justitierådman, aflönad med 7,000 å 9,000 mark, stadskamrerare, med 7,500 å 8,500 mark, och stadsläkare, med 7,000 mark, är pensionen 880 mark, efter yngre justitierådman och politierådman, med 6,000 mark, 560 mark, och efter magistratssekreterare, med 10,000 mark eller mera, 400 mark. I medeltal utfaller pensionen med endast omkring 10 % af den betalandes löneförmåner, medan årspremien utgör 15 % af pensionen jemte det den s. k. begravningshjelpen inestår oförräntad.

Hvad särskildt den största af ifrågavarande kassor eller Civilstatens enke- och pupillkassa beträffar, så betingas dessa missförhållanden af bestämmingar beträffande kassan, som svårligen kunna ändras eller upphävas. Sålunda utgår pension till dottrarna efter aflidne delegare i kassan, i händelse de förblifva ogifta,

under hela deras lifstid. Vidare betungas kassan i ojemförlig grad af förhållandet att en person, som vid framskriden ålder ur privatlifvet eller rysk militärtjänst öfvergår till finsk statstjänst, tillförsäkrar sin familj samma pensionsförmåner som den, hvilken redan vid unga år blifvit delegare i kassan och år efter år betalt sina afgifter samt under lång tid haft begravningshjelpen inestående oförräntad. Anställda beräkningar torde ock hafva vidhandengifvit, att en förhöjning af pensionerna med allenast 15 % skulle erfordra ett tillskott i inkomster för kassan af omkring 150,000 mark årligen.

Vid sådant förhållande har för utskottet framställt sig tanken på att den pensionskassa, utskottet ofvan omordat, kunde inrättas med anslutning till de allmänna enke- och pupillkassorna. Dessa blefve genom en sådan kassa i tillfälle att bereda sina delegare möjligheten af ökade pensioner, utgående efter ett rationellt tariffsystem. Å andra sidan är det klart att i händelse för företaget kunde tillgodogöras den rika erfarenhet och samlade kunskap i hithörande frågor, som finnes särskildt hos den största af ifrågavarande kassor, hos Civilstatens enke- och pupillkassa, man i betydligt högre grad än eljes kunde påräkna att se företaget realiseradt. Genom medverkan af Civilstatens enke- och pupillkassa skulle saken äfven erhålla den officiella eller halffofficiella karaktär, som bäst torde garantera att ofvan uttalade önskningsmål beträffande kassan eller att uppbörden af premierna skedde genom resp. myndigheter — sjelffallet af vigt för att kassans förvaltning stälde sig så billig som möjligt — blefve förverkligadt.

Utskottet får derfor värdsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville hos direktionen för Civilstatens enke- och pupillkassa anhålla att direktionen måtte taga i öfvervägande frågan om inrättandet af en enke- och pupillkassa i den form, utskottet ofvan förordat.

Tillika torde Fullmäktige besluta

att framdeles taga under pröfning, om och med hvilket belopp staden bör bidraga för att möjliggöra bildandet af en sådan pensionskassa.

Helsingfors, den 16 maj 1893.

Uno Kurtén.

Emil Schybergson.

K. H. Lindholm.

(frånvarande vid justeringen).

Th. Holmberg.

S. Kullhem.

Helsingfors, Tidnings- & tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1893.

MAGISTRATEN

i

HELSINGFORS.

Helsingfors,

den 13 Maj 1893.

N:o 112.

*Handlingar rörande revision af stadens räkenskaper för år 1892.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

Af de för granskningen af stadens räkenskaper för sistlidet år utsedde revisorerne häröfver afgifven revisionsberättelse äfvensom tvänne särskilda berättelser angående förvaltningen under samma år af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslån af år 1882 får Magistraten äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända jemte af direktionen för Helsingfors stads folk-skolor infortrad förklaring i anledning af särskilda uti revisionsberättelsen framställda anmärkningar mot bokföringen af de till staden donerade, under direktionens förvaltning stående fonder.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.*G. v. Pfaler.***Revisionsberättelse för år 1892.**

Sedan undertecknade, som blifvit utsedda att granska Helsingfors stads räkenskaper för år 1892, numera slutfört detta uppdrag, få vi härmed afgifva föreskrifven berättelse öfver förloppet ej mindre af den verkställda revisionen, än af den oss utaf Stadsfullmäktige uppdragna inventeringen af stadens lösegendom.

Förhållandet emellan det af Stadsfullmäktige för år 1892 fastställda budgets-förslag samt stadens verkliga inkomster och utgifter framgår ur nedanstående

Tablå:

	Enligt budgeten.		Enligt böckerna.	
	<i>Fmg.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmg.</i>	<i>ni.</i>
Inkomster.				
Behållning från år 1891	530,000	—	1,182,768	56
I. Räntor.				
Å chausséeobligationer	2,000	—	2,016	—
„ tomtlösen	40,000	—	48,360	15
„ arrendetomtlösen i Brunsparkområdet	6,500	—	6,944	70
„ donationsfonder	9,000	—	10,715	—
„ bankräkningar	—	—	31,243	14
„ diverse	—	—	4,561	41
<i>Fmg. 57,500: — 103,840: 40.</i>				
II. Tomtlösen.				
För arrende och odisponerade tomter	250,000	—	303,173	12
III. Stadens fasta egendom.				
Räntor och arrenden för donerade hemman	12,700	—	13,930	61
Arrendemedel	118,500	—	123,748	99
Arrenden från Brunsparkområdet	10,000	—	11,528	37
Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen	17,000	—	18,285	—
Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,400	—	2,400	—
Hyra för bodar och diskar	6,000	—	6,101	50
Hyra för stånd i saluhallen	33,000	—	36,255	25
Hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen	500	—	—	—
Simhusavgifter	500	—	780	—
Fiskevattens avgifter	1,100	—	1,380	—
Hötägt	100	—	402	—
Mulbetesavgift	200	—	160	—
Tillfälliga arrenden och planhyror	5,000	—	7,642	67
<i>Fmg. 207,000: — 222,614: 36.</i>				
IV. Tomtören.				
	2,200	—	2,190	65
V. Inkomstgivande rättigheter.				
Tolags- och trafikavgifter	368,000	—	407,267	13
Hamn- och vägavgifter m. m.	137,400	—	158,332	68
Auktionsprovision	900	—	2,207	26
Stadskällarrättigheter	2,000	—	1,000	—
Biljardavgifter	700	—	239	—
Bouppteckningsprocenter, stadens andel	28,000	—	52,338	02
Bouppteckningsprocenter, stadens fattigas andel	7,000	—	10,219	68

Kollektmedel	300 —	252 51
Sakören	3,000 —	4,473 99
Böter för försummad betalning af kronoutskylder	1,400 —	1,541 52
Diverse böter	700 —	958 50
Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500 —	3,500 —
Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer	1,800 —	1,795 07
Börsprovision	100 —	314 61
<i>Samt: 554,800: — 64,439: 97.</i>		
VI. Diverse.		
Personel fattigafgift	28,000 —	27,518 —
Sjukvård i kommunala sjukhuset	1,500 —	1,540 39
Inkomst från desinfektionsinrättningen	150 —	809 —
Fattigvårdens diverse inkomster	8,800 —	17,430 32
Elevers i folkskolorna afgifter	5,000 —	4,866 75
Elevers i folkskolorna handarbeten	400 —	583 74
Boklån	3,000 —	3,287 15
Hundskatt	4,500 —	5,572 —
Afgifter från klosetterna	9,000 —	6,849 60
D:o för spillningsafstjelpning	700 —	745 25
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184 46	184 46
Bidrag till underhåll af riddarhusskvären	300 —	300 —
Ersatta inkvarteringskostnader	282,831 —	249,806 89
<i>Samt: 344,365: 46 319,493: 55.</i>		
VII. Statsbidrag.		
Till Folkskolorna	52,000 —	52,000 —
" polis-inrättningen	82,000 —	84,000 —
" gatubelysningen	17,500 —	11,665 —
" brandverket	8,210 —	8,210 —
Stadens andel af bränvinsskatten	10,000 —	10,985 —
<i>Samt: 169,710: — 166,860: —.</i>		
VIII. Vattenledningen.		
Vattenkonsumtions afgifter	248,000 —	242,880 05
Förhöjning vid sentida inbetalning af d:o	300 —	1,314 41
Ersättning för verkställda anslutningar m. m.	20,000 —	66,482 37
<i>Samt: 268,300: — 310,676: 83.</i>		
IX. Uttaxering.		
Kommunala utskylder	900,117 18	902,698 39
<i>Från föregående år balanserade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning eller inbesparats.</i>		
Vattenledningens förbindning af rörsträngar under Georgs- m. fi. gator	—	671 47

Kaptensgatan, vattenledning, planering och kanal	—	—	33,087	48
Lilla Fabriks-gatan, d:o d:o d:o	—	—	15,382	38
Ångslupsbro vid badhuset i Brunnsparken	—	—		263
Hamnspår å Sörnäs lastageplats	—	—	6,324	13
Anslag för minnesvård å Fröken M. C. Olanders graf	—	—	60	—
Ritarebiträde för uppgörande af generalkarta	—	—	23	40
Hafsgatan, vattenledning, planering och kanal	—	—	1,905	74
Vanhäfd å Mejlans	—	—	1,479	44
Vattenledningens vattenuppfodringsverk i Gammelstaden	—	—	12,425	67
Anslag för förberedande arbeten å en kustbana mellan Helsingfors och Åbo	—	—	1,093	62
Saluhallen i södra hamnen	—	—	1,600	—
Afgifter från hästhon vid Gasverket	—	—	695	57
Skogsafverkning i stadens skog	—	—	3,375	44
Inlösen af åbyggnader å Mejlans	—	—	8,281	—
Preskriberade chausséekuponger	—	—	23	40
Summa			3,283,992	64
			4,245,187	13

Utgifter.	Anslag enligt budgeten		Utgift enligt böckerna.		Anslaget öfverskridet.		Besparing å anslaget.	
	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>
I. Stadens skulder.								
Å lånet för stadens reglering, amortering	5,288	—	5,288	—	—	—	—	—
„ lånet för chausséerna, ränta 1,001: 94 amortering 4,498: 06	5,500	—	5,500	—	—	—	—	—
„ lånet för folkskolehuset vid Annegatan, ränta . . . 1,113: 32 amortering 4,886: 68	6,000	—	6,000	—	—	—	—	—
„ chausséobligationerna, amortering . . . . . 5,000: — ränta . . . . . 3,960: —	8,960	—	8,960	—	—	—	—	—
„ vattenledningslånet af år 1876, amortering . . . . . 15,900: — ränta 71,172: 50	87,072	50	87,072	50	—	—	—	—
„ nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, amortering 33,000: — ränta 61,312: 50	94,312	50	94,312	50	—	—	—	—

Afbetalning å det enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 21 December 1889 upptagna lån, halfva beloppet	80,000	—	80,000	—	—	—	—
Å lån på kortare afbetalningstid samt å ett kassakreditivlån, provision och ränta	125,000	—	180,470	63	55,470	63	—
<i>Smyc 412,133: — 467,603: 63 — 55,470: 63.</i>							
II. Stadens embetsverk.							
<i>Magistraten och Rådstufvurätten.</i>							
Aflöningar	168,041	67	168,291	07	249	40	—
Expenser samt för renskrifning af protokoll i hemställda mål och ått aktorerna	12,200	—	14,812	45	2,612	45	—
<i>Smyc 180,241: 67; 183,103: 52; 2,861: 85</i>							
III. Kommunalförvaltningen.							
Stadsfullmäktiges kansli	10,000	—	9,660	78	—	—	339
Drätselkammaren, aflöningar	23,300	—	22,646	64	—	—	653
expenser	6,000	—	5,494	06	—	—	505
Drätselkontoret, aflöningar	24,535	—	26,565	38	2,030	38	—
expenser	3,300	—	3,844	49	544	49	—
Trafikkontoret, aflöningar	18,900	—	18,855	12	—	—	44
arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500	—	500	—	—	—	—
mätarearvoden	1,500	—	1,591	32	91	32	—
expenser	1,200	—	587	98	—	—	612
Hamnkontoret, aflöningar	24,310	—	25,642	63	1,332	63	—
expenser m. m.	600	—	1,210	23	610	23	—
Byggnadskontoret, aflöningar	36,420	—	34,573	38	—	—	1,846
material och handtlångare dagsverken vid mätningar	5,000	—	6,969	92	1,969	92	—
skogvaktarebiträden och skogskultur	2,000	—	2,000	—	—	—	—
expenser	1,000	—	1,538	80	538	80	—
<i>Smyc 158,565: — 161,680: 73 7,117: 77 4,002: 04</i>							
IV. Gatubelysningen.							
Gasbelysning	97,140	06	93,294	07	—	—	3,845
Petroleumbelysning	35,645	11	44,858	91	9,213	80	—
Elektrisk belysning	2,486	01	1,830	—	—	—	656
<i>Smyc 135,271: 18 139,982: 98 9,213: 80 4,502: —</i>							

V. Brandverket.					
Aflöningar, m. m.	60,260 —	60,260 04	— 04	— —	— —
Brandstallet	7,825 60	7,027 63	— —	— —	797 97
Eldning och belysning	4,860 —	5,091 45	231 45	— —	— —
Redskap och inventarier	7,400 —	7,040 93	— —	— —	359 07
Diverse	2,850 —	4,165 83	1,315 83	— —	— —
<i>Fmy: 83,195: 60 — 83,585: 88 1,547: 32</i>					
<i>1,157: 04.</i>					
IV. Polisrättningen					
	173,548 —	181,326 90	7,778 90	— —	— —
VII. Sundhets- och sjukvården.					
Läkarepersonal	26,150 —	26,149 88	— —	— —	12 —
Helsovårdsnämnden	5,000 —	5,279 53	279 53	— —	— —
Kommunala sjukhuset	17,744 —	16,592 36	— —	— —	1,151 64
Reservsjukhuset N:o 1	3,417 60	1,379 15	— —	— —	2,038 45
Reservsjukhuset N:o 2	3,417 60	1,210 35	— —	— —	2,207 25
Underhåll af en poliklinik	3,000 —	3,000 —	— —	— —	— —
Sundhetsinspektören och helsopoli- sien	18,780 —	18,780 44	— 44	— —	— —
Undersökningsstationen för lifsme- del	5,830 —	5,960 34	130 34	— —	— —
<i>Fmy: 83,339: 20 77,352: 05 410: 31</i>					
<i>5,397: 46.</i>					
VIII. Fattigvården.					
Fattigvårdsstyrelsen	8,960 —	8,784 98	— —	— —	175 02
Fattigvården	57,180 —	76,356 04	19,176 04	— —	— —
Arbetsinrättningen	25,500 —	16,919 33	— —	— —	8,580 67
Understöd, ständiga	72,000 —	83,684 84	11,684 84	— —	— —
D:o tillfälliga	10,940 —	22,826 86	11,886 86	— —	— —
Sjuk- och dävårdskostnader samt läkemedel	25,500 —	35,565 28	10,065 28	— —	— —
Diverse	6,500 —	6,138 26	— —	— —	361 74
<i>Fmy: 206,580: — 250,275: 59</i>					
<i>52,813: 02 9,117: 43.</i>					
IX. Undervisningsväsendet.					
Navigationsskolan	2,800 —	2,868 —	68 —	— —	— —
Realskolan	12,500 —	11,815 90	— —	— —	684 10
Handtverksskolor	16,946 —	14,979 05	— —	— —	1,966 95
Handelsinstitutet	4,000 —	4,000 —	— —	— —	— —
Slöjdskola	1,500 —	1,500 —	— —	— —	— —

Skolan för andesvaga barn	4,500 —	4,350 —	— —	150 —
Blindanstalten	2,000 —	1,133 34	— —	866 66
Folkskolorna, aflöningar	285,397 28	270,047 31	— —	15,349 97
hyror	12,145 —	21,890 —	9,745 —	— —
undervisningsmaterial	6,300 —	6,827 66	527 66	— —
material för handarbeten	3,900 —	3,372 84	— —	527 16
ny skolmöbel och reparation af gammal	4,800 —	5,205 54	405 54	— —
ved och vedhuggning	10,600 —	9,910 05	— —	689 95
belysning	11,000 —	8,672 05	— —	2,327 95
beklädnadshjelp	7,000 —	7,818 23	818 23	— —
renhållning	6,700 —	6,620 19	— —	79 81
underhålls- och reparationskost- nader för skolans gårdar och hyrda lokaler	9,500 —	7,479 48	— —	2,020 52
expenser och oförutsedda utgifter bidrag till pensionering af folk- skollärarepersonalen	1,500 —	912 65	— —	587 35
	4,320 —	4,360 —	40 —	— —
Folkbiblioteket och läsesalen	20,350 —	22,803 47	2,453 47	— —
Folkbibliotek och läsesal i Sömnäs <i>Smy: 434,618: 28 -- 423,425: 76</i> <i>14,057: 90 — 25: 250: 42.</i>	6,860 —	6,860 —	— —	— —
X. Staden åliggande allmänna onera.				
Skjutshållning	2,960 —	3,206 60	246 60	— —
Kronoutlagor	53 04	53 04	— —	— —
Inkvarteringen	282,831 —	249,806 89	— —	33,024 11
Inkvarteringsnämnden	7,900 —	7,900 —	— —	— —
<i>Smy: 293,544: 04 — 260,966: 53 —</i> <i>246: 60 33,024: 11.</i>				
XI. Vattenledningen.				
<i>Förvaltning och drift.</i>				
Aflöningar :	19,900 —	19,723 46	— —	176 54
Driftkostnad för pumpverket	6,000 —	4,735 27	— —	1,264 73
D:o för filtrarna	7,000 —	7,409 08	409 08	— —
Aflösning och kontroll af vatten- mätare	5,500 —	5,429 25	— —	70 75
Mätningar och undersökningar för utvidgningar	1,500 —	798 15	— —	701 85
Brandförsäkringspremier, utskyl- der till Helsing kommun och telefonavgifter	2,200 —	1,034 10	— —	1,165 90
Resemedel	400 —	400 —	— —	— —

Expensemedel	2,000	—	2,133 82	133 82	—	—
Kostnaden för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare	20,000	—	60,297 79	40,297 79	—	—
Hyra för värkstadslokal	2,500	—	2,500 —	— —	—	—
<i>Underhåll och remont.</i>						
Remont och underhåll af vatten- ledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	15,000	—	24,575 93	9,575 93	—	—
Reparation och justering af vatten- mätare	2,500	—	1,185 84	— —	1,314 16	—
Utsträckning af rörnätet samt in- köp af vattenmätare:						
Förbindning af rörsträngar	6,660	—	6,268 24	— —	391 76	—
Inköp af vattenmätare	20,000	—	19,632 96	— —	367 04	—
<i>Regleringsarbeten.</i>						
Vattenledning under:						
Bergmansgatan från Högbergsga- tan till N:o 18	12,600	—	8,841 50	— —	3,758 50	—
Skepparegatan från Jägaregatan till N:o 9	5,000	—	5,001 27	1 27	— —	—
I förstaden Berghäll under:						
2:dra linien från Vallins-Castrens- gatan	7,300	—	5,117 32	— —	2,182 68	—
4:de linien från Porthans- till Fran- zéns-gatan	12,200	—	9,420 23	— —	2,779 77	—
Diverse mindre arbeten	3,400	—	3,624 13	224 13	— —	—
<i>Samt 151,660: — 188,128: 34 50,642: 02 14,173: 68.</i>						
XII. Saluhallen	7,050	—	8,448 55	1,398 55	—	—
XIII. Allmänna arbeten.						
<i>1:o Byggnader och lägenheter.</i>						
<i>A) Remont och underhåll.</i>						
Brädfodring af folkskolan å Berg- häll	2,450	—	3,369 13	919 13	—	—
Remont af världshuset och kägel- banan i Brunnsparken	4,170	—	1,993 06	— —	2,176 94	—
Remont af Kaisaniemi världshus	1,030	—	1,261 39	231 39	—	—
Installation af elektriska ljusled- ningar i Rådhuset, Folkbibliote- ket och folkskolan vid Kaserng. Diverse reparationer	5,500	—	4,742 —	— —	758 —	—
	17,000	—	19,889 94	2,889 94	—	—

<i>B) Nybyggnader.</i>							
Matsserveringshall å Strandtorget . . .	15,000	—	160	—	—	14,840	—
Brandstation å Kamptorget . . .	28,000	—	26,103	32	—	—	1,896 68
Byggnad för kontor och instrumentrum på materialgården . . .	2,000	—	2,058	18	58	18	—
Byggnad för slöjd och torkrum . . .	6,710	—	6,556	27	—	—	153 73
Öfverbyggnad å tvenne klappbryggor med uppvärmning . . .	5,240	—	6,631	16	1,391	16	—
Öfverbyggnad å två andra dito utan värme	2,400	—	4,071	58	1,671	58	—
Simhus å Aspås	4,400	—	4,966	19	566	19	—
D:o vid Gräsviken	4,400	—	4,400	—	—	—	—
Byggnader för politiekarlarne och anordning af plats för nedgräfning af kadaver	5,100	—	5,785	50	685	50	—
För anbringande å hästhon vid gasverket af en vattenvärminnsinrättning	650	—	662	24	12	24	—
<i>2:o Gator och allmänna platser.</i>							
<i>A) Remont och underhåll.</i>							
Omläggning af:							
Norra Esplanadgatan mellan Mikael- och Östra Henriksgatorna med nubbssten	13,000	—	15,442	52	2,442	52	—
Salutorget mellan Sofie- och Katrinegatorna med nubbssten . . .	61,000	—	61,000	—	—	—	—
Diverse reparationer	9,000	—	10,381	44	1,381	44	—
<i>B) Planering och nyläggning.</i>							
Nyläggning af:							
Körbanan norr om Åbo kasernen från Vestra Henriksgatan till Kampplan	7,720	—	7,720	—	—	—	—
Skepparegatan mellan Båtsmans- och Smedsgatorna	3,500	—	3,500	—	—	—	—
Smedsgatan mellan Skeppare- och Fabriksgatorna	11,530	—	11,530	—	—	—	—
Munkholmsgatan mellan Docksgatan och Fiskaretorget	3,900	—	4,063	68	163	68	—
Fabriksgatan mellan Smeds- och Styrmansgatorna	5,450	—	4,769	63	—	—	680 37
Nytt brolock på Skatuddsbron . . .	3,700	—	6,333	20	2,633	20	—

<i>Regleringsarbeten.</i>					
Planering af:					
Bergmansgatan mellan Högbergs- och Skepparegatorna	18,400 —	12,514 40	—	—	5,885 60
Skepparegatan, uppfarten från Jä- gare- till Bergmansgatan	9,400 —	9,112 13	—	—	287 87
<i>3:o Kanaler och afloppsdi- ken.</i>					
<i>A) Remont och underhåll.</i>					
Ombyggnad af äldre träkanaler	2,000 —	3,666 34	1,666 34	—	—
Diverse underhåll	9,000 —	17,962 22	8,962 22	—	—
<i>B) Nyanläggningar.</i>					
Afloppskanal under Alexandersga- tan från Vestra till Östra Hen- riksgratan	700 —	517 11	—	—	182 89
<i>Regleringsarbeten.</i>					
Afloppskanal under:					
Bergmansgatan från N:o 18 till Högbergsgatan	10,300 —	7,006 44	—	—	3,293 56
Skepparegatan från N:o 9 till Jä- garegatan	3,600 —	3,491 41	—	—	108 59
I förstaden Berghäll:					
2:dra linien från Wallins- till Cast- rénsgratan	5,300 —	3,965 77	—	—	1,334 23
4:de linien från Lönnrots- till Por- thansgratan	8,100 —	6,060 78	—	—	2,039 22
<i>4:o Vägar.</i>					
<i>A) Remont och underhåll.</i>					
Diverse reparationer	12,000 —	17,361 91	5,361 91	—	—
<i>B) Nyanläggningar.</i>					
Väg till Djurgårdsvillorna N:ris 11 och 12	2,500 —	2,433 08	—	—	66 92
Väg å Mejlan till Fölisbron	3,300 —	2,538 18	—	—	761 82
<i>Regleringsarbeten.</i>					
I förstaden Berghäll:					
2:dra linien från Castréns- till Wal- linsgratan	1,600 —	1,198 —	—	—	402 —
3:dje linien från Lönnrotsgratan till N:o 23	3,800 —	2,925 90	—	—	874 10

4:de linien utanför N:ris 2, 4 och 6	2,350	1,758	65	—	—	591	35
4:de linien från Porthans- till Lönn- rotsgatan	9,000	6,733	54	—	—	2,266	46
<i>5:o Chausséer.</i>							
<i>Remont och underhåll.</i>							
Höjning af Vestra chausséens östra sida	25,700	21,259	77	—	—	4,440	23
Chausséerna i Brunnsparken	500	391	97	—	—	108	03
Diverse underhåll	15,000	21,631	71	6,631	71	—	—
<i>6:o Hamnar.</i>							
<i>A) Remont och underhåll.</i>							
Remont af afstjelpningsbryggan i Norra hamnen	3,160	3,288	22	128	22	—	—
Muddring i hamnarne	6,000	9,049	70	3,049	70	—	—
Remont af östra broarmen i Sör- näs hamn	8,700	6,231	73	—	—	2,468	07
Anordning för ballastlossning . . .	500	583	15	83	15	—	—
Diverse reparationer	7,000	9,357	55	2,357	55	—	—
<i>B) Nyanläggningar,</i>							
Tillbyggnad till Magasinskajen	183,000	183,000	—	—	—	—	—
Varuskjul å södra Kajarmen	6,000	6,607	69	607	69	—	—
Två stycken fartygsbojar	1,800	1,709	70	—	—	90	30
Provisoriska lossningsbryggor i Sandviken	1,540	1,540	—	—	—	—	—
Provisorisk båtbygga i Hafsham- nen	400	615	36	215	36	—	—
Broar för hästsimning i Gräsviken, Hafshamnen och Tölöviken	600	840	94	240	94	—	—
Förlängning af östra broarmen i Sörnäs hamn	23,400	22,082	89	—	—	1,317	11
<i>7:o Brunnar.</i>							
Ombyggnad af brunnarna å Haga- sunds- och Alexandersgatorna . . .	2,400	2,542	82	142	82	—	—
Diverse reparationer	400	320	25	—	—	79	95
<i>8:o Planteringar.</i>							
<i>A) Remont och underhåll.</i>							
Underhåll af planteringar och träd- skolor	39,000	37,686	52	—	—	1,313	48
Underhåll af hägnader	1,500	656	27	—	—	843	73

<i>B) Nyanläggningar.</i>						
Planeringsarbeten å Observatorii-bergen	5,000	—	5,717 41	717 41	—	—
Trädplantering å trädgårdstomten vid Badhusgatan	650	—	646 75	—	—	3 25
Planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparcken	10,500	—	10,486 47	—	—	13 53
Planteringar och strandskoning kring dammen i Kaisaniemi park	5,000	—	5,000 —	—	—	—
Planteringsarbeten och stängsel i Fabriksparken	5,000	—	5,000 53	—	53	—
Planteringar vid Brandverkshuset	500	—	500 —	—	—	—
Strandskoning och planering af strandområdet vid Djurgårdsvillorna N:o 1—5	2,000	—	2,000 22	—	22	—
Inköp af träd och buskar	2,000	—	1,994 08	—	—	5 92
D:o af soffor	1,000	—	237 89	—	—	762 11
<i>9:o Renhållningsväsendet.</i>						
<i>Remont och underhåll.</i>						
Underhåll af afstjelningsplatser, bryggor och prämar	2,400	—	4,494 92	2,094 92	—	—
Vakters och prämkarlars aflöning samt tömning af prämar	4,000	—	4,285 05	285 05	—	—
Latriners och pissoirers underhåll	7,000	—	11,591 51	4,591 51	—	—
Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	30,000	—	50,240 97	20,240 97	—	—
Rengöring af hamnar och kajer	500	—	906 09	406 09	—	—
Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparcken jemte Östra och Vestra chausséerna	3,000	—	2,520 03	—	—	479 97
Ombyggnad af tvenne afstjelningsprämar	5,200	—	8,057 75	2,857 75	—	—
<i>10:o Arbetsredskap.</i>						
Inköp och remont	11,000	—	12,631 76	1,631 75	—	—
<i>11:o Diverse.</i>						
Underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar, samt diverse oförutsedda utgifter	5,000	—	5,788 90	788 90	—	—
<i>Samt 750,550: — 778,133: 05</i>						
<i>78,108: 86 — 50,525: 81.</i>						

XIV. Pensioner	6,946 67	6,621 68	—	—	324 99
XV. Diverse.					
Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	2,000 —	—	—	—
Expenser	900 —	875 98	—	—	24 02
För revision af stadens räkenskaper	2,100 —	2,100 —	—	—	—
Eldning och lysningsämnen	8,000 —	13,581 45	5,581 45	—	—
Anslag för signalering af middags-timmen	300 —	300 —	—	—	—
För stormvarningstelegram	250 —	80 —	—	—	170 —
Brandstodsafgifter	7,500 —	5,456 84	—	—	2,043 16
Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —	2,000 —	—	—	—
D:o för byggnadsinspektör	3,000 —	3,000 —	—	—	—
Bidrag till Länefängelsets ombyggnad	10,000 —	10,000 —	—	—	—
Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,200 —	1,200 —	—	—	—
Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	2,578 81	78 81	—	—
Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000 —	4,550 —	—	—	450 —
Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600 —	600 —	—	—	—
Omkostnader för hundskatten	200 —	408 34	208 34	—	—
Inventarier till särskilda stadens hus	3,000 —	2,897 56	—	—	102 44
Telefonafgifter	3,000 —	3,098 65	98 65	—	—
Afkortning och restitution af ut-taxerade medel och andra inkomster	55,000 —	51,709 03	—	—	3,290 97
<i>För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.</i>					
Anslag åt värnepligtige G. A. Johanssons hustru	280 —	280 —	—	—	—
Anslag åt värnepligtige F. W. Störströms hustru	240 —	240 —	—	—	—
Anslag för kopplasarettet	13,858 —	12,717 07	—	—	1,140 93
D:o för aflöning af arbetschef och förrådsförvaltare	2,100 —	2,100 —	—	—	—
D:o till umgälder för ångvälden	3,748 91	3,748 91	—	—	—
D:o för meddelande af undervisning åt barn med försummad skolbildning	1,600 —	1,600 —	—	—	—

Anslag för höjdmätningar	1,500	1,500	—	—	—	—
D:o för aflönande af fyra polis- konstaplar i Sörnäs	2,560	2,560	—	—	—	—
D:o för flyttning af spårvägen å Vestra Chausséen	4,000	4,000	—	—	—	—
D:o för ombyggnad af värdshus- byggnaden i Hesperia till folk- skola	7,000	10,269 86	3,269 86	—	—	—
D:o för lägre handverksskolor	3,190	3,190	—	—	—	—
D:o för inrättande af fribrunnar	920	974 49	54 49	—	—	—
D:o för inventering af folkbiblio- teket	125	125	—	—	—	—
D:o för aflönande af underbrand- mästarens vikarie	500	500	—	—	—	—
D:o åt komitén för folkskolevä- sendet	859 60	859 60	—	—	—	—
Öferskott å dispositionsmedlen	17,518 49	—	—	—	17,518 49	—
Eventuellt anslag för bekostande af jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Åbo	40,000	40,000	—	—	—	—
<i>Samt. 206,550: — 191,101: 59</i>						
<i>9,291: 60 — 24,740: 01.</i>						
<i>Från föregående år balanserade allmänna arbeten m. m.</i>						
Docksgatans afloppskanal	—	864 53	864 53	—	—	—
Strandskoning och vågbrytare i Hafshamnen	—	3,015 26	3,015 26	—	—	—
Anslag för inköp af metriska mått och vigter	—	175 75	175 75	—	—	—
Byggnad för brandverket	—	1,244 35	1,244 35	—	—	—
Ersättning åt arrendatorer för un- danskaffande af byggnader	—	1,400	1,400	—	—	—
Omkostnader för 1892 års obliga- tionslån	—	4,481 92	4,481 92	—	—	—
Anslag för tillbyggnader i fattig- gården samt uppförande af en arbetsinrättning	—	6,364	6,364	—	—	—
Ristorno af bokföringsfel 1890	—	630,851 25	630,851 25	—	—	—
Som inkomst tidigare observerade länemedel, hvilka emellertid ej för de utförda arbetena tagits i anspråk	—	96,012 59	96,012 59	—	—	—
	3,283,992 64	4,147,146 43	1,035,368 78	172,214 99	—	—
Behållning till år 1893	—	98,040 70	—	—	—	—
Summa	3,283,992 64	4,245,187 13	—	—	—	—

Helsingfors stadskassas ställning den 31 December 1892.

	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>
Aktiva.				
Kassa	—	—	35,747	77
Å löpande räkning i Föreningsbanken	—	—	35,858	41
” ” ” i Nordiska Aktiebanken	—	—	286,200	—
” ” depositionsräkning i ” ”	—	—	600,000	—
Trafikkontorets uppbördskonto	—	—	1,196	71
Obligationer	—	—	77,750	—
Tomtlösen	—	—	890,149	83
” från Brunnsparksområdet	—	—	171,949	90
Löseskilling för byggnader å Mejlsans	—	—	8,281	—
” ” ” å Knekten	—	—	2,120	—
Byggnadsmaterialier	—	—	84,907	63
Vattenledningsmaterialier	—	—	158,626	13
Olyftade statsbidrag.				
Inkvarteringskostnader	15,581	25	—	—
Hambanebyggnaden	73,000	—	88,581	25
Förskotter mot redovisningsskyldighet.				
Furuhjelm, Elis	582	06	—	—
Ehrström, Otto	119	68	—	—
Qvist, C.	643	03	—	—
Åberg, E.	1,014	16	—	—
Malmberg, Wilh.	1,067	73	—	—
Forsell, Artur	228	25	—	—
Nordström, E.	693	95	4,346	86
Utestående rester.				
Auktionsprovision	1,330	79	—	—
Bouppteckningsprocenter	453	11	—	—
Kollektmedel	252	51	—	—
Ersättning för sjukvård i kommunala sjukhuset	1,169	35	—	—
Arrende för Gammelstadsqvarnen	1,750	—	—	—
Bidrag till underhåll af Ridderhussqvarnen	300	—	—	—
Vattenledningsersättningar för verkställda anslutningar	15,535	44	—	—
1892 års vattenkonsumtionsafgifter	64,125	02	—	—
1892 års Tolags- och trafikafgifter	7,535	32	—	—
Ersättningar för vägaunderhåll i Brunnsparken	681	92	—	—
Diverse rester	111,580	89	204,714	35
Diverse debitorer.				
Förskotterade inqvarteringskostnader	1,415	18	—	—

Förskotter	821	80	—	—
Vattenledningens tullavgifter	1,468	20	—	—
F. J. v. Beckers donationsfond	5,000	—	—	—
Kostnader för fartygsbesigtning i anledning af kolerafarsotens	3,942	25	12,647	43
Utförda arbeten för hvilka anslag beviljats år 1893.				
Kostnader för kolerafarsotens hämmande	68,300	19	—	—
Vattenledning under Malmgatan	7,500	—	—	—
Aflopskanal under Albertsgatan från N:o 10 Båtsmansgatan till Smedsgatan	1,542	17	—	—
Remont af folkskolehuset å Berghäll	1,268	86	—	—
Vattenledningens bevakningsposter å gamla kyrkogården	1,300	—	—	—
Inlösen af gården N:o 22 Alexandersgatan	180,000	—	—	—
Chausséer i Djurgården	1,653	61	261,564	83
Kapitalkonto, stadens konsoliderade gäld	—	—	7,447,274	17
	<i>Samt.</i>		—	—
			10,371,916	27
Passiva.				
Lån af statsverket.				
Lånet för stadens reglering af år 1812	20,704	—	—	—
Lånet för chausséebyggnaden af år 1863	20,550	52	—	—
Lånet för folkskolehuset vid Annegatan	17,379	65	58,634	17
Obligationslån.				
Chausséeobligationslånet af år 1865	110,000	—	—	—
Vattenledningslånet af år 1876	1,422,057	50	—	—
Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882	1,356,582	50	—	—
Obligationslånet af år 1892	4,500,000	—	7,388,640	—
Utelöpande kuponger.				
Till Chausséelånet	779	40	—	—
” Vattenledningslånet	1,912	50	—	—
” Nybyggnads- och regleringslånet	4,725	—	7,416	90
Olyftade anslag.				
Anslag för poliklinik	1,500	—	—	—
Uppförande af simhus i Gräsviken	4,400	—	—	—
Omläggning af salutorget, mellan Sofie- och Katrinegatorna	12,271	46	—	—
Omläggning af körbanan norrom Åbo kasern	6,915	40	—	—
Skepparegatans nyläggning	3,500	—	—	—
Smedsgatans	10,814	90	—	—
Munkholmsgatans	3,900	—	—	—

Provisorisk lossningsbrygga i Sandvikshamnen . . .	721	63	—	—	
Planteringar och strandskoning vid dammarne i Kaisaniemi	2,157	30	—	—	
Planteringar vid Brandverkshuset	324	49	—	—	
Anslag för jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Åbo	40,000	—	—	—	
Tillbyggnader till Magasinskajen	106,806	48	—	—	
Strandgatans planering	6,948	76	—	—	
Badhusgatans expropriationer	21,556	63	—	—	
Lastbro i Brobergs hamnen	1,921	96	—	—	
Anslag åt Helsovårdsnämnden för undersökningar beträffande renhållningsväsendet	2,500	—	—	—	
Ritningar och undersökning af platser för saluhallar	1,339	25	—	—	
Anslag för uppgörande af ny tomtbok	952	—	—	—	
Realskolans hus nybyggnad	177,700	—	—	—	
Skogvaktarebiträden och skogskultur	2,223	20	—	—	
Anslag åt orkesterföreningen	2,900	—	—	—	
” åt svenska teatern	3,000	—	—	—	
” åt finska teatern	800	—	—	—	
” åt arbetareföreningen	500	—	—	—	
Inlösen af Brunnsparken	11,413	74	—	—	
Rådhusets ombyggnad	9,056	94	—	—	
Anslag till vikarie åt underbrandmästaren	100	—	—	—	
” för höjdmätningar	1,500	—	—	—	
” för flyttning af spårvägen å vestra chausséen	4,000	—	—	—	
Kommunala sjukhusets tillbyggnad	1,003	88	442,728	02	
Förskotts inbetalningar.					
Arrenden	1,942	33	—	—	
” från Brunnsparken	1,850	48	—	—	
Bod- och diskhyror	383	75	4,176	56	
Diverse kreditorer.					
Chausséeobligationslånets amorteringsfond	33,690	—	—	—	
Odisponerade lånemedel	2,145,526	54	—	—	
Uttaxerade landtdagskostnader	588	06	—	—	
1892 års oliqviderade räkningar	170,678	40	—	—	
Zilliacus, Allan	300	57	—	—	
Smirnoff, S.	926	26	—	—	
Kivekäs, A. H.	18	32	—	—	
Loo, Edv.	—	39	—	—	
Rosenberg, J. G.	200	—	—	—	
Fattigvårdens förskottskonto	20,351	38	2,372,279	92	
Behållning till år 1893	—	—	98,040	70	
<i>Fmy.</i>		—	—	10,371,916	27

Till Helsingfors stad donerade fonder.

	Balans från år 1891.		Balans till år 1893.		Under redogörelseåret.			
					Influtit		Utbetalt.	
	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>
A) Under Drätselkammarens förvaltning stående fonder.								
<i>1. Till förmån för fattigvården donerade fonder.</i>								
J. Sederholms arfvingars fond	2,057	14	2,057	14				
N. Heidenstrauchs fond	1,028	57	1,028	57				
C. J. Nordenstams fond	1,142	86	1,142	86				
J. D. Weckströms fond	4,800	—	4,800	—				
Finska Frimurarlogernas fond	8,160	—	8,160	—				
Medborgarekassans fond	4,828	57	4,828	57				
Helsingfors Kyrkofattigkassas fond	2,148	57	2,148	57				
Sveaborgs skole- fattigvårds- och arbetsinrättnings fond	8,022	86	8,022	86				
L. Sederholms fond	571	34	571	43	7,058	—	6,780	—
C. O. af Forselles fond	1,142	86	1,142	86				
J. Mobergs fond	1,708	57	1,708	57				
J. A. Ehrenströms fond	1,142	86	1,142	86				
H. M:t Nikolai I:s fond	22,800	—	22,800	—				
D. D. M. M. Nikolai I:s och hans gemåls fond	9,142	86	9,142	86				
C. C. Schulins fond	2,000	—	2,000	—				
A. Ekholms fond	3,702	85	3,702	85				
K. Nyströms fond	4,000	—	4,000	—				
Å dessa fonder upplupna räntor	2,780	—	3,058	—				
<i>Fmk. 61,180: — 81,458: —</i>								
<i>2. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.</i>								
Nikolai Alexandrowitsch's fond	10,000	—	10,000	—	687	50	625	—
F. Soltikoffs fond	2,500	—	2,500	—				
Å dessa fonder upplupna räntor	625	—	687	50				
<i>Fmk. 13,125: — 13,187: 50.</i>								
<i>3. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.</i>								
Wilh. Elgs fond för en fattigskola	34,200	—	34,200	—	3,481	—	3,310	—
Lancasterskolefonden	9,200	—	9,200	—				
Å dessa fonder upplupna räntor	1,710	—	1,881	—				
<i>Fmk. 45,110: — 45,281: —</i>								
<i>4. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.</i>								
C. G. Hanells fond	5,200	—	5,200	—				

G. C. Brobergs fond	571 44	571 44	}	811 95	811 57
Paul Demidoffs fond	2,765 71	2,765 71			
O. Palmblads fond	1,651 43	1,451 43			
L. Oikelins fond	452 —	452 —			
M. C. Mattheiszens fond	4,000 —	4,000 —			
C. Othmans fond	159 42	159 42			
Å dessa fonder upplupna räntor	811 57	811 95	—	—	—
<i>Fm. 15,411: 57 — 15,411: 95.</i>					
5. <i>Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål.</i>					
Wilh. Elgs fond pour pauvres honteux	10,300 —	10,300 —	}	2,721 41	2,500 24
C. Sierckens fond	2,800 —	2,800 —			
E. M. Lampas fond	10,250 —	10,370 —			
H. C. Gripenbergs fond	11,200 —	11,200 —			
Alexandras understödsfond	4,000 —	4,309 20			
Lovisa Gardbergs fond	1,000 —	1,000 —			
A. F. Siercks fond	7,000 —	7,000 —			
Å dessa fonder upplupna räntor	2,785 04	2,577 01			
<i>Fm. 49,335: 04 49,556: 21.</i>					
6. <i>I. P. Chrogelii barnhusinrättningsfond . . . . .</i>					
	2,300 —	2,300 —		138 26	138 02
Upplupen ränta	138 02	138 46	—	—	—
<i>Fm. 2,438: 02 2,438: 46.</i>					
7. <i>Cronstedts, Gustoffskys och Nybergs fond . . . . .</i>					
	2,900 —	2,900 —		165 45	—
Upplupen ränta	163 17	328 62	—	—	—
<i>Fm. 3,063: 17 3,228: 62.</i>					
8. <i>Hedvig Arnells fond . . . . .</i>					
	18,300 —	18,300 —		1,011 16	920 37
Upplupen ränta	920 37	1,011 16	—	—	—
<i>Fm. 19,220: 37 — 19,311: 16.</i>					
9. <i>Fonder donerade till en asyl för vanartade barn.</i>					
H. C. Gripenbergs fond	2,500 —	2,500 —	}	4,196 61	1,600 —
Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond	72,500 —	72,500 —			
Upplupna räntor	2,762 68	5,359 29			
<i>Fm. 77,762: 68 — 80,359: 29.</i>					

10. <i>Alexander II:s stipendiefond för folkskolorna . . . . .</i>	28,000 —	28,000 —	1,607 93	—	—
Upplupen ränta	1,945 97	3,553 90	—	—	—
<i>Fm: 29,945: 97 — 31,553: 90.</i>					
11. <i>Klara Wilhelmina Törmäläs fond . . . . .</i>	32,115 51	33,857 72	1,742 21	—	—
12. <i>Fonden för dygdigt tjänstefolks belönande.</i>					
Upplupen ränta	10,100 —	10,100 —	555 80	550 —	
<i>Fm: 10,108: 07 — 10,113: 87.</i>	8 07	13 87	—	—	—
13. <i>Realskolans stipendiefonder . . . . .</i>	4,300 —	4,300 —	237 20	217 78	
Upplupna räntor	217 78	237 20	—	—	—
<i>Fm: 4,517: 78 4,537: 20.</i>					
14. <i>Anna Sara Arosins testamentsfond . . . . .</i>	64,950 —	64,950 —	3,568 92	3,036 —	
Upplupen ränta	2,085 29	2,618 01	—	—	—
<i>Fm: 67,035: 29 — 67,568: 01.</i>					
15. <i>J. A. J. Pippingskjölds fond . . . . .</i>	20,000 —	20,000 —	1,059 98	936 89	
Upplupen ränta	936 89	1,059 98	—	—	—
<i>Fm: 20,936: 89 — 21,059: 98.</i>					
16. <i>Axel Fredrik Laurells stipendiefond . . . . .</i>	3,088 86	3,088 86	115 —	125 —	
Upplupen ränta	125 34	115 34	—	—	—
<i>Fm: 3,214: 20 — 3,204: 20.</i>					
17. <i>K. Rosengrens fond . . . . .</i>	10,498 58	11,065 25	566 67	—	—
18. <i>Helsingfors söndagsskolas fond . . . . .</i>	18,250 —	18,250 —	1,014 29	876 96	
Upplupen ränta	876 96	1,014 29	—	—	—
<i>Fm: 19,126: 96 — 19,264: 29.</i>					
19. <i>Alexandra Kiseleffs fond . . . . .</i>	10,000 —	10,000 —	550 —	432 33	
Upplupen ränta	432 33	550 —	—	—	—
<i>Fm: 10,432: 33 — 10,550: —.</i>					
20. <i>Maria Charlotta Olanders fond . . . . .</i>	60,681 14	63,683 34	3,002 20	—	—
21. <i>Julie Thiléns fond . . . . .</i>	237,984 16	231,577 82	11,765 53	18,171 86	

22. E. I. Silvius' donationsfond	88,357 25	87,000 —	5,252 06	1,200 —
Upplupen ränta	— —	5,409 31	— —	— —
<i>Samf. 88,357: 21 92,409: 31.</i>				
23. F. J. von Beckers fond	— —	71,345 20	2,144 92	2,138 43
Upplupen ränta	— —	6 49	— —	— —
<i>Samf. — — 71,351: 69.</i>				
24. Adolf Holmgrens donationsfond	— —	20,000 —	1,300 73	— —
Upplupen ränta	— —	1,300 73	— —	— —
<i>Samf. — — 21,300: 73.</i>				
25. Understödsfonden för polisers enkor och barn	— —	77,469 67	13,025 06	2,690 —
B) Under Folkskoldirektionens förvaltning stående fonder.				
Aurore Karamzins hemgiftsfond	53,799 88	58,988 38	6,368 68	1,180 18
Hemgiftsbrefsfonden	29,714 29	28,714 29	2,000 —	3,000 —
J. H. Lindroos beklädnadsfond	18,678 75	19,646 43	2,108 88	1,141 20
J. E. Ollonqvists beklädnadsfond	10,972 58	11,540 96	1,236 68	670 30
Mindre handelsborgaresocietetens beklädnadsfond	4,292 44	4,514 55	484 05	261 94
Helsingfors sparbanks stipendiifond	5,919 49	6,226 09	306 60	— —
Helsingfors utskänkningsaktiebolags stipendiifond	14,826 49	15,593 27	766 78	— —
Tidningskolportörernas julklapps- fond	232 73	428 82	196 09	— —
Förfallna räntor å hemgiftsbelopp <i>Samf. 139,221: 82 — 146,475: 11.</i>	785 17	822 32	37 15	— —
C) Under Fattigvårdsstyrelsens förvaltning stående fonder.				
Maria Bergmans testamentsfond	10,000 —	10,000 —	500 —	500 —
Upplupen ränta	194 44	194 44	— —	— —
Helena Kristina Åkermans fond	8,113 34	8,510 20	396 86	— —
<i>Samf. 18,307: 78 — 18,704: 64.</i>				
<i>Samf.</i>	1,059,129 58	1,245,978 93	82,183 61	53,814 07
Sammandrag:				
Drätselkammarens fonder: kapital upplupna räntor	882,275 50 19,324 48	1,049,067 07 31,732 11	— — — —	— — — —
Folkskoldirektionens fonder: kapital och räntor	139,221 82	146,475 11	— —	— —
Fattigvårdsstyrels. fonder: kapital upplupen ränta	18,113 34 194 44	18,510 20 194 44	— — — —	— — — —
Summa Samf.	1,059,129 58	1,245,978 93	— —	— —

Drätselkontorets räkenskaper hafva under redogörelseåret handhafsats med sedvanlig omsorg och skicklighet, likaså hafva de redovisningar, som af öfrige, stadsstyrelsen underlydande myndigheter för året afgifvits, befunnits upprättade med nödig noggrannhet. Endast med afseende å bokföringen af de till staden donerade, under Folkskoldirektionens förvaltning stående fonder se sig revisorerne föranlåtna att framhålla önskvärdheten af en mera ordnad och öfverskådlig uppställning af räkenskaperna. Genom sammansläende af sagda fonders tillgångar har nemligen otydlighet uppstått rörande hvarje fonds tillväxt under redogörelseåret, hvarjemte och då bokföringen icke särskiljer fondernas kapital och upplupna räntor, det i desamma förefintliga, för året disponibla beloppet icke med erforderlig tydlighet framgår. För aflägsnande af dessa oegentligheter tillåta sig revisorerne föreslå, det bokföringen af meranämnda fonder måtte för framtiden uppläggas och föras i enlighet med det för stadens öfrige donationsfonder öfliga systemet.

Förutom granskningen af stadens räkenskaper hafva revisorerne, på grund af Stadsfullmäktiges dem meddelade uppdrag, jemväl verkställt inventering af stadens lösa egendom. Denna inventering har sjelffallet i anseende till den korta tid af endast två månader, inom hvilken revisionen bordt slutföras, samt jemväl med afseende å revisorerernas fåtal, ej kunnat försiggå med nödig och önskvärd noggrannhet. Synnerligast beträffande inventeringen af löseghenden i stadens fattig- och materialgårdar hafva revisorerne, hvilka, valde uteslutande bland tjänstemän, sålunda kunnat egna endast eftermiddagarna åt detta arbete, funnit en detaljinventering på kort tid utförbar. Revisorerne hafva af sådan anledning nödgats inskränka inventeringen till att endast konstatera förefintligheten af stadens mobilier och annan värdefullare löseghend; och är det med afseende å den omvårdnad, som egnats sagda egendom, revisorerne jemväl ett nöje att här vitsorda det utmärkta, ställvis mönstergilla skick, hvori densamma befunnit sig.

Att stadens drätsel enligt vår uppfattning blifvit under redogörelseåret med omtanke och sakkännedom förvaltad, få vi slutligen härmed erkänna. Helsingfors den 29 April 1893.

Emil W. Stråhlman.

Lennart Nyberg.

E. Björling.

Ö. G. Westling.

Fr. G. Lindequist.

O. Th. Widerholm.

INSPEKTOR

för

HELSINGFORS STADS

FOLKSKOLOR.

H:fors, den 13 maj 1893.

N:o

Till Magistraten i Helsingfors.

Med anledning af de anmärkningar, revisorerne gjort mot bokföringen för sislidiet år af de till stadens folkskolor donerade, under folkskoldirektionens förvaltning stående fonderna, och Magistratens i följd därpå till folkskoldirektionen aflåtna skrivelse för den 29 sistlidne april har undertecknad, som förvaltad berörda fonder och för dem aflämnat redovisning, äran anföra, att, då fullständig uppgift öfver fondernas inkomster och utgifter meddelats och de skilda fondernas belopp såväl vid årets ingång som vid dess utgång angifvits, hvaraf medels enkel subtraktion fondernas tillväxt under året framgår, någon oegentlighet i redovisningen icke borde anses vara begägen; men att dock för innevarande år räkenskaperna komma att föras med önskad vidlyftighet. Helsingfors, som ofvan.

Viktor Öhberg.

Berättelse om förvaltningen under år 1892 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsarliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876 rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1892, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 1 November utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 16,600:

Litt. A. á 1,000 mark: N:ris 200, 220, 238, 252, 317 och 360. = 6. st.

Litt. B. á 500 mark: N:ris 68, 96, 104, 400, 501, 844, 845, 934, 1019, 1072, 1076, 1166, 1199, 1212, 1302 och 1419 = 16. st.

Litt. C. á 200 mark: N:ris 198, 232, 266, 324, 542, 623, 716, 815, 887, 1008, 1015, 1165 och 1181 = 13. st.

Stadens ansvarssumma för *utelöpande obligationer* utgjorde ultimo December 1891 . . . . . Fmk 1,436,897: 50.

År 1892 inlöstes:		
utlottade obligationer till ett belopp af . . .	Fmk	14,600:—
med afdrag för saknade kuponger	„	147: 50.
	Fmk	14,452: 50.
och kuponger till förfallna obligationer för . . .	„	387: 50.
	Fmk	14,840: 50.
Ansvarssumma för utelöpande obligationer ultimo December 1892	Fmk	1,422,057: 50.
Af <i>förfallna kuponger</i> funnos ultimo December 1891 utelöpande sammanräknadt	Fmk	3,262: 50.
År 1892 till inlösen förfallna kuponger	„	71,172: 50.
Under året inlöstes kuponger för	„	74,435:—
		72,522: 50.
Utelöpande förfallna kuponger ultimo December 1892	Fmk	1,912: 50.

Samtliga till länet hörande, under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka, förseglade och försedda med påteckning om innehället, öfverlämnades till Drätselkammaren att förvaras. Helsingfors, den 29 April 1893.

Emil W. Stråhlman.	E. Björling.	Fr. G. Lindequist.
Lennart Nyberg.	Ö. G. Westling.	O. Th. Widerholm.

Berättelse om förvaltningen under år 1892 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejserliga Senatens resolution af den 4 Augusti 1892 rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}\%$ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1892, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 1 November utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 34,500:

Litt. A. á 3,000 mark: N:ris 8, 57 och 112 = 3 st.

Litt. B. á 1,000 mark: N:ris 25, 39, 63, 114, 127, 128, 188, 258, 406, 454, 574, 576, 597, 624, 679 och 688 = 16 st.

Litt. C. á 500 mark: N:ris 46, 54, 110, 168, 239, 265, 338, 371, 376, 405, 448, 494, 495, 501, 508, 522, 526, 605 och 725 = 19 st.

Stadens ansvarssumma för *utelöpande obligationer* utgjorde ultimo December 1891 . . . . . Fmk 1,392,981: 25.

År 1892 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af . . . . . Fmk 36,500:—

med afdrag för saknade kuponger	Fmk	663: 75.	
	Fmk	35,836: 25.	
och kuponger till förfallna obligationer för	„	562: 50.	Fmk 36,398: 75.
Ansvarssumma för utelöpande obligationer ultimo December 1892	Fmk	1,356,582: 50.	
Af <i>förfallna kuponger</i> funnos ultimo December 1891 utelöpande sammanräknadt	Fmk	3,127: 50.	
År 1892 till inlösen förfallna kuponger	„	61,312: 50.	„ 64,440: —
Under året inlöstes kuponger för	„		59,715: —
Utelöpande förfallna kuponger ultimo December 1892	Fmk	4,725: —	

Samtliga till lånet hörande, under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka, förseglade och försedda med påteckning om innehållet, öfverlämnades till Drätselkammaren att förvaras. Helsingfors, den 29 April 1893.

Emil W. Stråhlman.
Lennart Nyberg.

E. Björling.
Ö. G. Westling.

Fr. G. Lindequist.
O. Th. Widerholm.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 Maj 1893.

N:o 110

*Handlingar i fråga om disponenten C. H. Norrmans
anhållan om restitution af honom påförda broavgifter.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hos Drätselkammaren har disponenten herr C. H. Norrman, såsom af här bilagda skrifvelse af den 3 innevarande Maj närmare framgår, på anförda skäl anhållit om restitution af den under åren 1890—92 af honom till staden erlagda broavgift, utgörande 6,202 mark 56 penni, och har Drätselkammaren med anledning häraf på anmodan fått af Hamnkotoret emottaga här likaledes närslutna skriftliga uttalande af den 24 i samma månad, hvori den af herr Norrman framställda anhållan om restitution och af honom härför anförda skäl på det bestämdaste motsägas.

Enär den omständighet, att enahanda afgift under tidigare år icke blifvit herr Norrman påförd, ej berättigar till någon eftergift men väl utjemnar det betungande som möjligen kan anses ligga uti en så dryg afgifts erläggande som den ifrågavarande, har Drätselkammaren, som i hufvudsak förenar sig uti Hamnkotorets uttalande i saken, för sin del beslutit, att afslå sökandens anhållan om restitution af ifrågavarande belopp.

Då herr Norrman emellertid anført skäl, som äfven af Hamnkotoret biligats, för en förändring af gällande taxas föreskrifter i öfverklagadt afseende, har Drätselkammaren för vinnande af nödig utredning och eventuellt uppgörande af förslag till ändringar i den fastställda taxan hvarefter broavgifterna uppbäras, nedsett ett utskott, hvars afgifvande yttrande Kammaren, efter det Kammaren handlagt detsamma, skall underställa Stadsfullmäktiges pröfning.

Om denna disponenten C. H. Norrmans hos Drätselkammaren gjorda framställning har Kammaren ansett sig böra underrätta Stadsfullmäktige likasom ock om de af Kammaren med anledning häraf fattade beslut och vidtagna åtgärder för vinnande af Stadsfullmäktiges godkännande af desamma.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den 24 Maj 1893.

N:o 43.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordradt yttrande, rörande Herr C. H. Norrmans ansökan om restitution af *Fmy.* 6,202:56 utgörande broavgifter för, af Herr Norrman under de senaste tre åren till denna stads hamnar inbogseradt och härstädes upplossadt trädvirke, får, med återställande af remisshandlingarne, värdsammast jag anföra följande:

På räkningen af den 31 December 1892 förekommer en misskrifning deruti, att talet 2400 placerats på oriktig rad d. v. s. midt emot rubriken „Hamnavgift“ i stället för på raden nedanför, vis á vis rubriken „Broavgift“; häraf har Herr Norrman tagit sig anledning polemisera emot Hamnavgift, ehuru han mycket väl vet, att någon sådan icke ifrågakommer för stockflottor;

Trafiktaxan stadgar intet derom, att varor, hvilka beläggas med „Broavgift“, härstädes skola konsumeras, endast: att de böra vara „icke tullkammare behandling underkastade“; herr Norrman har icke kunnat påvisa, att hans stockflottor vid inkommande behöfva underkastas „tullkammare behandling“. Befälhafvaren å ångbåten, som inbogserar flottorna, är, enl. § 4 i Hamnordningen, skyldig verkställa anmälan om sitt fartyg och dess last d. v. s. de flottor den bogserat och ansvarar enl. trafiktaxan med farkosten för erläggande af broavgift för denna last. Att resp. bogserbåtar icke gjorts ansvariga för avgifternas riktiga erläggande, beror dock derpå, att de höra hemma i staden och på grund af öfverenskommelse med resp. redare tillåtits vid seglationens slut på en gång afbördas sig den efter tid beräknade hamnavgiften, under det samtliga trävaru importörer, med undantag af Herr Norrman, jemväl enligt öfverenskommelse vid seglationens slut sjelfva erlagt de varorna påförda broavgifter. Härvid bör ihågkommas: att broavgiften ingalunda är en ersättning till staden för begagnande af dess kajer eller broar, utan fastmer en skatt, som staden äger rätt pålägga vissa uppgifna varor, hvilket allt tydligt framgår af stadgandet i punkten III uti gällande trafiktaxa, som lyder: „Broavgift erlägges vid lossning inom stadens hamnområde af icke tullkammare behandling underkastade inkommande varor af nedannämnda slag, ehvad därvid stadens kajer och broar begagnas eller ej eller varorna köras eller forslas; och utgöres denna avgift o. s. v.“

Herr Norrman anför att stockarne icke lossats; huru hafva de då kommit

i land? — först och främst har flottan lösts ifrån bogserbåten genom losskastande af bogsertåget, derpå har hvarje enskild stock lösts ifrån sitt fäste i flottan och slutligen har den lösts eller lossats ifrån vattnet och tagits på land. På sådant sätt forslas all stock till staden, på samma sätt iland lossas äfven all stock, men ingen annan än Herr Norrman har häruti funnit en anledning, att undandraga sig erläggandet af den i taxan bestämda afgiften;

Herr Norrman har funnit ett „ytterligare kriterium på otillämpligheten af taxans bestämningar“ deri, att Hamnkotoret nödgas lita på resp. sågägares och ångbåtsbefälhafvares uppgifter om antalet af den inbogserade stocken; med anledning häraf anser jag böra fästa uppmärksamheten vid stadgandet uti 3 mom. af 14 paragrafen i gällande hamnordning, hvilket med böter och dubbla afgifter såsom straff belägger försök att oredligen förfara vid anmälan om medförd last. — Ett annat sågverk i denna stad har dessutom verkställt sin anmälan sålunda, att detsamma med ledning af sin sågjournal inlemnade sina uppgifter och derutöfver förklarade, att denna journal, ifall så önskas, underställes Hamnkotorets granskning;

Efter upprepade öfverläggningar mellan mig och dåvarande Drätselkammarens Ordförande påfördes Herr Norrman ändtligen för tre år sedan broavgifter för sin stock, sedan han, stödjande sig på sitt arrendekontrakt, altsedan sågens anläggning för hvarje år undgått denna beskattning, och har denna afgift, på sätt framgår af Herr Norrmans inlaga bifogade räkningar, äfven under detta år till Hamnkotoret inbetalats. Då emellertid herr Norrman sålunda, genom att under så många år gå fri hvarje broavgift, ingalunda öfverhöfvan beskattats, får vördsamast jag anhålla, att någon restitution å de erlagda afgifterna icke måtte ifrågakomma, isynnerhet som något tvifvel om det lagliga berättigandet af dessa avgifters uppbärande icke borde kunna förefinnas.

Då Herr Norrman likväl, såväl vid personligt samtal med mig, som ock uti sin nu gjorda ansökan, anfört äfven vägande skäl emot lämpligheten af gällande stadganden om broavgift, vågar vördsamast hos kammaren jag föreslå:

att på samma gång Herr Norrmans ansökan om restitution af de redan erlagda afgifterne för denna gång lemnas utan afseende, Kammaren ville vidtaga åtgärd derhän, att ett lämpligare debiterings-sätt och en billigare broavgift än den nu gällande blefve åvägabragt för sådana trävaror, hvilka hit inhämtas att förädlas vid och åter ut-skeppas af sågverken samt för sådana, hvilka från grannorterna hit-hämtas endast för omlastning till utrikes gående fartyg.

Å tjenstens vägnar:

Oscar Wilh. Andstén.
Helsingfors stads hamnkapten.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Efter det jag i tio års tid till den af mig disponerade Nätholms ångsåg i Gammelstadsviken frambefordrat stockflottor genom Helsingfors stads hamnområde, utan att erläggande af vare sig hamn- eller broafgifter till staden ifrågakommit för det sålunda framforslade trävirket, blef jag genom en af Hamnkontoret den 9 Dec. 1890 utfärdad räkning kräfd för *broafgift* *Smk* 1,865:26 p:ni debiterad för 93,263 st. stock, som genom ångaren „Kjell“, kapten A. Dreilick inbogserats till nämnde såg under loppet af år 1890. Enär broafgift enligt gällande Taxa af den 10 April 1888 skall erläggas endast för med „farkost“ anlända varor, som „lossas“ inom stadens hamnområde för att der konsumeras, men den stock, som gjorts till föremål för ifrågakomne debitering, icke inkommit i farkost, utan sammanfogad till flotta, icke lossats, utan från vattnet direkt ingått i sågrännan, samt icke införts för stadsinnevånarenes behof, utan för att efter undergången förädling exporteras till utlandet, ansåg jag debiteringen vara obefogad, hvarför jag vägrade att erlägga afgiften.

Då till följd häraf utmätning skedde för debetsedelns innehåll, öfverklagade jag utmätningen, som jemväl upphäfdes af Rådstufvurätten och Hofrätten, men af Kejsrerliga Senaten genom utslag af den 15 Nov. 1892 förklarades ståndande, dock med mig lemnad öppen rätt att i den ordning slutmomentet i Taxan utvisar ansöka om restitution af afgiften, hvilken förty af mig erlades till t. f. Stadsfogden K. V. Engberg den 11 Januari 1893. Derefter har jag den 24 Februari 1893 nödgats till Hamnkontoret gälda beloppet af två andra debetsedlar: en af den 30 Dec. 1891 å *broafgift* 1937 mark 30 p:ni för 95,414 st. stock och 2902 st. props, inbogserade under år 1891, samt den andra å *hamnafgift* 2,400 mark för 120,000 st. stock, inbogserade under år 1892. Qvittenserna öfver dessa betalningar närslutas.

På anförda skäl anser jag fortfarande, att debiteringen af vare sig bro- eller hamnafgift för trävirke, framforsladt i flottor samt afsedt för förädling och utskeppning, icke är grundad på en riktig uppfattning af bestämmingarna i Taxan, till följd hvaraf jag härmed får hos Drätselkammaren anhålla om restitution af ofvanberörda, i grund af debetsedlarne hos mig uttagna belopp. Bestämmingar, som afse pålagors uttagande, böra tolkas noga efter ordalydelsen, och få icke i tolkningsväg extenderas. Enligt bestämmingen i taxan skall *broafgift* erläggas

vid *lossning* af varor; men de ifrågakomna stockarna hafva icke lossats. Enligt bestämningen i taxan ansvarar „*farkost*“ för erläggande af broafgift för dess „*last*“; men dessa stockar ha icke varit inlastade i någon farkost. Ännu mindre äro föreskrifterna om *hamnafgifts* erläggande tillämpliga på stockflottor.

Men det är icke allenast i taxans ordalydelse man fåfångt söker stöd för de öfverklagade debiteringarne. Ännu mindre öfverensstämma desamma med den förnuftiga mening, som måste anses ligga till grund för ifrågavarande beskattningssätt. Granskar man förteckningen öfver de varor, för hvilka broafgift utgår, så finner man att pålagan är afsedd att drabba sådana artiklar, som förbrukas inom staden. Den är till syftet en skatt på den lokala förbrukningen, icke på den industriella verksamheten och exporthandeln. Det ligger också för öppen dag, att det vore stridande mot stadens välförstådda intresse att belasta de varor, som exporteras från Helsingfors med dryga kostnader, emedan detta skulle drifva bort förädlingsindustrin och exporthandeln ifrån staden, som härigenom skulle blifva i betydlig mån lidande, enär exporten tillför staden inkomster till mycket stora belopp, icke allenast i direkt trafikafgift, utan äfven genom hamn- och barlastafgifter af de fartyg, som skola afhämta varorna.

Den i två af de öfverklagade debetsedlarne påförda broafgiften efter 2 penni pr sågstock utgör en lika dryg afgift som sågningsafgiften, om hvars upphäfvande landets trävaruhandlande upprepadt petitionerat. Sägverk inom Helsingfors stads område varda derigenom ställda i ett ogynsammare läge än andra sågverk i landet, hvilket är så mycket mera oförtjent, som redan ett enda af stadens sågverk nu årligen lastar fartyg under sammanlagd drägtighet af minst 10,000 tons, för hvilka staden skördar inkomster i direkta afgifter samt en mängd indirekta förmåner förmedelst den ökade rörelse, som tillskyndas stadens skeppshandlare, mäklare, bagare, slagtare m. fl. Förglömmas bör icke heller att denna trävaruexport ökar stadens inkomst af trafikafgiften med flere tusen mark om året.

Betungandet af de på stadens område anlagda sågar med de öfverklagade afgifterna är så mycket mera oförnuftigt som staden icke är i tillfälle att uppbära någon motsvarande afgift för stockflottor, hvilka bogseras genom stadens hamnområde till sågverk, belägna utom detsamma. De bro- och hamnafgifter, med hvilka man vill betunga stockflottor, destinerade till stadens sågverk, komma således att verka såsom en premie för förläggandet af förädlingsverksamheten utom stadens område. Ännu svårare ställa sig dessa afgifter vid export af s. k. rundvirke för hvilket afgiften kan uppgå till 10 % af dess värde vid afskeppningen, äfvensom för sådant virke som förädlas till stäf, af hvars värde afgiften kan uppgå till 30 %. Tänka vi oss t. ex. att en exportör till följd af farhåga för att drabbas af dessa afgifter, beslutar sig att beordra fartyg med ett lastrum motsvarande 3,000 tons att intaga det rundvirke, han har att aflasta, i en till Helsingfors närbelägen landthamn, i stället för att beordra den till Helsingfors, så kommer Helsingfors stad derigenom att lida rätt afsevärda förluster på hamnafgifter m. m.

Såsom ett ytterligare kriterium på otillämpligheten af taxans bestämmingar rörande bro- och hamnafgifter i fråga om stockflottor, må ännu tilläggas, att, då ingen lossning sker, hamnkontoret icke äger någon hållbar grund för debiteringen, enär kontoret icke annorlunda kan få utrönt det antal stock, för hvilket debitering bör ske, än genom förfrågningar hos sågegaren eller bogserångarens befälhafvare, på hvilkas uppgifter hamnkontoret i brist på annan utredning är nödsakad att lita.

På grund af det anförda anhåller jag att de enligt bifogade trenne debetsedlar hos mig uttagna bro- och hamnafgifter må varda till mig restituerade med inalles 6202 mark 56 p:ni samt att Drätselkontoret må varda förständigadt att framdeles icke debitera vare sig bro- eller hamnafgifter för stockflottor eller dermed jämförligt, sjöledes inbogseradt trävirke. Jag tillförser mig så mycket hellre bifall till denna anhållan, som det enligt sista momentet af taxan ankommer å Stadsfullmäktige att bevilja nedsättning i dessa afgifter, samt det sålunda står i Stadsfullmäktiges skön att, jemväl för det fall att de skulle anse, det taxans ordalydelse kunnat gifva hamnkontoret anledning till den öfverklagade debiteringen, bevilja restitutionen och förordna om ett annat förfaringssätt för framtiden, med hänsyn till de af mig ofvanföre framhållna skäl, hvilka, enligt min uppfattning, oemotsägligt ådagalägga olämpligheten af att betunga sågindustrin med denna pålaga.

Helsingfors den 3 Maj 1893.

C. H. Norrman.

Handlingar i fråga om upplåtande af mark för en till betjemande af liktransport afsedd jernvägsstation invid villan Arkadia.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 18 maj 1893.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 111.

Uti remiss af den 16 innevarande Maj har Stadsfullmäktiges Beredningsutskott i och för afgifvande af utlåtande till Drätselkammaren öfversänt en på Helsingfors svensk-finska evangeliskt lutherska församlings vägnar till Stadsfullmäktige ingifven ansökningsskrift af den 10 i samma månad, hvari anhålles, att ett område af villan Arkadia, å en bifogad karta betecknad med röd färg, måtte kostnadsfritt upplåtas till en jernvägsstation, afsedd att betjena liktransport till församlingens nya begravningsplats i Malmby af Helsing socken, samt att tillträde till platsen finge ske så snart det nu gällande arrendeaftalet om villaområdet med år 1900 utgår eller ock derförinnan, om öfverenskommelse med arrendeinnehafvaren kan träffas angående ifrågavarande marks tidigare afträdande från hans sida. Såsom skäl för denna anhållan anföres, att af statsjernvägarne område plats för ändamålet icke upplåtes och ej heller den plats, som Jernvägsstyrelsen ansett böra till likstation användas inom vestra delen af Kaisaniemi park, torde kunna härtill erhållas; att sedan äfven grekiskt-ryska trosbekännare önskat erhålla plats å förenämnda begravningsplats samtliga stadskommunens medlemmar komma att hafva nytta af ifrågavarande områdes å villan Arkadia upplåtande till likstation, samt att om ock platsen för sagda station erhålles gratis, dryga kostnader dock drabba församlingen för den nya begravningsplatsen.

På af församlingen framställda skäl och särskildt emedan anläggningen, enligt uppgift, komme att blifva till gagn för Helsingfors hela kommun, har Drätselkammaren ansett sig böra tillstyrka bifall till den sålunda framställda anhållan under förutsättning, att församlingen utverkar Jernvägsstyrelsens godkännande af likstationens förläggande till ifrågavarande plats, men då en del af det med röd färg å kartan angifna området, enligt de förslag till stadsplan, hvilka af Byggnadskontoret utarbetats, komme att upptagas af gator, hvilkas läge och riktning betingas af hamnbanans och chausséutvidgningens sträckning, samt dessa gatuandelar enligt föreliggande, likaledes af Byggnadskontoret uppgjorda förslag

till likstationens anordnande, icke äro behöfliga för stationen, torde den mark som staden komme att för ändamålet afstå icke behöfva sträcka sig längre än till den med *A.B.* betecknade, å kartan genom Drätselkammarens försorg indragna linie. Emedan denna plats likväl ännu icke är i stadsplanen intagen kan tillsvidare endast besittningsrätt till densamma tilläggas församlingen, men torde kunna tillförsäkras äfven eganderätt sedan nu antydda förhållande inträdt, om ock med förbehåll att området till staden återgår ifall likstation ej komme att här uppehållas.

Återställande hithörande handlingar och tvenne kartor tillåter sig Drätselkammaren derföre hos Stadsfullmäktige vördsamt föreslå

*att åt Helsingfors svensk-finska evangeliskt luterska församling mark för likstation afgiftsfritt upplåtes på villan Arkadia å den plats som å vidfogade karta betecknas med röd färg och är belägen mellan hamnbanan, Vestra chauseen och en gata betecknad med **AB**, på arrende från år 1900 eller tidigare ifall församlingen derom träffar aftal med nuvarande arrendator af förenämnda villa samt med eganderätt ifall området blefve i stadsplan intaget, men med förbehåll att platsen till staden återgår ifall en jernvägsstation för liktransport icke vidare här uppehålles.*

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Undertecknade, som af Helsingfors svensk-finska evangeliskt luterska församling utsetts att bereda frågan om liktransport till församlingens nya begravningsplats i Malm by af Helsing socken, få härmed hos Herrar Stadsfullmäktige ödmjukast anhålla, att det å bilagda karta med rödt betecknade området af villan Arkadia blefve kostnadsfritt upplåtet till en jernvägsstation afsedd för sagda transport, såsnart det nu gällande arrendeaftalet om villaområdet med år 1900 utgår, eller ock därförinnan, om öfverenskommelse med arrendeinnehafvaren kan träffas angående ifrågavarande marks tidigare afträdande från hans sida.

Såsom skäl för denna anhållan få vi ödmjukast anföra:

1:o att Järnvägsstyrelsen uti till kejsarliga senaten afgifven förklaring i ärendet framhållit att någon del af järnvägens nuvarande område icke kan för ändamålet disponeras.

2:o att den plats Järnvägsstyrelsen ansett böra till likstation användas eller en å jämväl närslutna karta upptagen del af Kajsaniemi park icke torde kunna ifrågakomma, emedan kejsarliga senaten i skrifvelse af den 7 oktober 1880 förklarar det någon del af sagda park icke vidare finge med järnvägens område införlifvas;

3:o att sedan äfven grekisk-ryske trosbekännare önskat för sig erhålla en del af den inköpta marken i Malm by till ny begravningsplats, stadskommunens samtliga medlemmar komme att hafva nytta af ifrågavarande områdes af villan Arkadia upplåtande till likstation; samt

4:o att, om också platsen för likstationen i Helsingfors erhålles kostnadsfritt, dryga kostnader för den nya begravningsplatsen likväl komme att drabba församlingen.

Tvänne kostnadsförslag för de föreslagna stationerna biläggas i styrkta afskrifter.

Helsingfors, den 10 maj 1893.

Viktor Öhberg.

P. A. Rönnbäck.
Birg. Tallberg.

H. J. Stigell.

Arvid Nyberg.

Kostnadsförslag.

till anläggning af en station inom Allmänna promenaden invid järnvägsstationen i Helsingfors för expedierande af liktåg till den vid Helsingemalm projekterade begravningsplatsen.

	Kvantiteter.	Enhetspris.		Detalj kostnad.		Summa kostnad.	
		<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>
Litt. A. Allmänna kostnader.							
1	Utstakning, afvägning, detaljritningar, arbetsledning m. m. förslagsvis . . .	—	—	—	—	1,800	—
Litt. B. Expropriation.							
Inlösen af mark från allmänna promenaden. För stationens anläggning erfordras ett område af 5,420 m ² . Ehuru det är alldeles oberäkneligt hvilket pris af staden skall åsättas marken torde efter föregående tecken 25 mk per m ² vara det minsta som kan antagas sannolikt motsvarande Fmk 135,500:—.							
2	Förrättningskostnader för afskiljandet af marken, förslagsvis.	—	—	—	—	300	—
Litt. C. Terrassering.							
3	Jordgräfning i grusjord . . . . . m ³	1,500	1: 25	1,875	—		
4	Bärgsprängning, inclusive diken, jemte stenarnes bortskaffande . . . . . m ³	2,230	7: —	15,610	—		
5	Diverse planerings arbeten, stödmurar etc., förslagsvis	—	—	4,515	—	22,000	—
Litt. E. Öfverbyggnaden.							
6	Ballastgrus . . . . . m ³	1,300	1: 20	1,560	—		
7	Sleepers . . . . . sty.	652	1: 50	978	—		
8	Stålrailer med tillbehör till 0,520 km spår å 67,2 ton per km. . . . . ton	349	160: —	5,584	—		
9	Utläggning, stoppning och justering af spåret, ... km	0,520	1,200: —	624	—		
10	Spårvevlingar, material och arbetskostnad . . . . . st.	3	850: —	2,550	—	11,296	—
Litt. F. Hägnader.							
11	Stakett emot området mot parken, str. met.	325	6: —	1,950	—	1,950	—
Transport		—	—	—	—	37,346	—

		Transport		—	—	37,346
	Litt. G. Husbyggnader.					
12	En person-plattform . . . str. meter	60	30: —	1,800		
13	En väntnings paviljong, 200 m ² å 70 mark per m ²	—	—	14,000		
14	En likkällare	—	—	4,000		19,800
	Litt. H. Diverse.					
15	Materialtransporter, instrumentalier och oförutsedda utgifter, ungefär 5 % .	—	—	—		2,854
		Transport		—	—	60,000

Helsingfors i April 1890.

E. Wasastjerna.

Kostnadsförslag till Likstation för Helsingfors stad.

Kvanti- teter.	Arbetets beskaffenhet.	Pris i Finska Mark.			
		Detalj.		Summa.	
9,500	m ³ jordskärning å	1 50	14,250	—	
2,100	” bäringsprängning å	5	10,500	—	
2	sty. infallsbrunnar å	300	600	—	
60	l. m 9" glaserade lerrör å	5	300	—	
50	” träbarrier å	4	200	—	
40	” kantsten, nyläggn. å	7	280	—	
85	m ² nyläggning med I:ma nubbsten å .	10 50	892 50	—	
70	” d:o med II:da d:o å .	5 65	395 50	—	
300	m ³ ballastgrus å	2 50	750	—	
1	sty. enkel vaxel	—	900	—	
120	l. m. spår (statsjernväg. 5 typ) compl å	13 25	1,590	—	30,658
	C:a 10 % tillskott häraf för arbetsled- ning, transp. etc.	—	—	—	3,076 36
	Summa Fmk	—	—	—	33,734 36
	Ersättning åt trädgårdsmästaren V. F. Sagulin för 51,11 ar odlad trädgårds- jord, som i och för likstationen må- ste intagas af hans arrenderade an- del å villaområdet Arkadia, med 30,65 Fmk pr ar och år, under 7 års tid, återstående arrendetiden	—	—	—	10,965 64
	Summa Fmk	—	—	—	44,700

Helsingfors stads byggnadskontor.

G. Idström.

t. f.

Framställning angående omreglering af stadsläkaretjensten m. m.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 30 Maj 1893.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 55.

Med anledning af att innehafvaren af stadsläkaretjensten i slutet af förlidne år till vederbörlig ort inlemnad ansökan om afsked och då den tid af tre år, för hvilken stadsfullmäktige den 3 december 1889 tillåtit anställandet af en sundhetsinspektör i stadens tjenst, med den 22 mars innevarande år komme att utgå, hafva Stadsfullmäktige i skrifvelse af den 17 sistlidne januari anmodat helsovårdsnämnden att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till sådan omreglering af ifrågavarande tjenstebefattningar, hvartill skäl kunde förefinnas.

De göromål, som enligt nu gällande instruktioner tillhöra stadsläkaren och sundhetsinspektören äro i hufvudsak följande:

1:o) handhafvandet af sjukvården vid kommunala sjukhuset.

2:o) öfvervakandet af stadens sanitära förhållanden i hela deras omfattning, inklusive ledningen af helsopolisen.

3:o) beredningen och föredragningen för helsovårdsnämnden af samtliga stadens sanitetsväsende rörande ärenden samt afgifvandet af utlåtande i förefallande frågor.

4:o) samlandet af statistiskt material och uppgörandet af statistik på helso- och sjukvårdens område äfvensom utarbetande af den årsberättelse helsovårdsmyndigheterna årligen böra afgifva.

5:o) rättsmedicinska besigtningar, liköppningar och andra förrättningar.

Vid öfvervägande af huru ledningen och skötseln af helso- och sjukvården i Helsingfors för framtiden lämpligast borde anordnas har helsovårdsnämnden främst enhälligt förenat sig derom att det under punkt 1 omnämnda sysslandet eller omsorgen om de kommunala sjukhusen och derstädes intagna sjuka bör anförtros åt särskilde läkare och icke, såsom härintill varit fallet, åt stadsläkaren, delvis med biträde af en epidemiläkare. En sådan anordning blir numera oundviklig, sedan staden inom kort erhåller ett kommunalt sjukhus med till en början 80 sängar samt ett epidemisjukhus med 45 sängar.

Hvad sedan vidkommer öfriga ofvan uppräknade göromål äro de för många och omfattande för att kunna af en person omhänderhafvas. En fördelning på

tvänne är nödvändig. Härvid har helsovårdsnämnden utgått från den princip, att ledningen och ansvaret för stadens sanitetsväsende, jemte handhafvandet af en allmän uppsigt öfver stadens alla sanitära inrättningar, häri inberäknadt kommunala sjukhusen, bör koncentreras hos en funktionär. Denne bör ega grundliga insigter i allmän helsovård samt egna så godt som hela sin verksamhet åt stadens tjänst utan att derjemte innehafva annan befattning eller bedrifva medicinsk s. k. huspraktik.

Denna organisation är tillämpad i England och flerstädes i andra länder, såsom i Skandinavien bl. a. i Göteborg, med hvilken stad Helsingfors i afseende på storlek kan i någon mon sammanställas. Betydelsen deraf att en stads, sådan som Helsingfors, sanitära angelägenheter enhetligt ledas af en för sitt kall fullt förberedd person, som åt detta värf egnar sin bästa arbetskraft, torde icke behöfva utförligt utläggas. Endast på sådant sätt kan nödig kontinuitet bevaras och ett verksamt sakkunnigt initiativ påräknas inom stadens sanitetsväsende; endast med denna förutsättning kan den i sin sammansättning vexlande helsovårdsnämndens verksamhet blifva fullt framgångsrik.

Denna funktionär, som helsovårdsnämnden ville kalla förste stadsläkaren, komme sålunda att handhafva de under punkterna 2—4 uppräknade göromål. Honom åläge då största delen af den nuvarande stadsläkarens åligganden (utom sjukvården vid kommunala sjukhuset samt alla rättsmedicinska förrättningar) och ledningen af helsopolisen, som för närvarande är uppdragen åt sundhetsinspektören. Härvid kunde möjligen anmärkas, att förste stadsläkaren genom en sådan arbetsfördelning blefve altför öfverhopad med göromål. Men helsovårdsnämnden tror dock att förste stadsläkaren vid stadens nuvarande omfattning och äfven om densamma i icke ringa mon tillväxer, dock skall medhinna de honom uppdragna åligganden, om, såsom helsovårdsnämnden tänkt sig, en del syner och förrättningar, som hittills, under det helsopolisen vunnit sin första organisation och öfning, verkställts af sundhetsinspektören, öfverlemnas åt en äldre helsopolis eller kommissarie. (Denna reform skulle öka staten för helsopolisen med omkring ettusen (1,000) mark årligen.) — Härför kan äfven åberopas Göteborgs exempel, hvilken stad, ehuru väl en tredjedel större än Helsingfors, åt förste stadsläkaren gifvit ungefär samma uppdrag som nu för Helsingfors är föreslaget.

Då på förste stadsläkaren ställes den oundgängliga fordran att han bör hafva förvärfvat sig dugliga insigter i allmän helsovård och då så godt som hela hans arbetskraft tages i anspråk för hans tjänstebefattning, bör hans aflöning äfven vara derfter lämpad. Helsovårdsnämnden har derfor ansett sig böra föreslå honom en årslön af 6,000 mark samt ett årligt arvode af 4,000 mark, hvilket efter 5 och 10 års tjänst skulle ökas med 1,000 mark, så att hela aflöningen efter sistsagda tids förlopp blefve 12,000 mark. Upplysningsvis vill nämnden meddela att förste stadsläkaren i Stockholm åtnjuter en årslön af 10,000 kronor och förste stadsläkaren i Göteborg 7,000 kronor med ålderstillägg af 500 kronor efter 5 och 10 år

hvarjemte dessa funktionärer äro tillförsäkrade rätt till 6 veckors årlig tjänstledighet under hvilken tid kommunen aflönar deras vikarier. Stadsläkaren i Göteborg, som är skyldig att frånträda sin befattning vid 65 års ålder, erhåller 4,000 kronor i pension derest han tjänstgjort i 15 år.

De under 5:te punkten upptagna göromål, nemligen alla den nuvarande stadsläkaren tillhöriga rättsmedicinska förrättningar äfvensom afgifvandet af betyg, öfver sjukdom, skada m. m. skulle öfverlåtas åt en särskild funktionär — andre stadsläkaren. — Då dessa göromål icke äro altför omfattande, helst f. n. och sannolikt äfven framdeles de medico legala obduktionerna under läseterminerna förrättas af professorn i statsmedicin, kan denna tjänst förenas äfven med annan befattning. Såsom ett icke oviktigt förbehåll anser helsovårdsnämnden det böra stadgas att andre stadsläkaren vid inträffadt plötsligt förfall för förste stadsläkaren åligger utöfva dennes befattning, intill dess helsovårdsnämnden, som ofördröjligen bör om förhållandet underrättas, hinner besluta i ärendet. Andre stadsläkarens lön torde böra anslås till 3,000 mark. I Göteborg, der denne funktionär äfven tillkommer besigtning af de prostituerade, utgör årslönen 2,500 kronor med rättighet till 6 veckors semester.

Efter denna redogörelse för de allmänna grunder, hvarpå helsovårdsnämndens förslag till stadsläkaretjänstens ordnande hvilar, öfvergår helsovårdsnämnden till en kortfattad motivering af de i närlagda förslag till instruktion för förste och andre stadsläkaren ingående bestämningar.

Instruktion för förste stadsläkaren.

I § 1 definieras förste stadsläkarens skyldigheter i deras allmänna omfattning; här ingår tillika uttrycklig bestämning derom att förste stadsläkaren skall styrka sig ega grundlig insigt i allmän helsovård. Nämnden har härvid tänkt sig att läkare, som ifrågakomme till förslag till tjänsten, bör genom aflagdt kunskapsprof, utgifven skrift eller föregående verksamhet visa sin kompetens på det hygieniska området.

§ 2. I denna paragraf bestämmes förste stadsläkarens ställning till nämnden. Ehuru väl Helsovårdsstadgans § 2 öfverlemnar åt Magistraten att, der flere stadsläkare finnas anstälde, till ledamot af helsovårdsnämnden utse den af desse Magistraten finner lämpligt, anser helsovårdsnämnden sjelffallet att valet bör falla på förste stadsläkaren och har därför velat här intaga bestämning i detta syfte.

§ 3. I anseende till den stora betydelsen af smittosamma sjukdomars analkande till och utbrott i staden har nämnden i denna paragraf närmare bestämt förste stadsläkarens skyldigheter vid sådan eventualitet.

§ 4 sammanfattar förste stadsläkarens åligganden med afseende på sjukdoms- och dödsstatistikens uppgörande, insändande till vederbörande myndigheter samt periodisk publikation.

I § 5 skyldigkännes förste stadsläkaren att uppgöra den årsberättelse som

ärligen skall af helsovårdsnämnden afgifvas. Då enligt § 1 i Helsovårdsstadgan denna bör insändas inom april månads utgång, stadgas här att förste stadsläkaren bör till Nämndens granskning öfverlemna densamma inom mars månads utgång.

§ 6. I denna § fixeras förste stadsläkarens verksamhet såsom helsopolisens chef. Med afseende på denna § hänvisar Nämnden till de ofvan i inledningen gifna förklaringar.

§ 7. De i denna § afsedda sanitära och sjukvårdsinrättningar omfatta bland annat: undersökningsstation för lifsmedel, desinfektionsinrättningen, kommunala och epidemiska sjukhuset, fattiggårdens sjukhus och därvårdsinrättning och af staden understödde polykliniker. Desamma böra naturligtvis stå under förste stadsläkarens tillsyn — särskildt med hänseende till behovet af reformer och förbättringar.

§ 8. I kap. 6 § 5 af den föreslagna nya byggnadsordningen stadgas att ett af helsovårdsnämnden befullmäktigadt ombud bör närvara vid samtliga byggnadssyner. Helsovårdsnämnden har tänkt sig att förste stadsläkaren borde såsom sådant ombud deltaga i de viktigare af dessa syner — nemligen vid den första synen då större ny- eller ombyggnad afses. Vid den andra synen, sedan byggnadsföretaget är afslutadt, samt i mindre viktiga fall kunde förste helsopolisen befullmäktigas deltaga i synen. Härigenom torde å ena sidan behovet af en sakkunnig sanitär kontroll vid planerade byggnadsföretag tillgodoses, å den andra förste stadsläkaren icke för mycket öfverlastas med tidtagande syneförrättningar. Äfven nödig kontinuitet beträffande byggnadsärendenas behandling inom helsovårdsnämnden torde härigenom åstadkommas. Den närmare anordningen af dessa uppdrag torde lämpligast öfverlätas åt helsovårdsnämnden.

§ 9 anger förste stadsläkarens ställning i förhållande till andre stadsläkaren och distriktsläkaren.

§ 10. Att stadsläkarene ha inseende öfver i staden praktiserande barnmorskor är i lag stadgadt. Äfven fältskärer och massörer torde böra underkastas liknande uppsigt, hvartill äfven äldre författningar torde gifva anledning.

§ 11. Den härstädes införda bestämning är af lätt insedda praktiska skäl påkallad.

§ 12 stadgar förste stadsläkarens skyldighet att, minst en timme hvarje söckendag vara för allmänheten tillgänglig på en centralt belägen plats.

§ 13. I denna § förbehålles för helsovårdsnämnden i vissa fall förste stadsläkaren särskilda föreskrifter med afseende på hans tjänsteverksamhet.

§ 14 innefattar de nödiga förbehåll med afseende på förste stadsläkaren såsom utöfvande läkarepraktik och innehafvande af andra befattningar hvarom redan tidigare varit fråga.

§ 15. Helsovårdsnämnden anser att det i alla afseenden är lämpligt att förste stadsläkaren — med vissa förbehåll — eger rättighet ärligen åtnjuta 6 vekors tjänstledighet. Nämnden skulle äfven ansett det vara billigt att han under

denna tid icke behöft sjelf aflöna sin vikarie (i likhet med det för Stockholm och Göteborg gällande förhållandet.) Då emellertid denna princip t. v. icke är genomförd för kommunens embetsmän, har helsovårdsnämnden icke trott sig kunna här föreslå en tillämpning af densamma.

Instruktion för andre stadsläkaren.

§§ 1, 2 och 3 innehålla de stadganden på grund hvaraf alla rättsmedicinska förrättningar åläggas andre stadsläkaren till utförande. Stadgandet i § 3 afser dessutom att i hvarje fall tillförsäkra den enskilda medlemmen af kommunen rätt till erhållande af intyg öfver kroppsskada m. m., som honom kan hafva ågått.

Beträffande §§ 4, 6 och 8 hänvisar nämnden till hvad ofvan i allmänna motiveringen äfvensom angående §§ 12 och 15 i instruktionen för förste stadsläkaren anförts.

Enligt § 5 bör andre stadsläkarens årsberättelse, som i lämpliga delar kommer att ingå i den berättelse hvilken det åligger nämnden att afgifva, inlemnas inom februari månads utgång. Detta har ansetts nödigt för att förste stadsläkaren må kunna begagna sig af deri ingående uppgifter.

§ 7. Då andre stadsläkarens funktioner i alla afseenden ej kunnat noggrant bestämmas, inrymmes i denna § nämnden befogenhet att framdeles meddela honom nödiga föreskrifter.

På grund af hvad nämnden ofvan haft äran anföra får nämnden föreslå:

att Stadsfullmäktige, med indragande af sundhetsinspektörsbefattningen, ville besluta inrättandet af en förste och en andre stadsläkaretjänst, godkänna närlagda förslag till instruktion för sagde funktionärer samt utverka vederbörlig fastställelse af desamma;

utfästa åt förste stadsläkaren en lön af 6,000 mark och ett arvode af 4,000 mark årligen, hvilket arvode skulle förhöjas efter 5 och 10 års förlopp med 1,000 mark och åt andre stadsläkaren en lön af 3,000 mark, samt

sedan ofvanstående omreglering blifvit verkställd, bevilja förste tillsyningsmannen vid helsopolisen i aflöning 3,000 mark med rätt till 500 marks förhöjning efter 5 års förlopp.

Anteckning uppgjord i enlighet med helsovårdsnämndens protokoll för den 8 innevarande maj utvisande de olika åsigter som inom nämnden yppats beträffande särskilda §§ uti instruktionsförslagen för förste och andre stadsläkaren, sådana de nu till Stadsfullmäktige ingå, bilägges härjemte.

Slutligen vill nämnden tillägga att nämnden, med afseende på ordnandet af läkarevården i kommunala och epidemiska sjukhusen, skall nästkommande höst till Stadsfullmäktige afgifva särskildt utlåtande och förslag.

På helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

Instruktion för Förste stadsläkaren.

§ 1.

Förste stadsläkaren, som skall styrka sig ega grundliga insigter i allmän helsovård, åligger att egna en sorgfällig uppmärksamhet åt den allmänna helso- och sjukvården i staden samt alla de omständigheter, som kunna invärka på stadens sanitära förhållanden, såsom bostäder, fabriker, handtverkerier, renhållning, vattentillgång, handel med lifsmedel, m. m. äfvensom att oafslätligt öfvervaka iakttagandet af alla i nämnda afseende meddelade stadganden.

§ 2.

Förste stadsläkaren, som är sjelfskrifven ledamot af Helsovårdsnämnden, åligger att bereda och för Nämnden föredraga alla ärenden, som angå stadens allmänna helso- och sjukvård, på Nämndens anmodan afgifva utlåtande i frågor af antydd beskaffenhet, hos densamma anmäla sanitära missförhållanden inom staden och dess område samt föreslå åtgärder deremot, äfvensom öfvervaka verkställandet af Nämndens beslut, der densamma ej annorlunda förordnar.

§ 3.

Vid hotande eller i staden utbruten smittosam sjukdom åligger det förste stadsläkaren att derom ofördröjligen underrätta Helsovårdsnämnden samt för densamma föreslå med anledning deraf erforderliga åtgärder äfvensom anordna och öfvervaka verkställandet af desamma.

§ 4.

Förste stadsläkaren eger öfvervaka insamlingen förvaringen och ordnandet af de till Helsovårdsnämnden inkommande sjukrapporter och dödsattester, upprätta och till vederbörande myndigheter insända föreskrifna sammandrag öfver insjuk-

nade, tillfrisknade och döda samt enligt Nämndens närmare förordnande i och för publikation uppgöra periodiska sammanställningar såväl öfver anmälda sjukdomsfall som inträffade dödsfall och deras orsaker.

§ 5.

Förste stadsläkaren åligger att utarbeta och inom Mars månad till Helsovårdsnämndens granskning öfverlemnna sådan berättelse om allmänna sundhetstillståndet i staden under det förgångna året och hvad i afseende derå samt för den allmänna helso- och sjukvården blifvit tillgjordt, som det åligger Helsovårdsnämnden att årligen afgifva.

§ 6.

Förste stadsläkaren är chef för helsopolisen, eger uppgöra plan för dess verksamhet, leda och öfvervaka dess arbeten, sjelf förrätta sådana undersökningar och syner, som erfordra ett större kunskapsmått eller äro af grannlaga natur samt uppgöra och månatligen till Helsovårdsnämnden aflemna en kort redogörelse öfver helsopolisens verksamhet.

§ 7.

Förste stadsläkaren eger utöfva allmän tillsyn öfver stadens samtliga sanitära och sjukvårdsinrättningar samt hos Helsovårdsnämnden föreslå de åtgärder som till afhjelpande af förefintliga missförhållanden eller eljest kunna vara af behofvet påkallade.

§ 8.

Förste stadsläkaren deltager, — såframt icke Nämnden derom annorlunda förordnar, — såsom befullmäktigad för Helsovårdsnämnden i de byggnadssyner, som enligt den för staden gällande byggnadsordning kunna ifrågakomma och vid hvilka Nämnden eger närvara.

§ 9.

Förste stadsläkaren, som är förman för andre stadsläkaren och distriktsläkaren samt utöfvar allmän tillsyn öfver deras verksamhet, åligger att hos Helsovårdsnämnden till åtgärd anmäla sådana anmärkningar som han anser sig böra göra med afseende på densamma.

§ 10.

Förste stadsläkaren har inseende öfver de i staden praktiserande barnmorskor, fältskärer och massörer.

§ 11.

I händelse af hastigt inträffadt förfall för någon af de under Helsovårds-

nämnden lydande läkare och andra funktionärer eger förste stadsläkaren vidtala annan lämplig person att förrätta tjänsten intill dess Nämnden, som ofördröjligen bör underrättas om förhållandet, hinner besluta i ärendet.

§ 12.

Förste stadsläkaren bör minst en timme hvarje söckendag å tid, som Helsovårdsnämnden bestämmer, vara tillgänglig för allmänheten å Nämndens byrå.

§ 13.

I öfrigt bör förste stadsläkaren ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter som Helsovårdsnämnden kan komma att meddela honom med afseende å hans tjänsteverksamhet.

§ 14.

Förste stadsläkaren må icke utöfva medicinsk så kallad huspraktik, ej heller innehafva eller förestå annan tjänstebefattning.

§ 15.

Förste stadsläkaren är ärligen berättigad till sex veckors semesterledighet under tid som af Helsovårdsnämnden godkännes, hvarunder han dock sjelf bör aflöna af Nämnden godkänd vikarie. Skulle emellertid svårare farsot utbryta under honom beviljad ledighet, skall han så fort möjligt är inställa sig till tjänstgöring.

Instruktion för Andre stadsläkaren.

§ 1.

Andre stadsläkaren åligger att på grund af vederbörligt förordnande verkställa sådana besigtningar af lefvande person, liköppningar och andra mediko-legala förrättningar som i enlighet med gällande allmänna författningar tillkomma stadsläkaren.

§ 2.

Andre stadsläkaren åligger att i förekommande fall lemna stadens myndigheter och domstolar fordrade intyg angående enskilda personers helsotillstånd äfvensom tillhandagå Poliskammaren ej mindre med upplysningar i nästnämnda afseende än ock med tillfälligt läkarebiträde, då sådant kan vara af behovet påkalladt.

§ 3.

Andre stadsläkaren åligger att på begäran af enskild person afgifva utlåtande och intyg öfver kroppsskada och sjukdom, såvida icke den skadade eller sjuke för skadan eller sjukdomen åtnjutit vård af annan läkare.

§ 4.

Andre stadsläkaren bör på viss af Helsovårdsnämnden godkänd tid hvarje söckendag stå att träffas å Nämndens byrå eller annan af Nämnden godkänd lokal.

§ 5.

Andre stadsläkaren bör inom februari månads utgång till Helsovårdsnämnden afgifva berättelse öfver sin verksamhet under det föregående året.

§ 6.

Andre stadsläkaren åligger att vid inträffadt plötsligt förfall för förste stadsläkaren utöfva dennas befattning intill dess Helsovårdsnämnden, som ofördröjligen bör om förhållandet underrättas, hinner besluta i ärendet.

§ 7.

För öfrigt bör andre stadsläkaren ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter som Helsovårdsnämnden kan komma att meddela honom med afseende å hans tjänsteverksamhet.

§ 8.

Andre stadsläkaren är årligen berättigad till sex veckors semesterledighet på tid som af Helsovårdsnämnden godkännes, hvarunder han dock sjelf bör aflöna af Nämnden godkänd vikarie.

Anteckning, uppgjord i enlighet med helsovårdsnämndens i Helsingfors protokoll för dess sammanträde måndagen den 8 maj 1893, då närvarande voro ordföranden, professor friherre af Schultén, viceordföranden protokollssekreteraren Bergbom, ingenjören Huber, t. f. stadsläkaren Juslin, medicine licentiaten Lindberg, arkitekten Nyström och apotekaren Ahnger, öfver de olika åsikter, som inom nämnden uttalats beträffande särskilda §§ uti instruktionerna för förste och andre stadsläkarebefattningarna.

Instruktion för förste stadsläkaren.

Beträffande § 3 ville doktor Lindberg och apotekaren Ahnger att efter ordet „helsovårdsnämnden“ skulle inskjutas meningen „emellertid vidtaga oundgängliga åtgärder“ på den grund att ingen tid för hämmande af en smittosam sjukdom borde försummas. Af nämndens flertal ansågs tillägget onödigt då ju sjelfallet vore att sådana åtgärder måste af stadsläkaren omedelbart vidtagas.

I anledning af stadgandet i § 4 inlemnade t. f. stadsläkaren Juslin ett skriftligt yttrande, sålydande:

„Utskottet har vid anordnandet af arbetet för dessa tvenne stadsläkare utgått från den principen att i förste stadsläkarens tjänst skulle förenas allt hvad rimligtvis kan höra eller räknas till allmän helsovård och att andre stadsläkaren endast vore en rättsläkare. Vid denna anordning framträder genast i ögonen den stora anhopning af göromål, som skulle komma på förste stadsläkarens lott, ja så stor att utskottet måste tänka sig redan i början åt honom en hjälp i en sakkunnig helsopolis — kommisarie — och detta redan vid tjänstens inrättande, hur skall han då gå i land med sitt arbete, när såsom ju är att förutse genom stadens ständiga tillväxt på honom ställes allt större och större fordringar? Jag kan ej inse att det finnes något öfvertygande skäl för den af utskottet energiskt uttalade åsigten att alla till helsovården hörande ärenden med nästan en naturlags logiska nödvändighet måste ligga i händerna på en person. Tvertom förefaller det mig mera ändamålsenligt att befria honom från en massa praktiska saker, som andre stadsläkaren skulle utföra och hvarigenom denne blefve en god hjälp åt honom s. s. t. ex. byggnadssyner, allt samlande, ordnande och bearbetande af statistiska materialet, hvilket i en snar framtid vid en statistik, bättre än den nuvarande, måste taga betydligt mer tid och omtanke i anspråk än nu. — Förste stadsläkaren borde hafva god tid reserverad för att följa med sin tid inom sitt fack, vara den väckelsegifvande, ständigt reformfärdige och för tidens fordringar vakne, öfver alla små bestyr höjde ledaren af helsovården ej endast till fromma för hufvudstaden utan äfven för hela landet genom att göra de sanitära åtgärderna här

till förebild för landsorten, med ett ord: han bör ej dragas ned för mycket till en som dagligen och stundligen kommer i slitning med stora publiken och drunkna i en väldig mängd detaljgöromål och löpa fara att snart blifva blott en kansli-menniska.“

Uti § 14 ville ordföranden friherre af Schultén och t. f. stadsläkaren Juslin förbehålla helsovårdsnämnden befogenhet att medgifva förste stadsläkaren tillstånd till innehafvande af äfven annan befattning än endast sin stadsläkaretjenst, men öfrige ledamöter ansågo sådant icke böra ifrågakomma ehuru förste stadsläkaren dock kan tillåtas att, efter för hvarje gång af nämnden utverkadt begifvande, emot-taga något tillfälligt uppdrag.

Beträffande § 15 ansåg doktor Lindberg att förste stadsläkarens vikarie under semester ledigheten borde bekostas af staden.

Instruktionen för andre stadsläkaren.

Beträffande § 3 ansågo doktor Lindberg, arkitekten Nyström och apotekaren Ahnger att densamma borde ändras derhän att andre stadsläkaren utan hänsyn dertill att den skadade blifvit skött af annan läkare, vore pliktig att afgifva intyg öfver kroppsskada och sjukdom samt att orden „såvida icke den skadade eller sjuke för skadan eller sjukdomen åtnjutit vård af annan läkare“ således borde bortfalla. Öfrige ledamöter ansågo dock att § oförändrad borde bibehållas.

Helsingfors, Tidnings- & tryckeri-aktiebolagets tryckeri. 1893.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 6 Maj 1893.

N:o 122

*Framställning angående stadens kajbyggnader.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

I stöd af det uppdrag, som Stadsfullmäktige, genom den 31 Maj 1892 fattat beslut, lemnat Drätselkammaren, och sedan Kamnaren fått emottaga här närslutna af ingenjör O. Ehrström utarbetade förslag till kajbyggnader och anordningar för trafiken i Helsingfors stads hamnar, har Kamnaren äran afgifva följande:

Drätselkammaren som vid särskilda sammanträden behandlat frågan om kajbyggnader och anordningar för trafiken i hamnarne härstädes, har dock med hänsyn till den jemförelsevis korta tid det omfattande förslaget varit för Kamnaren tillgängligt, och kännande nödvändigheten af att om utförandet af vissa delar af hamnarbetena definitiva beslut snarast möjligt fattades, icke velat i ett sammanhang yttra sig om frågan i sin helhet, så mycket mindre som ett afgörande af vissa delars utförande, enligt Kamnarens tanke, väl låter göra sig utan att andra behöfva direkte beröras.

Under dessa förutsättningar är det som Kamnaren denna gång tillåter sig framställa sitt förslag angående kajarbeten och anordningar i Södra hamnen, enär dessas definitiva afgörande äro de mest trängande. Det dagliga fortskridande arbetet å hamnbanan står nemligen i så intimt sammanhang med hamnarbetena i Södra hamnen, att denna bana, *ehuru densamma instundande vår är färdig för trafikering ända fram till magasinskajen, icke kan komma till någon användning derest utförandet af hamnarbetena taga uppskof*. Till belysande häraf må anföras, att ifall den föreslagna pålningen under skjulen och deras plattformar å Magasinskajen icke omedelbart påbörjas, kan grundningen af dessa byggnader icke heller medhinnas under hösten, och då detta arbete ej kan utföras vintertid, tager detsamma jemte byggandet af själfva skjulen uppskof till påföljande sommar; Innan nämnda grundningsarbeten åter äro utförda kan ingen spårläggning ske, lika litet som omplaneringen af hela Magasinskajen och dess stensättning vidtaga, o. s. v. Det ena arbetet beror som synes af det andra, *och tidpunkten för anläggningens upplåtande för trafik framskjutes ett år för den händelse att innevarande sommar blir för de föreslagna arbetena obegagnad*.

Innan Drätselkammaren emellertid öfvergår till förslagets detaljer, har Kam-

maren ansett sig böra framhålla de synpunkter, som tala för att närmast fortsätta med anläggningar uti Södra hamnen.

Af stadens hamnar intager onekligen den Södra hamnen den första platsen såväl med hänsyn till utrymme som säkerhet och bekvämlighet. Måhända kan Sandvikshamnen uti ett hänseende ställas framom förenämnda hamn, nemligen hvad seglationstidens längd vidkommer, men kan detta naturliga företräde icke tillmätas något synnerligt inflytande, då en förändring till Södra hamnens förmån lätt på konstlad väg åstadkommes, d. v. s. genom användning af isbrytare. En sådan skulle i hvarje händelse erfordras äfven i Sandvikshamnen och torde dess arbete måhända blifva lättare i Södra hamnen än i den nog trånga Sandviken. En stor brist vidlåder å andra sidan Sandvikshamnen i jämförelse med Södra hamnen deruti, att densamma, med den sträckning som hamnbanan innehar, är i afsaknad af platser invid kaj och jernväg der handelsmagasiner kunde uppföras. Sandvikshamnen förblir härigenom en genomgångshamn hufvudsakligen för varor hvilka omedelbart skola transporteras vidare eller upptagas af derinvid belägna industriela etablissement.

I Södra hamnen deremot finnes riklig tillgång till magasin stomter nemligen å Skatudden. För att dessa tomter emellertid skola blifva användbara måste hamnbanan omedelbart utdragas ända hit och kajarbeten till nödigt omfång härstädes utföras. Visserligen finnas vid Magasinskajen tolf magasin stomter men äro desamma, med sitt mellan kajbangården och en högre än denna belägen gata inklämda läge icke synnerligen ändamålsenliga för en magasin rörelse i större skala. Härtill erfordras nemligen i främsta rummet att flere jernvägsspår skola kunna dragas äfven på landsidan om magasinerna, derest det skall blifva möjligt att åvägabringa en magasinernas utrymme motsvarande till eller ifrån desamma skeende lossning och lastning af jernvägsvagnar; detta är ej möjligt här, då endast ett spår kan dragas på sjösidan om magasinerna. Dessa omständigheter måste ovilkorligen beaktas vid de nu förestående besluten, ty skulle en åsigt blifva gällande som anser att hamnbanan tillsvidare borde utföras endast till nuvarande ångbåtskajen nedanom packhustorget, kan staden ingalunda anses hafva vunnit de fördelar för trafiken hvaruppå man har berättigade anspråk sedan dryga kostnader blifvit nedlagda på hamnbanans dragande till Södra hamnen.

Det som blefve vunnit med att Magasinskajen erhöle förbindelse med jernvägsnätet i landet är tillgodoseendet af speditionsrörelsen, det vill säga den genomgående godstrafiken, samt de några enskiltes intresse uti hvilkas händer redan nämnda magasin stomter härstädes befinna sig. Nämnda speditionsrörelse, som är tillräckligt betjenad af kajskjulen och för hvilken upplagsmagasiner sällan erfordras, är visserligen af stor betydelse och äro anläggningarne å Magasinskajen af vikt för fyllandet af denna trafiks behof. Likaså komme, genom de bristfälliga magasinbyggnadernas vid denna kaj ersättande med tidsenliga sådana, att erbjudas större utrymme och bekvämlighet för en del trafikanter, och detta är sjelfallet äfven till stort gagn, men måste dock ifrågasättas, huruvida dessa fördelar motsvara

de uppförfingar, som blifvit gjorda för hamnbanans dragande hit. Likaså måste allvarligt tagas i öfvervägande huvuvida dessa anläggningar ensamma för sig äro tillräckliga föratt motsvara ens den nuvarande trafikens behof äfvensom huruvida tillräckliga fördelar af billig expedition och lagring kunna emotses, då magasinerna förblifva ett fåtals egendom och staden icke kan anvisa hugade spekulanter andra tomter hvarå konkurrerande anläggningar kunde uppstå eller å hvilka staden kunde inrätta och tillhandahålla trafikanterna billiga lagerrum till fromma för den allmänna trafiken, hvars utveckling och trefnad dock äro lifsvilkor för upprätthållande af konkurrensen med landets öfriga hamnar, uti hvilka arbetskostnader m. m. i regeln äro billigare. Skulle till öfriga utgifter ännu högt uppdrifna hyror i så att säga privilegierade magasin tillkomma, medförde hamnbanans anläggning och de nya kajerna säkerligen ej den vinst man påräknat. För staden torde det numera vara för sent att söka förvärfva sig de ifrågavarande tomterna vid Magasinskajen, äfven om detta i öfrigt syntes lämpligt, då dessa tomter ej, såsom redan påpekats, egna sig för en större magasinrörelse, eljes hade ett inköp af desamma, i syfte att möjliggöra uppkomsten af allmänna magasin, till och med efter Bremens mönster, varit mycket beaktansvärdt. Enär dylika allmänna magasin, enligt hvad Drätselkammaren öfvertygat sig om, emellertid äro absolut nödvändiga för en sund utveckling af trafiken och hamnväsendet, tvekar Kammaren icke att yrka på reserverandet för stadens behof af den främsta magasinraden å Skatudden, d. v. s. kvarteren N:ris 151—154, hvarest magasiner borde uppföras antingen af staden eller af bolag hvari staden inginge såsom tongifvande intressent, äfvensom att, jemte det nödiga anordningar å Magasinskajen vidtagas, hamnbanan omedelbart utdrages till Skatudden och nödiga kajer här anläggas.

Beträffande sjelfva anläggningarna har Drätselkammaren för sin del omfattat de för anordningar å Magasinskajen uppgjorda förslag (pag. 40—47 och kostnadsförslag I pag. 57—59) men anser sig Kammaren angående några detaljer böra anföra följande.

Den billigare spårtyp, som blifvit, i stället för den för hamnbanan antagna s. k. haarmanska skenan, af ingenjör Ehrström föreslagen, torde åtminstone vid första anläggningen, på af honom anförda skäl, böra godkännas, men måste hos Jernvägsstyrelsen förfrågan göras huruvida något hinder från statsjernvägarnes sida möter för dess användning.

Förslaget, att såsom drifkraft för kajkranarne använda elektricitet, synes synnerligen tilltalande såväl på de grunder som af ingenjör Ehrström anförts, som ock emedan man vid användning af en elektrisk motor icke vid arbetet är beroende af de många maskinisternas större eller mindre påpasslighet. De olägenheter, som ångkranar vid arbete å kajer i öfrigt medföra, mana nogsamt att söka erhålla någonting bättre, och borde således omedelbart införskaffas vidare upplysningar och förslag till en elektrisk kraftanläggning med dertill hörande kranar. Sjelffallet

skulle den elektriska centralanläggningen betjena såväl den inre som yttre belysningen å kajen.

Hvad denna belysning beträffar torde annat än elektriskt bågglamljus å yttre sidan af kajen ej kunna med fördel användas. Äfven om Gaslysningsaktiebolaget, mot förmodan, ville yrka på att få placera gaslyktor härstädes, hvilket i sådant fall ej kunde undvikas, ehuru lyktor svårigen kunna placeras på sådant sätt att de icke ständigt vore utsatta för att söndras af de rörliga kranarne, torde dock blifva nödigt att derjemte använda nämnda bågglamljus, då tillfredsställande belysning ej på annat sätt här kan åstadkommas.

En kontorsbyggnad för statsjernvägarnes behof torde möjligen för såväl jernvägsförvaltningen som för trafikanterna blifva erforderlig, men då dess eventuella uppförande är beroende af underhandlingar med Jernvägsstyrelsen, har kostnaden tillsvidare af Drätselkammaren från förslaget uteslutits.

Uti kostnadsförslaget I ingående summa 320,000 mark för sjelfva kajbyggnaden, har af Stadsfullmäktige tidigare anvisats att utgå ur de för hamnbyggnaderna upplånade medlen, och då de för kranar och kranspår beräknade 127,000 mark likasom ock den för ofvan omförmälda kontorsbyggnad upptagna summa 12,500 mark (hvardera ökade med i förslaget för oförutsedda arbeten m. m. ingående 10 % af kostnaden), tillsvidare icke behöfde användas, tages af sagda lånemedel, för de sålunda föreslagna arbetena å Magasinskajen, i anspråk 310,550 mark.

Likaledes har Drätselkammaren omfattat det för Skatuddsanläggningarne framställda förslaget (pag. 47—51) med de inskränkningar, som af ingenjör Ehrström enligt kostnadsförslag II (pag. 61—63) föreslagits, men anser Kammaren dock att för trafiken i hvarje händelse genast borde utföras det ur sagda kostnadsförslag uteslutna skjulet. Den summa som för anläggningarne i fråga tages i anspråk af lånemedlen stiger härigenom till 557,400 mark.

En detalj, som står i nära samband med anläggningarne å Skatudden, är sättet för hamnbanans dragande hit, och ehuru uti kontraktet, beträffande sagda banas byggande för statens räkning, redan gjorts förbehåll derom att densamma tillsvidare finge anläggas längs Vestra kajen samt Salutorget, hvilken sträckning uppå af ingenjör Ehrström framhållna skäl äfven af Drätselkammaren måste förordas, torde dock definitivt beslut härom böra af Stadsfullmäktige fattas.

Vid genomgående af föreliggande förslag till kajbyggnader och hamnanordningar i öfrigt, har Drätselkammaren beslutit, att jemte öfriga i detta sammanhang icke berörda anläggningar framdeles äfven upptaga till pröfning och inkomma med utlåtande angående den af ingenjör Ehrström föreslagna utbyggnaden på Kejsargrundet, men har vid behandlingen af denna fråga skiljaktig mening inom Kammarerna yppats angående hvilken skiljaktighet protokollsutdrag här biläggas.

Yttrande i öfriga delar angående föreliggande förslag till kajbyggnader och anordningar i hamnarne skall Drätselkammaren framdeles hafva äran inlemna, men

tillåter sig Kammaren på grund af här framhållna skäl vördsamt föreslå det ville Stadsfullmäktige nu besluta

att i enlighet med föreliggande förslag (pag. 40—47) skola utföras skjul, platformer, spår, stensättning, aflopp, vattenledning, bekvämlighetsinrättningar och inhägnad å Magasinskajen,

att i öfverensstämmelse med åberopade förslag (pag. 47—51) och sedan stadsplan för Skatudden i här af berörda delar vunnit stadfästelse, men inskränkt till omfång enligt kostnadsförslaget II (pag. 61—63), å Skatudden utföres kajbyggnader, utfyllningar, spår, stensättning, belysning och aflopp äfvensom det ur kostnadsförslaget utlemnade skjulet,

att hamnbanan tillsvidare skall dragas längs Vestra kajen och Salutorget, med passerandet af ett vändbord vid Norra båthamnens nordvestra hörn samt, med ett omfartsspår å Salutorget, allt i enlighet med ingenjör Ehrströms förslag (pag. 12—15)

att med arbetet genast vidtages och att detsamma utföres i den ordning ingenjör Ehrström föreslagit (pag. 52—53) dock med sådan modifikation af tiden för arbetena å Skatudden, att kajbyggnaden vidtager vintern 1893—94 hvarigenom platsen kan upplätas för trafik senast försommaren 1895,

att för dessa arbeten, af de för hamnarbeten upplånade medlen anvisades ända till 867,950 mark.

Likaså torde enligt Drätselkammarens förmenande beslut böra fattas, ej mindre beträffande komplettering af förslaget med en möjligen nödig kontorsbyggnad för statsjernvägarnes behof, beskaffenheten af kajkranar, kraft och belysningsanläggningar samt öfriga detaljer hvilkas utarbetande vid arbetets utförande visa sig nödiga, än ock angående öfverinseendet vid anläggningarnes utförande, utverkande af jernvägsstyrelsens godkännande af spåranordningar, spårtyper m. m. hvarföre föreslås att Stadsfullmäktige ville besluta

att åt Drätselkammaren uppdraga att tillsätta en delegation bestående af fem personer, uti hvilken stadsingenjören vore sjelfskrifven ledamot samt

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga denna delegation att med Jernvägsstyrelsen träffa öfverenskommelse angående ofvannämnda och

andra statsjernvägarne berörande detaljer, att besluta om ordningen för arbetenas utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med föreliggande godkända förslag och att nämnda delegation egde att i samråd med Drätselkammaren besluta angående ändringar af mindre omfattning, hvilka befinnas ändamålsenliga för arbetet eller den blifvande trafiken,

att denna delegation må inkomma med förslag till möjligen nödig kontorsbyggnad för statsjernvägarnes behof, kransystem, kraft- och belysningsanläggning äfvensom i öfrigt eventuelt göra framställning angående möjligen nödig ansedda mera ingripande förändringar uti anläggningarne, äfvensom

att arbetsledningen vid ofvanstående kaj och hamnbyggnader öfverlemnas åt stadens Byggnadskontor.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Utdrag ur Helsingfors Drätselkammares protokoll för den 6 Juni 1893.

§ 1.

Föredrogs till vidare åtgärd från § 33 af protokollet vid ordinarie sammanträdet den 1 innevarande Juni det af Ingeniören O. Ehrström utarbetade förslag till kajbyggnader och anordningar för trafiken i stadens hamnar.

Efter det läsningen af förslaget afslutats, beslöt Drätselkammaren att beträffande några delar af de föreslagna kajerna och öfriga anordningar, hvilka ansågos böra omedelbart komma till utförande, till Stadsfullmäktige aflåta skrifvelse, uppsatt på sätt brefkonseptboken under N:o 122 utvisar, hvaremot förslaget i öfriga delar skulle framdeles upptagas till vidare behandling.

Antecknades, att suppleanten Herr Krogius för sin del ansåg, att uti den framställning, som nu skulle till Stadsfullmäktige aflåtas, äfven borde ingå förslag om utförande af den projekterade, för trafiken väl behöfliga kajbyggnaden öfver

---

Kejsargrundet, med hvilket arbete, enligt Herr Krogus' mening, borde omedelbart vidtagas i den ordning Ingeniören Ehrströms härom afgifna betänkande (pag. 53) innehåller.

Utdrag ur protokollet, upptagande denna skiljaktiga mening skulle bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:

Edvard Loo.

Helsingfors, Tidnings- & tryckeri-aktiebolagets tryckeri. 1893.

Framställning angående bestämmandet af normer för pensionering af stadens tjänstemän.

MAGISTRATEN

i

HELSINGFORS.

Helsingfors,

den 8 Maj 1893.

N:o 114.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

I närlagda till Herrar Stadsfullmäktige ställda skrift har e. o. stadsfogden Moses Lindberg anhållit om ett understöd af stadens medel att utgå med 800 mark årligen under hans återstående lifstid.

Ehuru Herrar Stadsfullmäktige vid afgörandet af ansökningar af enahanda art hittills icke ansett sig förhindrade att bevilja sådana understöd efter pröfning i hvarje särskildt fall, torde det dock med afseende å de tvifvelsmål, som på senaste tid i offentligheten uttalats angående Stadsfullmäktiges befogenhet härutinnan, vara anledning att taga denna principiella sida af frågan under öfvervägande.

Såvidt pension beviljas tjänsteman inom de högre lönekategorierna, synes äfven en viss betydelse böra tilläggas betänkligheter af antydd art. Utom att pensionerna naturligtvis beviljas i proportion till lönen och därför komme att för de bättre aflönade tjänstemännen utgå med belopp, som åtminstone i någon mån kunde kännas betungande för stadskassan, ligger den möjlighet nära till hands att en pröfning in casu lätt kan leda till alltför stor liberalitet i det ena, alltför stor njugghet i det andra fallet. Men då det för staden är af intresse att dess tjänstemän icke fortfara med utöfningen af sina befattningar, efter det de icke vidare besitta därför erforderliga kropps- och själskrafter, samt det å andra sidan måste anses icke mindre oförmånligt, att, såsom emellertid flerstädes är förhållandet, de ordinarie innehafvarene af viktiga befattningar under en följd af år åtnjuta ledighet samt deras åligganden emellertid handhafvas af vikarier, synes det vara betänkligt att afstå från det hittills följda systemet, enligt hvilket stadens tjänstemän äfven inom de högre lönekategorierna i förekommande fall tilldelats pension. Men för att icke dessa pensioner skola kunna betecknas såsom obehöriga skänker, tillkomna på grund af tillfällig hänsyn hos de beslutande, kunde vissa normer för pensionernas beviljande af Herrar Stadsfullmäktige fastställas,

då pensionerna tillika komma att ingå bland öfriga med stadens tjänster förenade förmåner samt i sin mån bidra till att göra en anställning i stadens tjänst eftersträfvad. Därvid borde pensionerna dock hållas inom sådana gränser, att tjänsteman icke skulle anse det med sin fördel förenligt att taga afsked, innan han verkligen blifvit oförmögen att handhafva sin befattning. Med iakttagande häraf skulle de af staden beviljade pensionerna antagligen icke komma att uppgå till belopp, som vore af någon betydelse i förhållande till budgeten i öfrigt och i alla händelser skulle denna uppoffring till fullt motvägas af fördelen att kunna befria staden från tjänstemän, som icke vidare uppfylla de kraf, hvilka på dem kunna ställas.

Beträffande åter stadens funktionärer inom den lönekategori, till hvilken sökanden e. o. stadsfogden Lindberg hör, torde såsom ledande synpunkt böra uppställas, att understöd beviljas endast om sökanden är till vidare tjänst oduglig samt göres beroende äfven af hans förmögenhetsförhållanden. Men om den, som varit anställd i stadens tjänst, är medellös och icke vidare kan lifnära sig med sitt arbete, torde det för Stadsfullmäktige vara all anledning att bevilja det erforderliga understödet i form af en årspension hellre än att, såsom emellertid i offentligheten påyrkats, hänvisa stadens vordne funktionärer till fattigvårdens behandling. Pensionerna inom ifrågavarande lönekategorier torde heller icke kunna blifva för staden i nämnvärdare grad betungande, isynnerhet som den talrika poliskåren är genom särskilda fonder betryggad i detta hänseende.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Bernh. Anthoni.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 31 Augusti 1893.

N:o 183.

*Framställning angående åtgärder till förekommande af vattenledningsvattnets förorenande.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

Uti en till Helsovårdsnämnden riktad skrifvelse, publicerad i stadens tidningar för den 16 innevarande Augusti, har Sundhetsinspektören doktor Sucksdorff anmält, att han, med anledning deraf att ett ovanligt stort antal fall af tarntyfus i staden yppats samt då sjukdomsorsaken möjligen kunnat sökas uti vattenledningsvattnet, funnit sig föranlåten att den 12 dennes anställa syn å stadens vattenledningsverk i Gammelstaden och dess närmaste omgifningar, hvarvid dr Sucksdorff, ehuru väl något säkert resultat i ofvanberördt afseende icke vunnits, dock påfunnit särskilda missförhållanden, hvilka han ansett under alla förhållanden innebära en fara för vattenledningens förorenande med ämnen, som kunde sätta invånarnes i staden helsa på spel. Dessa missförhållanden, hvilkas aflägsnande af Sundhetsinspektören påyrkades, vore hufvudsakligen följande:

1:o att å den norra udden af den utaf Vanda ås hvardera armar omslutna holme (benämnd Broholmen) å hvilken vattenledningens filtra befinna sig funnes en af en fattig qvinna bebodd koja, hvars afträde vore så beskaffadt att, då behållare för ekskrementers uppsamlande saknades, dessa af hvarje stridare regnskur ovilkorligen nedspolades i den åarm der vattenledningens vattenintag är beläget; hvarutom nämnda qvinna omedelbart invid åbranten å samma norra udde hade sitt upplag af hushållsaffall, hvilket derföre äfven såväl vid regn som vid torr väderlek med största lätthet kunde inkomma i åvattenet och med detta till vattenledningens vattenintag;

2:o att å åns östra strand, några hundra famnar ofvanom vattenledningens vattenintag, funnes ett af en s. k. trädgårdsrysse arrenderadt jordområde, till hvilket hvarje vecka från staden hemtades spillning, som upplades å en ängslinda vid åstranden, något tiotal meter från sjelfva åkanten, och hvilken spillning, i synnerhet vid något starkare nederbörd, lätteligen nedspolades till åns vatten; och

3:o att på Vanda ås vestra strand omedelbart ofvanom den öfver ån ledande landsvägsbron funnes ett simställe, som ganska mycket anlidades såväl af fullvuxna som barn.

Sundhetsinspektören har för öfrigt äfven såsom ett missförhållande framhållit, att den nuvarande anordningen af filtrerna och deras i förhållande till konsumtionen alltför ringa antal gjort det oundvikligt att tidtals från vattenledningen leverera jemte filtrerad äfven ofiltrerad vatten, hvilket enligt Sundhetsinspektörens uppgift särskildt varit fallet under sistlidne vinter, då under hela tiden från den 22 Februari till början af Maj skulle uppumpats äfven ofiltrerad vatten.

Ehuruväl Helsovårdsnämnden i anledning af denna anmälan icke påkallat Drätselkammarens åtgärd i annat afseende än beträffande det under 1:o omnämnda afträde, om hvars undanskaffande och ersättande med ett nytt, förlagdt på längre afstånd från ån och försedt med tät behållare, Drätselkammaren redan föranstaltat, har Kammaren, enär den af Sundhetsinspektören publicerade skrifvelsen väckt oro bland allmänheten och föranledt tidningspressen till angrepp på „stadens myndigheter“, hvilka förmenats, med kännedom om de rådande hygieniska missförhållandena, hafva ådagalagt försumlighet vid deras afhjelpande, ansett sig böra närmare undersöka befogenheten af de gjorda anmärkningarna, för att kunna, såvidt möjligt, åstadkomma en förbättring af förhållandena och dymedelst förekomma anmärkningarnas upprepande.

Härvid har Kammaren dock funnit sig främst böra erinra, att förhållandena vid och närmast ofvanom Gammelstadsforsen, der vattenledningsverket är beläget, endast i viss mon kunna ställas under stadsmyndigheternas kontroll, enär hvarken Broholmen, der filtra äro förlagda, eller den östra stranden ofvanom fallet tillhöra staden, hvilken blott på grund af arrendekontrakt disponerar den för filterinrättningen behöfliga delen af Broholmen. Vål gjordes redan år 1885 af Drätselkammaren underdånig framställning hos kejsrerliga Senaten att nämnda, Wiks militieboställe tillhöriga, holme måtte till stadens ego öfverlåtas, men fann kejsrerliga Senaten, enligt derom till Guvernören i länet aflåten skrifvelse af den 29 Oktober 1885, skäl icke för närvarande förekomma att till ansökningen bifalla, hvaremot antyddes om möjligheten för staden att vid år 1896 skeende ny utarrendering af bostället komma i besittning af omförmälda holme jemte en landremsa österom den mindre strömarmen af Vanda å. Tills vidare måste alltså de åtgärder, hvilka anses böra för vattenledningens skull vidtagas å förberörda af staden hvarken egda eller disponerade områden, ske genom vänlig öfverenskommelse med de personer hvilka hafva dessa områden i sin besittning.

För de iakttagelser som blifvit gjorda vid den besigtning som af Kammarens samtliga medlemmar jemte t. f. vattenledningsingenjören nu anstälts och för de åtgärder hvilka dervid ansetts af behovet påkallade, utber sig Drätselkammaren att här nedan få redogöra.

Det enkan Maria Fredrika Johansson tillhöriga afträde å Broholmen, om hvars beskaffenhet gjorts anmärkning, befanns vara försedt med en behållare. Om ock vegetationen närmast sagda afträde vittnade om att något urin därifrån utrunnit i marken, var detsamma dock beläget så långt från åbranten att någon särskild vikt vid nämnda omständigheter icke gerna kunde fästas. Såsom ofvan sagts har Kammaren emellertid, för att icke lemna rum för någon misstanke i detta afseende, gått i författning om uppförande åt enkan Johansson af ett nytt afträde, försedt med vattentät behållare, och uppdragit åt Vattenledningskontoret att låta öfvervaka dess behöriga tömning. Något upplag af hushållsaffall kunde vid tillfället icke upptäckas, och kommer behållaren vid det nya afträdet att inrättas sålunda att äfven dylikt affall kan deri uttömmas.

Å den vid östra stranden ofvanom fallet belägna Wiks ladugårds område tillhörande plantagen, hvilken innehafves af Trädgårdsmästaren Ivan Schiräjeff, förefanns ett

upplag af, såsom det syntes, hufvudsakligast torgsopor, hvori något kreatursspillning in-gick. Som detta upplag dock var beläget på en upplöjd lunda på rätt betydligt afstånd ifrån åbranten och skildt från denna genom en ouplöjd lunda i full växtkraft, samt då marken hade en mindre sluttning inåt från åbranten, kunde någon afsöndring från omförmälda upplag för närvarande icke söka sig ned till ån. Enär likväl framdeles, så-vida den närmare ån belägna marken gödslades, möjlighet kunde under vissa omständig-heter förefinnas för gödselvattnets nedrinnande i ån, ansåg Kammaren önskligt att någon åtgärd till förekommande häraf vidtoges. I sådant afseende kunde det väl ifrågakomma att för afledande af tillflödet från plantagen anlägga ett nackdike längs åkanten; men som lutningen här är så ringa att en ordentlig afvattning icke kan på detta sätt ega rum, hvartill kommer att ett sådant dike måste utmynna i den mindre strömmarmen, hvar-igenom faran för vattenledningsvattnets förorenande icke vore helt och hållet aflägsnad, kunde denna åtgärd ej anses tillfyllesgörande. Kammaren har derföre med Trädgårds-mästaren Schiräjeff inledt underhandling om markens afstående, hvartill denne, med för-mälan att han arrenderat plantagen af Handlanden A. Krevetz till 1895 års utgång emot årlig afgäld af 600 mark, äfven förklarar sig villig under vilkor att staden ansvarade för det Krevetz tillkommande arrendet, hvarå för detta år afbetalts 50 mark, samt Schirä-jeff ändock tillätes afberga detta års afkastning af marken. Till denna uppgörelse har Handlanden Krevetz jemväl gifvit sitt bifall; och som någon annan utväg att förekomma markens användning såsom plantage icke torde finnas, och ehuru någon nämnvärd del af den utgift staden härigenom åsamkas sannolikt icke kan genom annan disposition af marken återvinnas, får Drätselkammaren anhålla om bemyndigande att på ofvan berörda vilkor träffa definitivt aftal med Trädgårdsmästaren Schiräjeff och Handlanden Krevetz.

Beträffande anmärkningen om den vid åns vestra strand bedrifna simningen, så har simning icke egt rum från det af staden sjelf disponerade strandområdet och blef genom tillmötesgående af arrendatorn af Forsby hemman, J. Saarela, äfven såvidt angick hemmanets strand omedelbart förbjuden. En vida farligare förorening af vattnet kan dock ske derigenom att, enligt hvad Kammaren erfarit, klädtvätt förrättas vid hvardera åstranden ofvanom fallet, såväl af Forsby arrendatorn som af befolkningen i den när-belägna byn. Då det till förekommande häraf icke vore tillräckligt att anlägga en klapp-brygga nedanom fallet, enär det till bykningen använda vatten äfven i sådan händelse sannolikt komme att nedsläppas i ån ofvanom fallet, uppdrog Drätselkammaren åt Vat-tenledningsingeniören att med Färgareenkan A. Handolin, som innehar ett strandområde nedanföör vattenledningens pumpverk, omedelbart träffa aftal enligt hvilket enkan Handolin skulle emot en derför betingad årlig ersättning af 120 mark ställa en henne tillhörig bykstuga till förfogande för alla i trakten boende, hvilka derjemte skulle anvisas att för-rätta all sin tvätt der och under ingen förevändning i hemmet. Vid samma strand skulle äfven på stadens bekostnad anordnas en klappbrygga.

Senare har af Sundhetsinspektören äfvensom af t. f. Provincialläkaren vid af denne företagen besigtning af platsen, fästs uppmärksamheten vid de i ån utmynnande afloppen från det å Broholmen belägna, Färgaren Lindström tillhöriga färgeriet. I detta

afseende inhemtades vid omförmälda af Kammaren anställda syn, att allt affall från färgeriet afledes genom en särskild ränna till den mindre ströarmen utanför damluckan samt att slaskvattnet från färgeriets område hade aflopp till den större armen nedan om fallet, hvarföre någon olägenhet af dessa aflopp icke är att befaras. Vid den mindre ströarmen finnes emellertid, strax ofvanom den der anbragta fördämningen, en klappbrygga, der alla färgartiklar, hvilka utkomma från färgeriet, sköljas. Då vid lågt vattenstånd eventuellt, genom sugning i den större armen vid vattenintaget, en återströmmande rörelse från den mindre armen kan förutsättas, hvarigenom föroreningar från omförmälda sköljningsplats kunde föras till vattenintaget, har Drätselkammaren beordrat vattenledningsingeniören att låta i fördämningen anbringa en ställbar lucka, hvarigenom det förorenade sköljvattnet vid behof kan genomsläppas.

Vidare har af Sundhetsinspektören muntligen hos Kammaren anmälts om förefintligheten af tvenne afloppsdikey, ledande det ena från det staden tillhöriga området och det andra från Forsby hemmans ladugård och hvardera utmynnande ofvanom fallet. Begge dessa diken komma enligt Kammarens vid meranämnda syn fattade beslut att igenfyllas och ersättas med andra, genom hvilka affallet ledes åt annat håll; och blef arbetet härmed omedelbart påbörjadt.

Att förenämnda, af Sundhetsinspektören såsom betänkliga missförhållanden framhållna omständigheter, om de ock haft någon inverkan, dock ej i anmärkningsvärd grad bidragit till vattenledningsvattnets förorenande framgår deraf att det filtrerade vattnet, på sätt bifogade af Vattenledningskontoret meddelade uppgift vidhandengifver, sedan början af Juni månad haft en ganska ringa bakteriehalt. Riktigheten af detta påstående synes väl motsägas af det i sagda uppgift intagna, genom Sundhetsinspektörens tillhörande särskildt publicerade undersökningsresultatet för den 23 Augusti, enligt hvilket det filtrerade vattenledningsvattnet skulle nämnda dag innehållit 3,600 bakteriekolonier på kub. centimeter under det åvattnet samtidigt haft endast 11. Men då den närmast föregående undersökningen visat endast 13 och den närmast påföljande, den 26 Augusti företagna undersökningen endast 2 bakteriekolonier på samma kvantitet filtrerad vatten, samt då den för tiden från 1892 års början meddelade uppgiften om undersökningsresultaten icke för någon undersökning utvisar en större bakteriehalt hos det filtrerade än hos det ofiltrerade vattnet, medan å andra sidan åvattnet icke förut ens närmelsevis visat en så ringa bakteriehalt som det skulle egt den 23 Augusti, kan enligt Kammarens åsikt det ifrågavarande dag erhållna resultatet måhända förklaras derigenom att de tagna vattenproven blifvit förvexlade. I alla händelser kan, såsom Sundhetsinspektören och Vattenledningsingeniören uti särskilda i tidningspressen intagna artiklar meddelat, ett dylikt för en gång vunnet undersökningsresultat vinna fullt naturligt förklaring, utan att man därför behöfver befara att vattenledningens skötsel blifvit försummad eller vattenverket förlorat förmågan att tillfredsställande uppfylla sitt ändamål.

I anledning af Sundhetsinspektörens uppgift angående den tid under sistlidne vinter då ofiltrerad vatten uppumpats har Drätselkammaren härom införskaffat utredning från Vattenledningskontoret, af hvilken utredning framgått att endast ofiltrerad vatten

icke under någon tid uppumpats, men att vid de tillfällen då filtrerna icke varit i full verksamhet uppumpats en blandning af filtrerad och ofiltrerad vatten, sålunda att af det sistnämnda ingått endast en mindre quantitet eller så mycket som erfordrats för att pumparne icke skulle suga luft, samt att en dylik blandning levererats hufvudsakligen i Mars och till den 20 April men derefter endast den 10 Maj med 9 timmars pumpning och tre dagar i Juni med tillsammans 19 timmars pumpning.

Drätselkammaren kan slutligen icke undertrycka ett uttalande derom att den form och den publicitet Sundhetsinspektören gifvit åt sina anmärkningar rörande förhållandena vid stadens vattenledningsverk, varit egnade att i onödigt hög grad uppskrämma allmänheten, samt att önskligt vore det anmärkningar, till hvilka skäl framdeles kan förekomma, blefve omedelbart delgifna Drätselkammaren, som icke skall underlåta att vid dem fästa tillbörligt afseende.

På grund af hvad sålunda anförts får Drätselkammaren värdsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige måtte godkänna ofvan omförmälda af Drätselkammaren redan vidtagna åtgärder äfvensom bemyndiga Kammarerna att med trädgårdsmästaren Schiräjeff och handlanden Krevetz träffa aftal om öfvertagande, på förutnämnda vilkor, af det till Viks ladugårds mark hörande område som af Schiräjeff bebrukas.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

**Antalet bakteriekolonier uti 1 kub. centm. Wanda vatten & filtrerad vatten
under åren 1892 & 1893.**

Datum.		Vattnet		Datum.		Vattnet		Datum.		Vattnet	
		Ofiltr.	Filtr.			Ofiltr.	Filtr.			Ofiltr.	Filtr.
1891.	30 Dec.	216	54	1892.	21 Juni	5,630	35	1892.	7 Dec.	1,124	241
1892.	7 Jan.	172	34	"	29 "	760	71	"	14 "	1,076	152
"	14 "	103	12	"	5 Juli	167	6	"	21 "	769	67
"	21 "	155	15	"	10 "	400	7	"	28 "	347	31
"	27 "	116	16	"	12 "	288	23	1893.	11 Jan.	596	25
"	2 Febr.	194	39	"	19 "	950	19	"	25 "	296	10
"	9 "	171	29	"	26 "	478	79	"	8 Febr.	270	7
"	16 "	178	23	"	2 Aug.	116	8	"	22 "	229	14
"	23 "	221	27	"	16 "	687	25	"	15 Mars	244	17
"	1 Mars	193	12	"	23 "	247	18	"	30 "	746	93
"	11 "	160	8	"	30 "	197	14	"	12 Apr.	30,240	2,887
"	16 "	198	9	"	6 Sept.	6,330	83	"	19 "	13,440	122
"	29 "	1,066	51	"	13 "	492	20	"	26 "	6,375	856
"	5 Apr.	3,157	150	"	20 "	218	12	"	10 Maj	4,117	389
"	12 "	27,620	1,621	"	27 "	144	48	"	25 "	1,312	196
"	19 "	8,496	328	"	4 Okt.	378	10	"	7 Juni	5,840	14
"	22 "	4,020	82	"	11 "	3,630	98	"	20 "	195	27
"	26 "	7,287	47	"	15 "	—	790	"	11 Juli	—	10
"	29 "	3,553	10	"	19 "	—	16	"	4 "	414	86
"	4 Maj	5,066	22	"	26 "	2,410	991	"	19 "	111	10
"	10 "	622	72	"	2 Nov.	2,080	—	"	3 Aug.	209	22
"	17 "	408	7	"	9 "	472	402	"	11 "	40	13
"	24 "	1,487	29	"	16 "	170	34	"	16 "	295	13
"	31 "	1,650	15	"	23 "	521	121	"	23 "	11	3,600
"	7 Juni	694	87	"	30 "	1,245	249	"	26 "	475	2

*Utskottsbetänkande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs
författningsförslag angående arbetsgifvares ersättningsskyldighet
vid olycksfall och om olycksfallsförsäkring för arbetare.*

Enligt föreskrift af Guvernören i länet har Magistraten uti skrifvelse af den 19 sistlidne april anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs författningsförslag angående skyldighet i vissa fall för arbetsgifvare att utgifva ersättning för kroppsskada, som drabbar arbetare, samt de af reservanter inom komitén utarbetade förslagen angående försäkring för olycksfall i arbetet och om allmänna försäkrings- och lifränteanstalter i Finland; hvarefter Fullmäktige, vid sammanträde den 25 i sagda månad, åt ett af undertecknade och herr Th. Wegelius bestående utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Enligt gällande lag är arbetsgifvare skyldig ersätta arbetare vid sådan kroppsskada i arbetet, som genom arbetsgifvarens uppsåt eller straffbara uraktlåtenhet åstadkommits. Detta stadgande är emellertid, efter komiténs öfvertygelse, icke nog för att på ett tillfredsställande sätt trygga arbetarene mot följderna af icke sjelfförvålad skada. Särskildt då det gälde storindustrin visade sig omförmälda allmänna lagbestämningar i antydt afseende icke tillfyllesgörande. Ett utmärkande drag för denna industri, vare sig den afsåge fabriksrörelse, byggnadsverksamhet, transportföretag eller annat dylikt, vore att dervid den ene arbetarens verksamhet starkt ingrepe i den andras äfvensom att mekanisk kraft samt olika slags maskiner, apparater m. m. i vidsträckt omfång der funne användning. Den fara, för hvilken arbetaren under arbetet vore utsatt, berodde därför icke uteslutande af hans egna tillgöranden, utan i lika, ofta nog i högre grad, af använda maskiner och arbetsredskap samt af andra personers görande och låtande. Vid sådant förhållande inträffade lätt att kroppsskada framkallades af bristfällighet eller felaktig anordning, utan att denna dock kunde läggas någon till last såsom bevisligen straffbar handling eller uraktlåtenhet, eller ock att den person, som närmast vållat skadan, icke mäktade ersätta densamma. I hvardera fallet blefve den skadade utan ersättning, emedan han icke rättsligen kunde göra anspråk gällande emot arbetsgifvaren, medan denne dock närmast borde i ekonomiskt afseende bära följderna af olycksfall, som drabbat arbetare utan dennes eget förvållande, såväl, enär arbetsgifvaren måste anses vara ansvarig för de allmänna anordningarna vid arbetet samt för valet af sina underlydande, som äfven emedan han droge hufvudvinsten af arbetet och

det derför syntes rättvist att härvid tillämpa den i 40:de Domareregeln uttryckta satsen att „den skall stå faran, som båtnan och profiten hafver.“

Utgående från denna uppfattning, hafva komiténs ledamöter likväl, vid frågans närmare behandling, delat sig i två grupper. Minoriteten, bestående af herrar V. Löfgren, J. Pehkonen, C. F. Wahlberg och V. v. Wright, har ansett ändamålet — att bereda arbetare ersättning för dem genom olycksfall, i arbetet tillskyndad ekonomisk förlust — icke kunna vinnas annorlunda än genom införandet af obligatorisk olycksfallsförsäkring och i sammanhang dermed inrättandet af en allmän försäkrings- och lifränteanstalt. Deremot har komiténs flertal — herrar L. Gripenberg, C. Borenius, F. Idestam, F. Jusélius, U. Kurtén och H. Solin — hållet före att lagstiftningen borde inskränka sig till att fastställa vissa allmänna grunder, jemlikt hvilka arbetsgifvaren vore skyldig att vid olycksfall, som under arbetsutföring inträffat, åt skadad arbetare eller åt dödad arbetares anhöriga utgifva ersättning. Endast sålunda blefve, efter dessa komitéledamöters tanke, arbetsgifvaren omedelbart och verksamt intresserad af att vidtaga alla för arbetarenes säkerställande nödiga skyddsåtgärder, äfven sådana, hvilka icke vore i lag påbudna. Dessa åtgärder komme nemligen, genom att minska antalet olycksfall eller, vid olycksfallsförsäkring, föranleda till nedsättning i premierna, att medföra för arbetsgifvaren en direkt ekonomisk vinst. Tillika innebure, enligt flertalets åsigt, ett sådant tillvägagående en naturlig utveckling af det närvarande sakläget till mera skärpta föreskrifter. Då af minoriteten häremot invändts, att arbetarenes rätt till ersättning blefve illusorisk, om arbetsgifvaren råkat i ekonomiskt obestånd, hänvisar majoriteten till detaljerna i majoritetens författningsförslag, deri man sökt afvärja en sådan fara.

På skäl, som af komiténs flertal anförts för den af flertalet häfdade åsigten, har äfven utskottet för sin del anslutit sig till densamma och i bilagda förslag till yttrande i ämnet förordat antagandet i hufvudsak af majoritetens författningsförslag. De afvikelser från detaljerna i förslaget, dem utskottet trott sig ega anledning att tillstyrka, framgå närmare af närslutna skrift.

Slutligen bör utskottet anmäla att ledamoten i utskottet, herr Wegelius, varit hindrad att taga del i utskottets arbete.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville afgifva det Fullmäktige affordrade underdåniga yttrandet i öfverensstämmelse med närslutna förslag.

Helsingfors, den 21 September 1893.

Sigfr. Kullhem.

**F. Jansson.
K. M. Moring.**

**R. Heimberger.
August Ramsay.**

Till affordradt underdånigt yttrande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs förslag till förordning angående skyldighet i vissa fall för arbetsgifvare att utgifva ersättning för kroppsskada, som drabbar arbetare, samt de af en minoritet inom komitén utarbetade förslagen till förordningar om försäkring för olycksfall i arbetet och om allmänna försäkrings- och lifränteanstalten i Finland, få Fullmäktige underdånigst annäla att Fullmäktige för sin del, på de af komiténs flertal anförda skäl, i hufvudsak omfattat förstnämnda författningsförslag, som synts Fullmäktige följdriktigare än reservanternes ansluta sig till lagstiftningens utveckling inom ifrågavarande område äfvensom bättre än genom införandet af försäkrings tvång varit möjligt tillgodose arbetarenes rätt att genom ändamålsenliga anordningar blifva säkerställda mot olycksfall i arbetet. Fullmäktige, som åt ett af Fullmäktige tillsatt utskott uppdragit att granska komiténs betänkande, hafva dock tillika ansett sig böra till nödigt beaktande framhålla följande, af utskottet gjorda och af Fullmäktige understödda påminnelser mot detaljerna i förslaget:

Enligt 1 § är arbetsgifvare fritagen från att ersätta bland annat sådan skada, som „skett i följd af vårdslöshet eller oförsiktighet af någon, som ej vid tillfället varit betrodd med ledning af eller uppsigt öfver arbetet, under hvilket skadan inträffat, och icke heller egt taga befattning med ångpanna, maskin, spårvel eller annat redskap, hvars farliga beskaffenhet och felaktiga handhafvande åstadkommit skadan“. Då ett stadgande af anförd art emellertid synes allt för mycket inskränka den rätt till ersättning, man velat tillerkänna arbetare, torde detsamma saklöst kunna utgå.

Bland företag, vid hvilka ersättningsskyldighet eger rum, uppräknas i 2 § mom. d äfven „anläggning och underhåll af elektrisk ledning“. Enär endast yrkesmessigt bedrifven dylik rörelse här bör afses, synes §:en böra undergå en förtydligande omredigering. — I minoritetens författningsförslag upptages bland företag af ifrågavarande art äfven „rörelse, der såsom yrke utföres lossning och lastning af varor, samt på enahanda sätt bedrifvet bergnings- och dykeriföretag“. Ett tillägg i sådant syfte till majoritetens författningsförslag torde vara väl motiveradt.

Att, i 3 §, karenstiden blifvit utsatt till endast 6 dagar (hos reservanterne 14 dagar) torde knapt vara riktigt. Enär de sjukkassor för arbetare, hvilka arbetareförsäkringskomiténs tidigare författningsförslag afser, sjelffallet komme att inskränka sin verksamhet till sådana sjukdomsfall, vid hvilka arbetsgifvaren icke är ersättningsskyldig, blefve området för dessa kassors verksamhet genom anförda stadgande begränsadt till sjukdomsfall, som icke stå i samband med arbetet. Härigenom komme påtagligen dessa kassor att förlora i betydelse samt deras uppkomst och vidare utveckling — hvilka man dock afsett att befrämja — att motarbetas. Vidare måste det vara synnerligen önskvärdt, att just dessa kassor, till hvilka arbetarene sjelfva bidra och i hvilkas förvaltning de taga del, komme att bära en del af kostnaderna vid olyckor i arbetet. Alla olycksfall ställes derigenom äfven under arbetarenes egen kontroll, hvilket otvifvelaktigt mest verksamt skulle förekomma, att ar-

betare af lättsinne utsatte sig för fara eller afsigtligen ådroge sig skada för att erhålla understöd. Visserligen blefve genom införandet af en längre karenstid — förslagsvis 90 dagar — arbetsgifvares ersättningskyldighet enligt författningen väsentligen inskränkt, nästan endast till fall af bestående invaliditet och olycksfall med dödlig utgång; men ihågkommas bör äfven att man ålagt arbetsgifvaren att bevisa anledningen till timad olyckshändelse, om han vill befria sig från de ekonomiska följderna af densamma, hvarför arbetsgifvaren påtagligen komme att blifva ersättningskyldig vid ett stort antal olycksfall, som ingalunda vållats af yrkesfaran. För öfrigt är principen om arbetsgifvares skyldighet att ersätta yrkesskada ny och bör därför åtminstone till en början, då verkningarna af dess införande ännu delvis äro oberäkneliga, tillämpas så varsamt som möjligt. Slutligen må här ock erinras derom att karenstiden mångenstädes utomlands är lång, exempelvis i Tyskland 13 och i det danska förslaget 26 veckor.

Förlänges karenstiden, såsom ofvan föreslagits, torde på samma skäl 1 mom. af 3 § böra ändras derhän, att den godtgörelse af högst 100 mark, som jemte underhållsbidrag tillkommer skadad arbetare, innefattar blott ersättning för sådan kostnad för läkarevård m. m., som upplöper efter karenstidens slut.

Till undvikande af osäkerhet, då beloppet af arbetare vid olycksfall tillkommande ersättning skall utredas, torde detta understöd lämpligast böra bestämmas med den skadades arbetsförtjenst dagen för olyckan såsom grund.

Medgifvandet i 6 §, att arbetare eller dennes anhöriga tillkommande understöd må kapitaliseras, synes betänkligen motverka ett af de väsentligaste syftemålen med ifrågavarande författning eller sträfvandet att förebygga, det arbetsinvalidiserande eller anhöriga af förolyckade arbetare falla samhället och dess fattigvård till last. En dylik kapitalisering borde därför aldrig få ifrågakomma. Deremot torde, vid bestående invaliditet eller dödsfall, understödsberättigad böra ega rätt att påyrka, det arbetsgifvaren vidtager åtgärd för att understödet utbetalas genom någon af styrelsen godkänd försäkringsanstalt, som ikläder sig garanti för framtida fullgörandet af betalningsskyldigheten. Enahanda rätt, eller rätt att genom inköp af den understödsberättigade i någon sådan försäkringsanstalt befria sig från vidare utgifvandet af understöd, torde böra tillkomma jemväl arbetsgifvare. Slutligen synes i författningen böra inryckas ett stadgande derom, att sålunda erhållen lifränta icke får, lika litet som understödsbidrag i allmänhet, till annan öfverlätas eller kapitaliseras.

Då det ändamål, som man velat ernå genom stadgandet i senare mom. af 9 §, enklare och sakenligare kan vinnas genom öfverenskommelse i hvarje särskildt fall mellan arbetsgifvaren och arbetarene, torde sagda stadgande kunna få bortfalla.

Anvisningarna i 13 § beträffande behandlingen af mål, som angå ersättning på grund af författningen, torde vara obehöfliga och äro dessutom i den form, de uti §:en förekomma, vilseledande.

Ordalydelsen af 15 § torde böra ändras derhän att deraf tydligt framgår,

hvad väl måste anses vara §:ens mening, nemligen att, om de slutliga följderna af kroppsskada, hvarå ersättningsanspråk grundas, ännu ej kunna med säkerhet bedömas, målet derom likväl må afgöras samt ersättning utdömas på sätt skäligt synes; hvarefter sakegarene må inom ett år derefter, i fall af fog, anhängiggöra talan om jemkning af det utdömda.

I 18 § tillerkännes slutligen arbetare och dess rättsinnehafvare vid tvist mellan borgenärer enahanda förmånsrätt för sista och löpande årets underhållsbidrag, som är tjenstehjon och andra betjente för inestående lön tillförsäkrad. Häri-genom skulle man skapa ytterligare en tyst förmånsrätt till de många, hvilka gällande lag redan innehåller. I betraktande af olämpligheten utaf dessa förmånsrätter öfverhufvud samt särskildt vid industriela företag, torde dock få ifrågasättas, huruvida sagda bestämning är alldeles nödvändig, helst rättigheten till underhåll väl i de flesta fall är genom stadgandena i § 6 fullt säkerställd.

Utskottsbetänkande angående stadens kajbyggnader.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut af den 31 maj 1892 anmodat Drätselkammaren att inkomma med förslag till de hamn- och kajarbeten, som af hamnbaneanläggningen påkallades, och Kammaren fått emottaga ett af vordne stadsingeniören F. O. Ehrström utarbetadt förslag till kajbyggnader och anordningar för trafiken i stadens hamnar, har Drätselkammaren i skrifvelse af den 6 sistlidne maj*) till Fullmäktige insändt ingeniören Ehrströms berörda förslag och i sammanhang dermed hemställt att Stadsfullmäktige ville besluta:

1:o att i enlighet med omordade förslag (pag. 40—47) skola utföras skjul, plattformar, spår, stensättning, aflopp, vattenledning, bekvämlighetsinrättningar och inhägnad å Magasinskajen;

2:o att i öfverensstämmelse med åberopade förslag (pag. 47—51) och sedan stadsplan för Skatudden i häraf berörda delar vunnit stadfästelse, men inskränkt till omfång enligt kostnadsförslaget II (pag. 61—63), å Skatudden utföres kajbyggnader, utfyllningar, spår, stensättning, belysning och aflopp äfvensom det ur kostnadsförslaget utlemnade skjulet;

3:o att hamnbanan tillsvidare skall dragas längs Vestra kajen och Salutorget, med passerandet af ett vändbord vid Norra båthamnens nordvestra hörn samt med ett omfartsspår å Salutorget, allt i enlighet med ingeniören Ehrströms förslag (pag. 12—15);

4:o att med arbetet genast vidtages och att detsamma utföres i den ordning, ingeniören Ehrström föreslagit (pag. 52—53), dock med sådan modifikation af tiden för arbetena å Skatudden, att kajbyggnaden vidtager vintern 1893—94, hvarigenom platsen kan upplåtas för trafik senast försommaren 1895;

5:o att för dessa arbeten af de för hamnarbeten upplånade medlen anvädes ända till 867,950 mark;

6:o att åt Drätselkammaren uppdraga att tillsätta en delegation, bestående af fem personer, uti hvilken stadsingeniören vore sjelfskrifven ledamot;

7:o att bemyndiga denna delegation att med Jernvägsstyrelsen träffa öfverenskommelse angående spår-anordningar, spårtyper och andra, statsjernvägarne be-

*) Införd bland Fullmäktiges tryckta handlingar under nr 23 för 1893.

rörande detaljer, att besluta om ordningen för arbetenas utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med föreliggande godkända förslag och att nämnda delegation egde att i samråd med Drätselkammaren besluta angående ändringar af mindre omfattning, hvilka befinnas ändamålsenliga för arbetet eller den blifvande trafiken;

8:o att denna delegation må inkomma med förslag till möjligen nödig kontorsbyggnad för statsjernvägarnes behof, kransystem, kraft- och belysningsanläggning äfvensom i öfrigt eventuellt göra framställning angående möjligen nödig ansedda mera ingripande förändringar uti anläggningarne; äfvensom

9:o att arbetsledningen vid ofvanstående kaj- och hamnbyggnader öfverlemnas åt stadens byggnadskontor.

Vid sammanträde den 4 nyssvikne juli hafva härå Fullmäktige åt ett utskott, till hvars medlemmar undertecknade blifvit utsedde, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Vid behandlingen af ärendet har utskottet i hufvudsak anslutit sig till föreliggande förslag, sådant det af ingenjören Ehrström uppgjorts och af Drätselkammaren förordats. Sålunda har utskottet ock varit ense om att, vidkommande Sandvikshamnen, låta bero vid de kajanläggningar, som redan äro under arbete derstädes i sammanhang med hamnbanebyggnaden, att deremot kajbyggnaderna vid Magasinskajen och spåranläggningarna här borde i alla väsentliga delar fullständigt utföras samt att hamnbanan borde dragas ända fram till Skatudden äfvensom nödiga kajer der anläggas. Dock anser utskottet, att man tillika borde, i samband med ifrågavarande arbeten, skrida till kajanläggningar jemväl å Kejsargrundet och att öfvergången från Vestra kajen till Skatudden lämpligast bör verkställas genom anläggandet af en bro öfver Södra hamnens inre vattenområde och icke, på sätt ingenjören Ehrström och Drätselkammaren förordat, medels ett vändbord å Salutorget. Härför, och för de afvikelser, utskottet i öfrigt trott sig böra förorda i förslagen, vill utskottet dock redogöra i den ordning, som Drätselkammaren följt vid uppställningen af sitt betänkande.

Hvad främst angår arbetena å Magasinskajen, har utskottet omfattat de uppgjorda förslagen i öfrigt utom beträffande anordningen af spåren och inhägnaden, hvarjemte utskottet skulle anse att kostnaden för en kontorsbyggnad för statsjernvägarnas behof borde i förslaget upptagas. Af kajspåren sluta, såsom af förslagen synes, ett flertal å Packhustorget, jemte det vexling af vagnar från ett spår till annat är afsedd att försiggå medels ett skjutbord. Emellertid komme en sådan anordning, som skulle omöjliggöra vexling medels lokomotiv, påtagligen att förorsaka hinder och svårighet vid lossningen och lastningen. Den betingas, enligt ingenjören Ehrströms motivering (pag. 42 och 43), deraf att hufvudspårets krökning är alltför stark för att tillåta förening af spåren. Enligt af utskottet

uppgjord teckning, som i tre exemplar närslutes, kommer dock en obetydlig förskjutning af spåren att möjliggöra ett annat arrangement, dervid alla spåren förenas åt norr i en knippe med hufvudspåret. Visserligen måste i följd häraf ett af hörnen på det norra magasinsskjulet något afsnuddas samt kokhuset genast undanskaffas, men det sistnämnda blir dock i hvarje händelse nödigt för hamnbanans framdragande till Skatudden. Denna anordning medför också fördelen att i norra ändan af varuskjulsraden erhålles plats för en enahanda öppen plattform, som i södra ändan.

Man kunde befara att föreningen af spåren å Packhustorget skulle störa trafiken mellan staden och ångarena i södra hamnen. En sådan farhåga är dock ogrundad, emedan jernvägens område enligt utskottets tanke ej bör afstängas, utan skall hållas öppet äfvensom befaras blott med tåg, som gå med sakta fart, lokomotivet främst, jemte det en stationsbetjent bör gå framför tåget och genom ringning i en signalklocka varna allmänheten. I sjelfva verket kan nyttan och nödvändigheten af en hägnad kring ifrågavarande område icke rätt inses. Då detsamma i alla händelser blefve öppet mot hafvet, samt magasinrörelsen måste få alla tider på dygnet obehindradt fortgå, kan en hägnad icke tjena till att skydda der upplagdt gods, och för trafiken blefve densamma äfven hinderlig. Det har visat sig att dylika hägnader, som med portar afstänga spåren, endast äro till men för jernvägsrörelsen, hvarför de alltmera kommit ur bruk. Skulle områdets inhägnande framdeles visa sig behöfligt, kan ett stängsel för öfrigt när som helst anbringas.

Den ändrade anordningen af jernvägsspåren kommer icke att medföra ökad utgift. Deremot skulle bortlemnandet af hägnaden kring området vid Magasinskajen inbespara 4,500 mark (pag. 59).

Ingenjören Ehrström har föreslagit uppförandet å Magasinskajen af en kontorsbyggnad för statsjernvägarnas behof; men har kammaren, jemte det Drätselkammaren erkänner att en sådan byggnad möjligen blifver behöflig, bortlemnat den ur förslaget, emedan dess eventuella uppförande vore beroende af underhandlingar med jernvägsstyrelsen. — En dylik byggnad kan dock, efter utskottets uppfattning omöjligen undvaras å ifrågavarande plats; emedan utan stationsbefäl och vaxelkarlar icke någon enda kolli kan här emottagas eller utlemnas och utan vaxelkarlar ej heller vagnsvexling försiggå. Plats för kontorsbyggnaden finnes i södra ändan af magasinsskvarteren. Byggnadens uppförande komme att öka kostnaderna för arbetet med 12,500 mark (pag. 59.)

Såsom af handlingarna framgår, äro två varuskjul föreslagna till utförande å Magasinskajen. Utskottet skulle för sin del förorda att derutöver ännu ett tredje varuskjul uppföres å Packhustorget. Detta tredje skjul, som borde hållas öppet, men dock med tillräckligt skydd mot regn, och vara af den storlek, förhållandena möjligtvis medgifva, skulle afse att tjena samma ändamål, som de för närvarande vid södra hamnen befintliga skjulen eller med andra ord vara bestämdt för den pasagerare- och godstrafik, som förmedlas genom de Packhuskajen angörande ångfartygen. Detaljerna af skjulets konstruktion borde få bestäm-

mas af den delegation, som enligt Drätselkammarens förslag, hvilket jemväl utskottet omfattar, komme att leda ifrågavarande byggnadsföretag. Med kostnaderna för de tidigare uppförda enahanda skjulen till grund, torde utgiften för skjulet böra upptagas med 25,000 mark.

Vidkommande Kammarens förslag beträffande arbetena å Skatudden har utskottet icke annat att anmärka, än att en utfyllnad måste ske äfven öster om Östra Hamngatan för att jernvägsspåren må kunna förenas, för hvilket arbete kostnadsförslaget måste ökas med c. 20,000 mark, äfvensom att den föreslagna kajkonstruktionen är för klen, hvarför ett större antal följare bör anbringas. Ej heller böra, på sätt afsedt är, följarene tillika få användas till pollare, utan måste skilda pollare anbringas. Detta allt bör dock förut omordade delegation vid arbetets utförande närmare beakta.

Angående ingenjören Ehrströms och Drätselkammarens förslag om sättet, hvarpå hamnbanan skall dragas från Magasinskajen till Skatudden, har utskottet redan yttrat sig, att detta förslag icke kan af utskottet omfattas. Att leda jernvägsspår längs Vestra kajen mellan spårvägen och Saluhallen samt inpå Salutorget, hvarrest en liflig trafik större delen af dygnet pågår, blefve uppenbarligen ytterst hinderligt och störande såväl för denna trafik som för rörelsen i båthamnarna, hvartill kommer att en för trafiken väl behöflig del af Slottskajen blefve inkräktad af spåren, som antagligen oftast vore upptagna af vagnar. Anförda sätt att draga banan kan därför icke godkännas ens såsom ett provisorium, tje-nande till att bespara staden en del kostnad intill dess samtliga anläggningar å Skatudden blifva behöfliga för trafiken. Ingenjören Ehrström har vid uppgörandet af förslaget utgått från förutsättningen att, om banan medels en kurv drages öfver Södra hamnens vattenområde, så måste den, på grund af yrkande utaf Jernvägsstyrelsen, utläggas på en fast bank mellan norra kajarmen och Slottskajen samt på yttre sidan begränsas af en kajbyggnad, jemte det norra båthamnen måste helt och hållet och södra båthamnen till dess norra del igenfyllas, hvarför det blefve nödvändigt att omedelbart skrida till kajbyggnader för att ersätta de kajsträckor, som härigenom ginge förlorade. Kostnaderna för en sådan byggnad jemte utfyllnader och anläggande af nya båthamnar hafva åter af ingenjören Ehrström beräknats i rundt tal till 670,000 mark (pag. 13 och 14). Emellertid behöfver Jernvägsstyrelsens yttrande i saken*) ingalunda nödvändigt tydas på sådant sätt som ingenjören Ehrström gjort. Uti Jernvägsstyrelsens uttalande i anledning af hamnbaneprojektet har Jernvägsstyrelsen visserligen gifvit uttryck åt farhågan, att banans dragning i en kurv öfver inre delen af Södra hamnen skulle, till undvikande af vattenstagnation uti de innerom banan belägna båthamnarna, nödvändiggöra dessas fyllande, hvarhos Jernvägsstyrelsen ansett den svängbro, som varit påtänkt att anbringas vid Vestra kajen, blifva dyr och obeqväm.

*) Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1890 n:o 6, pag. 4.

Men detta uttalande innebär icke någon tillståndsvägran af Jernvägsstyrelsen till en dambyggnad härstädes, än mindre kan det gifva anledning till antagandet att Jernvägstyrelsen skall komma att motsätta sig inrättandet af jernvägsöfvergången å en bro, hvarigenom för öfrigt en fri vattencirkulation i berörda bassiner icke skulle äfventyras, samt anbringandet af en lämpligare förlagd svängbro då Jernvägsstyrelsen bifallit anbringandet af svängbroar såväl i Sandviken som öfver Skatuddskanalen.

Vid sådant förhållande har inom utskottet uppgjorts här närslutna projekt till öfvergång öfver Södra hamnens vattenområde. Enligt detta förslag komme öfvergången att ske å en fast bro med en svängbro vid bronns östra ända. Mellanrummet mellan bropelarene blefve stort nog för att medgifva en fri vattencirkulation i de bakom bron liggande bassinerna, som förty kunde bibehållas. Endast norra delen af södra båthamnen, öfver hvilken jernvägen komme att dragas, måste altså igenfyllas. Antagligen komme pelarene äfven att vara ett tillräckligt skydd mot vågorna för farkosterna i den yttre bassinen. Trapporna för den igenfyllda delen af södra båthamnen finge användning i bassinen inom pelarena och gjorde således kajen här användbar äfven för mindre båtar. Den tillernade svängbron komme att erhålla samma storlek som bron vid Sandviken. Då denna bro kommer att stå öppen utom när något tåg passerade, kan den icke vålla någon nämnvärd störning af trafiken. Förutom detta förslag, som af utskottet enhälligt omfattats, har utskottet haft att tillgå jemväl ett projekt af stadsingeniören, som är baserad på att vid öfverbroningen tillika bereda kajplatser på båda sidor om bron för större och mindre båtar; men då sistnämnda projekt efter utskottets tanke icke lika fullständigt som det förra garanterar vattenomsättningen i bassinerna, har detsamma icke vunnit understöd af utskottet.

Då för en öfvergång på anfördt sätt öfver södra hamnen och deraf nödig blifvande igenfyllning utaf en del af södra båthamnen jemte höjning af kajen derinvid redan finnas anslagna af statsmedel 44,400 mark, hvilket belopp kommer att innehållas i händelse icke arbetet kommer till stånd, blefve tilläggskostnaden enligt uppgjort kostnadsförslag endast omkring 55,000 mark. Kostnaden för bron med pelare uppgår visserligen enligt bifogade kostnadsberäkning till 75,500 mark, men härifrån böra afdragas utgifterna för vändbord, en del spår m. m., som inbesparades, med circa 20,000 mark. Härtill kommer nu visserligen utfyllnaden öfver Kejsargrundet, hvilken i sådant fall måste genast företagas. Utskottet skulle dock i likhet med ingenjören Ehrström anse kajläggningen å Kejsargrundet i hvarje fall genast behöflig för vinnande af landningsplatser särskildt för de större skärgården trafikerande ångbåtarna. Då det af ingenjören Ehrström föreslagna sättet att verkställa kajbyggnaden å Kejsargrundet medels en utfyllnad, som skulle omgifvas af enkla sänkkistor utaf timmer, icke kan godkännas af utskottet, som i stället skulle förorda att brokistorna ned-sänkas på jemn grund, erhållen genom stenkastning efter försiggången bortmudd-

ring utaf slamjorden ofvan berget, bortfaller härigenom nödvändigheten att gifva utfyllnaden den utseendet störande, irreguliera form, som ingenjören Ehrströms ritningar utvisa. Kostnaden för utfyllnadens verkställande efter utskottets förslag blefve densamma som efter ingenjören Ehrströms eller i rundt tal 90,000 mark (pag. 67 upptagen till 89,100 mark).

Ifrågakomna arbeten borde efter utskottets tanke omedelbart påbörjas och slutföras så skyndsamt förhållandena medgifva, men någon viss tid för deras afslutande borde icke utsättas på det att icke staden måtte tillskyndas utgifter blott för att de skulle blifva färdiga inom bestämd tid. Samtidigt med arbetena å Skatudden borde så vidt möjligt gatuplaneringar der verkställas till erhållande af nödigt fyllnadsmaterial.

I fall utskottets förslag godkännes, blefve det belopp, som måste för ifrågavarande ändamål anvisas, 1,065,950 mark (mot 867,950 mark enligt Drätselkammarens förslag *).

Den delegation, åt hvilken öfverinseendet öfver ifrågavarande arbeten bör ombetras, utses, efter utskottets tanke, lämpligast af Stadsfullmäktige. Att delegationen endast efter samråd med Kammaren skulle ega vidtaga ändringar i förslagen, torde vara en onödig omgång, som kunde vålla dröjsmål vid utförandet af brådskande arbeten. Sådana ändringar, blott de icke föranleda till utgifter öfver kostnadsförslaget, borde delegationen få på eget ansvar besluta.

Utskottet får alltså föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, i enlighet med ingenjören Ehrströms förslag (pag. 40—47), utföras skjul, platfomer, spår, stensättning, aflopp, vattenledning och bekvämlighetsinrättningar å Magasinskajen, dock med iakttagande af de afvikelser beträffande spåren, utskottet ofvan förordat;

att å Packhustorget uppbygges ett öppet varuskjul i enlighet med utskottets förslag;

att i öfverensstämmelse med ingenjören Ehrströms förslag (pag. 47—51) och sedan stadsplan för Skatudden i här af berörda delar vunnit stadfästelse, men inskränkt till omfång enligt kostnadsförslaget II (pag.

*) Enligt Drätselkammarens förslag	867,950:—
Afgår: för hägnaden	4,500:—
	<hr/>
	863,450:—
Tillkommer: kontorsbyggnad	12,500:—
skjul å Packhustorget	25,000:—
utfyllnad å Skatudden	20,000:—
bro med pelare	55,000:—
kaj å Kejsargrundet	90,000:—
	<hr/>
	Summa 1,065,950:—

61—63), å Skatudden utföras kajbyggnader, utfyllningar, spår, stensättning, belysning och aflopp äfvensom det ur kostnadsförslaget utlemnade skjulet;

att hamnbanan skall dragas längs Vestra kajen och, efter utfyllnad af södra balthammens norra del, ledas å fast och rörlig bro till kajbyggnad å Kejsargrundet samt vidare till Skatudden, allt på sätt utskottet närmare förordat;

att med arbetet genast vidtages och detsamma slutföres så fort ske kan, dock att anläggningarna å Skatudden så vidt möjligt utföras i sammanhang med gatuplaneringar detsammastädes;

att för dessa arbeten af de för hamnarbeten upplånade medlen anvisas ända till 1,065,950 mark;

att tillsätta en delegation utaf fem personer, uti hvilken stadsingenjören vore sjelfskrifven ledamot, för att handhafva öfverinseendet öfver arbetena;

att bemyndiga denna delegation att med Jernvägsstyrelsen träffa öfverenskommelse angående spåranordningar, spårtyper och andra, statsjernvägarna berörande detaljer, att besluta om ordningen för arbetenas utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förslaget, samt att efter godtfinnande vidtaga sådana ändringar af mindre omfattning, hvilka befinnas ändamålsenliga för arbetet eller den blifvande trafiken, men icke föranleda till att kostnadsförslaget öfverskrides;

att åt delegationen uppdraga att, i samråd med byggnadskontoret, uppgöra och till Fullmäktige inlemna förslag till nödiga ändringar i stadsplanen för Skatudden;

att denna delegation bör inkomma med förslag till nödig kontorsbyggnad för statsjernvägarnas behof, kransystem, kraft- och belysningsanläggning, äfvensom i öfrigt eventuellt göra framställning angående möjligen nödig ansedda, mera ingripande förändringar uti anläggningarna; äfvensom

att arbetsledningen vid ofvannämnda kaj- och hamnbyggnader öfverlemnas åt stadens byggnadskontor.

Helsingfors, den 27 september 1893.

Th. Tallqvist.

Lennart Gripenberg.
Hj. Schildt.

V. Lindberg.
Lars Krogius.

Kostnadsförslag

till olika projekter för hamnbanans ledande öfver Södra hamnen till Skatudden.

Kajarm på pålar.

586 st. pålar å Fmk 17:—	Fmk 9,962:—	
492 m ² rustbädd å Fmk 17:—	" 8,364:—	
1 st. svängbro	" 25,000:—	
390 m ³ kajmur å Fmk 40:—	" 15,600:—	
300 " bokad sten å Fmk 4:—	" 1,200:—	
416 " fyllning å Fmk 2:50	" 1,040:—	
94 l.m. hvilare å Fmk 6:—	" 564:—	
490 m ² stensättning å Fmk 3:—	" 1,470:—	
6 st. förtöjningsringar å Fmk 50:—	" 300:—	63,500:—
10 % tillskott	Fmk 6,500:—	
	Summa Fmk 70,000:—	

Jernspann, pelare, grundade medels kasemer på pålar.

248 st. pålar å Fmk 20:—	Fmk 4,960:—	
250 m ³ mur å Fmk 60:—	" 15,000:—	
80 m ² rustbädd å Fmk 20:—	" 1,600:—	
Kasemer	" 4,000:—	
4 st. jernspann	" 18,000:—	
Svängbro	" 25,000:—	68,560:—
10 % tillskott	Fmk 6,940:—	
	Summa Fmk 75,500:—	

Utskottsbetänkande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs förslag till förordning angående arbetarepensionskassor.

Sedan Magistraten i skrifvelse af den 15 sistlidne maj, enligt Guvernörens i länet föreskrift, anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs förslag till förordning angående arbetarepensionskassor, hafva Fullmäktige vid sammanträde den 16 i samma månad åt ett af undertecknade och herr Th. Wegelius bestående utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

I sitt betänkande anför komitén att komitén utan meningsolikhet omfattat åsigten att en lag i syfte att införa en obligatorisk ålderdomsförsäkring för arbetare, åtminstone för närvarande, icke borde ifrågakomma, emedan genomförandet af en sådan skulle i vårt land möta synnerligen stora praktiska svårigheter. En af staten påbjuden ålderdomsförsäkring kunde i allmänhet icke lämpligen inskränkas till vissa yrken och än mindre till vissa ortsområden, enär, om så skedde, en och samma person vid ombyte af anställning ömsom kunde vara underkastad försäkringspligt, ömsom icke, i följd hvaraf oregelbundenheter i försäkringsafgifternas erläggande komme att ega rum. Ett grundvilkor för att en obligatorisk ålderdomsförsäkring skall medföra önskad resultat vore emellertid att nämnda afgifter i möjligaste måtto regelbundet och under en viss tidrymd erlades. Ett annat utmärkande drag för ålderdomsförsäkringen vore att ett någorlunda tillfredsställande resultat, med afseende å tiden för pensionsålderns inträdande och pensionernas belopp, icke ernåddes utan att så höga afgifter fastställdes, att desamma för mången arbetare, särdeles under ogynnsammare ekonomiska förhållanden, kunde blifva ej blott mycket betungande, utan måhända omöjliga att erlægga. Af sådan orsak hade i den tyska lagen pensionsåldern framskjutits till 70 år, och äfven det oakadt hade man kunnat ernå endast ganska anspråkslösa pensionsbelopp, ehuru statsverket till hvarje sådant bidroge med 50 riksmark. Den tyska ålderdomsförsäkringen hade visserligen ännu alltför kort tid tillämpats för att någon erfarenhet om dess verkningar skulle hafva kunnat vinnas. Dock syntes uppenbart att de bördor, hvilka derigenom pålades arbetareklassen, så föga motsvarades af de förmåner, som erbjödes, att systemet i denna form icke manade till efterföljd. Och då någon annan bepröfvad praktisk lösning icke föreläge, hade uppgörandet af detaljförslag i ämnet inom komitén ej ansetts kunna ifrågasättas.

Det slut, till hvilket komitén i fråga om obligatorisk ålderdomsförsäkring kommit, uteslöte emellertid icke önskligheten af att arbetareklassens ålderdoms-

försörjning, om möjligt, genom andra åtgärder blefve befrämjad. I landet finnes redan ett större antal kassor — vid 1889 års utgång inalles 68— hvilka sysselsatte sig med pensionsverksamhet, dels enbart, dels i förening med annan utdelning af understöd. Tyvärr måste dock dessa kassors förmåga att behörigen fullgöra sina gentemot delegarena åtagna förbindelser i många fall anses vara synnerligen tvifvelaktig, särskildt i fråga om utlofvade pensioner. Såsom exempel anför komitén bland annat att en yrkeskassa ställer i utsigt för delegarene följande förmåner 1:o sjukunderstöd å 1 mark pr dag; 2:o) ålderdomspension om 150 till 250 mark vid 55 års ålder; samt 3:o) enkepension till enahanda belopp. Enligt försäkringsteknisk beräkning kunde för de i kassans stadgar fastställda afgifterna emellertid ej utlovas vidare än ålderdomspension om 48 å 67 mark. Anstalter, som uppenbarligen icke hade någon möjlighet att i verkligheten bereda sina delegare de förmåner, som äro dem utlofvade, borde icke få, utan att omgestaltas, bedriva sin verksamhet. Annars kunde inträffandet förr eller senare af en kris icke undvikas, och densamma skulle då icke blott ganska kännbart drabba kassadelegarene, utan dessvärre sannolikt jemväl betänkligen rubba arbetsklassens förtroende till hela pensionskasseväsendet.

På anförda skäl har komitén funnit nödvändigt vara att landets arbetarepensionskassor genom utfärdande förordning ställes under offentlig uppsigt, hvilken, enligt komiténs tanke, borde hafva samma syfte och vara i hufvudsak lika anordnad som den kontroll, hvilken för sjukkassorna blifvit föreslagen; och har komitén jemväl utarbetat förslag till sådan författning.

Betänkandet åtföljes af två reservationer, utaf hvilka den första är undertecknad af herr L. Gripenberg, med hvilken herrar V. Löfgren, J. Pehkonen och V. von Wright förenat sig. I denna reservation föreslås inrättandet i Finland, i likhet med hvad redan i England och Frankrike egt rum, af en hela landet omfattande, på ömsesidighetsprincipen grundad lifrånstalt, afsedd att särskildt tillgodose de mindre bemedlade klassernas behof. Till uppkomsten af denna anstalt borde staten taga initiativet samt likaledes garantera och kontrollera anstalten. Endast genom statsverkets garanti kunde anstalten med full trygghet vidtaga med sin verksamhet utan att tillika disponera öfver ett någorlunda betydligt grundkapital, hvars anskaffande i vårt kapitalfattiga land säkerligen skulle vara förenadt med stor svårighet. Med anstalten kunde äfven ett annat behof tillgodoses. Genom densamma kunde tillfälle till att erhålla pensioner beredas den mängd af i statens tjänst varande personer, hvilka för närvarande icke äro i åtnjutande af dylik förmån.

I den andra reservationen yttrar sig herr C. F. Wahlberg att då komitén icke sett sig i stånd att föreslå något annat medel, som kunde räcka pensionskasseväsendet i landet en hjälpsam hand, än en lag, som, efter reservantens åsigt, blott afsåge att uniformera och kontrollera, så syntes äfven detta medel tillsvi-

dare godt kunna undvaras och pensionskassaväsendet lemnas ännu en tid bortåt frihet att utveckla sig på sjelffunna banor.

I likhet med komitén anser äfven utskottet frågan om en obligatorisk ålderdomsförsäkring för arbetare åtminstone för närvarande böra få förfalla. Om, oaktadt höga och betungande afgifter, icke annat kan ernås än pensionsbelopp, som knapt förslå till lifvets nödtorft, vid hög pensionsålder, så uppväger påtagligen nyttan af försäkringen icke de bördor, som derigenom påläggas. Kommer härtill att arbetarenes betalningsförmåga redan i jmförelsevis hög grad tages i anspråk för upprätthållande af sjukkassorna, så torde komiténs ståndpunkt i frågan måsta anses vara tillfylles motiverad.

Deremot kan utskottet, i motsats till komitén, icke omfatta förslaget att staten borde skrida till arbetarpensionskassaväsendets i landet ordnande. Man må gerna medgifva, hvad komitén anfört, att de flesta af dessa kassor sakna den försäkringstekniska grund, att utbetalningen af de pensioner, kassorna ställa i utsigt för sina delegare, skulle vara säkerstald. Men märkas bör, att dessa kassor i det största antalet fall icke ovilkorligen förbundit sig att utgifva pensioner till visst faststaldt belopp, utan förbehållit sig rätt att, i händelse kassans ställning sådant fordrade, nedsätta pensionsbeloppen; och häraf komma dessa kassor naturligtvis att begagna sig om deras ställning blefve prekär och tillgångarna i framtiden icke skulle motsvara de utgående pensionerna. Man har dock tillika allt skäl att hoppas att dylika ogynnsamma konjunkturen icke skola inträffa. Afsedda för jmförelsevis mindre kretsar, uppbäras ifrågavarande kassor i allmänhet af så stor offervillighet hos delegarena samt kunna i gemen räkna på så betydliga extra inkomster — genom bidrag af arbetsgifvare, gåfvor, behållning från tillställningar m. m. dylikt — att delegarenes afgifter, som utgöra den enda säkra grundvalen för en försäkringsteknisk granskning, icke spela en närmelsevis afgörande roll i dessa kassors budgeter. Exempel saknas heller icke på redan länge prospererande och säkerstald kassor, hvilkas uppkomst och tillvaro på det bestämdaste jäfva de af komitén uttalade farhågorna. I händelse sjukkasseväsendet ordnas i öfverensstämmelse med komiténs förslag, komma för öfrigt alla pensionskassor att åtminstone i hufvudsak särskiljas från andra kassor och derigenom tvingas till reorganisation. Det är att förvänta att då äfven de brister, som nu vidlåda pensionskassorna, skola komma under pröfning och afhjelpas. Men kommer detta äfven icke att ske, så synes det dock alltid vara bättre att låta dessa kassor ännu en tid bortåt fritt uppstå och utveckla sig än att genom en lag, hvars verknings icke med säkerhet kunna bedömas, utsätta sig för möjligheten att förmedels ett reglementerande ingripande qväfva hela detta uppspirande institut i sin brodd.

Vidkommande den af komitéledamoten herr Gripenberg föreslagna allmänna lifrätteanstalten, så finner utskottet en dylik anstalt visserligen komma att vara synnerligen gagnelig och af stor betydelse, hvarför tanken på inrättandet af en sådan anstalt icke borde öfvergifvas; men då frågan härom icke står i närmare

sammanhang med föreliggande ärende, har utskottet saknat anledning att vidlyftigare ingå på herr Gripenbergs förslag.

Jemte det utskottet slutligen får anmäla, att ledamoten i utskottet herr Wegelius varit hindrad att taga del i utskottets arbete, får utskottet alltså värd-samt föreslå

att Stadsfullmäktige ville afgifva det Fullmäktige affordrade underdåniga yttrandet i öfverensstämmelse med bilagda förslag.

Helsingfors, den 2 oktober 1893.

Sigfr. Kullhem.

F. Jansson.
K. M. Moring.

R. Heimberger.
August Ramsay.

Till affordradt underdånigt yttrande i anledning af arbetareförsäkringskomiténs förslag till förordning angående arbetarepensionskassor få Fullmäktige underdånigst anmäla att Fullmäktige, i likhet med komitén och på de af komitén anförda skäl, ansett frågan om införandet af en utaf staten påbjuden och skyddad ålderdomsförsäkring för arbetare åtminstone för närvarande böra förfalla. Tillika skulle dock Fullmäktige, i motsats mot komiténs flertal, hålla före att heller icke någon åtgärd i det af komitén förordade syfte eller med andra ord afseende att ordna landets arbetarepensionskassaväsende på försäkringsteknisk grundval borde ifrågakomma. Arbetarepensionskassornas fortbestånd och framgångsrika verksamhet samt uppkomsten af andra enahanda kassor garanteras bäst af det intresse, hvaråt hjälpkassorna i allmänhet och särskildt de för pensionering afsedda hafva att glädja sig, hvilket intresse visar sig genom tillvaron och den snabba utvecklingen af dessa jemförelsevis talrika kassor; hvaremot en reglementerande lag, som i större eller mindre mån undandroge kassornas stiftare och upprätthållare bestämmanderätten öfver kassorna, lätt kunde åstadkomma motsatsen mot hvad man genom lagen åsyftat. Med anslutning till hvad en reservant inom komitén yttrat få därför äfven Fullmäktige såsom sin åsigt uttala, att pensionskassaväsendet godt åtminstone ännu en tid bortåt kunde lemna frihet att utveckla sig utan reglementerande bestämningar.

Hvad beträffar den af komitéledamoten herr L. Gripenberg föreslagna, af staten garanterade och kontrollerade allmänna lifrätteanstalten, så finna Fullmäktige en dylik anstalt visserligen kunna blifva synnerligen gagnelig och af stor betydelse, hvarför tanken på inrättandet af en sådan anstalt icke borde öfvergifvas; men torde frågan härom icke stå i närmare samband med föreliggande ärende samt förty skildt för sig böra upptagas till pröfning; och hafva Fullmäktige därför saknat anledning att nu vidlyftigare ingå på herr Gripenbergs förslag.

Utskottsbetänkande angående fullständigare kommunalstatistik.

Vid sammanträde den 30 september 1890 föreslog underskrifven Neovius att åt ett utskott måtte ombetros att taga i öfvervägande möjligheten af förbättringar i stadens kommunalstatistik, särskildt i syfte att åstadkomma oftare emanerande statistiska publikationer; och uppdrogo Fullmäktige i anledning häraf vid sammanträde den 21 oktober 1890 åt ett af undertecknade bestående utskott att underkasta ärendet närmare beredning.

Utskottet, som sökt göra sig underrättadt derom, huru kommunalstatistiken i utlandets större städer är ordnad, i hvilket afseende utskottet särskildt från Stockholm införskaffat nödiga upplysningar, får till fullgörande af det utskottet ombetrodda uppdrag anföra följande:

Såsom bekant utges för närvarande i Helsingfors endast en periodisk kommunalstatistisk publikation af större omfång och betydelse, nemligen den af sekreteraren i Drätselkammaren redigerade, årligen utkommande berättelsen angående Helsingfors stads kommunalförvaltning, af hvilken berättelse hittills årgångarna 1888, 1889 och 1890 emanerat. Denna berättelse innehåller visserligen med önskvärd fullständighet eller åtminstone så fullständigt, som för tiden är möjligt, de förnämsta statistiska data för Helsingfors. Men såsom årspublikation, hvars utkommande dessutom kan emotses först en längre tid efter utgången af den period, till hvilken den hänför sig, eger densamma egentligen historisk betydelse och fyller därför endast ett af de syftemål, som afses med statistiska publikationer. Det aktuella behovet af dylika publikationer, i detta fall kommunalförvaltningens och allmänhetens behof att så snabt och tidigt erhålla kännedom om förändringarna i förhållandena å orten, att möjlighet finnes att ingripa, der missförhållanden hota, blir och kan ej heller blifva genom sagda berättelse tillgodosedt.

Visserligen eger Helsingfors, jemte omordade berättelse, ännu en annan kommunalstatistisk publikation, som just afser nämnda behof af aktuel redogörelse. Utskottet åsyftar här de vecko- och månadsrapporter angående sjukdoms- och dödsfall, som genom Helsovårdsnämndens försorg införas i de dagliga tidningarna. Men denna publikation berör, såsom häraf synes, endast en detalj, fastän en viktig sådan, af det kommunala lifvet. Annorlunda äro förhållandena utomlands, der man mångenstädes, t. o. m. i jembörelsevis mindre städer, icke skytt de med dylika

publikationer förenade kostnader och för kommunalstatistiska ändamål äfven anordnat skilda kommunala embetsverk eller anställt tjänstemän. Sålunda utkommer i St:t Petersburg genom ett sådant embetsverks försorg en gång i veckan en publikation å 4 kvartsidor, innefattande redogörelse för ändringar i befolkningsförhållandena, meteorologiska uppgifter, uppgifter om export och import, om prisen på de förnämsta lifsförnödenheter, samt slutligen, ordnad efter olika delar af staden, uppgifter om sjukdoms- och dödsfall.

Erkännande behofvet och gagnet af fullständigare, ofta utkommande statistiska publikationer, har utskottet tagit i öfvervägande frågan om möjligheten att åstadkomma sådana äfven för Helsingfors. Större delen af de uppgifter, som annorstädes ingå i dylika publikationer, kunde väl äfven här för hvarje vecka erhållas. Uppgifter öfver födda samt in- och utflyttade kunde fås från Pastorsembetets och Poliskammarens kanslier, öfver importen dels från Trafikkontoret, dels troligen äfven från Jernvägsstyrelsen, meteorologiska uppgifter från Meteorologiska centralstationen. Men sammanställandet och utgifvandet af alla dessa uppgifter skulle vålla stor svårighet, enär sådant naturligtvis icke kan åläggas sekreteraren vid Drätselkammaren, hvilken, på sätt redan nämnts, för närvarande är den ende, som har att taga större befattning med kommunens statistik, och någon annan funktionär heller icke finnes, som ett dylikt göromål med fog kan åhvålfvas. Sålunda skulle endast återstå utvägen att för ändamålet vid Drätselkammaren anställa en särskild tjänsteman, något, som visserligen måste betraktas såsom ett icke oviktigt önskningsmål, men som utskottet dock icke funnit sig kunna för närvarande förorda i anseende till de med en sådan åtgärd förenade kostnader.

Utskottet har därför, ehuru ogerna, afstått från tanken på att föreslå införandet af fullständigare statistiska veckopublikationer. Dock kan, enligt utskottets tanke, åtminstone i ett afseende en reform nu redan åvägabringas. Helsevårdsnämndens vecko- och månadsuppgifter öfver sjukdoms- och dödsfall äro, såsom i det föregående uttalades, redan i den form, de nu förekomma, af stor betydelse, men dessa publikationer borde kunna göras fullständigare. Svårighet borde icke möta för Nämnden att komplettera dem med uppgifter om andra, till Nämndens verksamhetsområde hörande förhållanden, i hvilket afseende särskildt må nämnas uppgifter om resultaten af de kemiska och bakteriologiska undersökningarna af vattenledningsvattnet, hvarjemte ifrågavarande redogörelser tilläfventyrs kunde erhålla den form, att ur dem tydligt framginge, huru de olika sjukdoms- och dödsfallen fördela sig på olika trakter af staden.

Utskottet har dock ansett sig icke böra inkomma med något bestämdt förslag i sådant syfte, utan endast hos Stadsfullmäktige vördsamt föreslå att Fullmäktige ville besluta

att anmoda Helsevårdsnämnden att taga i öfvervägande, huruvida icke Nämndens rapporter öfver sjukdoms- och dödsfall lämpligen kunde

---

kompletteras med uppgifter öfver andra, till Nämndens verksamhetsområde hörande förhållanden samt i öfrigt så anordnas att ur dem framginge, huru de olika sjukdoms- och dödsfallen fördela sig på olika delar af staden.

Helsingfors, den 5 oktober 1893.

Frith. Neovius.

Leon. v. Pfaler.

K. H. Lindholm.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri. 1893.

Utskottsbetänkande n:o 3 i fråga om ny förordning angående polisinställningen i Helsingfors.

Sedan Kejsrerliga Senaten uti skrifvelse af den 20 januari 1891 anbefalt Stadsfullmäktige att, efter polismästarens hörande, uppgöra fullständigt förslag till ny förordning angående polisinställningen i Helsingfors jemte stat för densamma, uppdrogo Fullmäktige vid sammanträde den 30 maj 1891 åt ett särskildt utskott, bestående af undertecknade Åkerman, Brummer, Stenius och Norrmén jemte protokollsekreteraren T. J. Boisman, att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag i ärendet. Efter det utskottet, hvarur herr Boisman emellertid för tjenstgöring utgått, jemte det undertecknad Jansson i stället inträddt, uti betänkande af den 31 mars 1892 (Fullmäktiges tryckta handlingar n:o 11 för 1892) fullgjort sagda uppdrag, återremitterades utskottets förslag genom Fullmäktiges beslut af den 10 maj 1892 till utskottet för att omarbetas i af Fullmäktige närmare bestämdt syfte. Det i följd häraf ändrade förslaget, öfverlemnadt åt Fullmäktige i betänkande af den 20 oktober 1892 (tryckta handlingarna n:o 30 för 1892), understöddes af Fullmäktige Poliskammarens och Rådstufvurättens granskning, från hvilka myndigheter derå äfven utlåtanden inkommit, från Poliskammaren i skrifvelse af den 23 december 1892 (tryckta handlingarna n:o 42 för 1892) och från Rådstufvurätten den 26 april 1893 (tryckta handlingarna n:o 17 för 1893). Sedermera hafva handlingarna i ärendet återremitterats till undertecknade till vidare yttrande och förslag.

Hvad främst beträffar de begge viktigaste, med ifrågasättande författningsförslag i sammanhang stående frågor, nemligen om upphäfvandet af polisens domsrätt och om stadsfiskalernes ställning till polisinställningen, så har Poliskammaren icke haft något att anmärka mot förslaget att sagda domsrätt borde upphöra äfvensom Rådstufvurätten förordnat förslaget. Beträffande stadsfiskalernes ställning åter har Poliskammaren upptagit och vidare utvecklats Kammarrens redan i skrifvelse af den 31 december 1889 (tryckta handlingarna n:o 30 för 1890 pag. 2—4) uttalade åsigt, att den detektiva afdelningen vid polisen borde ställas under ledning af den ene utaf stadsfiskalerna, som för sådant ändamål skulle inrangeras i polisen och underordnas polismästaren. Några ledamöter i Rådstufvurätten hafva jemväl förordnat åtgärd derhän att den ene stadsfiskalen skulle med biträde af detektiva af-

delningen anställa undersökningarna i grofva brottmål, hvilket dessa ledamöter ansett kunna ske utan att derigenom något intrång från polisens sida skulle göras i den handlingsfrihet, som bör tillkomma stadsfiskalerna i deras egenskap af allmänne åklagare (n:o 17 pag. 3, 4, 12 och 15); men har flertalet inom Rådstufvurätten dock uttalat sig för att den nuvarande anordningen i hufvudsak borde bibehållas, hvadan dessa ledamöter omfattat följande formulering af 27 §:

„1 mom. enligt utskottets förslag (n:o 30 pag. 12).

Såsnart undersökningen framskridit derhän, att anklagelse emot viss person kan ifrågakomma, eger afdelningen anmäla ärendet hos vederbörande stadsfiskal samt följa de anvisningar, som af honom meddelas, hvarjemte afdelningen äfven i öfrigt bör tillhandagå fiskalerna med nödig handräckning.“

Utskottet, som redan i sitt första förslag uttalat sig för bibehållandet af polisens domsrätt i mindre ordningsmål, hvilka icke ovilkorligen ankomma å allmän domstol, har för sin del icke funnit skäl att frångå denna sin åsigt. Till åtlydnad af Stadsfullmäktiges föreskrift äro dock redan i utskottets senare betänkande alla stadganden om polisens domsrätt ur förslaget utmönstrade. Vidkommande stadsfiskalernes förhållande till polisen får utskottet likaledes endast vidhålla sin förut formulerade mening att åklagarenes och polisens funktioner icke lämpligen böra förenas utan stadsfiskalerna fortfarande bevaras vid samma oberoende ställning till polisen som de för närvarande innehafva, helst ändring härutinnan icke kan genomföras utan en allmän författning, hvarigenom särskildt åklagarenes ställning närmare bestämmes. Dock vill utskottet gerna tillmötesgå den önskan om större samarbete mellan fiskalerna och polisen, som är uttalad i den af Rådstufvurättens flertal förordade formulering af 27 §; hvarför utskottet får föreslå, att åt sagda § gifves följande lydelse:

„§ 27.

1 mom. efter utskottets förslag (n:o 30 pag. 12).

2 mom. d:o d:o

Såsnart undersökningen framskridit derhän, att anklagelse emot viss person kan ifrågakomma, eger afdelningen anmäla ärendet hos vederbörande stadsfiskal samt följa de anvisningar, som af honom meddelas, hvarjemte afdelningen äfven i öfrigt bör tillhandagå fiskalerna med nödig handräckning.“

I följd häraf borde 1. mom. af 34 § utgå.

Beträffande sedan de anmärkningar, Rådstufvurätten framställt mot särskilda detaljer i förslagen, så nödgas utskottet vidhålla sin förut (år 1892 n:o 30 pag. 3) motiverade åsigt att kommissarien vid detektiva afdelningen bör vara juridiskt bildad. Deremot vill utskottet icke motsätta sig Rådstufvurättens förslag om anställandet af två notarier — i stället för en — vid Poliskammaren, af hvilka notarier den ene borde tillhandagå sekreteraren och den andra föra protokollet vid detektiva afdelningens undersökningar. Härigenom betingades ändring af 2, 8, 10, 12 och 21 §§ (n:o 17 pag. 17) samt af staten.

Rådstufvurättens påminnelser mot ordalydelsen af 17, 18, 19 och 20 §§ (N:o 17 pag. 2 och 3) torde, efter utskottets tanke, icke föranleda till ändringar i förslaget. Då Rådstufvurätten befarat att den polismästaren enligt 18 § tillkommande rätt att, efter pröfning, låta angifvelse förfalla, skulle komma i strid med angifvarens rättighet att vid domstol väcka angifvelse, måste utskottet framhålla att det, enligt utskottets uppfattning, äfven i händelse formuleringen af sagda § vore otydlig, borde vara uppenbart att bestämningarna i en administrativ förordning, sådan som ifrågavarande, icke ändra stadgandena i allmän lag. Men, för så vidt utskottet kan finna, är berörda § dessutom, i likhet med 17, 19 och 20 §§ affattad tydligt nog för att icke gifva rum för en sådan vantolkning som Rådstufvurätten trott vara möjlig. Ej heller kan utskottet finna skäl för den pag. 3 af Rådstufvurätten förordade redaktionsförändringen af § 21. Uti § 18 kunde dock kanske i föreskriften derom, att polismästaren eger öfvervaka, det behöriga åtgärder vidtagas till förekommande af smittosamma sjukdomars spridande, ordet „behöriga“ utbyttas mot „påbjudna“.

Då bestämningar om stadsfiskalernas embetsåligganden icke höra till ifrågavarande författning, torde Rådstufvurättens ändringsförslag beträffande 2 och 3 mom. af 34 § (n:o 17 pag. 13) icke kunna beaktas. — I 35 § torde orden „eller polisdomarens“, hvilka af förbiseende fått kvarstå, böra utgå.

Enligt utskottets förslag till stat blefve antalet ordinarie konstaplar 113, rätteligen, på sätt Poliskammaren anmärker (n:o 42 pag. 15), 115. Emellertid finnas för närvarande redan temporärt anställda 118 konstaplar. Att det icke torde kunna ifrågakomma att minska sistnämnda antal, torde vara uppenbart. Poliskammaren anhåller dock att antalet ordinarie konstaplar blefve upptaget till 126, i hvilket afseende Kammaren uppgjort detaljeradt förslag, utvisande användningen af denna personal (n:o 42 pag. 14). Då de 8 extra konstaplarna, hvilka i utskottets stat finnas upptagna, ehuru egentligen endast rekryter, dock i någon mån torde kunna användas för uppkallandet af parter och vittnen, handräkningsåtgärder samt andra, tillfälliga göromål, för hvilket ändamål Poliskammaren ansett 9 man erforderliga, torde en nedprutning af sistnämnda antal till 5 man i nödfall kunna försvaras; hvarjemte på samma grund och då Poliskammaren tidigare ansett endast 7 man behöfvas för att bereda polispersonalen tillfälle till ledighet hvar 14:de dag — en lättnad i deras stränga tienstgöring, som ingalunda kan anses öfverflödig — äfven antalet konstaplar, som för sådant ändamål erfordras, torde kunna upptagas till 7 i stället för 8. Antalet ordinarie konstaplar blefve altså, i stället för 118 för närvarande, anställda, 121 — motsvarande en tillökning af 8 man i den af utskottet tidigare uppgjorda staten *).

*) Enligt utskottets stat ordinarie konstaplar	113
(extra konstaplar 8),	
af förbiseende icke upptagna	2
nu föreslagen tillökning	6
	Summa ordinarie konstaplar 121

Dessa 8 konstaplar torde kunna inrangeras i löneklasserna sålunda att 2 erhöles 1,300 mark hvardera, 3 konstaplar 1,200 mark och 3 konstaplar 1,100 mark hvarje. Anslaget för beklädnads hjälp blefve derigenom äfven ökad med 160 mark för 6 konstaplar, tillsammans 960 mark.

Polisverkets stat komme härigenom att sluta å 264,490 *My.* (251,230 *My.* enligt utskottets tidigare förslag), af hvilket belopp skulle utgå:

från statsverket	<i>My.</i> 176,326: 67
„ staden	<i>My.</i> 88,163: 33

Önskligt vore väl äfven att, såsom Poliskammaren påyrkat, polis Konstaplarnes löneförmåner kunde ökas, ty medgifvas måste väl, att svårigheten att till dessa ansträngande och ansvarsfulla befattningar erhålla dugligt folk för en aflöning, som knapt öfverstiger en vanlig dränglön, måste vara nog stor. Men efter utskottets tanke borde utvägen ur denna svårighet kanske lämpligare sökas icke i nya löneförhöjningar, utan snarare i en enahanda åtgärd, som redan tillgripits i fråga om brandverket, eller kasertering af polispersonalen. Frågan härom torde dock lämpligare böra skildt för sig upptagas och pröfvas.

Beträffande Rådstufvurättens förslag om anställandet af en tredje stadsfiskal samt ökning af fiskalernes löneförmåner har utskottet icke anledning att yttra sig, då sagda förslag icke eger sammanhang med föreliggande fråga.

Författningsförslaget jemte förslaget till stat komme alltså att, med betänkan det nr 2 till grund, erhålla följande lydelse:

„Förslag till förordning angående polisrättningen i Helsingfors stad.

Kap. I.

§ 1 enligt utskottets förslag.

§ 2.

Polisrättningens verksamhet utöfvas under guvernörens i länet öfverinseende af en polismästare, en polisinspektör, en sekreterare, två notarier och tre kanslister samt nödigt antal kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

§§ 3 och 4 enligt utskottets förslag.

Kap. II.

§§ 5—7 enligt utskottets förslag.

§ 8.

Sekreteraren, notarierna och kommissarierna, af hvilka kommissarien för detektiva afdelningen bör hafva aflagt domare examen, tillsättas och entledigas af guvernören i länet. Blir sådan tjänst ledig, skall polismästaren efter behörigen kungjord trettio dagars ansökningstid till guvernören öfverlemna de ansökningar,

hvilka i anledning deraf inkommit, samt till tjenstens erhållande föreslå den af sökandene, som dertill anses lämpligast.

§ 9 enligt utskottets förslag.

§ 10.

Polismästaren tillkommer rang i sjunde, polisinspektören i åttonde, sekreteraren och notarierna i tolfte äfvensom kommissarierna i trettonde klassen af den för Storfurstendömet gällande rangordning, hvarutom dem tillkommer delaktighet i civilstatens enke- och pupillkassa i den pensionsklass, hvartill de i stadgad ordning varda hänförda.

§ 11 enligt utskottets förslag.

§ 12.

Polismästaren, polisinspektören, sekreteraren och notarierna hafva, då de för ålderdom eller sjuklighet från tjensten afgå eller derifrån entledigas, att för sin återstående lifstid tillgodonjuta pension enligt de för pensionering af civila tjänstemän gällande författningar, men för kommissarierna, öfverkonstaplarna och konstaplarna beräknas pensionsrättigheten enligt samma grunder, som finnas stadgade för betjente vid tullverket. Dessa pensioner utgå af statsmedel.

§§ 13 och 14 enligt utskottets förslag.

Kap. III.

§§ 15 och 16 enligt utskottets förslag.

Kap. IV.

§ 17 enligt utskottets förslag.

§ 18

enligt utskottets förslag i öfrigt utom att å 13:de raden „behöriga“ utbytes mot „påbjudna“.

§§ 19 och 20 enligt utskottets förslag.

§ 21.

Sekreteraren, som är föreståndare för kansliet, åligger att föra diaries, uppsätta och kontrasignera utgående bref och requisitioner samt förvalta polisinsirättningens penningemedel och redovisa för dem.

Den ene notarien, som eger tillhandagå sekreteraren vid hans göromål, tillkommer särskildt att vid föredragningarna för polismästaren, der sådant erfordras,

föra protokoll, att emottaga och diarieföra alla polisafdelningars rapporter rörande brott, att ordna och sammanställa de statistiska uppgifter, som polisrättningen bör afgifva, samt att expediera vid polisrättningen tillkomna handlingar.

Den andre notarien eger föra protokollet vid de undersökningar i brottmål, som vid detektiva afdelningen anställas.

Kanslisterne biträda sekreteraren och notarierna vid å dem ankommande göromål.

§§ 22—26 enligt utskottets förslag.

§ 27.

Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att söka uppåpklaga grofva brott och, då sådant föröfvats, genast anställa nödig undersökning samt vidtaga deraf föranledda åtgärder.

I sådant afseende åligger det kommissarien för detektiva afdelningen att sammanföra och utreda alla till brottet hörande omständigheter; att låta uppsåra och framdraga allt, som utgör bevis eller liknelse mot viss person såsom gerningsman; att i viktigare fall sjelf på stället, der brott timat, anställa efterforskningar och hålla förhör för inhemtande af nödiga upplysningar; samt att, sedan undersökning angående timadt brott afslutats, ofördröjligen till polismästaren öfverlemnna noggrann och fullständig berättelse om hvad vid den förberedande undersökningen inlupit af beskaffenhet att tjena till upplysning i målet.

Såsnart undersökningen framskridit derhän, att anklagelse emot viss person kan ifrågakomma, eger afdelningen anmäla ärendet hos vederbörande stadsfiskal samt följa de anvisningar, som af honom meddelas, hvarjemte afdelningen äfven i öfrigt bör tillhandaga fiskalerna med nödig handräckning.

§§ 28—32 enligt utskottets förslag.

Kap. V.

§ 33 enligt utskottets förslag.

§ 34.

Förekommer anledning till häktning, eger polismästaren dertill förordna. Har någon blifvit för brott i häkte inmanad, skall målet senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen egt rum anmälas hos vederbörande domstol; dock bör undersökningen i målet, der sådan ännu är nödig, genom polisens försorg utan afbrott fortsättas och slutföras.

Alla af polisen till åtal vid domstol öfverlemnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad i saken tillgjorts.

§ 35

enligt utskottets förslag i öfrigt utom att orden „eller polisdomarens“ utgå.

§§ 36 och 37 enligt utskottets förslag.

Förslag till stat för Polisinrättningen i Helsingfors.

		För en.		För alla.	
		<i>Fmg.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmg.</i>	<i>pk.</i>
1 Polismästare, lön	6,000				
hyresmedel	2,000				
tjenstgöringsarvode	2,000	10,000	—	10,000	—
1 Polisinspektör, lön	4,000				
hyresmedel	1,500				
tjenstgöringsarvode	1,500	7,000	—	7,000	—
1 Sekreterare, lön	2,000				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	400	3,200	—	3,200	—
2 Notarier, lön	1,600				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	400	2,800	—	5,600	—
3 Kanslistor, arvode		1,200	—	3,600	—
1 Vaktmästare, arvode		1,100	—	1,100	—
<i>Polisafdelningarna:</i>					
1 Kommissarie, föreståndare för detektiva afdelningen, lön	4,000				
hyresmedel	1,000				
tjenstgöringsarvode	1,000	6,000	—	6,000	—
4 Kommissarier, lön	2,000				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	800	3,600	—	14,400	—
3 Öfverkonstaplar, lön	1,000				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,800	—	5,400	—
4 Öfverkonstaplar, lön	900				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,700	—	6,800	—
5 Öfverkonstaplar, lön	800				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,600	—	8,000	—
5 Öfverkonstaplar, lön	750				
hyresmedel	250				
tjenstgöringsarvode	500	1,500	—	7,500	—
3 Konstaplar, lön	750				
hyresmedel	250				
tjenstgöringsarvode	500	1,500	—	4,500	—
Transport		—	—	83,100	—

	Transport	—	83,100
12 Konstaplar, lön	650		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	500	1,400	16,800
20 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	450	1,300	26,000
28 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	400	1,200	33,600
28 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,100	30,800
30 Konstaplar, lön	500		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,000	30,000
8 Extra konstaplar, arvode		750	6,000
1 Föreståndare för instruktionspolisen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie), arvode		400	400
1 Föreståndare för sedlighetspolisafdelningen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie), arvode		400	400
1 Magasinsföreståndare, arvode		120	120
1 Läkare, arvode		1,000	1,000
Till ersättning af oförskyld skada, ådragen i tjensten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför, i brist af tillgångar hos den skyldige, ej kunnat uttagas, äfvensom till gratifikationer för synnerlig utmärkelse i tjensten efter Polismästarens pröfning		2,000	2,000
Dessutom till Guvernörens disposition att användas till polisvården befrämjande ändamål, mot redovisning		5,000	5,000
Expenser		3,000	3,000
Till beklädnad:			
för 13 öfverkonstaplar vid distriktpolisen och en vid instruktionspolisen		175	2,450
för 109 konstaplar vid distriktpolisen och instruktionspolisen samt 8 extra konstaplar		160	18,720
för 2 öfverkonstaplar, 10 konstaplar vid detektiva polisen samt 1 öfverkonstapel och 2 konstaplar vid sedlighetspolisen		100	1,500
Underhåll af den beridna polisens hästar, förslagsvis		—	3,600
	Summa	—	264,490

Häraf utgår: från statsverket *Smf* 176,326: 67:
från staden ,, 88,163: 33.

Helsingfors, den 5 Oktober 1893.

H. Åkerman.

Wilh. Brummer.
Alfred Norrmén.

B. O. Stenius.
F. Jansson.

Utskottsbetänkande i anledning af väckt förslag om reorganisation af stadens brandväsende.

I skrifvelse af den 30 november 1892 *) har Frivilliga Brandkårens bestyrelse hos Stadsfullmäktige anført, att vid uppgörandet af kårens utgifts- och inkomstförslag för innevarande år uppstått ett deficit af 9,475 mark och att kåren således stode inför nödvändigheten att upplösa sig, derest icke medel erhöles till betäckande af denna brist. Med anledning häraf och enär Frivilliga brandkåren, oafsedt den utveckling, stadens ordinarie brandväsende tagit, äfven framdeles kunde, vid inträffande större eldsvådor, göra staden stor nytta, vände sig bestyrelsen till Fullmäktige med framställning derom, huruvida det icke vore med stadens fördel för enligt att bidraga till uppehållande af en frivillig brandkår härstädes och att i sådant afseende från och med år 1893 bevilja kåren ett anslag af 9,000 mark om året. Denna utgift ansåg bestyrelsen för så mycket mindre bortkastad som staden, i händelse Frivilliga brandkåren skulle upplösa sig, väl blefve tvungen att väsentligen förstärka den ordinarie kåren och detta, enligt bestyrelsens förmenande, sannolikt skulle medtaga en vida större årsutgift än den begärda subventionen åt Frivilliga brandkåren.

Uti infordradt yttrande har Brandkommissionen såsom sin åsigt uttalat, att emedan de utgifter, Helsingfors stad, i fall Frivilliga brandkåren upplöstes, skulle få vidkännas genom nödvändigheten att, på sätt uti 16 § af den för staden gällande brandordning af den 17 november 1882 för denna händelse föreskrifves **), komme att uppgå till vida vägnar större belopp än det årliga bidrag af 9,000 mark, hvarom bestyrelsen för Frivilliga brandkåren anhållit, samt dessutom redan tillvaron af denna kår, hvars biträde vid eldsvådor äfven kunde komma att erfordras oftare än på senare tider varit fallet, ingåfve stadens invånare en viss trygghet i afseende å eldfara, bestyrelsens för Frivilliga brandkåren framställning borde bifallas, dock att, enär omständigheter kunde inträffa, hvilka gjorde det begärda anslaget obehöfligt, detsamma borde utgå endast tillsvidare. En ledamot af Brand-

*) Se tryckta handlingarna n:o 10 för 1893.

**) Sagda § lyder som följer: Så länge frivilliga brandkåren med en styrka af minst tvåhundra man uppehålles i ändamålsenligt skick, äro stadens invånare frikallade från skyldigheten att tjengöra i allmän brandkår. Brandkommissionen, som med uppmärksamhet eger följa frivilliga brandkårens utveckling, bör, ifall kåren skulle nedgå under angifna numerär, derom anmäla hos Stadsfullmäktige, å hvilka det vid antydt förhållande ankommer att vidtaga åtgärd om inrättande af allmän brandkår, eller om andra för brandväsendets förstärkande nödiga mått och steg.

kommissionen har deremot afstyrkt anslaget utgifvande på grund af den utredning, brandmästaren Gösta Wasenius uti en skrifvelse till Brandkommissionen af den 24 sistlidne januari framlagt. I sistnämnda skrifvelse framhålles, hurusom Frivilliga brandkåren tidigare spelat hufvudrollen, men numera, sedan ordinarie kåren omorganiserats, dess styrka fördelats på fyra stationer samt vattenledning, brandtelegraf och ett vidt utgrenadt telefonnät tillkommit, reducerats till en reservkår. Utan att fränkänna denna reservkår all betydelse, emedan densamma vid vissa tillfällen kunde skänka ordinarie kåren kraftigt bistånd, har brandmästaren dock ansett att Frivilliga brandkåren icke borde af staden vidare understödast utan att hellre, såsom i många svenska städer visat sig ändamålsenligt, en aflönad reservkår, hörande till ordinarie brandkåren, borde inrättas. Denna reserv skulle bestå af 160, eventuellt 200 man, och förses med dels nya, dels af ordinarie kåren innehafda, men för densamma obehöfliga redskap samt fördelas sålunda att $\frac{2}{5}$ af styrkan vore bofasta på Berghäll, $\frac{2}{5}$ i närheten af den nya brandstationen å Kamptorget och $\frac{1}{5}$ i Tölötrakten. Inom dessa områden, vid här redan befintliga stationer, skulle äfven redskapen fördelas, hvarigenom hjälp vid motande af vådeld hastigare kunde erhållas än från Frivilliga brandkårens i stadens midt belägna depot. Uppsättningen af en dylik brandkår har brandmästaren beräknat till 20,000 mark och årliga underhållet till 9,000 mark eller samma belopp, som Frivilliga brandkåren anhåller att få i årsbidrag af staden uppbära.

Drätselkammaren, hvars utlåtande jemväl infordrats, har icke kunnat omfatta den åsigt, Brandkommissionen uttalat, men deremot ansett det af brandmästaren Wasenius framkastade förslaget vara i många hänseenden beaktansvärdt och enligt Kammarens tanke förtjent af en genomgående granskning, synnerligast som en frivillig brandkår, hvars medlemmar vore dels bosatta, dels sysselsatta å vidt spridda ställen af stadens vidsträckta yta och med en i stadens centrum förlagd redskapsdepot, icke mera kunde anses vara den tidsenliga och ändamålsenliga institution, som engång förskaffat kåren de stora sympatier, densamma under långa tider varit i åtnjutande af. Kändt vore att den lyckliga utgången af kampen mot en utbruten vådeld i de allra flesta fall betingades af att hjälp med största möjliga skyndsamhet anlände vid eldens första frambrytande, i hvilket fall en liten trupp hade större utsigt till framgång än en senare anländ hel kår, och då Frivilliga brandkåren i följd af sin sammansättning icke kunde vara att påräkna i sådant afseende, vore det sjelffallet att dess tjänster egentligen toges i anspråk endast vid relativt få tillfällen. Funnes i stället för en stor kår mindre sådana, organiserade inom de med trähus bebyggda delarne af staden och inom förstäderna, vore förhållandet förvisso ett annat och dessa partiela kårer väl värda att subventioneras. Då det emellertid torde finnas många omständigheter, som bidroge att motverka, om ej rent omöjliggöra, uppkomsten af sådana kårer, har Kammaran anslutit sig i princip till det af brandmästaren framlagda förslaget om uppställandet af den ordinarie brandkåren underlydande reservkårer, och har Kammaran ansett nämnda för-

slag vara af den vigt och omfattning, att detsamma borde omsorgsfullt och med fackmannainsigt beredas, innan frågan om det begärda anslaget till Frivilliga brandkåren till slutligt afgörande upptoges. Drätselkammaren har därför föreslagit att Stadsfullmäktige ville besluta

att åt ett särskildt utskott, hvori representanter för såväl det ordinarie som frivilliga brandsläckningsväsendet borde ingå, öfverlemna det af brandmästaren Wasenius väckta förslaget, eventuellt uppgöra förslag till deraf betingad omorganisation af stadens brandväsende.

Med bifall till Drätselkammarens berörda hemställan hafva Fullmäktige vid sammanträde den 21 sistlidne mars tillsatt det af Kammaren föreslagna utskottet, till medlemmar hvori undertecknade invalts.

Af en utaf utskottets medlemmar har utskottet fått emottaga nedanstående två andraganden i ämnet:

”Till utskottet för behandling af frågan angående en eventuell omorganisation af stadens brandväsende.

I af Brandkommissionen affordradt utlåtande angående beviljande af bidrag till upprätthållande af frivillig brandkår i Helsingfors stad har undertecknad uttalat sig afstyrkande och i stället föreslagit att medel uppgående till samma belopp, hvilka F. B. K. komme att åtnjuta i händelse dess ansökan beviljades eller 16,000 mk (de s. k. frivilliga bidragen äro härvid äfven medräknade), skulle anslås för stadens ordinarie brandväsende. — Af dessa 16,000 mk skulle 7,000 mk användas till förbättrande af de knappa lönerna för befälet och förmännen samt till ökning af korpralernas (d. v. s. de äldre brandmännens) antal vid kåren. Återstoden eller 9,000 mk skulle anslås för uppställande af en reservkår på sätt som i min till Brandkommissionen inlemnade skrifvelse blifvit närmare specificerad. Då nu saken avancerat så långt att densamma blifvit föremål för behandling af ett af herrar Stadsfullmäktige tillsatt utskott, hvilket det väl åligger att i betraktande af den stora betydelse, brandväsendets gestaltning har för samhället, pröfva ärendet i hela dess vidd, dristar till utskottet undertecknad jemväl framställa ett annat förslag till omgestaltning af stadens brandväsende och hoppas jag att jemväl detta af utskottets värda medlemmar tages under pröfning. Detta förslag vore att als icke uppställa en reservkår utan i stället öka brandkårens nuvarande numerär med 26 man eller till 100 man samt härtill bevilja ett årligt tillskottsanslag i brandverkets budget af 30,000 mk.

Det ges nämligen fall då en reservkår lika litet som en frivillig brandkår med säkerhet är att påräkna och detta är under sön- och helgdagarna sommardid,

d. v. s. den tid på året, då faran för större eldsolyckor i våra träkvarter är mest öfverhängande. Ty då naturen står i sin fägring och arbetet icke fjettrar med sin boja, hastar hvarje stadsbo, arbetare så väl som herreman, ut till stadens omgifningar för att få njuta af några timmars vistelse i det fria. Huru folktom staden vid slika tillfällen kan vara, vet blott den, som sådana dagar vistas uti staden. Som bevis på riktigheten af det ofvan sagda kan anföras följande fall. För några år sedan utbröt midsommardagen eldsvåda i ett trähus på stora Robertsgatan (Liimanska eldsvådan den 24 juni 1889 stora Robertsgatan 26). Vid brandkårens ankomst hade elden vunnit stor spridning, hvadan larmsignaler för F. B. K. genast gäfvos, hvarmed fortsattes en dryg halftimme. Sex å sju frivilliga brandkårister infunno sig till brandstället, något redskap fingo de ej i gång. Ordinarie brandkåren lyckades emellertid begränsa elden, så att eldsvådan för denna gång tog en gynnsam vändning. Men antag att under likartade förhållanden eldsvåda uppstår t. ex. på Berghäll med dess tätt stående trähus i flere våningar, och vi få se att förstaden Berghäll delar Sundsvalls och Umeås öde. Vid eldsvåda å Berghäll kan dessutom ordinarie brandkåren i sin helhet icke utrycka, hvilket innebure en altför stor fara för den öfriga staden, i fall eldsvåda samtidigt uppstode å någon annan punkt, utan utrycka dit enligt regel endast 20 man af hela styrkan 70 man d. v. s. brandstationen å Berghäll (5 man) och norra stationen (15 man).

Mina åsigter beträffande fara för större eldsvådor å Berghäll äro ingalunda ensamt stående. Ett så solidt bolag som Städernas allmänna Brandstodsbolag har sålunda iklädt sig ytterst få risker i denna stadsdel.

Hvad ofvan antyds beträffande F. B. K. och de fall, densamma ej är att påräkna, gäller äfven en reservkår, ty äfven om arvodet för medlemmarne i reservkåren ställdes dubbelt högre än hvad jag i min skrifvelse till Brandkommissionen föreslagit, komma de dock ej att ikläda sig ett sådant tvång som att under helgdagarna sommartid vistas i staden.

På sön- och helgdagar infalla eldsvådor jembförelsevis oftare än på andra dagar. För att endast taga exempel från senaste år, så inträffade af sammanlagdt 31 eldsvådor och tillbud 10 på sön- och helgdagar, och till sin natur voro af dessa eldsvådor 3 stora af sammanlagdt 6 för hela året, 4 medelstora af 9 under året och endast 3 små af 16 under året. Att eldsvådor oftare inträffa på sön- och helgdagar än under andra dagar och då vanligen antaga större omfång ligger i sakens natur, ty under sön- och helgdagar, i synnerhet sommartid, är värden och uppsikten öfver stora våningar, ja hela hus, ofta anförtrodd åt en enda person, och det fordras blott att denne vårdslöst umgåtts med eld och därpå aflägsnat sig för att ett allvarsammare eldtillbud skall inträffa — ty en eldsvåda som uppstår i en folktom lokal antar städse större dimensioner. Jag har redan anført huru många eldsvådor under år 1892 inföllo på sön- och helgdagar; den enda större eldsvåda under år 1891 eller cementfabrikens brand vid Gräsviken inträffade likaså på en söndag, och den sorgligaste eldsolycka, som timat under den tid jag fungerat som brandmästare, eller

eldsvådan på Humleberg den 2 juni 1889, då flere menneskolif gingo förlorade, egde äfven rum på en söndag.

Som redan visats, ges det faktiskt fall, då en frivillig brandkår lika litet som en reservkår är att påräkna. Ökas deremot den ordinarie kåren med 26 man, hvarigenom dess numerär utgjorde 100 man, kunna 80 man rycka ut till eldsvåda å hvilken punkt i staden som helst, utan att fara för å annat ställe i staden utbruten vådeld föreläge, enär de återstående 20, fördelade på olika stationer, utgjorde en fullt tillräcklig reservstyrka för slika eventualiteter, och hvad eldsvådor på stadens mark utom brandområdet beträffar, kunna ända till 30 man utsändas, och komme sålunda ordinarie kåren att lemna en den kraftigaste hjälp jemväl vid eldsvådor i dessa nejder, som hittills utgjort F. B. K:s egentliga verksamhetsfält, och en sådan hjälp vore förvisso fördelaktigare, ty huru väl organiserade en frivillig brandkår eller en reservkår än äro, i snabbhet och slagfärdighet kunna de dock aldrig mäta sig med en kasernerad yrkesbrandkår.

Kommer den föreslagna förstärkningen af ordinarie kåren till stånd, kan styrkan å brandstationen på Berghäll ökas till 10 å 12 man, och om derstädes derjemte placeras 3 å 4 hästar, kan stationen å Berghäll rycka ut med spruta, vattenvagn och hydrantvagn, hvarigenom stationen jemväl kan lemna hjälp vid eldsvådor i sådana trakter af Sörnäs, hvarest vattenledning ej är att tillgå. (För närvarande äro å Berghäll stationerade endast 5 man med en häst och 1 hydrantvagn, och är det sålunda för att stationen skall kunna operera ett oefftergiftigt vilkor att vattenledning med brandposter står till buds). En ökning af styrkan på brandstationen vid Berghäll minskar naturligtvis faran för större eldsolyckor i denna eldfarliga, uteslutande af mindre bemedlade bebodda stadsdel.

Den föreslagna ökningen af ordinarie kårens styrka med 26 man medför icke nämvärdt större organisationskostnader än uppställandet af en reservkår eller endast 26,000 mk, hvaraf 10,000 mk skulle användas till ombyggnad af brandstationen å Berghäll, 2,400 mk till uppköp af 4 hästar och resten eller 13,600 mk till inköp af en ny ångspruta, hvarvid kårens gamla ångspruta skulle placeras å Berghäll för att genast finnas till hands vid större eldsvådor i dessa trakter, hvarest en ångspruta med stor fördel kan apteras, enär afståndet från sjöstranden icke är för långt. Anskaffande af en ny ångspruta för brandverkets räkning är emellertid en uppoffring, hvilken staden i hvarje händelse med det snaraste får lof att underkasta sig, ty den enda ångspruta, brandkåren för närvarande disponerar öfver, är i det närmaste 20 år gammal samt af föråldrad konstruktion. Ökas ordinarie kårens styrka med 30 man, stiger brandverkets årsbudget till de nuvarande kostnaderna c:a 85,000 mk + 30,000 således till 115,000 mk, och detta borde icke anses för drygt för en stad af det omfång, byggnadssätt och innevånareantal som Helsingfors. I mitt till Brandkommissionen inlemnade andragande har jag framhållit huru mycket staden Gefle i Sverige med omkring 20,000 innevånare uppoffrar på sitt brandväsende; exempel härutinnan behöfva dock ingalunda sökas i främmande land. Staden Viborg med endast 14,000

innevånare offrar årligen på sitt brandväsende 39,000 mk; om då Helsingfors, landets hufvudstad, med 5-dubbla innevånareantalet till sitt brandväsende årligen lemnar 3 gånger denna summa, borde detta rimligtvis icke kunna anses för mycket. Af de större eller mindre uppoffringar, som göras för en stads brandväsende, drager hvarje medborgare direkt nytta i form af lägre eller högre brandstodspremier. Brandförsäkringspremierna äro för närvarande relativt låga i Helsingfors (för lösegendom 3 mk i trä- och ända ned till 0,80 i stenhus pro mille), jämfördt med förhållandet i andra städer i Finland; utvecklas och fullkomnas stadens brandväsende fortfarande, är en ytterligare premiesänkning möjlig liksom å andra sidan stora eldsvådor kunna verka motsatsen eller en höjning af premierna.

Utskottets värda medlemmar förvåna sig kanske öfver att jag icke, då anslagsfrågan för frivilliga brandkåren behandlades af Brandkommissionen, kommit fram med detta motförslag, hvilket jag dock redan då till fullo omfattade och hvartill jag, om det förunnas mig att kvarstå på min post, städse kommer att sträfva; men då ett af Brandkommissionen i sammanhang med brandverkets senaste årsbudget för ordinarie kåren äskadt tillskottsanslag af 2,500 mk någon månad tidigare blifvit af stadens myndigheter afslaget, ansåg jag att föga utsigt till framgång föreläge och att det därför vore oklokt att med ens anhålla om 30,000 mk.

Brandkårens sammansättning hade jag tänkt mig på följande sätt. Helsingfors stads brandkår består af 100 man, nämligen: 1 brandmästare, 1 underbrandmästare, 2 sprutmästare, 1 förste maskinist, som tillika är telegrafmekaniker, 3 äldre sergeanter, deraf en andre maskinist, 3 yngre sergeanter, 34 korpraler eller äldre brandmän (deraf 5 kuskar och 4 man i kårens verkstäder) samt 55 brandmän. Styrkan fördelas på de olika stationerna sålunda att å Berghäll stationeras 12 man (5 för närvarande), å norra stationen 17 man (17 för närvarande), å kampstationen 6 man (5 för närvarande) och å hufvudstationen resten eller 65 man.

Brandverkets budget skulle gestalta sig på följande sätt:

a) Aflöningar och andra förmåner:

1 brandmästare	6,000	
1 underbrandmästare	3,000	
1 sekreterare vid Brandkommissionen	600	
2 sprutmästare å 1,500	3,000	
1 maskinist å 1,400	1,400	
3 äldre sergeanter å 1,200	3,600	
3 yngre d:o å 1,000	3,000	
34 korpraler å 420	14,280	
55 brandmän å 300	16,500	
kosthållning för 89 man å 250	22,250	
Beklädnad „ d:o d:o å 150	13,350	86,980

b) Brandstallet 18 hästar

å 540 mk per häst	9,720	
-----------------------------	-------	--

Transport 96,700

	Transport	96,700
c) Eldning & belysning		6,500
d) Redskap & inventarier		7,000
e) Diverse		4,500

Summa Fmk 114,700

Som af ofvanstående synes föreslås löneförhöjningar till ett sammanlagdt belopp af 6,000 mk, eller

åt brandmästaren	Fmk 2,200	
„ underbrandmästaren	„ 1,500	
„ 2 sprutmästare à 300	„ 600	
„ 1 maskinist	„ 200	
„ 3 äldre sergeanter à 350	„ 1,050	
„ 3 yngre d:o à 150	„ 450	6,000

Hvad brandmästarens lön beträffar, så dristar jag föreslå densamma till 6,000 mk, hvilket jag icke anser vara för drygt tilltaget om man betänker, hvilken vak-samhet och påpasslighet en sådan tjänst kräfver och hvilket stort ansvar som föl-jer med befattningen. Äro emellertid utskottets medlemmar af en annan åsigt, så föreslås brandmästarens lön till 5,000 mk med 20 % förhöjning efter 10 års tjänst. Underbrandmästarens lön, som för närvarande utgår med 1,500 mk, föreslår jag att fördubblas, ty 1,500 mk är en så skral aflönning, att man har högst ringa utsigt att mot detta honorar kunna binda vid platsen en person, som med verkligt intresse egnar sig åt sitt kall. Ur den för Helsingfors stad gällande brandordning framgår emellertid, att underbrandmästaren icke blott skall träda i brandmästarens ställe, då denne har förfall, utan derjemte deltaga och närvara vid med manskapet föranstal-tade öfningar samt vara brandmästaren behjelpig i att öfvervaka ordning och skick vid de olika depoterna. Skall detta samvetsgrant fyllas, bör underbrandmästaren erhålla i lön 3,000 mk.

Hvad underbefälets (sprutmästare, maskinist, sergeanter) löner beträffar, äro desamma för närvarande påtagligen för låga, om man betänker att desse såsom va-rande förmän skola vara snyggt klädda och att de, som äro gifta (sprutmästare, ma-skinist, äldre sergeanter), dessutom skola föda och kläda hustru och barn. Propor-tionsvis äro då både korpralerna och brandmännen, af hvilka de förra erhålla 420, de senare 300 mk i årslön förutom kost och beklädnad, mycket bättre aflönade. De lönetillskott, jag föreslår åt underbefälet, äro därför jemväl synnerligen på sin plats. Hvad sergeanterne beträffar äro de alla för närvarande lika aflönade — jag delar dem nu i tvänne kategorier, äldre och yngre, med 200 mk större lön för de förre, af hvilka en komme att vara chef för stationen å Berghäll, en fungera som undersprutmästare å hufvudstationen och den tredje fungera som verkmästare (smed), och andre maskinist.

Korpralernes eller de äldre brandmännens antal är ökadt från 13 till 34,

d. v. s. deras antal komme att utgöra $\frac{1}{3}$ af brandkårens hela numerär. Erfarenheten har nämligen visat att korpralerna högst sällan afgå från sin befattning, medan åter brandmännen, så snart deras tjänstetid är utgången, vanligen skilja sig från tjänsten, ifall de icke kunna blifva befordrade. Finnes det 34 korpralsplatser vid kåren, kommer det städse att finnas en kärntrupp af dugligt, vid eldsvådors dämpande vant manskap. Beträffande de öfriga posterna i budgetförslaget, så är till grund för beräkning af utgifterna för b) *brandstallet* lagd kostnaderna i årets budget, hvilka per häst och år belöpa sig till 540 mk, deri då inberäknadt skoning, medicin, ströhalm, underhåll af seldon m. m. Posten c) *Eldning och belysning* är ökad till 6,500 mk från 5,541, ty årets vedförråd har visat sig vara för knappt tilltaget, och om stationen på Berghäll utvidgas, blir naturligtvis ved- och lyseåtgången äfven något större. Posten d) *Redskap och inventarier* är ökad med 1,700 och posten e) *Diverse* med 1,150 mk, hvilket alt naturligtvis betingas af ökningen af kårens numerär och redskap. Hela budgeten utgår med 114,700 mk eller med 30,000 mk mer än i år. Brandverkets budget för i år utgör nämligen Fmk 81,955: 50 + Fmk 2,800 eller tillsammans 84,755: 50 (se årets budgetförslag sid. 8 och 21). Helsingfors i maj 1893.

Gösta Wasenius.“

„Vid fråga om omgestaltning af stadens brandväsende är det på sin plats att omnämna en väsentlig brist uti detsamma nämligen den totala saknaden af en stor ångspruta nog kraftig att, placerad vid våra hamnar och sedan behöriga slangledningar blifvit utlagda, kunna leverera en kraftig vattenmassa i midten af staden. Att en sådan maskin vore af oskattbart gagn, om större eldsolyckor inträffade eller vådeld uppstode i en del af staden, der vattenledningen för tillfället råkade vara i obestånd, behöfver väl knappast påpekas. Sedan vattenledningsverket numera blifvit försedt med tvenne till staden ledande tryckrör, torde det visserligen icke gerna kunna inträffa att vattentilloppet afstängdes till staden i dess helhet, men att en hel gata kan blifva utan vatten i följd af reparationsarbeten på rörledningen, hör ingalunda till sällsyntheterna. För närvarande är möjligheten för brandkåren att operera så godt som uteslutande bygd på vattenledningen; vägrade vattenledningen att fungera vid en eldsvåda, kunde följderna blifva ganska olycksbringande, ty det vatten man kan erhålla från de få i staden ännu förefintliga brunnarna *)

---

*) Erfarenheten visar att brunnar, hvilka icke begagnas, småningom torka ut. Flere af stadens brunnar (Gardestorget brunn, de vid Skilnaden m. fl.) hafva nu redan saknat vatten (för tillfället vattenståndet i brunnen å Skilnaden 0,5 meter) särskildt under högsommaren, och inom en icke altför aflägsen framtid kommer väl detta att blifva förhållandet med dem allesamma. Hvad vattenkvantiteten i de bästa brunnarna (brunnen vid studenthuset och järnvägstorget) beträffar, så har vid anställt försök brunnen vid studenthuset länspumpats med kårens ångspruta inom 15 och brunnen å järnvägstorget inom 10 minuter. Kårens ångspruta levererar omkring 1,000 liter vatten per minut; man kan sålunda räkna på att från de bästa brunnarna erbålla 10 à 15 kubikmeter vatten.

lönar sig lika litet att bygga på som att lita till den hjälp, man härutinnan har att påräkna af stadens formän *). Effekten af vår vattenledning är icke heller af yppersta beskaffenhet öfveralt i staden. Den största stadsdelen eller den IV:de, hvarest vattenkonsumtionen är mycket stor och der tillika de största tråkvartererna äro belägna, är sålunda försedd med rörledning af endast 100 mm (4 tum) diameter. Vid eldsvåda i IV:de stadsdelen kan man derfor icke räkna på att samtidigt öppna flere än tvenne brandposter, men det ges fall, då trycket knappast förslår till direkt angrepp med slangledning från en enda brandpost **). Som synes kan vattenbrist för närvarande uppstå vid en under ogynsammare förhållanden utbruten vådeld uti staden, men vattenbrist borde man icke få tala om i en stad, som på tre sidor är omfluten af vatten, då detta kan förekommas genom att anskaffa en större ångspruta. Kostnaderna för en slik ångspruta jemte nödiga tillbehör gestalta sig på följande sätt:

Sjelfva ångsprutan jemte 4×3 meter sugslang, nödiga nycklar, lyktor smörjkannor m. m.	
inclusive tull & frakt	Fmk. 19,000: —
600 meter tryckslang till d:o d:o i längder om 30 meter kompletta med kopplingar à 4 mk per met.	„ 2,400: —
2 st. slang-vagnar till d:o d:o à 800	„ 1,600: —
	Summa Fmk. 23,000: —

*) Stadens formän äro ålagda att vid behof, d. v. s. då larmsignaler från tornen gifvas, infinna sig med vatten till brandplatsen. Nattetid höras klämtningarna af en och höras icke af en annan, om dagen åter äro de flesta formän ute i staden på arbetsförtjenst och måste sålunda, ifall de hörsamma kallelsen, lemna sitt arbete och begifva sig till sina respektive bostäder för att byta om åkdon, tappa vatten i tinor eller tunnor och derpå omsider infinna sig till brandplatsen. Sedan staden blifvit försedd med vattenledning hafva dessutom de tillfällen, då bistånd af stadens formän kommit i fråga, reducerats till något enstaka fall under året, hvarigenom vaksamheten och påpassligheten hos formännen naturligtvis slappats. Alla dessa faktorer verka derhän, att vid eldsvåda, äfven om larmsignaler gifvas, endast ett fåtal formän infinna sig till brandstället och att denna hjälp dessutom kommer sent.

**) Då cementfabriken vid Gräsviken brann (i dec. 1892), klarades tvänne brandposter till direkt angrepp på elden, men befans trycket dervid så dåligt, att man fick lof att använda brandposterna till att servera sprutorna med vatten. Vid den 11 april detta år timad eldsvåda i gården n:o 23 Lappviksgatan kom en på blott 50 meters afstånd från det brinnande huset belägen brandpost till användning, men ehuru vattnet hade att passera endast genom c:a 60 meter tryckslang, var likväl vattenstrålens effekt så skral, att strålen knappast nådde taket af det en våning höga huset. I anledning deraf afprovades följande dag med manometer vattentrycket å flere olika belägna brandposter i staden och befans dervid att trycket å något enstaka högt beläget ställe i den öfriga staden samt så godt som öfveralt i IV:de stadsdelen utgjorde endast 2 atm., medan vattentrycket samtidigt i andra delar af staden i allmänhet var 3—3½ atm. Härvid är visserligen att märka att till förekommande af vattenledningsrörens frykning i följd af den stränga vintern brandposter å olika ställen i staden voro öppnade, men detta försiktighetsmått är hvarje vår återkommande, och det ges sålunda årligen tillfällen då vattenledningens arbetskraft är betydligt nedsatt. — Under normala förhållanden är trycket i centrum af staden c:a 4 atm. och å högre belägna punkter minst 3 atm. — Härvid är IV:de stadsdelen med dess kläna rörmät och stora vattenkonsumtion icke medräknad.

Sprutans effekt vore 3,000 liter vatten per minut genom en 30 meters slangledning, dess strålhöjd genom ett 40 mm munstycke 58 meter. Med tryckslangledning af 700 meters längd kan maskinen ännu användas som spruta för direkt angrepp på elden och på en kilometers afstånd använd som vattenuppfodringsverk levererar hon ännu omkring 1000 liter vatten i minuten d. v. s. tillräckligt vatten för att bespisa den mindre, tidigare i mitt förslag omnämnda ångsprutan. Placeras sprutan vid södra hamnen, släcker man med densamma eldsvådor i trakterna af nya teatern, placerad vid Sandvikshamnen gör hon samma tjänst vid eldsvådor kring gamla kyrkan — och förlagd vid gräsvikskajen arbetar hon med tryckslang ledd ända till arbetarebostäderna på kamptorget. Å hvilket ställe i staden eldsvåda än utbryter, kan man sålunda i fall af behof erhålla rikligt med vatten genom att placera maskinen å lämpligt ställe vid våra hamnar. Eger brandkåren en slik spruta, kan man med tillförsikt gå till mötes en sådan eventualitet som att vattenledningen för något dygn vore i obestånd fast uti hela staden.

Att brandkåren är i behof af den tidigare upptagna mindre ångsprutan, äfven om den nu föreslagna stora sprutan anskaffades, bör kanske skildt motiveras. Den mindre ångsprutan är afsedd att kombinerad med vattenledningen ersätta handkraftssprutor vid sådana tillfällen, der vattenledningstrycket icke förslår till direkt angrepp, såsom till ex. vid eldsvådor i kyrktorn, å vindar till höga stenhus o. s. v.; dess effekt är äfven så afpassad, att densamma kan serveras från vår vattenledning. Att sprutan såsom varande mycket lätt transportabel dessutom vore af ofantlig nytta vid eldsvådor, der naturlig tillgång på vatten står till buds och altför långa slangledningar icke behöfva utläggas, kan ännu tilläggas. Priset 13,600 mk för den lilla ångsprutan ter sig specificeradt på följande sätt:

Sprutan jemte diverse tillbehör samt 4×2,5 meter sugslang inclusive tull & frakt	Fmk. 11,200
400 meter tryckslang i längder om 30 meter kompletta	
jämt kopplingar å 4 mk pro meter	” 1,600
1 slangvagn	” 800
	<hr/>
	Summa Fmk. 13,600

Kostnadsberäkningarna för ångsprutorna äro uppgjorda i enlighet med Ludvigsbergs verkstads i Stockholm priskurant på ångsprutor. Den stora sprutan är fabriken 2-cylindrige ångspruta n:o 2 och den lilla är n:o 5. Fabriken har dessutom på af mig gjorda förfrågningar utlätit sig i ämnet och garanterat den effekt på sprutorna, som af mig ofvan framhållits. Att många städer af betydligt mindre omfång och innevånareantal än Helsingfors äro försedda med flere ångsprutor, oakadt vattenledning förefinnes, kan i detta sammanhang påpekas. Sådana städer äro till ex. Norrköping och Gefle, hvilka hvardera föfoga öfver tvenne ångsprutor. Wiborg eger jemväl tvenne ångsprutor.

Hvad slutligen ombyggnaden af brandstationen å Berghäll beträffar, så hade jag tänkt mig stationen uppförd af trä i en vånings höjd samt innehållande: 1 större redskapsrum, stall för 4 hästar, logement för 12 man, 1 mindre telegrafrum samt rum och kök för stationsbefälhafvaren. Då diverse materialier till detta bygge kunde erhållas från den gamla depoten, antar jag att 10,000 mk härtill skall förslå.

Af de 4 hästar, hvilka föreslås att anskaffas, skulle 3 placeras å Berghäll och den 4:de komma till hufvudstationen, hvarigenom man å hufvudstationen städse kunde hålla tvenne hästar hemma i reserv för sådana eventualiteter som att eldsvådor utbröte samtidigt å tvänne ställen, eller något reservredskap, såsom till ex. stora ångsprutan, skulle beordras ut efter kårens ankomst till brandplatsen o. s. v.

På grund af nu upptagna och jemväl de i min tidigare inlaga till Brandkommissionen anförda skäl får förty hos utskottets värda medlemmar jag föreslå, att utskottet afstyrker frivilliga brandkårens anhållan om en årlig subvention af staden och i stället hos stadens förtroendemän gör framställning om brandväsendets anordnande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af mig nu upprättadt förslag, hvilket resulterar i

- 1:o En ökning af ordinarie kårens styrka med 26 man och beviljande af derutaf betingadt årligt tillskottsanslag i brandverkets budget af 30,000 mk;
- 2:o Ombyggnad af brandstationen å Berghäll, hvartill erfordras 10,000 mk;
- 3:o Anskaffande af 4 st. hästar för en kostnad af 2,400 mk;
- 4:o Beviljande af 13,600 mk till inköp af en mindre ångspruta; samt
- 5:o Beviljande af 23,000 mk för uppköp af en större ångspruta.

Helsingfors i maj 1893.

Gösta Wasenius.“

Jemväl utskottets flertal har för sin del anslutit sig till åsigten att, ehuru Frivilliga brandkåren i tiden varit för staden oundgänglig, dess betydelse numera så väsentligen förminskats att någon tvekan icke bör hysas vid valet emellan att genom subventionering upprätthålla densamma eller uppoffra, låt vara äfven betydligt större belopp för att förstärka stadens ordinarie brandkår och försätta densamma i fullt tidsenligt skick. Utan att i någon mån vilja förneka de viktiga tjänster, Frivilliga brandkåren i tiden gjort stadens eldsläckningsväsende, eller bestrida storleken af den tacksamhetsskuld, i hvilken staden står till kåren, hvilket allt så mycket mindre kan ifrågakomma, som utskottets flesta medlemmar tidigare tillhört kåren samt tagit del i dess arbete, är det dock å andra sidan sjelffallet, att hänsynen till kårens forna betydelse icke kan verka bestämmande då fråga är om lämpligaste sättet att säkerställa staden och de ofantliga belopp, som här äro nedlagda i byggnader och företag, mot förstöring. Vid sådant förhållande kan utskottets majoritet icke tillstyrka Frivilliga brandkårens anslagsbegäran för längre tid än för detta år, jemte det

dess medlemmar i stället skulle tillråda en sådan förstärkning af stadens ordinare brandkår, som är behöflig för att densamma må under alla förhållanden fullt kunna motsvara sitt ändamål.

Vid fråga om de åtgärder, som i sådant afseende skulle erfordras, har utskottet anslutit sig till ledamotens i utskottet, undertecknad Wasenius till utskottet inlemnade förslag, som synts utskottet uttömmande och tillfredsställande motiveradt. Den enda afvikelse, utskottet för sin del skulle omfatta, vore att aflöningen för brandmästaren borde utsättas till 5,000 och för underbrandmästaren till 2,500 mark, jemte det dem skulle tillförsäkras 10 % löneförhöjning efter 5 och lika mycket efter 10 års tjänst.

Den föreslagna förstärkningen af brandverket torde böra införas från nästa års början.

En minoritet inom utskottet har väl äfven för sin del funnit det af flertalet omfattade förslaget till en reorganisation af stadens brandväsende vara ett önskningsmål, som borde realiseras så snart stadens tillgångar sådant medgåfve; men skulle dock minoriteten anse Frivilliga brandkåren böra fortfarande understödas och omordade reorganisation endast efterhand genomföras, i hvilket afseende åt budgetutskottet borde öfverlemnas att taga i öfvervägande, hvilket belopp kunde i nästinstundande års budget för ändamålet anslås, främst för inköp af en större ångspruta af ofvan antydd beskaffenhet.

En bilaga, utvisande Frivilliga brandkårens förråd af redskap, samt en reservation närslutas.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att anslå till Frivilliga brandkåren för innevarande år 9,000 mark, men deremot afslå dess anhållan om anslag till enahanda belopp framdeles;

att, räknadt från nästa års början, öka lönerna vid ordinarie brandkåren, för brandmästaren från 3,800 till 5,000 mark, för underbrandmästaren från 1,500 till 2,500 mark, för de 2 sprutmästarene från 1,200 till 1,500 mark för dem hvardera, för maskinisten från 1,200 till 1,400 mark, för 3 serjeanter, som skola benämnas äldre serjeanter, från 850 till 1,200 mark för dem enhvar samt för de 3 andra serjeanterne, med benämning yngre serjeanter, från 850 mark till 1,000 mark för dem enhvar, hvarjemte brandmästaren och underbrandmästaren skola tillförsäkras 10 % löneförhöjning å deras nu fastställda löner efter 5 års och enahanda löneförhöjning efter 10 års tjänst;

att, likaledes från nästa års ingång, öka korpralernes och konstaplarnes antal vid kåren, de förres från 13 för närvarande till 34 samt konstaplarnes från 50 till 55 med bibehållande af samma aflöning för desse som härintills;

att låta inköpa ytterligare 4 hästar för brandverket och härför upptaga 2,400 mark i nästa års budget;

att låta ombygga brandstationen å Berghäll i enlighet med ofvanintagna förslag, för hvilket ändamål skulle i 1894 års budget anslås 10,000 mark; samt

att inköpa en större och en mindre ångspruta med tillbehör, allt i enlighet med förestående förslag, samt att härför i nästinstundande års budget observera, för inköp af den större ångsprutan 23,000 mark och för den mindre 13,600 mark.

Helsingfors den 11 oktober 1893.

C. B. Federley.

Uno Kurtén.
Alfred Norrmén.
Gösta Wasenius.

Axel Lille.
W. Thesleff.
M. A. Waenerberg.

Förteckning öfver Helsingfors F. B. K:s redskap

enl. inventarielängd för d. 31 dec. 1892.

Bärgningsdivision:

<i>Rustvagnen N:o 1</i> med en portativ spruta, brandsegel m. m.	<i>Imf:</i>	1,731:—
<i>Rustvagnen N:o 2</i> jämväl med en portativ spruta samt diverse brandredskap	”	1,327:—
<i>Rustvagnen N:o 3</i> med lifräddningskorg, hakstegar, stigarebälten m. m.	”	1,535:—
<i>Ämbarvagn</i> på 2 hjul m. 56 st. järnämbar	”	280:—
<i>1 st. Trästege</i> (äldre) med tillbehör	”	300:—
<i>1 st. Trästege</i> (ny) med tillbehör	”	1,200:—
<i>1 st. Stegvagn</i> jämte stegar o. gafflar	”	75:—

Släckningsdivision:

<i>Brandsprutan N:o 1</i> jämte tillbehör	”	1,500:—
<i>Brandsprutan N:o 2</i> jämte tillbehör	”	2,790:—
	Transport <i>Imf:</i>	10,738:—

	Transport	<i>Tmf.</i>			
			10,738: —		
<i>Brandsprutan N:o 3</i> jämte tillbehör		"	2,780: —		
<i>Brandsprutan N:o 4</i> jämte tillbehör		"	1,900: —		
<i>1 st. Slangkärra</i> jämte tillbehör		"	1,100: —		
<i>1 st. Vattenvärminingsapparat</i>		"	250: —		
<i>1 st. Strålförarstege</i>		"	150: —		
<i>2 st. Rustvagnar</i> för ämbar o. såar med därtill hörande 120 st. ämbar o. 20 såar		"	1,000: —		
<i>Nya Rustvagnen</i> jämte diverse tillbehör (skarfsteg, slangbroar m. m.)		"	1,500: —		
<i>Tryckslangar</i>					
150 meter nya, gummerade hampslangar	} <i>m. junk- turer</i>	<i>Tmf.</i>	985: —		
185 " gamla d:o d:o				"	695: —
140 " läder				"	550: —
		<i>Tmf.</i>	2,230: —		
		<i>Tmf.</i>	21,648: —		

Helsingfors den 11 oktober 1893.

Oskar Ekman.

F. B. K:s ekonom.

Då jag varit hindrad att deltaga i de slutliga öfverläggningarne inom utskottet och icke i allo kan biträda det förslag, som framgått ur nämnda öfverläggningar, anser jag mig böra i korthet framlägga min afvikande åsigt:

Ense med utskottets majoritet derom att en ökning af den ordinarie brandkårens manskap och anskaffandet af de föreslagna kraftiga och tidsenliga ångsprutorna utgöra oafvisliga behof, hvilka icke kunna ersättas genom subventionerandet af den frivilliga brandkåren, anser jag dock den nödvändiga hänsynen till andra lika viktiga kraf å budgeten omöjliggöra upptagandet redan i nästa års budget af samtliga erforderliga anslag. Jag tillåter mig därför föreslå att anslagen för inköpanDET af fyra nya hästar, för ombyggandet af brandstationen å Berghäll samt för anskaffandet af en mindre ångspruta lemnas beroende till något följande år, hvarjemte och då tillökningen af brandmanskapet delvis står i sammanhang med utvidgningen af brandstationen å Berghäll, någon ökning af konstaplarnes antal redan under nästa år icke torde vara behöflig. Helsingfors, den 12 oktober 1891.

Alfred Norrmén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1893.

Utskottsbetänkande angående omreglering af stadsläkaretjensten.

I anledning af att innehafvaren utaf stadsläkaretjensten i slutet af förlidet år inlemnad ansökan om afsked och då den tid af tre år, för hvilken Stadsfullmäktige den 3 december 1889 beslutit anställandet af en sundhetsinspektör, den 22 mars innevarande år utgått, hafva Stadsfullmäktige i skrifvelse af den 17 sistlidne januari anmodat Helsovårdsnämnden att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådan omreglering af ifrågakvarande befattningar, hvartill skäl kunde förefinnas.

Till fullgörande af sagda uppdrag har Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 30 nyssvikne maj (tryckta handlingarna n:o 22 för 1893) till Fullmäktige insändt af Nämnden uppgjorda förslag till instruktioner för förste och andre stadsläkaren i Helsingfors äfvensom hemställt:

att Stadsfullmäktige, med indragande af sundhetsinspektörsbefattningen, ville besluta inrättandet af en förste och en andre stadsläkaretjenst, godkänna oförmälda förslag till instruktion för sagde funktionärer samt utverka vederbörlig fastställelse å förslagen;

utfästa åt förste stadsläkaren en lön af 6,000 mark och ett arvode af 4,000 mark årligen, hvilket arvode skulle förhöjas efter 5 och 10 års förlopp med 1,000 mark, och åt andre stadsläkaren en lön af 3,000 mark; samt

sedan ofvanstående omreglering blifvit verkställd, bevilja förste tillsyningsmannen vid helsopolisen i aflöning 3,000 mark med rätt till 500 marks förhöjning efter 5 års förlopp.

Vid sammanträde den 4 sistlidne juli hafva Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med yttrande i ämnet.

I Helsovårdsnämndens ofvan omordade skrifvelse anför Nämnden att de göromål, som enligt gällande instruktioner tillhörde stadsläkaren och sundhetsinspektören, i hufvudsak vore följande:

- 1:o) handhafvandet af sjukvården vid kommunala sjukhuset;
- 2:o) öfvervakandet af stadens sanitära förhållanden i hela deras omfattning, incl. ledningen af helsopolisen;
- 3:o) beredningen och föredragningen för Helsovårdsnämnden af samtliga stadens sanitetsväsande rörande ärenden och afgifvandet af utlåtande i förefallande frågor;
- 4:o) samlandet af statistiskt material samt uppgörandet af statistik på

helso- och sjukvårdens område äfvensom utarbetandet af den årsberättelse, helsovårdsmyndigheterna böra afgifva; samt

5:o) rättsmedicinska besigtningar, liköppningar och andra förrättningar.

Af omordade göromål har Nämnden ansett det under punkt 1 omnämnda sysslandet eller omsorgen om det kommunala sjukhuset och der intagna sjuka böra anförtros åt särskilda läkare och icke, såsom härintills varit fallet, åt stadsläkaren, delvis med biträde af en epidemiläkare. En sådan anordning blefve oundviklig i anseende till den utvidgning af kommunala sjukhuset, som i närmaste framtid är att emotses. Men äfven de återstående göromålen vore för många och omfattande för att kunna ombetros en enda funktionär. Nämnden föreslår derfor anställandet af en förste och en andre stadsläkare. Beträffande fördelningen af arbetet dem emellan har Nämnden utgått från den princip, att ledningen af och ansvaret för stadens sanitetsväsende, jemte handhafvandet af en allmän uppsigt öfver stadens alla sanitära inrättningar, häri inberäknadt kommunala sjukhuset, borde koncentreras hos en enda tjänsteman. Endast på sådant sätt kunde nödig kontinuitet bevaras och ett verksamt sakkunnigt initiativ påräknas inom stadens sanitetsväsende; endast med denna förutsättning kunde den i sin sammansättning vexlande Helsovårdsnämndens verksamhet blifva fullt framgångsrik. Denna tjänsteman, som Nämnden velat kalla förste stadsläkaren, borde ega grundliga insigter i allmän helsovård samt egna så godt som hela sin verksamhet åt stadens tjänst, utan att derjemte innehafva annan befattning eller bedrifva medicinsk, s. k. huspraktik *). Han borde handhafva de under punkterna 2—4 uppräknade göromål eller således större delen af den nuvarande stadsläkarens åligganden (utom sjukvården vid kommunala sjukhuset och alla rättsmedicinska förrättningar) samt ledningen af helsopolisen, som för närvarande är uppdragen åt sundhetsinspektören. Härvid kunde möjligen, efter Nämndens tanke, anmärkas, att förste stadsläkaren genom en sådan arbetsfördelning blefve alltför öfverhopad med göromål. Men Nämnden trodde dock att förste stadsläkaren med stadens nuvarande omfattning och äfven om densamma i icke ringa mån tillväxte dock skulle medhinna de honom uppdragna åliggandena om, såsom Nämnden tänkt sig, en del syner och förrättningar, som hittills under det helsopolisen vunnit sin första organisation och öfning verkstälts af sundhetsinspektören, öfverlemnades åt en äldre helsopolis eller kommissarie. Denna reform skulle öka staten för helsopolisen med omkring 1,000 mark årligen. Då på förste stadsläkaren ställes den oundgängliga fordran, att han borde hafva förvärfvat sig dugliga insigter i allmän helsovård, och då så godt som hela hans arbetskraft toges i anspråk för hans tjänstebefattning, borde hans aflöning derefter lämpas, och har Helsovårdsnämnden derfor ansett sig böra föreslå en lön af 6,000 och arvode af 4,000 mark, hvilket arvode efter 5 och 10

*) Honom vore sålunda icke förmenadt att någon tid på dagen, då hans öfriga göromål sådant tillåta, hemma hos sig mottaga patienter, men deremot egde han icke rätt att utom hemmet göra sjukbesök.

års tjänst skulle ökas med 1,000 mark. — De under 5:te punkten upptagna göromålen, nemligen alla den nuvarande stadsläkaren åliggande rättsmedicinska förrättningar äfvensom afgifvandet af betyg öfver sjukdom, skada m. m., skulle öfverlätas åt andre stadsläkaren. Då dessa göromål icke vore alltför omfattande, helst för närvarande och sannolikt äfven framdeles de medicolegala obduktionerna under läseterminerna förrättades af professorn i statsmedicin, kunde denna tjänst förenas äfven med annan befattning. Såsom ett icke oviktigt förbehåll har Nämnden ansett det böra stadgas att andre stadsläkaren vid plötsligt förfall för förste stadsläkaren åligger utöfva dennes befattning, intill dess Nämnden, som ofördrojligen borde om förhållandet underrättas, hunne besluta i ärendet. Andre stadsläkarens lön har Helsovårdsnämnden föreslagit till 3,000 mark.

Utskottet är ense med Helsovårdsnämnden derom, att sundhetsinspektörs-tjensten numera, sedan tillfälle till omreglering af stadsläkaretjensten gifvits, bör indragas*) och den nuvarande sundhetsinspektörens åligganden öfverflyttas på stadsläkaren. Då sundhetsinspektörsbefattningen genom Stadsfullmäktiges beslut af den 3 december 1889 inrättades, betonade äfven det för sakens pröfning tillsatta utskottet uttryckligen (tryckta handlingarna n:o 31 för 1889), att de åtgärder, som då vidtoges, borde blifva provisoriska — icke så, som skulle en sundhetsinspektör ej äfven framgent vara af nöden, men emedan hans åligganden lämpligast borde förenas med stadsläkaretjensten. Endast emedan dåvarande stadsläkaren blifvit tillsatt under andra förhållanden och af honom icke kunde fordras den specialkunskap i den moderna hygienin, som en sundhetsinspektör i våra dagar borde ega, ansågos de på den sistnämnda ankommande göromålen tillsvidare böra på annan person öfverlätas. Tillika uttalades, att från stadsläkaren borde i stället aflyftas en del för hans egentliga verksamhet främmande funktioner, såsom den kommunala sjukvården, obduktioner, förefallande läkarebesigtningar och utfärdande af intyg m. m. — I följd häraf tillsattes äfven sundhetsinspektören på endast tre år eller till den 22 mars 1893.

Hvad särskildt stadsläkarens åliggande beträffar att handhafva läkarevården vid det kommunala sjukhuset (se instruktionen för stadsläkaren af den 4 december 1877 § 3) så är det, på sätt Helsovårdsnämnden äfven uttalar, efter det sjukhuset numera utvidgats oundgängligt att för detsamma anställa särskild läkare, hvarför stadsläkarens befattning med sjukvården der bör upphöra. Då sagda sjukvård för öfrigt antagligen kommer att anförtros åt läkare med större erfarenhet och kunskap i detta fack än som erfordras af stadsläkaren, som i stället är

*) Enligt aftal med den nuvarande sundhetsinspektören kvarstår han tillsvidare på obestämd tid med tre månaders uppsägning.

specialist i hygienin, så torde densamme, enligt utskottets tanke, böra fritagas äfven från hvarje annat åliggande vidkommande det kommunala sjukhuset än som honom kan tillkomma i egenskap af sjelfskrifven ledamot i Helsovårdsnämnden eller på grund af Nämndens särskilda förordnande. Då frågan härom emellertid lämpligast behandlas i sammanhang med ordnandet af läkarevården i det kommunala sjukhuset, har utskottet icke velat föreslå några bestämningar härom i instruktionen för förste stadsläkaren, utan endast en omformulering af 7 § derhän, att om förste stadsläkarens åligganden vidkommande kommunala sjukhuset skulle framdeles stadgas. — Att, på sätt vid inrättandet af sundhetsinspektörsbefattningen varit påtänkt och Helsovårdsnämnden föreslagit, från förste stadsläkaretjensten afskilja rättsmedicinska besigtningar, liköppningar och andra enahanda förrättningar samt öfverlemna dem åt en andre stadsläkare, har utskottet jemväl funnit vara riktigt.

Farhågan att, oaktadt förste stadsläkaren fritages från sjukvården vid kommunala sjukhuset och från omordade rättsmedicinska förrättningar, likväl alltför många åligganden skulle återstå för att han skulle kunna behörigen sköta dem alla, — något, som äfven Helsovårdsnämnden tagit till tals — synes utskottet icke ogrundad. Det är dock svårt att, utan att äfventyra den enhetlighet i ledningen af stadens sanitära angelägenheter, som jemväl utskottet måste anse vara synnerligen magtpåliggande, ytterligare afskilja göromål från förste stadsläkaretjensten. Inom utskottet har ifrågasatts möjligheten att ähvälfva annan person, exempelvis andre stadsläkaren, arbetet med att sammanställa morbiditets och mortalitets statistiken samt uppgöra de rapporter och sammandrag, Helsovårdsnämnden åligger att afgifva. Deremot har dock med rätta anmärkts att just vid bearbetningen af det statistiska materialet månget viktigt moment beträffande stadens sanitära förhållanden kan af förste stadsläkaren uppdagas, som blefve förbisedt i händelse sagda arbete ombetroddes åt någon annan, som icke toge vidare befattning med helsovården i staden. Någon möjlighet att befria förste stadsläkaren från sagda sysslande finnes därför efter utskottets åsigt icke. Deremot kan tilläfventyrs hans arbete med statistiken i någon mån underlättas derigenom att andre stadsläkaren uttryckligen ålägges att härvid biträda förste stadsläkaren, hvarom utskottet skulle vilja införa föreskrift i andre stadsläkarens instruktion.

Den semesterledighet af 6 veckor, som i förslaget tillförsäkras stadsläkaren, är för förste stadsläkaren behöflig äfven på det att han må kunna någon tid af året, ostörd af andra göromål, följa med utvecklingen af sin vetenskap. Då det därför är önskvärdt äfven från stadens sida, att han verkligen begagnar sig af sagda ledighet och icke möjligen af ekonomiska skäl qvardröjer i tjensten, skulle utskottet föreslå att andre stadsläkaren ålägges att under förste stadsläkarens semester utan särskild ersättning förestå äfven dennes tjänst.

Ännu ett tillägg till förslagen skulle utskottet vilja förorda. Efter fyllda 65 år kan förste stadsläkaren svårigen mera vara sin ansträngande och magtpå-

liggande tjänst fullt vuxen, hvarför han torde böra förbindas att vid sagda ålder från befattningen afgå, derest icke Stadsfullmäktige annat bestämma. Sjelfallet måste dock denna skyldighet till afgång kompenseras genom en bestämning, som för sådan händelse tillerkänner förste stadsläkaren pension, att utgå med fulla beloppet af hans lön, 6,000 mark, så framt hans tjänstetid utgör minst femton år.

Slutligen skulle utskottet föreslå ett tillägg till 3 § i instruktionen för andre stadsläkaren af innehåll, att då andre stadsläkaren afgifver intyg till enskild person öfver kroppsskada och sjukdom, han därför är berättigad till ersättning efter den taxa, som gäller för läkareförrättningar i allmänhet.

Vidkommande ytterst löneförmånerna för stadsläkarene och lönetillökningen för förste uppsyningsmannen vid helsopolisen är utskottet ense med Helsevårdsnämnden.

Instruktionerna för förste och andre stadsläkarene blefve alltså efter utskottets åsigt likalydande med Helsevårdsnämndens förslag i öfrigt med följande afvikelser och tillägg:

a) *Instruktionen för förste stadsläkaren:*

§ 7 lyder som följer:

„Förste stadsläkaren eger utöfva *hygienisk tillsyn öfver kommunala och enskilda sanitära och sjukvårdsinrättningar i staden* samt hos Helsevårdsnämnden föreslå de åtgärder, som till afhjelpande af förefintliga missförhållanden eller eljes kunna vara af behovet påkallade.

Om förste stadsläkarens åligganden beträffande kommunala sjukhuset skall särskildt stadgas“.

§ 15 erhåller följande lydelse:

„Förste stadsläkaren är årligen berättigad till sex veckors semesterledighet under tid, som af Helsevårdsnämnden godkännes. (Utesl.) Skulle emellertid svårare farsot utbryta under honom beviljad ledighet, skall han så fort möjligt är inställa sig till tjänstgöring.“

Efter 15 § inskjutes en §, så lydande:

§ 16.

Vid fyllda 65 år är förste stadsläkaren skyldig att från tjänsten afgå, derest ej Stadsfullmäktige annorlunda bestämma.

Dervid tillkommer förste stadsläkaren pension med fulla beloppet af hans lön, i händelse hans tjänstetid såsom förste stadsläkare utgör minst femton år“.

b) *Instruktionen för andre stadsläkaren:*

§ 3 lyder:

„Andre stadsläkaren åligger att på begäran af enskild person afgifva utlåtande och intyg öfver kroppsskada och sjukdom, såvida icke den skadade eller

sjuke för skadan eller sjukdomen åtnjutit vård af annan läkare; och vare han berättigad att därför åtnjuta ersättning enligt fastställd taxa“.

§ 6 erhåller följande lydelse:

„Under förste stadsläkarens semesterledighet bör andre stadsläkaren hans tjänst förestå.

Derjemte bör andre stadsläkaren vid inträffadt plötsligt förfall för förste stadsläkaren utöfva dennes befattning intill dess Helsovårdsnämnden, som ofördröjligen bör om förhållandet underrättas, hinner besluta i ärendet“.

§ 7 får följande innehåll:

„Andre stadsläkaren bör, efter Helsovårdsnämndens närmare bestämmande, biträda förste stadsläkaren vid uppsamlandet och bearbetningen af uppgifterna om sjukdoms- och dödsfall.

För öfrigt bör andre stadsläkaren ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som Helsovårdsnämnden kan komma att meddela honom med afseende å hans tjänsteverksamhet“.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, med indragande af sundhetsinspektörsbefattningen, inrätta en förste och en andre stadsläkaretjänst samt godkänna Helsovårdsnämndens förslag till instruktioner för desse tjänstemän med de rättelser och tillägg, utskottet ofvan förordat, äfvensom utverka vederbörlig fastställelse å förslagen;

att utfästa åt förste stadsläkaren en lön af 6,000 mark och ett arvode af 4,000 mark årligen, hvilket arvode skall förhöjas efter 5 och 10 års tjänst med 1,000 mark;

att åt andre stadsläkaren utfästa en lön af 3,000 mark; samt

att, sedan ofvanstående omreglering blifvit verkställd, bevilja förste tillsyningsmannen vid helsopolisen i aflöning 3,000 mark med rätt till 500 marks förhöjning efter 5 års tjänst.*)

Helsingfors, den 16 oktober 1893.

Hugo Holsti.

O. Engström.

J. A. Nordman.

Reinhold Hausen.

H. Åkerman.

---

*) Stadsläkaren har för närvarande 7,000 och sundhetsinspektören likaledes 7,000 mark, tillsammans 14,000. Enligt förslaget blefve aflöningen för stadsläkarene inalles 13,000 mark, hvartill kommer 1,000 mark lönetillökning för förste tillsyningsmannen vid helsopolisen, tillhopa jemväl 14,000 mark.

Utskottsbetänkande om vården af fosterbarn i Helsingfors.

Sedan ett antal medlemmar af kommunen i en till Helsovårdsnämnden ingifven skrift fäst Nämndens uppmärksamhet vid önskligheten af en ordnad kontroll öfver fosterbarnsväsendet i denna stad och med afseende å genomförandet af en sådan kontroll erbjudit biträde af en förening, som var under bildning, har Nämnden i skrifvelse af den 20 sistlidne mars (tryckta handlingarna n:o 11 för 1893) till Fullmäktige insändt ett af Nämnden uppgjort förslag till „stadgar för öfvervakandet af vården om fosterbarn i Helsingfors“ äfvensom hemställt

att sagda förslag till stadgar måtte af Stadsfullmäktige godkännas och Guvernörens fastställelse af detsamma utverkas; samt

att Fullmäktige ville bevilja ett årligt anslag af 1,200 mark till aflöning åt ett fruntimmer, som egde biträda Nämnden vid öfvervakandet af fosterbarnen.

Vid sammanträde den 25 sistlidne april hafva Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

I omförmälda skrifvelse yttrar sig Helsovårdsnämnden att en kontroll öfver fosterbarnsväsendet otvifvelaktigt icke vore mindre önskelig i vår stad än i andra stora och medelstora städer i flere Europas länder, der en sådan redan vore införd. Utackorderingen af späda barn, vanligen utom äktenskapet födda, gäfve, såsom väl bekant, anledning till stora och upprörande missbruk, och den vanvård, som i så många fall komme dessa barn till del, resulterade i en relativt mycket hög dödlighet bland desamma. Mellan åren 1885—1889 föddes i medeltal årligen inom lutherska församlingen i denna stad 1,382 barn inom och 259 utom äktenskapet; deraf hade dött i första lefnadsåret i medeltal årligen 238 eller 17,3 % af de inom äktenskapet födde samt 92 eller 35,6 % af de utom äktenskapet födde. Dödsprocenten för de sistnämnda, af hvilka flertalet med största sannolikhet blefve fosterbarn, vore således dubbelt större än för de förstnämnda.

Att i sjelfva verket ej få personer i denna stad befattade sig med och delvis uteslutande lifnärde sig med vård af fosterbarn framginge deraf, att vid genomgåendet af 1890 års folkräkningsuppgifter 60 sådana personer påfunnits, hvilka i sin vård hade 77 fosterbarn under 4 års ålder; det faktiska antalet vore sannolikt betydligt större.

Då Nämnden således hållit före att öfvervakandet af fosterbarnsväsendet i Helsingfors vore af icke obetydande både sanitärt och humanitärt intresse, hade

Nämnden uppgjort omordade förslag till stadgar. Enligt förslaget skulle tillsynen öfver fosterbarnens vård utöfvas af Nämnden, närmast genom stadsläkaren eller sundhetsinspektören med biträde af ett aflönadt, bildadt fruntimmer, som genom talrika besök hos fostermödrarna öfvertygade sig om de utackorderade barnens vård och tillstånd, med råd och dåd tillhandaginge fostermödrarna samt till stadsläkaren eller sundhetsinspektören inberättade resultatet af sina iakttagelser. Denna person borde erhålla i årslön förslagsvis 1,200 mark. Ehuruval i flera städer — i synnerhet tyska — sjelfva den regelbundna kontrollen vore öfverlemnad åt enskilda föreningar, som samverkade med helsovårdsmyndigheten, har Nämnden likväl ansett att det vore fördelaktigare, på sätt jemväl i andra utländska städer vore brukligt, att ett aflönadt qvinligt biträde för detta ändamål anställdes. Detta hindrade dock icke att från den privata välgörenhetens sida det afsedda syftet kunde verksamt befrämjas särskildt genom understödande af sådana fostermödrar, som ej utbekomme tillfredsställande ersättning för vården af barnet. I sjelfva verkét kunde kontrollen först då med verksamt resultat genomföras, när fostermodern kunde räkna på en regelbunden och tillräcklig betalning för det i hennes vård öfverlemnade barnet, i hvilket fall hon, såsom erfarenheten visade, äfven vore beredd att följa de henne gifna råd och föreskrifter.

Till hvad Helsovårdsnämnden anfört om behovet af en kontroll öfver vården om fosterbarn i Helsingfors har utskottet för sin del icke något att tillägga. Enhvar, som tagit befattning med eller kännedom om hithörande förhållanden, måste erkänna att en sådan kontroll är nödvändig. Likaledes finner utskottet det vara riktigt att denna kontroll åhvälfves Helsovårdsnämnden, närmast stadsläkaren. Under förutsättning att, på sätt Helsovårdsnämnden föreslagit och det för ärendet tillsatta utskottet förordat (tryckta handlingarna n:o 32 för 1893), sundhetsinspektörstjensten indrages samt en förste och en andre stadsläkaretjänst inrättas, har utskottet i förslaget ålagt berörde skyldighet förste stadsläkaren. Deremot betviflar utskottet nödvändigheten af att, på sätt Nämnden föreslagit, aflöna ett fruntimmer, stadsläkaren till biträde vid utöfvandet af kontrollen. Då staden anställer en stadsläkare med jemförelsevis hög aflöning — enligt omordade förslag blefve förste stadsläkarens löneförmåner 10,000 till 12,000 mark — och man dessutom beredt förste stadsläkaren tillfälle till att odeladt egna sig åt sundhetsvården, hvar till denna kontroll otvifvelaktigt hör, så torde väl staden kunna besparas vidare utgifter uti ifrågavarande syfte. Finnes derjemte något intresse för saken hos allmänheten, och att ett sådant intresse finnes visar bildandet af den förening, som väckt frågan hos Helsovårdsnämnden, så borde väl äfven från detta håll tillräcklig hjälp vara att påräkna för att ett sådant aflönadt biträde icke skall behöfvas. Det framgår ock af omordade förenings skrivelse till Helsovårdsnämnden, att föreningen ernat ställa sina „personliga krafter“ till Nämndens disposition vid öfver-

vakandet af vården om fosterbarnen och sålunda ingalunda verka endast genom att ekonomiskt understödja fostermödrarna, hvilket Nämnden tyckes ansett härvid vara det förnämsta fältet för den privata välgörenheten. Det förefaller för öfrigt utskottet som vore det en insolvensförklaring utaf stadens bildade allmänhet och främst dess fruntimmersverld, om inom densamma icke personer skulle anträffas, villiga att utan aflöning verka för ifrågakvarande ändamål. I sådant afseende vill utskottet hänvisa jemväl till förhållandena mångenstädes utomlands, hvarest, såsom Helsovårdsnämnden sjelf framhållit och äfven utskottet har sig bekant åtminstone för städerna Berlin, Stuttgart och Dresden, tillsynen öfver fosterbarnen hufvudsakligast utöfvas af enskilda föreningar, som dervid samarbeta med städernas myndigheter för helsovård.

All kontroll blefve dock efter utskottets öfvertygelse temligen betydelselös, i händelse icke helsovårdsmyndigheterna tillika tillerkändes rättighet att fråntaga vården om barnen för ändamålet aldeles olämpliga personer. En sådan rätt tillkommer otvifvelaktigt offentlig myndighet; frågan är blott, om förmyndarenämnden måste underrättas och domstols inskridande påkallas eller om åtgärd att aflägsna barn från olämplig fostermoder kan vidtagas omedelbart af de administrativa myndigheterna. Enligt utskottets uppfattning måste dock, då fråga är om fara för barnets lif eller helsa, och i större eller mindre grad föreligger städse sådan fara då vården om detsamma är anförtrodd otjenlig person, ordningsmagten, som i detta fall representeras af helsovårdsmyndigheterna, ega rätt att omedelbart inskrida. Utskottet skulle därför i förslaget vilja införa föreskrift derom att, om stadsläkaren finner vårdarinna vara för ändamålet aldeles otjenlig, såsom vanfrejdad eller eljes illa känd, behäftad med smittosam sjukdom, hemfallen åt dryckenskap m. m., eller hennes bostad osund, eller vården om barnet eljes icke kunna henne lämpligen ombetros, stadsläkaren eger vidtaga åtgärd om att barnet åt föräldrarna eller annan vårdarinna öfverlemnas. Öfver sådan åtgärd af stadsläkaren egde vederbörande klaga hos Helsovårdsnämnden, men borde stadsläkarens föreskrift likväl tjena till efterrättelse intill dess Nämnden annorlunda bestämt. Det kan synas mindre lämpligt att ombetro sådan rätt åt stadsläkaren, och icke Helsovårdsnämnden, men då Nämnden behöfver sammanträda endast en gång i månaden, kunde i afvaktan på Nämndens beslut en dyrbar tid förflyta och dröjsmålet blifva ödesdigert för barnet. Inom utskottet har varit påtänkt att gå ännu ett steg längre och införa koncessionstvång, såsom skett bland annat i England, Frankrike, Danmark och Preussen, hvarest finnes absolut, öfver hela landet gällande förbud att utan särskildt, af myndigheterna meddeladt tillstånd emottaga främmande barn till vård. Men då lagligheten af att införa ett dylikt koncessionstvång genom en af Guvernören fastställd ordningsstadga torde kunna med större skäl betviflas än det befogade i att uti en sådan stadga medgifva helsovårdsmyndigheterna rätt att fråntaga vårdarinna fosterbarn, der hennes skötsel af bar-

net äfventyrar dess lif och helsa, har utskottet frångått tanken härpå, helst den af utskottet inslagna vägen i verkligheten torde leda till samma mål.

Den invändning ligger nära till hands att hvad utskottet sålunda föreslår kommer att leda till att fördyra skötseln af fosterbarn i staden och derigenom till att sådana barn till större antal än för närvarande utackorderas på landsbygden, der de äro undandragna i det närmaste all kontroll. Detta är emellertid något som måste åtfölja hvarje skärpt kontroll på detta område, och man kan blott hoppas att föreningen för fosterbarnens vård skall kunna utsträcka sin verksamhet äfven till landsorten, åtminstone till kommunerna närmast Helsingfors, samt genom filialer eller ombud derstädes med biträde af vederbörande kommunalnämnder och fattigvårdsstyrelser söka verka för fosterbarn på landsbygden i samma riktning som för fosterbarnen i Helsingfors. Något mera härför kan svårigen nu göras; det vore då att tänka på införandet af en allmän, för hela landet gällande stadga om vården af fosterbarn. Emellertid vore en sådan åtgärd måhända icke ännu påkallad af något omedelbart behof. I hvarje händelse är det egentligen blott i städer med större innevånarantal der de flesta och största missförhållanden uti ifrågavarande afseende stå att finnas och en sträng kontroll öfver fosterbarnavården förty är mest af nöden.

Utskottets afvikande åsigt beträffande lämpligaste anordnandet af kontrollen i fråga har föranledt utskottet att i särskilda delar omarbета Helsovårdsnämndens förslag. Några mera betydande olikheter i sak emellan utskottets och Helsovårdsnämndens förslager finnas likväl icke, om man från ser hvad utskottet ofvan redan berört; dock förtjenar kanske att anmärkas, att hvarje vårdarinna enligt utskottets förslag bör af Helsovårdsnämnden erhålla en kortfattad anvisning om vården och skötseln af barn samt att straffet för öfverträdelse af stadgar utaf utskottet utsatts till vitesböter från 5 till 100 mark mot böter från 10 till 50 mark enligt Helsovårdsnämndens förslag.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna närslutna förslag till stadga om vården af fosterbarn i Helsingfors samt utverka Guvernörens fastställelse å densamma,

men att deremot Helsovårdsnämndens framställning om aflönandet af ett qvinligt biträde för Nämnden vid öfvervakandet af vården om fosterbarnen icke måtte till åtgärd föranleda.

Helsingfors, den 18 oktober 1893.

Otto Engström.

J. R. Danielsson.

J. A. Nordman.

Stadga om vården af fosterbarn i Helsingfors.

1 §.

Helsovårdsnämnden bör hålla tillsyn öfver att barn under åtta år, som öfverlemnas åt fremmande att mot ersättning fostras och vårdas, erhålla behörig skötsel och vård.

Sagda tillsyn utöfvas närmast, under Helsovårdsnämndens inseende, af förste stadsläkaren.

2 §.

Hvar, som mottagit barn såsom i 1 § sagts, bör anmäla derom nästa söcknedag å Helsovårdsnämndens byrå.

Vid anmälan skall uppgifvas:

- a) vårdarinnans namn, stånd och hemvist;
- b) barnets namn, ålder och födelseort;
- c) föräldrarnas eller, om barnet är födt utom äktenskapet, moderns namn, stånd och hemvist, der uppgift härom kan erhållas;
- d) ersättnings belopp och betalningsterminerna; samt
- e) om vårdarinnan för närvarande har eller förut haft fosterbarn.

Finnas upplysningar nödiga om andra, ofvan icke särskildt nämnda omständigheter, böra äfven sådana upplysningar af den anmälningsskyldige sanningsenligt meddelas.

3 §.

Ombyter vårdarinna bostad, eller dör fosterbarn eller upphör eljes vården om detsamma, bör vårdarinna äfven sådant följande söcknedag hos Nämnden anmäla.

4 §.

Anmälningar, som enligt 2 och 3 §§ till Helsovårdsnämnden inkommit, böra omedelbart införas i särskildt diarium, som skall innehålla dagen, när hvarje anmälan gjorts, samt anmälningens innehåll närmare; och bör i diariet antecknas äfven när vården om fosterbarn, på sätt nedan sägs, vårdarinnan fråntagits.

5 §.

Förste stadsläkaren bör dagligen, vid besök å Helsovårdsnämndens byrå, taga kännedom om dit inkomna anmälningar.

Är vårdarinna vanfrejdad eller eljes illa känd, eller är hon eller medlem af hennes familj, med hvilken barnet kan komma i beröring, behäftad med smittosam sjukdom, eller är bostad osund, deri barnet hyses, eller förekomma eljes sådana omständigheter, att barnet icke kan vårdarinnan ombetros, bör förste stads-

läkaren genast låta härom underrätta vårdarinnan äfvensom öfvervaka samt i fall af behof vidtaga åtgärd om, att barnet åt föräldrarna eller annan, lämplig vårdarinna öfverlemnas.

Finnes icke skäl till anmärkning, utfärde förste stadsläkaren härom kostnadsfritt bevis, hvilket bevis bör innehålla jemväl aftryck af dessa stadgar äfvensom åtföljas af en kortfattad anvisning om barns skötsel och vård.

6 §.

Vanvårdas fosterbarn, eller tredskar vårdarinna att ställa sig till efterrättelse henne i afseende å barnets vård behörigen meddelade föreskrifter, eller förekomma eljes, efter det anmälningsbevis redan till vårdarinna utfärdats, giltig anledning att fråntaga henne vården om barnet, ege förste stadsläkaren derom vidtaga åtgärd.

7 §.

Förste stadsläkarens påbud och åtgärder må öfverklagas hos Helsovårdsnämnden, dock böra desamma tjena till efterrättelse intill dess Nämnden annorlunda i saken förordnat.

8 §.

Stadsläkaren äfvensom andra, som af Nämnden dertill skriftligen bemyndigas, får icke förmenas tillträde till vårdarinnas bostad, och bör fosterbarn dem på anfordran företes.

Härvid, samt för fullgörandet af föreskrifterna i denna stadga i öfrigt, ega Nämnden och dess befullmäktigade samt stadsläkaren påräkna biträde af stadens polis.

9 §.

Öfverträdelse af föreskrifterna i denna stadga straffas, der ej ansvar eger rum enligt allmän lag, med vitesböter från fem till etthundra mark.

10 §.

Har vårdarinna visserligen mot ersättning, men uppenbarligen icke för förvärf, tagit vård om barn, eller förekomma eljes omständigheter, som göra Helsovårdsnämndens tillsyn mindre nödvändig, ankomme å Nämnden att pröfva, huruvida sagda tillsyn likväl bör utöfvas.

Barn, som af Fattigvårdsstyrelsen eller allmän välgörenhetsinrättning öfverlemnats i annans vård och står under sådan inrättnings tillsyn, underlyder icke denna stadga.

Utskottsbetänkande om inrättandet af en folkhögskola i Helsingfors.

I en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld skrift har bestyrrelsen för föreningen „Arbetets vänner“ framhållit folkhögskolans betydelse såsom medel att bibringa kroppsarbetaren större mått af allmänt medborgerlig bildning, att gifva honom högre blick på lifvet i allmänhet samt att hos honom uppamma kärlek till fäderneslandet. Härintills hade dock folkhögskolan så godt som uteslutande kommit landtbefolkningen till godo. Föreningen ansåge emellertid att städernas arbetare i fullt ut lika hög grad vore i behof af den allmänbildning, som folkhögskolan bibringade sina lärjungar, samt att äfven hos dem borde väckas större kärlek till fäderneslandet och mera lefvande håg för intellektuella sysselsättningar. Med hänsyn härtill har föreningen föreslagit det måtte Helsingfors stad med det snaraste inrätta en svenskspråkig folkhögskola, afsedd för i staden bosatta arbetare af begge könen.

Det vore, enligt föreningens åsigt, uppenbart, att behöfligheten af en sådan skola icke minskades af de i staden förefintliga fackskolorna. Ehuru jemväl i dessa skolor någon undervisning meddelades i ämnen af allmännyttigt slag, så vore deras uppgift sjelffallet en helt annan än folkhögskolans, som afsåge att bibringa sina lärjungar en allmänt medborgerlig bildning med hufvudintresset koncentreradt kring modersmålet och historien. Icke heller kunde folkskolans fortsättningskurser fylla det mått, folkhögskolan hade sig förelagdt.

Dessa kurser omfattade nemligen till största delen en repetition af folkskolekursen och vore hufvudsakligen afsedda för elever, som just lemnat folkskolan. Folkhögskolan åter vände sig till den fullvuxne arbetaren och hade till sin uppgift moralisk och intellektuel väckelse snarare än inlärandet af ett visst kunskapsmått. Mest öfverensstämmande med folkhögskolans verksamhet vore de föreläsning- och folkhögskolekurser, som under de senaste åren af särskilda föreningar anordnats för hufvudstadens arbetare. Men dessa kurser, som vore af en mer eller mindre fragmentarisk beskaffenhet, kunde icke ersätta det noggrant ordnade arbetet vid en folkhögskola, som leddes af en ansvarig föreståndare.

Vid de fria kurserna kunde sjelffallet icke heller förefinnas denna personliga beröring mellan lärare och elever, som utgjorde ett af folkhögskolans förnämsta väckelsemedel. I och genom inrättandet af en folkhögskola af antydigt slag blefve deremot särskilda svenskspråkiga föreläsning- och folkhögskolekurser obehöfliga.

Utgående från den grundsatsen, att all början borde vara anspråkslös, och öfvertygad om att en inrättning, som afsåge att fylla ett ständigt växande behof, inom sig sjelf bure fröet till vidare utveckling, har föreningen för den svenskspråkiga folkhögskolan i Helsingfors tänkt sig följande program:

§ 1. Skolans ändamål är att befordra en högre bildning bland hufvudstadens svenskatalande arbetare. För uppnåendet af detta mål söker hon verka till karaktärens förädling och förståndets utveckling samt bibringa arbetaren praktiskt nyttiga insigter.

§ 2. Folkhögskolans läroämnen äro: modersmålet, historia, naturlära, aritmetik och geometri, enkel bokföring samt sång. Undervisningen i modersmålet afser att utveckla lärjungens förmåga att behandla svenska språket i tal och skrift; att göra lärjungen förtrogen med de förnämsta literaturalsten på svenskt språk, hvarvid anknyta sig kortare literaturhistoriska skildringar; att förklara innebörden af utländska låneord som vunnit burskap i svenska språket. Undervisningen i historia omfattar fäderneslandets historia och hufvuddragen af den allmänna kulturhistorien. Särskild vikt fästes vid förklarandet af Finlands grundlagar och statsförfattning. Undervisningen i naturlära omfattar hvardagslivets fysik och kemi, jordbeskrifning samt det viktigaste af människokroppens anatomi och hygieni. Undervisningen i geometri omfattar det i praktiskt hänseende mest betydande af läran om linier, ytor och kroppar samt om sådana storheters uppmätning och beräkning. Vid folkhögskolan förekomma dessutom diskussionsöfningar och, någon gång i veckan, fristående föredrag af omvexlande etiskt, kyrkohistoriskt, allmänt fosterländskt eller annat innehåll. För den som sådant önskar vare det medgifvet att åtnjuta undervisning i endast vissa af de på folkhögskolans program upptagna läroämnena, dock så att undervisningen i modersmålet är obligatorisk.

§ 3. Undervisningen meddelas hufvudsakligen föredragsvis, hvilket icke hindrar att läraren genom frågor utröner sina elevers insigter. Äfven smärre hemarbeten, såsom lösning af matematiska uppgifter, affattande af uppsatser och bref samt uppsättning af protokoll kunna åläggas eleverna. Lärarena äro förpligtade att meddela enskild handledning så långt tiden medgifver. Kunskapsbetyg utdelas icke, men må det bero på föreståndaren att till lärjunge, som af särskild anledning sådant önskar, gifva ett allmänt utlåtande om dennas uppförande, flit och kunskapsmått.

§ 4. Lärokursen räcker från och med den 15 september till och med den 30 april med julferier från och med den 21 december till och med den 7 januari. Undervisningen fortgår alla söcknedagar, utom lördagar, från kl. 7 till 9 e. m., hvarjemte under tvenne aftnar i veckan tiden mellan kl 9 och 9¹/₂ anslås till sångöfningar. Söndags eftermiddag egnas åt diskussion, fristående föredrag, sång eller annan rekreerande sysselsättning.

§ 5. I skolan intagas utan föregående examen män och qvinnor som fyllt sjutton år. Ansökan om inträde bör åtföljas af ålders- och frejdebevis. Årsafgif-

ten för deltagande i undervisningen i vare sig alla eller endast vissa läroämnen är 10 mark, af hvilka ena hälften erlägges i början af höstterminen och andra hälften i början af vårterminen. Frielever till högst 25 % af hela elev antalet mottagas mot af pastorsembetet utfärdadt intyg om medellöshet och hedrande vandel.

§ 6. Högsta inseedet öfver skolan handhafves af en direktion, bestående af fem personer, bland hvilka föreståndaren är sjelfskrifven medlem. De fyra öfriga ledamöterna, bland dem äfven direktionens ordförande, utses af Helsingfors Stadsfullmäktige i maj månad för det kommande läsåret. Direktionen eger att handhafva skolans ekonomi, att antaga föreståndare och öfriga nödiga lärare, att ordna och öfvervaka skolans verksamhet samt att årligen före den 15 juni till Stadsfullmäktige inlemna den af föreståndaren uppgjorda årsberättelsen samt redovisning öfver de för skolan anslagna medlens användning.

§ 7. Föreståndaren tillkommer att närmare ordna och leda undervisningen i skolan, att inom densamma upprätthålla skick och god ordning, att afgöra om elevens intagande samt att inom maj månad till direktionen inlemna detaljerad berättelse öfver skolans verksamhet.

Föreningen har beräknat att till uppsättningen af ifrågavarande skola komme att erfordras omkring 2,000 mark, hvaraf 500 mark torde åtgå till inköp af undervisningsmaterial. Den årliga staten komme att hafva ungefär följande utseende:

Lokal med värme och belysning	Fmk 1,500: —
Föreståndarens lön	” 800: — .
Arvode åt läraren i svenska (tre veckotimmar)	” 450: —
D:o åt läraren i historia (två tim.)	” 300: —
D:o åt läraren i naturlära (två tim.)	” 250: —
D:o åt läraren i matematik (två tim.)	” 200: —
D:o åt läraren i bokföring (en tim.)	” 100: —
D:o åt läraren i sång (en tim.)	” 100: —
D:o åt vaktmästare	” 200: —
Anslag för fristående föredrag	” 200: —
Anslag för undervisningsmaterial	” 300: —
Anslag för diverse (annonser etc.)	” 200: —
	<hr/>
	Summa Fmk 4,600: —

Då Folkbiblioteket i Helsingfors vore uppfördt för den arbetande klassens upplysning, syntes det icke främmande för dess uppgift att inom sina väggar inrymma en skola af ofvannämndt slag. Föreningen hade sig bekant att i Folkbibliotekets hus rum för närvarande vore upplättna för annat ändamål än det egentligen afsedda. I fall dessa kunde ställas till folkhögskolans disposition, komme ofvanstående årliga kostnadsförslag att reduceras till 3,100 mark.

Vid sammanträde den 3 innevarande oktober hafva Fullmäktige åt ett utskott, till medlemmar hvari undertecknade invalts, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Föreningen har i sin skrift redan antydtt de anstalter härstädes, genom hvilka arbetare kunna inhemta vetande. Vid tal om de tillfällen, som härtill erbjuda sig, få dock icke heller förglömmas föreläsningarna vid Universitetet, hvilka kostnadsfritt kunna besökas af en hvar anständigt klädd person, som icke uppträder störande, och af hvilka de flesta ingalunda äro så svårfattliga att de icke kunna förstås äfven af den jmförelsevis obildade.

I sjelfva verket har Helsingfors mer måhända än de flesta städer af samma storlek undervisningsanstalter, egnade att tillfredsställa arbetarenes kunskapsbehof. Visserligen anmärker föreningen att det mål, som folkhögskolan afser, kan nås endast genom det nära, personliga umgänget mellan lärare och elever, som utgör folkhögskolans förnämsta väckelsemedel. Detta kan vara riktigt nog, liksom ock medges måste, att de för arbetare afsedda läroanstalter och föredrag dessvärre icke regelbundet besökas samt att deras nytta därför ej heller är på långt när så stor som den eljes kunde vara. Men måste utskottet betvifla, att förhållandena vid en härstädes inrättad folkhögskola blefve andra och bättre. Då folkhögskolan komme att vända sig till och söka sina elever bland samma samhällsklasser, som besöka industriskolorna och handverksskolorna samt de populära föredragen och folkhögskolekurserna, blefve folkhögskolan äfven utsatt för samma svårigheter som dessa. Äfven med det mest vakna intresse för kunskaper är kroppsarbetaren i staden oftast blott genom arten och beskaffenheten af sitt arbete urståndsatt att regelbundet besöka läroanstalter och undervisningskurser; den ena veckan eller dagen tillåter hans sysselsättning honom att disponera aftonen för sådant ändamål, den andra kan ett nödvändigt öfverarbete eller rent af kroppslig trötthet hindra honom derifrån. Knappt någonsin, åtminstone blott i ett fåtal fall, kan han underkasta sig ett sådant internat, som folkhögskolan nästan med nödvändighet förutsätter för att det närmare umgänget mellan lärare och elever skall kunna ega rum. Sådana förhållanden, som möjliggöra detta, finnas egentligen blott på landsbygden, föga ens i mindre städer, och är det äfven ett betecknande sakförhållande att nästan alla Skandinavians folkhögskolor äro förlagda på landet och att, för så vidt utskottet kunnat inhemta, blott en enda, den i Upsala, är belägen i en stad. På landsbygden fyller folkhögskolan äfven uppgiften att verka lifgifvande och väckande på hela den omgifvande nejden; här skulle dess verksamhet inskränka sig till hållandet af i det närmaste enahanda föreläsningkurser för en vexlande åhörarekrets, som redan finnas.

För öfrigt upprätthålles af de många folkhögskolorna i de skandinaviska

länderna icke en enda af någon kommun, utan äro de alla åtminstone grundlagda på enskild väg. Hvad särskildt Helsingfors beträffar, så torde det svårigen vara skäl att staden utöfver de många läroanstalter med i hufvudsak enahanda undervisningsplan som folkhögskolan, dem staden redan med dryga kostnader upprätthåller, ännu skulle uppställa ytterligare en sådan. Saknas här undervisningsanstalter, så är det snarare sådana för arbetare med bristande elementarbildning än anstalter, der arbetare med folkskolans kunskapsmått kunna vinna större vetande. Föreningens beräkningar öfver kostnaderna för inrättningens organiserande och underhåll äro jemväl föga hållbara. Äfven om man skulle antaga, att en svenskspråkig folkhögskola med omordade program, upprätthållen af kommunen, icke skulle erfordra ett större anslag än 4,600 mark årligen, är det dock uppenbart, att, om en dylik anstalt behöfves, en kommun med så talrik finska talande befolkning som Helsingfors genast måste vara betänkt på att inrätta äfven en finskspråkig parallellafdelning af folkhögskolan. Blott härigenom komme det beräknade anslaget för anstalten att måsta fördubblas.

En väsentlig brist i föreningens förslag är äfven att föreningen icke uppgifvit, hvem, efter föreningens tanke, skulle blifva föreståndare för den blifvande folkhögskolan. Emellertid är det ett både känt och erkänt förhållande, och framgår äfven af hvad föreningen anfört om nödvändigheten af ett närmare umgänge mellan lärare och elever i skolan, att vid folkhögskolan mer än vid någon annan läroanstalt ett lyckligt val af föreståndare är vilkoret för skolans bestånd och framgångsrika verksamhet. Utskottet har äfven svårt att tro att man med den organisation af skolan, som föreningen tänkt sig, och den ringa aflönningen för föreståndaren skulle kunna finna en man, som vore beredd att egna sig åt företaget, och hvars personlighet tillika erbjöde garanti för anstaltens framgång.

Då folkhögskoletanken ännu hos oss är ny, ligger härvid mer än vid mångt annat företag vigt uppå att en folkhögskola, som en gång inrättas, verkligen gör gagn och icke åter behöfver nedläggas, och framför allt bör icke under namn af folkhögskola uppställas något helt annat, som icke kan motsvara samma fordringar och icke heller göra samma nytta som en folkhögskola.

Hvad utskottet i det föregående anfört, motsäger icke behovet och nyttan utaf de af enskilda föreningar redan för längre tid sedan inrättade och upprätthållna folkhögskolekurser, för hvilka äfven anslag af Stadsfullmäktige under de senare åren beviljats. Dessa kurser komma, efter hvad utskottet håller för gifvet, att äfven framdeles af Fullmäktige med intresse omfattas och understödås.

Skall utskottet sammanfatta, hvartill utskottet vid behandlingen af förevarande fråga kommit, så får utskottet, erkännande behovet och nyttan af folkhögskolor på landet, om något sådant uttryckligt erkännande behöfves, men betvivlande det riktiga och ändamålsenliga i att förlägga en dylik inrättning till en stad, särskildt af den storlek som Helsingfors, äfvensom öfvertygad om att

---

kommunen därför hvarken bör eller kan öfvertaga anläggningen och underhållet af en folkhögskola härstädes, jemte det dock staden fortfarande kommer att vara villig att understödja hållandet af folkhögskolekurser, vördsamt föreslå

*att ifrågavarande förslag om inrättandet af en folkhögskola i
Helsingfors icke måtte till åtgärd föranleda.*

Helsingfors, den 19 oktober 1893.

Lennart Gripenberg.

J. A. Nordman.

R. Heimberger.

V. Öhberg.

P. Nordmann.

---

*Utskottsbetänkande angående särskilda byggnadsförändringar
i folkskolegården n:o 21 vid Kaserngatan.*

Sedan Drättselkammaren i skrivelser af den 20 sistlidne april och 28 nyss-
vikne september till Stadsfullmäktige insändt förslag till särskilda byggnadsför-
ändringar i folkskolegården n:o 21 (tomtnummer 7) vid Kaserngatan, hafva Full-
mäktige vid sammanträde den 3 innevarande oktober åt undertecknade uppdragit
att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Drättselkammarens omförmälda skrivelser äro af följande lydelse:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 20 April 1893.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 123.

Den 12 sistlidne December har Stadsfullmäktiges Beredningsutskott till
Drättselkammaren, för afgifvande af utlåtande, remitterat en af Direktionen för
Helsingfors stads folkskolor till Stadsfullmäktige ingifven skrivelse af den 1 i
samma månad, deri omförmäles att de lärarinnor och lärare, hvilka arbeta i folk-
skolan vid Kaserngatan, till direktionen inlemnad en skriftlig framställning, hvar-
uti påpekas de brister, som vidlåda nyssnämnda skola, och särskildt att gårdsplan-
en, hvaraf uthusbyggnaden och gymnastiksalen upptaga en stor del, är alltför
trång för att lemna nödigt utrymme till lekplats. Lärarepersonalen har med an-
ledning häraf väckt förslag om inköp af den närmast skolgården belägna tomten
N:o 23 vid samma gata under förmälan att densamma stode till salu för jembörel-
sevis lågt pris och komme att erbjuda tillfälle till uppförande af ett nytt skolhus
äfvensom en betydlig ökning af lekplatsen, och har Folkskoledirektionen å sin
sida förordat denna plan så mycket hellre som Direktionen uppgifver sig redan
för en tid sedan hafva sjelfmant väckt ett dylikt förslag. Särskildt erkänner Di-
rektionen befogenheten af klagan öfver den ytterst trånga lekplatsen, der eleverna
under fristunderna äro så hopträngda att de ej kunna fritt röra sig och till och

med luften ej hålles behörigen ren. Blefve gymnastikbyggnaden och uthuset bortflyttade och den sålunda utvidgade rymliga gårdsplanen komme att utgöra ett helt, skulle enligt Direktionens förmenande en vidsträckt solig lekplats erhållas, å hvilken träplanteringar kunde åstadkommas, de der i sin mån bidroge till luftens förbättrande äfvensom till trefnaden. Förutom sålunda påpekade förbättringar anser Direktionen att genom uppförande af ytterligare ett skolhus å den tillköpta tomten kunde vinnas betydande fördelar derigenom, att flere af de uti upphyrda, mer eller mindre olämpliga och dyra privata lokaler inrymda folkskolorna kunde härstädes inrymmas utan nämnvärd uppoffring från stadens sida, då de årliga räntorna å ett lån, som staden möjligen komme att upptaga för uppförande af det nya skolhuset, i det närmaste komme att betäckas af de nu utgående hyresafgifterna. På grund häraf föreslår Direktionen, att tomten N:o 23 vid Kaserngatan blefve med det snaraste inköpt för stadens räkning samt att ett tidsenligt skolhus, inrymmande åtta å tolf lärosalar jemte gymnastiksal, här uppfördes.

Men anledning häraf införskaffade Drätselkammaren uppgift angående tomtens N:o 23 vid Kaserngatan storlek, för utrönande af dess lämplighet för det ifrågasatta skolhusets uppförande å densamma, och har dervid inhemtat, att tomtens dimensioner äro längs gatan 29 och inåt kvarteret 46 meter samt dess areal sålunda 1,344 m². Vid jämförelse af dessa mått med utsträckningen af det visserligen något större folkskolehuset vid Annegatan, som innehar 23 meters bredd vid midten, 56 meters längd och 1,272 m² i areal, fann Drätselkammaren att om ock ett skolhus här kunde erhålla plats detsamma dock ej erhöle tillräckligt luft och ljus samt att ingen möjlighet förefanns för anordnandet af någon rymligare lekplats. Vid gjord förfrågan angående tomtens försäljningspris inhemtade Drätselkammaren, att innehafvarene af densamma icke voro benägna att sälja tomten eller åtminstone för densamma betingade sig ett mycket högt pris.

Hvad sålunda inhemtats meddelades Folkskoledirektionen uti skrifvelse af den 15 i samma månad, hvarvid Drätselkammaren såsom sin åsigt uttalade det Kammaransåg ingen möjlighet förefinnas att realisera den af Direktionen framkastade planen angående inköp och bebyggande af tomten N:o 23 vid Kaserngatan för att kunna åstadkomma lämpliga skollokaler och ökad utrymme å invid liggande skolas gårdsplan.

Ense med Folkskoledirektionen deruti att den nuvarande gårdsplanen i skolgården vid Kaserngatan är alldeles otillräcklig för det stora antal barn, uppgifvet till 400, hvilka samtidigt besöka skolan och under fristunderna skola vistas ute, samt anseende att åtgärder borde vidtagas för förbättrande af de häraf uppstående missförhållandena, föreslog Drätselkammaren på samma gång, bland annat, gårdsplanens förstörande genom undanskaffande af gårdsbyggnaden, hvilken upptager ungefärligen hälften så stort utrymme som den nuvarande fria gårdsplanen. Detta kunde nemligen genomföras sålunda att, af de uti sagda byggnad inrymda lokalerna, gymnastiksalen flyttades till någon lokal inom hufvudbyggnaden, ved-

lidret till källarene och att slutligen den stora uthuskomplexen ersattes med en mindre byggnad på lämplig plats.

Sedan från Folkskoledirektionen härå erhållits ett godkännande svar, uppgjorde Drätselkammaren program till nödiga förändringar inom skolhuset och uthuset, samt uppdrog åt arkitekten R. Björnberg att i samråd med bemälda Direktion utarbete ritningar och kostnadsförslag till härå föränledd om- och nybyggnad. Vid särskilda tillfällen har ärendet yttermera inför Drätselkammaren behandlats och hafva här bifogade ritningar af Kammaren härvid godkänts liksom dertill hörande kostnadsförslag med några mindre modifikationer.

Samtliga uti hufvudbyggnaden vidtagna anordningar, sådana de å ritningarna framställas, har Drätselkammaren sålunda ansett sig böra till utförande förorda. De bestå i hufvudsak deruti, att gymnastikinrättningen inrymmas uti en del af de nuvarande slöjdrummen i subasementet, slöjdrummen erhålla plats uti flygelns mot Kaserngatan nedra våning, paradtrappan, hvars ingång från gatan för närvarande ej begagnas, och derinvid belägna smårum ombildas till en skolsal, en ny trappuppgång anlägges uti flygeln mot Kaserntorget, hvarigenom vinnes en tillräckligt stor tambur samt den fördel att eleverna kunna komma från nämnda tambur och en korridor direkte till alla klassrum, hvilket nu ej varit möjligt, och slutligen, att i stenfoten inredes vedkällare. Härvid inskränkas skolsalarnes antal från 10 till 7, men har denna uppoffring ansetts oundviklig ifall någon förbättring af den stora trängseln i ifrågavarande skolgård skall kunna afhjelpas. En minskning af skolsalarnes antal torde äfven, nu föreslagna ombyggnad förutan, varit att emotse, emedan Folkskoledirektionen varit betänkt på indragning af någon klass för att bereda mera utrymme för slöjden, hvilken enligt föreliggande förslag är bättre tillgodosedd än för närvarande. Kostnaden för förändringarne inom sjelfva skolhuset stiga till 10,954 mk 60 penni.

Olika förslag hafva blifvit uppgjorda till uthusbyggnad, sedan tanken att förlägga densamma å hufvudbyggnadens vind eller under gårdsplanen af tvingande skäl öfvergifvits, nemligen, till ett helt och hållet nytt med en kostnad af 5,000 mk, en liknande byggnad men uppförd af tegel från den nedrifna uthusbyggnaden å 3,880 mk samt förslag att uti en del af den gamla byggnaden inreda det nödiga uthuset, jemte omläggning af taket härå, å 3,502 mk 90 penni. Af dessa har Drätselkammaren ansett det andra alternativet i ordningen böra föredragas, nemligen att för 3,880 mark uppföra en särskild byggnad med begagnande af gamla tegel, om ock detta är cirka 378 mark dyrare än det tredje alternativet, emedan denna byggnad komme att intaga mindre utrymme och erhålla en lämpligare inredning med bättre ljustillförsel och ventilation.

Förutom denna byggnad har föreslagits uppställande af ett skyddstak invid norra väggen af flygeln mot Kaserngatan, att af eleverna begagnas under regn under fristunder men isynnerhet under väntan på skoltimmarnes början då

de, kommande från aflägsset belägna hem, såsom ofta är fallet anlända alltför tidigt. Kostnaden för detta tak stiger till 613 mk 70 penni.

Vatten och afloppsledning för uthusbyggnaden har Vattenledningskontoret beräknat till 1,098 mk 15 penni.

Slutligen har ritning till en ny genombruten hägnad med port uppgjorts med afseende å önskvärdheten, att i möjligaste mån befordra luftens tillträde och ombyte å gårdsplanen, men då kostnaden för de föreslagna ändringarne i alla fall stiger till en stor summa och det nya planket beräknas kosta 841 mk 33 penni, har Drätselkammaren ansett härmed kunna anstå tills det gamla planket eljes behöfver ombyggas.

Förutom de förbättringar, som genom denna ombyggnad åstadkommes, har föreslagits utbyte af gårdens stenläggning mot grus, men då den fältstens värde, som härvid tillgodogjordes, ungefärligen uppväger kostnaden för grusning, behöfver ingen tillskottskostnad härför observeras.

Totalkostnaden för samtliga ofvan föreslagna byggnadsarbeten stiger sålunda, jemte rifning af den gamla gårdsbyggnaden, beräknad till 1,781 mk 65 penni, till 18,328 mk 10 penni, men har Drätselkammaren, som i öfrigt förordar arbetets utförande så snart som möjligt, dock icke funnit någon möjlighet att redan under innevarande sommar få arbetet utfördt, då medel dertill saknas, och får sålunda hos Stadsfullmäktige vördsamt föreslå;

att bland byggnadsarbeten, hvilka under nästkommande år skola utföras, må upptagas jemväl ombyggnad af folkskolan vid Kaserngatan, i enlighet med ofvan närmare framställda förslag, samt att i sådant afseende i utgiftsstaten för år 1894 skall upptagas ett anslag af 18,328 mk 10 penni.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 28 September 1893.

N:o 209.

Otto Ehrström.

Till Stadsfullmäktiges Beredningsutskott.

Åberopande Drätselkammarens till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse af af den 20 sistlidne April, N:o 123, i fråga om föreslagna byggnadsförändringar uti folkskolegården N:o 7 vid Kaserngatan i kvarteret Tumlaren, får Drätselkammaren, till beaktande vid föredragningen af berörda skrifvelse, härjemte insända en af Arkitekten R. Björnberg numera aflemnad alternativ projektritning till ut-

husbyggnad uti sagda gård, skiljande sig från den af Drätselkammaren tidigare förordade endast deruti att de uti byggnaden inrymda afträden anordnats med torfströinrättning och apterats för tömning enligt nytt sätt; och får Drätselkammaren tillika vidhandengifva att en sådan förändrad anordning icke inverkar på det förut uppgjorda kostnadsförslaget för denna byggnad.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

Då egarene af tomten n:o 23 vid Kaserngatan icke äro benägna att sälja tomten eller åtminstone för densamma betinga sig ett mycket högt pris, förfaller vidare utlåtande om förslaget att staden skulle för folkskolornas räkning inköpa sagda tomt. Utskottet har för öfrigt öfvertygat sig om riktigheten af Drätselkammarens uppgift att köpet ej ens, om tomten kunde erhållas för skäligt pris, vore fördelaktigt för staden, emedan, om ett skolhus här uppföres, detsamma ej kan erhålla tillräckligt luft och ljus samt möjlighet ej förefinnes att här anordna rymligare lekplan.

Beträffande förslaget att i särskilda delar ombygga husen å ifrågavarande tomt, så har utskottet visserligen funnit att de förordade arbetena — nedrifningen af gymnastiksalen och uthusen jemte uppförandet af ett nytt afträde, inredning af en del utaf de nuvarande slöjdrummen i subasementet af folkskolehuset till gymnastiksal och flyttning af slöjdrummen till nedre våningen af flygeln mot Kaserngatan, anläggning af en ny trappuppgång i flygeln mot Kaserntorget samt inredning af en vedkällare i stenfoten — skulle i någon mån afhjelpa bristfälligheter, hvilka nu vidlåda gårdsplanen och skolbyggnaden. Sålunda skulle gårdsplanen blifva rymligare, hvilket väl behöfves, den nya gymnastiksalen skulle få sol, som den nuvarande saknar, större utrymme komme att beredas åt undervisningen i slöjd, äfvensom den störande vandringen af elever från andra klasser genom några af skolsalarna, medan lektionerna derstädes pågå — hvilket nu ej kan undvikas, emedan dessa skolsalar äro genomgångsrum — skulle upphöra. Frågan är blott, om de härigenom vunna fördelarna skulle uppväga hvad arbetena komme att kosta. Kostnaden för desamma utgöres sjelfallet icke blott af de 18,328 mark 10 penni, hvarå kostnadsförslagen sluta, utan härtill kommer äfven den årliga hyran för två skolsalar, *) hvarmed antalet af skolsalar i den nya bygg-

*) Förslaget innebär en minskning af skolsalarnas antal med 3; men är Folkskoledirektionen betänkt på att i hvarje händelse disponera ett af de nuvarande klassrummen för slöjdundervisningen.

naden i hvarje händelse komme att understiga skolsalarnas antal i den nuvarande. Denna hyra måste upptagas till omkring 1,000 mark för hvarje sal eller tillsammans vidpass 2,000 mark årligen.

Härvid bör då till en början anmärkas att den nya gymnastiksalen, ehuru, såsom nämnt, soligare än den gamla, blefve smalare och lägre än denna och dessutom skulle erhålla en olämplig form. Denna sal komme därför icke heller att alls motsvara anspråken på en rymlig och sund gymnastiksal. Antagligt är därför att man om några år åter skulle se sig tvungen att ombygga huset för att erhålla en tidsenlig gymnastiksal. I sjelfva verket har staden under de sex senaste åren nedlagt mera än 25,000 mark på byggnadsförändringar och reparationer i ifrågavarande gård, utan att densamma därför blifvit försatt i fullt tillfredsställande skick. Det förnämsta hindret är också, att alltför många klasser inrymts i gården, som icke är fullt lämplig för skoländamål. Detta hinder undanrödjas emellertid bäst och billigast om några år, när staden, såsom den väl då i hvarje händelse blir nödsakad att göra, uppför ett nytt folkskolehus för det ständigt växande antalet folkskoleelever i dessa trakter, i det att huset då bygges tillräckligt stort för att tillåta en reduktion af skolsalarnas antal härstädes. Det torde därför vara ändamålsenligare att uppskjuta alla mera omfattande ändringsförslag beträffande nu ifrågavarande byggnad till sagda tidpunkt för att då prövas i sammanhang med frågan om uppförandet af det nya huset.

Oberoende häraf, kunde dock enligt utskottets tanke nu redan några mindre kostsamma förbättringar införas. I sådant afseende skulle utskottet i samråd med inspektorn för stadens folkskolor främst förorda, att vestra flygeln af uthusbyggnaden blefve nedrifven och det nuvarande vedlidret inredt till afträde. Derigenom skulle icke blott gårdsplanen blifva rymligare, utan luften der förbättras äfven genom att det nuvarande afträdet, som sprider elak lukt och genom olämplig inredning infekterat marken deromkring, ersättes genom ett snyggare och bättre. Under norra ändan af folkskolehusets flygel mot Kaserngatan kunde åter, på sätt utskottet öfvertygat sig, plats beredas för nödigt upplag af ved. Härtill erfordrades undanskaffande af något jord och sten samt upptagandet af 5 nya källargluggar äfvensom anbringandet af plåtbeklädnad under vaslaget öfver källarn.

Kostnaderna för att rifva uthusbyggnadens ena flygel, undanskaffa infekterad jord samt inreda det nya afträdet, förse detsamma med vatten- och afloppsledningar äfvensom uppföra ett plank af hyflade bräder mot angränsande tomt i i stället för den rifna delen af uthusbyggnaden komme att uppgå, enligt af arkitekten R. Björnberg uppgjort kostnadsförslag, till 5,479 mark 60 penni, hvarjemte för inredandet af nödiga vedlider under folkskolehuset skulle erfordras, drygt beräknadt, 989 mark 40 penni.

Förslaget att uppställa ett skyddstak vid norra väggen af flygeln mot Kaserngatan, att af eleverna begagnas vid regn under fristunder och i synnerhet un-

der väntan på skoltimmarnas början, äfvensom att utbyta stenläggningen å gårdsplanen mot beläggning af grus kunna af utskottet icke understödjas. Folkskoleinspektorn har uppgifvit att fältstensbeläggningen af gårdsplanen bättre håller gården torr och dammfri än en grusbeläggning kunde göra, emedan det gröfsta grus inom några dagar aldeles söndertrampas af eleverna, hvarjemte det vid fuktigare väderlek insläpas i skolsalarna. Ej heller försvårar fältstensbeläggningen af gården, efter folkskoleinspektorns utsago, elevernas lekar, och har den ej heller någonsin vållat olycksfall.

Deremot torde i sammanhang med ifrågavarande arbeten hörnrummet i subasementsvåningen till folkskolehuset, hvilket rum begagnas af skolans städerska, men är i föga beboeligt skick, böra förses med nytt golf samt nya fönsterluffer och ny plåtugn dit insättas, hvartill skulle erfordras ett anslag af 517 mark 50 penni.

Ritning öfver afträdet och arkitekten Björnbergs omordade kostnadsförslag medfölja.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att låta nedrifva vestra flygeln af uthusbyggnaden i folkskolegården n:o 21 vid Kaserngatan;

att låta inreda vedlidret uti samma uthus till ett afträde;

att låta inrätta nödiga vedkällare under hufvudbyggnadens flygel mot Kaserngatan;

att i sammanhang härmed låta vidtaga nödig reparation af hörnrummet i hufvudbyggnadens subasementsvåning;

att för ändamålet i 1894 års budget upptaga ett anslag af tillsammans 6,986 mark 50 penni;

men att förslagen i öfrigt finge förfalla.

Helsingfors, den 23 oktober 1893.

G. Nyström.

F. Gustafsson.

Paul Sinebrychoff.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1893.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 19 Oktober 1893.

N:o 232.

*Utlåtande angående särskilda låneoperationer.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

Vid behandling den 10 innevarande Oktober af utskottsbetänkandet öfver det uppgjorda förslaget till särskilda kajbyggnader och anordningar för trafiken i stadens hamnar hafva Stadsfullmäktige beslutit uppdraga åt Drätselkammaren att inkomma med utredning angående det belopp som af de för ändamålet upplånade medlen vore disponibelt, jemte det Fullmäktige, i afvaktan å nämnda utredning, lemnat utskottets förslag om hamnbanans ledande från Vestra kajen å fast och rörlig bro till kajbyggnad å Kejsargrundet och derifrån till Skatudden tillsvidare beroende.

Med föranledande af nämnda uppdrag och till efterkommande af Kam-maren tidigare meddelad anmodan att inkomma med förslag rörande sättet för upptagande och amortering af lån för åtskilliga andra ändamål får Drätselkam-maren härmed till Stadsfullmäktige afgifva följande redogörelse och framställning.

Å det under år 1892 upptagna obligationslånet, stort Fmk 4,500,000, infliet efter afdrag af kapitalrabatt och kostnader, uppgående till 319,481 mark 92 penni, Fmk 4,180,518:08. Härå äro anvisade och har tagits i anspråk följande belopp:

	anvisadt.	användt.	oanvändt.
för inlösen af Brunnsparcken jemte byggnader	300,000: —	289,000: —	11,000: —
„ Uppförande af Saluhallen	210,000: —	210,000: —	— —
„ Utvidgning af vattenledningen	1,500,000: —	1,094,835: 79	405,164: 21
„ Inredning af tull- & packhuset	47,000: —	47,000: —	— —
„ Afloppskanal under Östra Brunnsparcken	25,000: —	9,469: 76	15,530: 24
„ Tillbyggnader å Fattiggården samt uppförandet af en arbetsinrättning	142,560: —	135,493: 10	7,066: 90
„ Uppförandet af Brandverkshuset	294,000: —	294,000: —	— —
„ Särskilda hamnarbeten	1,500,000: —	334,000: —	1,166,000: —
„ Kapitalrabatt & kostnader	319,481: 92	319,481: 92	— —
„ Odisponerade	161,958: 08	— —	161,958: 08
Summa	4,500,000: —	2,733,280: 57	1,766,719: 43

Af hela öfverskottet Fmk 1,766,719:43 måste de å Brunsparkens inlösen resterande 11,000 mark fortfarande utbalanseras, då motsvarande aktiebref kunna när som helst presenteras till inlösen. Å behållningen Fmk 405,164:21 på vattenledningens andel i lånet har Drätselkammaren i förslaget till 1894 års budget dragit Fmk 100,000 för nya filtra, resten 305,164:21 bör sjelffallet reserveras för vidare utvidgningar af filtra och rörnät. Behållningen å anslaget för kanal under Östra Brunsparken Fmk 15,530:24 är deremot disponibel, då kanalen redan är färdig, samt kan, om särskildt beslut härom fattas, öfverföras till de odisponerade medlen. Öfverskottet å tillbyggnaderna å fattiggården och arbetsinrättningen synes lempligast finna en användning vid bestridande af utgifterna för den tillbyggnad till fattiggårdens ekonomibyggnad, som betingas af den nya dårvårdsbyggnaden, likasåväl som en liknande tillbyggnad af Kommunala sjukhusets ekonomibyggnad ingår i kostnaden för de der under uppförande varande sjukhusbyggnaderna. Sant nog äro anslagen till Kommunala sjukhusets tillbyggnader och den nya dårvårdsbyggnaden ämnade att bestridas ur andra lånemedel än 1892 års obligationslån, men då det nu ifrågavarande öfverskottet Fmk 7,066:90 i hvarje händelse måste finna en användning, vill det synas lempligare att använda detsamma för snarlikt ändamål, än att öfverföra det till odisponerade lånemedel af 1892 års lån, hvilket öfverskott väl såsom Kammaren här nedan kommer att framhålla borde för hamnarbeten disponeras. Å det för hamnarbeten i 1892 och 1893 års budgeter anvisade och i ofvanstående tabell observerade beloppet 334,000 mark uppstår, enligt byggnadskontorets beräkning, äfven en behållning af 35,000 mark. Under dessa förutsättningar skulle det disponibla öfverskottet blifva:

å anslaget för kanal i Östra Brunsparken	15,530: 24
” ” kajarbetena vid Magasinskajen	35,000: —
resterande belopp för hamnarbeten	1,166,000: —
förefintligt, tidigare ej disponerad öfverskott	161,958: 08
	Fmk 1,378,488: 32

Då Kammaren vidare eger att till Stadsfullmäktige afgifva betänkande öfver sättet för anskaffandet af redan tidigare beslutna lån för såväl gäldande af återstående köpeskilling å Rådhusannexet (Krookska gården) som för bestridande af kostnaderna för tillbyggnaderna vid Kommunala sjukhuset och dårvårdsafdelningen vid fattiggården äfvensom för inlösen af Gumtäck, har Kammaren äfven sökt utröna huruvida de genom 1892 års obligationslån erhållna medlen, till den del de härför afsetts eller kunna anvisas, äro tillräckliga för de förestående kajarbetena i den omfattning de ifrågasatts att inom den närmaste framtiden komma till utförande äfvensom huruvida hamnbanans fullständiga utförande vore betryggadt med de medel statsverket härför anslagit.

Dervid hafva följande kalkyler af Kammaren uppgjorts:

totalanslag för hamnbanan	1,800,000:—	
af detta innehålles af Statsverket för sträckan Magasinskajen—Skat-		
udden	250,000:—	
och utbetalas då banan är färdig till Magasinskajen (i mån som ar-		
betet fortskrider)	1,550,000:—	
till den 12 Oktober har för hamnbanan utgifvits	1,800,000:—	
beräknas ännu åtgå	170,000:—	Fmk 1,970,000:—
härifrån afgår för arbeten utförda för Kommu-		
nala sjukhuset, som böra af anslaget		
härför gäldas	45,000:—	
samt ersättes genom statsbidraget	1,550,000:—	Fmk 1,595,000:—
rest att af staden tillskjutas		Fmk 375,000:—

börande täckandet häraf kunna ske från 1892 års obligationslån, då de vidlyftiga kajarbetena i Sandvikshamnen, som i samband med jernvägsbanken utförts, utan gensägelse äro att hänföra till de ändamål som med lånets upptagande skolat tillgodoses.

För resterande hamnarbeten erfordras ett belopp, som beror af Stadsfullmäktiges beslut huruvida det af Stadsfullmäktiges utskott i dess betänkande (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar n:o 23) angifna alternativ väljes eller om det af Drätselkammaren förordade med af samma utskott föreslagna ändringar antages.

I förra fallet, eller om utskottets förslag godkännes, erfordras:

Ofvan angifna tillskott	375,000:—	
kostnad för kajarbeten, af utskottet beräknade		
till 1,065,000, hvarifrån dock bör afgå		
75,000 Fmk, utgörande värdet af de re-		
dan förefintliga arbetsmaskiner, hvilka		
från hamnbanan hit öfverföras	990,000:—	Fmk 1,365,000:—

I senare fallet, eller om Drätselkammarens förslag med af utskottet förordade kompletteringar vinner Stadsfullmäktiges bifall, erfordras:

Ofvan anförda tillskott	375,000:—	
kostnader för kajarbeten enligt Drät-		
selkammarens förslag	863,450:—	
af utskottet tillagda för kontorsbygg-		
nad	12,500:—	
af utskottet tillagda för skjul å Pack-		
hustorget	25,000:—	
af utskottet tillagda för utfyllnad å		
Skatudden	20,000:—	
	920,950:—	
hvarifrån jemväl afgår för arbetsma-		
skiner öfverförda från hamn-		
banan	75,000:—	845,950:— Fmk 1,220,950:—

Resultatet af dessa kalkyler gifver vid handen att, om utskottets förslag antages, hela det disponibla beloppet af lånemedlen tages i anspråk så när som på Fmk 13,488: 32. Skulle dock det af utskottet tillagda 3:dje varuskjulet, å Packhus-torget, icke komma till utförande, reducerades kostnaden med Fmk 25,000, hvarigenom Fmk 38,488: 32 återstode för oförutsedda och framtida utgifter. Om åter Drätselkammarens förslag med af utskottet förordade, i kalkylen här ofvan närmare angifna, tilläggsarbeten af Stadsfullmäktige godkändes, återstode af obligationslånet ett belopp af Fmk 157,538: 32, disponibelt för framtida och oförutsedda utgifter, hvilka senare icke äro otänkbara då det gäller ett så omfattande arbete. Vid hamnbanan hafva sådana utgifter, hvari visserligen ingå betydligt öfver beräkningen stigande expropriationskostnader, äfven förekommit och delvis betingat det i ofvan anförda kalkyler observerade tillskott. — Att det af jernvägsstyrelsen till innehållande bestämda beloppet af Fmk 250,000 för hamnbanan från magasinskajen till Skatudden skall befinnas otillräckligt för detta arbetes verkställande ligger ej heller utom möjlighetens gränser. Att af denna summa ytterligare Fmk 44,400 komme att afdragas för den händelse banan icke genast föres fram öfver Kejsargrundet, inverkar ej å den ekonomiska kalkylen i detta sammanhang, om detta förhållande ock ej får förgätas vid frågans afgörande, då beloppet senare vid en eventuel ombyggnad måhända icke utfaller. — Slutligen anser sig Drätselkammaren böra påminna derom att från såväl utskottets som Kammarens förslag (bet. n:o 23 sid. 4) är utelemnad den beräknade kostnaden Fmk 139,700 (Fmk 127,000 + 10 % andel i oförutsedda utgifter) för kranar och kranspår å magasinskajen.

Såsom häraf framgår är frågan huruvida de disponibla lånemedlen äro tillräckliga eller ej beroende af det beslut Stadsfullmäktige i frågan om hamnbanans sträckning fatta, men då Stadsfullmäktige lemnat detta afgörande beroende till dess resultatet af Kammarens utredning angående tillgångarne å lånemedlen inkommit, har Kammaren häri trott sig se en antydning derom att Stadsfullmäktige icke ville för ändamålet anlita ytterligare kredit, hvarföre Kammaren ej heller anser sig böra för hamnbyggnaden eller dermed i samband stående arbeten föreslå upptagande af vidare lån vid denna tidpunkt.

Vidkommande tillbyggnaderna till Kommunala sjukhuset och den nya dår-vårdsbyggnaden å fattiggården har härför af Fullmäktige till förstärkt antal anvisats Fmk 565,000 att af lånemedel bestridas, och erhöi Kammaren i uppdrag att framdeles inkomma med förslag angående detta låns upptagande, dess amortering m. m. För att utröna den effektiva kostnaden för dessa arbeten har Kammaren anmodat den tillsatta byggnadsbestyrelsen och fattigvårdsdirektionen att inkomma med yttranden, huruvida anslaget vore tillfyllest eller, om så ej vore fallet, med förslag öfver eventuella merkostnader, och har Kammaren från byggnadsbestyrelsen fått emottaga ett, här bifogadt specificeradt förslag, utvisande att utöfver det beviljade beloppet ytterligare för hägnader och planteringar erfordras Fmk 12,500 samt af Fattigvårdsstyrelsen jemväl närslutna yttrande och förslag till nödig

utvidgning af fattiggårdens ekonomibyggnad, uppgående kostnaden härför till Fmk 25,000. Det sammanlagda beloppet som erfordras utgör således Fmk 602,500. Till betäckande häraf har jemlikt af Stadsfullmäktige utverkad tillstånd användts resterande beloppet af Realskoleanslaget stort Fmk 177,700, hvadan numera ett belopp af 426,800 återstår att anskaffa. Afdrages ytterligare härifrån det å anslaget för tillbyggnaderna å fattiggården inbesparade beloppet, hvilket såsom redan tidigare framhållits borde kunna för ändamålet användas, nedgår summan med dessa Fmk 7,066: 90 eller till Fmk 419,733: 10, hvartill dock ytterligare komma de belopp, som erfordras för de nya sjukpaviljongernas och dårdvårdsbyggnadens utrustning. Dessa belopp hafva af Drätselkammaren, som väl från Fattigvårdsstyrelsen men ej från Helsovårdsnämnden fått emottaga nödiga detaljförslag, i 1894 års budget observerats med resp. Fmk 38,000: — och Fmk 12,000: — eller tillhopa Fmk 50,000. Det lånebelopp som vore erforderligt uppgår således till Fmk 469,733: 10. Kammaren har härvid ej förbisett att Fullmäktige till förstärkt antal beslutat att Fmk 565,000 finge med lånemedel bestridas, men då denna summa förutsattes såsom ett nytt lån borde ett öfverförande till denna budgetspost af ett tidigare upptaget, ej disponerad, lånebelopp, icke anses kränka åberopade beslut, som väl måste afse den maximumsiffra, hvarmed stadens skuldbörda finge för företaget ökas, och ej gifvas den innebörd att, om öferskotts lånemedel funnos disponibla, dessa ej utan endast omedelbar uttaxering finge tillgripas för oförutsedda kostnaders bestridande.

Å köpeskillingen för Rådhusanexet återstår oguldet Fmk 180,000, hvilket belopp Drätselkammaren förty upptager såsom en af posterna, hvilka utöfva inflytande på det nya lånets belopp.

Slutligen återstå de Fmk 500,000, som staden har att den 1 instundande November erlægga för Gumtäckt säteri. Vid köpets afslutande egde Drätselkammaren, enligt af Stadsfullmäktige gifvet bemyndigande, för stadens räkning öfvertaga de in-tecknade lånen, uppgående till ett belopp af Fmk 460,000, löpande med 5, 5¹/₂ och 6 % ränta, samt att till säljaren utgifva skuldförbindelse å restbeloppet Fmk 40,000, å hvilken räntegodtgörelse efter 5 % borde utgå, men erhöi Kammaren tillika bemyndigande att vid tillfälle omsätta dessa lån eller annorstädes upptaga dylika på fördelaktigare vilkor. Sedan Drätselkammaren underhandlat med resp. in-teckningshafvare, har Kammaren stannat vid att antaga frih. v. Bonsdorff erbjudande att låta sin i Gumtäckt in-tecknade fordran å Fmk 125,000 med 5 % årlig ränta kvarstå samt med Föreningsbanken afslutat ett inom första året uppsägbart lån om Fmk 375,000 för gäldande af öfriga in-tecknade lån äfvensom af de Fmk 40,000, hvilka bordt i skuldsedel till säljaren utgifvas. Att Drätselkammaren i sistnämnda afseende i någon mån öfverskridit sin befogenhet torde dock kunna försvaras, då det ej kunnat vara för staden angenämt att nödgas utgifva till privat person skuldsedlar på jemförelsevis så låga belopp som Fmk 10,000 (hvarom fråga från säljarens sida väckts), de der tydligen varit afsedda för penningemärk-

naden. Genom nu träffade arrangement drabbas staden af en årlig ränteutgift för Gumtäckt af Fmk 26,875: — medan densamma uppgått till Fmk 27,225: — ihändelse de gamla lånen bibehållits och till säljaren utfärdats förbindelser å sammanlagdt Fmk 40,000, löpande med 5 % ränta. Denna konvertering innebär dock icke något definitivt; efter ett år står det staden fritt att uppsäga lånet hos Föreningsbanken och, i fall tidpunkten då är gynsamare, söka ernå ett förmånligare sådant.

Vid dessa lånefrågors behandling har Kammaren, enligt hvad tidigare framhållits utgått från den förutsättning att något vidare belopp för vare sig hamnbanan eller kajbyggnader nu icke behöfde upplånas, och utgöres således den erforderliga summan endast af de sammanlagda beloppen för sjukhusbyggnaderna Fmk 469,733: 10, Rådhusannexet Fmk 180,000 samt Gumtäckt Fmk 500,000: — eller inalles Fmk 1,149,733: 10. Nära till hands låge nu tanken att härför upplägga ett obligationslån. Mot denna summas hopbringande genom ett sådant lån tala dock flere skäl, hufvudsakligen dock att de utgifter, som böra med de föräfsedda lånemedlen bestridas, icke i alla tre fallen äro likartade. Ty, medan förvärfvandet af Gumtäckt närmast afsåg att vinna detta område, som genom sitt läge inskär i stadens egor, för framtida behof, synes det oskäligt att den närmaste framtiden skall betungas med amorteringen af köpeskillingen härför; fastmer borde det lån som härför upptages erhålla en fastare karaktär under den, antagligen ej alltför korta, tidsperiod stadens budget för förvaltningen och ordnandet af förhållandena i der anlagda förstäder får vidkännas utgifter utöfver intraderna, utgifter de der måste bestridas med den ordinarie budgeten. Deremot återhemtar Drätselkammaren vidkommande kostnaderna för tillbyggnaderna vid Kommunala sjukhuset och därvårdsbyggnaden sin tidigare (se Drätselkammarens skrifvelse n:o 192 detta år) uttalade åsigt att dessa icke kunna och böra åhvälfvas senare skattedragare, då det vill synas som om de nu under utförande varande utvidgningarna icke skulle alltför länge kunna fylla det alltjemt växande krafvet på kommunen att sörja för en ordnad sjukvård och icke utan skäl betraktas som en eftersatt skyldighet. En följd häraf är att amorteringen af lånemedlen för nu pågående utvidgningen bör ske relativt raskt och har Kammaren ansett en tid af 10 år kunna härför bestämmas, dock så att amorteringen vidtager först år 1895.

Lånet för gäldandet af köpeskillingen för Rådhusannexet kunde väl bäst upptagas i form af ett obligationslån med längre amorteringstid; häremot tala åtminstone ej nyss anförda skäl; men då beloppet är för obetydligt att ensamt för sig motivera ett sådant och det ej kan vara önskligt att hålla skulden sväfvande i afvaktan på ett i sinom tid förestående större obligationslån, samt Kammaren icke kan jemföra inköpet af detta hus med inköpet af Gumtäckt, och således ej heller härför förorda ett större låns upptagande, har Drätselkammaren trots en sammanslagning af de för detta ändamål erforderliga Fmk 180,000 och det för sjukhusbyggnaderna behöfliga beloppet 469,733: 10 kunna ega rum och borde således ett lån med kort amorteringstid å afrundadt Fmk 650,000: — upptagas,

Kammaren har tänkt sig att detta lån skulle utbjudas mot partialförskrifningar å Fmk 25,000, löpande med 5 % ränta och amorterbara med $\frac{1}{13}$ hvarje år under tidsperioden 1895—1907, med rätt för staden att efter 3:ne år till betalning på engång uppsäga då återstående del af lånet. Emitteringen af dessa partialförskrifningar kunde efter sig förutseende omständigheter ske antingen på engång eller efter hand som behof af medel yppar sig.

Med stöd af det ofvananförda tillåter sig Drätselkammaren vördsamt föreslå det Stadsfullmäktige ville besluta

att å anslaget för kanal i Östra Brunnsparken inbesparade Fmk 15,530:24 samt det bokförda öfverskottet å 1892 års obligationslån Fmk 161,958:08 måtte få för vidare kajanläggningar användas;

att å anslaget för tillbyggnader å fattiggården inbesparade Fmk 7,066:90 må öfverföras till anslaget för nu pågående utvidgning af Kommunala sjukhusbyggnaderna samt dårvårdsbyggnaden å fattiggården och dermed i samband stående arbeten;

att godkänna Drätselkammarens åtgöranden beträffande upptagandet af lån till belopp af 500,000 mark för likvideringen af köpeskillingen för Gumtäck;

att för de utgifter, hvilka, sedan det tidigare från 1882 års lån öfverförda beloppet Fmk 177,400 och nu till öfverföring föreslagna Fmk 7,066:90 blifvit dertill använda, återstår att betäckas för de Kommunala sjukhusbyggnaderna och dårvårdsanstalten samt resterande köpeskillning å Rådhusanexet, måtte upptagas ett lån å Fmk 650,000 mot utfärdande partialförskrifningar å Fmk 25,000, löpande med 5 % ränta och amorterbara med $\frac{1}{13}$ hvarje år under åren 1895—1907, med rätt för staden att efter 3:ne år, räknadt från utgifningsdagen, till betalning på en gång uppsäga hela det återstående beloppet;

att till Kejsrerliga Senaten ingå med framställning om tillstånd till omförmälda låns upptagande; samt

att åt Drätselkammaren uppdraga att, sedan sådant tillstånd beviljats, föryttra sistnämnda lån antingen på engång eller efterhand i mån af behof.

I det föregående har Drätselkammaren afgifvit å Kammaren ankommande yttrande beträffande bestridandet af särskilda utgifter för under utförande va-

rande eller förfasdedda arbeten, hvilka borde med lånemedel bekostas. Emmellertid återstår för Kammaren att redegöra för samt framlägga sina förslag angående mobiliserandet af stadens bundna tillgångar, hvilka det icke står i stadens makt att omedelbat realisera, men hvilkas frigörande genom kreditoperationer är en oafvislig nödvändighet för utgifternas behöriga bestridande.

Innan Drätselkammaren dock öfvergår till framställningen härom, tillåter sig Kammaren förutskicka att, ehuru Kammaren kommit till den slutsats att ett obligationslån ej borde nu uppläggas, Drätselkammaren likväl anser att denna låneform i de allra flesta fall är den riktiga och mest ändamålsenliga. Men ett tillvägagående sådant, som vid de tvenne senaste lånens upptagande egt rum, är icke efterföljansvärdt. Under ett antal år hade nemligen anslag voterats att bestridas ur lånemedel, anskaffade genom ett obligationslån, men relativt små hvar för sig hade de sålunda anslagna beloppen förskotterats ur andra disponibla tillgångar eller genom upptagande af temporära lån, och först sedan desamma vuxit till ett belopp svårt att vidare hålla sväfvande, ett obligationslån äntligen upplagts. Ett förfarande som medfört många svårigheter och trassel, ej minst i bokföringsväg. I motsats härtill skulle enligt Kammarens förmenande det vara vida mer rationellt att Stadsfullmäktige beslöte sig för upptagande af ett större obligationslån, hvaraf i mån af behof emittering egde rum. Ett sådant förfarande borde ingalunda vara utförbart, om blott vederbörligt tillstånd till hvarje emission utverkades, en omgång hvilken ej skulle medföra någon störande tidsutdrägt. På så sätt anordnad, skulle stadens obligationslån ej te något skrämmande, tätt på hvarandra följande antal, hvilket lätt tolkas som en brist på förutseende, om ock ej direkt kreditstöring deraf kan påvisas; vidare skulle lånets realiserande ej behöfva ske på engång, hurudan konjunkturen än för tillfället vore; ett öfverskott af odisponerade lånemedel frestade ej till utgifter, hvilka kanske kunde undvikas, och utbudet i smärre rater skulle väl alltid köpare till högre pris kunna erhållas, samt slutligen ett förskotterande med deraf följande på- och öfverföringar undvikas. Vid samlandet af anslag för ett obligationslåns uppbringande till ett visst belopp, vill gerna ett undanskjutande af tidpunkten för dess upptagande förekomma, emedan ständigt frågor stå på dagordningen eller väntas komma före, hvilka man önskar få lösta innan lånet upplägges, för att äfven kunna inrymma kostnaderna, som deraf påkallas, inom lånebeloppet. Under tiden betalas för den sväfvande skulden en vida högre ränta, medförande således för kommunen alldeles opåkallade utgifter. Bestämmandet af räntefoten erbjöde ej heller samma svårigheter som vid tidigare lån, då dess inflytande på lånets begärlighet gifvetvis skulle modifieras derigenom att emissionspriset lämpades efter tidsförhållandena vid resp. emitteringar. Drätselkammaren ville därför till Stadsfullmäktige hemställa, huruvida icke en systemförändring härutinnan vore önskvärd, samt för den händelse Stadsfullmäktige äro med Kammaren ense om gagnet häraf, förorda att Stadsfullmäktige uppdroge åt Drätselkammaren

att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag ej mindre om beloppet och villkoren än tiden för ett nytt obligationslåns uppläggande, afsedt att emitteras i mån af behof efter för hvarje gång utverkad vederbörligt tillstånd.

Återkommande till frågan om mobiliseringen af de bundna tillgångarna, har Drätselkammaren äran anföra, att den i och för 1894 års budget, nu för första gången enligt det nya systemet, uppställda behållningskalkylen utvisar en brist af Fmk 730,000: —, hvaremot dock validerar stadens utestående fordringar för försålda tomter, de der uppgå till ett belopp af Fmk 850,166:07. Någon disponibel behållning förefinnes således icke, ehuru ej heller, sålänge bristen understiger de utestående f. t. orealiserbara fordringarna, någon åtgärd till densammas fyllande är påkallad. Emellertid måste detta bristande belopp, som till sin natur är endast förskottrade medel, återgifvas åt stadskassan. Och vill det synas Drätselkammaren, som om detta lämpligast skedde genom anvisandet af ett kassakreditiv till motsvarande belopp. Emellertid behöfver kreditivet ej på engång upptagas, utan kan och bör detsamma fördelas i flere mindre, å olika tider afslutade, aftal i den mån förestående utbetalningar sådant kräfva.

Så länge en brist i behållningskalkylen förefinnes, blir ett sådant tillvägagående nödvändigt. Men äfven när en måttlig disponibel behållning kan i budgeten observeras, inträffar vid vissa tidpunkter, då de påräknade inkomsterna ej ännu hunnit inflyta men de stående utgifterna måste bestridas, att stadskassan har behof af ett rörelsekapital. Att ett sådant hittills kunnat undvaras beror derpå, att den disponibla behållningen tidigare varit så stor, att den väl motsvarat ett sådant kassaförskott, senare nedgick den väl i sjelfva verket, men genom på sin tid bekantgjorda bokföringsfel förefanns skenbart en stor behållning, hvilken fiktion vållat ej ringa bekymmer med hänsyn till kassabeståndet. Naturligtvis erbjuder bestämmandet af kassakreditivets belopp vissa svårigheter, ty om ock ofvan nämnda utkalkylerade brist noggrannast möjligt angifver de förskottrade medlen, är det icke gifvet att hela detta belopp ovilkorligen behöfver under nästa år hållas disponibelt. För att utröna i huru hög grad detta blefve fallet, har Kammaren sökt klargöra för sig hvilka belopp nästa år kunde komma att dragas å de inneliggande lånemedlen. Enligt budgeten äro å desamma anvisade för nya vattenfiltra Fmk 100,000 och för förestående kajarbeten Fmk 920,450 eller tillsammans Fmk 1,020,450. Af dessa medel åtgå förstnämnda Fmk 100,000 helt och hållet under 1894, medan enligt uppgift af Stadsingeniör Norrmén kajarbetena under nästa år taga i anspråk Fmk 350,000 eller Fmk 515,000, beroende på om öfvergången till Skatudden skall ske via Salutorget eller Kejsargrundet. Men äfven om det förra alternativet väljes, behöfver således Fmk 450,000 frigöras af lånemedlen, medan i det senare ända till Fmk 615,000 blifva behöfliga. Resten

af det föreslagna beloppet skulle då utgöra det egentliga rörelsekapitalet, om hvars storlek det är något vanskligt att uttala sig innan erfarenhet vunnits, men då det synes önskligt att beloppet om möjligt hålles inom de gränser den kalkyletrade bristen angifver, och förlagskapitalet är mest trängande i början af året, medan arbetena då ännu icke hunnit medtaga allt för mycket af anslagen, under det längre fram ett omvändt förhållande inträder, har Kammaren ansett sig böra fixera beloppet af det till upptagande afsedda kassakreditivet till Fmk 730,000.

Vid förestående kalkyls uppgörande har Drätselkammaren ej förbisett, men väl utelemnat, det inflytande det föreslagna lånet om Fmk 650,000 komme att hafva på kassaställningen, görande densamma relativt gynnsammare om lånets realiserande omedelbart eger rum. Men först och främst skola motsvarande utgifter bestridas under det första halfåret och har Kammaren, då lånevilkoren af Kammaren bestämdes till de föreslagna, förutsatt att detsamma kunde placeras endast efter hand, något som lättast kan ske om i nödfall kassatillgång afven för dessa utgifter kunde temporärt på annat sätt beredas.

Då den i behållningskalkylen framhållna bristen, om ock hänförande sig till stadskassans ställning den sista December, sjelffallet redan till största delen är förhanden och gör sig kännbar, synnerligast innan lånet å Fmk 650,000 helst till någon del ersatt redan hafda utgifter, anser Kammaren sig, som ej vill begagna annan tillfällig kredit, böra anhålla om Stadsfullmäktiges bemyndigande att redan under detta år träffa aftal med bank om ett kassakreditiv, hvars belopp inginge i ofvan föreslagna Fmk 730,000.

Drätselkammaren har alltså att värdsammast föreslå det ville Stadsfullmäktige bemyndiga Kammaren

att för mobilisering af stadskassans bundna tillgångar avsluta kassakreditivaftal till belopp högst Fmk 730,000, att till nödig del redan under detta år användas, samt att i nästkommande års budget observera nödigt anslag för bestridande af provision och ränta härför.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

*Bilaga I.**Till Ordföranden i Drätselkammaren.*

Helsingfors, den 13 Oktober 1893.

På anmodan hafva Arkitekten *Törnqvist* och undert. sammanställt nedanstående tablå öfver utgifterna för de arbeten, som äro beslutna att utföras för Kommunala sjukhuset och fattiggårdens dårvårdsinrättning:

<i>Entreprenader:</i>	
Sivenius, Dårvårdsbyggnaden	Fmk 180,000: —
” Kommunala sjukhuset	” 133,500: —
Hiort af Ornäs, d:o d:o	” 119,000: —
„Atlas“, Värmeledning 11,960 Kr. å 1:40	” 16,744: —
D:o Tull, hamn- och tolag c:a	” 5,150: —
D:o Transport från hamnen c:a	” 250: —
Evacuationskanaler på vinden c:a	” 1,500: —
För isolering af värmeledningsrör c:a	” 460: —
Extra arbete af Hiort, c:a	” 500: —
Vattenledning, Kommunala sjukhuset c:a	” 14,500: —
D:o i dårvårdsbyggnaden c:a	” 2,000: —
*För vattenclosetter c:a	” 1,000: —
* ” emaljfärg c:a	” 1,000: —
* ” desinfektionsapparater c:a	” 8,000: —
” terrasserings- och planeringsarbeten utförda af Hamnbane- styrelsen	” 48,000: —
” ljusledningar	” 13,500: —
” grundgräfningsarbeten, verkställda af Byggnadsnämnden .	” 515: —
*Byggnadsnämndens och arkitektens arvoden	” 12,240: —
Diverse, obduktionsbord och oförutsedda händelser	” 7,241: —
Summa	Fmk 565,100: —

Men derutöfver skulle behöfvas följande saker, som Stadsfullmäktige inga pengar gifvit till, nämligen

Plank omkring tomtten och afdelningsstaket inne på densamma . Fmk 8,000: —

Planteringar på tomtens nedre del omkring epidemiepavillonerna ” 4,500: —

Anm. De med * utmärkta arbetena äro icke upptagna i kostnadsförslaget, men måste ändå utföras.

Gustaf Nyström.

Bilaga II.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN

i

Helsingfors,

den 14 Okt. 1893.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 244.

I skrifvelse af den 9 i denna månad har Drätselkammaren, jämte tillkännagifvande att den nya dårvårdsbyggnaden, som för stadens räkning uppföres delvis å villan Stengårds delvis å fattiggårdens mark, är afsedd att utgöra en utvidgning af den nuvarande dårvårdsafdelningen å fattiggården och den 1 Juni 1894 borde vara färdig till begagnande, anmodat Fattigvårdsstyrelsen att komplettera fattigvårdens specialförslag för nästa år med uppgift å ej mindre inventarier m. m., som böra för den nya byggnaden anskaffas, än å de förändringar som särskilda andra utgiftsposter komma att undergå i följd af dårvårds inrättningens utvidgning.

Beträffande öfriga af den nya dårvårdsbyggnaden påkallade åtgärder och utgifter, har Fattigvårdsstyrelsen tidigare framhållit den nuvarande ekonomie byggnadens otillräcklighet redan för närvarande behofver, hvarför en utvidgning bör ega rum för att kunna fylla de ytterligare ökade anspråken på ekonomins handhafvande. Sålunda måste följande ändringar vidtagas; tvenne inmurade stora grytor och en hällspis i köket, en större bakugn, en s. k. handkammare eller större skafferier, en bryggstuga, ett rum för qvinliga tjänare, ett större mangelrum jämte förrådskontor för linne-kläder, en större kontorslokal, rum för hushållerska och ett skildt för en sköterska samt ett eller par större med eldstad försedda förvaringsrum för ej mindre bevarande af diverse klädespersedlar och uppköpta tyger m. m. än jämväl för att kunna tjena såsom tillskärningsrum vid utgifvandet af tillbehör åt handverkare.

Genom uppförandet af en alldeles ny ekonomie byggnad skulle väl dessa och andra behofver lättast och bekvämast kunna fyllas, men har Fattigvårdsstyrelsen dock trots att genom tillbyggnad och användning af den nuvarande byggnaden ändamålet på det mest ekonomiska sätt skulle vinnas. För att åskådliggöra huru Fattigvårdsstyrelsen tänkt sig sakens verkställande, har bilagde planteckning upprättats, utvisande såväl den gamla byggnaden som dertill föreslagen tillbyggnad och omändring. I nedre eller källar-våningen skulle erhållas ofvannämnda utvidgning af kök, bageri, skafferier, bryggstuga, mangelrum jämte kontor för linne-kläder, och rum för qvinliga tjänare, förutom drängrum och källare. I öfre våningen vinnas genom förslaget en något större matsal än den nuvarande, som äfven är för liten, två kontorsrum, boningsrum för hushållerska och sköterska samt förråds- och tillskärningsrum, hvilka två sistnämnda äro en oafvislig nödvändighet att anbringa och torde bestyrkas af alla dem som i egenskap af inventeringsmän eller

revisorer besökt fattiggården, hvarvid de nogsam törde inhämtat hurusom klädespersedlar och andra inventarier och förråds-artiklar nu förvaras i mörka kalla och trånga kontor å de skilda vindarne, hvilket väsentligt försvårat kontrollen öfver och vården om dessa klädespersedlar och tyger m. m., som, för vinnande af lägre pris, ofta måste uppköpas i större partier.

Den nu ifrågasatta tillbyggnaden af källarvåningen skulle äfven medgifva en mindre tillökning och utvidgning af föreståndarens för fattiggården lokal, som för närvarande utgöres af tre rum och kök. Enligt föreliggande projekt skulle den blifva fyra rum och kök. För den nuvarande innehafvaren kunde väl lokalen i sitt närvarande skick fylla behofvet, då han icke har hemvistande barn, men för en familj med några smärre barn, måste den anses alldeles otidsenlig och otillräcklig. Det nuvarande köket är dessutom ytterst litet och måste äfven med afseende å dess eldfarlighet alldeles ändras, ity att dess eldstad är uppförd i strid mot gällande byggnads- och brandordning. Fattigvårdsstyrelsen har därför icke dragit i betänkande att i sammanhang med förestående ombyggnad jämväl föreslå utvidgning af föreståndarens boningslokal, då sådant nu kan ske utan nämnvärd kostnad.

För att i någon mån kunna bedöma kostnaden för ombyggnaden har Fattigvårdsstyrelsen anlitat biträde af sakkunnig person arkitekten B. Granholm, som approximativt beräknat densamma till 25,000 mark. — — — — —

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

Ludvig Bengelsdorff.

B. Sirén.

Bilaga III.

Behållningskalkyl per 1 Oktober 1893.

Kassa	10,430: 99	
Föreningsbanken, löp. räkning	73,881: 99	
Nord. aktiebanken, d:o	181,216: 67	
Obligationer	94,750: —	360,279: 65
Byggnadsmaterialier	76,832: 47	
Vattenledningsmaterialier	171,380: 94	248,213: 41
Fattigvårdens förskotter	4,927: 61	
E. Furuhjelm	5,582: 06	
	Transport	10,509: 67 608,493: 06

	Transport	10,509: 67	608,493: 06
E. Åberg		963: 89	
W. Malmberg		687: 99	
A. Forsell		11,228: 25	
A. Zilliacus		99: 43	
Edv. Loo		500: —	
E. af Forselles		306: 85	
Edv. Juslin		6,714: 63	
Underhåll af arbetsredskap		7,095: 48	
Dito af vettenledn. redskap		4,035: 16	42,141: 55

Inkomster, Oktober—December 1893.

Räntor	72,000: —	
Tomtlösen	126,400: —	
Stadens fasta egendom	60,500: —	
Tomtören	2,200: —	
Tolags- och trafikafgifter	118,000: —	
Hamnafgifter	48,000: —	
Auktionsprov. bouppt. proc. etc.	27,200: —	
Konto Diverse	22,400: —	
Statsbidrag till folkskolorna och polisen	43,370: —	
Bränvinsskatt	10,000: —	
Vattenledningsafgifter	125,000: —	
Vattenledn. ersättningar för anslutningar	45,000: —	
Ännu icke upptagna lån för rådhusannexet och kommunalasjukhusbyggnaderna	745,000: —	
Kommunala utskylder	167,000: —	
Rester	63,500: —	
Diverse konti	6,500: —	
För hamnbanan använda medel utöfver lyftade statsanslag (afsedda att betäckas genom 1892 års obligationslån)	384,000: —	
I sammanhang med hamnbanan utförda arbeten i kommunala sjukhuset (betäckas genom för kommunala sjukhusbyggnaden upptaget lån)	45,000: —	429,000: —
Å utminuteringsbolagets vinstmedel anvisade belopp, som skola ersättas under följande år	6,000: —	2,117,070: —
Besparing å allmänna arbeten		30,000: —
Dito å vattenledningsarbeten		—: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>2,797,704: 61</u>

Utgifter, Oktober—December 1893.

Räntor och amortering	184,700: —	
Stadens embetsverk	52,600: —	
Kommunalförvaltningen	66,600: —	
Gatubelysningen	79,000: —	
Brandverket	35,500: —	
Polisinrättningen	68,000: —	
Sundhets- och sjukvården	41,000: —	
Fattigvården	43,600: —	
Undervisningsväsendet	178,800: —	
Allmänna onera	3,500: —	
Vattenledningen	18,400: —	
Saluhallen	4,500: —	
Allmänna arbeten	721,600: —	
Pensioner	5,400: —	
Konto Diverse	85,700: —	
Från föregående år balancerande konti m. m.	92,800: —	1,681,700: —

Reserverade anslag:

Chausseobligat. amorteringsfond	38,690: —	
För inlösen af Ulrikasborgs Brunnsparke Aktiebol. aktier och obligationer	11,413: 74	
Till stadskassan inbetald enskild donation	4,951: —	
Reserveradt af 1892 års lån	1,755,719: 43	1,810,774: 17
	<u>Summa Fmk</u>	<u>3,492,474: 17</u>

Beräknade utgifter och reserverade anslag	3,492,474: 17
Behållning och beräknade inkomster	2,797,704: 61
Differans	694,769: 56
Hvartill komma rester, som ej beräknas inflyta	35,230: 44

Brist Fmk 730,000: —

Denna brist motsvaras af stadskassans utestående belopp
tomtlösen m. m, hvilket efter afdrag af 1893 års
annuitet utgör:

Tomtlösen	672,713: 17
Tomtlösen från Brunnsparken	169,000: —
Resterande köpeskilling för byggnader å Mejlans	7,452: 90
Dito å Knekten	1,000: —
	<u>Summa Fmk</u>
	<u>850,166: 07</u>

Någon disponibel behållning till 1894 förefinnes sålunda icke.
Drätselkontoret i Helsingfors, den 25 Oktober 1893.

Teodor Holmberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1893.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1894.

Upprättadt af Drätselkammaren.

A nm. Tillfälliga utgifter och intrader äro i förslaget utmärkta med *.

		Fmk.		p.			
		Utgifter.					
		I. Stadens skulder.					
	Utgifternas beskaffenhet enligt § 38 i K. Förordningen d. 8 December 1873.						
Beviljad 1812.	a	1:o.	Å lånet för stadens reglering, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 Fmk 15,416:—, erlägges till Finlands statskontor den $\frac{15}{1}$ 1894 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 — med	—	—	5,288	—
Revers d. $\frac{25}{1}$ 1845.							
” d. $\frac{24}{1}$ 1846.							
” d. $\frac{27}{1}$ 1847.							
Revers $\frac{1}{5}$ 1863.	a	2:o.	Å lånet för chausséerna, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 i återstående kapital Fmk 15,872:54, erlägges till Finlands statskontor den $\frac{1}{5}$ 1894 en annuitet af $5\frac{1}{2}$ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 % å det oguldna beloppet med	634 90			
			samt återstoden af annuiteten i amortering	4,865 10		5,500	—
K. Sns bref d. $\frac{5}{3}$ 1880.	a	3:o.	Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 i återstående kapital Fmk 12,248:63 erlägges den $\frac{9}{4}$ 1894 till Finlands statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000, eller ränta å 5 % med	612 43			
			samt återstoden af annuiteten i amortering	5,387 57		6,000	—
			Transport	—	—	16,788	—

Chausséereglementet den $\frac{26}{1}$ 1865 § 6.	a	Transport 4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den $\frac{1}{2}$ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och $3,6\%$ ränta . . . . . b) till chausséeobligationernas amor- teringsfond, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 Fmk 37,380, amorteringstill- skott år 1894	—	—	16,788	—
K. S:ns resol. d. $\frac{9}{8}$ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 Fmk 1,398,900, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1894 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ samma år ränta å 5% med tillsammans	7,650	—	8,960	—
K. S:ns resol. d. $\frac{4}{8}$ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och reglerings- lånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 Fmk 1,311,500 —, er- lägges den $\frac{1}{5}$ 1894 i amortering samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	17,500	—	87,007	50
K. S:ns resol. d. $\frac{26}{3}$ 1892.	a	7:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1893 Fmk 4,484,500 —, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1894 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	36,000	—	94,207	50
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, för- slagsvis	58,207	50		
S. F. besl. $\frac{14}{2}$ 1893.	a	8:o. Å för inköp af Gumtäckta upp- tagna lån erlägges ränta: å Fmk 125,000 å 5% med . . . . . å Fmk 375,000 å $5\frac{1}{2}\%$ med	16,500	—	218,531	25
S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.	a	9:o. Å lån för reglering af återstå- ende köpeskilling för rådhusan- nextet (Alexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, Fmk 650,000 erlägges ränta å 5% med	201,431	25		
	c *	10:o. Å ett kassakreditiv till belopp af högst Fmk 730,000 provision och ränta förslagsvis . . . . . — Fmk 509,869: 25 —	600	—	26,875	—
			—	—	32,500	—
			—	—	25,000	—
		Transport	—	—	509,869	25

			Transport	—	509,869 25
		II. Stadens embetsverk.			
		Magistraten.			
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000	
		1 Justitierådman, lön . .	5,000: —		
		arvode	2,000: —		
		för inseende öfver exe-			
		kutionsverket	1,000: —	8,000	
2 Politierådman, lön à .			4,000: —		
		arvode à	2,000: —	12,000	
2 Notarier, lön à			1,600: —	3,200	
					35,200 —
		Rådstufvurätten.			
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000	
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	2 Äldre Justitierådman,			
		lön à	5,000: —		
		arvode à	2,000: —		
1886 års stat.	b	förhöjning för 10 års			
		tjenst à	1,000: —		
1886 års stat.	b	personelt vederlag à . .	500: —	17,000	
		1 Äldre Justitierådman,			
1886 års stat.	b	lön	5,000: —		
		arvode	2,000: —		
1886 års stat.	b	förhöjning för 5 års			
		tjenst	500: —		
1886 års stat.	b	förhöjning för 10 års			
		tjenst fr. 1/12 1894 . . .	41: 67	7,541 67	
1886 års stat.	b	2 Äldre Justitierådman,			
		lön à	5,000: —		
1886 års stat.	b	arvode à	2,000: —		
		förhöjning för 5 års			
1886 års stat.	b	tjenst à	500: —	15,000	
		3 Yngre Justitierådman,			
1886 års stat.	b	lön à	4,000: —	12,000	
		Arvode åt 2 afdelnings-			
1886 års stat.	b	ordförande à	1,000: —	2,000	
		1 Notarie för civilproto-			
1886 års stat.	b	kollet		1,600	
		5 Notarier för kriminal-			
1886 års stat.	b	protokollet à 3,000: —	15,000: —		
		Afgår: 1 vakant	3,000: —	12,000	
		Transport		79,141 67	545,069 25

		Transport	79,141 67	545,069 25
		Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdelning vid Rådstufvurätten:		
		Ordförande, arvode	1,000: —	
S. F. besl. $\frac{3}{11}$ 1891.	b	Arvode åt ordförandens vikarie	3,000: —	
D:o $\frac{29}{3}$ 1892.		2 T. f. rådmän å 2,400: —	4,800: —	
		2 Extra stadsbetjenter å 900: —	1,800: —	
			10,600 —	89,741 67
		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.		
	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön	2,500 —	
1886 års stat.		1 Aktuarie	2,500 —	
	b	1 Kanslist	1,200 —	
1886 års stat.		1 Translater för ryska och tyska språken	1,500 —	
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1892.	b	2 Stadsfiskaler, lön å	3,000: —	
		arvode å	600: —	7,200 —
1886 års stat.	b	4 Stadsfogdar å	2,000: —	8,000 —
D:o D:o				
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	b	4 Exekutionsbetjenter å 1,000: —	4,000 —	
1886 års stat.				
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1887.	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anställda vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten å	1,100: —	8,800 —
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.				
D:o $\frac{29}{12}$ 1891.	b	2 Stadsbetjenter vid Magistraten på afdelning å 1,000: —	2,000 —	
1886 års stat.				
S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888.	b	1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bostad och ved	1,000 —	
		1 Rådhusdreng, jemte fri bostad o. ved	600 —	
	c	3 Extra stadsfogdar å	1,600: —	4,800 —
				44,100 —
		Diverse.		
	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktörerna, förslagsvis	1,700 —	
S. F. besl. $\frac{16}{11}$ 1886.				
D:o $\frac{5}{9}$ 1882.	c	Expenser, förslagsvis	10,500 —	12,200 —
		<i>Fmk 181,241: 67.</i>		
		III. Kommunalförvaltningen.		
		Stadsfullmäktiges kansli.		
	b	1 Sekreterare	2,800 —	
1886 års stat.		1 Notarie	2,800 —	
		Transport	5,600 —	691,110 92

1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Vaktmästare	Transport 600:—	5,600	691,110	92
	b	personelt tillskott	200:—	800		
	c	Expenser, förslagsvis		5,000	11,400	
		Drättselkammaren.				
		1 Ordförande		2,500		
		5 Ledamöter à 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde, för- slagsvis		5,200		
1886 års stat. S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890.	b	1 Sekreterare		10,000		
		1 Notarie		3,000		
		1 Kanslibitråde		1,800		
		1 Vaktmästare		800		
S. F. besl. ¹⁰ / ₁₀ 1893.	b *	Anslag för utarbetande af Drättsel kammarens berättelser för åren 1891 och 1892		2,000		
	c	Expenser, förslagsvis		6,000	31,300	
		Drättselkontoret.				
		1 Stadskamrerare, lön	5,000:—			
		arvode	2,500:—			
		förhöjning för 10 års tjänst	1,000:—	8,500		
1886 års stat.	b	1 Stadskassör, lön	4,000:—			
		arvode	1,800:—	5,800		
		1 Stadsbokhållare		4,000		
		1 Kontorsskrifvare	1,600:—			
		förhöjning för 5 års tjänst	160:—	1,760		
		1 Vaktmästare		900		
		Extra biträden, förslagsvis		7,500		
	c	Arvode för debetsedlars kringbärande, förslagsvis		800		
		Expenser, förslagsvis		2,900	32,160	
		Trafikkontoret.				
		1 Kamrerare		5,500		
		1 Bokhållare		3,000		
	c	1 Kassör		2,400		
		1 Vågmästare		2,000		
1886 års stat.	b	2 Vaktmästare à	1,000:—	2,000		
	c	Extra biträden, förslagsvis		4,000		
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875.	b	Arvode för erhållande af dagliga upp- gifter från tullkammaren		500		
		Mätarearvoden, förslagsvis		800		
	c	Expenser, förslagsvis		1,200	21,400	
		Transport		—	787,370	92

		Transport	—	787,370 92
Hamnkontoret.				
1886 års stat.	b	1 Hamnkaptén	3,000:—	
		4 % af uppbörden, förslagsvis	6,000:—	9,000
		1 Hamnmästare i Sörnäs		2,400
		1 Hamnkontorsbokhållare	2,500:—	
		2 % af uppbörden, förslagsvis	3,000:—	5,500
		1 Äldre vaktmästare		1,200
		1 Yngre vaktmästare		1,000
		2 Hamnkonstaplar å	850:—	1,700
		4 d:o å	750:—	3,000
		1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad		750
		2 Packare och vråkare å	480:—	960
D:o d:o. S. F. besl. 20/12 1888. D:o 29/12 1890. D:o 11/4 1893.	b	1 Parmmätareålderman		200
		Hamnfiskalsarvode		400
1886 års stat.	b	Arvode för uppbörd af kokhusafgifterna		100
S. F. besl. 11/4 1893.	c	Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis		200
		Expenser, förslagsvis		400
				26,810
Byggnadskontoret.				
1886 års stat.	b	1 Stadsingeniör	8,000:—	
S. F. besl. 26/4 1892.		resemedel	600:—	8,600
S. F. besl. 16/2 1892.	b	1 Ingeniör, arbetschef		6,000
		1 d:o, geodet	3,000:—	
1886 års stat.	b	resemedel	100:—	3,100
		1 Bokhållare	3,000:—	
		förhöjning för 10 års tjänst	600:—	3,600
		1 Trädgårdsmästare	3,000:—	
S. F. besl. 20/12 1888.	b	förhöjning för 5 års tjänst från 1/6 1894	175:—	
		hyresmedel	1,000:—	4,175
S. F. besl. 16/2 1892.	b	1 Byggmästare		2,900
		1 Förrådsförvaltare		1,800
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved		900
		1 Yngre skogsvakt jemte fri bostad och ved		720
		Transport	31,795	814,180 92

		Transport	31,795	814,180	92	
	c	Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis	3,000			
		Skogsvaktsbiträden och skogskultur, förslagsvis	2,000			
		Material och handtlångaredagsverken vid mätningar, förslagsvis	5,000			
		Materialvakter, förslagsvis	2,000			
		Expenser, förslagsvis	1,000			
			— Fmk 167,865: — —		44,795	
		IV. Gatubelysningen.				
		a) Gasbelysning.				
Kontr. ³⁰ / ₅ 1860. D:o ¹⁰ / ₉ 1891.	b	490 st. helnattslykter à 3,258 bränntimmar .	1,596,420.00			
		571 st. halfnattslykter à 1,505.40 bränntimmar	859,735.40			
		S:ma bränntimmar	2,456,155.40			
		à 5 kft pr timme = 12,280,778.33 kft gas, hvaraf 7,500,000.00 kft				
		à 8 mk pr 1,000	60,000.00			
		och 4,780,778.33 kft				
		à 7 mk pr 1,000	33,465.45	93,465	45	
S. F. besl. ²⁹ / ₆ 1882.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur .	600			
1886 års stat.	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200			
		1 Besigtningsman, lön	200			
	c	Gaskontrollörens expenser, förslagsvis	300	95,765	45	
		b) Petroleumbelysning.				
Kontr. ²⁷ / ₇ 1893.	b	83 st. helnattslykter à 168 mk per lysår och lykta	13,944			
		57 st. halfnattslykter à 73 mk per lysår och lykta	4,161			
		192 st. chaussée- och väglykter à 82 mk per lysår och lykta	15,744			
		c	95 st. seglationslykter, 150 dagar à 60 penni per dag och lykta	8,550		
			3 st. lykter på isvägen till Sveaborg, 105 dagar à 60 penni per dag och lykta	189		
			6 st. lykter å Sörnäs lastageplats, 125 dagar à 60 penni per dag och lykta	450		
		Transport	43,038	954,741	37	

			Transport	43,038 —	954,741 37
	*		25 st. nya lyktskåp	1,250 —	
	c		20 st. lyktor, att uppställas å platser som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —	45,288 —
			— Fmk 141,053: 45 —		
			V. Brandverket.		
			a) Aflöningar och andra förmåner.		
	b		1 Brandmästare, jemte fri bostad och ved	3,800 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.	b&c		1 Underbrandmästare, jemte fri bo- stad och ved	2,000 —	
			1 Sekreterare i Brandkommissionen	600 —	
			2 Sprutmästare, jemte fri bostad och ved å . . . 1,200: —	2,400 —	
			1 Maskinist, jemte fri bostad och ved	1,200 —	
D:o	d:o	b	6 Sergeanter, jemte d:o å 850: —	5,100 —	
			13 Korpraler, kasernerade å 420: —	5,460 —	
			50 Konstaplar, d:o å 300: —	15,000 —	
			Kosthållning för 63 man å 250: —	15,750 —	
			Beklädnad för d:o å 150: —	9,450 —	60,760 —
			b) Brandstallet, 15 hästar.		
			26,000 kilogr. hö, entreprenad å 8 p:ni	2,080 —	
	c		23,000 " hafre, d:o å 13 ¹ / ₄ "	3,047 50	
			Halm, förslagsvis	650 —	
			Skoning och medicin, förslagsvis . .	800 —	
			Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	200 —	6,777 50
			c) Eldning och belysning.		
			50 meterfamnar björkved, entrepre- nad å 17 mk 70 penni	885 —	
	c		200 meterfamnar barrved, entrepre- nad å 9 mk 95 penni	1,990 —	
			Belysning, förslagsvis	3,000 —	5,875 —
			d) Redskap och inventarier.		
			Underhåll af redskapen, förslagsvis .	3,000 —	
			D:o af brandtelegrafan, för- slagsvis	1,200 —	
	c *		1 häst till brandstationen å Kamp- torget	600 —	
	*		1 häst till hufvudstationen	600 —	
	*		30 st. fårskinnspelsar å 40 mk . .	1,200 —	
			Transport	6,600 —	1,073,441 87

			Transport	6,600	1,073,441	87
	*	300 meter gummerad hampslang, förslagsvis		2,000		
	c	Ny panna till ångsprutan, förslagsvis		2,500	11,100	
		e) Diverse.				
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis		800		
	c	Expenser, gratifikation, m. m. förslagsvis		2,500		
	c	För inköp af böcker och tidningar		50		
S. F. besl. 3/10 1893.	b *	Arvode åt läkare för besigtning af brandmanskapet, förslagsvis		500	3,850	
		— <i>Fmk 88,362: 50</i> —				
		VI. Polisnärningen.				
		Poliskammaren.				
	b	1 Polismästare, lön	6,000: —			
	b	hyresmedel	1,500: —			
K. Förordn. 29/6 1876.	b	underhåll af hästar och åkdon	1,500: —	9,000		
	b	1 Underpolismästare, lön	4,000: —			
	b	hyresmedel	1,200: —			
K. Sns bref 30/3 1886.	b	personelt lönetillskott	1,000: —			
	b	underhåll af häst och åkdon	800: —	7,000		
	b	2 Ledamöter i Poliskammaren å	600: —	1,200		
K. Förordn. 29/6 1876.	b	1 Sekreterare, lön	1,400: —			
	b	hyresmedel	600: —	2,000		
	b	2 Notarier, arvode å	1,200: —	2,400		
	b	2 Kanslister, d:o å	1,000: —	2,000	23,600	
		Ordningapolisen.				
	b	2 Kommissarier, lön å	1,500: —			
	b	hyresmedel å	600: —			
	b	tjenstgöringsarvode å	300: —	4,800		
	b	8 Öfverkonstaplar, lön å	750: —			
	b	tjenstgöringsarvode å	750: —	12,000		
	b	30 Äldre konstaplar, lön å	500: —			
	b	tjenstgöringsarvode å	400: —			
	b	beklädnadshjelp å	200: —	33,000		
K. Förordn. 29/6 1876.	b	32 Yngre konstaplar, lön å	400: —			
	b	tjenstgöringsarvode å	400: —			
	b	beklädnadshjelp å	200: —	32,000		
		Transport	81,800	1,111,991	87	

			Transport	81,800	1,111,991 87
			<i>Tillägg.</i>		
S. F. besl. $\frac{21}{11}$ 1882. D:o $\frac{3}{9}$ 1885.	} b	{	2 Öfverkonstaplar, lön à	750:—	
			tjenstgöringsarvode à .	750:—	3,000
			12 Äldre konstaplar, lön à	500:—	
			tjenstgöringsarvode à .	400:—	13,200
			beklädnadshjelp à . .	200:—	
S. F. besl. $\frac{11}{10}$ 1892.	} b	{	12 Yngre konstaplar, lön à	400:—	
			tjenstgöringsarvode à .	400:—	12,000
			beklädnadshjelp à . .	200:—	
			22 Extra konstaplar, lön à	500:—	
			hyresmedel à	200:—	
			tjenstgöringsarvode à .	300:—	
			beklädnadshjelp à . .	160:—	25,520
					135,520
			Detektiva polisen.		
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	} b	{	1 Kommissarie, lön . .	1,500:—	
			hyresmedel	800:—	
			tjenstgöringsarvode . .	500:—	2,800
			1 Öfverkonstapel, lön . .	1,000:—	
			tjenstgöringsarvode . .	800:—	1,800
			6 Konstaplar, lön à . . .	500:—	
			tjenstgöringsarvode à .	500:—	
			beklädnadshjelp à . . .	200:—	7,200
			<i>Tillägg.</i>		
S. F. besl. $\frac{11}{10}$ 1892.	} b	{	4 Extra konstaplar, lön à	600:—	
			hyresmedel à	200:—	
			tjenstgöringsarvode à .	400:—	
			beklädnadshjelp à . . .	100:—	5,200
					17,000
			Polisstallet, 6 hästar.		
S. F. besl. $\frac{21}{11}$ 1882. D:o $\frac{3}{9}$ 1885.	} b & c	{	22,000 kilogr. hö à $8\frac{1}{2}$ p:ni, entre-		1,870
			prenad		
			8,700 kilogr. hafre à 16 p:ni, entre-		1,392
			prenad		
			4,400 kilogr. halm à 4 p:ni, entre-		176
			prenad		
			Skoning och läkemedel, förslagsvis .	240	
			Remont, förslagsvis	240	3,918
			Diverse.		
1886 års stat.	} b & c	{	2 Politiekarlar à	540:—	1,080
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.			Läkarearvode		600
			Transport	1,680	1,268,429 87

K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	Transport	1,680	1,268,429 87	
		Till ersättning för oförskyld skada å kläder, ådragen i tjensten samt till gratifikation	1,000		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för andra polisvaktkontorets lokal	2,500		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b & c	Hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna	1,140		
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1891.	b	Provisoriskt tillskottsanslag för den ordinarie polispersonalens beklädning	16,210		
	c *	Diverse utredningspersedlar, förslagsvis	1,360		
	c	Expenser, förslagsvis	2,500	26,390	
— Fmk 206,428: — —					
VII. Sundhets- och Sjukvården.					
Läkarepersonal.					
1886 års stat.	b	1 Stadsläkare, lön . . . 5,400: — arvode . . . . . 1,600: —	7,000		
S. F. besl. ⁹ / ₃ 1893.	b	Vikariatsarvode för 3 månader hvarunder lönen tillfaller civilstatens Enke- och Pupillkassa	1,100		
1886 års stat.	b	2 Distriktsläkare inom staden å . . . . . 3,000: —	6,000		
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889.	b	1 D:o i Tölö distrikt	3,000: —		
D:o ²⁹ / ₁₀ 1891.	b	resemedel . . . . . 600: —	3,600		
D:o ³⁰ / ₉ 1890.	b	1 D:o i Sörnäs distrikt	3,000: —		
		tillskottsarvode . . . . . 1,000: —	4,000		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 D:o i Berghälls distrikt	3,000: —		
		tillskottsarvode . . . . . 1,000: —	4,000		
D:o ⁹ / ₄ 1889.	b	1 Qvinlig läkare	3,000		
1886 års stat.	b	1 Barnmorska	300	29,000	
Helsovårdsnämnden.					
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	} b	1 Sekreterare	1,600		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1892.		1 Vaktmästare	600		
		c {	Expenser, förslagsvis	2,500	4,700
Kommunala sjukhuset.					
1886 års stat.	} b	1 Ekonom jemte fri bostad och ved	1,200		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1888.		2 Sjuksköterskor å 45 mk per månad	1,080		
			Transport	2,280	1,328,519 87

1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	c	Transport	2,280	1,328,519 87
		1 Extra sjuksköterska	540	
	b	1 Dreng	708	
		Kost för 40 sjuka à 60 p:ni per dag, förslagsvis	8,760	
	c	Läkemedel, förslagsvis	1,800	
		Tvätt, förslagsvis	1,100	
		Ved och belysning, förslagsvis	2,500	
		Remont af lasarettspersedlar och di- verse, förslagsvis	1,800	
		Tillskottsanslag för senare halfåret, förslagsvis	9,000	
	*	Inventarier, förslagsvis	38,000	
Reservsjukhus, fr. ¹/₁—¹/₇ 1894.				
c	Hyra	803	2,400	
	Kost för 8 sjuka	864		
	Skötsel	420		
	Ved, ljus och medicin, förslagsvis	253		
	Diverse, förslagsvis	60		
Provisoriska epidemisjukhuset fr. ¹/₁ —¹/₇ 1894.				
S. F. besl. ²⁹ / ₃ 1892.	b & c	Hyra	1,500	8,060
		1 Läkare	1,800	
		1 Föreståndarinna	300	
		4 Sjuksköterskor à 35 mk i månaden	840	
		Tjenstehjon, förslagsvis	180	
		Kost för 7 af personalen och 13 sjuka à 60 p:ni per dag	2,190	
		Ved och belysning, förslagsvis	750	
c & d	Remont och diverse, förslagsvis	500		
Kolerabaracker, sanitetsstation m. m.				
S. F. besl. ⁹ / ₅ 1893.	b *	Anslag för kolerafarsotens bekäm- pande 1893	46,333 33	46,933 33
	c	Bevakning och brandförsäkring af barackerna	600	
Underhåll af en poliklinik.				
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	c *	Anslag	—	3,000
	b & c	Sundhetsinspektören och helsopolisen.		
		1 Sundhetsinspektör, ar- vode	6,000: —	7,000
resemedel	1,000: —			
Transport			7,000	1,455,401 20

1886 års stat. D:o d:o.	b	Transport	7,000 —	1,455,401 20
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. D:o d:o ³⁰ / ₅ 1891. D:o d:o ²⁹ / ₁₂ 1892.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	2,500 —	
	b	{ 1 D:o d:o	2,200 —	
		{ 2 D:o d:o à 2,000: —	4,000 —	
Enl. kontrakt.	c	Kostnad för bedrifvande af desinfektionsinrättningen, förslagsvis	1,400 —	
	b	Hyra för besigtningsslokal	800 —	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	c	D:o för desinfektionsherberge jemte eldning och städning à 65 mk i månaden för ¹ / ₂ år	390 —	
	b	Veterinärarvode och ersättningar för kasseradt kött	300 —	
		Undersökningsstation för lifsmedel.		
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000 —	
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b & c	{ 1 Dreng	720 —	
		{ Hyra, ved och lyse etc. för ¹ / ₂ år, förslagsvis	875 —	
		{ Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis . . . . . — <i>Fmk 184,566: 33</i> —	800 —	
		VIII. Fattigvården.		
		Fattigvårdsstyrelsen.		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Ordförande	3,500 —	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890.	b	1 Sekreterare	2,000 —	
	c	{ Vaktmästarearvode	300 —	
		{ Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	2,100 —	
		{ Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800 —	
		Städning af styrelsens lokal	60 —	
		Fattiggården.		
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemte fri bostad och ved	3,000 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Kontorsbiträde	600 —	
1886 års stat.	b	{ 1 Predikant	1,000 —	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		{ 3 Sjuksköterskor för fattiggården à . . . . . 480: —	1,440 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	2 Sjuksköterskor för barn — och dårvårdsafdelningarna derstädes à 600: —	1,200 —	
1886 års stat.	b	{ 2 Manliga vårdare för dårvårdsafdelningen à 600: —	1,200 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.		{ Beklädnad för de fattiga i fattiggården, förslagsvis	8,000 —	
		Transport	16,440 —	1,488,146 20

		Transport	16,440 —	1,488,146 20
	c	Kost för de fattiga å fattiggården samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	30,000 —	
		Läkemedel, förslagsvis	2,500 —	
		Inventarier, förslagsvis	2,500 —	
		Materialier, förslagsvis	800 —	
		Ved och belysning, förslagsvis	4,000 —	
		Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	900 —	
		Remontarbeten å fattiggården, förslagsvis	3,900 —	61,040 —
			Provisorisk stat för den nya dår- vårdsafdelningen vid fattiggården.	
	c	1 Öfversköterska under 7 månader å . . . . . 80: —	560 —	
		2 Sköterskor under 7 månader å . . . . . 50: —	700 —	
	c	2 Manliga vårdare under 7 månader å . . . . . 60: —	840 —	
		Kost, förslagsvis	4,000 —	
	*	Inventarier och beklädnad, förslagsvis	12,000 —	
		Ved och belysning förslagsvis	1,300 —	19,400 —
		Arbetsinrättningen.		
	b	Fattiggårdsinspektorn, lönetillskott	1,500 —	
		Predikanten, d:o	400 —	
	b	1 tillsyningsman jemte fri bostad, ved och lyse	1,200 —	
		2 Vaktmästare jemte fri bostad, ved och lyse å . . . . . 720: —	1,440 —	
	c	Ved och belysning, förslagsvis	1,000 —	
		Kost, förslagsvis	15,000 —	
		Beklädnadskostnader, förslagsvis	3,000 —	
		Materialier, förslagsvis	2,500 —	
		Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	800 —	
		Flitpenningar, förslagsvis	1,000 —	
		Remontarbete, förslagsvis	300 —	28,140 —
			Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.	
	c	Ständiga understöd, förslagsvis	80,000 —	
		Tillfälliga understöd, förslagsvis	30,000 —	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		Transport	110,000 —	1,596,726 20

		Transport	110,000	—	1,596,726	20
	c	Understöd åt värnepliktiges hustrur och barn, förslagsvis . . . . . Sjukvård, förslagsvis . . . . . Kostnad för sinnesrubbade personer, intagna å dårvårdsanstalt, förslagsvis . . . . . Läkemedel, förslagsvis	1,500	—		
			5,000	—		
			14,000	—		
			7,000	—	187,500	—
		Diverse.				
	d	För oförutsedda behof, förslagsvis . — <i>Fmk 261,840:</i> — —	—	—	7,000	—
		IX. Undervisningsväsendet.				
		a) Navigationsskolan.				
S. F. besl. $\frac{10}{2}$ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra . . . . . Ved, förslagsvis	2,400	—		
	c		400	—	2,800	—
		b) Realskolan.				
S. F. besl. $\frac{10}{9}$ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra för skollokalen . . . . . Ved och belysning, förslagsvis	4,800	—		
	c		800	—		
		Inventarier och diverse, förslagsvis	700	—		
S. F. besl. $\frac{19}{9}$ 1876. 1886 års stat.	b	Hyresmedel åt rektor . . . . . D:o åt 3 lärare å 900:—	1,200	—		
	b		2,700	—		
		Aflöning åt en vaktmästare	600	—	10,800	—
		c) Handverksskolorna.				
K. kung. $\frac{25}{11}$ 1885. S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.	c	Anslag för högre handverksskolorna	15,278	—		
	c	D:o för lägre d:o	4,404	—	19,682	—
		d) Handelsinstitutet.				
	c *	Anslag	—	—	4,000	—
		e) Skolan för andesvaga barn.				
	c *	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst	—	—	3,000	—
		Transport	—	—	1,781,508	20

		Transport	—	—	1,781,508 20	
f) Folkskolorna.						
<i>Aflöningar.</i>						
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₉ 1891.	} b	4 Lärare, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 15 års				
		tjänst à	1,000: —	12,000	—	
		4 Lärare, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst à	800: —	11,200	—	
		14 Lärare, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst à	400: —	33,600	—	
		1 Sånglärare, lön för 40				
veckotimmar à 62: 50	2,500: —					
förhöjning för 10 års						
tjänst	1,000: —	3,500	—			
1 Slöjdlärare, lön för 34						
veckotimmar à 2,000	2,428: 57					
mk för 28 veckotimmar						
förhöjning för 5 års						
tjänst	485: 71	2,914	28			
2 Slöjdlärare, arvode för						
34 veckotimmar à						
2,000 mk för 28 vecko-						
timmar à	2,428: 57	4,857	14			
1 Sånglärare, arvode för						
40 veckotimmar à . .	62: 50	2,500	—			
9 Lärare, arvode à . .	2,000: —	18,000	—			
1 Lärarebiträde i slöjd		1,200	—			
1 d:o i skrädderiarbete . .		1,000	—			
1 Lärare i grekisk-ryska trosläran		600	—			
8 Lärare, ännu icke an-						
tagna, arvode à . .	2,000: —	16,000	—			
2 Lärarinnor, lön à . .	1,700: —					
förhöjning för 20 års						
tjänst à	680: —	4,760	—			
7 Lärarinnor, lön à . .	1,700: —					
förhöjning för 15 års						
tjänst à	510: —	15,470	—			
10 Lärarinnor, lön à . .	1,700: —					
förhöjning för 10 års						
tjänst à	340: —	20,400	—			
		Transport	148,001 42	1,781,508 20		

		Transport	148,001 42	1,781,508 20
	14	Lärarinnor, lön à förhöjning för 5 års tjänst à	1,700:— 170:—	26,180 —
	1	Sånglärarinna, lön för 20 veckotimmar à 58 mk $33\frac{1}{3}$ p:ni förhöjning för 15 års tjänst	1,166: 67 350:—	1,516 67
	1	Sånglärarinna, lön för 30 veckotimmar à 58 mk $33\frac{1}{3}$ p:ni förhöjning för 5 års tjänst	1,750:— 175:—	1,925 —
	3	Lärarinnor, arvode à .	1,700:—	5,100 —
	1	Sånglärarinna, arvode för 22 veckotimmar à 58 mk $33\frac{1}{3}$ p:ni		1,283 33
	3	Lärarinnor, ännu icke antagna, arvode à . .	1,700:—	5,100 —
	3	Lärarinnor, lön à förhöjning för 25 års tjänst à	1,400:— 700:—	6,300 —
	2	Lärarinnor, lön à förhöjning för 20 års tjänst à	1,400:— 560:—	3,920 —
	4	Lärarinnor, lön à förhöjning för 15 års tjänst à	1,400:— 420:—	7,280 —
	5	Lärarinnor, lön à förhöjning för 10 års tjänst à	1,400:— 280:—	8,400 —
	16	Lärarinnor, lön à förhöjning för 5 års tjänst à	1,400:— 140:—	24,640 —
	1	Lärarinna, lön förhöjning för 10 års tjänst	1,286:— 257: 20	1,543 20
	1	Lärarinna, arvode		1,286 —
	19	Lärarinnor, d:o à .	1,400:—	26,600 —
	2	d:o ännu icke antagna, arvode à . .	1,400:—	2,800 —
	2	Timlärarinnor för de förberedande skolorna, arvode à	1,250:—	2,500 —
		Transport	274,375 62	1,781,508 20

1886 års stat.
S. F. besl. $\frac{2}{3}$, 1891.

} b

			Transport	274,375 62	1,781,508 20
	<i>c</i>	Vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis	13,000 —		
1886 års stat.	}	<i>b</i> Inspektor	8,000 —		
S. F. besl. 20/12 1888.		<i>b</i> Ekonom	2,000 —		
1886 års stat.	}	<i>b</i> Sekreterare i direktionen	1,200 —		
S. F. besl. 28/12 1886.		<i>b</i> 4 Vaktmästare à . . . . 800: —	3,200 —		
D:o 29/12 1890.	}	<i>b</i> 1 Gårdsdräng	660 —		
D:o 29/12 1892.		<i>b</i> 1 d:o	600 —		
S. F. besl. 28/12 1886.	}	<i>b</i> Arvoden för matrikelföringen vid de högre folkskolorna	600 —		
D:o d:o d:o		<i>c</i> Arvoden för 2 föreståndare och 2 föreståndarinnor vid de högre folkskolorna	800 —		
D:o d:o 29/12 1891.	}	Bidrag till fortsättningsskolor: för gossar . . . . . 4,000: —			
		” flickor . . . . . 3,000: —	7,000 —		
		Öfriga kostnader.			
Enl. kontrakt.		Hyror för skollokaler: för redan hyrda . . . . . 22,590: —			
		” nya från hösten 1894 . . . . . 1,400: —	23,990 —		
		Undervisningsmaterial, förslagsvis	6,800 —		
		Material för handarbeten, förslagsvis	4,400 —		
		Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	4,500 —		
	<i>c</i>	Ved och vedhuggning, förslagsvis	14,700 —		
		Belysning, förslagsvis	12,300 —		
		Till beklädnadshjälp åt fattiga elever, förslagsvis	9,500 —		
		Renhållning, förslagsvis	8,400 —		
	<i>c & d</i>	Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	1,900 —		
	<i>c</i>	Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	8,000 —		
K. Förordn. 3/8 1886.	<i>b</i>	Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: avgifter för 45 lärare å 40 mk . . . . . 1,800: — och för 95 lärarinnor å 30 mk . . . . . 2,850: —	4,650 —		
				410,575 62	
		Transport	—	—	2,192,083 82

			Transport	—	—	2,192,083 82
			g) Folkbiblioteket och läsesalen.			
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{3}{5}$ 1889.	} b	1 Bibliotekarie	3,000	—		
D:o d:o $\frac{21}{12}$ 1889.		1 Första amanuens	1,200	—		
D:o d:o d:o.	} b	3 Andra d:o å . . . . . 900:—	2,700	—		
D:o d:o $\frac{29}{12}$ 1891.		2 Extra d:o å . . . . . 500:—	1,000	—		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	} b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900	—		
D:o d:o d:o.		1 Vaktmästarebiträde	600	—		
D:o d:o $\frac{29}{12}$ 1891.	} b	1 Gårdskarll jemte fri bostad och ved	250	—		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1887.		} c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	6,000	—	
	Ved och belysning, förslagsvis		3,600	—		
	Brandstodsafgifter förslagsvis		200	—		
	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis		2,500	—		21,950
		h) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.				
	} c *	Anslag	—	—		6,860
		— Fmk 479,667: 62 —				
		X. Staden åliggande allmänna onera.				
		a) Skjutshållning.				
Guv. res. $\frac{7}{4}$ 1887. Enl. kontrakt.	} b	Entreprenad, 8 hästar å . . . . . 370:—	—	—		2,960
		b) Kronoutlagor.				
Resol. på städ. besv. $\frac{19}{12}$ 1757 § 58.	} b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—		53 04
		c) Inqvarteringen.				
Inqv. regl. $\frac{19}{1}$ 1876. S. F. besl. $\frac{11}{3}$ 1879.	} b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis	—	—		225,560
		d) Inqvarteringsnämnden.				
	} b	1 Ordförande	2,000	—		
		1 Sekreterare	1,600	—		
		1 Qvartermästare	2,000	—		
		1 Translater	800	—		
		1 Vaktmästare	800	—		7,200
1886 års stat.		— Fmk 235,773: 04. —				
		Transport	—	—		2,456,666 86

		Transport	—	2,456,666 86
XI. Vattenledningen.				
Förvaltning och drift.				
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888. D:o d:o ¹⁶ / ₂ 1892. D:o d:o ²⁹ / ₃ 1892.	} b	1 Vattenledningsingeniör, lön . . . . . 5,800: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,160: —	6,960	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 Bokhållare	2,400	—
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888. D:o d:o ²⁹ / ₁₂ 1890.	} b	1 Rörmästare	3,000	—
	b	1 Verkmästare, lön . . . 1,600: — hyresmedel . . . . . 400: —	2,000	—
1886 års stat.	b	1 Förste maskinist jemte fri bostad och ved . . . 2,100: — personelt tillskott . . . 300: —	2,400	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 Andre maskinist jemte fri bostad och ved	1,200	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890.	b	1 Putsare jemte fri bostad och ved	900	—
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. 1886 års stat.	} b	1 Filterförman jemte d:o d:o	1,200	—
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. D:o d:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	} b	1 Reservoirvakt jemte d:o d:o	420	—
	c	Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	6,000	—
	c	Driftkostnad för filterna, förslagsvis	7,000	—
	c	Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	6,000	—
	c	Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500	—
	c	Brandförsäkringspremier och utskyl-der till Helsing kommun, förslagsvis	1,700	—
Enl. kontrakt.	b *	Arrende för skyddsområde invid Vanda å	600	—
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1887.	b	Resemedel, förslagsvis	400	—
	c	Expenser, förslagsvis	2,000	—
	c	Kostnader för distribuering och in-drifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	500	—
	c *	Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmätare, förslagsvis	22,356	—
Enl. kontrakt.	b	Hyra för verkstadslokal	2,644	—
		Transport	—	2,527,846 86

		Transport	—	—	2,527,846 86
		Underhåll och remont.			
	<i>c</i>	Remont och underhåll af vattenlednings byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	18,000	—	
	<i>c</i>	Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	1,500	—	19,500
	<i>c</i> *	Uppförandet af nya filtra . . .	—	—	100,000
		Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.			
	<i>c</i> *	Förbindning af rörsträngar	3,990	—	
	<i>c</i>	Inköp af vattenmätare	8,000	—	11,990
		Diverse mindre arbeten.			
	<i>*</i>	För brandposters förseende med vattenaflopp	2,000	—	
	<i>c</i> *	1 vattenpost i hörnet af v. chausséen och Edesviksvägen	900	—	
	<i>*</i>	1 vattenvärmningsapparat å hästhon på jernvägstorget	700	—	3,600
		— <i>Pmk</i> 206,270: — —			
		XII. Saluhallen.			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1889.	<i>b</i>	1 Uppsyningsman, lön	1,200	—	
		beklädnadshjelp	150	—	
			1,350	—	
Enl. kontrakt.	<i>b</i>	Belysning, förslagsvis	5,500	—	
	<i>c</i>	Renhållning m. m., förslagsvis	1,200	—	8,050
		— <i>Fmk</i> 8,050: — —			
		XIII. Stadens jordlägenheter.			
	<i>c</i> *	Forsby, ny stallsbyggnad halfva kostnaden förslagsvis	5,800	—	
	<i>b</i> *	Gumtäckt, köpeskillingen	500,000	—	
	<i>c</i> *	d:o organisationskostnader m. m. förslagsvis	7,000	—	
S. F. besl. ¹⁴ / ₂ 1893.	<i>c</i>	Mejlans, utskylder förslagsvis	700	—	513,500
		— <i>Fmk</i> 513,500: — —			
		Transport	—	—	3,184,486 86

		Transport	—	3,184,486 86
		XIV. Allmänna arbeten.		
		1:o. Byggnader och lägenheter.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	*	Rådhuset, remont	5,100	
	*	Folkbiblioteket, remont	2,400	
	*	Nya Packhuset, remont	1,100	
	c *	Badhuset i Brunnsparken, anskaffande af pulsometer samt remont . . .	2,500	
		Diverse reparationer	15,000	26,100
		b) <i>Nybyggnader.</i>		
S. F. besl. ²⁵ / ₄ 93.	b *	Köpeskillingen för folkskolehuset å Fjelldal	4,000	
	*	Nya kommunala sjukhuset, tillskottsanslag	12,500	
	c *	Tillbyggnad till ekonomibygnaden å Fattiggården	25,000	41,500
		2:o. Gator och allmänna platser.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	*	Utvidgning af Badhusgatan utanför Skeppsvarfvets tomt jemte trottoir	11,500	
	c *	Anordning af trappor m. m. mellan Vestra och Östra Henriksgatorna invid Arkadia teatern	1,500	
		Diverse reparationer	9,000	22,000
		b) <i>Planering och nyläggning.</i>		
	c *	Nyläggning af: Sandviks norra kajen	—	8,000
		<i>Regleringsarbeten.</i>		
	c *	Planering af Kyrkogårdsgatan från Lappviks- till Gräsviksgatan . .	—	7,100
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	c *	Kompletteringsarbeten	6,100	
		Diverse underhåll	9,000	15,100
		Transport	—	3,304,286 86

		Transport	—	—	3,304,286 86
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
c *	*	Kanal under Kyrkogårdsgatan från Kommunala sjukhusets tomt till Gräsviksgatan	—	—	2,500 —
		4:o. Vägar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c *	*	Ombyggnad af brolocket å bron öfver jernvägsskärningen i Djurgården	500	—	
		Diverse reparationer	10,000	—	10,500 —
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
		I förstaden Berghäll:			
	*	Första linien mellan Castrens- och Vallingsgatorna	3,200	—	
c *	*	Tredje linien från tomt N:o 23 till Castrengsgatan	6,000	—	
	*	Tredje linien mellan Castrens- och Vallingsgatorna	10,300	—	19,500 —
		5:o. Chausséer.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c *	*	Chausséerna i Brunnsparcken	500	—	
		Diverse underhåll	17,500	—	18,000 —
		6:o. Hamnar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
	*	Remont af plank- och stenläggningen å norra och södra kajarmen i Södra hamnen	6,830	—	
	*	Remont af 2 st. mudderpråmar	3,500	—	
	*	Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	3,200	—	
	*	Remont af slipen å Blåbergslandet	550	—	
c *	*	Nytt brolock å kalklossningsbron i Brobergshamnen	1,030	—	
	*	Upprensning af stranden vid norra kajen	1,800	—	
	*	Remont af ångslupsbron i östra Brunnsparcken	660	—	
	*	Öfverbyggnad af klappbryggorna vid Elisabetstorget och Brunnsparcken	4,200	—	
		Diverse reparationer	7,000	—	28,770 —
		Transport	—	—	3,383,556 86

		Transport	—	3,383,556	86
		b) <i>Nybyggnader.</i>			
	*	Kajbyggnader i Sandvikshamnen, utförda 1893 i samband med hamnbanan	375,000		
c	*	D:o i södra hamnen, afsedda att i samband med hamnbanan utföras 1894	845,950	1,220,950	
		7:o. Brunnar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c		Diverse reparationer	—	200	
		8:o. Planteringar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
	*	Ombyggnad af planket mot Hesperia park	2,500		
c	*	Underhåll af planteringar och trädskolor	42,000		
	*	Underhåll af hägnader	1,000	45,500	
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	*	Planeringsarbeten å Observatoriiber- gen	5,000		
	*	Planeringsarbeten i Brunnsparken	4,000		
	*	För utvidgning af trädskolorna	2,000		
c	*	Plantering af träd invid skolhuset vid Folkskolegatan	500		
	*	Strandskoning kring svandammen i Kaisaniemi	1,500		
	*	Planering och plantering å Kamptorget	2,500		
	*	Inköp af träd och buskar	1,500	17,000	
		9:o. Renhållningsväsendet.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
	*	Underhåll af afstjelningsplatser, bryggor och pråmar	4,000		
c	*	Vakters och prånukarlars aflöning samt tömning af pråmar	5,000		
	*	Latriners och pissoirers underhåll	10,000		
	*	Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	40,000		
	*	Rengöring af hamnar och kajer	1,000		
		Transport	60,000	1,667,206	86

		Transport	60,000	4,667,206	86
	<i>c</i>	Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna i Brunns- parken jemte östra och vestra chausséerna	3,000		
	<i>*</i>	Remont af 5 st. afstjelpningspråmar	750	63,750	
		10:o. Arbetsredskap.			
	<i>c</i>	Diverse inköp och remont	—	5,000	
		11:o. Diverse.			
	<i>c & d</i>	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. samt diverse oför- utsedda utgifter . . . . . — <i>Fmk 1,556,470:</i> — —	—	5,000	
		XV. Pensioner.			
Mag. besl. $\frac{13}{5}$ 1857.	<i>b</i>	Rådmansevenkan I. S. T. Decker . .	400		
D:o $\frac{1}{9}$ 1870.		Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67	
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.	<i>b</i>	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300		
D:o d:o	<i>b</i>	Rådmandöttrarne C. F. och H. S. Bergholm	340		
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875.	<i>b</i>	Rådmanen H. L. Crohns tre barn .	600		
D:o $\frac{20}{12}$ 1883.	<i>b</i>	Förre lärarinnan E. Heintzie . . .	800		
Kontr. om Brunnsparkens öfverl.	<i>b</i>	Vaktmästarenkan A. Rosenström . .	200		
		Förre fångknekten Jakob Stark . .	240		
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	<i>b</i>	D:o d:o Abraham Frisk	180		
		D:o d:o Gustaf Sandroos	120		
D:o $\frac{3}{12}$ 1889.	<i>b</i>	Förre sprutmästaren M. Henelius . .	800		
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.		D:o d:o I. Sillman	800		
D:o $\frac{9}{9}$ 1890.	<i>b</i>	Förre hamnvaktmästaren C. M. Hag- man	600		
D:o $\frac{2}{12}$ 1890.	<i>b</i>	Förre stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500		
D:o $\frac{15}{11}$ 1892.	<i>b</i>	Förre ordningsmannen vid brandver- ket I. Rönneberg	400		
D:o $\frac{9}{3}$ 1893.	<i>b</i>	Förre stadsläkaren C. Qvist	3,500		
D:o $\frac{16}{5}$ 1893.	<i>b</i>	Förre auktionskassören J. W. Nygrén	2,400		
	<i>b</i>	Auktionskassörsenkan Fredrika Vil- helmina Lindman	240		
D:o d:o.	<i>b</i>	Brandkonstapelsenkan Gustava Hok- kanen	120		
		Transport	12,806	67	4,740,956
					86

S. F. besl. $\frac{3}{10}$ 1893.	b	Transport Drätselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 3 minderåriga barn	12,806 67	4,740,956 86
		— Fmk 14,006: 67 —	1,200 —	14,006 67
XVI. Diverse.				
	c	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	
		D:o d:o expenser, förslagsvis	900 —	
	c	För revision af stadens räkenskaper, förslagsvis	4,100 —	
		Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	12,000 —	
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Anslag för signalering af middags-timmen	300 —	
	c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250 —	
		Brandstodsafgifter, förslagsvis	6,500 —	
S. F. besl. $\frac{29}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —	
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.	b	D:o för byggnadsinspektör, förslagsvis	3,000 —	
D:o $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Arvode åt en elektrotekniker	1,200 —	
Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b *	Bidrag till länefängelsets ombyggnad för åren 1889—98.	10,000 —	
	c	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,000 —	
		Anslag till juridiskt biträde åt obe-medlade	2,500 —	
S. F. besl. $\frac{24}{3}$ 1891.	b *	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000 —	
	*	Anslag till fängelseföreningens skydds-herberge	600 —	
	c	Omkostnader för hundskatten, förslagsvis	200 —	
		Inventarier till särskilda stadens hus, remont & komplettering förslagsvis	4,000 —	
Enl. kontrakt.	b & c	Telefonafgifter, förslagsvis	4,000 —	
	c	Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis.	75,000 —	
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	40,000 —	174,550 —
		— Fmk 134,550: — —		
Summa Fmk			— —	4,929,513 53

		Bokstafven angifver inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § i kommunallagen.		
Inkomster.				
Disponibel behållning från föregående år påräknas icke.				
I. Räntor.				
Chausséeoblig. reglem. 26/1 1865 § 4.	c	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	3,400	
	b	Å tomtlösen, förslagsvis	41,500	
Enl. donat. urkunder.	b	Å donationsfonder, hvilkas ränta till- faller staden, förslagsvis	14,300	
	c	Diverse räntor, förslagsvis	100	59,300
II. Tomtlösen.				
S. F. besl. 9/3 1893.	b	Amortering å köpeskillingen för för- sålda tomter, förslagsvis	—	73,000
III. Stadens fasta egendom.				
K. S:ns resol 12/1 1879.	b	Räntor från donerade hemman, för- slagsvis	2,000	
Kongl. försäkr. 23/2 1789 §§ 1 o. 4.	b	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	17,100	
K. Förordn. 8/12 1873 § 6.	b	Arrenden för jordlägenheter, villaom- råden och smärre platser utom sta- dens plan, förslagsvis	112,700	
Enl. inlösningsvilkoren.	b	Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	11,500	
K. S:ns utsl. 11/11 1884. S. F. besl. 29/10 1888.	b	Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen, förslagsvis	18,000	
Enligt kontrakter.	b	Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,700	
	b	Hyra för bodar och diskar, förslags- vis	4,000	
Enl. kontrakt.	b	Hyra för stånd i saluhallen, förslags- vis	36,000	
	c	Simhusafgifter, förslagsvis	500	
	c	Fiskevattens afgifter, förslagsvis	1,400	
	c	Hötägt, förslagsvis	200	
	c	Mulbetesafgifter, förslagsvis	100	
	c	Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	8,000	
Enl. revers.	b	Amortering af köpeskillingen för bygg- nader å holmen Knekten	1,000	215,200
Transport			—	347,500

		Transport	—	347,500
		IV. Tomtören.		
	c	Förslagsvis	—	2,200
		V. Inkomstgifvande rättigheter.		
K. Förordn. ^{31/12} 1877. K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis.	100,000	
K. kung. af ^{1/6} 1881. K. S:ns skriv. ^{17/4} 1883.	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	5,000	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	c	Trafikafgifter, förslagsvis	260,000	
D:o d:o	c	Mätningsafgifter, förslagsvis	2,000	
S. F. besl. ^{1/6} 1876.	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis.	200	
		Hamnafgifter, förslagsvis	135,000	
		Broafgifter, förslagsvis	7,000	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	c	Ballastafgifter, förslagsvis	500	
		Vägningsafgifter, förslagsvis	2,500	
		Kokhusafgifter, förslagsvis	100	
K. Förordn. ^{30/3} 1879.	c	Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,500	
K. instr. ^{1/3} 1759.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	3,000	
Särsk. K. S:ns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	700	
K. Förordn. ^{24/7} 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	32,000	
K. stadg. ^{21/10} 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	
K. förordn. ^{17/3} 1879. i § 32 kap. R. B. och särsk. författn.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300	
K. förkl. ^{8/11} 1650. K. resol. ^{1/9} 1664. D:o ^{13/12} 1697.	c	Sakören, stadens andel, förslagsvis	800	
K. Förordn. ^{17/3} 1879.	c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000	
K. brev. ^{15/1} 1806. K. kung. ^{17/2} 1838.	c	Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis	200	
	c	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis	1,400	
	c	Diverse böter, förslagsvis	700	
Kontr. ^{5/6} 1890.	b	Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500	
	c	Börsprovision, förslagsvis	100	566,500
		VI. Diverse.		
K. Förordn. ^{17/3} 1879. Regl. för komm. sjukvård i H:fors ^{12/11} 1879.	c	Personel fattigafgift, förslagsvis	28,000	
	c	För sjukhusvård i kommunala sjukhuset, förslagsvis	2,000	
		Transport	30,000	916,200

		Transport	30,000	—	916,200	—
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	150	—		
		Fattighjons arbeten, förslagsvis	800	—		
		Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	10,000	—		
K. Förordn. 17/3 1879.	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600	—		
		Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,400	—		
Reglem. f. folkskolorna i H:fors 23/6 1878.	c	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	4,200	—		
		Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	500	—		
	c	Boklån, förslagsvis	3,500	—		
K. Förordn. 20/5 1878.	c	Hundskatt, förslagsvis	5,500	—		
		Afgifter från klosetterna, förslagsvis	6,000	—		
	c	Afgifter för spillnings afstjelpning, förslagsvis	700	—		
S. F. besl. 19/6 1890.	b	Ersättning för elektroteknikerns aflöning	1,200	—		
K. S:ns bref 3/3 1888.	b	Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184	46		
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhussvären	300	—		
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600	—		
Bankfullm. br. 6/7 1892.	b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands Bank . . . . . 275: — af Ständerhuset . . . . . 525: —	800	—		
K. Förordn. 18/1 1882.	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. förordningen af d. 18 Januari 1882 af ryska Riksskattkammaren	225,560	—	293,994	46
VII. Statsbidrag.						
K. S:ns besl. 15/2 1884.	}	Till Folkskolorna	71,000	—		
K. S:ns resol. 1/5 1874.						
D:o d:o 9/5 1878.						
D:o d:o 10/11 1887.						
D:o d:o 14/2 1893.	}	Till Polisinrättningen	102,480	—		
K. Förordn. 20/6 1876.						
K. S:ns bref 30/3 1886.						
D:o d:o 23/2 1892.						
D:o d:o 3/3 1886.	}	Till Gatubelysningen	15,170	—		
D:o d:o 3/3 1886.						
K. Förordn. 9/6 1873.	}	Till Brandverket	8,210	—		
K. kung. 22/1 1879.						
		Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	10,000	—	206,860	—
Transport			—	—	1,417,054	46

		Transport	—	—	1,417,054	46
		VIII. Vattenledningen.				
	c	För vattenförsäljning, förslagsvis . . .	232,000	—		
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis . . .	16,000	—		
		Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter, förslagsvis . . .	300	—		
	*	Ersättning för verkställda anslutningar m. m., förslagsvis	25,000	—	273,300	—
		IX. Stadens jordlägenheter.				
	c	Forsby, arrende, förslagsvis	5,000	—		
		Grejus, d:o d:o	3,100	—		
		Gumtäckt, d:o d:o	27,200	—		
		Mejlans, d:o d:o	6,000	—		
Enl. kontrakt.	b	d:o amortering å köpeskillingen för byggnader	828	10		
		Reimars, arrende förslagsvis	100	—	42,228	10
		X. Lån.				
S. F. besl. $\frac{3}{2}$ 1892.	b	A. Af 1892 års $4\frac{1}{2}\%$ obligationslån hafva tidigare följande anslag beviljats och användts:				
		För inlösen af Brunnsparken	287,000	—		
		För underhåll och remont af stadens hus i Brunnsparken	13,000	—		
		För uppförande af saluhallar	210,000	—		
		För vattenledningens utsträckning år 1887	19,225	78		
		För vattenledningens utsträckning till Ö. Brunnsparken	46,809	66		
		För d:o till Munkholmen	21,663	36		
		För d:o till Lappviks sjukhus	11,510	57		
		För d:o till Sörnäs	10,315	98		
		För d:o till Länefängelset	15,880	23		
		För d:o till villan Ås	6,034	72		
		För kanal under Ö. Brunnsparken	9,469	76		
		För inredning af gamla proviantmagasinet till tull och packhus	47,000	—		
		För tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	135,493	10		
		För vattenledningens utsträckning 1888	104,356	05		
		För d:o d:o 1889	181,165	59		
		Transport	1,118,924	80	1,732,582	56

		Transport	1,118,924	80	1,732,582	56
		För vattenledningens utsträckning				
		1890	425,127	55		
		För d:o d:o 1891	74,638	80		
		För uppställande af en ångpump vid				
		vattenuppfodringsverket i Gammel-				
		staden	178,107	50		
		För uppförande af ett hus för brand-				
		verket	294,000	—		
		För tillbyggnad till magasinsskajen .	319,000	—		
		För fördjupning af hamnen invid d:o	15,000	—		
		Omkostnader för 1892 års lån . . .	319,481	92		
			2,744,280	57		
		<i>År 1893 anvisas å lånet:</i>				
	*	För nya filtra vid vattenledningen .	100,000	—		
	*	För kajarbeten i hamnarne	1,220,950	—	1,320,950	—
			4,065,230	57		
		B. Ytterligare lån på längre åter-				
		<i>betalningstermin än två år:</i>				
S. F. besl. 1½ 1893.	b *	För reglering af köpeskillingen för				
		Gumtäckt	500,000	—		
S. F. besl. 1¼ 1832.	b *	Å det 1892 beslutna lån för kom-				
		munala sjukhusbyggnaderna och				
		rådhusannexet anvisas ytterligare	87,500	—	587,500	—
		— Fmk 1,520,950: — —				
		XI. Uttaxering.				
	d	<i>Det belopp som ytterligare erfordras</i>				
		<i>och skall hos kommunens skatt-</i>				
		<i>skyldiga medlemmar uttaxeras,</i>				
		<i>utgör . . . . .</i>	—	—	1,288,480	97
		Summa Fmk	—	—	4,929,513	53

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1894.

Hufvud- titel.	Utgifter:	Ordinarie ut- gifter.	Tillfälliga ut- gifter.
I	Stadens skulder	484,869	25,000
II	Stadens embetsverk	181,241	—
III	Kommunalförvaltningen	165,865	2,000
IV	Gatubelysningen	139,803	1,250
V	Brandverket	80,962	7,400
VI	Polisinrättningen	205,068	1,360
VII	Sundhets och sjukvården	97,233	87,333
VIII	Fattigvården	249,840	12,000
IX	Undervisningsväsendet	465,807	13,860
X	Allmänna onera	235,773	—
XI	Vattenledningen	75,724	130,546
XII	Saluhallen	8,050	—
XIII	Stadens jordlägenheter	700	512,800
XIV	Allmänna arbeten	188,900	1,367,570
XV	Pensioner	14,006	67
XVI	Diverse	158,950	15,600
	<i>Samt</i>	2,752,794	20
	Summa utgifter <i>Samt</i>	—	—
			2,176,719
			2,752,794
			20
			4,929,513
			53
Inkomster:		Ordinarie in- trader.	Tillfälliga in- trader.
I	Räntor	59,300	—
II	Tomtlösen	73,000	—
III	Stadens fasta egendom	215,200	—
IV	Tomtören	2,200	—
V	Inkomstgifvande rättigheter	566,500	—
VI	Diverse	293,994	46
VII	Statsbidrag	206,860	—
VIII	Vattenledningen	273,300	—
IX	Stadens jordlägenheter	42,228	10
X	Lån	—	1,908,450
XI	Uttaxering	1,288,480	97
	<i>Samt</i>	3,021,063	53
	Summa inkomster <i>Samt</i>	—	—
			1,908,450
			3,021,063
			53
			4,929,513
			53

Utlåtande angående hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöning.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 26 Oktober 1893.

N:o 242.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Genom beslut af den 1 Mars 1892 hafva Stadsfullmäktige anmodat drätselkammaren att till Stadsfullmäktige inkomma med utredning om hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens inkomster under de fem senast förflutna åren jemte fullständig uppgift å de vilkor, på hvilka dessa tjänstemän blifvit antagna, äfvensom med betänkande och förslag såväl angående möjlig förändring i grunderna för deras aflöning som ock, för den händelse den nuvarande aflöningsgrunden skulle bibehållas, om lämpligaste sättet för inkomststegringens begränsning så att densamma ej komme att öfverstiga skäligen proportioner.

Efter det Drätselkammaren för beredning af detta ärende tillsatt ett utskott, bestående af tvenne ledamöter från Kammaren och en från Magistraten, har detta utskott numera till Kammaren aflemnat här bifogade skriftliga betänkande, hvari utskottet, efter lemnad utredning angående det nuvarande aflöningsättets uppkomst samt den vexling hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöningar derefter undergått, uttalar såsom sin mening att någon utsikt till att uppbörden inom den närmaste framtiden kunde i den mån stegras att de ifrågavarande tjänstemännens inkomster nådde öfverdrifvet höga proportioner icke syntes vara för handen, samt att några betänkligare följder af det nuvarande aflöningsättets bibehållande derföre knappast vore att befara. På skäl som af utskottet framhållits uti dess betänkande, till hvilket Kammaren tillåter sig hänvisa, har det dock syntes utskottet vara önskligt att kunna åvägabringa en reglering af de ifrågavarande löneförmånerna, hvilken på samma gång en viss säkerhet mot oproporionerlig ökning af hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens inkomster genom densamma ernåddes, dock icke skulle göra dessa tjänstemäns inkomst helt och hållet oberoende af vex-

lingarna i den af dem uppdebiterade och såväl derigenom som äfven i öfrigt af deras noggranna öfvervakande beroende uppbördens belopp. I sådant afseende har utskottet föreslagit den anordning att den fasta lönen blefve ökad för hamnkaptene-
nen till 6,000 och för hamnkontorsbokhållaren till 3,500 mark med tio procents förhöjning för dem hvardera efter 5 och 10 års tjenst, samt att dessa tjenstemäns andel i uppbörden blefve för den förre en och för den senare en half procent. Beträffande de nuvarande innehafvarene af omförmälda tjenester har utskottet uttalat den uppfattning att det sålunda föreslagna förändrade aflöningssättet utan bifall från deras sida skäligen icke syntes kunna dem påtvingas, hvarföre utskottet ansett det böra åt dem öfverlemnas att, efter eget val, antingen komma i åtnjutande af det förändrade aflöningssättet eller bibehållas vid oförändrade löneförmoner.

Sedan i öfverensstämmelse med utskottets förslag förfrågan härom af Kammaren gjorts hos de nuvarande innehafvarene af berörda tjenester Hamnkaptene-
n O. W. Andstén och Hamnkontorsbokhållaren Wilh. Malmberg, har Kammaren fått från desse emottaga här jemväl närslutna svarsskrifvelser, hvori de, på anförda skäl, hvardera utbedja sig att blifva vid det nuvarande aflöningssättet bibehållna, Hamnkaptene-
n Andstén likväl under medgifvande för sin del af en sådan modifikation deri att han å det belopp, hvarmed hamnintraderna möjligen framdeles komme att öfverstiga 200,000 mark, ville tillgodoräkna sig endast 2 procent. På särskild förfrågan hos Herr Malmberg huruvida äfven han inginge på en dylik modifikation har Kammaren erhållit afböjande svar.

Drätselkammaren, som äfven för sin del anser att de nuvarande innehafvarene af hamnkaptens- och hamnkontorsbokhållaretjens-
terna icke kunna, utan omorganisation af dessa tjenester, påtvingas ett förändradt aflöningssätt, har fördenskull, jemte det Kammaren funnit sig böra förorda genomförandet af den utaf utskottet föreslagna förändringen uti aflöningssättet efterhand som dessa tjenester, efter de nuvarande innehafvarenes afgang, ånyo besättas, trott sig böra hemställa att de nuvarande innehafvarene måtte bibehållas vid oförändrade löneförmoner, dock med den modifikation beträffande hamnkaptene-
nens aflöning som af denne sjelf medgifvits.

För den händelse ofvan framhållna synpunkter vinna Stadsfullmäktiges godkännande, torde Stadsfullmäktige alltså besluta:

*att fastställa hamnkaptene-
nens och hamnkontorsbokhållarens aflö-
ningar till resp. 6,000 och 3,500 mark om året med 10 procents förhöjning för dem hvardera efter resp. 5 och 10 år, hvarutom hamnkaptene-
n tillkomme en och hamnkontorsbokhållaren en half procent af den uppbörd som på hamnkontoret uppdebiteras;*

men att de nuvarande innehafvarene af ifrågakvarande befattningar bibehållas vid sina hittills varande löneförmoner, dock med den af

---

Hamnkaptenen Andstén medgifna modifikation att honom tillkommande procent af hamnintraderna, såvidt de öfverstego 200,000 mark, å det öfverskjutande beloppet beräknas endast efter 2 procent.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

Till Drätselkammaren.

Uti den jämte stadens budgetförslag för sistlidet år af Drätselkammaren till Magistraten aflåtna skrifvelse meddelade Kammararen, att, i anledning af ett Kammararen af Stadsfullmäktige lämnadt uppdrag, förfrågan gjorts hos innehafvarene af hamnkaptens- och hamnkontorsbokhållaretjänsterna, huruvida dessas begifvande kunde påräknas för en sådan förändring af nämnda tjänster åtföljande löneförmåner att den dem tillkommande procenten af uppböden komme att upphöra, men att såväl hamnkaptenen som hamnkontorsbokhållaren förklarar sig obenägna för en sådan reform, hvarför någon utsigt icke tycktes förefinnas till ernående af en förändring i beräkningsgrunden för ifrågavarande löner.

I anledning af detta meddelande hafva Stadsfullmäktige uti skrifvelse af den 1 mars 1892 anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med utredning om hamnkaptens och hamnkontorsbokhållarens inkomster under de fem senast förflutna åren jemte fullständig uppgift å de vilkor, på hvilka bemälda tjänstemän blifvit antagna, äfvensom med betänkande och förslag såväl angående möjlig förändring i grunderna för deras aflöning som ock, för den händelse den nuvarande aflöningsgrunden skulle bibehållas, om lämpligaste sättet för inkomststegringens begränsning så att densamma ej komme att öfverskrida skäliga proportioner.

Sedan Drätselkammaren i anledning häraf uppdragit åt undertecknade att förbereda ärendet, få vi till fullgörande häraf anföra följande.

Genom den af Stadsfullmäktige den 28 maj 1878 fastställda hamnordningen för Helsingfors stad tillsattes för ordningens handhavande inom stadens hamnområde en hamnkaptän, hvars åligganden i det närmaste blefvo desamma, som dittills varit förenade med den 1846 inrättade hamnmästarebefattningen. Samma hamnordning föreskref jemväl anställandet af en hamnkontorsbokhållare för debiteringen af uppböden å stadens hamnkontor. I sammanhang dermed fastställdes hamnkap-

tenens och hamnkontorsbokhållarens aflöning att utgå, den förres med 3,000 och den senares med 2,500 mark, hvarjemte hamnkaptenen skulle åtnjuta 4 procent och hamnkontorsbokhållaren 2 procent af hamnkontorets uppbörd. Derförinnan hade altsedan 1846, då hamnmästare- och hamnkontorsbokhållaretjänsterna inrättades, hamnmästaren aflönats med 300 rubel silfver eller 1,200 mark jemte 6 procent af uppbörden, medan hamnkontorsbokhållaren saknat fast lön och af uppbörden åtnjutit 9 procent.

Från år 1879, då den fullständiga tillämpningen af den nya aflöningsstaten tog sin början, till sistlidet år hafva de ifrågavarande tjänstemännens inkomster småningom ökats, hamnkaptens från Fmk 6,354: 80 till Fmk 9,388: 50 och hamnkontorsbokhållarens från Fmk 4,359: 94 till Fmk 5,694: 25. Under de fem senaste åren hafva dessa inkomster varit följande:

Hamnkaptens inkomster:

1888 lön	3,000: —	
4 % af uppbörden	4,972: 34	7,972: 34.
1889 lön	3,000: —	
4 % af uppbörden	5,789: 64	8,789: 64.
1890 lön	3,000: —	
4 % af uppbörden	6,252: 16	9,252: 16.
1891 lön	3,000: —	
4 % af uppbörden	6,269: 99	9,269: 99.
1892 lön	3,000: —	
4 % af uppbörden	6,388: 50	9,388: 50.

Hamnkontorsbokhållarens inkomster:

1888 lön	2,500: —	
2 % af uppbörden	2,486: 17	4,986: 17.
1889 lön	2,500: —	
2 % af uppbörden	2,894: 82	5,394: 82.
1890 lön	2,500: —	
2 % af uppbörden	3,126: 08	5,626: 08.
1891 lön	2,500: —	
2 % af uppbörden	3,135: —	5,635: —.
1892 lön	2,500: —	
2 % af uppbörden	3,194: 25	5,694: 25.

Den sedan 1879 mest betydande variationen i beloppet af hamnkontorets uppbörd inträffade 1889, då, såsom ofvan synes, den hamnkaptenen och hamnkontorsbokhållaren tillkommande procenten utgick med något öfver 800 resp. 400 mark

mer än under närmast föregående år. Eljes har ökningen af denna procent utgjort omkring 2 à 400 resp. 1 à 200 mark årligen. Ett och annat år har uppbördsbeloppet icke undergått någon nämnvärd stegring och ett år, 1883, var uppbörden så mycket mindre än föregående år att hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens inkomster minskades med omkring 350 resp. 175 mark.

Någon utsigt till att uppbörden inom den närmaste framtiden kunde i den mån stegras, att de ifrågavarande tjänstemännens inkomster nådde öfverdrifvet höga proportioner, tyckes icke vara för handen och några betänkligare följder af det nuvarande aflöningssystemets bibehållande torde altså knappast vara att befara. Men det kan dock ej nekas, att en förändring härutinnan vore af flera skäl påkallad. Den ökning en växande hamntrafik medför uti nämnda tjänstemäns arbete torde nämligen ingalunda motivera, att deras löneförmåner till största delen äro ställda beroende af hamnkontorets *uppbörd*, hvilken icke ens är dem ombetrodd utan numera handhafves af trafikkontoret. En reglering af de ifrågavarande löneförmånerna, hvilken, på samma gång en viss säkerhet mot oproportionerlig ökning af hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens inkomster genom densamma ernådades, dock icke skulle göra desse tjänstemäns inkomst helt och hållet oberoende af vexlingarna i den af dem *uppdabiterade* och såväl därigenom som äfven i öfrigt af deras noggranna öfvervakande beroende uppbördens belopp, hafva vi trott oss finna uti on sådan anordning, att den fasta lönen blefve ökad för hamnkaptens till 6,000 och för hamnkontorsbokhållaren till 3,500 mark med tio procents förhöjning för dem hvardera efter fem och tio års tjänst, samt desse tjänstemäns andel i uppbörden blefve för den förre en och för den senare en half procent af uppbörden.

För den nuvarande hamnkaptens, som allaredan innehaft denna befattning i mer än fem års tid skulle inkomsten under sistlidet år efter denna beräkning uppgått till något öfver 8,000 mark och för hamnkontorsbokhållaren, som likaledes allaredan skulle komma i åtnjutande af fem års förhöjning, till omkring 4,500 mark. Då dessa aflöningsbelopp icke synnerligt understege hvad ifrågavarande funktionärer efter nu gällande aflönings sätt åtnjuta och denna skilnad dessutom komme att reduceras, så snart de efter tio års tjänstgöring komme i åtnjutande af ytterligare löneförhöjning, vore de nuvarande innehafvarene af ifrågavarande tjänster måhända äfven benägna att samtycka till ett sålunda förändradt aflönings sätt hvilket deremot utan bifall från deras sida skäligen icke synes kunna dem påtvingas.

I öfverensstämmelse med det anförda, få vi äran föreslå:

att hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöning fastställles till resp. 6,000 och 3,500 mark om året med tio procents förhöjning för dem hvardera efter resp. fem och tio år; hvarutom hamnkaptens tillkomme en och hamnkontorsbokhållaren en half procent af den uppbörd, som på hamnkontoret uppdabiteras;

att åt de nuvarande innehafvarene af ifrågavarande befattningar borde öfverlemnas att komma i åtnjutande af det förändrade aflönings-sättet eller bibehållas vid oförändrade löneförmåner samt

att förfrågan härom borde hos dem af Drätselkammaren göras, innan Drätselkammarens framställning i ärendet aflåtes till Stadsfullmäktige.

Helsingfors den 29 September 1893.

Carl Nummelin.

Emil Schybergson.

Carl Mannerheim.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den 25 Okt. 1893.

N:o 74.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Uti skrifvelse N:o 227 af den 12:te innevarande månad har Kammaren delgifvit mig ett af Kammaren tillsatt Utskotts förslag, att hamnkaptens aflöning för framtiden skulle fastställas till 6,000 mark om året med tio procents förhöjning efter respektive 5 och 10 år, hvarutom hamnkaptens tillkomme en procent af den uppbörd, som på Hamnkontoret uppdebiteras samt till mig framställt förfrågan, huruvida jag skulle hafva något att erinra emot det föreslagna aflönings-sättets tillämpande från nästa års början, för den händelse Stadsfullmäktige skulle finna skäl att besluta till den ifrågasatta förändringens genomförande. Med anledning häraf får vördsammast jag framhålla följande:

Sedan jag den 22 Mars 1887 af Stadsfullmäktige valts till denna stads hamnkaptens, för hvilken tjensts erhållande inga andra förbehåll gjorts än att den till tjensten valde skulle vara pliktig underkasta sig möjligen inträffande förändringar beträffande arbetsordningen, tillträdde jag platsen den 1:sta Maj samma år. Den förebådade förändringen i arbetsordningen infördes äfven i Juli månad sommaren 1888, då Hamnkontoret erhöll en med trafikkontoret gemensam kassör och hamnkaptens derigenom erhöll tillfälle att, utom att handhafva uppsigten och kontroll öfver debiteringen, uppbörden och redovisningen af fastställda fartygs-, last- och andra afgifter, mera, än hvad tidigare varit fallet, befatta sig med öfvervakandet af den yttre ordningen uti stadens vidsträckta hamnområden. Huruvida

jag under nu snart förflutna sju år lyckats fullgöra dessa mina åligganden tillkommer icke mig sjelf att bedöma. —

Aflöningen ifrån Hamnkontoret, som 1888 i rundt tal utgjorde Fmk 8,000 och år 1892 Fmk 9,400, har under de förflutna åren varit uti ett jemnt stigande, derigenom att uppbörden från Fmk 125,700 för år 1888 ökats till Fmk 159,700 för år 1892, men om man tror att denna ökning uti intrader icke äfven motsvaras af en jemn ökning uti arbetet far man storligen vilse. Man bör nämligen ihågkomma, att de betalningsskyldige, hvilka genom Hamnkontoret skola debiteras, utgöras af en särdeles rörlig och af hopp om att undslippa hvarje debitering synnerligen lifvad allmänhet, öfver hvilken en ständig och vaksam kontroll och tillsyn bör hållas, om icke en stor del skall erhålla tillfälle att undandra sig erläggandet af påbjudna umgälder. Det torde i följd häraf vara klart att, antingen jag eller hvem som helst annan innehar platsen, stadens budget icke öfverhöfvan betungas derigenom att de med platsen förenade inkomsterna ökas, då ju stadens egna inkomster äfven tilltaga i samma proportion och ökningen direkte kan påverkas af innehafvarens af platsen större eller mindre vaksamhet och nit; någon anledning till minskning af redan åtnjutna löneförmåner torde så mycket mindre böra ifrågakomma. Jag finner derföre att då aflöningen under dessa år utgått med i medeltal Fmk 8,952, man icke förfarit fullt rättvist då man föreslagit att nu nedsätta densamma till ungefär Fmk 8,200, på samma gång jag vågar draga i tvifvelsmål hurvida staden har rätt att på sådant sätt behandla någon af sina, utan förbehåll i dess tjenst anställda, funktionärer. Då sålunda, såsom redan sagts, vid tjenstens ledigansläende intet särskildt förbehåll beträffande aflöningen gjordes och jag således ansökte tjensten och tillträdde densamma med den fulla öfvertygelsen, att mig, för framtiden och sålänge jag mig väl förhölle, var tillförsäkradt löneförmåner Fmk 3,000 i årslön och 4°/₁₀₀ på hamnuppbörden samt då en stegring uti hamnintraderna helt naturligt äfven medför en jemn ökning af mitt arbete, vågar jag ödmjukast anhålla, att Kammaren omfattar Utskottets senare alternativ och förordar, att jag måtte få bibehålla det för mig hittills gällande aflöningsättet; dock vore jag villig ingå uppå en sådan modifikation, att sedan hamnintraderna ökats till Fmk 200,000 jag icke skulle ega rätt att på det belopp, som kommer att öfverskjuta denna summa, beräkna mig mera än två procent tillgodo.

Oscar Wilh. Andstén.

Helsingfors stads hamnkapt. n.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af Drätselkammarens skrifvelse N:o 227 af den 12 Oktober 1893 får till affördadt yttrande meddela, att den af utskottet föreslagna lönereregleringen förefaller synnerligen oförklarlig. I enlighet med konstitutorial af den 27 augusti 1887, utfärdadt till mig för hamnkontorsbokhållaretjensten i denna stad, tillträdde jag tjensten den 1 Maj efter att den 22 Mars samma år blifvit af Helsingfors stadsfullmäktige dertill utsedd, och var min aflöning under år 1887: årslön Fmk 2,500 och 2°/_o uppbördsprocent Fmk 2,328. År 1892 utgjorde uppbördsprocenten Fmk 3,194, således summa Fmk 5,694. Nu föreslår utskottet årslön Fmk 3,500 med 10°/_o förhöjning för 5 och 10 år och 1/2°/_o uppbördsprovision. Det skulle således med 5 års förhöjningen utgöra Fmk 4,648. Jemfördt med 1892 års lön, skulle det utgöra en minskning af Fmk 1,046. Tilläggas kunde att årslönerna vid hamnkontoret, som utgöra Fmk 3,000 och 2,500, af utskottet föreslås, att höjas till Fmk 6,000 och 3,500, ehuru hamnkontorsbokhållaren ej åtnjuter några sportler, som kunnat motsvara en så stor skilnad i förhöjningen. Huru min aflöning nu skulle kunna minskas är för mig obegripligt, och skulle jag aldrig ansökt en tjänst under sådana utsigter. Skulle en lämplig stående lön med 5 och 10 års förhöjning utan uppbördsprocent mig erbjudits hade jag varit villig att emottaga densamma, ty någon vidare sporre än uppfylld pligt höfves mig ej, men får nu hålla mig till utskottets alternativ, att få bibehålla det lönesätt som är. Helsingfors den 26 oktober 1893.

Wilh. Malmberg.

Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförlag för år 1894.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 26 Oktober 1893.

N:o 244.

Till Magistraten i Helsingfors.

Drätselkammaren har äran härmed till Magistraten insända ett af Kammaren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för staden för nästkommande år 1894, med dertill hörande specialförslag, ritningar och öfriga bilagor.

De poster i förenämnda budgetförslag, beträffande hvilka detsamma afviker dels från innevarande års budget dels från förberörda specialförslag, utbeder sig Kammaren att, såvidt det befunnits nödigt, här nedan få närmare motivera.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

För betäckande af de utgifter, hvilka staden på grund af det om 1892 års obligationslån afslutade lånekontraktet får vidkännas i form af provisioner och kursdifferenser å annuiteten för sagda lån har, i likhet med föregående år, upptagits en anslagspost å 600 mark, hvilken dock nu sammanförts med öfriga utgifter för sagda lån.

Uti till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse af den 19 i denna månad, N:o 232, (se Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 36) har Drätselkammaren anmält, att Kammaren för liqviderande af köpeskillingen för Guntäckt egendom, som för stadens räkning inköpts och den 1 instundande November skall af staden tillträdas, öfvertagit ansvarigheten för ett i egendomen intecknad lån å 125,000 mark, löpande med 5 procents årlig ränta, äfvensom med Föreningsbanken i Finland träffat aftal om erhållande af ett lån å 375,000 mark, emot 5½ procents ränta. För ränta å dessa lån har observerats inalles 26,875 mark.

I nyssnämnda skrifvelse har Kammaren föreslagit att till bestridande af utgifterna för de kommunala sjukhusbyggnaderna och tillbyggnaden till dåvårdsanstalten vid fattiggården äfvensom den resterande köpeskillingen för rådhusannexet skulle upptagas lån till belopp af 650,000 mark, medels utfärdande af partialför-

skrifningar å 25,000 mark, löpanda med 5 % ränta och amorterbara med $\frac{1}{13}$ hvarje år under åren 1895—1907. Till bestridande af räntan härå har uppförts ett anslag af 32,000 mark.

Vidare har Kammaren i ännämnda skrifvelse hemställt om bemyndigande att för mobilisering af stadens uti utestående tomtlösen bundna tillgångar afsluta kassakreditivaftal högst till belopp af 730,000 mark; och har, under förutsättning af Stadsfullmäktiges bifall till denna framställning, för provision och ränta härå upptagits 25,000 mark, hvilket torde förslå för ändamålet, då kreditivet, enligt Kammarens tanke, icke skall behöfva under hela året anlitas utan kan upptagas uti flera poster, i den mon förestående utbetalningar sådant kräfva.

II. Stadens embetsverk.

En af de äldre justitierådmännen vid stadens rådstufvurätt bör från den 1 December 1894 komma i åtnjutande af löneförhöjning för 10 års tienst, hvarföre anslag härför upptagits, beräknadt för en månad.

Det för Magistraten och Rådstufvurätten gemensamma expensanslaget, som uti innevarande års budget utgör 10,500 mark, har väl under sistlidet år öfverskridits med omkring 2,600 mark, men då Kammaren har anledning tro att detta härrört af mera tillfälliga förhållanden, hvaribland må framhållas ovanligt stora annonskostnader, föranledda dels genom utfärdandet af påbud och föreskrifter i anledning af hotande epidemier dels derigenom att från stadskassan utbetalts kostnaderna för en mängd i de officiella tidningarne publicerade konkurskungörelser, hvilka, af magistratssekreteraren förskotterade, utgifter icke kunnat af resp. konkursbon utfås, har Kammaren, motseende att dylika kostnader framdeles icke skola till så höga belopp återkomma, bibehållit anslaget oförändradt.

III. Kommunalförvaltningen.

Sedan Stadsfullmäktige den 10 dennes beviljat ett särskildt anslag af 2,000 mark för utarbetandet af 1891 och 1892 års kommunalberättelser, har, jemlikt Magistratens föreskrift, detta anslag blifvit uti *Drätselkammarens* utgiftsstat för nästkommande år observeradt.

Oaktadt det uti *Drätselkontorets* utgiftsstat ingående anslaget för extra bidräden vid fastställandet af innevarande års budgetsförslag blef höjdt från 4,000 till 6,000 mark, hvilken förhöjning motiverades med de ständigt ökade arbetena vid Drätselkontoret, har af Stadskamreraren nu gjorts framställning om ytterligare förhöjning af sagda anslag. Såsom skäl härtill har framhållits, bland annat, önskligheten af att den första uppördsterminen för de kommunala utskylderna kunde ut sättas något tidigare än härintills, eller redan i slutet af April, för att de inflytande medlen måtte kunna användas till bestridande af stadskassans utgifter för den 1

Maj till inlösen förfallande kuponger, hvilken anordning dock, i anseende dertill att kontorets personal i början af året vore strängt upptagen af bokslutet, icke kunde genomföras utan förstärkning af de extra biträdena. Genom en sådan förstärkning blefve det äfven möjligt att, såsom af Stadskamreraren afsetts, göra den tablå öfver bokslutet, som kontoret hade att utarbete, något fullständigare än härintills. Drätselkammaren har på anförda skäl, hvilka Kammaren icke kunnat annat än godkänna, nödgats upptaga omförmälda anslag till det förhöjda belopp af 7,500 mark som af Stadskamreraren föreslagits.

På grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 11 April detta år har antalet af de uti *Hamnkontorets* stat upptagna hamnkonstaplar ökats med en, till hvars aflönande anslagits 750 mark, och enär en af konstaplarne, på grund af samma beslut, förordnats att tillika fungera såsom hamnfiskal emot särskildt arvode af 400 mark, har detta arvode äfven blifvit i budgetsförslaget observeradt.

Emedan utnämnde Stadsingeniören H. Norrmén före nästkommande års ingång tillträder stadsingeniörstjensten, uppföras samtliga funktionärer vid *Byggnadskontoret* med de för dem enligt ordinarie stat anslagna aflöningar. Stadsträdgårdsmästaren tillkommer från den 1 juni löneförhöjning för 5 års tienst. Öfriga poster uti utgiftsstaten för Byggnadskontoret ingå oförändrade.

IV. Gatubelysningen.

Kostnaderna för *Gasbelysningen* äro i öfverensstämmelse med af Gaslysnings Aktiebolaget lemnad uppgift för budgeten, beräknade till ungefär samma belopp som för innevarande år.

Till belysningen af Nikolaikyrkans tornur har intill innevarande höst användts gas. Enär dock kostnaden för denna belysning under flera år betydligt öfverstigit den beräknade, hvilket härrört af den stora mängd gas, som, för det höga tryckets skull, dertill åtgått, har Drätselkammaren numera låtit i tornet anbringa elektrisk belysning. Kostnaden för installation af ledningar härtill har uppgått till 170 mark och emotser Drätselkammaren såsom resultat af denna åtgärd en minskad utgift för ifrågavarande belysnings uppehållande, men har emellertid, till dess erfarenhet härom kunnat vinnas, det gamla anslagsbeloppet bibehållits.

Petroleumbelysningen har under året utvidgats iföljd deraf att den förut å Broholmen och en del af Östra chaussén uppehållna elektriska belysningen efter kontraktstidens utgång upphört och ersatts med belysning medels petroleumgaslyktor. För nästa år föreslås af t. f. Stadsingeniören anordnande af dylik belysning jemväl å den ombyggda delen af Vestra chaussén, hvarjemte hemställen göres att ett mindre antal af chaussélyktorna, hvilka härintills alla släckts kl. 12, måtte förändras till helnattslyktor. Genom dessa utvidgningar och förbättringar, hvilka Kam-maren funnit vara af behovet påkallade, komma utgifterna för ifrågavarande gatubelysning att något ökas. För belysningen å isvägen till Sveaborg samt å Sörnäs

lastageplats har upptagits anslag till lika belopp som under föregående år. För att småningom kunna införa lyktor af förbättrad konstruktion har härförinnan årligen observerats ett anslag för nya lyktskåp. Ehuru önskligt skulle varit att anslag härför kunnat i år upptagas till samma belopp som under de närmast föregående åren, har Kammaren dock, med afseende å nödvändigheten att vidtaga inskränknin- gar i budgeten, denna gång nedsatt anslaget till hälften eller 1,250 mark, för hvil- ket pris 25 st. nya lyktskåp kunna inköpas.

V. Brandverket.

Uti sitt specialförslag för budgeten har Brandkommissionen upprepat sitt till innevarande års budget gjorda förslag om löneförhöjning åt brandmästaren, under- brandmästaren och sprutmästarene, denna gång sålunda att penningeaflöningen för bemälda funktionärer komme att utgöra resp. 4,800, 2,500 och 1,500 mark, hvar- jemte Brandkommissionen för de tvenne sergeanter, hvilka förestå brandstationerna å Kamptorget och området Berghäll, höjt aflöningen med 150 mark för vardera. Drätselkammaren, som tidigare till Stadsfullmäktige afgifvit utlåtande öfver en från Brandkommissionen aflåten särskild framställning om höjning af den med under- brandmästarebefattningen förenade aflöningen och dervid föreslagit denna aflönings höjande till 2,000 mark, har nu uti budgetsförslaget observerat nämnda förhöjning. Deremot kan Kammaren, ehuru väl någon förhöjning jemväl af brandmästarens aflöning skulle varit påkallad, på grund af dennes genom brandverkets å senaste tid skedda utveckling ökade arbete, likväl med afseende å svårigheten att under nu- varande tryckta ekonomiska förhållanden, utan alltför stor höjning af uttaxeringen, åvägabringa jemnvigt i stadens budget, icke understöda Brandkommissionens fram- ställning i öfrigt. Beträffande särskildt den ifrågasatta löneförhöjningen för sprut- mästare och sergeanter vill Kammaren framhålla, att dessa funktionärer, hvilka i anseende till beskaffenheten af sin ställning kunna jemföras med poliskonstaplar och annan vaktbetjening, till sina löneförmåner äro mycket bättre ställda än dessa, hvar- före Kammaren icke kunnat anse den för dem äskade löneförhöjningen tillräckligt motiverad.

Utgifterna för *brandstallet* äro upptagna enligt Brandkommissionens förslag, dock sålunda att, enär efter specialförslagets insändande, anmälts att kommissionen, i anseende till den först antagna entreprenörens oförmåga att ställa borgen för fullgörande af den åt honom öfverlemnade leveransen af hö till brandstallet, nöd- gats antaga ett högre leveransanbud, anslagsposten för hö ökats med 260 mark.

Anslagsposterna för ved hafva, enär de för innevarande år upptagna quan- titeterna visat sig otillräckliga, ökats till de af Brandkommissionen nödigansedda belopen.

Om ock den omorganisation och vidare utveckling af stadens brandverk, hvartill förslag är uppgjort, näppeligen torde kunna under närvarande förhållanden

förverkligas, kan dock krafvet på iordningställande och komplettering af brandredskapen icke tillbakavisas. Kammaren har därför i öfverensstämmelse med Brandkommissionens förslag upptagit anslag för uppköp af tvenne nya hästar, den ena till hufvudstationen och den andra till stationen å Kamptorget, samt af 300 meter gunnerad hampslang äfvensom för anskaffande af en ny panna till ångsprutan, hvilken i sitt nuvarande skick torde vara oanvändbar. Då Brandkommissionen redan, oakadt några för ändamålet disponibla medel icke funnits att tillgå, vidtagit åtgärd om anskaffande af det antal fårskinnspelesar, för hvilket anslag till belopp af 1,200 mark nu äskas, har Drätselkammaren icke kunnat underlåta att upptaga äfven detta belopp.

Till följd af Stadsfullmäktiges beslut af den 3 innevarande Oktober har arvode för läkarebesigtning af brandmanskapet upptagits med 500 mark.

VI. Polisnrättningen.

Ehuru väl Drätselkammaren har sig bekant, att Stadsfullmäktige nyligen antagit en ny stat för polisnrättningen, har Kammaren likväl, då fastställelse å nämnda stat ännu icke erhållits, uti budgetsförslaget observerat hithörande poster i enlighet med den gamla staten, med nedanangifna förändringar, föranledda af Poliskammarens bilagda specialförslag,

På sätt uti berörda specialförslag framhållits, har en förhöjning af arvodet för de tvenne i stadens tjänst anställda politiekarlarne befunnits nödvändig, hvar för en nämnda arvode nu upptages med tillsammans 1,080 mark i stället för förut anslagna 720 mark. Likaså upptages, på af Poliskammaren anförda skäl, hyresbidraget för vaktkontoren vid chausséerna till förhöjdt belopp af 1,140 mark. De af Poliskammaren äskade beloppen till nya sablar och sabelgehäng samt en skrifmaskin hafva af Drätselkammaren sammanförts till en enda post: Diverse utredningspersedlar 1,360 mark. Poliskammaren har väl äfven föreslagit höjande af anslaget för expenser från nuvarande beloppet 2,500 till 3,000 mark, men som å andra sidan genom anskaffandet af en skrifmaskin emotsetts en minskning af utgifterna för renskrifning, har Drätselkammaren ansett det nuvarande anslaget kunna tillvidare bibehållas oförändradt.

VII. Sundhets- och sjukvården.

För *läkarepersonalen* har uppförts anslag till samma belopp som i årets budget, utom att, jemte den för stadsläkaretjensten upptagna aflönningen, observerats arvodestillskott för 3 månader till aflönande af vikarien för nämnda ännu lediga tjänst, hvars återbesättande torde kunna emotses i början af nästkommande år. Under ledigheten tillfaller den tjänsten åtföljande lönen Civilstatens enke- och pupillkassa.

Sedan Helsovårdsnämnden numera erhållit lokal i rådhusannexet, bortfaller det förra hyresanslaget helt och hållet. På sätt Helsovårdsnämnden framhållit, måste numera för Nämndens och helsovårdsbyråns räkning anställas en särskild vaktmästare. Det af Nämnden för denne föreslagna arvodet, 1,200 mark, anser Drätselkammaren dock vara mycket för högt tilltaget, då exempelvis vaktmästaren vid Drätselkammaren aflönas med 800 mark och Drätselkontorets vaktmästare, som af sina åligganden är upptagen hela dagen, erhåller endast 900 mark om året. Drätselkammaren har derföre och då den blifvande vaktmästarens tjänstgöring icke torde blifva synnerligt arbetsdryg, nedsatt det för honom föreslagna arvodet till 600 mark.

Staten för det nuvarande *kommunala sjukhuset* har upptagits i enlighet med Helsovårdsnämndens specialförslag och utvisar en förhöjning mot innevarande års stat, förorsakad deraf att kost, läkemedel, tvätt och remont af lasarettspersedlar nu beräknats för 40 patienter i stället för det förra antalet 35. För det i hyrd lokal förlagda *reservsjukhuset* äfvensom för det på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 29 mars 1892 likaledes uti hyrd lokal inrättade *provisoriska epidemisjukhuset*, hvilka hvardera fortfarande måste uppehållas till dess tillbyggnaderna till kommunala sjukhuset kunna till begagnande upplåtas, ha anslag upptagits för halft år med resp. 2,400 och 8,060 mark. Från den 1 Juli 1894, då kommunala sjukhuset utvidgas med de då färdiga tillbyggnaderna, erfordras gifvetvis till bestridande af de härigenom ökade utgifterna ett tillskottsanslag. Då Helsovårdsnämndens specialförslag icke lemna någon ledning för beräkandet af nämnda tillskottsanslag, har Kammarerna, för att komma till ett approximativt belopp i detta afseende, sammanräknat de skilda, för halft år upptagna utgiftsposterna för reserv- och provisoriska epidemisjukhuset, undantagande hyror, samt afrundat summan till 9,000 mark. Drätselkammaren har ej heller under budgetsbehandlingen kunnat från Helsovårdsnämnden erhålla några detaljerade uppgifter i fråga om beloppet af kostnaderna för inventarier till de nya sjukhusbyggnaderna och har derföre nödgats, efter egna approximativa beräkningar, för ändamålet upptaga en förslagspost af 38,000 mark. Enligt Drätselkammarens åsigt bör detta kostnadsbelopp likasom ock det under följande hufvudtitel observerade anslaget för inventarier och beklädning till nya dervårdsafdelningen vid fattiggården bestridas med på längre tid upplånade medel, i hvilket afseende närmare förslag blifvit af Kammarerna framställt uti ofvanberörda till Stadsfullmäktige aflättna skrifvelse af den 19 innev. Oktober angående särskilda låneoperationer.

För kolerafarsotens bekämpande under år 1894 har Helsovårdsnämnden, under framhållande att enahanda försigtighetsmått och åtgärder som under innevarande år antagligen äfven måste under nästkommande år vidtagas, ansett anslag till ungefär enahanda belopp som af Stadsfullmäktige genom beslut af den 9 sistlidne Maj för detta år anvisats eller 46,333 mark 33 penni böra i budgetsförslaget intagas. Då likväl, såvidt Drätselkammaren har sig bekant, af omförmälda för i

är anslagna medel endast en mindre del torde hafva utgifvits, samt osäkert är hurvida och i hvad omfång dylika utgifter skola under nästa år återkomma, har Drätselkammaren, som funnit det vara önskligt att anslag af den betydighet som det i år för kolerans bekämpande beviljade, kunde i budgeten återfinnas, för att tjena till framtida ledning, i budgetsförslaget uppfört det i år beviljade anslaget 46,333 mark 33 penni. Detta förfarande står i analogi med det, som iakttagits uti budgeten för innevarande år, samt lemna tillfälle åt Stadsfullmäktige att, om under nästkommande år ytterligare anslag för ändamålet erfordras, lämpa detta, hvilket då kan betäckas genom anslag i följande års budget, efter sig företeende omständigheter, utan att ett i budgeten förefintligt större anslag behöfver fresta till utgifter, hvilka måhända annars skulle undvikits. Då icke heller det i årets budget ingående anslaget för extra tillsyn öfver renhållningen i gårdarna är af den beskaffenhet, att detsamma bör i budgeten för hvarje år återkomma, har Drätselkammaren nu uteslutit detta anslag, helst å anslaget för i år, taget som ett med förenämnda 46,333 mark 33 penni, borde uppstå en behållning, hvarmed dylika utgifter kunna under nästa år bestridas, och nödigt tillskottsanslag kan vid behof anvisas. — Någon hyra för sanitetsstationen har ej i budgetsförslaget upptagits, då lokal för denna, om verkligt behof af sådan yppas, borde kunna anordnas i sammanhang med Helsevårdsnämndens lokal i rådhusannexet.

Ehuru, enligt ett till Stadsfullmäktige afgifvet förslag om omorganisation af stadsläkaretjensten, sundhetsinspektörsbefattningen är föreslagen till indragning, har Kammaren likväl, då osäkert är när denna åtgärd blir genomförd samt då det samtidigt föreslagna inrättandet af en andra stadsläkaretjenst och förbättrandet af en af tillsyningsmännens vid helsopolisen lönevilkor skulle medföra utgifter till samma belopp som kunde genom indragningen inbesparas, har Kammaren bibehållit det nuvarande aflöningsbeloppet för helt år.

För underhållet af en poliklinik, för hvilket ändamål Stadsfullmäktige utöfver det i budgeten upptagna anslaget 3,000 mark, i år, på särskild framställning, ytterligare anslagit 4,000 mark, har Drätselkammaren, i anseende till nödvändigheten att i möjligaste grad inskränka budgeten, ansett sig nu kunna observera endast det vanliga årsanslaget 3,000 mark.

Anslagen för hyra för desinfektionsherberget, hvilket från den 1 Juli kan inrymmas i det utvidgade kommunala sjukhuset, samt för hyra, ved och lyse etc. för Undersökningsstationen för lifsmedel, hvilken från den 1 Juni, då det nuvarande hyreskontraktet utgår, erhåller lokal i rådhuset, hafva hvardera nedsatts till halfva beloppen eller till resp. 390 och 875 mark.

VIII. Fattigvården.

Emedan uti det af Fattigvårdsstyrelsen aflemnade specialförslag för budgeten ej tagits hänsyn till den vid fattiggården under byggnad varande nya där-

vårdsafdelningen, hvilken kontraktsevenligt bör vara färdig den 1 Juni, har förslaget sedermera af Fattigvårdsstyrelsen, på anmodan, kompletterats genom beräkning af kostnaden för dertill nödiga inventarier, betjening m. m. samt genom förändring af några i specialförslaget ingående poster, på hvilka tillkomsten af den nya dårvårdsbyggnaden kan inverka. I enlighet med dessa uppgifter har Drätselkammaren intagit en provisorisk stat för den nya dårvårdsafdelningen, slutande sig å 19,400 mark, af hvilka, på sätt i det föregående antydts, 12,000 mark komme att med länemedel bestridas. Kostnaden för den af dårvårdsinrättningens utvidgning nödvändiggjorda ombyggnaden af fattiggårdens ekonomibyggnad ingår under titeln Allmänna arbeten.

Redan under sistlidet år fästes vid budgetsbehandlingen uppmärksamhet vid den under de senaste åren oproportionerligt stora stegringen af fattigvårds-kostnaderna och särskildt de utom fattiggården gifna understöden. För nästa år har Fattigvårdsstyrelsen åter äskat en betydande förhöjning af anslaget för ständiga understöd, hvilket föreslås till 100,000 mark i stället för i årets budget upptagna 75,000 mark, under det anslaget för tillfälliga understöd skulle bibehållas vid det nuvarande beloppet 27,000 mark. Detta anspråk, hvilket motiverats dermed, att de ständiga understöden beräknats för innevarande år komma att stiga till 95,000 mark, har Kammaren dock ej kunnat understöda. Kammaren tror nemligen att de exceptionela förhållandena under detta för den arbetande befolkningen särdeles svåra år skola under nästkommande år åtminstone i någon mån förbättras. Tillfälle till arbetsförtjenst torde under instundande vinter ej komma att saknas mera än den föregående och antalet hjälpbehöfvande borde ej heller hafva i någon märkbar grad förökats. Kammaren anser derföre att en mindre förhöjning af ifrågavarande anslag skall visa sig vara tillfyllest, om nödig sparsamhet vid utdelningen af understöden iakttages och anspråk af personer, som icke tillhöra Helsingfors, tillbakavisas. Då det ligger närmare tillhands att under förhanden varande förhållanden antaga en tillökning i antalet och beloppen af de tillfälliga understöden, ehuru Fattigvårdsstyrelsen, egendomligt nog, synes förutsätta att tillökningen skulle hänföra sig endast till de ständiga understöden, har Kammaren, jemte höjande af de sistnämnda till 80,000 mark, äfven ökat anslaget för tillfälliga understöd till 30,000 mark, hvarigenom totalbeloppet af begge dessa anslagsposter ökas med blott 8,000 mark i stället för af Fattigvårdsstyrelsen föreslagna 25,000 mark. Kammaren får tillika framhålla önskligheten af att Fattigvårdsstyrelsen blefve uppmärksamgjord på att de för ifrågavarande ändamål beviljade anslagen framdeles icke finge, såsom härintills årligen skett, öfverskridas, emedan vid ett sådant förfarande den fastställda budgeten förlorar all betydelse. Det torde, enligt Kammarens förmenande, icke vara omöjligt att, med begagnande af den under föregående år vunna erfarenhet, något så när noggrannt kalkylera utgifterna för hvar och en månad och derigenom undvika ett öfverskridande af resp. anslag. I hvarje fall borde, om

ett sådant öfverskridande icke kan undvikas, derom i god tid hos Stadsfullmäktige göras anmälan.

Nedsättningen af anslagen för sjukvård och för vården af sinnesrubgade personer, intagna å dårvårdsanstalt, till resp. 5,000 och 8,000 mark, har skett efter underhandling med Fattigvårdsstyrelsen och med föranledande af den utvidgning Kommunens egna sjukhus och dårvårdsinrättning kommer att erhålla. Dock förefalla äfven de nu upptagna beloppen något höga och borde för ett följande år, då de nya inrättningarne kommit i full verksamhet, kunna i någon mån nedgå. Anslaget för läkemedel har, på Fattigvårdsstyrelsens yrkande, blifvit förhöjdt, dock ej till högre belopp än 7,000 mark, emedan medellösa sjuka hädanefter kunna i flere fall än förut hänvisas till Kommunala sjukhuset.

Af de uti den provisoriska staten för dårvårdsafdelningen ingående posterna är det belopp af 12,000 mark som upptagits för inventarier och beklädnad, utgörande första uppsättningen, hänfördt till tillfälliga utgifter och i följd deraf utmärkt med *.

IX. Undervisningsväsendet.

Hyran för *realskolans* lokal har på grund af ingånget nytt kontrakt nedsatts till 4,800 mark om året. De i samma skolas stat ingående anslagen för ved och belysning samt inventarier och diverse hafva, emedan skolan är stadd i indragning, äfven kunnat något minskas.

Anslagen för högre och lägre *handtverksskolor* ingå till oförändradt belopp. Likaså anslaget till härvarande *handelsinstitut*, hvars föreståndare nu likasom under föregående år inlemnad ansökning om fortfarande bidrag.

Bidraget till *Berttula anstalt för andesvaga barn*, hvars föreståndare Edvin L. Hedman likaledes, genom Folkskoledirektionen, ansökt om bidrag efter enahanda beräkningsgrund som för föregående år, har Drätselkammaren deremot trott sig kunna nedsätta sålunda, att detsamma upptagits att utgå till sammanlagdt belopp af högst 3,000 mark i stället för nuvarande 4,500 mark.

Sedan härvarande *blindanstalt* numera genom Kejs. förordningen af den 30 Juni 1892 helt och hållet öfvertagits af statsverket, har Drätselkammaren ansett det härintills af staden till nämnda anstalt utgifna bidrag kunna bortfalla. Derest betalningen af skolafgifter för i anstalten intagna elever kunde i ett eller annat fall ankomma å Kommunen, kan utgiften härför bestridas af Fattigvårdsstyrelsen med till dess disposition ställda medel.

Beträffande förhöjningen af en del anslagsposter uti *folkskolornas* stat hänvisas till motiveringen uti den skrifvelse från Folkskoleinspektorn Öhberg, som åtföljer folkskolornas specialförslag för budgeten. Det i innevarande års budget ingående anslaget till skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier, har uteslutits på skäl som i nyssberörda skrifvelse anförts. Behofvet af förökadt an-

slag till hyror för skollokaler har antagligen till en del förorsakats deraf att elever från den numera upphörda skolan å Gumtäckt strömmat till stadens folkskolor, hvarigenom nödvändiggjorts upphyrandet af ytterligare skollokaler.

Oaktadt till underhålls- och reparationskostnader för folkskolornas gårdar, hvilket Folkskoledirektionen önskat få förhöjdt till 9,500 mark, jemte det äfven Byggnadskontoret uti förslaget till allmänna arbeten härför observerat ett belopp af 1,500 mark, har Drätselkammaren kunnat nedbringa till inalles 8,000 mark, enär ett i gården N:o 2 vid Folkskolegatan ifrågasatt större arbete icke behöfver under nästkommande år utföras. Den tendens stadens folkskolebudget har att år efter år svälla ut, borde mana till allvarliga undersökningar om icke besparingar här kunde göras, och särskildt huruvida icke stadens folkskolor frekventeras af i närgränsande kommuner hemmahörande barn, hvilkas undervisning sålunda åhvälfvts staden.

Folkbibliotekets och läsesalens utgiftsstat ökas, i enlighet med styrelsens för nämnda inrättning budgetsförslag, med arvodet, 1,000 mark, för tvenne extra amanuenser. För folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs har upptagits anslag till samma belopp som uti årets budget, men tillåter sig Drätselkammaren beträffande denna inrättning återhemta sitt under de närmast föregående åren vid budgetsbehandlingen framställda förslag att densamma, för ernående af ett önskvärdt samarbete med det egentliga folkbiblioteket, måtte ställas under inseende af bestyrelsen för det sistnämnda.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Om *skjutshållningen* har under detta år afslutats nytt entreprenadaftal, gällande för ytterligare tre år, uppå oförändrade vilkor.

Förut under denna titel upptagna *utskylder för Mejlans hemman* hafva af Drätselkammaren nu hänförs under en nybildad hufvudtitel *XIII Stadens jordlägenheter*.

Inqvarteringskostnaderna äro upptagna enligt Inqvarteringsnämndens i sådant afseende aflemnade förslag. Då Nämnden numera har lokal uti rådhuset, har anslaget för hyra kunnat helt och hållet bortlemnas.

XI. Vattenledningen.

På grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 5 sistlidne September, hvarigenom Drätselkammaren berättigats att för stadens räkning öfvertaga arrendet af ett till Viks ladugårds mark hörande område norr om Gammelstadsforsen, i och för beredande af ett skyddsområde för vattenledningen, har arrendet för detta område blifvit med 600 mark i budgetsförslaget upptaget.

Beträffande öfriga under denna hufvudtitel ingående poster får Drätselkammaren hänvisa till den skrifvelse Vattenledningsingenjören Hausen bilagt sitt spe-

cialförslag för budgeten och hvori dessa poster till fullo motiveras. Bland dessa poster ingår ett anslag af 100,000 mark, afsedt att bestridas med lånemedel af 1892 års obligationslån, för påbörjande af arbetet med anläggning af nya filtra. Drätselkammaren anser i likhet med Vattenledningsingeniören att en utvidgning af stadens filterverk, hvarigenom möjlighet blefve beredd att under alla omständigheter tillgodose stadens behof af filtrerad vatten, icke längre bör undanskjutas, så mycket mer som för bekostande af arbetet härmed kan disponeras medel hvilka för vattenledningens utvidgning blifvit upplånade men ännu icke kommit till användning. Af Vattenledningskontoret hade väl redan till 1892 års budget inlemnats projekt och kostnadsberäkning för 3 nya öfverbyggda filtra, hvilken kostnadsberäkning slutade sig å 260,000 mark. Som dock det system, enligt hvilket anläggningen komme att ske, torde böra underkastas ny pröfning, helst Drätselkammaren erfarit att ett nytt, billigare system för filteranläggning nyligen blifvit med framgång tillämpadt i Stockholm, får Drätselkammaren, som redan låtit Vattenledningsingeniören Hausen för tagande af kännedom härom göra en resa till Stockholm, föreslå att frågan om anläggningssättet samt totalkostnaden för de nya filterna lemnas beroende på närmare utredning, men att emellertid ofvanberörda anslagsbelopp 100,000 mark måtte i budgeten upptagas för att sprängnings- och rörlägnings- samt andra i hvarje fall nödiga förberedande arbeten må kunna under nästkommande år utföras.

Bland *diverse mindre arbeten* har Vattenledningskontoret upptagit anbringandet af en vattenvärmningsapparat å hästhon vid kokhuset. Enär emellertid osäkert är, huruvida de i sammanhang med hamnbanan och de nya kajanläggningarna förestående anordningarna å Salutorget medgifva kokhusets kvarstående på dess nuvarande plats och trafiken å Jernvägstorget synes i högre grad än den å Salutorget påkalla en apparat af ifrågavarande slag, har Drätselkammaren föreslagit att densamma blefve anbringad å den på Jernvägstorget befintliga hästhon.

Uti sin motivering till Hamnkontorets specialförslag för budgeten har Hamnkaptinen Andsten hemställt om inrättande af vattenposter, för utminuterung af vatten åt fartyg, såväl å den under byggnad varande nya Magasinskajen som å den nybyggda kajen öfver Sandvikshamnen. Då uti det för förstnämnda kajbyggnad uppgjorda, af Stadsfullmäktige godkända projektet äfven beräknats kostnaden för vattenledning till kajen, påkallades någon vidare åtgärd icke i detta afseende. Deremot har Vattenledningskontoret, på anmodan af Drätselkammaren, beräknat kostnaden för en vattenpost, placerad norr om svängbron å jernvägsbanken öfver Sandvikshamnen, enligt hvilken beräkning kostnaden för sagda vattenpost skulle belöpa sig till 3,000 mark. Som dock trafiken å denna kajsträcka till en början icke torde blifva särdeles stor samt någon sättning af kajen äfven kan förutses, har Kammararen trott med inrättandet af ifrågavarande vattenpost kunna tills vidare anstå.

Uti särskild skrifvelse från Vattenledningskontoret, hvilken skrifvelse jemväl bilägges, har föreslagits omläggning af asfaltfilttaket öfver vattenborgen i Djurgården för en kostnad af 4,500 mark. Drätselkammaren vill dock tro att det nu-

varande taket ännu någon tid skall kunna göra tjänst och har derföre ej upptagit något anslag för detta ändamål.

XII. Saluhallen.

Anslaget för belysning i saluhallen, hvilken belysning numera liqvideras enligt mätning, har med ledning af de för senaste belysningsår utfärdade räkningarna förhöjts till 5,500 mark.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Sedan staden numera inköpt Guntäckt egendom, bör den derför utfästa köpeskillingen 500,000 mark, till hvars gäldande län, hvarom tidigare nämnts, blifvit upptagna, i budgeten för nästkommande år observeras. Staden kommer äfven årligen att få vidkännas kostnaden för lägenhetens organisation och förvaltning. Uti det för nästa år för organisationskostnader upptagna beloppet 7,000 mark ingå bland annat utgifterna för lagfart, hvilka i följd af den höga karteringen af köpehandlingarne blifva ganska stora, för aflönande af ordningsman m. m. Då en del utgifter blifva årligen återkommande har det synts Kammaren lämpligt att sammanföra utgifterna för denna och öfriga staden tillhöriga men derunder ej afhysta lägenheter under en ny hufvudtitel, hvilken å inkomstsidan skulle motsvaras af en likaledes nybildad hufvudtitel, hvarunder skulle uppföras stadens inkomster genom arrenden m. m. från dylika jordlägenheter.

Emedan Stadsfullmäktige genom beslut af den 11 sistlidne April förbundit staden att med halfva kostnaden, beräknad till 5,800 mark, deltaga uti uppförandet af en ny stallsbyggnad för arrendatorns å Forsby hemman räkning, har nämnda kostnadsbelopp här upptagits.

Utskylderna för Mejlans hemman hafva förut ingått under titeln X.

XIV. Allmänna arbeten.

Anslagen under denna hufvudtitel hafva såvidt görligt inskränkts, i det att förutom några större arbeten, hvilka icke kunna undanskjutas och hvilka äro afsedda att bestridas dels med redan upptagna dels till upptagande föreslagna låne-medel, hufvudsakligen endast arbeten, hvilka hänföra sig till underhåll och remont eller utgöra nödvändiga kompletteringar till förut påbegynta anläggningar, föreslagits att under nästkommande år utföras.

Hänvisande till Byggnadskontorets specialförslag och detsamma åtföljande motivering, får Drätselkammaren derutöfver tillägga:

Af de uti nästnämnda förslag upptagna remontarbeten har Drätselkammaren uteslutit målningen af sjösalongen vid Kajsaniemi värdshus och remonten uti Brunns-

huset, enär med dessa arbeten ansetts kunna ännu någon tid anstå, äfvensom den här afsedda remonten uti särskilda folkskolelokaler, hvilka ansetts kunna verkställas med det för underhåll af skolgårdarne under titeln IX uppförda anslag. Då arrendatorn af badhuset i Brunnsparcken under den tid han innehaft detsamma sökt såvidt på honom ankommer försätta badinrättningen i ett mera tidsenligt skick, anser Drätselkammaren staden å sin sida icke böra undandraga sig bekostande af den remont å byggnaden och komplettering af badattiraljen, som vid hållen syn, hvaröfver instrument här biläggas, ansetts behöfliga, hvarföre kostnaden härför, innefattande jemväl priset för en pulsometer, afsedd att ersätta den nuvarande otillfredsställande pumpinrättningen i badhuset, blifvit upptagen.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 20 sistlidne April har Drätselkammaren hemställt om vidtagande af särskilda byggnadsförändringar uti folkskolegården N:o 7 vid Kaserngatan för en beräknad kostnad af 18,500 mark. Som dock oförmälda framställning, hvilken af Fullmäktige hänskjutits till behandling af ett utskott, ännu icke förehafits till slutlig behandling, har något anslag för detta arbete icke upptagits.

Det allmänna anslaget för Diverse reparationer, för hvilket Byggnadskontoret föreslagit en förhöjning, har Drätselkammaren bibehållit vid det nuvarande beloppet 15,000 mark. Någon nedsättning deraf har icke kunnat ifrågasättas, då detsamma under föregående år ständigt öfverskridits.

Under Nybyggnader har observerats den obetalta köpeskillingen 4,000 mark för det, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 25 sistlidne April, för stadens räkning inköpta skolhuset å Fjellidal. Under samma rubrik ha upptagits det erforderliga tillskottsanslaget, 12,500 mark, för de nya kommunala sjukhusbyggnaderna äfvensom det af Fattigvårdsstyrelsen äskade anslaget 25,000 mark för tillbyggnad till ekonomibyggnaden å fattiggården. Begge dessa anslag, om hvilka närmare uppgifter meddelas uti förberörda af Drätselkammaren till Stadsfullmäktige aflättna skrifvelse om särskilda låneoperationer, komme, i öfverensstämmelse med det i sagda skrifvelse framställda förslag, att bestridas med lånemedel.

Under rubriken Gator och allmänna platser har Byggnadskontoret upptagit omläggning af Salutorget mellan Katrine- och Helenegatorna med 1:ma nubbsten för en kostnad af 47,600 mark. Då emellertid frågan om hamnbanans sträckning, vid dess fortsättande från Magasinskajen till Skatudden, ännu är ofafgjord, och hamnbanearbetet i hvarje fall komme att lägga hinder i vägen för den projekterade anläggningen, har dermed ansetts böra tills vidare anstå.

Deremot har Drätselkammaren, på förslag af Stadsingeniören H. Norrmén, under denna rubrik upptagit ett anslag för utvidgning af Badhusgatan utanför skeppsvarfvets tomt. Då emellan den nuvarande trottoiren och hamnbanan finnes ett härtill disponibelt område, som i alla fall icke kan lemnas i det skick hvare detsamma för närvarande presenterar sig, har Stadsingeniören ansett nämnda område kunna till fördel för trafiken å den på detta ställe trånga gatan tillgodogöras

sälunda att körbanan utsträcktes öfver den nuvarande östra trottoiren ända till den derinvid belägna trädplanteringen samt en ny, bredare trottoir anlades ytterom trädplanteringen, mellan denna och hamnbanan. Kostnaden för den häraf betingade gatuomläggningen, hvare egarene af gårdar på andra sidan gatan skäligen icke torde kunna förpligtas att deltaga, äfvensom för anläggningen af den nya trottoiren, hvilken enligt Drätselkammarens mening ej borde fortsättas längre än till Östra alléen, har å Byggnadskontoret beräknats till 11,200 mark, hvilket belopp Drätselkammaren, med afseende å nödvändigheten att för trottoiranläggningen taga i anspråk ett mindre område från villan N:o 2 i Brunnsparken ökat till 11,500 mark.

Vid arbetet å den nya chaussébanken å Vestra chausséen på det ställe der denna sammangår med Vestra Henriksgatan befanns det nödvändigt att, för möjliggörande af kommunikationen med den äldre chaussésträckan, anlägga en nedfart till denna, i riktning parallellt med den nya banken. Mot esplanaden begränsas denna nedfart af en jämförelsevis hög stödjemur. För anordnande enligt bilagda ritning af plantering vid sagda stödjemur samt en nedgångstrappa till Östra Henriksgatan erfordras ett anslag af 1,500 mark, hvilket Kammaren nu uppfört i budgetsförslaget.

Af de arbeten Byggnadskontoret upptagit under rubriken Planering och nyläggning har Drätselkammaren bibehållit endast anslaget 8,000 mark för den föreslagna nyläggningen af Sandviks norra kajen, hvilket arbete Kammaren med afseende å den ökade trafik, som å denna kaj kan emotses, ansett icke böra uppskjutas. Nyläggningen af Högvaktstorget är deremot icke af någon tvingande nödvändighet och beträffande den föreslagna nyläggningen af Jungfrustigen, der trafiken för närvarande ej är af synnerlig betydighet, kan det ifrågasättas huruvida icke, då behof af gatans fullständiga i ordningställande gör sig mera kännbart, makadamisering af körbanan skulle finnas ändamålsenligare än vanlig stenläggning.

Enär i Kammaren väckts förslag om åstadkommande af en trädplantering å Kamptorget har projekt och kostnadsberäkning för anordnande af en sådan blifvit af Stadsträdgårdsmästaren uppgjord. Då kostnaden för planteringen blefve betydligt mindre än för den af Byggnadskontoret föreslagna stensättningen, hvilken eljes icke kan undvikas, och platsen derigenom äfven erhåller ett prydligare utseende, har Drätselkammaren, som likväl ansett den af Stadsträdgårdsmästaren beräknade kostnaden böra, för att uppfarten till brandstationen må kunna chausseras, ökas till 2,500 mark, i budgetsförslaget upptagit nästnämnda kostnadsbelopp, hvilket dock hänförs under rubriken Planeringar.

Anslag för anordnande af uppgången emellan Bergmansgatan och Observatoriiberget har Drätselkammaren, af enahanda orsak som föranledde dess uteslutande från innevarande års budgetsförslag, icke heller denna gång kunnat upptaga.

Såsom *regleringsarbete* rubriceras endast den föreslagna planeringen af Kyrkogårdsgatan, i och för fortsättande och kompletterande af den under sistlidne vinter planerade delen af sagda gata, hvilken utan tvifvel kommer att blifva en vigtig trafikled och därför icke kan lemnas ofullbordad, helst det härtill behöfliga anslaget

ej är högre än 7,100 mark. I sammanhang härmed bör äfven den under rubriken *Kanaler och afloppsdiiken* föreslagna kanalen under sagda gata, från kommunala sjukhusets tomt till Gräsviksgatan, komma till utförande.

Bland de under sistnämnda rubrik upptagna, till remont och underhåll hänfödda kompletteringsarbeten ingår äfven den beräknade kostnaden för anordnande af ett nödfallsutlopp för den i Sandvikshamnen ytterom jernvägsbanken utnynnande kloaken, hvilken vid inträffande större regn och högvatten visat sig otillräcklig för afledande af det hastigt tillströmmande vattnet, som derföre vid dylika tillfällen stigit upp uti de närbelägna gårdarnes källare. Det nya afloppet, hvilket komme att utnytna i den inre hamnbassinen, skulle anordnas sålunda att detsamma funktionerade endast då kloaken helt och hållet fylles; och blefve härigenom faran för den inre hamnens förorenande reducerad till den minsta möjliga.

Under rubriken *Vägar* har Drätselkammaren upptagit alla hithörande af Byggnadskontoret föreslagna utgiftsposter såväl för remont och underhåll som för nyanläggningar, de sistnämnda bestående uteslutande uti komplettering af påbegynta väganläggningar å Berghäll. De enahanda arbeten, hvilka Drätselkammaren upptagit uti innevarande års budgetförslag, blefvo väl då, vid budgetens fastställande, uteslutna, men funno sig Stadsfullmäktige sedermera, då sysselsättning för den stora mängden arbetslöst folk under vintern icke kunde på annat sätt beredas, föranlåtna att för ändamålet bevilja extra anslag. Då det icke vore förtänksamt att äfven i år så förfara och då ifrågavarande väganläggningar lämpa sig väl såsom vinterarbete, hvarpå tillgången eljes torde blifva knapp, har Drätselkammaren icke tvekat att upptaga de för dessa arbeten beräknade kostnaderna med tillsammans 19,500 mark, om ock icke någon omedelbar inkomst af desamma, genom utarrendering af nya bostadstomter, kan för stadskassan påräknas.

Af Byggnadskontoret har föreslagits en betydligare remont af Östra chausséen jemte en utvidgning deraf genom igenfyllande af diket vid dess östra sida, dit spårvägen i sådan händelse borde förflyttas. Detta arbete har beräknats medtaga en kostnad af 27,200 mark. Enär dock Stadsingeniören Norrmén, som af detta förslag erhållit del, ansett någon mindre remont kunna för nästkommande år göra till fylles, samt tillfälle torde böra lemnas den snart tillträdande Stadsingeniören att möjligen söka uttänka något annat sätt för chausséens förbättring, har Drätselkammaren låtit det för ofvanberörda arbete upptagna anslaget utgå och i stället höjt anslaget för diverse underhåll med 2,500 mark. Det för fortsättning af chausséen genom Djurgården begärda anslaget 8,000 mark har Kammaren likaledes uteslutit, då något trängande behof af nämnda arbetes omedelbara utförande ej förekommer.

Det af Byggnadskontoret under rubriken *Hamnar* begärda anslaget 15,000 mark för muddringsarbeten har icke upptagits, emedan Stadsingeniören Norrmén vidhandengifvit att stadens mudderverk icke kan under nästkommande år disponeras för annan muddring än den som står i omedelbart samband med de blifvande kajarbetena i Södra hamnen.

Anslaget för omläggning och remont af planklocket och stensättningen å Norra och Södra kajarmarne, till belopp af 6,830 mark, har bibehållits, för den händelse att den för hamnbanan alternativt föreslagna sträckningen öfver Kejsargrundet icke skulle komma till utförande. Väljes åter denna sträckning, bör anslaget sjelffallet utgå.

Det nu särskildt upptagna anslaget för nedfartsbroar till isvägarne utgör, såsom af Byggnadskontoret påpekats, ej någon ny utgiftspost, utan hafva hithörande kostnader förut påförts kontot för „underhåll af vägar“. Oaktadt dessa kostnader nu afskiljas, har Kammaren ej ansett sig böra föreslå nedsättning uti nyssnämnda anslag emedan antalet af staden underhållna vägar förökats och antagas måste att det förslagsvis upptagna anslaget endast med största sparsamhet användes.

Den för ombyggnad af ballastbron i Sörnäs beräknade kostnaden 8,100 mark har Drätselkammaren ansett icke böra belasta nästa års budget. Sedan vederbörande militärbefäl numera blifvit uppmärksamgjordt på att sagda bro ej är afsedd för vanlig lossning och lastning, är det att emotses att densamma ej vidare skall för lossning af militärgods tagas i anspråk. För ballastlossning erbjudes åter tillfälle vid den blifvande kajanläggningen å Skatudden, likasom sådan tidigare kunnat ske vid nu pågående kajarbeten i Södra hamnen.

Uti särskild skrifvelse af den 28 September, hvilken äfven bilägges, har t. f. Stadsingenjören framhållit behovet af remont af kajarmen i Sandvikshamnen, för hvilken remont kostnaden uppgifvits till 6,200 mark. Som dock vid sedermera å sagda kajarm föranstaltad besigtning funnits att remonten kunde utan någon risk uppskjutas, har anslag därför nu ej upptagits.

Uti Hamnkontorets specialförslag har, utom de tidigare berörda, föreslagits utförandet af följande arbeten i stadens hamnar, neml.: upprensning och uppmuddring af Norra hamnen längs hela Norra kajen, från Kyrkogatan till Elisabetstorget; anordnandet af trädtrappsteg och angöringsringar för mindre båtar på kajsträckan från Kyrkogatan till T-formiga kajens norra landfäste samt några landningsbryggor och ett ökad antal angöringsringar på sträckan norr om sagda landfäste; ombyggnad af ångbåtsbryggan vid stranden af Östra Brunnsparken; samt anbringande af öfverbyggda tvättbryggor vid Elisabetstorget och utanför villan N:o 5 i Vestra Brunnsparken i stället för de å dessa ställen nu befintliga öppna bryggorna. Öfver dessa förslag har Byggnadskontoret, på anmodan, afgifvit bilagda skriftliga yttrande och kostnadsberäkning, jemte det Byggnadskontoret senare anmält att Herr F. J. F. Sjöblom förklarar sig villig att åt staden afstå den honom tillhöriga ångbåtsbryggan vid Brunnsparken för en ersättning af 250 mark. Ehuru väl erkännande nytan af alla de sålunda föreslagna åtgärderna har Kammaren dock, på grund af nödvändigheten att inskränka budgeten, ansett sig icke för denna gång böra upptaga anslag för öfriga ifrågasatta anordningar i Norra hamnen än den projekterade upprensningen af stranden närmast Norra kajen med 1,800 mark. Vidare har för in-

köp och remont af ångbåtsbryggan vid Östra Brunnsparken observerats 660 mark samt för öfverbyggnad af förenämnda tvättbryggor tillsammans 4,200 mark.

För motiverande af de för Nybyggnader under rubriken *Hamnar* upptagna anslag å sammanlagdt 1,220,950 mark hänvisas till förut åberopade, af Drätselkammaren till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse angående särskilda låneoperationer, uti hvilken skrifvelse föreslås att af disponibla lånemedel utaf 1892 års obligationslån för ifrågavarande ändamål reservera nyssberörda belopp, hvaraf 375,000 mark beräknats utgöra stadens tillskott till hamnbanebyggnaden och återstoden de, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens i detta afseende tidigare gjorda förslag, upptagna kostnaderna för ännu i sammanhang med hamnbanebyggnaden förestående hamnarbeten.

Det under rubriken *Brunnar* ingående anslaget för diverse reparationer har bibehållits vid det i årets budget upptagna beloppet 200 mark, då den ifrågasatta förhöjningen, i syfte att för eldsläcknings ändamål förse trenne brunnar med tackjerns sugrör, enligt Drätselkammarens tanke, icke komme att medföra någon praktisk nytta, sedan det numera, genom af Brandkommissionen anställda försök utrönts att äfven de mest vattenrika brunnar kunna läns pumpas på 10 minuter.

Redan uti förslaget till innevarande års budget hade Drätselkammaren upptagit ett, af Magistraten sedermera uteslutet, anslag för ett nytt spelstakett mot Hesperia park, afsedt att ersätta det nuvarande höga och vanprydande planket som begränsar parken mot Vestra chausséen. Byggnadskontoret har nu åter erinrat om behovet att med ett prydligt stakett ersätta det ruttna och fallfärdiga planket, hvarföre Drätselkammaren under rubriken *Planteringar* främst observerat det härför beräknade kostnadsbeloppet 2,500 mark.

Anslaget för underhåll af planteringar och trädskolor, hvilket Stadsträdgårdsmästaren uti sitt förslag till utgiftsstat önskat få förhöjdt med 3,000 mark har Drätselkammaren bibehållit med det nuvarande beloppet 42,000 mark. I kammaren har väl uttalats den åsigt, att en ganska betydlig nedsättning af sagda anslag kunde ske om mindre kostnader än härintills nedlades på underhållet af klippta och omsorgsfullt ansade gräsmattor. Drätselkammaren håller dock före att någon öfverflödig lyx icke blifvit i detta afseende utvecklad samt att, i anseende till det stora omfång stadens planteringar hafva, någon nämnvärd minskning i berörda anslag icke är möjlig, utan att en eller annan del af planteringarna lemnas att förfalla.

Beträffande de af Stadsträdgårdsmästaren föreslagna *nyanläggningar* har Kammararen deremot, i sparsamhetens intresse, vidtagit betydliga inskränkningar. Sålunda har Drätselkammaren helt och hållet uteslutit de beräknade kostnaderna för utvidgning af lekplanen i Kajsaniemi park, för hvilken utvidgning någon plan ej blifvit af Stadsträdgårdsmästaren aflemnad, för fortsättandet af strandskoningen nedanför Djurgårdsvillorna N:ris 1—5, hvarmed kan tillsvidare anstå, och för iordningställandet af Hesperia park, med hvars definitiva anordnande möjligen kan bero till dess fråga uppstår om dispositionen af det angränsande villaområdet Hagasund

med den derstädes befintliga parken. Minskade äro åter de äskade beloppen för fullbordande af strandskoningen kring svandammen i Kajsaniemi park, hvilket arbete icke kan få afstanna i sitt nuvarande halffärdiga skick, från 3,100 till 1,500 mark, som med iakttagande af nödig sparsamhet borde blifva tillräckligt; för fullföljande af anordningarne å Observatoriiberget, för hvilket ändamål äfven i år torde kunna påräknas anslag af Utminuterings Aktiebolagets vinstmedel, från 15,000 till 5,000 mark, samt för ytterligare planeringsarbeten i Brunnsparken, hvilka torde böra inskränkas till de nödvändigaste, från 8,500 till 4,000 mark. Stadsträdgårdsmästarens anhållan att från nästa års ingång få för stadens trädskolor, hvilka behöfva utvidgas, för att välskolade träd må kunna till planteringarne erhållas, få disponera den s. k. Junkarskolans plantage, för hvilken arrendetiden då utgår, har Kammararen ansett böra bifallas, och har derföre för dess iordningställande upptagits ett anslag af 2,000 mark.

För *renhållning* af stadens allmänna platser och gatuandelar upptages samma anslag som i detta års budget, då tillräcklig erfarenhet ännu icke föreligger, för att kunna föreslå någon förändring i fråga om sättet för ombesörjandet af sagda renhållning. Anslaget för rengöring af hamnar och kajer, hvilket visat sig otillräckligt, har deremot höjts till 1,000 mark.

Då stadens arbeten under nästkommande år betydligt inskränkas och en stor mängd arbetsredskap torde kunna från hamnbanebyggnaden öfverföras till stadens förräder, har anslaget för inköp och remont af arbetsredskap nedsatts från 7,000 till 5,000 mark.

XV. Pensioner.

Utgifterna under denna hufvudtitel ökas genom af Stadsfullmäktige under året beviljade pensioner åt förre Auktionskammarkassören J. W. Nygren, Auktionskammarkassörsenkan F. W. Lindman, Brandkonstapelsenkan G. Kokkonen och af lidne sekreteraren i Drätselkammaren O. Ehrströms enka och minderåriga barn.

XVI. Diverse.

Arvodet för revision af stadens räkenskaper har, sedan revisorernas antal numera förökats och desse åhvälfits skyldighet att jemväl verkställa inventering af stadens lösegendom, upptagits till förhöjdt belopp af 4,100 mark.

Då nya hus under året tillkomma, har anslaget för eldnings- och lysningsämnen ökats från 10,000 till 12,000 mark.

Ehuru den af staden anställde byggnadsinspektören under närvarande tid, då byggnadsverksamheten nästan helt och hållet upphört, torde högst sällan anlitas med uppdrag hörande till hans tjensteverksamhet, har Drätselkammaren låtit arvodet för bemälda funktionär qvarstå till oförändradt belopp, men, emotseende

att aflöningen ändock skall kunna afpassas efter måttet af hans verksamhet, framför beloppet inskjutit ordet „förslagsvis“.

Af Bestyrelsen för Arbetshusen för fattiga barn har väl hos Stadsfullmäktige tidigare framstälts anhållan om förhöjdt anslag för nästkommande år, men har Kammaren nu ej ansett det möjligt att tillmötesgå denna anhållan, utan har det förra anslagsbeloppet bibehållits oförändradt. Vid fördelningen af utminuteringsbolagets vinstmedel kan måhända behovet af ytterligare bidrag till nämnda inrättning i någon mån tillgodoses.

På grund af tillkomsten af nya telefoner har anslaget för telefonafgifter förhöjts från 3,500 till 4,000 mark.

För afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra medel upptages samma belopp som uti innevarande års budget eller 75,000 mark.

Det till Stadsfullmäktiges disposition för oförutsedda behof ställda belopp, som uti detta års budget af särskild anledning upptogs så högt som 70,000 mark, har, då dylik anledning nu icke förekommer, åter nedsatts till det förut vanliga beloppet 40,000 mark.

Inkomster.

Den af Drätselkammaren, nu för första gången enligt det af Stadsfullmäktige under året godkända nya systemet, uppgjorda behållningskalkylen, hvilken äfven bifogats skrivelsen angående särskilda låneoperationer (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 36) utvisar att vid årsslutet icke kan påräknas någon disponibel behållning. Kalkylen vidhandengifver tvärtom en brist af 730,000 mark, hvilken dock motsvaras af stadskassans utestående tillgodohafvande för tomtlösen m. m., uppgående till 850,166 mark 7 penni. Uppställd enligt det gamla sättet skulle kalkylen visat en faktisk, om ock ej för tillfället disponibel, behållning af vidpass 120,000 mark.

Den under titeln *Räntor* förut upptagna inkomstposten för räntor å bankräkningar har, då staden icke vidare har några dispositioner, bortfallit. De förut under denna titel särskildt ingående posterna räntor å *tomtlösen* och å arrendetomtlösen i Brunnsparken hafva nu sammanförts till en post. För räntor å donationsfonder har beloppet kunnat något ökas på grund af att den Silfvius'ska donationsfonden numera influtit till stadskassan, hvarutom en del äldre fonder utlånats mot högre ränta. Posten „diverse räntor“ har beräknats för den utestående delen af köpeskillingen för byggnaderna å holmen Knekten och för särskilda försenade inbetalningar, å hvilka ränta debiteras.

Under titeln *Tomtlösen* har, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 9 Mars detta år, nu observerats endast den på nästkommande år sig belöpande amorteringen å köpeskillingen för redan försälda tomter, enär Kammaren icke kunnat för sagda år emotse någon tomtförsäljning, hvarvid omedelbar inbetalning af hela köpeskillingen kunde påräknas,

Emedan Drätselkammaren under en ny hufvudtitel *IX Stadens jordlägenheter* upptagit staden tillkommande arrenden från donerade hemman, har under titeln *III Stadens fasta egendom* bibehållits endast räntor från dylika hemman. Uti de under samma titel ingående skilda posterna för arrenden, hyror m. fl. afgifter ha smärre, af förhållandena betingade jemkningar vidtagits. Särskildt har den beräknade inkomsten af hyra för bodar och diskar å Narinken måst betydligt nedsättas, emedan Kammaren sett sig föranlåten att sänka hyresbeloppen, hvilket oakadt en del bodar och diskar för närvarande stå outhyrda. Såsom en ny post ingår amortering å köpeskillingen för byggnaderna å holmen Knekten, 1,000 mark, hvilken köpeskillning härmed blir till fullo liqviderad.

De under titeln *V. Inkomstgifvande rättigheter* ingående hufvudposterna hafva af Kammaren bibehållits oförändrade. Vål hade af t. f. Trafikkamreraren uti dennes för budgeten aflemnade uppgifter föreslagits en betydlig nedsättning af de för tolag och trafikafgifter beräknade inkomsterna, hvilket förslag grundade sig på den minskning mot föregående år som vid uppbörden af dessa afgifter intill utgången af sistlidne September månad kunnat iakttagas. Som dock uppbörden under Oktober visar en stegring, hvilken inger förhoppning att de i budgeten upptagna beloppen ändock skola under året inflyta samt möjlighet förefinnes att den under nästa år färdiga hamnbanan kan verka en höjning af ifrågavarande intrader, har Kammaren ansett nedsättning af dessa budgetsposter icke böra ega rum. Å andra sidan har Kammaren icke heller ansett sig ega skäl att vidtaga den af Hamnkaptenen uti sitt budgetsförslag förordade höjningen af inkomsten genom hamnafgifter till 140,000 mark, utan äfven här bibehållit den nuvarande budgetsiffran. Posten „broafgifter“, hvare en minskning emotsetts, har på grund deraf nedsatts med 2,000 mark. Enär staden tillfallande auktionsprovision, i följd af det stora antalet fastighetsauktioner, betydligt stigit och för innevarande år redan uppgår till 2,900 mark, har Drätselkammaren ansett denna post kunna för nästa år höjas till 3,000 mark. Inkomsten genom fattigafgifter af i Ryssland vistande personer bortfaller på grund af Kejs. kungörelsen af den 25 Juli 1893.

Af de under titeln *Diverse* upptagna inkomstposter har den för sjukvård i Kommunala sjukhuset, på grund af dettas utvidgning, ansetts kunna ökas till 2,000 mark. I enlighet med fattigvårdsstyrelsens förslag har inkomsten af fattighjons arbeten minskats från 1,200 till 800 mark, hvaremot posterna inkomst från arbetsinrättningen och ersättning för underhåll af fattige ökats, den förra till 10,000 mark och den senare till 3,400 mark i stället för nuvarande resp. 4,000 och 3,000 mark. Smärre ökning har hafva äfven skett uti några andra här upptagna poster. Deremot har den för i år förslagsvis till 9,000 mark beräknade inkomsten genom afgifter från klosetterna, hvilken befunnits allt för högt uppskattad, måst för nästa år nedsättas till 6,000 mark.

Då statsbidraget till folkskolorna, hvilket, i förhållande till de utgifter staden för folkskoleväsendet får vidkännas, bort utgå med åtminstone det belopp af

95,000 mark, som förslagsvis därför upptogs uti innevarande års budget, det oakadt genom kejs. Senatens resolution af den 14 Februari 1893 beviljats blott till årligt belopp af 71,000 mark, har nästnämnda belopp nu af Kammaren i budgets-förslaget införts.

De från vattenledningen beräknade inkomsterna hafva upptagits med samma belopp som i detta års budget, enär någon tendens till ökad konsumtion icke under de tvenne kvartal, för hvilka uppbörd under detta år redan verkstälts, kunnat iakttagas.

Under den nya hufvudtiteln IX. *Stadens jordlägenheter* hafva upptagits arrendeafgifterna för de staden till lydande jordlägenheter, hvilka icke äro under staden afhysta. Bland dessa ingår äfven den af staden nyligen inköpta Gumtäckt egendom. Inkomsten från derstädes på arrende upplätta bostadstomter och mindre områden har kalkylerats till 20,000 mark. Den odlade marken och de staden tillhöriga byggnaderna jemte den i sammanhang med Gumtäckt häfdade villan Sofielund äro utarrenderade för 8,000 mark, hvaraf dock 800 mark ansetts belöpa sig å Sofielund, som tillhör stadens afhysta område, hvarföre denna del af arrendet likasom för sagda villa utgående grundränta här ej tagits i beräkning. Under denna titel har äfven upptagits amorteringen för ett år å köpeskillingen för till Finska Trädgårdsföreningen försålda byggnader å Mejlsans.

Angående de belopp som under titeln *lån* föreslagits att anvisas å 1892 års obligationslån och å ytterligare lån för längre återbetalningstid än två år får Kam-maren åberopa hvad här ofvan och tidigare uti skrifvelsen angående särskilda låne-operationer blifvit anfördt.

Ehuru Kammaren sökt såvidt görligt inskränka utgifterna för nästa år, måste dock till uttaxering under sagda år föreslås ett så högt belopp som 1,288,480 mark 97 penni, hvilket komme att pr skattöre utgöra c:a 15 mark 30 penni. Om ock en så stor uttaxering kommer att, i jämförelse med de föregående årens, kännas betungande, kan någon annan utväg till fyllande af behofven för den ordinarie budgeten, som befinner sig i jemnt stigande, icke af Kammaren nu uttänkas. Kammaren vågar icke ens förespegla sig förhoppningen att detta förhållande skall blifva snart öfvergående, såsom grundande sig enbart på tillfälliga omständigheter och det nu rådande betryckta ekonomiska tillståndet. Fastmer måste Kammaren tro, att de orsaker, som föranledt den nu yppade svårigheten att åstadkomma jemn-vigt i budgeten, skola ännu en lång tid härefter göra sig gällande. Att uttaxer-ingen för innevarande år kunde nedbringas till det lägre belopp, som den fastställda budgeten upptager, är helt och hållet att tillskrifvas den omständigheten att det belopp af 183,000 mark, som anslagits till hamnarbeten och hvilket enligt tidigare beslut bort bestridas med stadskassans ordinarie tillgångar, i stället påfördes lå-nemedel.

Till budgetsförslaget har äfven denna gång, likasom sistlidet år, fogats ett sammandrag af deri ingående utgifter och inkomster, fördelade på två kolumner

efter deras beskaffenhet af ordinarie och tillfälliga, hvilka sistnämnda äfven nu blifvit i budgetförslaget utmärkta med *.

Denna skrifvelse åtföljes derjemte af en efter enahanda grunder uppgjord sammanställning af ordinarie och tillfälliga utgifter för hvart och ett af åren 1890—93.

Drätselkammaren får vidare bilägga ett protokollsutdrag, upptagande den meningsolikhet, som vid ärendets behandling i Kammaren förekommit.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edward Loo.

---

*Bilaga I.**Till Drätselkammaren i Helsingfors.*

Biläggande förslag till 1894 års utgiftsstat för vattenledningen har Vattenledningskontoret äran att, som motivering af några poster, hvilka icke förekomma i detta års utgiftsstat eller i jämförelse med denna förete förändringar, anföra följande:

Anslaget för *Afläsning och kontroll af vattenmätare* föreslås till 6,000 mark i stället för 5,500, med hvilket belopp detsamma utgått under åren 1892 och 1893. I följd af det under dessa år tillkomna stora antalet nya vattenmätare är denna sednare summa redan nu knapt tillmätt, och då hänsyn toges till att såväl konsument- som mätareantalet är i ständigt tilltagande, framgår häraf att en ökning af anslaget är af nöden.

Remont och underhåll af vattenledningens byggnader etc. Anslaget föreslås att ökas till 18,000 mark, enär det för flere föregående år gällande om 15,000 mark upprepade gånger öfverskridits, i anseende till att vattenledningens under de senaste åren betydligt utvidgade rörnät och maskineri sjelffallet äfven medföra en ökad underhållskostnad. Ehuru anslaget endast är approximativt och tillfälle gifves att af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel erhålla erforderliga tillskott, synes det dock vara rationellare att redan på förhand bereda sig på den utgift, som visat sig vara erforderlig under normala år, så att extra anslag erfordrades endast under så exceptionellt ogynnsamma förhållanden, som t. ex. under förflutna vinter varit rådande.

Förbindning af rörsträngar. Nyttan af att anordna rörnätet så, att det bildar ett slutet helt, med undvikande så vidt möjligt är, af stumt slutande rörsträngar, har förut upprepade gånger framhållits och bevisats deraf att sådana delar af rörnätet, som förut hvarje vinter varit utsatta för frysning, genom omordade åtgärd blifvit frostfria, utom under så kalla vintrar som den förgångna, då man var tvungen att genom öppnandet af brandposter ytterligare befrämja vattenomloppet i rörnätet. I anseende till att ännu ett icke obetydligt antal stumt slutande rör finnas, i följd hvaraf äfven antalet rinnande brandposter och deraf härflytande vattenförluster blefve onödigtvis stora, synes det vara skäl att fortsätta med förbindningen af sådana rörsträngar, hvilken medför nytta äfven så tillvida att några starkt antitade rör af klens dimensioner blefve förbundna med de större hufvudrören och sålunda, särskildt vid eldsvådor, kunde leverera en större vattenquantitet. För öfrigt hänvisas till den å Drätselkammaren befintliga kartan öfver vattenledningen och närslutna detaljerade kostnadsförslag.

Inköp af vattenmätare. Anslaget, förut 10,000 mark, torde under år 1894 icke behöfva utgöra mer än 8,000 enär ett större förråd af mätare i och för ombyten etc. finnes på lager.

Brandposters förseende med vattenaflopp. Emedan en del af de äldre brandposterna saknar underjordiskt aflopp, inskränkes antalet af sådana brandposter, som under kalla vintrar kunna lemnas rinnande derhän att man ofta nog är tvungen att för ändamålet använda olämpligt belägna sådana eller göra detta på ett för trafiken störande sätt. Till förekommande häraf borde ett tiotal af de äldre brandposterna, eller så många som det nu äskade anslaget af 2,000 mark medgifver, försees med underjordiskt aflopp till närmaste kanal.

En vattenpost i hörnet i V. Chaussén och Edesviksvägen föreslås på flera i närheten boende villaegares anhållan, hvilken Vattenledningskontoret anser förtjena afseende. För den föreslagna kostnaden af 900 mark kan en underjordisk servisledning jemte en större brunnstimra inrättas hvaremot anbringandet af sjelfva utkastarena inom brunnen jemte tillhörande mätare såsom vanligt borde förblifva resp. konsumenters ensak.

En vattenvärmningsapparat föreslås att anbringas invid hästbon utanför kokhuset af samma slag som de förut utanför Gasverket och å Broholmen uppsatta. Af de tvenne hästboar, som ännu sakna sådana, nemligen den å Jernvägstorget och invid Kokhuset, anser Vattenledningskontoret den sednare såsom varande centralt belägen främst böra komma i åtanke, och hvad sjelfva behovet af slika vattenvärmningsapparater, hvilkas drift och skötsel i det närmaste betalas genom de inflytande afgifterna, beträffar, så kan något tvifvel härom icke råda i anseende till att de nu befintliga flitigt anlitas under hela vintern.

Ehuru möjligen tillfälle gäfvos att inrymma apparaten i kokhuset, anser Vattenledningskontoret en utom hus placerad transportabel kur, såsom för de begge andra apparaterna användts, för ändamålet lämpligare, särskildt emedan den person, som skall elda ugnen, äfven bör emottaga afgifterna och hålla ordning på kunderna, hvilket vid den först nämnda anordningen svårigen låte sig göra, då dörren till kokhuset är belägen på motsatta sidan om hästbon.

Vattenledningskontorets utgiftsförslag för vattenledningen under år 1894 utgör in summa 105,670 mark emot 109,935 mark för år 1893, och då det nu begärda anslaget alltså är 4,265 mark mindre än för innevarande år, under hvilket såsom känt inga nämnvärda utvidgningar egt rum, kunde man häraf möjligen draga slutsatsen att kontoret anser vattenledningen befinna sig i ett så komplett och tidsenligt skick att vidare utsträckningar eller förbättringar af densamma vore öfverflödiga. Att detta icke är fallet, utan att Vattenledningskontoret vid uppgörandet af budgetförslaget varit bundet af annan hänsyn anser kontoret sig emellertid böra i det följande framhålla.

Af de fordringar som man ställer på en modern vattenledning, beträffande dels vattnets kvantitet, dels dess beskaffenhet, bör under de i Helsingfors rådande förhållandena, der tillgången på annat vatten än det från vattenledningen är prak-

tiskt taget ingen, den förra ställas i främsta rummet, och det är alldeles i sin ordning, att densamma genom anläggning af nya pumpverk och tryckrör blifvit tillgodosedd derhän att vattnets transport ifrån Gammelstaden till de centrala delarne af Helsingfors erbjuder så stor säkerhet, som med teknikens hjälpmedel kan uppås, och att de vattenmängder, som nu kunna levereras, fullständigt förslå äfven under de strängaste vintrar, när flera tiotal brandposter oafbrutet måste rinna för att motverka rörnätets tillfrysning. Icke lika gynnsamt förhåller det sig med rörnätet i staden, hvars grundstomme härstammar från en tidsperiod, då stadens hastiga tillväxt icke förutsågs, och hvars dimensioner därför flerstädes icke längre motsvarade de strängare anspråken på vattenmängd och effektiv tryckhöjd, som man plägar ställa på brandposterna. Detta är särskildt fallet i fjerde stadsdelen, hvilken norr om Vladimirsgatan icke är försedd med ett enda vattenledningsrör af större diameter än 102 mm, ett i förhållande till denna stadsdels stora utsträckning abnormt förhållande, som förklaras deraf att rörnätet likasom denna stadsdel sjelf utvidgats bitvis och utan en enhetlig plan. Äfven i de högre belägna stadsdelarne, såsom vid Kaserngatan och Skilnaden, etc. har vid anlitaudet af brandposterna en otillfredsställande tryckhöjd observerats, beroende af de stora vattenmängder, som rören måste transportera för en alltjemt tilltagande befolknings behof. Tages vidare i betraktande att afståndet emellan brandposterna å en del ställen, såsom vid Nya kyrkan, är öfverhöfvan stort, att en del af bolaget Neptun nedlagda oasfalterade rör i 2:dra stadsdelen äro så murkna att de kunna täljas med knif och gå sin fullständiga upplösning till mötes, att utom de af Vattenledningskontoret till utförande under år 1894 föreslagna ännu åtskilliga rörförbindningar återstå m. m., så saknas icke tillfälle till förbättringar och kompletteringar af rörnätet inom staden, som förr eller senare måste utföras och af hvilka endast rörnätets inom fjerde stadsdelen försättande i tidsenligt skiek skulle kräfva en kostnad af vidpass 50,000 mark.

Emellertid äro de nyss påpekade bristerna till största delen af sådant slag, att de förekomma i hvarje i snabb utveckling stadd stad, hvilken icke har obegränsade tillgångar att disponera öfver och så länge de icke förhindra eller försvåra vattenkonsumtionen, kan ett afhjelpande deraf icke anses för en trängande nödvändighet. Hvad nämligen den omständigheten beträffar att vattenledningens tryck icke öfveralt och under alla omständigheter är tillräckligt att *ensamt* tjena som medel att vid eldsvådor transportera vattnet ifrån gatans nivå till de öfversta våningarna af höga stenhus, så är förhållandet detsamma i långt större städer än Helsingfors, och det anses med rätta som en oförsigtighet, om brandverket uteslutande förlitar sig på vattenledningen och icke genom ångsprutor sörjer för att otillräckligt tryck eller tillfälliga lokala funktionsstöringar, hvilka det är omöjligt att alldeles förekomma, icke blifva ödesdigra för staden.

Tager man vidare i betraktande att stadens afhysta område äfvensom de tätast befolkade delarne utom staden äro försedda med vattenledning, samt att vidare utsträckningar till de glesare bebyggda förstäderne äro förenade med i förhål-

lande till invånareantalet oproporionerligt höga kostnader och tillisvidare kunna ersättas genom vattenafhemtningsposter, så torde man med skäl kunna anse att de utvidgningar, som för en kostnad af c:a en miljon mark under åren 1887—1892 blifvit verkställda å vattenledningens rörledningar, pumpverk m. m. och jemte sänkningen af vattenpriset hafva vållat att skillnaden emellan inkomsterna och utgifterna för drift och underhåll nedgått ifrån 10,5 till 6,8 % af anläggningskapitalet, motsvara de billiga fordringarna på vattenledningen i kvantitatift hänseende.

Vattenledningskontoret har därför ansett att några mera betydande kapital icke borde bindas genom rörnätets utsträckning, innan den sedan flere år tillbaka sväfvande frågan om en förbättring af vattnets beskaffenhet tagit en mera konkret gestalt än den af utlåtanen och utskottsbetänkanden. Om denna fråga har så mycket blifvit taladt och skrifvet, att till dess belysning endast följande behöfver nämnas.

Källan för stadens vattenförsörjning utgöres af ett öppet vattendrag, hvilket således är utsatt för föroreningar af alla möjliga slag, och då allt vatten i Vandas ådal, såväl rent som smutsigt, efter en kortare eller längre omväg utgjuter sig i ån, är det praktiskt taget omöjligt att förekomma dessa föroreningar. Emellertid är Helsingfors icke den enda stad, som hemtar sitt vattenförråd ur en sådan källa, utan det finnes hundratal andra städer, som äro försatta i samma belägenhet, och erfarenheten har bekräftat att till och med så starkt förorenade floder som Themsen eller Elbe nedanför Hamburg, utan men för konsumenterna kunna användas som vattentag, såvida vattnet före förtärandet deraf filtreras genom sand. Men å andra sidan har äfven erfarenheten bl. a. under året 1892 i Hamburg bevisat att ofiltrerad flodvatten under ogynsamma omständigheter är egnadt att utsprida smitta och genom framkallandet af epidemier decimera befolkningen. I intet annat fall har ock skillnaden emellan filtrerad och ofiltrerad vatten framträdt på ett så prägnant sätt, än då Hamburg med sitt direkt ur Elben pumpade vatten hemsöktes af en svår kolera epidemi, under det Altona, som hemtar sitt vattenbehof ur samma flod, sedan densamma upptagit allt affallsvatten från Hamburg, men använde vattnet i filtrerad skick, icke erbjöd koleran något fotfäste. Ehuru sättet, på hvilket farsoter spridas genom vattnet icke är tillfullo känt, öfverenstämma dock alla framstående hygieniker, hvilken rigtning de än må tillhöra, deri, att det ofiltrerade flodvattnet i Hamburg på ett eller annat sätt bidragit till kolerasmittans utbredning eller beredt densamma en gynsam jordmån. Resultatet häraf blef ock, som känt, att Hamburg under sistförflutna vinter med oerhörda kostnader forcerade arbetet å sina under anläggning varande filtra så att de om våren kunde igångsättas, och man kan vara förvissad om, att denna stad, ledd af en sorglig erfarenhet, skall framdeles utvidga sina filtra förrän och icke när de blifvit otillräckliga.

Lyckligtvis saknas en sådan erfarenhet ännu hos oss, oaktadt stadens filtra onekligen äro otillräckliga, såsom icke varande i stånd att under alla omständigheter förse staden med filtrerad vatten. Sålunda hafva sednast under förflutna

vinter betydliga kvantiteter ofiltrerad vatten blifvit levererade till staden, om ock blandade med filtrerad vatten, i följd af dels den hårda vintern, som omöjliggjorde filtreras rättidiga rensning, dels den ofantliga vattenåtgången i följd af de rinnande brandposterna. Öfverhufvudtaget förgår knappast något år, då icke någon gång ofiltrerad vatten måste levereras, och att man ännu i regeln kan uppfordra vattnet ur filtra och endast undantagsvis ur ån, beror uteslutande på den genom vattenmätarens införande framkallade restriktionen af förbrukningen. Emellertid är det nya debiteringssättet numera fullständigt genomfördt och en vidare minskning af konsumtionen icke att förvänta, fastmera sluka gatuspolningen, saluhallarne, pissoirerna och hästhöarna är för år större vattenkvantiteter och anspråken på filtra äro i jemnt tilltagande.

Huru skulle under sådana omständigheter förhållandena i Helsingfors gestalta sig, om en epidemi utbröte i Vandas ådal vid de tillfällen då filtra icke kunna tillgodose konsumtionen, och på hvilket sätt skola invånarne skyddas mot farsoten? Väntar man, att hvar och en i sin stad själf skall rena sitt behof af vatten genom kokning etc. så tager man betydligt vilse; på sin höjd kan detta ske vis-à-vis dricksvattnet och icke ens denna åtgärd skulle på grund af bristande upplysning vinna burskap i de djupa lagren af befolkningen, förrän möjligen då det är för sent och epidemin redan är der. Eller finnes någon anledning att tro det Vandavattnet alltid skall vara af oskyldig beskaffenhet vid de tillfällen, då det måste levereras ofiltrerad, emedan detta lyckligtvis hittills varit fallet? Eller vill man vid en inträffande farsot lugna konsumenterna med, att vattenledningsvattnet under en stor del af året brukar vara filtrerad och detta ganska skapligt, men att filtra ledsamt nog just vid detta speciella tillfälle visa sig vara otillräckliga? Svaret är lätt nog att finna, och summan af saken är att det beror på en ren slump, om staden förses med helsosamt eller skadligt vatten.

Stadens filtra hafva ock upprepade gånger varit föremål för vederbörandes uppmärksamhet, ehuru frågan, då vattenledningsingenjören år 1889 sändes till utlandet för att studera filtertechniken, mera gälde en förbättring än en förstoring af filtra. Emellertid hafva de små förbättringar, som visat sig vara utförbara, sedan dess blifvit verkställda, och stadens filtra äro numera icke sämre än många andra. Någon ökning af deras funktionsförmåga hafva dessa förbättringar dock icke kunnat medföra, snarare tvärtom, hvadan Vattenledningskontoret i 1892 års utgiftstat för vattenledningen föreslog anläggandet af tre nya öfverbygda filtra, hvilka beräknades att kosta 260,000 mark och med påpekande af att arbetet måste fördelas på 2 år, till en början begärde ett anslag af 100,000 mark för ändamålet. Frågan hän-sköts till ett utskott, hvilket uti ett år 1892 afgifvet utlåtande på särskilda grunder, bland hvilka brist på penningar är den minst svårfattliga, förkastade förslaget och rekommenderade letningar efter grundvatten i Vanda ådal. Härå uppmanades Vattenledningskontoret att uppgöra kostnadsförslag för dessa vattenletningar, hvilket inlemnades mot slutet af år 1892 och hvori framhölls, att grundvatten, om så-

dant öfverhufvudtaget finnes i tillräcklig kvantitet, bör uppsökas i norr om den s. k. Lillforsen, samt att under vintern mätningar af vattenmängden i Vanda å borde verkställas på flera ställen, för att kunna få en approximatif föreställning om hvar starkare tillopp af grundvatten egde rum. Något anslag för ändamålet beviljades emellertid icke och har Vattenledningskontoret sig öfverhufvudtaget icke bekant, att någonting i saken sedermera skulle hafva blifvit tillgjordt.

Genom Stadsfullmäktiges beslut att nya filtra icke skulle byggas förhindradt att i enlighet med sin önskan upptaga ett anslag för ändamålet i 1894 års budget har Vattenledningskontoret likväl ansett det för en oafvislig pligt, att i det föregående påpeka faran af den uppskofspolitik, som vederbörande i en för befolkningens välbefinnande så vigtig fråga hittills följt. I anseende till att letningarne efter grundvatten, om de rätt bedrifvas, äro ett vidlyftigt och tidsödande företag, så mycket mera som man för närvarande icke har de ringaste säkra förutsättningar angående kvantitet eller kvalitet att utgå ifrån, och att i bästa fall anläggningen af ett nytt pumpverk och nya tryckrör för grundvatten äfven toge lång tid och betydande kostnader i anspråk, kan vattenledningskontoret icke stanna vid någon annan åsigt än att anläggningen af nya filtra, hvilka åtminstone delvis kunde funktionera mot hösten 1895, om anslag beviljas för nästa år, är det enligt nuvarande förhållanden för staden mest nyttiga och påkallade. En 17-årig erfarenhet har utvisat, att det filtrerade vattnet, sådant det nu är, icke ur sanitär synpunkt gifvit rum för några graverande anmärkningar och det är att förutse, att detsamma genom nya filtra af modernt slag ytterligare skall vinna i kvalitet. Hvarför då öfvergifva ett vattentag, som i kvantitatift hänseende lemnar fullständig säkerhet för stadens vattenförsörjning och rätt användt äfven motsvarar hygieniska anspråk, för att gifva sig ut på tidsödande och ovissa letningar efter ett annat, som måhända fyller hvarken den ena eller andra fordringen. Sedan de nya projekterade filtra äro utförda, gifves det ju både tid och tillfälle att undersöka grundvattenförhållandena i Vanda å dalen, om de anses förtjena intresse, och i gynsam fall begagna sig af äfven detta vatten för stadens räkning. Man har då åtminstone vunnit fördelen att om det genom naturens försorg renade grundvattnet under långa och stränga vintrar skulle tryta ega en tillräcklig öfverbygd filter-area för att kunna leverera ett på konstgjordt sätt renadt vatten.

Att frågan om anläggandet af nya filtra äfven bör ses ur en annan synpunkt, nemligen den pekuniära, medgifves villigt, men Vattenledningskontoret kan icke fatta att denna synpunkt varder den afgörande, när det handlar om 60,000 människors förseende med helsosamt vatten. Det är visst sant, att vattenverket i följd af de stora delvis för framtiden beräknade utvidgningarne under de sednaste åren numera enligt Vattenledningskontorets berättelse för 1892, icke afkastar mera än 6,8 % af anläggningsskapitalet, hvarifrån räntor och afskrifning böra afdragas, men i alla fall bär inrättningen trots dessa utvidgningar sig ännu fullständigt och de 16 å 17,000 mark i årliga utgifter för räntor, skötsel och underhåll, som de nya

filtra skulle kräfvä, kunna väl icke anses som en alltför dryg köpeskilling för medvetandet att hafva ordnat stadens vattenförsörjning på ett betryggande sätt.

Vattenledningskontoret får därför vördsamt hemställa att frågan om anläggningen af nya filtra måtte blifva föremål för förnyad behandling och att ett anslag af 100,000 mark för nödiga sprängnings- och rörlägningsarbeten m. m. måtte för år 1894 anvisas.

Helsingfors stads Vattenledningskontor den 14 September 1893.

C. Hausen.

Bilaga II.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

den 23 september 1893.

Vid upprättandet af förslag till utgiftsstat för „Helsingfors stads Byggnadskontor“ och „allmänna arbeten för 1894“ hafva förutom de årligen återkommande utgiftsposterna, upptagits anslag hufvudsakligast för verkställandet af nödig befunda remonter å stadens hus, gator, broar etc., samt för komplettering af sådana arbeten, utförda under detta år, hvartill endast en del af de beräknade kostnaderna, blifvit beviljad. De få nyanläggningar, som derjämte ingå hafva alla varit projekterade redan till 1893 fastän medel till deras utförande icke för detta år, kunde disponeras.

De under rubrik „Byggnadskontoret“ upptagna detaljposterna hafva bibehållits oförändrade med undantag af att ordinarie arbetschefens lön Fmk 6,000 blifvit införd emedan stadsingenjören Herman Norrmén med inkommande år torde tillträda sin befattning. Byggnadskontoret.

Inre remonter uti flere af stadens byggnader måste under instundande år utföras i ganska stor utsträckning. Af dessa, alla upptagna med särskilda summor i budgetförslaget, blir den uti Rådhuset mest omfattande i det att ej allenast målning- och putsningsarbeten i mellersta våningen utan jemväl en grundlig remont af vaslaget uti öfversta våningen bör verkställas. Vid det arbete, som under sisteförflutna sommar utfördes för att höja taket till Rådsturättens III och IV afdelnings sessionssal befunnos de flesta af de derstädes belägna vasarne vara så angripna af röta att de måste ersättas med nya. Då undersökning af hela vaslaget i tredje våningen på grund häraf företogs, framgick att förhållandet var enahanda särskildt ofvanom trapphuset, samt Byggnads- och Vattenledningskontorens lokaler. Vaslaget ofvan Stadsfullmäktiges sessionssal är jemväl delvis angripet af röta, men dock icke Allmänna arbeten. Byggnader och lägenheter.

i högre grad än att detsamma genom förstärkningar, anbragta så att det prydliga taket icke behöfver rubbas, kan göras hållbart och pålitligt.

Bland öfriga arbeten som ingå i den för „remont i Rådhuset“ beräknade summan böra omnämnas omläggning och målning af tamburgolfven i Magistratens och Magistratskansliets lokaler, samt likaså golfven uti Stadsfullmäktiges förrum och stadsfogdarnes rum. Dessutom måste 31 fönsterluffer dels underkastas grundlig remont dels ersättas med nya bågar.

Folkbibliotekets stora läsesal samt östra trapphuset mellan första och andra våningarna befinna sig i sådant skick att en uppsatsning är af nöden. Golfvet uti läsesalen är så slitet att detsamma måste omläggas, hyflas och målas samt väggarne och taket till såväl detta som trapphuset nedrökta af den illa funktionerande värmeledningen. En stor brist är dessutom att i huset icke finnes någon tvättstuga, hvarför uppvärmning af allt skur- och bykvatten måste ske uti ett litet lågt, af husets städerska bebodt, rum i källarvåningen hvilket följaktligen är till ytterlighet fuktigt. För afhjelpande af denna olägenhet föreslås därför att en murgryta inrättas uti källarkorridorens östra ända hvarrest nödigt eldrör, vattenledning och aflopp lämpligast kunna anordnas. Totalkostnaden för hela remonten uppgår till mk 2,400.

Nya Packhuset. Det yttre vattentaket, några rum af tullkammarlokalen samt allmänna afträdet å packhusgården böra målas. Totalkostnaden mk 1,100.

För yttre målning af den såkallade sjöpaviljongen invid Kaisaniemi värds- hus och dertill hörande uthus, det förstnämnda med oljefärg och de senare med slamfärg, har upptagits in summa mk 670.

Remonter uti stadens folkskolor hafva blifvit utförda dels genom folkskole- ekonomens, dels genom Byggnadskontorets försorg, hvarvid ofta ganska betydande opåräknade kostnader kommit att betunga det för

„Diverse underhåll af byggnader och lägenheter“ beviljade anslaget. Fastän de flesta skolhus för närvarande befinna sig i ganska godt skick, har jag dock, i samråd med ekonomen upptagit en summa mk 1,500 för verkställandet af sådana arbeten, som i hvarje händelse måste af Byggnadskontoret utföras. I ofvannämnda summa ingå såsom detaljposter kostnaden för: yttre målning af uthusbyggnaderna och planket mot gatan, samt tjärning af taket till skolbyggnaden vid Nikolaigatan N:o 10; yttre målning af det nyligen inköpta folkskolehuset å Fjellidal, hvars brädfodring redan ställvis är blånad; samt slutligen yttre målning af fönsterbågarne till folkskolehuset vid Annegatan, hvilka lätt kunna taga röta i fogar och falsar, i händelse berörda remont icke verkställas. För skolhuset vid Kaserngatan N:o 21, hvar- est särskildt plåttaken ej allenast borde tjäras utan jämväl (å den mindre byggnaden) delvis omläggas, har dock icke någon remontkostnad blifvit upptagen allden- stund förslag till förändring och ombyggnad af husen torde hos Drätselkammaren föreligga.

Remont i Brunshuset och Badhuset i Brunnsparken, omfattande fullständig

inre målning af restaurationslokalen i det förstnämnda huset samt mindre remont och uppsättning af en pulsometer i stället för den förefintliga pumpinrättningen i Badhuset, har, i enlighet med ett till Drätselkammaren den 28 September 1893 afgifvet syneinstrument observerats i utgiftsförslaget med in summa mk 4,700.

Anslaget för „Diverse underhåll af Byggnader och lägenheter“ har under föregående år uppgått till 17,000 mk. Till följe af den rådande penningebristen sänktes detta belopp för 1893 till 15,000 mk, hvilken summa äfven vore tillräcklig för vanlig mindre remont, snösläpning från gårdsplanerna och taken etc. om icke under årets lopp alldeles opåräknade arbeten skulle tillstöta. Så hafva t. ex. detta år, med Kammarens begifvande blifvit utförda följande arbeten, hvilka hvar för sig hade tarfvat särskilda anslag nämligen: Remonten i Drätselkontoret (kostnad 900 mk); Inre målning med oljefärg af polishäktena (kostnaden c:a 600 mk); nytt vaslag etc. i förrummet till Rådsturättens III och IV afdelnings lokal, hvilket arbete måste utföras samtidigt, som taket till sessionssalen höjdes (kostnaden mk 450); inre målning af Desinfektionshuset o. s. v. Då emellertid liknande arbeten, hvarje år torde yppas och ofta nog hvarken på förhand kunna förutses eller uppskjutas till ett följande år har ifrågavarande anslag ånyo höjts till mk 17,000. I sammanhang härmed bör omnämnas att, i händelse byggnaderna å Gumtäkt skola underkastas remont, ett särskildt anslag för ändamålet bör observeras, enär de flesta af dessa befinna sig i ett ytterst miserabelt skick.

Omläggning af Salutorget och Norra Esplanadgatan mellan Katrine- och Helenegatorna, torget med vattentät och gatan med vanlig nubbstensläggning föreslogs af Byggnadskontoret till utförande redan år 1893, men ansågo sig Stadsfullmäktige icke kunna bevilja mer än 10,000 mk för tillvärkning af en del af den för omläggningen nödiga nubbstenen. Ett mycket vägande skäl att på ett år uppskjuta med utförandet af stensättningen förefans äfven uti osäkerheten huruvida det år 1892 å torget verkställda arbetet skulle visa sig lämpligt och hållbart vid inträffande stora temperaturskilnader. Då emellertid den af Byggnadskontoret, hösten 1893, godkända delen af torget bestått profvet såväl under senaste stränga vinter, som under den påföljande varma sommaren utan att någon felaktighet uppstått, torde skäl att ytterligare uppskjuta arbetet icke föreligga, särskildt som denna plats i det skick densamma för närvarande befinner sig är till stort men för trafiken och dessutom en vanprydnad för staden.

Nyläggning med fältsten af Högvaktstorget och vestra kanalkajen bör jämväl under instundande år utföras alldenstund den derstädes befintliga macadamiseringen icke genom vanlig remont kan göras hållbar, emedan densamma under den lifliga trafiken blifvit alldeles utsliten. Att fältsten föreslagits till beläggning beror derpå att macadamisering å dessa platser och särskildt å den smala kanalkajen mycket hastigt blir gropig på grund deraf att man ständigt kör så godt som i samma spår och beläggningen följaktligen slites ytterst ojämt.

Nyläggning af Jungfrustigen, som dock är en ganska liffigt använd stråk-

väg har tidigare icke varit föreslagen på den grund att ett flertal tomter invid den samma ännu äro osålda. Emellertid bör Skeppsredaregatan inom utgången af September månad 1894 vara stenlagd och då all frekvens från denna gata nödvändigt måste gå längs Jungfrustigen har jag icke tvekat att i förslaget upptaga anslag jemväl för nyläggning af den sistnämnda, särskildt som underhållet af en trafikerad, men endast planerad gata blir mycket drygare än å en stensatt.

Kamptorget, hvilket endast är nödortfött planerat, bör, för erhållandet af ett ordnad vattenaflopp, nästa år stensättas, för hvilket ändamål en summa af Fmk 5,300 i budgetsförslaget upptagits.

Sandviks norra kajen, vid hvilken förtöjningsbryggorna för de vestra skärgården trafikerande ångsluparne äro anlagda, har genom pågående banbyggnadsarbete blifvit alldeles sönderkörd, och då en planering och grusning af platsen icke blir mycket billigare än stensättning, som är vida ändamålsenligare, föreslås det sistnämnda arbetet till utförande under följande år.

För utförandet af trappuppgången mellan Bergmansgatan och Observatorii-bergen i enlighet med det af Stadsfullmäktige den 26 April 1892 uppgjorda förslaget, hvilket omfattar utförandet af endast hufvud- eller mittelgången, har observerats en utgiftspost på Fmk 18,400. Dock vore det skäl att, i händelse nödiga medel kunde beviljas, taga steget fullt ut och verkställa arbetet i sin helhet i enlighet med det tidigare i hufvudsak godkända och nu jemväl bifogade projektet (kostnaden Fmk 26,800), enär de fria platserna emellan trappan och husraderna icke kunna lämnas i samma skick, som de för närvarande befinna sig, utan måste på ett eller annat sätt uppsnyggas, för hvilket alltså en extra kostnad tillkommer.

Reglerings-
arbeten. I Byggnadskontorets budget för 1893 begärdes ett anslag af Fmk 34,200 för planering af Kyrkogårdsgatan, hvilken i enlighet med fastställd stadsplan skulle utföras till en bredd af 15 meter. Genom omregleringen af Kommunala sjukhusets tomt ändrades dock gatans bredd till 9 meter, hvarför så godt som alla sprängnings- och en stor del fyllningsarbeten kunde utföras för det af Stadsfullmäktige, till nödhjulsarbeten å sagde gata beviljade anslaget Fmk 14,500. För att komplettera och ytterligare förlänga gatan utöfver Hamnbanans mudder-upplagsplats erfordras dock det i förslaget upptagna tillskottsanslaget Fmk 7,100.

Kanaler och
afloppsdi-
ken. Förutom ombyggnad af några gamla träkanaler, särskildt den ifrån Barnbördshuset, löpande under Badhusgatan och hvars nedra del af Hamnbanan detta år blifvit ombygd, föreslås till nyanläggning endast en kanal under Kyrkogårdsgatans sydvestra del.

Den ifrån Kommunala sjukhusets tomt anlagda kloaken utmynnar nämligen i den del af Gräsviken, som till mudderafstjelningsplats för Hamnbanan blifvit afstängd och hvilken del under instundande vinter är afsedd att fullständigt ifyllas. På grund häraf måste ej allenast Kyrkogårdsgatan förlängas utan jemväl ofvannämnda kloak utsträckas tills densamma når djupvatten vid utfyllningens yttre begränsning.

Af remontkostnaden ingår endast en detaljsumma, nämligen för omläggning af brolocket å jernbron öfver Djurgårdsskärningen. Alla öfriga bristfälligheter å vägarna kunna, såvida icke några oförutsedda arbeten tillstöta, afhjelpas med den för „diverse reparationer“ förslagsvis upptagna summan.

Vägar.

Direkta nyanläggningar äro ej heller projekterade, utan blott kompletteringar af de såsom nödhjulsarbeten verkställda planeringarne i förstaden Berghäll. För den summa, som för ändamålet upptagits, är afsedt att förfärdiga: 1:sta linien emellan Castrens- och Wallinsgatorna; 3:dje linjen från tomt N:o 23 till Castrens-gatan samt mellan Castrens- och Wallinsgatorna, hvilka arbeten sålunda kunnat utföras för en sammanlagd summa af Fmk 33,500, medan den i Byggnadskontorets senaste budgetsförslag upptagna totalsumman uppgick till Fmk 35,700.

Östra Chausséen som genom ständiga, mindre reponter, erhållit en alldeles vanskaplig profil, i det att midten å flere ställen ligger lägre än sidorna, bör under instundande år fullständigt ommacadamiseras. Orsaken till att profilen genom reponterna försämrats, ligger deri, att så snart en del af Chausséen repareras, så kommer den naturligtvis å detta ställe att blifva högre än före arbetets utförande. Emellertid har det i midten liggande spåret icke blifvit höjdt i samma proportion, trots upprepade påminnelser till Spårvägsbolaget från såväl Drätselkammaren som Byggnadskontoret, på grund hvaraf ofvannämnda missförhållande uppstått. För att detta framdeles skall undvikas föreslås därför att, i händelse anslag för reponten, omfattande jemväl igenfyllandet af det östra diket, hvilket skulle ersättas med dels en täckt trumma, dels rännsten kunde beviljas, Spårvägsbolaget åläggas förflytta spåret från Chausséens midt till den genom dikets utfyllande erhållna jordremsan, hvarigenom stora fördelar för såväl spårwagns- som all öfrig trafik skulle vinnas.

Chausséer.

För macadamiseringen af den nya chausséen genom Djurgården mellan Östra och Vestra Chausséerna har under de två föregående åren varit beviljadt resp. Fmk 8,000 och Fmk 4,000 af totalanslaget Fmk 24,000 och alldenstund den återstående delen af arbetet torde kunna slutföras för Fmk 8,000 har denna summa i förslaget upptagits.

Muddring har under sommaren verkstälts uteslutande i Södra hamnen, hvilken nu vid de kajer hvarest större fartyg angöra innehar ett djup af 5,5—6 meter (18—20 fot); deremot har hvarken fördjupning af inloppet till Sörnäs hamn eller Norra hamnen utantör T-kajen blifvit verkställd. Då den muddermassa, som från dessa ställen bör upphemtas uppgår till c:a 20,000 m³ å 0,75 mk, har för arbetets utförande upptagits en summa af Fmk 15,000.

Hamnar.

Planklocket och stensättningen å Norra och Södra kajarmarne i Södra hamnen hafva, under den lifliga trafiken och de stora belastningar, som särskildt å den förstnämnda armen varit upplagda, deformerats så att omläggning och reponter nödvändiggöras. Totalkostnaden uppgår till Fmk 6,830.

Af stadens mudderpråmar böra 2 st. upptagas på slip att reponteras; den ena är genomrutten ofvan vattenlinien och måste därför totalt ombyggas, för en

kostnad af Fmk 2,900, medan den andra endast skall förhydas å yttre bordläggningen (kostnad Fmk 400). Återstoden af anslaget Fmk 200 är afsedd att användas till diktning och beekning af de tre öfriga prämarna.

Anläggningen och underhållet af nedfartsbroarne till isvägarne, samt nödiga stängsel vid kajer och å isarne, har städigt blifvit påfördt kontot „underhåll af vägar“. Sammanlagda kostnaden för dessa anläggningar hafva under året uppgått till Fmk 3,031 och då en slik dryg post är ganska betungande för ett förslagsvis beviljad och ofta knapt tilltaget anslag sådant som det för „underhåll af vägar“ har jag funnit mig föranlåten att för „nedfartsbroar till isarne och nödiga stängslen i hamnarne“ upptaga ett skildt anslag Fmk 3,200.

Ballastbron i Sörnäs har flere gånger under sommarens lopp blifvit anlitad vid lossning af tungt militärgods, ehuru densamma icke är afsedd för slikt ändamål. Då emellertid detta torde komma att upprepas jemväl under följande år och bron är gammal och rutten har jag upptagit en summa af Fmk 8,100 för total ombyggnad af bryggan från vattenlinien uppåt, hvarvid äfven de nu förefintliga smala landgångarne komme att ersättas med 3 m breda, stadiga broar.

För ombyggnad af kälken till slipen å Blåbergslandet och brolocket å kalkbron i Brobergshamnen, hvardera dels ruttna, dels utslitna, hafva anslag af resp. Fmk 550 och Fmk 1,030 upptagits.

Brunnar. Anslaget för „diverse reparationer af brunnar“ har blifvit höjdt från 200 till 500 mark på grund deraf att Brandmästaren framhållit nödvändigheten af att förse brunnarne med tackjerns sugrör, vid hvilka brandpumpslangarne kunna direkte tillkopplas. Sådana sugrör skulle anordnas uti tre af de mest vattenförande brunnarne, för hvilket arbete kostnaden enligt uppgift från Vattenledningskontoret, komme att uppgå till 300 mark inalles.

Planteringar. Hesperia park, hvars grönska kunde göra ett angenämt afbrott mot landsvägens smutsgrå färg, ligger nu alldeles undanskymd af det höga misspyrdande planket mellan densamma och Vestra Chausséen och då ej det ringaste skäl för plankets bibehållande numera föreligger, särskildt som detsamma vid jordytan är så ruttet att det hvilken dag som helst kan stjelpa, har ett anslag af Fmk 2,500 observerats för att ersätta detta med ett prydligt spjelstakett.

Renhållningsväsendet. Med undantag af att en mindre post på Fmk 750 upptagits för smärre reparationer, diktning etc. af afstjelpningsprämarna, ingå alla, under rubrik „renhållningsväsendet“ stående, detaljposter med samma summor, som för detta år blifvit beviljade. Anslaget för bevattning af stadens centrala gator etc. komme detta år att öfverskridas med c:a Fmk 1,000, men då utgifterna hufvudsakligast äro beroende af mer eller mindre gynsamma omständigheter, torde det icke vara skäl att ännu öka berörda anslag förrän erfarenheter från några följande år föreligga.

För „inköp och remont af arbetsredskap“ samt „diverse opåräknade utgifter“ föreslås att anslagen bibehållas oförändrade.

Helsingfors i September 1893.

G. Idström.

T. f.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den 27 Sept. 1893.

N:o 61.

Bilaga III.

Till Drättselkammaren i Helsingfors.

Inkomst- och Utgiftsförslag för 1894 för Helsingfors stads Hamnkontor.

En stor brist uti anordningarna i våra hamnar förefinnes deri, att endast en Vattenposter på kajer. vattenpost inrättats för utminuterung af vatten åt fartygen, nemligen den uti nya kokhuskajen; det vore dock nödvändigt, att längs kajerne, helst vid hvarje anläggningsplats skulle finnas en vattenpost, ifrån hvilken resp. fartyg kunde få fylla sitt vattenlag. Härigenom skulle det dubbla intresse tillgodoses: att fartygen bekvämt kunde erhålla sitt nödiga behof af vatten och att staden, då möjlighet att erhålla vatten vore ändamålsenligt arrangerad, uti den ökade konsumtionen erhöle riklig ersättning för nedlagna kostnader. Jag vågar derföre anhålla: att Vattenledningskontoret erhöle i uppdrag, att upprätta förslag till ledning längs såväl den nya kajen öfver Sandvikshamnen som isynnerhet längs den nya Vestra kajen i Södra hamnen samt till denna lednings förseende med poster och nödiga slangar, för utminuterung af vatten, vid hvarje 100:de meter af kajsträckan.

Brocket af träd på inre sidan af Södra kajarmen har genom den ökade körtrafiken visat sig alldeles ohållbart; det vore derföre nödigt, att den stensatta körbanan utvidgades med 6 à 8 fot och att endast en sex fot bred gångbana lemnades träbelagd längs kajarmens inre sida; kan den stensatta banan icke utvidgas, utan man nödgas bibehålla träbeläggningen, borde denna anordnas sålunda, att plankorna icke placeras långsmed kajen, utan tvärs eller i en diagonalisk riktning emot kajens längdlinie. Södra kajarmen.

Under stora skjulet på denna kaj har marken satt sig, så att doceringen nu går inåt i stället för utåt, hvarigenom vid regnväder stora vattensamlingar bilda sig midt under skjulet och fara för varors förderfvande föreligger; det vore derför nödigt att kajen påfylls och stensättes ånyo. Norra kajarmen.

Hela sträckan af Norra kajen från N:o 4 till N:o 19 befinner sig i ett otillfredsställande och för trafiken oanvändbart skick; ty dels är, genom långvarig uppgrundning, vattendjupet så ringa, att icke ens små båtar der kunna lägga till, dels äro på litet djupare ställen, af enskilda personer sådana anstalter för landstigning, förmedelst på enkla bockar utlagda plankor eller bräder, vidtagna, som kunna vara rentaf farliga. Då emellertid en mängd båtar vid denna kaj kunde få skydd och landfäste och hufvudstadens innevånare i allmänhet hafva mycket ondt om pass- Norra hamnen.

liga angörningsplatser för sina båtar och slupar, skulle jag föreslå: att hela denna sträcka upprensas och muddras till åtminstone ett par fots djup, att sträckan från nedkörsvägen vid Kyrkogatan till T-formiga kajens landfäste försåges med trätrappsteg och angörningsringar för mindre båtar och att på sträckan norr om detta landfäste ända fram till N:o 19 skulle anordnas åtminstone tre lämpliga landstigningstrappor och några flere angörningsringar.

Brunsparken. Ångslupsbryggan, som äges af Herr F. J. F. Sjöblom, invid villan N:o 12 befinner sig i ett så bristfälligt skick, att den jemt och nått kan begagnas; för inkommande år vore den dock i behof af en grundlig remont. Emedan Herr Sjöblom, som ju icke har någon fördel af bryggan och dess underhåll, naturligtvis är obenägen bekosta denna remont, vore det nödigt att stadens Byggnadskontor finge i uppdrag att *rifva bort hela öfverbyggnaden och den öfversta skrala delen af brokistan* samt att på den andra tillsvidare orubbade delen af denna uppbygga en *öppen och enkel landningsplats* för ångslupar och båtar.

Klappbryggor. Klappbryggan vid *Elisabets torg*, som mycket flitigt anlitas, har småningom blifvit alldeles liten för sitt ändamål, det vore därför nödigt, att densamma *ombyggdes och betydligt förstorades* samt om möjligt äfven försåges med *öfverbyggnad*. Likaledes borde den *utanför villan N:o 5 i Vestra Brunnsparken* belägna klappbryggan, som för sitt jemförelsevis rena vatten äfven flitigt begagnas *förses med öfverbyggnad*.

Oscar Wilh. Andstén.

Hamnkapten.

Bilaga IV.

Tablå öfver tomtlösen.

Under 1887	såldes tomter för	51,529: 40
” 1888	” ” ”	852,191: 54
” 1889	” ” ”	526,974: 48
” 1890	” ” ”	484,740: 99
” 1891	” ” ”	139,070: 14
” 1892	” ” ”	424,505: 12
” 1893	” inga tomter	— —
		Sum: 2,479,011: 67
Under 1887	inbetaltes häraf	11,357: 11
” 1888	” ”	491,186: 87
” 1889	” ”	281,931: 98
” 1890	” ”	290,510: 27

Under 1891	inbetaltes här af	166,613: 67	
” 1892	” ”	309,536: 72	
” 1893 1 okt.	” ”	181,871: 42	1,733,008: 04
	Återstår <i>fm.</i>	— —	746,003: 63
<hr/>			
Till förestående inbetalta belopp			1,733,008: 04
kommer förfallen, ogulden annuitet 1893			124,000: —
samt år 1894 förfallande annuitet			73,000: —
Odisponerade tomter till försäljning finnes till ett ap- proximeradt värde af		2,124,966: 69	
hvaraf intet beräknas inflyta			0,000: 00
	Summa <i>fm.</i>		1,930,008: 04

Tablå öfver verkställda regleringsarbeten.

Löseskilling för statsrådet W. Lagus gård	— —	132,000: —
År 1888 utförda planeringsarbeten	52,372: 55	
” ” ” afloppskanaler	120,339: 95	172,712: 50
” 1889 ” planeringsarbeten	127,287: 19	
” ” ” afloppskanaler	83,274: 02	210,561: 21
” 1890 ” planeringsarbeten	302,925: 47	
” ” ” afloppskanaler	58,333: 89	
” ” ” kajbyggnader	216,450: 90	577,710: 26
” 1891 ” planeringsarbeten	229,114: 10	
” ” ” afloppskanaler	93,378: 03	
” ” ” kajbyggnader	98,336: 22	
” ” inköp af mudderverk	66,746: 69	487,575: 04
” 1892 utförda planeringsarbeten	34,242: 62	
” ” ” afloppskanaler	20,524: 40	54,767: 02
” 1891 ” planeringsarbeten (enl. anslag)	— —	24,500: —
” 1894 föreslagna planeringsarbeten	26,600: —	— —
” ” ” afloppskanaler	2,500: —	29,100: —
	Summa <i>fm.</i>	1,688,926: 04

Bilaga V.

Tablå öfver tomter, som äro till försäljning disponibla, samt deras areal och försäljningsvärde.

Qv. N:o.	Tomt N:o.	Gatans namn.	Areal i m ² .		Inhelspris i <i>Sm.</i>	Försäljningsvärde.		Anmärkning.
			Bostads	Fabriks		<i>Sm.</i>	<i>kl.</i>	
22	4	Gengatan.	2085.10	—	20.40	42,536	4	Arealen dels uppmätt, dels uttagen från karta enligt skala. Åsatta pris approximativt, i förhållande till tomternas inbördes läge och beskaffenhet.
24	5	Vinkelgatan.	1547.00	—	11.35	17,558	45	
131	4	Gengatan.	1002.62	—	20.40	20,453	45	
126	11	Fabriksgatan.	1859.08	—	22.70	42,201	12	
"	13	"	2145.20	—	22.70	48,696	4	
"	15	"	2145.20	—	22.70	48,696	4	
"	17	"	2156.48	—	22.70	48,952	10	
"	19	"	2169.70	—	19.85	43,068	55	
127	3	"	1756.84	—	34.	59,732	56	
"	5	"	1717.90	—	20.40	35,045	16	
"	7	"	1717.90	—	20.40	35,045	16	
"	9	"	1783.00	—	30.65	54,648	95	
128	14	"	1650.52	—	28.35	46,792	24	
"	16	"	1691.42	—	15.90	26,893	58	
"	18	"	1801.43	—	15.90	28,642	74	
"	20	"	1910.92	—	15.90	30,383	63	
"	22	"	1869.57	—	22.70	42,439	24	
134	8	"	2097.08	—	31.75	66,582	29	
"	10	"	2005.41	—	29.50	59,159	60	
"	12	"	2039.79	—	31.75	64,763	33	
"	1	Petersgatan.	2238.397	—	22.70	50,811	61	
"	3	"	2238.397	—	22.70	50,811	61	
"	5	"	2337.74	—	31.75	74,223	25	
135	4	"	2319.75	—	22.70	52,658	33	
"	3	Jungfrustigen.	2840.85	—	22.70	64,487	30	
"	5	"	3106.40	—	30.65	95,211	16	
136	4	Fabriksgatan.	2060.95	—	31.75	65,435	16	
"	6	"	2217.28	—	32.90	72,948	51	
166	13	Gräsviksgatan.	2969.60	—	28.35	84,188	16	
109	13	Bergmansgatan.	1621.52	—	12.50	20,269	—	
"	29	"	1917.26	—	22.70	43,521	80	
"	31	"	1981.17	—	22.70	44,972	56	
"	33	"	2045.08	—	22.70	46,423	32	
"	35	"	1981.17	—	22.70	44,972	56	
Transport			—	—	—	1,673,224	60	

Qr. N:o.	Tomt N:o.	Gatans namn.	Areal i m ² .		Enhetspris i Fmk.	Försäljningsvärde.		Anmärkning.
			Bostads	Fabriks		Fmk.	7/4	
		Transport	—	—	—	1,673,224	60	
126	10	Bergmansgatan.	2274.27	—	28.35	64,475	55	
"	12	"	1798.26	—	22.70	40,820	50	
"	14	"	1798.26	—	22.70	40,820	50	
"	16	"	1798.26	—	18.15	32,638	42	
"	18	"	1798.26	—	18.15	32,638	42	
179	30	Fabriksgatan.	—	6417.32	5.65	36,257	86	
"	32	"	—	6417.32	5.65	36,257	86	
"	34	"	—	6417.32	5.65	36,257	86	
180	24	"	—	4875.14	5.65	27,544	54	
183	22	Petersgatan.	—	5556.10	5.65	31,391	96	
"	1	Strandgatan.	—	5236.11	5.65	29,584	2	
"	3	"	—	5396.10	5.65	30,487	96	
25	4	Konstantinsgatan.	1047.22	—	12.00	12,566	64	
		Summa Fmk	—	—	—	2,124,966	69	

Bilaga VI.

Behållningskalkyl per 1 Oktober 1893.

Kassa	10,430: 99	
Föreningsbanken, löp. räkning	73,881: 99	
Nord. aktiebanken, d:o	181,216: 67	
Obligationer	94,750: —	360,279: 65
Byggnadsmaterialier	76,832: 47	
Vattenledningsmaterialier	171,380: 94	248,213: 41
Fattigvårdens förskotter	4,927: 61	
E. Furuhjelm	5,582: 06	
E. Åberg	963: 89	
W. Malmberg	687: 99	
A. Forsell	11,228: 25	
A. Zilliacus	99: 43	
Edv. Loo	500: —	
E. af Forselles	306: 85	
Edv. Juslin	6,714: 83	
Underhåll af arbetsredskap	7,095: 48	
Dito af vettenledn. redskap	4,035: 16	42,141: 55

Inkomster, Oktober—December 1893.

Räntor	72,000: —	
Tomtlösen	126,400: —	
Stadens fasta egendom	60,500: —	
Tomtören	2,200: —	
Tolags- och trafikafgifter	118,000: —	
Hamnafgifter	48,000: —	
Auktionsprov. bouppt. proc. etc.	27,200: —	
Konto Diverse	22,400: —	
Statsbidrag till folkskolorna och polisen	43,370: —	
Bränvinsskatt	10,000: —	
Vattenledningsafgifter	125,000: —	
Vattenledn. ersättningar för anslutningar	45,000: —	
Ännu icke upptagna lån för rådhusannexet och kommunalasjukhusbyggnaderna	745,000: —	
Kommunala utskylder	167,000: —	
Rester	63,500: —	
Diverse konti	6,500: —	
För hamnbanan använda medel utöfver lyftade statsanslag (afsedda att betäckas genom 1892 års obligationslån)	384,000: —	
I sammanhang med hamnbanan utförda arbeten i kommunala sjukhuset (betäckas genom för kommunala sjukhusbyggnaden upptaget lån)	45,000: —	429,000: —
Å utminuteringsbolagets vinstmedel anvisade belopp, som skola ersättas under följande år	6,000: —	2,117,070: —
Besparing å allmänna arbeten		30,000: —
Dito å vattenledningsarbeten		—: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>2,797,704: 61</u>

Utgifter, Oktober—December 1893.

Räntor och amortering	184,700: —
Stadens embetsverk	52,600: —
Kommunalförvaltningen	66,600: —
Gatubelysningen	79,000: —
Brandverket	35,500: —
Polisinrättningen	68,000: —
Sundhets- och sjukvården	41,000: —
	<u>Transport</u> 527,400: —

	Transport	527,400: —	
Fattigvården		43,600: —	
Undervisningsväsendet		178,800: —	
Allmänna onera		3,500: —	
Vattenledningen		18,400: —	
Saluhallen		4,500: —	
Allmänna arbeten		721,600: —	
Pensioner		5,400: —	
Konto Diverse		85,700: —	
Från föregående år balancerande konti m. m.		92,800: —	1,681,700: —
<i>Reserverade anslag:</i>			
Chausseobligat. amorteringsfond		38,690: —	
För inlösen af Ulrikasborgs Brunnsparke Aktiebol. aktier och obligationer		11,413: 74	
Till stadskassan inbetald enskild donation		4,951: —	
Reserveradt af 1892 års lån		1,755,719: 43	1,810,774: 17
	<u>Summa Fmk</u>	<u>3,492,474: 17</u>	
Beräknade utgifter och reserverade anslag		3,492,474: 17	
Behållning och beräknade inkomster		2,797,704: 61	
Differans		694,769: 56	
Hvartill komma rester, som ej beräknas inflyta		35,230: 44	
	Brist Fmk	730,000: —	
Denna brist motsvaras af stadskassans utestående belopp tomtlösen m. m, hvilket efter afdrag af 1893 års annuitet utgör:			
Tomtlösen		672,713: 17	
Tomtlösen från Brunnsparken		169,000: —	
Resterande köpeskilling för byggnader å Mejlans		7,452: 90	
Dito å Knekten		1,000: —	
	<u>Summa Fmk</u>	<u>850,166: 07</u>	

Någon disponibel behållning till 1894 förefinnes sålunda icke.

Drätselkontoret i Helsingfors, den 25 Oktober 1893.

Teodor Holmberg.

Utgifter:	Ordinarie utgifter 1890.		Tillfälliga utgifter 1890.		Ordinarie utgifter 1891.		Tillfälliga utgifter 1891.		Ordinarie utgifter 1892.		Tillfälliga utgifter 1892.		Ordinarie utgifter 1893.		Tillfälliga utgifter 1893.	
	I Stadens skulder	234,412	06	30,000	—	207,059	25	170,000	—	207,133	—	205,000	—	425,253	—	—
II Stadens ombetsverk	170,500	—	—	—	185,041	67	—	—	180,241	67	—	—	181,200	—	—	—
III Kommunalförvaltningen	151,230	—	700	—	153,980	—	—	—	158,565	—	—	—	162,640	—	—	—
IV Gatubelysningen	114,730	89	—	—	120,946	54	—	—	135,271	18	—	—	138,385	06	—	—
V Brandverket	70,061	30	1,400	—	85,763	—	2,700	—	79,995	60	3,200	—	80,855	50	1,100	—
VI Polisrättningen	158,402	—	1,400	—	173,258	—	400	—	173,548	—	—	—	204,326	—	1,430	—
VII Sundhets- och Sjukvården	65,258	—	750	—	69,347	—	3,250	—	80,339	20	3,000	—	91,793	—	80,016	70
VIII Fattigvården	172,360	—	—	—	190,100	—	—	—	206,580	—	—	—	235,140	—	—	—
IX Undervisningsväsendet	349,937	20	5,500	—	390,463	12	19,650	—	415,758	28	18,860	—	438,637	37	17,360	—
X Allmänna onera	299,186	79	—	—	309,883	04	—	—	293,744	04	—	—	290,651	04	—	—
XI Vattenledningen	44,480	—	381,370	—	52,130	—	183,870	—	64,500	—	87,160	—	74,079	—	35,856	—
XII Saluhallen	7,050	—	—	—	7,050	—	—	—	7,050	—	—	—	7,050	—	3,850	—
XIII Allmänna arbeten	131,700	—	1,307,125	—	159,100	—	769,760	—	175,300	—	575,250	—	184,700	—	989,580	—
XIV Pensioner	6,426	67	—	—	7,276	67	—	—	6,946	67	—	—	10,046	67	—	—
XV Diverse	113,220	—	600	—	119,650	—	16,200	—	146,550	—	60,000	—	190,050	—	10,000	—
<i>Samt</i>	2,088,954	91	1,728,845	—	2,231,048	29	1,165,830	—	2,331,522	64	952,470	—	2,714,806	64	1,139,192	70
	—	—	2,088,954	91	—	—	2,231,048	29	—	—	2,331,522	64	—	—	2,714,806	64
Summa utgifter <i>Samt</i>	—	—	3,817,799	91	—	—	3,396,878	29	—	—	3,283,992	64	—	—	3,853,999	34

Inkomster:	Ordinarie intrader 1890.		Tillfälliga intrader 1890.		Ordinarie intrader 1891.		Tillfälliga intrader 1891.		Ordinarie intrader 1892.		Tillfälliga intrader 1892.		Ordinarie intrader 1893.		Tillfälliga intrader 1893.	
	I Räkter	52,400	—	—	—	67,400	—	—	—	57,500	—	—	—	111,000	—	—
II Tomtlösen	185,000	—	—	—	185,000	—	—	—	250,000	—	—	—	121,000	—	—	—
III Stadens fasta egendom	204,635	—	—	—	200,900	—	—	—	207,000	—	—	—	225,800	—	—	—
IV Tomtören	1,900	—	—	—	1,900	—	—	—	2,200	—	—	—	2,200	—	—	—
V Inkomstgifvande rättigheter	498,602	09	—	—	550,950	—	—	—	554,800	—	—	—	568,500	—	—	—
VI Diverse	335,662	21	—	—	353,904	46	—	—	344,365	46	—	—	342,522	46	—	—
VII Statsbidrag	164,210	—	—	—	169,710	—	—	—	169,710	—	—	—	230,860	—	—	—
VIII Vattenledningen	210,300	—	—	—	233,300	—	10,000	—	248,300	—	20,000	—	248,300	—	25,000	—
IX Lån	—	—	836,190	31	—	—	91,500	—	—	—	—	—	—	—	1,079,000	—
X Uttaxering	700,300	30	—	—	787,813	83	—	—	900,117	18	—	—	899,816	88	—	—
Behållning från 1889	628,600	—	—	—	744,500	—	—	—	530,000	—	—	—	—	—	—	—
<i>Samt</i>	2,981,609	60	836,190	31	3,295,378	29	101,500	—	3,263,992	64	20,000	—	2,749,999	34	1,104,000	—
	—	—	2,981,609	60	—	—	3,295,378	29	—	—	3,263,992	64	—	—	2,749,999	34
Summa inkomster <i>Samt</i>	—	—	3,817,799	91	—	—	3,396,878	29	—	—	3,283,992	64	—	—	3,853,999	34

*Bilaga VIII.**Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för den
16 Oktober 1893.*

§ 1.

Företogs till vidare åtgärd ärendet angående uppgörande af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästkommande år; och sammanställdes härvid utgiftsposterna under hufvudtitlarna *VIII. Fattigvården* och *XIV. Allmänna arbeten*.

I fråga om de under sistnämnda titel upptagna anslagen för stadens *planteringar*, uttalades skiljaktig mening af Kammarens viceordförande Herr *Nummelin*, som framhöll, att klippta, omsorgsfullt ansade gräsmattor vore på sin plats i Runeborgs- och Kapellesplanaderna, i några sqvärer äfvensom inom inskränkta områden i Brunnsparcken och på Observatoriiberget, men att med afseende å de för underhållet af dylika gräsmattor påkallade högst betydande utgifter gräsplanerna i öfrigt deremot kunde vara af mindre kostsamt slag samt tillika delvis så anordnade att desamma jemväl finge beträdas. Och ansåg Herr *Nummelin* på anförda skäl att för underhållet af planteringar och trädskolor skulle anslås högst 30,000 mark. Hvad åter angår anslaget för en ny trädskola, så ifrågasatte Herr *Nummelin* huruvida det icke vore fördelaktigare att anskaffa nödiga träd och buskar från i landet förefintliga trädskolor än att för stadens räkning anlägga en ny sådan.

Med ärendets behandling skulle fortsättas vid annat, framdeles utsättande extra sammanträde. Som ofvan.

In fidem:

Edvard Loo.

H:fors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1893.

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1894.

Upprättadt af Magistraten.

Anm. Tillfälliga utgifter och intrader äro i förslaget utmärkta med *.

	Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1873.	Utgifter.				
		I. Stadens skulder.		Fmk.	kl.	Fmk.
Beviljad 1812. Revers d. ²⁵ / ₁ 1845. " d. ²⁴ / ₁ 1846. " d. ²⁷ / ₁ 1847.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1893 Fmk 15,416: —, erlägges till Finlands statskontor den ¹⁵ / ₁ 1894 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med	—	—	5,288	—
Revers ¹ / ₅ 1863.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1893 i återstående kapital Fmk 15,872: 54, erlägges till Finlands statskontor den ¹ / ₅ 1894 en annuitet af 5 ¹ / ₂ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 % å det oguldna beloppet med samt återstoden af annuiteten i amortering	634 90 4,865 10	—	5,500	—
K. S:ns bref d. ⁵ / ₅ 1880.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1893 i återstående kapital Fmk 12,248: 63 erlägges den ⁹ / ₄ 1894 till Finlands statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000, eller ränta å 5 % med . . . . . samt återstoden af annuiteten i amortering	612 43 5,387 57	—	6,000	—
		Transport	—	—	16,788	—

					Transport
					—
					16,788
Chausséereglementet den $26/11$ 1865 § 6.	a	4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den $1/2$ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och $3,6 \frac{0}{100}$ ränta	7,650		
		b) till chausséeobligationernas amorteringsfond, utgörande den $31/12$ 1893 Fmk 37,380, amorteringstillskott år 1894	1,310		8,960
K. S:s resol. d. $9/9$ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den $31/12$ 1893 Fmk 1,398,900, erlägges den $1/5$ 1894 i amortering	17,500		
		samt den $1/5$ och $1/11$ samma år ränta å $5 \frac{0}{100}$ med tillsammans	69,507	50	87,007 50
K. S:s resol. d. $4/8$ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och regle- ringslånet af år 1882, utgörande den $31/12$ 1893 Fmk 1,311,500: —, erlägges den $1/5$ 1894 i amortering samt den $1/5$ och $1/11$ ränta å $4 \frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ med	36,000		
			58,207	50	94,207 50
K. S:s resol. d. $29/3$ 1892.	a	7:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande den $31/12$ 1893 Fmk 4,484,500: —, erlägges den $1/5$ 1894 i amortering	16,500		
		samt den $1/5$ och $1/11$ ränta å $4 \frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ med	201,431	25	
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, för- slagsvis	600		218,531 25
S. F. besl. $14/2$ 1893.	a	8:o. Å för inköp af Gumtäckte upp- tagna lån erlägges ränta: å Fmk 125,000 å $5 \frac{0}{100}$ med	6,250		
		å Fmk 375,000 å $5 \frac{1}{2} \frac{0}{100}$ med	20,625		26,875
S. F. besl. $14/6$ 1892.	a	9:o. Å lån för reglering af åter- stående köpeskilling för rådhus- annexet (Alexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnad- erna, Fmk 650,000 erlägges ränta å $5 \frac{0}{100}$ med	—		32,500
	c *	10:o. Å ett kassakreditiv till belopp af högst Fmk 730,000 provision och ränta förslagsvis	—		15,000
		— Fmk 499,869: 25 —			
		Transport	—		499,869 25

			Transport	—	—	499,869	25
		II. Stadens embetsverk.					
		Magistraten.					
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	35,200	—
		Rådstufvurätten.					
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	89,741	67
		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.					
1886 års stat.	b	}	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön	2,500	—		
			1 Aktuarie	2,500	—		
			1 Kanslist	1,200	—		
D:o d.o. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1892.	b	}	1 Translater för ryska och tyska språken	1,500	—		
1886 års stat. D:o d.o.	b		2 Stadsfiskaler lön å	3,000: —			
		c	arvode å	600: —			
			provisoriskt tillskott å	1,200: —	9,600		
D:o d.o. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	}	4 Stadsfogdar å	2,000: —	8,000		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887.	b		4 Exekutionsbetjenter å	1,000: —	4,000		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁰ / ₁₂ 1891.		}					
1886 års stat. S. F. besl. ² / ₅ 1888.	b		8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anställda vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten å	1,100: —	8,800		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	}	2 Stadsbetjenter vid Magistraten på afdelning å	1,000: —	2,000		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b		1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bostad och ved å		1,000		
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	}	1 Rådhusdrenge, jemte fri bostad och ved	600			
	c		3 Extra stadsfogdar å	1,600: —	4,800	46,500	
		Diverse.					
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,200	—
			— Fmk 183,641: 67 —				
		III. Kommunalförvaltningen.					
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	167,865	—
			Transport	—	—	851,375	92

		Transport	—	851,375 92
		IV. Gatubelysningen.		
		a) Gasbelysning		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	95,765 45
		b) Petroleumbelysning		
	b	83 st. helnattslykter å 168 mk per lysår och lykta	13,944	—
		57 st. halfnattslykter å 73 mk per lysår och lykta	4,161	—
		192 st. chaussée- och väglykter å 82 mk per lysår och lykta	15,744	—
		95 st. seglationslykter, 150 dagar å 60 penni per dag och lykta	8,550	—
		3 st. lykter på isvägen till Sveaborg, 105 dagar å 60 penni per dag och lykta	189	—
	c	6 st. lykter å Sörnäs lastageplats, 125 dagar å 60 penni per dag och lykta	450	—
		25 st. nya lyktskåp	1,250	44,288
		— Fmk 140,053: 45 —		
		V. Brandverket.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	88,362 50
		VI. Polisnärningen.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	206,428
		VII. Sundhets- och Sjukvården.		
		Läkarepersonal.		
	b	1 Stadsläkare, lön . . . . . 5,400: — arvode . . . . . 1,600: —	7,000	—
1886 års stat.	b	Vikariatvarvode för 6 månader, hvar under lönen tillfaller civilstatens enke- och pupillkassa	2,200	—
S. F. besl. 2/3 1893.		Transport	9,200	1,286,219 87

			Transport	9,200	1,286,219	87			
1886 års stat.	b	2	Distriktsläkare inom staden å	3,000:—	6,000				
S. F. besl. $\frac{9}{4}$ 1889.	b	1	D:o i Tölö distrikt	3,000:—					
D:o $\frac{29}{10}$ 1891.	b		resemedel	600:—	3,600				
D:o $\frac{30}{9}$ 1890.	b	1	D:o i Sörnäs distrikt	3,000:—					
			tillskottsarvode	1,000:—	4,000				
D:o $\frac{29}{12}$ 1891.	b	1	D:o i Berghälls distrikt	3,000:—					
			tillskottsarvode.	1,000.—	4,000				
D:o $\frac{9}{4}$ 1889.	b	1	Qvinlig läkare		3,000				
1886 års stat.	b	1	Barnmorska		300				
						30,100			
			Helsovårdsnämnden.						
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—		4,700			
			Kommunala sjukhuset.						
1886 års stat.	b	1	Ekonom jemte fri bostad och ved	1,200					
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1888.				2	Sjuksköterskor å 45 mark per månad	1,080			
	c		1 Extra sjuksköterska	540					
	b		1 Dreng	708					
1886 års stat.	c	1	Kost för 40 sjuka å 60 penni per dag, förslagsvis	8,760					
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.				Läkemedel, förslagsvis	1,800				
				Tvätt, förslagsvis	1,100				
				Ved och belysning, förslagsvis .	2,500				
				Remont af lasarettspersedlar och diverse, förslagsvis	1,800				
				Tillskottsanslag för senare halfåret, förslagsvis	25,000				
				Inventarier, förslagsvis	27,170				
								71,658	
						Reservsjukhus, fr. $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{7}$ 1894.			
						Enligt Drätselkammarens förslag .	—		2,400
			Provisoriska epidemisjukhuset fr. $\frac{1}{1}$—$\frac{1}{7}$ 1894.						
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—		8,060			
			Kolerabaracker, sanitetsstation m. m.						
S. F. besl. $\frac{9}{5}$ 1893.	b		Anslag för kolerafarsotens bekämpande 1893	15,000					
	c		Bevakning och brandförsäkring af barackerna	600		15,600			
			Transport	—		1,418,737			
						87			

		Transport	—	1,418,737 87
		Underhåll af en poliklinik.		
	c *	Anslag	3,000	
	c *	D:o för en lasarettsafdelning	4,000	7,000
		Sundhetsinspektören och helsopolisen.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	18,590
		Undersökningsstation för lifsmedel.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	5,395
		— <i>Emk 163,503</i> —		
		VIII. Fattigvården.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	261,840
		IX. Undervisningsväsendet.		
		a. Navigationsskolan.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	2,800
		b. Realskolan.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	10,800
		c. Handverksskolorna.		
K. Kung. ²⁵ / ₁₁ 1885.	c	Anslag för högre handverksskolorna	14,254	
S. F. besl. ⁷ / ₁₁ 1893.	c	D:o för lägre d:o	3,478	19,732
		d. Handelsinstitutet.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	4,000
		Transport	—	1,748,894 87

	Transport	—	—	1,748,894	87
	e. Skolan för andesvaga barn.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	3,000	—
	f. Folkskolorna.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	410,575	62
	g. Folkbiblioteket och läsesalen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	21,950	—
	h. Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	6,860	—
	— <i>Fmk 479,717: 62.</i> —				
	X. Staden åliggande allmänna onera.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	235,773	04
	XI. Vattenledningen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	206,270	—
	XII. Saluhallen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	8,050	—
	XIII. Stadens jordlägenheter.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	513,500	—
	Transport	—	—	3,154,873	53

		Transport	—	—	3,154,873 53
		XIV. Allmänna arbeten.			
		1:o. Byggnader och lägenheter.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
	*	Rådhuset, remont	5,100	—	
	*	Folkbiblioteket, remont	2,400	—	
	c *	Nya Packhuset, remont	1,100	—	
	*	Badhuset i Brunnsparken, anskaf- fande af pulsometer samt remont	2,500	—	
	c *	Förändringar i folkskolegården, Ka- serngatan N:o 21	6,986	50	
	c	Diverse reparationer	15,000	—	33,086 50
		b) <i>Nybyggnader.</i>			
S. F. besl. 25/4 1893.	b *	Köpeskillingen för folkskolehuset å Fjelldal	4,000	—	
	*	Nya kommunala sjukhuset, till- skottsanslag	12,500	—	
	c *	Tillbyggnad till ekonomibyggnad- en å Fattiggården	25,000	—	
	*	Simhus i Gräsviken, tillskottsanslag	2,000	—	43,500
		2:o. Gator och allmänna platser.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	22,000
		b) <i>Planering och nyläggning.</i>			
		Nyläggning af:			
	c *	Sandviks norra kajen	—	—	5,300
		<i>Regleringsarbeten.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	7,100
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	15,100
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	c *	Kanal under kyrkogårdsgatan från kommunala sjukhusets tomt till Gräsviksgatan	2,500	—	—
	c *	Kanal under Folkskolegatan från N:o 8 till Fredriksgatan	1,000	—	3,500
		Transport	—	—	3,284,460 03

		Transport	—	—	3,284,460 03
		4:o. Vägar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	10,500 —
		5:o. Chausséer.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c		Chausséerna i Brunnsparken	500	—	
c *		Makadamisering af Östra Chausséen från Broholmogatan till spårvägsstallet, halfva kostnaden	13,600	—	
c		Diverse underhåll	15,000	—	29,100 —
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
c *		Fortsättning af Chausséen genom Djurgården från östra till vestra chausséen	—	—	4,000 —
		7:o. Hamnar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
*		Remont af plank- och stenläggningen å södra kajarmen i Södra hamnen	4,700	—	
*		Remont af 2 st. mudderprämar	3,500	—	
		Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	3,200	—	
*		Remont af slipen å Blåberglandet	550	—	
c *		Nytt brolock å kalklossningsbron i Brobergshamnen	1,030	—	
*		Upprensning af stranden vid norra kajen	1,800	—	
*		Remont af ångslupsbron i Östra Brunnsparken	660	—	
*		Öfverbyggnad af klappbryggan vid Elisabetstorget	2,100	—	
		Diverse reparationer	7,000	—	24,540 —
		b) <i>Nybyggnader.</i>			
c *		Kajbyggnader i Sandvikshamnen, utförda 1893 i samband med hamnbanan	375,000	—	
c *		D:o i södra hamnen, afsedda att i samband med hamnbanan utföras 1894	386,960	—	761,960 —
		Transport	—	—	4,114,560 03

		Transport	—	4,114,560 03
		8:o. Planteringar.		
		<i>a) Remont och underhåll.</i>		
*	c	Ombyggnad af planket mot Hesperia park	2,500	
		Underhåll af planteringar och trädskolor	35,000	
		Underhåll af hägnader	1,000	38,500
		<i>b) Nyanläggningar.</i>		
*	c	För utvidgning af trädskolorna	2,000	
*		Plantering af träd invid skolhuset vid Folkskolegatan	500	
*		Strandskoning kring svandammen i Kajsaniemi	1,500	
c		Inköp af träd och buskar	1,500	5,500
		9:o. Renhållningsväsendet.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
	c	Underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och pråmar	4,000	
		Vaktors och pråmkarlars aflöning samt tömning af pråmar	5,000	
		Latriners och pissoirers underhåll	10,000	
		<i>Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar . . . . .</i>	25,000	
		Rengöring af hamnar och kajer	1,000	
		Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparcken, jemte östra och vestra Chausséerna	3,000	
		Remont af 5 st. afstjelpningspråmar	750	48,750
		10:o. Arbetsredskap.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	5,000
		11:o. Diverse.		
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	5,000
		— Fmk 1,061,436: 50 —		
		XV. Pensioner.		
	} b	Rådmansekan I. S. T. Decker	400	
		Transport	400	4,217,310 03

Mag. besl. $\frac{13}{5}$ 1857
D:o $\frac{1}{9}$ 1870

		Transport	400 —	4,217,310 03
Mag. besl. $18\frac{1}{2}$ 1863.	b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o $30\frac{1}{10}$ 1867.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300 —	
D:o d:o.	b	Rådmandöttrarne C. F. och H. S. Bergholm	340 —	
S. F. besl. $9\frac{1}{2}$ 1875.	b	Rådmanen H. L. Crohns tre barn	600 —	
D:o $29\frac{1}{12}$ 1883.	b	Förre lärarinnan E. Heintzie	800 —	
Kontr. om Brunnsparkens öfverl.	b	Vaktmästarenkan A. Rosenström	200 —	
S. F. besl. $29\frac{1}{12}$ 1888.	b	Förre fångknekten Jakob Stark	240 —	
D:o $3\frac{1}{12}$ 1889.	b	D:o d:o Abraham Frisk	180 —	
D:o d:o.	b	D:o d:o Gustaf Sandroos	120 —	
D:o $21\frac{1}{12}$ 1889.	b	Förre sprutmästaren M. Henelius	800 —	
D:o $21\frac{1}{12}$ 1889.	b	Förre sprutmästaren I. Sillman	800 —	
D:o $21\frac{1}{12}$ 1889.	b	Förre hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600 —	
D:o $9\frac{1}{8}$ 1890.	b	Förre stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500 —	
D:o $2\frac{1}{12}$ 1890.	b	Förre ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400 —	
D:o $15\frac{1}{11}$ 1892.	b	Förre stadsläkaren C. Qvist	3,500 —	
D:o $9\frac{1}{3}$ 1893.	b	Förre auktionskassören I. W. Nygren	2,400 —	
D:o $9\frac{1}{3}$ 1893.	b	Förre extra stadsfogden Moses Lindberg	400 —	
D:o $19\frac{1}{8}$ 1893.	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240 —	
D:o d:o	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120 —	
D:o $3\frac{1}{10}$ 1893.	b	Drätselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 3 minderåriga barn	1,200 —	
D:o $7\frac{1}{11}$ 1893.	b	Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	240 —	14,646 67
XVI. Diverse.				
	c	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	
		D:o d:o expenser förslagsvis	900 —	
		För revision af stadens räkenskaper, förslagsvis	4,100 —	
		Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	12,000 —	
		Transport	19,000 —	4,231,956 70

		Transport	19,000	4,231,956	70
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Anslag för signalering af middags- timmen	300		
	c	För stormvarningstelegram, för- slagsvis	250		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	6,500		
S. F. besl. $\frac{29}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000		
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.	b & c	D:o för byggnadsinspektör, förslags- vis	1,800		
D:o $\frac{19}{6}$ 1890.	b	Arvode åt en elektrotekniker	1,200		
Fiskeristadg. för H:fors $\frac{1}{2}$ 1890.	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsyningsmän, förslagsvis	600		
Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b	Bidrag till länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—98	10,000		
	c	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,000		
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obe- medlade	2,500		
S. F. besl. $\frac{24}{3}$ 1891.	b	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000		
	c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600		
	c	Omkostnader för hundskatten, för- slagsvis	200		
	c	Inventarier till särskilda stadens hus, remont & komplettering, för- slagsvis	4,000		
Enl. kontr.	b & c	Telefonafgifter, förslagsvis	4,000		
	c	Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster, förslagsvis	75,000		
	c & d	För oförutsedda behof enligt stads- fullmäktiges bestämmande	20,000	153,950	
		Summa Fmk	—	4,385,906	70

		Bokstavten angivet inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § i kommunallagen.				
			Inkomster.			
			Disponibel behållning från föregående år påräknas icke			
			I. Räntor.			
			Enligt Drätselkammarens förslag 59,300			
			II. Tomtlösen.			
			Enligt Drätselkammarens förslag 73,000			
			III. Stadens fasta egendom.			
			a) Räntor från donerade hemman.			
K. Sns resol. 1 ² / ₁ 1879.	b		Förslagsvis	—	—	2,000
			b) Stadens afhysta område.			
Kongl. försäkr. 23 ² / ₂ 1789 §§ 1 och 4.	b		Arrenden för byggnader och tom- ter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, för- slagsvis	17,100	—	—
K. Förordn. 8 ⁹ / ₁₂ 1873 § 6.	b		Arrenden för jordlägenheter, villa- områden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	112,700	—	—
Enl. inlösningsvilkoren.	b		Arrenden från Brunsparksområdet, förslagsvis	11,500	—	—
K. Sns utsl. 11 ¹ / ₁₁ 1884. S. F. besl. 29 ⁹ / ₁₀ 1888.	b		Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen, förslagsvis . .	18,000	—	—
Enligt kontrakter.	b		Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,700	—	—
	b		Hyra för bodar och diskar, förslags- vis	4,000	—	—
Enl. kontrakt.	b		Hyra för stånd i saluhallen, för- slagsvis	36,000	—	—
	c		Simhusafgifter, förslagsvis	500	—	—
	c		Fiskevattens afgifter, förslagsvis .	1,400	—	—
	c		Hötägt, förslagsvis	200	—	—
	c		Mulbetesafgifter, förslagsvis . . .	100	—	—
	c		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	8,000	—	—
Enl. revers.	b		Amortering af köpeskillingen för byggnader å holmen Knekten . . .	1,000	—	213,200
			Transport	—	—	347,500

		Transport	—	—	347,500	—
		c) Stadens jordlägenheter.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	42,228	10
		— <i>Fmk 257,428: 10</i> —				
		IV. Tomtören.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,200	—
		V. Inkomstgivande rättigheter.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	566,500	—
		VI. Diverse.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	293,994	46
		VII. Statsbidrag.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	206,860	—
		VIII. Vattenledningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	273,300	—
		IX. Lån.				
S. F. besl. $\frac{1}{2}$ 1892.	<i>b</i>	A. Af 1892 års $4\frac{1}{2}\%$ obligationslån hafva tidigare följande anslag beviljats och användts:				
		För inlösen af Brunnsparken . . .	287,000	—		
		För underhåll och remont af stadens hus i Brunnsparken	13,000	—		
		För uppförande af saluhallar . . .	210,000	—		
		För vattenledningens utsträckning år 1887	19,225	78		
		För vattenledningens utsträckning till Ö. Brunnsparken	46,809	66		
		För d:o till Munkholmen	21,663	36		
		För d:o till Lappviks sjukhus	11,510	57		
		För d:o till Sörnäs	10,315	98		
		För d:o till Länefängelset	15,880	23		
		För d:o till villan Ås	6,034	72		
		Transport	641,440	30	1,732,582	56

		Transport	641,440 30	1,732,582 56
		För kanal under Ö. Brunnsparcken	9,469 76	
		För inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus	47,000 —	
		För tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	135,493 10	
		För vattenledningens utsträckning 1888	104,356 05	
		För d:o d:o 1889	181,165 59	
		För d:o d:o 1890	425,127 55	
		För d:o d:o 1891	74,638 80	
		För uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	178,107 50	
		För uppförande af ett hus för brandverket	294,000 —	
		För tillbyggnad till magasinskajen	319,000 —	
		För fördjupning af hamnen invid d:o	15,000 —	
		Omkostnader för 1892 års lån	319,481 92	
			<u>2,744,280 57</u>	
		<i>År 1894 anvisas å lånet:</i>		
	* *	För nya filtra vid vattenledningen	100,000 —	
	*	För kajarbeten i hamnarne	761,960 —	861,960 —
			<u>3,606,240 57</u>	
		<i>B. Ytterligare lån på längre återbetalningstermin än två år:</i>		
S. F. besl. $\frac{14}{2}$ 1893.	b *	För reglering af köpeskillingen för Guntäckt	500,000 —	
S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.	b *	Å det 1892 beslutna lån för kommunala sjukhusbyggnaderna och rådhusannexet anvisas ytterligare — Fmk 1,438,630: — —	76,670 —	576,670 —
		X. Utaxering.		
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, utgör	— —	1,214,694 14
		Summa Fmk	— —	<u>4,385,906 70</u>

Helsingfors rådhus den 29 November 1893.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Richard Lindberg.

T. f.

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1894.

Hufvud- tittel.	Utgifter:	Ordinarie ut- gifter.	Tillfälliga ut- gifter.
I	Stadens skulder	484,869	25 15,000
II	Stadens embetsverk	183,641	67
III	Kommunalförvaltningen	165,865	— 2,000
IV	Gatubelysningen	138,803	45 1,250
V	Brandverket	80,962	50 7,400
VI	Polisinrättningen	205,068	— 1,360
VII	Sundhets och sjukvården	114,333	— 49,170
VIII	Fattigvården	249,840	— 12,000
IX	Undervisningsväsendet	465,857	62 13,860
X	Allmänna onera	235,773	04
XI	Vattenledningen	75,724	— 130,546
XII	Saluhallen	8,050	—
XIII	Stadens jordlägenheter	700	— 512,800
XIV	Allmänna arbeten	164,200	— 898,236
XV	Pensioner	14,646	67 50
XVI	Diverse	138,350	— 15,600
	<i>Fmf.</i>	2,726,684	20 1,659,222
			50 2,726,684
	Summa utgifter <i>Fmf.</i>	—	— 4,385,906
			70
	Inkomster:	Ordinarie in- trader.	Tillfälliga in- trader.
I	Räntor	59,300	—
II	Tomtlösen	73,000	—
III	Stadens fasta egendom	257,428	10
IV	Tomtören	2,200	—
V	Inkomstgifvande rättigheter	566,500	—
VI	Diverse	293,994	46
VII	Statsbidrag	206,860	—
VIII	Vattenledningen	273,300	—
IX	Lån	—	1,438,630
X	Uttaxering	1,214,694	14
	<i>Fmf.</i>	2,947,276	70 1,438,630
			— 2,947,276
	Summa inkomster <i>Fmf.</i>	—	— 4,385,906
			70

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 29 November 1893.

N:o 234.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren jämte skrifvelse för den 26 sistlidne Oktober till Magistraten aflemnat förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1894, hvilket förslag med dertill hörande handlingar af Kammaren till tryck befordrats, har Magistraten uppgjort bilagda utgifts- och inkomstförslag för sagda år och har härmed äran öfverlemna detsamma till Stadsfullmäktiges granskning och afgörande.

Af de sammandrag utaf stadens utgifter och inkomster, fördelade å de särskilda hufvudtitlarna i budgeten, som Drätselkammaren låtit sammanställa för de fyra sistförflutna åren, inhämtas att medan de ordinarie utgifterna, hvilka för år 1890 upptagits till 2,088,954 mark 91 penni, år 1893 stigit till 2,714,806 mark 64 penni, de ordinarie intraderna under samma tid, efter afdrag af uttaxeringen för året samt beträffande förstnämnda år af behållningen från 1889, stigit endast från 1,652,709 mark 30 penni till 1,850,182 mark 46 penni. Uti Drätselkammarens förslag för år 1894 upptagas de ordinarie utgifterna till 2,752,794 mark 20 penni, hvaremot de ordinarie intraderna, förutom det till uttaxering föreslagna beloppet, icke kunnat beräknas högre än 1,732,582 mark 56 penni. Medan de ordinarie utgifterna sålunda i ganska stark progression förökats, hafva stadens inkomster icke i samma grad stegrats, utan visa tillochmed för instundande år en bestämd tendens till nedgående. Till följd häraf och då differansen mellan nästnämnda summor måste ökas med beloppet af sådana tillfälliga utgifter, hvilka enligt sakens natur icke böra med länemedel bestridas, — af Drätselkammaren för år 1894 upptagna till 268,269 mark 33 penni — har Kammaren funnit sig föranlåten att till uttaxering föreslå ett belopp af 1,288,480 mark 97 penni, hvilket, enär någon väsentlig förökning af skattörens antal icke för nästa år är att emotse, motsvarar en förhöjning af den kommunala beskattningen med icke mindre än 40 $\frac{0}{10}$. Och då det icke torde kunna antagas att de förhållanden, hvilka förorsakat detta mindre gynsamma resultat för stadens budget inom den närmaste framtiden skola i väsentlig mån förändras, kan man med säkerhet förutse att den i jämförelse med landets öfriga större städer lindriga beskattning, som härintills i hufvudstaden varit rådande, icke vidare skall förslå till betäckande af de nödvändiga utgifterna, utan måste stadens skattskyldiga medlemmar därför bereda sig på att de närmaste åren få sina utskylder ansenligt förhöjda.

Under sådana omständigheter och på det att reglerandet af stadens budget under de följande åren icke skall medföra ännu större svårigheter än för närvarande är det nödvändigt att icke allenast en sträng hushållning iakttages vid beviljandet af nya anslag utan äfven att undersökning inledes huruvida icke den kontinuerliga förökningen inom vissa hufvudtitlar bland utgifterna kunde i någon mån hämmas. Framför andra hafva utgifterna för fattigvården och undervisningsväsendet under det sista decenniet i oroväckande grad förökats. På sätt Magistraten uti sin skrifvelse med utgifts- och inkomst-förslaget för innevarande år framhållit hafva utgifterna för fattigvården från år 1885 till år 1893 stigit från 116,700 till 235,140 mark eller således mera än fördubblats och uti sitt senaste budgetförslag (jämte tillägget dertill betr. provisorisk stat för den nya dårvårdsafdelningen) anhåller fattigvårdsdirektionen att anslaget för desamma måtte yttermera förhöjas till 299,840 mark. Enär de nödställes antal i kommunen under de sista åren i hög grad vuxit och svårigheterna för fattigvårdsdirektionen att med tillräcklig sakkännedom utdela understöden sjelffallet i samma förhållande ökats, ligger antagandet nära till hands att utgifvandet af understöd mången gång kunnat undvikas, derest en fullt noggran undersökning af de hjälpsökandes ekonomiska ställning kunnat företagas. Då man beaktar att ett i oträngdt mål utdeladt understöd dessutom ovilkorligen depraverar allmose-mottagaren, framträder betydelsen af en noggran undersökning härutinnan i än klarare dager. Måhända skall härvid invändas att de arbetskrafter, som i sådant afseende stå till fattigvårdsdirektionens förfogande, icke äro för ändamålet tillräckliga, men om sådant är fallet så bör denna brist forderrast afhjelpas. Vid uppgörandet af det under utarbetning varande nya fattigvårdsreglementet torde ock böra under öfvervägande tagas huruvida ej stadens område, för utöfvande af närmare tillsyn i fattigvårdsangelägenheter, borde indelas i särskilda fattigvårdsdistrikt. Enär en stor mängd personer från andra kommuner under dessa tider torde taga allmänhetens offervillighet i anspråk och då tillfälle till arbetsförtjenst i landsorten antagligen för närvarande är större än å denna ort synes fattigvårdsdirektionen böra vidtaga åtgärd derhän att samtliga personer, hvilka utan att hafva hemortsrätt härstädes hos direktionen eller dess ordförande ansöka om fattighjelp, varda genom ordningsmaktens försorg till sina hemorter afsända.

Med hänsyn till den arbetsbrist, som för instundande vinter härstädes befaras har Magistraten emellertid icke för närvarande ansett sig kunna nedsätta utgifterna för denna hufvudtitel lägre än Drätselkammaren föreslagit och äro de därför upptagna till 261,840 mark.

Kostnaderna för undervisningsväsendet, hvilka år 1885 upptogos till 207,580 mark, äro i förslaget för 1894 af Drätselkammaren beräknade till 479,667 mark 62 penni och hafva sålunda under sagda tid stigit med icke mindre än 131 procent. Efter afdrag af statsbidraget till folkskolorna, 71,000 mark, representerar allenast denna utgiftstitel en årlig uttaxering af fem mark för hvarje skattöre. Af nästnämnda utgifter

medtager folkskolebudgeten 410,575 mark 62 penni och utgör förökningen från innevarande år 27,170 mark 25 penni. Stadens folkskoleväsende har med skäl städse utgjort föremål för Stadsfullmäktiges varmaste omvårdnad, hvarföre aldrig någon tvekan förefunnits då det gällt att bevilja de anslag, som erfordrats för detsamma tidsenliga utveckling, och icke heller nu har Magistraten trott sig böra föreslå någon förminskning beträffande de härför äskade anslagen, men emedan den för ändamålet nödiga beskattningen helt säkert för mången kännes betungande, bör äfven på detta håll all möjlig hushållning införas och särskildt synes bestämning erforderlig derom att barn från främmande kommuner icke vidare må i stadens folkskolor intagas. Tillika borde i öfvervägande tagas huruvida icke antalet elever på folkskolans högre klasser, — enligt nu gällande folkskolereglemente fastställt till fyratio, — kunde i någon mån förhöjas. Enär statsbidraget för folkskolorna, hvilket i allmänhet erlægges med 25 % af städernas utgifter härför, i Helsingfors för närvarande utgår med endast 17 % af sagda utgifter och staden härigenom för år 1894 lider en förlust af 31,600 mark, borde förnyad ansökan om förhöjande af berörda bidrag så snart sådant lämpligen ske kan, eller åtminstone på hösten instundande år, till Kejsrerliga senaten ingifvas.

Stadens utgifter för hufvudtiteln IV, gatubelysningen, hafva jämväl på nio år i det närmaste fördubblats; de utgjorde nämligen enligt 1885 års budget 69,331 mark 16 penni samt äro i Drätselkammarens förslag nu upptagna till 138,385 mark 06 penni. Under medgifvande af att inskränkningar beträffande gatubelysningen endast med stor svårighet kunna genomföras, anser Magistraten dock att besparingar äfven å denna utgiftspost kunde och borde åstadkommas t. ex. genom indragning af belysningen i esplanaderna den tid marken är snöbetäckt samt förkortning åtminstone under vintern af belysningstiden för helnattslyktorna. Emedan ordnandet i detalj af belysningen ankommer å Drätselkammaren samt ny belysningstabell måste utarbetas innan kostnaderna kunna närmare beräknas har Magistraten likväl icke kunnat förminska beloppet af de för den härintills genomförda belysningen äskade anslagen, utan inskränker sig för närvarande till att öfverlemnna frågans principiella del till Stadsfullmäktiges afgörande. Anslaget 1,000 mark för „20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas“ har Magistraten likväl utelemnat, öfvertygad om att Kammaren skall kunna tillgodose i sådant afseende möjligen yppadt behof genom att i stället indraga ett motsvarande antal lyktor uppställda å platser, der belysning i nödfall kunde undvaras.

Beträffande öfriga af Magistraten införda ändringar uti och tillägg till Drätselkammarens förslag anser Magistraten sig böra såsom motivering i korthet anföra följande:

Å det kassakreditiv till belopp af högst 730,000 mark, till hvars upptagande Stadsfullmäktige den 7 innevarande November berättigat Drätselkammaren, har Kammaren såsom provision och ränta i budgetförslaget upptagit förslagsvis 25,000 mark; då emellertid de hamnarbeten, hvilka varit afsedda att i samband med hamnbanan

år 1894 utföras, numera väsentligen inskränkts, och full ränta för året upptagits å länet för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, ehuru en del af dessa lånemedel komma att användas först under våren och sommaren instundande år, har Magistraten ansett sig kunna förminska sagda förslagspost till 15,000 mark.

Uti närslutna till Magistraten ingifna skrift hafva Stadsfiskalerna Adolf Mesterton och R. F. Albrecht på anförda skäl anhållit att deras löneförmoner från och med instundande år måtte höjas till 5,000 mark om året för dem hvardera med rätt till förhöjning af femhundra mark efter fem års-, och ettusen mark efter tio års tjenstetid, samt att den tid de innehaft sina tjänster skulle räknas dem i berördt afseende till godo. Emedan stadsfiskalerna genom förändrad lagstiftning beträffande fördelningen af böter för oloflig försäljning af bränvin och maldrycker sedan början af innevarande år gått miste om andelar i sagda böter, och fiskalerna, enligt af Magistraten inhemtad utredning, under åren 1887—1891 i sådant afseende genom Drättselkontoret i årligt medeltal uppburit Mesterton 1,271 mark och Albrecht 954 mark samt Helsingfors utskänknings-aktiebolag dessutom för enahanda böter, hvilka af de sakfälda genom fängelsestraff försonats, under åren 1888—1892 i årligt medeltal till Mesterton utbetalt 2,540 mark och till Albrecht 922 mark, hvarför deras årsinkomster härigenom förminskats för Mesterton med i medeltal 3,811 mark och för Albrecht med 1,876 mark, anser Magistraten sig icke kunna undgå att föreslå att bemälda stadsfiskaler måtte tilldelas ett provisoriskt arvodestillskott af 1,200 mark för dem hvardera om året, att utgå intill dess dem af allmänna medel kan vardas tillagdt ersättning för meranämnda till kronan indragna bötesandelar eller angående deras löneförmänar varder annorlunda beslutet.

Ehuru Stadsfullmäktige numera beslutit inrättande af tvänne stadsläkare-tjänster samt för sin del godkänt ny aflöningsstat för dem har Magistraten, enär ännu osäkert är när den nya staten kommer att tillämpas, och aflöningen för bemälda läkare skulle uppgå till samma belopp, som i budgetförslaget för stadsläkaren och sundhetsinspektören upptagits, bibehållit den nuvarande aflöningen härutinnan oförändrad och endast förökad anslaget för vikariatsarvodet för t. f. stadsläkaren med 1,100 mark, emedan den nya stadsläkaren antagligen icke kommer att tillträda tjänsten förrän under senare halfåret.

För underhållet af kommunala sjukhuset har Drätselkammaren, enligt Helsevårdsnämndens specialförslag, för hela året upptagit ett anslag af 19,488 mark samt dessutom för de underhållskostnader, som föranledas af sjukhusets utvidgning med de då färdiga sjukhusbyggnaderna förslagsvis för senare halfåret ett tillskottsanslag af 9,000 mark, hvaremot något anslag för reservsjukhus och provisoriskt epidemisjukhus icke vidare för senare halfåret observerats. Härigenom beräknas således kostnaderna för kommunala sjukhuset för senare halfåret till 18,744 mark. Emellertid har Helsevårdsnämnden på anmodan till Magistraten ingifvit bilagda förslag till provisorisk stat för kommunala sjukhuset uppgående till icke mindre än 91,725 mark för året och således till 45,862 mark 50 penni för ett halft år. Då

omförmälda stat emellertid ännu icke blifvit af Stadsfullmäktige granskad och det icke heller torde vara afgjordt att samtliga nyuppförda sjukhusbyggnader från den 1 Juli komma att användas samt i ingen händelse hela den föreslagna personalen från sagda tid kan blifva behöflig, har Magistraten, med bibehållande af Drätselkammarens uppställning, förökat tillskottsanslaget för senare halfåret med 16,000 mark och sålunda för kommunala sjukhusets underhåll under nästnämnda tid upptagit 34,744 mark. För nya inventarier till berörda sjukhus, hvilken kostnad enligt Drätselkammarens förslag skulle bestridas med lånemedel, har Magistraten deremot, på grund af upplysningar inhemtade från Helsovårdsnämnden, upptagit 27,170 mark i stället för af Drätselkammaren föreslagna 38,000 mark.

Under rubriken „kolerabaracker, sanitetsstation m. m. har Drätselkammaren upptagit det af Fullmäktige den 9 sistlidne Maj härför beviljade anslaget 46,333 mark 33 penni; men enär af sagda anslag, enligt af t. f. stadsläkaren samt å drätsel- och byggnadskontoren erhållna upplysningar, icke vidare än omkring 10,000 mark för innevarande år kommer att tagas i anspråk, samt fullkomligt oberäkneligt är om och till hvilket belopp anslag för sådant ändamål under instundande år erfordras, har Magistraten i budgetförslaget uppfört detsamma till betydligt nedsatt belopp, men dock i sådant afseende upptagit 15,000 mark för att derå, förutom förenämnda under innevarande år bestridda kostnader, må kunna dragas „för extra tillsyn öfver renhållningen i gårdarna“ under år 1894 möjligen erforderliga kostnader. Skulle vidare anslag under året blifva för ändamålet behöfliga så återstår intet annat än att, i analogi med förfarandet sistlidet och innevarande år, anvisa detsamma å följande års budget.

Det af Drätselkammaren upptagna anslaget för underhåll af en polyklinik, 3,000 mark, har Magistraten ökat med ett för underhållet af en lasarettsafdelning vid sagda polyklinik, enligt af Doktor Törngren meddelade uppgifter, erforderligt anslag af 4,000 mark, eller enahanda belopp, som Stadsfullmäktige innevarande år på särskild framställning härför bevilljat; och får Magistraten såsom motiv för denna åtgärd anföra att den läkarevård, som derstädes af specialister meddelas, enligt t. f. Stadsläkarens årsberättelse för år 1892, för kommunen gestaltat sig jämförelsevis billig.

Ett af Helsovårdsnämnden i dess specialförslag uppfördt anslag af 2,000 mark för „en tillsyningsman vid helsopolisen för Gumtäckt“ har Drätselkammaren utlemnat antagligen af orsak att Gumtäckt icke hör till Helsingfors läkaredistrikt och förty icke underlyder Helsovårdsnämnden härstädes. Härvid har äfven Magistraten låtit bero, under förhoppning att för ändamålet möjligen erforderliga medel kunna disponeras af det anslag stort 7,000 mark, som Drätselkammaren under hufvudtiteln XIII, stadens jordlägenheter, upptagit för organisationskostnader m. m. å Gumtäckt.

Bestyrelsen för Konstflitföreningen har jämte skrifvelse för den 20 innevarande November till Magistraten insändt bilagda budget för högre handtverksskolorna,

hvaraf framgår att stadens bidrag till sagda skolor för instundande år bör höjas från 15,278 mark till 16,254 mark; deremot har anslaget för de lägre handtverkskolorna, med hänsyn dertill att den svenska afdelningen af skolan å Berghäll enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 7 innevarande November indragits, kunnat nedsättas från 4,404 mark till 3,478 mark.

Angående anslaget för det privata kändelsinstitutet härstädes har Magistraten visserligen icke funnit skäl att frångå sin vid uppgörandet af förslaget till innevarande års budget uttalade åsigt, men enär Magistratens förslag härutinnan icke vunnit Fullmäktiges godkännande, är anslaget upptaget till oförändradt belopp.

Vidkommande hufvudtiteln XIV, allmänna arbeten, har Magistraten främst under rubriken remont och underhåll af byggnader och lägenheter infört det af Stadsfullmäktige nästnämnda dag för förändringar i folkskolegården N:o 21 vid Kaserngatan beviljade anslaget 6,986 mark 50 penni.

Uti skrifvelse för den 29 sistlidne April, har Tullkammaren anhållit om inrättande i stadens nya packhus af en trappuppgång från byggnadens paradingång vid vestra kajen upp till tullkammarens i byggnadens öfre våning belägna lokal. Sedan Drätselkammaren afgifvit yttrande i ärendet samt till Magistraten insändt af Arkitekten R. Björnberg uppgjord ritning för berörda trappuppgång och andra deraf beroende förändringar i byggnaden jämte kostnadsförslag slutande sig å 6,300 mark, får Magistraten, med biläggande af omförmälda handlingar och ritning, härmed öfverlemna ärendet till Stadsfullmäktiges afgörande samt i afseende å eget yttrande anföra att Magistraten visserligen finner den af Tullkammaren föreslagna trappuppgången för trafikens bekvämlighet önskelig, men dock, med hänsyn till nödvändigheten af att så vidt möjligt inskränka utgiftsposterna i budgeten, icke ansett sig kunna föreslå arbetets utförande under instundande år.

Under rubriken nybyggnader har Magistraten, på anhållan af Drätselkammaren och jämlikt Stadsfullmäktiges den 30 sistlidne Maj derom fattade beslut, upptagit ett anslag af 2,000 mark för ersättande af det enahanda belopp, som af ett uti budgeten för år 1892 beviljad men af förekommen anledning härintills icke användt anslag för uppförande af simhus i Gräsviken utbetalts till Helsingfors simsällskap såsom bidrag till uppförande af en siminrättning,

Efter samråd med Stadsingenjören Norrmén har Magistraten beslutit föreslå att nylaggningen af Sandviks norra kaj skulle verkställas genom makadamisering, hvarigenom det härför erforderliga anslaget, enligt bilagda kostnadsförslag, kunnat nedsättas från 8,000 till 5,300 mark. Härvid förutsättes dock att vederbörande gårdsegare äro villiga att låta makadamisera sina andelar af gatan.

Med anledning af Drätselkammarens uti närslutna skrifvelse af den 23 innevarande November derom gjorda anhållan har Magistraten infört ett anslag af 1,000 mark för anläggning af en kanal under Folkskolegatan från gården N:o 8 vid sagde gata till Fredriksgatan.

För nyanläggning af vägar i förstaden Berghäll har Drätselkammaren upp-

tagit tre särskilda anslag å tillsammans 19,500 mark; som dock Magistraten, vid å platsen verkställd syn, omfattat den åsigt att utvidgning af förstaden genom de föreslagna sprängningsarbetena å tredje linjen icke för närvarande är af behovvet påkallad, samt att den föreslagna pågrusningen af första linien mellan Castréns och Vallingsgatorna jämväl utan olägenhet kan uppskjutas till annat år, hafva anslagen för dessa arbeten utelemnats. Men enär Magistraten med hänsyn till den befärade arbetsbristen icke trott sig böra utesluta nästberörda anslag utan att i stället föreslå något annat arbete, vid hvilket sysselsättning, om ock mot nedtryckt dagspenning, under vintern kunde erbjudas någon del af stadens icke yrkeskunniga arbetarebefolkning, har Magistraten, helst stenbokning torde vara det lämpligaste arbete, som i sådant afseende kan anvisas, på förslag af stadsingeniören Norrmén, från byggnadskontorets budgetförslag infört hälften af det för „makadamisering af Östra Chausséen från Broholmsgatan till spårvägsstallet“, erforderliga anslaget, 13,600 mark samt för fortsättning af chausséen genom Djurgården från östra till västra chausséen 4,000 mark. Under sådant förhållande har anslaget för „diverse underhåll“ af chausséerna kunnat nedsättas till samma belopp, som uti innevarande års budget eller 15,000 mark.

Emedan utförandet af de å norra kajarmen i södra hamnen föreslagna remontarbetena äro beroende af hamnbanans sträckning, men beslut härom ännu icke fattats, har anslaget för detta ändamål 2,130 mark strukits. Likaså har från det äskade anslaget „för öfverbyggnad af klappbryggorna vid Elisabetstorget och Brunnsparken 4,200 mark“ hälften, eller det för bryggan vid Brunnsparken uteslutits med anledning af att en i närheten af skeppsvarfvet härförinnan befintlig öfverbyggd klappbrygga, hvilken för hamnbanebyggnadsarbetena icke vidare kunnat derstädes bibehållas, blifvit förflyttad till hafshamnen invid Brunnsparken.

Anslaget för kajbyggnader i södra hamnen, afsedda att i samband med hamnbanan utföras år 1894, har Magistraten, på grund af Stadsfullmäktiges i ärendet den 7 innevarande November fattade beslut, jämlikt närslutna af Ingeniör Norrmén meddelade tablå öfver de härför erforderliga kostnader, nedsatt till 386,960 mark, att utbetalas ur de för ändamålet disponibla medlen af 1892 års obligationslån.

Sedan de flesta af stadens brunnar numera blifvit igenfyllda eller öfverbyggda i markens plan samt kostnaden för de återståendes remont och underhåll nedgått till 200 mark om året har rubriken 7:o Brunnar icke vidare ansetts böra bibehållas utan torde sagda kostnad kunna påföras anslaget för diverse reparationer under rubriken 1:o Byggnader och lägenheter.

De af Drätselkammaren upptagna anslagen för stadens planteringar har Magistraten funnit sig föranlåten att betydligt reducera; sålunda äro anslagen för planeringsarbeten å Observatoriibergen — 5,000 mark, för planeringsarbeten i Brunnsparken — 4,000 mark och för planering och plantering å Kamptorget — 2,500 mark, helt och hållet uteslutna samt anslaget för underhåll af planteringar och trädskolor förminskadt från 42,000 mark till 35,000 mark. Sjelfallet är att planteringarnes

utseende i någon mån kommer att bära vittne om förminskningen i underhålls-
slaget, men Magistraten är öfvertygad om att stadens trädgårdsmästare skall veta
så begå att anläggningarna åtminstone i stadens centrala delar icke skola alltför
märkbart deraf beröras.

Renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar har till år 1891
varit upplåten på entreprenad för en kostnad varierande mellan 12,300 mark och
15,000 mark; men verkställdes på ett mindre tillfredsställande sätt, hvarför densamma
sedan den 1 November sagda år ombesörjes genom stadens byggnadskontor, under
uppsigt af en utaf kontoret antagen uppsyningsman för stadens renhållning, hvil-
ken öfvervakar arbetenas utförande enligt af Drätselkammaren utfärdade bestäm-
ningar. Härigenom har utan tvifvel en förbättring af gaturenhållningen åstadkom-
mits, men kostnaden härför har äfven opropotionerligt förökats, densamma utgjorde
nämligen för år 1892 enligt bokslutet för året, 50,240 mark 97 penni samt är upp-
tagen såväl i budgeten för innevarande år som i förslaget för år 1894 till 40,000
mark. Då dessa kostnader måste anses alltför betungande för stadskassan synes en
reduktion af desamma nödvändig och torde kunna genomföras antingen genom åter-
införandet af entreprenadsystemet, med indelning af staden i vissa renhållnings-
distrikt, eller ock genom att, med bibehållande af det nuvarande systemet, betyd-
ligt inskränka snökörningen från stadens gator och förminska antalet af vägar, som
under vintern hållas för trafiken tillgängliga, i hvilket afseende må nämnas större
delen af gångarna i esplanaderna, vägen öfver östra delen af Ulrikasborgs bergen
jämte andra för samfärdseln vintertid icke nödvändiga kommunikations-leder. Ma-
gistraten har därför, med afseende jämväl å de nu rådande lägre arbetslönerna, för
ändamålet upptagit en förslagspost af endast 25,000 mark.

Under hufvudtiteln XV, Pensioner, har Magistraten infört af Stadsfullmäk-
tige den 9 sistlidne Maj beviljad pension åt förre extra Stadsfogden Moses Lind-
berg med 400 mark och den 7 innevarande November Stadsfiskalskan Albertina
Meller meddelad pension 240 mark.

Af de under hufvudtiteln XVI, Diverse, upptagna anslag har det jemlikt
Stadsfullmäktiges beslut af den 29 December 1890 för en byggnadsinspektör bevil-
jade arvodet 3,000 mark, med hänsyn till att byggnadsverksamheten å orten betyd-
ligt förminskats, kunnat nedsättas till 1,800 mark; men bör Magistraten tillika an-
märka att Drätselkammarens uppgift derom att nämnda funktionär „högst sällan
skulle anlitas med uppdrag hörande till hans verksamhet“ är oriktig, hvilket fram-
går af de förteckningar öfver inspektioner, som t. f. byggnadsinspektören månatli-
gen till Magistraten ingifver och de åtgärder, som varit följden af vid desamma
framställda anmärkningar. Under denna hufvudtitel har Magistraten deremot funnit
sig föranlåten att såsom ett nytt anslag upptaga arvode till belopp af förslagsvis
600 mark för aflönande af tvänne fiskeritillsyningsmän, hvilka enligt 13 § i den för
staden gällande fiskeristadga af den 1 Februari 1890 böra af staden antagas för
kontroll öfver efterlefnaden af sagda stadga.

För oförutsedda behof, enligt Stadsfullmäktiges bestämmande har Magistraten slutligen trott sig böra upptaga endast 20,000 mark.

Beträffande inkomstsidan i Drätselkammarens förslag är ej mycket att tillägga. Den af Drätselkammaren uppgjorda behållningskalkylen ådagalägger mer än tydligt att någon disponibel behållning vid 1894 års ingång icke är att påräknas.

För att åstadkomma en klarare öfersigt öfver stadens utgifter och inkomster från dess jordlägenheter har Drätselkammaren upptagit desamma under särskilda hufvudtitlar å såväl utgifts- som inkomstsidan; då det emellertid synes oegentligt att i budgeten ingår tvänne hufvudtitlar under så likartade benämningar som rubrikerna „stadens fasta egendom“ och „stadens jordlägenheter“ har Magistraten af formella skäl ändrat uppställningen derhän att såsom underafdelningar under hufvudtiteln III, stadens fasta egendom, upptagits a) räntor från donerade hemman, b) arrenden och hyror från stadens afhysta område och c) arrenden m. m. från stadens jordlägenheter; den af Drätselkammaren afsedda öferskådligheten förminskas icke härigenom.

I öfverensstämmelse med hvad tidigare anförts är under hufvudtiteln IX, Lån, af 1892 års obligations lån anvisadt att under år 1894 användas, förutom för nya filtra vid vattenledningen 100,000 mark, för kajarbeten i hamnarna 761,960 mark i stället för af Drätselkammaren i sådant afseende upptagna 1,220,950 mark samt af det beslutna lånet för kommunala sjukhusbyggnaderna 76,670 mark i stället för 87,500 mark.

Det belopp, som enligt Magistratens förslag komme att för år 1894 hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, skulle sålunda utgöra *en million tvåhundra fjorton tusen sexhundra nittiofyra mark fjorton penni*.

De specialförslag, ritningar och öfriga bilagor, hvilka Drätselkammaren jämte dess i ärendet aflättna skrifvelse till Magistraten insändt, har Magistraten äran härhos närsluta.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Richard Lindberg.
t. f.

Frågan om nytt system för filteranläggning.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 30 November 1893.

N:o 267.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti det af Drätselkammaren uppgjorda förslag till Helsingfors stads utgifts- och inkomststat för instundande år, hvilket jämte Kammarens skrifvelse af den 26 sistlidne oktober till Magistraten aflätits och torde blifvit Stadsfullmäktige delgifvet, har Kammaren på de i skrifvelsen angifna skäl upptagit ett anslag af 100,000 mark för utförande af särskilda förberedande arbeten å en nödigansedd ny filteranläggning vid stadens vattenledningsverk. I sammanhang härmed har Drätselkammaren i åberopade skrifvelse meddelat att Vattenledningsingenjören Hausen på Kammarens uppdrag företagit en resa till Stockholm för inhämtande af kännedom om ett å nämnda ort tillämpadt nytt system för filteranläggning.

Ingenjören Hausen har numera uti ett till Drätselkammaren afgifvet betänkande redogjort för den erfarenhet han under sin ifrågavarande resa vunnit, och får Drätselkammaren äran härhos till Stadsfullmäktige öfversända detta betänkande, såsom innehållande en ytterligare motivering för det af Kammaren i sammanhang med frågan om nästkommande års budget väckta förslaget om utvidgande af stadens vattenledningsfiltra. Derjämte har Drätselkammaren ansett sig böra framhålla att inman beslut fattas, huruvida anläggning af öfverbygda filtra skall komma till stånd samt, i sådant fall, om öfverbyggnaden skall göras af sten eller trä, denna fråga måste blifva föremål för grundlig pröfning af fackmän. Härtill synes också tillräcklig tid föreligga, alldenstund, enligt det af Drätselkammaren omfattade förslaget till vattenledningsverkets utvidgande, den ifrågasatta öfverbyggnaden i alla händelser icke komme till utförande förrän under år 1895.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.*Carl Mannerheim.*

T. f.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR,

Helsingfors.

den 30 November 1893.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 253.

Sedan jag på Drätselkammarens uppdrag under sistförflutna Oktober månad gjort en resa till Stockholm för att inhemta kännedom om de nyaste filteranläggningarna derstädes, samt genom herrar ingenjörer Alrutz' och Hansen's benägna tillmötesgående erhållit särskilda upplysningar beträffande sättet för deras utförande, äfvensom rådfört mig med dem angående de härstädes till anläggning föreslagna filtra, har jag här nedan äran inberätta resultatet.

De blifvande filterbassinerna härstädes äro föreslagna att insprängas i berg samt att göras vattentäta genom betoneri och cementtrappning af väggarne, hvilket system i allo gillades såsom varande det enda under de lokala förhållandena lämpliga och erbjudande största möjliga garanti för varaktighet.

Hvad frågan om öfverbyggnaden beträffar, så anhåller jag att till en början få redogöra för ett under min vistelse i Sverige gjort besök af Westerås vattenledning, der ett öfverbyggt filtrum tjenstgjort under c:a 6 år, och hvarest, såsom jag af vattenledningens föreståndare inhemtade, under den kalla vintern 1888 — 1889 isskorpans tjocklek uppgick till endast en tum, hvaremot under vintern 1892 — 1893 ingen isbildning förmärktes, oaktadt vattnets temperatur tidtals uppgick till endast 0,4° C.

Till jemförelse må nämnas att tjockleken af den isbeläggning, som vid Helsingfors stads öfverbyggda filtra under sednaste vinter aflägsnades icke en utan flera gånger, hvarje gång utgjorde vidpass 1 meter, att kostnaderna för isens undanskaffande uppgingo till c:a 3,000 mark, samt att det oaktadt en flera månader varande störing af filterdriften inträdde, enär icke alla filterbassiner kunde rättidigt rengöras iföljd af stark köld och nederbörd, som förorsakade att ny is bildades i nästan samma förhållande som den gamla undanskaffades. Att fördelen altså afgjordt är på de öfverbyggda filtrernas sida tarfvar icke flera bevis.

Emellertid gifves det också ett annat sätt att förekomma afbrott i filterdriften under stränga vintrar, nemligen genom att anlägga ett så stort antal bassiner, att de obrukbara blefna kunna lemnas åt sitt öde till våren, och andra på förhand under den blida årstiden rengjorda tagas i bruk, och kan detta sätt vara fördelaktigt i de fall då terrängens och vattnets beskaffenhet medgifver anläggningen af billiga och grunda filtra. Ingendera af dessa förutsättningar eger emellertid rum vid Helsingfors vattenverk, ty marken är bergbunden och oländig, och vattnets beskaffenhet samt det varierande vattenståndet erfordra ovanligt djupa bassiner. Af

den omständigheten att de nuvarande 3 filtra enhvar isades minst 2 gånger under förflutna vinter och det oaktadt icke förmådde tillgodose konsumtionen, följer sjelfallet att 6 bassiner — såsom totalantalet blefve, när de föreslagna tagas med i räkningen — icke skulle vara tillräckliga, om de alla vore öfverbygda, utan skulle minst 2 bassiner derutöfver erfordras, då ju någon hänsyn äfven måste tagas till framtiden. Två sådana bassiner skulle emellertid icke på långt när fås till stånd för 64,000 mark, såsom öfverbyggnaden beräknats stiga till, helst den bästa delen af terrängen redan är tagen i anspråk för de föreslagna filtra, oafsedt den omständigheten att desamma icke skulle inrymmas på den mark som staden för närvarande disponerar öfver. Då jag härmed tror mig hafva ådagalagt, att särskildt vid Helsingfors vattenverk en öfverbyggnad af några filtra är i allo fördelaktig, öfvergår jag nu till sjelfva sättet för densamma.

Öfverbyggnaden kan antingen afse att fullkomligt utestänga köld och nederbörd, i hvilket fall densamma — såsom i Berlin och Magdeburg — utföres i form af hvalf påfylda med jord, eller ock att fullkomligt utestänga endast nederbörden, men moderera köldens inflytande derhän att den icke blifver störande för filterdriften.

Det förra sättet är emellertid så oerhördt dyrt, och dess fördelar gentemot det andra så ringa, att det i detta fall ej kan ifrågakomma.

Man har sålunda att välja emellan en fritt stående öfverbyggnad af trä eller sten, med en takkonstruktion, hvilken så mycket som möjligt hindrar ett utbyte emellan den yttre kalla och den inre genom vattnets och jordvärmens inflytande varmare luften.

I detta afseende bilägges en eskiss till öfverbyggnad af trä af i det närmaste samma konstruktion som den i Westerås använda. Såsom deraf framgår äro väggarne utförda af resvirke, ut- och invändigt beklädt med bräder med halmstoppning emellan. Yttre taket är af asfaltfilt på brädunderlag, mellantaket beklädt med bräder och fylldt med halm. Belysningen blefve, likasom i det Westerås'ska filtret, mycket bristfällig.

Enligt mitt projekt till öfverbyggnad skulle densamma bestå af 2-stens tegelmurar med derpå hvilande takstolar af jern, som bilda underlaget för ett tak af dubbla lag bräder med ett lag asfaltfilt emellan och utanpå desamma. En riklig belysning vinnes genom tak- och gafvelfönstren. Uppmanad af ingenjör Alrutz att verkställa en jmförande kalkyl emellan dessa olika konstruktioner, har jag med arkitekten K. Nyströms benägna hjälp upprättat bifogade kostnadsförslag till en öfverbyggnad af trä, som tillika innehåller min förut uppgjorda kostnadsberäkning för en öfverbyggnad af sten.

Jemförelsen emellan beräkningarna blifver i viss grad beroende derpå, huru lång tid träskjulen, äfvensom trätaken öfver stenbyggnaderna kunna motstå rötans inflytande, som i den fuktiga instängda atmosfären icke skall förfela att infinna sig. Antages lifslängden för träskjulen resp. taken till 10, 15 och 20 år (det sista an-

tagandet är dock högst osannolikt) så blefve räntorna å anläggningskapitalet jemte afskrifning för träskjulen resp 4,500, 3,600: 90 samt 3,150 mark om året, motsvarande belopp med för stenöfverbyggnaden resp. 4,520, 4,080: 44 samt 3,860 mark. Skilnaden i pekuniärt hänseende blifver altså i längden minimal, och måhända illusorisk när i betraktande tages att träskjul erfordra större löpande remonter än stenus, samt kan endast spela en roll i det fall att tillfällig penningeförlägenhet skulle nödvändiggöra en sänkning af anläggningskapitalet med 28,000 mark, med hvilket belopp anläggningskostnaden för träöfverbyggnaden skulle öfverstiga den af sten.

Granskar man de olika konstruktionerna åter ur teknisk synpunkt, så har den i Westerås begagnade måhända den fördel framför den här föreslagna att taket med sitt underliggande luftrum utgör en bättre isolering än ett tak af två lag tätt intill hvarandra liggande bräder. Emellertid är det icke omöjligt att åstadkomma ungefär samma sak genom en sådan förändring af det föreslagna taket, att bräderna läggas på ömse sidor om de på takstolarna hvilande åsarne, som kunde vara ända till 300 mm höga, hvarigenom ett isolerande luftlager af 300 mm tjocklek skulle åstadkommas, resp. kunde detta mellanrum stoppas med halm; för min del anser jag dock ett på antydt sätt framställt hvilande luftskikt för minst lika effektivt, när bräderna inuti och utanpå förhållas med asfaltfilt.

Vid den i Westerås förekommande öfverbyggnaden kan ett direkt, effektivt ofvanljus icke åstadkommas utan endast ett snedt och svagt sidoljus. Emellertid är ljusets inflytande af stor vikt såtillvida att sanden i filtra, som efter längre bruk antager en klibbig beskaffenhet, hinderlig vid filtreringen, åter kan göras tjänstbar genom att omgrävas och under några dagar utsättas för ljusets inflytande, och synes det mig som om den här föreslagna konstruktionen bättre skulle tillgodose denna fordran.

Hvad slutligen enhetsprisen i mitt kostnadsförslag beträffar, så ansåg ingenör Alritz särskildt priset för betonerings, 45 mark per m³ färdigt stampad beton, incl. former, vara för drygt beräknad. Ehuru denna anmärkning måhända är befogad, skulle den dock verka endast på de arbeten, som skola utföras år 1895, och gifves således tillfälle att nästa år genom profarbeten utröna den verkliga kostnaden och derefter justera det belopp som ytterligare erfordras för 1895.

Då äfven öfverbyggnaden skall utföras först under nämnda år, beröras således de för nästa år föreslagna arbetena icke heller af öfriga i föregående omdryftade frågor. Vill man emellertid hafva full visshet om de olika öfverbyggnadssätters relativa värde, så synes det rationellast att jemsides med de arbeten, som jag hoppas komma till utförande år 1894, uppföra två modeller till öfverbyggnad af trä och sten i mindre skala, samt under vårvintern 1895 medels temperaturmätningar utröna hvilken som är effektivare. Som ofvan.

C. Hausen.

**Alternativa kostnadsförslag till öfverbyggnad af trä och sten
å tre st. projekterade filterbassiner för stadens
vattenledning.**

a) Öfverbyggnad af trä.

3 st. skjul af korsvirke och bräder med halmfyllning i vägarne och på mellantaken, under enkelt asfalttak å 9,000 mk	27,000: —	
100 m ³ beton å 45 mk	4,500: —	
75 m. förslitna jernvägsskenor å 5 mk	375: —	
72 st. vridbara jernkonsoler å 15 mk	1,080: —	
	5,955: —	
	32,955: —	
c:a 10 % af ofvanstående för transporter, arbetsredskap och diverse	3,045: —	36,000: —

De årliga utgifterna för öfverbyggnaden blefve, förutom löpande underhållskostnader:

1) då skjulen beräknas vara användbara under 10 års tid:

5 % ränta å anläggningskapitalet 36,000 mk	1,800: —	
10 % afskrifning å d:o för skjulen (27,000)	2,700: —	4,500: —

2) då lifslängden beräknas till 15 år:

5 % ränta å anläggningskapitalet 36,000 mk	1,800: —	
6,67 % afskrifning å d:o för skjulen (27,000)	1,800: 90	3,600: 90

3) då lifslängden beräknas till 20 år:

5 % ränta å anläggningskapitalet 36,000 mk	1,800: —	
5 % afskrifning å d:o för skjulen (27,000)	1,350: —	3,150: —

b) Öfverbyggnad af sten (tegel) under tak af dubbla lag bräder och asfaltfilt på jerntakstolar.

145 m ³ beton å 45 mk	6,525: —	
114 tusen tegel jemte inmurning å 115 mk	13,110: —	
38 st. jerntakstolar å 600 mk	22,800: —	
75 m. förslitna jernvägsskenor å 5 mk	375: —	
72 st. vridbara jernkonsoler å 15 mk	1,080: —	
200 m ² inre cementputs i renvattenshuset å 3: 60	720: —	44,610: —
2,200 m ² tak af dubbla lag bräder med asfaltfilt emellan och utanpå å 6 mk	13,200: —	57,810: —
	13,200: —	
	57,810: —	

c:a 10 % af ofvanstående för transporter, arbetsredskap och diverse . . . . . 6,190: — 64,000: —

De årliga utgifterna för öfverbyggnaden blefve, förutom löpande underhållskostnader:

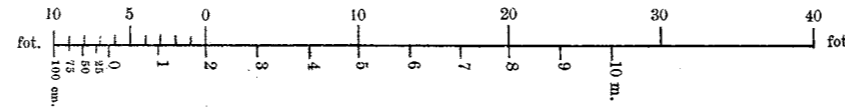
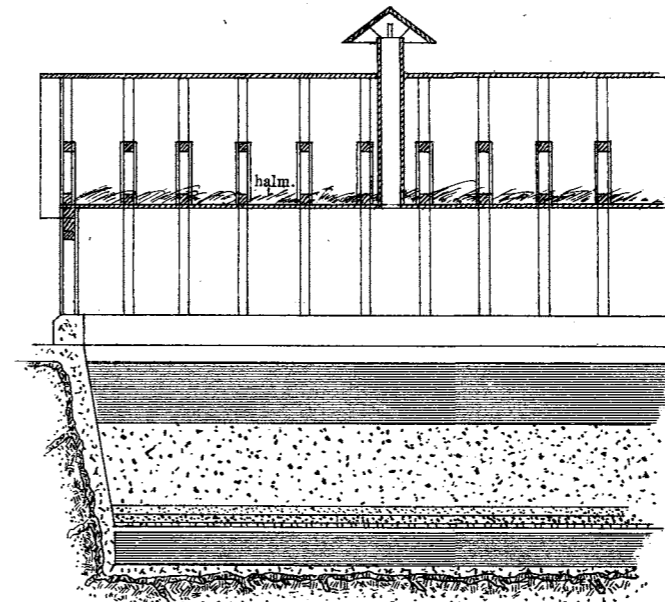
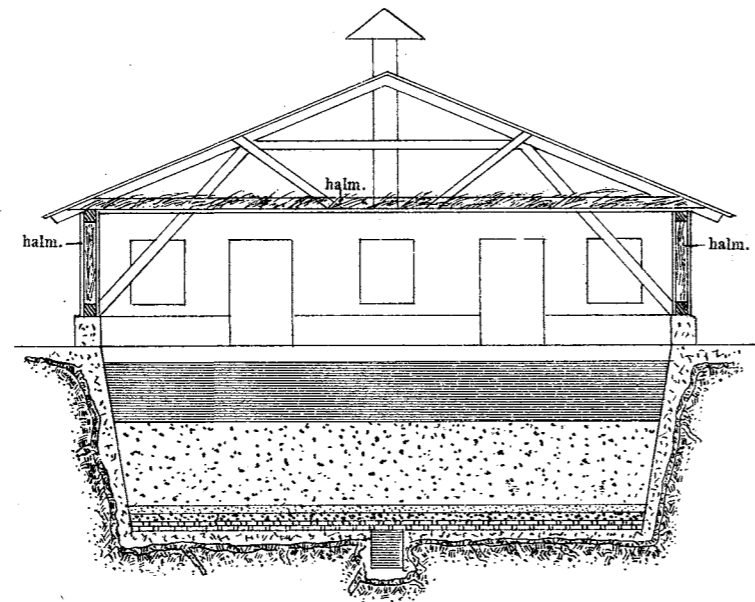
1) då taket beräknas vara användbart under 10 år:		
5 % ränta å anläggningskapitalet 64,000 mk . . .	3,200: —	
10 % afskrifning å d:o för taket (13,200) . . .	1,320: —	4,520: —
2) då taket beräknas vara användbart under 15 år:		
5 % ränta å anläggningskapitalet 64,000 mk . . .	3,200: —	
6,67 % afskrifning å d:o för taket (13,200) . . .	880: 44	4,080: 44
3) då taket beräknas vara användbart under 20 år:		
5 % ränta å anläggningskapitalet 64,000 mk . . .	3,200: —	
5 % afskrifning å d:o för taket (13,200) . . .	660: —	3,860: —

C. Hausen.

Eskiss till öfverbyggnad af trä för 3 st. projekterade filterbassiner.

Bilaga till N:o 253.

18³⁰/_{XI}93.

Helsingfors stads
Vattenledningskontor.

C. Hausen.

Framställning i fråga om förvaltningen och underhållet af kommunala sjukhuset.

HELSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 24 Nov. 1893.

N:o 87.

Till Stadsfullmäktige.

Med anledning deraf att tillbyggnaden till kommunala sjukhuset samt afdelningen för epidemiska sjukdomar skall öppnas för emottagandet af sjuke den 1 juli 1894, får Helsevårdsnämnden inkomma till Stadsfullmäktige med framställning rörande såväl det utvidgade sjukhusets stat och förvaltning som anskaffandet af nödiga inventarier för detsamma.

Det kommunala sjukhuset kommer att omfatta tvenne afdelningar: nämligen för epidemiska sjukdomar (med 45 sjukplatser) samt för icke epidemiska sjukdomar (med 84 platser). Dessa båda afdelningar erhålla gemensam ekonomi, men blifva från hvarandra afskilda med afseende på sjukvården.

För den epidemiska sjukafdelningen bör enligt Nämndens åsigt en särskild läkare anställas. Denne blefve i åtnjutande af fri bostad af 4 rum och kök, hvilken finnes disponibel i förvaltningsbyggnaden, jämte värme; såsom lön föreslår Nämnden 3,000 mark. — Den nuvarande läkaren för epidemi sjukhuset åtnjuter 3,600 mark i årlig lön, men icke fri bostad.

För den icke epidemiska sjukafdelningen, hvars sängantal genom tillbyggnaden af en ny paviljong växer från 40 till 84, erfordras en öfverläkare, hvilken är skyldig dagligen besöka sjukhuset, samt till hans biträde en yngre på sjukhuset bosatt läkare. Öfverläkaren, som bör vara med sjukvården på det inre medicinska området väl förtrogen, skulle åtnjuta 3,000 marks lön.

Till biträdande läkare eller amanuens skulle en äldre medicine kandidat antagas; denne erhöle fri bostad om 1 rum i en nu uppförd tillbyggnad till det gamla kommunala sjukhuset, jämte värme, belysning och kost samt 1,200 mark i lön.

Öfverläkaren för den icke epidemiska sjukafdelningen och läkaren för den epidemiska sjukafdelningen skulle enligt Nämndens mening stå oberoende af hvarandra med afseende på sjukskötseln inom sina respektiva afdelningar; den förre tillkomme uppsigten öfver den gemensamma ekonomie afdelningen.

De båda läkarene skulle utses af Stadsfullmäktige efter det ansökan skett

hos Helsovårdsnämnden, som till Stadsfullmäktige afger förslag till tjenstens besättning. Amanuensen skulle på förslag af öfverläkaren af sjukhusets styrelse, hvarom nedan omförmäles, antagas.

I händelse den af Stadsfullmäktige godkända förändrade organisation af stadsläkare befattningen icke skulle innan 1 juli 1894 träda i verket, torde t. f. stadsläkaren tills vidare böra handhafva öfverläkareplatsen.

Hvad sjukvården i öfrigt beträffar, så har Nämnden i staten upptagit det nödiga antalet sköterskor och nattsköterskor. Det förutsättes att samtliga sköterskor för epidemi afdelningen samt 2 af den andra afdelningens 4 sköterskor äro bildade, i sköterskeyrket skolade fruntimmer; deras aflöning är upptagen i öfverensstämmelse med den som åtnjutes af sköterskor af denna kategori vid statens sjukhus. Nämnden håller före att sådana sköterskors anställande är af största vikt för ordningen på sjukhuset samt säkert skulle bidra till att äfven personer af de burgnare klasserna oftare än hittills skola söka inträde i kommunala sjukhuset och särdeles dess epidemi afdelning. Då sköterskorna naturligtvis icke kunna tjenstgöra hela dygnet, äro jämte desamma äfven s. k. nattsköterskor upptagna i staten.

För att handhafva hela sjukhusets ekonomi upptas i staten en syssloman som skulle åtnjuta bostad af 2 rum och kök i förvaltningsbyggnaden, värme och belysning samt 1,500 mark i lön, hvilken efter 5 års tjenst borde höjas till 2,000 mark. Antagandet af sysslomannen borde öfverlemnas åt sjukhusstyrelsen.

Kosthållningen skulle ombesörjas af en hushållerska jämte nödig personal. För tvättens verkställande är en öfvertvätterska jämte nödig personal upptagen.

Kosten för patienterna är beräknad efter ett medelantal af 110 patienter, dagportioner upptas till 80 penni (i stället för 60 penni enligt nu gällande stat, hvilken summa visat sig för låg). Upplysningsvis nämnes att vid allmänna sjukhuset i Helsingfors dagportionen är beräknad till 90 penni. För personalen beräknas dagportionen till 1 mark.

De i staten upptagna posterna för värme och belysning kunna endast vara approximativa, då ju erfarenheten måste afgöra den verkliga kostnaden. Vid desammans beräkning har Nämnden förutsatt att sjukhuset komme att upplysas med elektriskt ljus, hvilken belysning enligt ett närlagdt förslag af ingenjör G. Strömberg skulle betinga en utgift af 7,100 mark. Denna belysning har för ett sjukhus så afgjorda företräden framför öfriga, att densamma om blott möjligt är borde tillämpas.

Det af Helsovårdsnämnden uppgjorda förslag till provisorisk stat för kommunala sjukhuset uppgår till följande slutsummor:

afdelningen för icke-epidemiska sjukdomar	24,100
d:o för epidemiska sjukdomar	11,900
ekonomie afdelningen	55,725
	Summa 91,725

hvaraf $\frac{6}{12}$ eller rättare *) 46,035 mark torde böra upptagas i nästa års budget, då sjukhuset den 1 juli komme att i sin nya omfattning öppnas.

Erinras bör å andra sidan att ett inkomstbelopp af 5,000 mark i året för inflytande sjukafgifter samt 800 mark för afgifter till desinfektionsinrättningen bör observeras. I händelse en något strängare debitering af sjukafgifterna än hittills blir iakttagen, kan det förstnämnda beloppet helt säkert i ej ringa grad stegras.

För det kommunala sjukhusets förvaltning anser Nämnden oundgängligt att en styrelse utses. Helsovårdsnämnden kan icke taga befattning med detaljerna af förvaltningen och sysslomannen behöfver i talrika fall såväl ledning som kontroll. Det ligger i stadens välförstådda intresse, att sjukhuset administreras på ett ekonomiskt och klokt sätt. För nödvändigheten af en sådan organisation kan dessutom exemplet från andra större sjukanstalter, t. ex. kommunens sjukhus i Stockholm, åberopas. Denna styrelse skulle närmast sortera under Helsovårdsnämnden, hvilken till Stadsfullmäktige egde befodra framställningar från densamma.

Nämnden föreslår att stadsläkaren, öfverläkaren och läkaren för epidemi-afdelningen skulle blifva sjelfskrifna ledamöter af denna styrelse samt att Stadsfullmäktige skulle utse ytterligare 4 ledamöter till densamma att fungera under 2 år. — Om Stadsfullmäktige godkänna denna Nämndens framställning, skall Nämnden senare framlägga förslag till instruktion för sagda styrelse, jämte stadgar för kommunala sjukhuset.

Styrelsen för sjukhuset borde tillsättas redan vid början af år 1894 på det densamma må kunna taga befattning med anskaffandet af nödiga inventarier för sjukhuset.

Enligt af t. f. stadsläkaren i samråd med nuvarande ekonomen vid kommunala sjukhuset uppgjord, härhos bilagd beräkning uppgå kostnaderna för inköp af de inventarier, som, utöfver redan förefintliga, erfordras för kommunala sjukhuset båda afdelningar till följande belopp:

sängar	1,838: —
sänginredning	13,145: 50
handdukar	422: —
sängtäcken	720: —
möbel och inventarier till epidemipaviljongerna	3,867: —
d:o d:o till stenpaviljongen	3,804: —
ekonomiebyggnaden	1,375: —
desinfektionsherberget	523: 50
tillbyggnaden till gamla sjukhuset	875: —
instrument m. m.	600: —
	Summa 27,170: —

*) Med anledning af att månaderna juli—dec. innehålla 184 dagar mot 181 under förra delen af året.

Detta belopp borde ställas till den af Nämnden föreslagna sjukhusstyrelsens förfogande mot redovisningsskyldighet.

Slutligen bör Nämnden erinra derom att, sedan den betydligt utvidgade dårvårdsinrättningen vid fattiggården blir färdig, läkarevården vid denna inrättning liksom vid fattiggården öfverhufvud torde böra i flere afseenden reorganiseras, hvarom Nämnden framdeles skall framlägga förslag.

Sammanfattande sina ofvan framlagda förslag får Nämnden således hemställa:

1:o) att Stadsfullmäktige ville godkänna det härhos bilagda förslaget till provisorisk stat för kommunala sjukhuset, uppgående till inalles 91,725 mark samt för 1894 bevilja 46,035 mark af denna summa utöfver den summa af 20,150 mark, som enligt Nämndens beräkning erfordras för upprätthållande af kommunala sjukhuset, provisoriska epidemisjukhuset och reservsjukhuset i nuvarande skick.

2:o) att Stadsfullmäktige ville besluta att för kommunala sjukhusets förvaltning tillsätta en styrelse bestående af 4 på 2 år af Stadsfullmäktige valde ledamöter, äfvensom af förste stadsläkaren, öfverläkaren och läkaren vid afdelningen för epidemiska sjukdomar såsom sjelfskrifne ledamöter, hvilken styrelse i början af 1894 skulle träda i verksamhet äfvensom uppdraga åt Helsovårdsnämnden att inkomma med förslag till stadgar för kommunala sjukhuset, innefattande instruktion för sagde styrelse.

3:o) att stadsfullmäktige ville bevilja 27,170 mark för anskaffande genom sagde styrelsens försorg af nödiga inventarier för kommunala sjukhuset.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Wuorio.

Kostnadsförslag

för möbel och inventarier vid Kommunala sjukhuset i Helsingfors.

1) Sängar.

Behöfvas inalles:

stora sjuksängar	100.
små sjuksängar	35.
för desinfektionsherberget	12.
för folket och sköterskorna	28.
	<hr/>
	Summa 175.

Af gammalt finnas:

stora sängar	74.
små sängar	15.
	<hr/>
	Summa 89.

Måste *tillköpas* nya:

stora sjuksängar å 22 <i>Fmk.</i>	38 st. — <i>Fmk.</i> 836.
små sjuksängar å 16 <i>Fmk.</i>	20 st. — „ 320.
hopskjutbara sängar för folket och skö-	
terskor å 25 <i>Fmk.</i>	22 st. — „ 550.
för nattsköterskor å 22 <i>Fmk.</i>	6 st. — „ 132.
	<hr/>
	Summa sängar 86 st. — <i>Fmk.</i> 1,838.

2) Sängutrustning.

Finnes af gammalt fullständig utrustning (med undantag

af 30 st. madrasser) för stora sängar	40 st.
„ små sängar	15 st.
	<hr/>
	Summa 55 st.

Behöfvas:

	<i>Fmk.</i>
30 st. nya madrasser å <i>Fmk.</i> 5:50	165.
sängutrustning *) för 60 st. stora sjuksängar å 147:50	8,835:—
„ „ 20 „ små „ å 94:—	1,880:—
„ „ 12 „ till desinfekt. herb. å 50:—	600:—
„ „ 23 „ folkets o. skötersk. å 53:50	1,250:50
„ „ 5 „ bildade sköterskors å 83:—	415:—
	<hr/>
Summa sängar 120 st.	Summa <i>Fmk.</i> 13,145:50

*) Se bifogad utredning och kostnadsförslag för hvarje säng.

Kostnadsberäkning för hvarje säng.

1) Stor säng.

	<i>Fmf.</i>	<i>Fmf.</i>
8 lakan (lärf) . . . . . à 5:—	40:—	
2 dynor . . . . . à 2:— och 5:—	7:—	
4 dynor (lärf) . . . . . à 2:50	10:—	
1½ filt . . . . . à 11:—	16:50	
1½ halmmadrass . . . . . à 5:—	8:25	
4 skjortor eller linnen (lärf) à 5:—	20:—	
3 rockar eller klädningar . à 6:—	18:—	
3 tröjor för qvinnor à 3:— eller	} medel- tal 3:75	11:25
3 par byxor . . . . . à 4:50		
½ tjock rock . . . . . à 20:—	10:—	
½ mössa eller duk . . . . . à 1:—	—:50	
2 par strumpor . . . . . à 1:—	2:—	
1 par tofflor . . . . . à 4:—	4:—	
Summa <i>Fmf.</i>		147:50

2) Barn säng.

	<i>Fmf.</i>	<i>Fmf.</i>
8 bomullslakan . . . . . à 3:50	28:—	
2 dynor . . . . . à 2:— och 3:—	5:—	
4 bomulls dynor . . . . . à 1:50	6:—	
2 filter . . . . . à 8:—	16:—	
1½ halmmadrass	5:—	
4 bomullsskjortor . . . . . à 2:25	9:—	
2 rockar . . . . . à 4:—	8:—	
2 tröjor och byxor . . . . . à 3:—	6:—	
½ tjock rock . . . . . à 10:—	5:—	
mössa	—:50	
3 par strumpor . . . . . à 1:—	3:—	
1 par tofflor . . . . . à 2:50	2:50	
Summa <i>Fmf.</i>		94:—

3) Säng för sköterska eller betjening.

	<i>Fmf.</i>	
4 lakan à <i>Fmf.</i> 5	20:—	
2 dynor à „ 2 och 5	7:—	
2 dynor à „ 5	10:—	
1 filt à „ 11	11:—	
1 halmmadrass à <i>Fmf.</i> 5:50	5:50	
Summa <i>Fmf.</i>		53:50

4) Säng för bildad sköterska.

	<i>Fmf.</i>	
4 lakan à <i>Fmf.</i> 5	20:—	
2 dynor à „ 5	10:—	
2 dynor à „ 5	10:—	
1 filt à „ 11	11:—	
1 sängtäcke à „ 12	12:—	
1 madrass à „ 20	20:—	
Summa <i>Fmf.</i>		83:—

3) Handdukar.

Behöfvas inalles tvätthanddukar:		dussin	<i>Fmf.</i>
till hvarje af 3 epidemipaviljonger	7 dussin	21 à	<i>Fmf.</i> 10 — 210.
„ gamla sjukhuset	. . . . .	10 „	„ — 100.
„ stenpaviljongen	. . . . .	10 „	„ — 100.
„ desinfektionsherberget	. . . . .	1 „	„ — 10.
		dussin 42	<i>Fmf.</i> 420.
Af gammalt finnas		dussin 23	„ 230.
Behöfver tillköpas:		dussin 19	<i>Fmf.</i> 190.

Behöfvas kökshanddukar:

		dussin	<i>Fmf.</i>
till hvarje af 3 epidemipaviljonger	2 dussin	6 à	<i>Fmf.</i> 7 — 42.
„ gamla sjukhuset	. . . . .	3 „	„ — 21.
„ stenpaviljongen	. . . . .	6 „	„ — 42.
„ desinfektionsherberget	. . . . .	1 „	„ — 7.
„ ekonomiebyggnaden	. . . . .	15 „	<i>Fmf.</i> 8 — 120.
		dussin 31	<i>Fmf.</i> 232.

4) Sängtäcken.

60 st. sängtäcken (dagtäcken) till stenpaviljongen	à <i>Fmf.</i> 12	<i>Fmf.</i> 720.
--	----------------------------	------------------

5) Möbler och inventarier.

a) Till hvarje epidemipaviljong		<i>Fmf.</i>
(3 paviljonger) 30 st. stolar	à <i>Fmf.</i> 3:50	105.
15 „ nattduksbord	à „ 7:—	105.
9 „ stora bord	à „ 12:—	108.
7 „ tvättställ	à „ 10:—	70.
3 „ torfströsklosetter	à „ 35:—	105.
4 „ portativa klos.	à „ 15:—	60.
4 „ stora taklampor	à „ 16:—	64.
8 „ små d:o	à „ 8:—	64.
19 par gardiner	à „ 11:—	209.
15 st. nattkärl	à „ 1:—	15.
20 „ spottkoppar	à „ 1:—	20.
4 „ stickbäcken	à „ 5:—	20.
2 „ jernämbar	à „ 2:—	4.

2 st. skåp	å <i>Tmf.</i> 60: —	120.
inredning till läkarens rum		120.
kökstillbehör		100.
	Summa per paviljong <i>Tmf.</i>	1,289.

Sålunda för 3 epidempaviljonger . . . *Tmf.* 3,867.

b) För stenpaviljongen, per våning			<i>Tmf.</i>
(2 våningar)	3 st. byråer	å <i>Tmf.</i> 45: —	135.
	24 „ stolar	å „ 5: —	120.
	24 „ „	å „ 7: —	168.
	16 „ nattduksbord	å „ 7: —	112.
	4 „ d:o (privatrum.)	å „ 10: —	40.
	2 „ större bord	å „ 20: —	40.
	11 „ mindre bord	å „ 10: —	110.
	2 „ soffor	å „ 35: —	70.
	1 „ soffa (till dagrum.)	„ 60: —	60.
	10 „ tvättställ	å „ 10: —	100.
	4 „ portativa klos.	å „ 15: —	60.
	2 „ torfströsklosetter	å „ 35: —	70.
	3 „ stora taklampor	å „ 18: —	54.
	8 „ mindre d:o	å „ 8: —	64.
	17 par gardiner	å „ 20: —	340.
	20 st. nattkärl	å „ 1: —	20.
	20 „ spottkoppar	å „ 1: —	20.
	5 „ stickbäcken	å „ 5: —	25.
	2 „ skåp	å „ 70: —	140.
	köket		150.
	2 st. jern ämbar	å „ 2: —	4.
		Summa per våning <i>Tmf.</i>	1,902.

För hela stenpaviljongen (2 våningar) . *Tmf.* 3,804.

6) Ekonomiebyggnaden.

Köket med inventarier o. kärl samt matserviser . . .	<i>Tmf.</i>	1,000.
Möbel och gardiner till 5 rum (dräng & pigrum) . . .		375.
	Summa <i>Tmf.</i>	1,375.

7) Desinfektionsherberget.

				<i>Fr.</i>
15 st. stolar	å	<i>Fr.</i>	3: 30	70: 50.
10 „ nattduksbord	å	„	7: —	70: —
3 „ stora bord	å	„	10: —	30: —
3 „ tvättställ	å	„	10: —	30: —
1 „ skåp	å	„	60: —	60: —
3 „ stora lampor	å	„	16: —	48: —
4 „ mindr d:o	å	„	8: —	32: —
15 par gardiner	å	„	11: —	165: —
12 „ nattkärl	å	„	1: —	12: —
6 „ spottkoppar	å	„	1: —	6: —
<u>Summa <i>Fr.</i></u>				523: 50.

8) Tillbyggnaden till gamla sjukhuset.

Möbel till väntningsrummet	<i>Fr.</i>	75.
Möbel till öfverläkarens rum och amanuensens boningsrum		800.
<u>Summa <i>Fr.</i></u>		875.

9) Instrument och apparater.

Komplettering af det gamla instrumentariet och uppköp af nya instrument och apparater samt nytryck af journaler och annat tryck (<i>Fr.</i> 100)..	600.	
<u>Summa <i>Fr.</i></u>		600.

Summariskt sammandrag.

1. Sängar	1,838: —	
2. Sängutrustning.	13,145: 50.	
3. Handdukar	422: —	
4. Sängtäcken	720: —	
5. Möbel o. inventarier	3,867: —	
” ” ”	3,804: —	
6. Ekonomiebyggnaden	1,375: —	
7. Desinfektionsherberget	523: 50.	
8. Tillbyggnaden till gamla sjukhuset	875: —	
9. Instrument m. m.	600: —	
<u>Summa</u>		27,170: —

Förslag till provisorisk stat för kommunala sjukhuset.

a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.

1 Öfverläkare, lön	3,000: —	
1 Ammanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200: —	
2 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200: —	
2 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	720: —	
2 Nattsköterskor å 30 mk i månaden	720: —	
2 Städerskor, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön å 15 mark i månaden	360: —	
1 Eldare, jemte rum, värme och belysning, lön	900: —	
Värme och belysning	10,000: —	
Medicin	4,000: —	
Underhåll af inventarier	2,000: —	24,100: —

b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.

1 Läkare, jemte fri bostad om fyra rum och kök samt värme, lön	3,000: —	
3 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,800: —	
2 Nattsköterskor å 30 mk i månaden	720: —	
1 Städerska, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	180: —	
1 Dreng } tjenstgöra jemväl vid desinfektionsinrättning		
1 Stalldreng } gen, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 350 mk i året	700: —	
Värme	1,500: —	
Belysning	2,000: —	
Medicin	1,000: —	
Underhåll af inventarier	1,000: —	11,900: —

c) Ekonomie afdelningen.

1 Sysloman, jemte bostad om två rum och kök samt värme, lön	1,500: —	
Löneförhöjning efter 5 år med 500 mk.		
Transport	1,500: —	36,000: —

	Transport	1,500: —	36,000: —
1	Hushållerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön . .	600: —	
2	Köksor å 240 mk	480: —	
2	Pigor å 180 mk	360: —	
2	Kokerskor å 180 mk	360: —	
1	Öfvertvätterska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön .	800: —	
3	Tvätterskor, jemte d:o, lön å 200 mk	600: —	
1	Vaktmästare, jemte d:o, lön	550: —	
2	Drengar, jemte d:o, lön å 350 mk i året	700: —	
	Kost för 110 patienter å 80 p:ni per dag	32,120: —	
	D:o för 27 af personalen å 1 mk per dag	9,855: —	
	Värme och belysning	3,000: —	
	Underhåll af inventarier	1,800: —	
	För oförutsedda utgifter	3,000: —	55,725: —
	Summa	— —	91,725: —

Helsingfors, å Helsovårdsnämndens byrå den 24 November 1893.

Till Helsovårdsnämnden i Helsingfors.

Härmed tager sig undertecknad friheten inkomma med anbud å elektrisk belysning af Kommunala sjukhuset härstädes.

För den fullständiga belysningen skulle enligt min beräkning erfordras 200 glödlampor af olika lyskraft och med en sammanlagd ljusstyrka motsvarande den hos 165 glödlampor å 16 ljus.

Under antagande af detta ljusbehof och en belysningstid från kl. 7 f. m. till soluppgången och från solnedgången till kl. 10 e. m. vore undertecknad villig leverera den nödiga elektriska strömmen emot en ersättning af *Fmk 6,000* per år. Härvid förutsättes att ledningen inom tomten skulle bekostas af sjukhuset och stiger priset härför, enligt bifogadt kostnadsförslag, till *Fmk 7,100*. I händelse nattbelysning vore nödvändig skulle priset ökas med 500 å 1,500 mk per år, beroende på antalet lampor.

I sammanhang härmed ville undertecknad, utan att beröra den elektriska belysningens allmänt erkända företräde speciellt vid sjukhus, fästa uppmärksamheten vid en annan omständighet, som möjligen i förevarande fall vore värd att beakta, nämligen möjligheten att använda elektriciteten äfven såsom drifkraft för t. ex. ventilatorer, tvätt- och torkmaskiner, vefmanglar, etc.

Högaktningsfullt
Gottfr. Strömberg.

Kostnadsförslag.

för ledning till elektrisk belysning af Kommunala sjukhusets byggnader:

Belysningen omfattar 200 lampor med en sammanlagd ljusstyrka motsvarande 165 st. glödlampor om 16 ljus.

Materialförteckning.

500 meter 19 × 2,5 mm asf. isol. kabel	á 4,00	2,000: —
350 " 4,0 mm " " tråd	á 0,60	210: —
30 Isolativa med krokar	á 2,50	75: —
40 " " "	á 1,75	70: —
2,800 meter 1,2 mm gummi isol. tråd	á 0,20	560: —
100 " 1,6 mm " " "	á 0,25	25: —
500 " 1,6 mm " " "	á 0,40	200: —
250 " 3,0 mm " " "	á 0,50	125: —
100 " 2 × 25 á 0,2 " snodd	á 0,90	90: —
2,000 " Trälist med lock, fernissad	á 0,25	500: —
100 Blylås för 3 Am. enkla	á 1,60	160: —
2 " " 6 " dubbla	á 3,50	7: —
8 " " 15 " "	á 4,50	36: —
150 Afbrytare från 1 Am.	á 2,50	375: —
10 " " 3 "	á 3,60	36: —
140 Takrosetter	á 0,25	35: —
160 Infattningar utan afbr.	á 1,50	240: —
40 " med "	á 2,25	90: —
180 Kuphållare med normalkupor	á 2,00	360: —
20 Wäggarmar med vattentäta skyddskupor för yttre belys.	á 6,50	130: —
200 Glödlampor	á 1,50	300: —
Uppställning		1,200: —
Lös- & isolematerial, spik, skrufvar etc. utjämning		276: —

Summa *Fr.* 7,100: —

Ledningen utföres i enlighet med Wiener-elektriska föreningens föreskrifter under 2 års garanti.

Gottfr. Strömberg.

Utskottsbetänkande i fråga om förvaltningen och underhållet af kommunala sjukhuset.

Med anledning deraf, att tillbyggnaden till kommunala sjukhuset samt afdelningen för epidemiska sjukdomar skall öppnas för emottagande af sjuka den 1 juli 1894, har Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 24 sistlidne november inkommit till Stadsfullmäktige med framställning angående det utvidgade sjukhusets stat och förvaltning samt anskaffandet af nödiga inventarier för detsamma. Derå hafva Fullmäktige, vid sammanträde den 5 innevarande december, uppdragit åt undertecknade, som fått sig ombetrodt att granska stadens utgifts- och inkomstförslag för instundande år, att till Fullmäktige inkomma med betänkande jemväl i anledning af Helsovårdsnämndens berörda framställning.

I ofvanberörda skrifvelse föreslår Helsovårdsnämnden:

1:o) att Stadsfullmäktige ville godkänna det skrifvelsen bilagda förslaget till provisorisk stat för kommunala sjukhuset, uppgående till inalles 91,725 mark, samt för 1894 bevilja 46,035 mark af denna summa utöfver den summa af 20,150 mark, som enligt Nämndens beräkning erfordras för upprätthållande af kommunala sjukhuset, provisoriska epidemisjukhuset och reservsjukhuset i nuvarande skick;

2:o) att Stadsfullmäktige ville besluta att för kommunala sjukhusets förvaltning tillsätta en styrelse, bestående af 4 på 2 år af Stadsfullmäktige valde ledamöter äfvensom af förste stadsläkaren, öfverläkaren och läkaren vid afdelningen för epidemiska sjukdomar såsom sjelfskrifne ledamöter, hvilken styrelse i början af 1894 skulle träda i verksamhet, äfvensom uppdraga åt Helsovårdsnämnden att inkomma med förslag till stadgar för kommunala sjukhuset, innefattande instruktion för sagde styrelse; samt

3:o) att Stadsfullmäktige ville bevilja 27,170 mark för anskaffande genom sagde styrelses försorg af nödiga inventarier för kommunala sjukhuset.

Jemte det utskottet beträffande den närmare motiveringen af Helsovårdsnämndens ifrågavarande förslag får hänvisa till Nämndens skrifvelse jemte bilagor, hvilka handlingar tidigare blifvit särskildt till tryck befordrade (se tryckta handlingarna n:o 42 för 1893), får utskottet anmäla att utskottet för sin del funnit anledning till följande ändringar i och afvikelser från förslaget:

Vid upptagandet i staten af posterna för belysning har Nämnden förutsatt att sjukhuset komme att upplysas med elektriskt ljus. Denna belysning hade, enligt Nämndens tanke, för ett sjukhus så afgjordt företräde framför öfriga, att densamma om blott möjligt vore borde tillämpas. — Äfven utskottet erkänner fördelarna för ett sjukhus af elektrisk belysning, men tror dock att de stora kostnader, som äro förenade med sådan belysning, göra det nödvändigt att under nuvarande förhållanden använda ett billigare belysningssätt. Utskottet har härvid äfven tagit i betraktande att en stor del andra sjukhus i landet för närvarande använda petroleumbelysning, utan att nämnvärda olägenheter häraf försports. Då den utgiftspost för inledande af elektriskt ljus, som ingår bland kostnaderna för sjukhusets uppförande, härigenom komme att bortfalla, erfordras icke något särskildt anslag för inköp af lampor m. m.

Under förutsättning, att Stadsfullmäktige godkänna att petroleum åtminstone tillsvidare användes såsom lyse i kommunala sjukhuset i stället för elektriskt ljus, har utskottet minskat

anslaget till värme och belysning i afdelningen för icke epidemiska sjukdomar från 10,000 till 7,000 mark, anslaget för belysning i epidemifdelningen från 2,000 till 1,000 mark samt anslaget för värme och belysning i ekonomiafdelningen från 3,000 till 2,500 mark.

Öfvertvätterskans lön, 800 mark, har utskottet

trott sig kunna nedsätta till 480 mark.

En vidare reduktion af staten har utskottet gjort i det utskottet ansett det nuvarande priset på en dagportion, 60 penni, icke utan närmare erfarenhet böra höjas till 80 penni, detta särskildt med afseende å lefnadsvanorna hos det stora flertalet patienter i detta sjukhus. Utskottet har därför gått en medelväg härutinnan och

utsatt priset på dagportionerna till 70 penni.

Utskottet anser det vara så mycket sannolikare att det på grundvalen af detta portionspris uträknade årsanslaget skall förslå, som det beräknade medeltalet af 110 patienter synes vara väl högt, då väl åtminstone epidemifdelningen vid sjukhuset endast undantagsvis kommer att vara fullt upptagen.

I händelse staten med omordade ändringar godkännes, komme den att sluta å 82,890 mark i stället för 91,725 mark enligt Helsovårdsnämndens förslag. Då

likväl, på sätt Magistraten i sin skrifvelse med budgetförslaget äfven framhållit, tvifvelaktigt är, om samtliga ny uppförda sjukhusbyggnader komma att användas redan från den 1 juli och i ingen händelse hela den föreslagna personalen kan blifva behöflig redan under senare halfåret af år 1894, får utskottet förorda

att icke sjukhusets stat upptages redan i 1894 års budget utan, såsom budgetförslaget äfven innehåller, endast ett tillskottsanslag till kostnaderna för kommunala sjukhuset,

hvilket tillskottsanslag dock

torde böra höjas från 25,000 mark enligt Magistratens förslag till 30,000 mark.

Ytterst får utskottet föreslå

att Stadsfullmäktige ville godkänna bilagda provisoriska stat för kommunala sjukhuset; samt

att Stadsfullmäktige ville besluta att för kommunala sjukhusets förvaltning tillsätta en styrelse, bestående af fyra på två år af Stadsfullmäktige valda ledamöter äfvensom af förste stadsläkaren, öfverläkaren och läkaren vid afdelningen för epidemiska sjukdomar, hvilken styrelse i början af år 1894 skulle träda i verksamhet, äfvensom uppdraga åt Helsevårdsnämnden att inkomma med förslag till stadgar för sjukhuset, innefattande instruktion för sagda styrelse.

För öfrigt får utskottet anmäla att ledamoten i utskottet, herr A. Nyberg, af sjukdom varit hindrad att delta i behandlingen af detta ärende.
Helsingfors, den 21 december 1893.

L. Mechelin.

Kaarlo Castrén.
Alfred Norrmén.
Paul Sinebrychoff.

Lennart Gripenberg.
K. G. Nyström.
(frånvarande vid justeringen.)

Förslag till provisorisk stat för kommunala sjukhuset.

a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.

1 Öfverläkare, lön	3,000: —	
1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200: —	
2 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200: —	
2 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	720: —	
2 Nattsköterskor å 30 mk i månaden	720: —	
2 Städerskor, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön å 15 mark i månaden	360: —	
1 Eldare, jemte rum, värme och belysning, lön	900: —	
Värme och belysning	7,000: —	
Medicin	4,000: —	
Underhåll af inventarier	2,000: —	21,100: —

b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.

1 Läkare, jemte fri bostad om fyra rum och kök samt värme, lön	3,000: —	
3 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,800: —	
2 Nattsköterskor å 30 mk i månaden	720: —	
1 Städerska, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	180: —	
1 Dreng } tjenstgöra jemväl vid desinfektionsinrättningen, 1 Stalldreng } gen, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 350 mk i året	700: —	
Värme	1,500: —	
Belysning	1,000: —	
Medicin	1,000: —	
Underhåll af inventarier	1,000: —	10,900: —

c) Ekonomie afdelningen.

1 Sysloman, jemte bostad om två rum och kök samt värme, lön	1,500: —	
Löneförhöjning efter 5 år med 500 mk.		
1 Hushållerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	600: —	
Transport	2,100: —	32,000: —

	Transport	2,100: —	32,000: —
2 Köksor, jemte d:o, lön å 240 mk		480: —	
2 Pigor, jemte d:o, lön å 180 mk		360: —	
2 Kokerskor, jemte d:o, lön å 180 mk		360: —	
1 Öfvertvätterska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön		480: —	
3 Tvätterskor, jemte d:o, lön å 200 mk		600: —	
1 Vaktmästare, jemte d:o, lön		550: —	
2 Drengar, jemte d:o, lön å 350 mk i året		700: —	
Kost för 110 patienter å 70 penni per dag		28,105: —	
D:o för 27 af personalen å 1 mk per dag		9,855: —	
Värme och belysning		2,500: —	
Underhåll af inventarier		1,800: —	
För oförutsedda utgifter		3,000: —	50,890: —
	Summa	— —	82,890: —

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1894.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästinstundande år, har utskottet fått emotaga följande ärenden:

1:o. Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1894, tillsändt Stadsfullmäktige jemte skrifvelse af Magistraten den 29 sistlidne november samt åtföljdt af Drätselkammarens i samma ärende utarbetade förslag och särskilda andra bilagor;

2:o. Fullmäktiges beslut af den 24 förvikne oktober angående begärdt anslag af Bestyrelsen för arbetshuset för barn;

3:o. Fullmäktiges beslut af den 7 förlidne november angående a) tryckta utskottsbetänkandet n:o 31 för år 1893 i fråga om reorganisation af stadens brandväsende och, i sammanhang dermed, Drätselkammarens skrifvelse af den 28 sistlidne september om förhöjning af underbrandmästarens aflöning; b) tryckta utskottsbetänkandet n:o 35 för 1893 om särskilda byggnadsförändringar i folkskolegården n:o 21 vid Kaserngatan; c) Drätselkammarens skrifvelse af den 19 oktober 1893 om särskilda låneoperationer (se tryckta handlingarna n:o 36 för 1893); samt d) Direktionens för lägre handtverksskolorna i Helsingfors skrifvelse af den 4 nyssvikne november om indragning af svenska parallelafdelningen vid lägre handtverksskolan å Berghäll;

4:o. Fullmäktiges beslut af den 21 förlidne november angående beviljad pension åt stadsfiskalsenkan Charlotta Albertina Meller;

5:o. Helsovårdsnämndens skrifvelse af den 24 sistlidne november i fråga om förvaltningen och underhållet af kommunala sjukhuset (se tryckta handlingarna n:o 42 för 1893);

6:o. Drätselkammarens skrifvelse af den 30 nyssvikne november med anmälan, att frågan om utsträckandet af vattenledningen till en del af vestra Brunns parkens villaområde fått förfalla;

7:o. Bestyrelsens för arbetshemmet för qvinnor anhållan om anslag för nästinstundande år;

8:o. Drätselkammarens skrifvelse af den 30 sistlidne november angående nya filtra vid stadens vattenledning (se tryckta handlingarna n:o 41 för 1893);

9:o. Magistratens skrifvelse af den 5 innevarande december med en af direktionen för läsesalen och biblioteket i Folkets hem inlemnad ansökan om anslag för år 1894;

10:o. Drätselkammarens skrifvelse af den 14 dennes med en kopia af ritningarna till vattenledningsfiltra i Vesterås; samt

11:o. Stadsfullmäktiges beslut af den 18 i denna månad angående Fattigvårdsstyrelsens anmälan om att särskilda anslag för fattigvården öfverskridits.

Vid granskningen af budgetförslaget har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Vid behandlingen af förslaget till särskilda kajbyggnader och anordningar för trafiken i stadens hamnar uppdrogo Stadsfullmäktige, vid sammanträde den 10 sistlidne oktober, åt Drätselkammaren att inkomma med utredning om det belopp, som af de för ändamålet upplånade medlen vore disponibelt. På grund häraf och då Kammaren vidare egt att till Fullmäktige afgifva betänkande öfver sättet för anskaffandet af redan tidigare beslutna lån för såväl gäldandet af återstående köpeskillingen för Rådhusannexet (Krookska gården) som för bestridande af kostnaderna för tillbyggnaderna vid kommunala sjukhuset och därvårdsafdelningen vid fattiggården äfvensom för inlösen af Gumtäckt, har Kammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 19 i samma månad (se tryckta handlingarna n:o 36 för 1893) på skäl, som i skrifvelsen närmare utvecklas, föreslagit att Stadsfullmäktige ville besluta:

a) att Fmk 15,530: 24, som inbesparats å anslaget för kanal i Östra Brunns-parken, samt det bokförda öfverskottet å 1892 års obligationslån, Fmk 161,958: 08, måtte få för vidare kajanläggningar användas;

b) att å anslaget för tillbyggnader å fattiggården inbesparade Fmk 7,066: 90 finge öfverföras till anslaget för pågående utvidgning af kommunala sjukhusbyggnaderna samt därvårdsbyggnaden å fattiggården och dermed i samband stående arbeten;

c) att godkänna Drätselkammarens åtgöranden beträffande upptagandet af lån till belopp af 500,000 mark för liqvideringen af köpeskillingen för Gumtäckt;

d) att för de utgifter, hvilka, sedan det tidigare från 1882 års lån öfverförda beloppet, Fmk 177,400: —, och ofvan till öfverföring föreslagna Fmk 7,066: 90 blifvit dertill använda, återstå att betäckas för de kommunala sjukhusbyggnaderna och därvårdsanstalten samt resterande köpeskillning å rådhusannexet, måtte upptagas ett lån å Fmk 650,000: — mot utfärdande af partialförskrifningar å Fmk 25,000: —, löpande med 5 % ränta och amorterbara med $\frac{1}{13}$ hvarje år under åren 1895—1907, med rätt för staden att efter 3:ne år, räknadt från utgifningsdagen, till betalning på en gång uppsäga hela det återstående beloppet;

e) att till Kejsrerliga Senaten ingå med framställning om tillstånd till omförmälda låns upptagande; samt

f) att åt Drätselkammaren uppdraga att, sedan sådant tillstånd beviljats, föryttra sistnämnda lån antingen på engång eller efterhand i mån af behof.

Vidare har Drätselkammaren framhållit att, ehuru ett nytt obligationslån icke nu borde utgifvas, Stadsfullmäktige likväl borde i god tid, innan behofvet af ett dylikt lån föreligger, derom öfverväga; hvarför Drätselkammaren förordat att Stadsfullmäktige ville åt Drätselkammaren uppdraga:

g) att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag ej mindre om beloppet och vilkoren än tiden för ett nytt obligationslåns uppläggande, afsedt att emitteras i mån af behof efter för hvarje gång utverkadt vederbörligt tillstånd.

Slutligen har Drätselkammaren föreslagit att Fullmäktige ville bemyndiga Kammararen

h) att för mobilisering af stadskassans bundna tillgångar afsluta kassakreditiv aftal till belopp högst Fmk 730,000: —, att till nödig del redan under detta år användas, samt att i nästkommande års budget skulle observeras nödigt anslag för bestridande af provision och ränta härför.

Jemte det Fullmäktige, vid sammanträde den 7 nyssvikne november, godkänt sistnämnda kläm i Drätselkammarens framställning, hafva Fullmäktige remitterat Kammararens öfriga förslag till utskottets vidare behandling.

Då, såsom Drätselkammaren framhåller, behof af ett nytt obligationslån för närvarande ej föreligger, eger frågan derom, när och på hvilka vilkor ett nytt dylikt lån bör upptagas, icke samband med regleringen af nästa års budget. Vid sådant förhållande och då det synes utskottet lämpligast, att en fråga af detta slag blir föremål för särskild beredning och behandling, har utskottet icke trott sig böra ingå i närmare granskning af Drätselkammarens under mom. g) omordade förslag,

som förty torde lemnas beroende att Stadsfullmäktige i sinom tid särskildt föredragas.

Till Drätselkammarens öfriga förslag har utskottet i hufvudsak anslutit sig. Dock har utskottet ansett det vara vanskligt att på förhand bestämma de belopp, å hvilka de i mom. d) omordade partialförskrifningar borde lyda, äfvensom räntefoten å lånet; utan torde det lämpligare öfverlemnas åt Drätselkammaren att i sinom tid inkomma med närmare förslag härom. Utskottet får därför vördsamt förorda att Stadsfullmäktige ville besluta:

att å anslaget för kanal i Östra Brunnsparcken inbesparade Fmk 15,530: 24 samt det bokförda öfverskottet å 1892 års obligationslån, Fmk 161,958: 08, få för vidare kajanläggningar användas;

att å anslaget för tillbyggnader å fattiggården inbesparade Fmk 7,066: 90 öfverföres till anslaget för pågående utvidgning af kommu-

nala sjukhusbyggnaderna samt d rvar dsbyggnaden   fattiggården och dermed i samband stående arbeten;

att godkänna Drätselkammarens åtgöranden beträffande upptagandet af l n till belopp af 500,000 mark f r likvideringen af köpeskillingen för Gumtäckt;

att för de utgifter, hvilka, sedan det tidigare från 1882 års l n öfverförda beloppet, Fmk 177,400: —, och ofvan till öfverföring föreslagna Fmk 7,066: 90 blifvit dertill använda, återstå att betäckas f r de kommunala sjukhusbyggnaderna och d rvar dsanstalten samt resterande köpeskillning   rådhusannexet, skall upptagas ett l n   Fmk 650,000: — mot utfärdande partialförskrifningar, amorterbara med $\frac{1}{13}$ hvarje  r under åren 1895—1907 och utgifna med rätt för staden att efter tre  r, räknadt från utgifningsdagen, till betalning på en gång uppsäga hela det återstående beloppet;

att till Kejsrerliga Senaten ingå med framställning om tillstånd till upptagande af ofm rmda l n   resp. 500,000 och 650,000 mark; samt

att åt Drätselkammaren uppdraga att, sedan sådant tillstånd beviljats, till Stadsfullmäktige inkomma med närmare förslag angående räntefoten f r l aet   650,000 mark och de belopp,   hvilka dessa partialförskrifningar borde lyda.

Jemte anmälan, att utskottet icke haft något att erinra mot punkterna 1 — 7 i Magistratens förslag under I Utgifter, samt jemväl funnit punkten 8 böra upptagas enligt Magistratens förslag, f r utskottet, beträffande 9 punkten, på grund af hvad ofvan blifvit framst ldt, endast föreslå

följande förändrade lydelse:

9:o.   l n för reglering af återstående köpeskillning f r rådhusannexet (Alexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, Fmk 650,000, beräknas ränta förslagsvis   5 % med Fmk 32,500: —

Och då de 730,000 mark, som äro afsedda att för mobilisering af stadskassans bundna tillgångar upplånas, icke nödvändigtvis behöfva upptagas genom ett enda kassakreditivlån, torde

10:de punkten b ra i öfverensstämmelse härmed erhålla följande ändrade lydelse:

Å kassakreditiv till belopp af högst Fmk 730,000 provision och ränta förslagsvis 15,000: —

II. Stadens embetsverk.

III. Kommunalförvaltningen.

IV. Gatubelysningen.

Vid dessa hufvudtitlar har utskottet icke haft något att anmärka.

V. Brandverket.

I skrifvelse af den 30 november 1892 (se tryckta handlingarna n:o 10 för 1893) anhöll bestyrelsen för Frivilliga brandkåren hos Stadsfullmäktige om ett årligt anslag af 9,000 mark såsom bidrag till uppehållande af en frivillig brandkår härstädes. Sedan Brandkommissionen i infordradt yttrande tillstyrkt bifall till bestyrelsens anhållan, emedan staden, i händelse Frivilliga brandkåren upplöste sig, antagligen komme att nödgas iklåda sig betydligt större utgifter för att förstärka sitt ordinarie brandväsende, öfverlemnade Stadsfullmäktige ärendet till närmare beredning af ett utskott, bestående af herrar C. B. Federley, Uno Kurtén, Axel Lille, W. Thesleff, G. Wasenius, M. A. Waenerberg och undertecknad Normén. I afgifvet betänkande (se tryckta handlingarna n:o 31 för 1893) uttalade utskottets flertal såsom sin åsigt att ehuru Frivilliga brandkåren i tiden varit för staden outhärlig, dess betydelse numera så väsentligen förminskats, att någon tvekan icke borde hysas vid valet emellan att genom subventionering upprätthålla densamma eller uppoffra, låt vara äfven betydligt större belopp, för att förstärka stadens ordinarie brandkår och försätta densamma i fullt tidsenligt skick. Vid sådant förhållande kunde utskottets flertal icke tillstyrka Frivilliga brandkårens anslagsbegäran för längre tid än ett år, hvaremot flertalet, med anslutning till ett af utskottsledamoten, brandmästaren G. Wasenius, uppgjort förslag, förordade särskilda åtgärder till förstärkning af stadens ordinarie brandväsende, afsedda att vidtagas från 1894 års ingång. Minoriteten inom utskottet fann väl äfven för sin del det af flertalet omfattade förslaget till en reorganisation af stadens brandväsende vara ett önskningsmål, som borde realiseras så snart stadens tillgångar sådant medgäfv; men ansåg minoriteten att Frivilliga brandkåren dock borde fortfarande understödvas och omordade reorganisation endast efterhand genomföras, i hvilket afseende åt budgetutskottet borde öfverlemnas att taga i öfvervägande, hvilket belopp kunde i nästinstundande års budget för ändamålet anvisas. Vid sammanträde den 7 sistlidne november beviljade Stadsfullmäktige derå Frivilliga

brandkåren ett anslag på 9,000 mark för innevarande år, men förvisade ärendet i öfriga delar till budgetutskottets behandling.

Det förslag till förstärkning af stadens ordinarie brandkår, som af utskottets majoritet förordats, innefattar följande:

att lönerna vid ordinarie brandkåren höjas, för brandmästaren från 3,800 till 5,000 mark, för underbrandmästaren från 1,500 till 2,500 mark, för de 2 sprutmästarene från 1,200 till 1,500 mark för dem hvardera, för maskinisten från 1,200 till 1,400 mark, för 3 sergeanter, som benämnas äldre sergeanter, från 850 till 1,200 mark för dem enhvar samt för de 3 andra sergeanterna, med benämning yngre sergeanter, från 850 till 1,000 mark för dem enhvar, hvarjemte brandmästaren och underbrandmästaren tillförsäkras 10 % löneförhöjning å deras nu fastställda löner efter 5 års och enahanda löneförhöjning efter 10 års tjenst;

att korporalernes och konstaplarnes antal vid kåren ökas, de förres från 13 för närvarande till 34 samt konstaplarnes från 50 till 55 med bibehållande af samma aflöning för dessa som härintills;

att ytterligare 4 hästar inköpas för brandverket och härtill anslås 2,400 mark i nästa års budget;

att brandstationen å Berghäll, för att möjliggöra placeringen af ett större brandkommando härstädes, ombygges, för hvilket ändamål i 1894 års budget anslås 10,000 mark; samt

att en större och en mindre ångspruta inköpas och för ändamålet i budgeten observeras, för inköp af den större ångsprutan 23,000 mark och för den mindre 13,600 mark.

Kostnaderna för genomförandet af omordade åtgärder blefve:

Löneförhöjningar	<i>Smf.</i>	4,500: —
Aflöning af 21 ny anställda korporaler och 5 konstaplar	"	10,320: —
Kosthållning och beklädnad för d:o	"	10,400: —
Inköp af 4 hästar	"	2,400: —
Underhåll af d:o	"	1,800: —
Ombyggnad af brandstationen å Berghäll	"	10,000: —
Inköp af 2 ångsprutor	"	36,600: —
	<i>Summa Smf.</i>	76,020: —

Af detta belopp utgör 49,000 mark en utgift i ett för allt, medan återstoden, 27,020 mark, innefattar en årligen återkommande höjning af budgeten för brandverket. Att märkas är, att i föreliggande budgetförslag aflöningen åt underbrandmästaren redan är höjd till 2,000 mark och hästarnas antal ökadt med en.

Utan tvifvel bör staden så fort sig göra låter skrida till den förstärkning af stadens ordinarie brandväsande, som i ofvan omordade utskotts-förslag förordas; men då man, i betraktande af stadens finansiella läge, sökt att så mycket som möjligt minska utgifterna i 1894 års budget, har utskottet icke trott något anslag för ändamålet nu kunna upptagas i budgeten. Deremot emotser utskottet att man re-

dan år 1895 skall kunna förverkliga en del af ifrågavarande planer genom anslag för ändamålet från annat håll. I betraktande af de stora risker, dem Städernas allmänna brandstodsbolag åtagit sig i Helsingfors, och det intresse, bolaget vid sådant förhållande eger af att brandverket härstädes hålles å tidsenlig fot, äfvensom det obilliga deri, att stadens budget uteslutande skall bära utgifter, som så väsentligen gagna äfven bolaget, synes det kunna antagas att bolaget icke vore obenäget att med något anslag, förslagsvis tio procent af ifrågavarande utgiftstitel, bidraga till brandverkets i staden underhåll och derigenom möjliggöra en fortfarande utveckling af detsamma. Sålunda uppbär äfven Stockholms stad en icke obetydlig afgift till underhållet af stadens brandverk utaf de i Stockholm opererande brandförsäkringsbolagen. Enligt utskottets tanke

borde därför Stadsfullmäktige göra framställning i omordadt syfte hos bolaget.

Tillika och då statsverkets bidrag till brandverkets underhåll fortfarande, sedan år 1880, utgår med endast 8,210 mark, medan dock, efter det sagda belopp faststälts, icke blott stadens utgifter för brandväsendet ansenligt förhöjts, från 57,900 mark 70 penni i 1881 års budget till 95,062 mark 50 penni enligt föreliggande budgetförslag, utan äfven värdet af statens byggnader härstädes betydligt stigit, torde Stadsfullmäktige äfven böra vara betänkta på att under nästinstundande år efter särskild beredning af ärendet ingå till Styrelsen med anhållan om höjning af omordade bidrag.

Vid sådant förhållande och hvilka åsigtter som än må hysas om behofvet af Frivilliga brandkåren, sedan ifrågakomna reorganisation af brandverket genomförts, så är det dock uppenbarligen för närvarande för staden af största vigt att Frivilliga brandkåren fortfarande tjänstgör; hvarför utskottet skulle föreslå att, under förutsättning att Frivilliga brandkåren fortsättningsvis behörigen motsvarar sin uppgift att utgöra en reserv för stadens ordinarie brandkår,

ett anslag på 6,000 mark beviljas Frivilliga brandkåren för nästinstundande år.

Man torde dock härtill böra anknyta förhoppningen, att brandkåren skall söka att förytttra sin byggnad, som mera än något annat torde ofördelaktigt inverkat på kårens ekonomi.

Ehuru den tillämnade utvidgningen af ordinarie kåren vid sådant förhållande ej ännu kan ega rum, måste dock kommunen redan nu ställa så stora anspråk på chefen för dess brandväsende, att den lön, brandmästaren för närvarande åtnjuter, eller 3,800 mark, ej kan anses för ändamålet tillfylles. Denna aflöning torde därför, tillsvidare och intill dess derom annorlunda bestämmes,

böra ökas till 4,500 mark.

VI. Polisinrättningen.

Denna hufvudtitel har utskottet granskat utan anmärkning.

VII. Sundhets- och Sjukvården.

Då vaktmästaren vid Helsovårdsnämnden icke mera kan påräkna sådan ersättning för särskilda uppdrag, som Nämnden hittills varit i tillfälle att bereda honom, och han icke kan anses vara tillräckligt ersatt för daglig uppvaktning å sundhetsbyrån jemte öfriga göromål med en aflöning af 600 mark årligen, har utskottet, på derom hos utskottet gjord särskild framställning,

upptagit vaktmästarens vid Helsovårdsnämnden aflöning till 900 i stället för 600 mark.

Med anledning af hvad utskottet i särskildt betänkande af denna dag, angående förvaltningen och underhållet af kommunala sjukhuset, föreslagit,

torde tillskottsanslaget till kommunala sjukhuset för senare halfåret, 25,000 mark, böra höjas till 30,000.

Det af Drätselkammaren upptagna anslaget för en poliklinik, 3,000 mark, har Magistraten ökat med ett för underhållet af en lasaretsafdelning vid sagda poliklinik, enligt af doktorn Törngren meddelade uppgifter, erforderligt anslag af 4,000 mark eller enahanda belopp, som Stadsfullmäktige innevarande år på särskild framställning härför beviljat. Såsom motiv för denna åtgärd har Magistraten anfört, att den läkarevård, som härstädes af specialister meddelas, enligt t. f. stadsläkarens årsberättelse för år 1892 för kommunen gestaltar sig jemförelsevis billig. Utskottet, som betviflar att underhållet af ifrågakommande poliklinik med stadens medel vidare bör ifrågakomma, sedan kommunala sjukhuset numera blifvit med dryga kostnader utvidgadt och förstoradt, får i betraktande häraf föreslå

att Helsovårdsnämndens yttrande blefve infordradt derom, huruvida ifrågakommande anstalt, efter det tillbyggnaderna till kommunala sjukhuset utförts, vidare är för staden så nödvändig att dess upprätthållande fortfarande borde af staden bekostas.

Emellertid har utskottet dock ansett sig böra upptaga ett bidrag för ifrågakommande poliklinik och lasaretsafdelning för årets första hälft, i enlighet hvarmed

under rubriken Underhåll af en poliklinik skulle införas

<i>Anslag . . . . .</i>	<i>1,500: —</i>	
<i>„ för en lasaretsafdelning . . . . .</i>	<i>2,000: —</i>	<i>3,500: —</i>

VIII. Fattigvården.

På sätt Magistraten i sin skrifvelse med utgifts- och inkomstförslaget för 1893 framhållit, hafva utgifterna för fattigvården från år 1885 till år 1893 stigit från 116,700 till 235,400 mark eller således mer än fördubblats. Uti årets budgetförslag äro samma utgifter upptagna till 261,840 mark. I anledning häraf framhåller Magistraten, att enär de nödställdes antal i kommunen under de sista åren i hög grad vuxit och svårigheterna för fattigvårdsdirektionen att med tillräcklig sakkännedom utdela understöden sjelffallet i samma förhållande ökats, det antagande låge nära till hands, att utgifvandet af understöd mången gång kunnat undvikas, derest en fullt noggrann undersökning af de hjälpsökandes ekonomiska ställning kunnat företagas. Då ett i oträngdt mål utdeladt understöd ovilkorligen depraverade allmose-mottagaren, framträdde betydelsen af en noggrann undersökning härutinnan i än klarare dager. Måhända skulle härvid invändas att de arbetskrafter, som i sådant afseende stode till fattigvårdsdirektionens förfogande, icke vore för ändamålet tillräckliga, men om sådant vore fallet, så borde denna brist fordersammast afhjelpas. Enär en stor mängd personer från andra kommuner under dessa tider torde taga allmänhetens offervillighet i anspråk och då tillfälle till arbetsförtjenst i landsorten antagligen för närvarande vore större än å denna ort, syntes Fattigvårdsdirektionen böra vidtaga åtgärd derhän att samtliga personer, hvilka utan att hafva hemortsrätt härstädes hos direktionen eller dess ordförande ansökte om fattighjelp, blefve genom ordningsmaktens försorg till sina hemorter afsända. Med anslutning till hvad Magistraten sålunda uttalat, får utskottet hemställa om

att åt det utskott, som har sig utarbetandet af förslag till nytt fattigvårdsreglemente för staden ombetrodt, måtte särskildt uppdragas att föreslå sådana bestämmingar, som kunde verka en strängare begränsning af kommunens fattigvård och derigenom ett nedbringande af kostnaderna för densamma.

Med hänsyn till den arbetsbrist, som för instundande vinter härstädes befaras, hade Magistraten icke för närvarande ansett sig kunna nedsätta utgifterna för denna hufvudtitel lägre än Drätselkammaren föreslagit.

Efter inhemtade upplysningar och med afseende å den utredning, som åtföljt Fattigvårdsstyrelsens skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 14 i denna månad, måste utskottet antaga, att anslagsposterna 80,000 mark för ständiga understöd och 30,000 mark för tillfälliga understöd

hellre borde bestämmas, den förra till 85,000 och den senare till 25,000 mark.

Då utskottets yttrande blifvit infor dradt i anledning af den framställning om ett tillskottsanslag af 17,500 mark, som gjorts i nyss åberopade skrivelse af Fattigvårdsstyrelsen, får utskottet anmäla att utskottet för sin del omfattar åsigtten att tvingande anledning ännu ej förefinnes till uttaxeringens stegring med detta belopp. Det synes sannolikt att innevarande år kommer att afslutas med något öfverskott, som tillåter att utan betungande af 1894 års budget reglera öfverskridandet af anslagen för fattigvården sedan bestämda siffror härom föreligga. Derest detta godkännes, torde Stadsfullmäktige böra

i enlighet härmed meddela Drätselkammaren föreskrift i ämnet.

IX. Undervisningsväsendet.

Såsom bidrag till upprätthållande af handelsinstitutet härstädes har under en följd af år utaf staden utbetalats 4,000 mark årligen, med vilkor att ända till tio medellösa elever från denna stad skulle i institutet kostnadsfritt undervisas. Magistraten hade visserligen senaste år förordat en nedsättning af anslaget till 2,000 mark, enär handelsinstitutet vore ett synnerligen talrikt besökt läroverk, hvars bestånd icke vore beroende af sagda bidrag; men emedan Magistratens då uttalade åsigt ej vunnit Fullmäktiges godkännande, har Magistraten, ehuru den ej funnit skäl att frångå sagda åsigt, likväl nu upptagit anslaget i budgeten till samma belopp som förut. — Då emellertid äfven utskottet måste betvifla nödvändigheten af att fortfarande med stadens medel till lika stort belopp som hittills understöda ifrågavarande inrättning, som äfven derförutan väl torde bära sig, och då anslaget skäligen kunde efterhand nedsättas att motsvara vanlig afgift för tio elever, får utskottet föreslå

att anslaget till handelsinstitutet upptages för 1894 med endast 3,000 mark, att utgå på samma vilkor som tidigare anslag eller att utöfver de friplatser, som på grund af de utaf staten åt inrättningen beviljade anslag böra der upplätas, ända till tio medellösa elever från denna stad må i institutet erhålla kostnadsfri undervisning.

Anslaget till Berttula anstalt för andesvaga barn, hvars föreståndare Edvin L. Hedman genom Folkskoledirektionen ansökt om bidrag efter enahanda beräkningsgrund som föregående år, har Drätselkammaren trott sig kunna nedsätta sålunda att detsamma upptagits att utgå till sammanlagdt belopp af högst 3,000 mark i stället för nuvarande 4,500 mark.

Då, enligt utskottet meddelade upplysningar, vid sagda skola 15 elever från Helsingfors äro intagna, och den föreslagna sänkningen af anslaget skulle nödga till omedelbar uteslutning af 5 utaf dessa barn, har utskottet ansett

att ifrågavarande anslag borde upptagas i 1894 års budget till enahanda belopp som i budgeten för året eller 4,500 mark.

Emellertid har härvid äfven i betraktande kommit, att ifrågavarande utgift ej är af den obligatoriska art, att icke densamma kunde med utminuterings aktiebolagets vinstmedel bekostas. Utskottet får därför tillika hemställa

att frågan om öfverföring af detta anslag till de ändamål, för hvilka berörda vinstmedel användas, framdeles måtte till pröfning upptagas.

Af kostnaderna för undervisningsväsendet, 479,667 mark 62 penni, hvilka kostnader sedan år 1885 mer än fördubblats, medtager folkskolebudgeten 410,575 mark 62 penni, och utgör ökningen från innevarande år 27,170 mark 25 penni. Magistraten har väl icke trott sig böra föreslå någon förminskning beträffande de för folkskolorna äskade anslagen; men emedan den för ändamålet nödiga beskattningen helt säkert för mången kändes betungande, borde, enligt Magistratens åsigt, äfven på detta håll all möjlig hushållning införas, och särskildt syntes Magistraten bestämning erforderlig derom, att barn från främmande kommuner icke vidare finge i stadens folkskolor intagas. Tillika borde i öfvervägande tagas, huruvida icke antalet elever på folkskolans högre klasser — enligt nu gällande folkskolereglemente fastställt till fyratio — kunde i någon mån förhöjas. — Då en ökning af elevantalet i klasserna, om den också i anseende till bristande utrymme icke kunde ega rum i alla stadens folkskolor, likväl, redan om den blott delvis infördes, komme att medföra åtminstone den fördelen, att staden under någon tid bortåt icke vidare behöfde öka folkskolebudgeten med anslag för inrättandet af nya klasser, torde, äfven efter utskottets tanke,

Folkskoleledningen yttrande böra inhemtas, huruvida icke elevantalet i alla eller en del skolor kunde ökas till 50 å klassen, hvarjemte ledningen borde uppmanas att inkomma med närmare förslag i saken.

Under förhoppning, att omordade ökning af elevantalet icke skall stöta på öfverstigliga svårigheter, hemställer utskottet,

att anslaget för nya skollokaler från hösten 1894, 1,400:— mark, uteslutes.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Posterna under denna hufvudtitel hafva icke föranledt till någon anmärkning.

XI. Vattenledningen.

I den skrifvelse, hvarmed ingenjören C. Hausen beledsagat vattenledningskontorets budgetförslag för 1894, har ingenjören Hausen påyrkat att ett an-

slag på 100,000 mark skulle upptagas i budgeten för arbeten, afseende uppförandet af nya filtra vid vattenledningen. Denna anslagsbegäran har ingenjören Hausen motiverat dermed (se tryckta handlingarna n:o 39 för 1893 pagg. 26 o. f.), att stadens närvarande filtra vore otillräckliga, såsom icke i stånd att under alla omständigheter förse staden med filtrerad vatten. Sålunda hade senast under förflutna vinter betydliga kvantiteter ofiltrerad åvatten blifvit levererade till staden, om ock blandade med filtrerad vatten, i följd af dels den hårda vintern, som omöjliggjorde filtreras rensning i rätt tid, dels den ofantliga vattenåtgången i följd af de rinnande brandposterna. Öfverhufvudtaget förginge knapt något år, då icke någon gång ofiltrerad vatten måste levereras. Faror utaf användandet af ofiltrerad vatten kunde emellertid uppstå, särskildt om en epidemi utbröte i Wandas ådal vid de tillfällen då filtra icke kunde tillgodose konsumtionen. Visserligen hade frågan år 1892 varit föremål för behandling af ett utskott, som förkastat förslaget och i stället rekommenderat letningar efter grundvatten i Wanda ådal. Härå hade vattenledningskontoret uppmanats att inkomma med kostnadsförslag till dessa arbeten, och hade kontoret äfven fullgjort uppdraget. Något anslag för ändamålet hade emellertid icke beviljats, och hade vattenledningskontoret sig icke bekant, huruvida någonting i saken sedermera blifvit tillgjordt. I hvarje händelse vore letningarna efter grundvatten ett vidlyftigt och tidsödande företag, för hvilket byggandet af ifrågasvarande filtra icke borde uppskjutas.

Drätselkammaren, som i likhet med vattenledningsingenjören ansett en utvidgning af stadens filterverk nödvändig, har föreslagit, att frågan om anläggningssättet och totalkostnaden för de nya filtra lemnades beroende på närmare utredning, men att emellertid ofvanberörda anslagsbelopp, 100,000 mark, måtte i budgeten upptagas för att sprängnings- och rörlägnings- samt andra, i hvarje fall nödiga förberedande arbeten må kunna under nästkommande år utföras. — Sedermera har Drätselkammaren, i skrifvelse af den 30 sistlidne november (se tryckta handlingarna n:o 41 för 1893), till Stadsfullmäktige insändt ett af ingenjören Hausen afgifvet betänkande i anledning af en resa, den ingenjören på uppdrag af Drätselkammaren företagit till Stockholm för inhemtande af kannedom om ett å nämnda ort tillämpadt nytt system för filteranläggning. Tillika har Drätselkammaren ansett sig böra framhålla, att innan beslut fattas, huruvida anläggning af öfverbyggda filtra skall komma till stånd samt, i sådant fall, om öfverbyggnaden skall göras af sten eller trä, denna fråga måste blifva föremål för grundlig pröfning af fackmän. Härtill syntes också tillräcklig tid föreligga, alldenstund den ifrågasatta öfverbyggnaden i alla händelser icke komme till utförande förr än under år 1895.

Såsom ingenjören Hausen omnämnt, har frågan om anläggandet af nya filtra vid vattenledningen redan tidigare varit föremål för behandling af Stadsfullmäktige. Sedan ingenjören Hausen uti vattenledningskontorets budgetsförslag för år 1892 väckt fråga om byggandet af nya filtra för vattenledningen, tillsatte

Stadsfullmäktige, på hemställan af Drätselkammaren, den 15 December 1891 ett utskott, bestående af herrar H. Holsti, E. Qvist och K. M. Moring, hvilket utskott i betänkande af den 22 september 1892 (se tryckta handlingarna n:o 27 för 1892) enhälligt förordade att frågan då skulle få förfalla. Förslaget lemnades sedermera äfven af Stadsfullmäktige dervid beroende. — Med afseende derå, att frågan om behovet af nya filtra vid vattenledningen sålunda nyligen varit föremål för pröfning af fackmän, samt att förslaget af dessa afstyrkts, har utskottet icke trott sig utan vidare kunna upptaga anslag för ändamålet i budgeten. Efter utskottets tanke torde Stadsfullmäktige böra, innan vidare i ärendet tillgöres,

uppdraga åt Helsevårdsnämnden att i samråd med ledamöterna i omordade utskott taga i öfvervägande frågan om behovet af nya filtra vid stadens vattenledning samt med yttrande i saken till Fullmäktige inkomma.

Tillika och då fullständiga projekt för ifrågavarande arbete ännu saknas, hvilket redan i och för sig talar emot beviljandet af anslag för ändamålet,

synes Drätselkammaren böra anmodas att låta uppgöra och till Fullmäktige insända fullständiga förslag beträffande byggnadssättet och kostnaderna för de nya filtra.

Slutligen och då de lånemedel, som för arbetet erfordras, äro disponibla äfven utan anslag i budgeten, torde

posten 100,000 mark för nya filtra böra ur budgeten utgå.

XII. Saluhallen.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Posterna under dessa hufvudtitlar hafva af utskottet bibehållits utan ändring.

XIV. Allmänna arbeten.

De remontarbeten å Nya packhuset, till hvilka ett anslag af 1,100 mark begäres, utgöras förnämligast af målning utaf packhusets vattentak. — Enär bestrykning med stenkoltjära af yttertaket torde ställa sig billigare och vara mera varaktig än målning af taken med oljefärg,

torde Drätselkammaren böra uppmanas att taga i öfvervägande, huruvida icke i allmänhet plättaken å stadens hus borde strykas med tjära i stället för att målas.

Vid posten „förändringar i folkskolegården, Kaserngatan N:o 21, 6,986 mark 50 penni“ bör

i första kolumnen åberopas „S. F. besl. 7/11 93“ samt i andra kolumnen införas b* i stället för c*.

Af Fattigvårdsstyrelsens skrifvelse den 14 oktober 1893, som åtföljt Drättselkammarens skrifvelse den 19 i samma månad angående särskilda låneoperationer (se tryckta handlingarna n:o 36 för 1893, pag. 13), inhemtas, att något kostnadsförslag ännu icke uppgjorts för den ifrågasatta tillbyggnaden till ekonomibyggnaden å fattiggården, utan att Fattigvårdsstyrelsens anslagsbegäran, 25,000 mark, grundar sig på en approximativ uppskattning af kostnaden för arbetet. Derför torde

Drättselkammaren böra anmodas att låta uppgöra samt underställa Fullmäktige fullständiga ritningar och kostnadsförslag för arbetet, äfvensom Fullmäktiges beslut afvaktas, innan arbetet vidtages.

Enär Gräsvikens utfyllnad ännu icke slutförts och ovisst är, när sådant sker, samt lämplig plats för ett simhus derstädes vid sådant förhållande tillsvidare saknas,

torde tillskottsanslaget för uppförande af ett simhus vid Gräsviken, 2,000 mark, kunna uteslutas.

Emellan Vestra och Östra Henriksgatorna finnes redan uppförd en provisorisk trappa af trä, som motsvarar behovet. Vid sådant förhållande förordas

uteslutning af anslaget för anordning af trappor m. m. derstädes, 1,500 mark.

Sandviks norra kajen är, äfven utan nyläggning, trafikabel. Då dessutom rörelsen i hamnen efter uppförandet af den nya kajen antagligen kommer att draga sig till denna, samt gångstig af tuktad sten finnes till den inre bron, hvilken af ångsluparne angöres, torde ifrågavarande arbete saklöst kunna tillsvidare få anstå

samt anslaget därför, 5,300 mark, ur budgeten utgå.

Emedan de materialier, som senaste vinter användts vid inrättandet af nedfartsbroarna till isarne, ännu måste vara i behåll, så att arbetet med broarna

borde inskränka sig till att hopslå och sedermera åter söndertaga dem, tillstyrker utskottet

att minska anslaget för dessa broar från 3,200 mark till 2,000 mark.

I budgetförslaget har upptagits ett anslag på 1,800 mark för upprensning af stranden vid norra kajen. — Den ringa trafiken derstädes torde dock göra detta arbete mindre behöfligt, hvarför utskottet får föreslå

att sagda anslag ur budgeten uteslutes.

Åtminstone en af de landningstrappor för små båtar, hvilka till uppförande här föreslagits, torde för öfrigt kunna bekostas ur anslaget för diverse reparationer.

De af Drätselkammaren upptagna anslagen för planteringar har Magistraten funnit sig föranlåten att betydligt reducera. Sålunda hafva anslagen för planeringsarbeten å Observatoriibergeren, 5,000 mark, för planeringsarbeten i Brunns-parken, 4,000 mark, och för planering och plantering å Kamptorget, 2,500 mark, helt och hållet uteslutits, samt anslaget för underhåll af planteringar och trädskolor minskats från 42,000 till 35,000 mark. Magistraten anser väl för sjelffallet att planteringarnas utseende i någon mån kommer att bära vittne om förminskningen i underhållsanslaget; men är Magistraten öfvertygad om att stadens trädgårdsmästare skall så begå att anläggningarna åtminstone i stadens centrala delar icke skola alltför märkbart deraf beröras.

Ehuru det förefaller utskottet tvifvelaktigt, om det af Magistraten sålunda nedsatta anslaget förslår till att hålla alla stadens många planteringar i nöjaktigt skick, har utskottet likväl icke velat göra ändring i Magistratens förslag. Den erfarenhet, som med det till 35,000 mark begränsade anslaget för planteringarnas underhåll under nästa år förvärfvas, skall lemna ledning för bedömande, huruvida det, med god vilja, blir möjligt att för framtiden vidmakthålla nöjaktig ordning och prydlighet med lägre anslag än det som senast varit anvisadt.

Renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar har till år 1891 varit upplåten på entreprenad för en kostnad, vexlande mellan 12,300 och 15,000 mark, men verkstälts på ett mindre tillfredsställande sätt, hvarför densamma sedan den 1 november sagda år ombesörjes genom stadens byggnadskontor, under uppsigt af en utaf kontoret antagen uppsyningsman för stadens renhållning, hvilken öfvervakar arbetenas utförande enligt af Drätselkammaren utfärdade bestämmingar. Härigenom har utan tvifvel en förbättring af gaturenhålningen åstadkommits, men kostnaden härför har äfven oproportionerligt förökats. Densamma utgjorde nemligen för år 1892 enligt bokslutet för året 50,240 mark 97 penni

samt är upptagen såväl i budgeten för innevarande år som i Drätselkammarens förslag för år 1894 till 40,000 mark. Magistraten har ansett dessa kostnader vara alltför betungande för stadskassan och en reduktion af dem nödvändig, och torde en sådan reduktion, enligt Magistratens åsigt, kunna genomföras antingen genom återinförandet af entreprenadsystemet, med indelning af staden i vissa renhållningsdistrikt, eller ock genom att, med bibehållande af det nuvarande systemet, betydligt inskränka snökörningen från stadens gator och förminska antalet af vägar, som under vintern hållas för trafiken tillgängliga, i hvilket afseende Magistraten nämnt större delen af gångarna i Esplanaderna, vägen öfver östra delen af Ulrikasborgsbergen jemte andra, för samfärdseln vintertid icke nödvändiga kommunikationsleder. Magistraten har därför, med afseende jemväl å de nu rådande lägre arbetslönerna, för ändamålet upptagit en förslagspost af endast 25,000 mark.

Det är, efter utskottets tanke, svårigen görligt att behörigen sköta renhållningen å stadens allmänna platser och gatuandelar med endast 25,000 mark, åtminstone icke innan en ändrad anordning af renhållningen införts, hvartill alltid åtgår någon tid.

Ifrågavarande anslag synes därför böra höjas till 35,000 mark.

Att icke anslaget upptagits till fullt samma belopp som förut, beror derpå att utskottet, i likhet med Magistraten, ansett, att snösläpningen från åtskilliga, mindre trafikerade gator och öppenhållandet af några, vintertid icke aldeles nödvändiga vägar och trottoarer kunde inställas. Tillika torde dock

Drätselkammaren böra anmodas att taga i noggrannt öfvervägande, huruvida icke ifrågavarande utgift kunde nedbringas.

I sådant afseende och då svårigheten vid renhållningens upplåtande på entreprenad förnämligast bestått deri, att risken för entreprenören under vintrar med större snöfall visat sig vara alltför stor, har utskottet särskildt tänkt sig möjligheten af att renhållningen skulle upplåtas sommartid på entreprenad, medan den vintertid fortfarande, såsom hittills, skulle ombesörjas af byggnadskontoret.

XV. Pensioner.

Under denna hufvudtitel har icke något varit att påminna.

XVI. Diverse.

Med afseende å den ringa inkomst, staden njuter från sitt fiskevatten, hvilken inkomst i nästa års budget är beräknad till 1,400 mark,

synes arvodet för två fiskeritillsyningsmän, 600 mark, kunna ned-sättas till 400 mark.

Deremot måste utskottet hålla före att anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, hvilket anslag Drätselkammaren upptagit till 40,000 mark, icke kan, på sätt Magistraten föreslagit, minskas till 20,000 mark och hemställer därför

att detta anslag höjes till 30,000 mark.

I en den 3 sistlidne maj till Stadsfullmäktige ingifven skrift har bestyrelsen för Arbetshuset för barn, i sammanhang med det bestyrelsen afgifvit berättelse öfver arbetshusens verksamhet under år 1892, anhållit att dessa anstalter måtte för nästa arbetsår beviljas ett tillskottsanslag af 8,000 mark.

För ifrågavarande arbeten finnes i årets budget upptaget ett anslag af 5,000 mark, som qvartalsvis utbetalts åt bestyrelsen. Derutöfver hafva emellertid af Stadsfullmäktige beviljats extra anslag för arbetshuset, att utgå ur Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel för sistlidet år, nemligen den 29 december 1892 till belopp af 4,000 mark och den 14 februari detta år 2,500 mark, det sistnämnda beloppet särskildt afsedt för ett nyinrättadt provisoriskt arbetshus. Enligt hvad af den till Stadsfullmäktige ingifna ansökningen framgår hafva dessa anslag, de der sammanlagdt uppgå till 11,500 mark, icke varit tillräckliga för arbetshusens uppehållande, utan har bestyrelsen nödgats skuldsätta sig för 3,000 mark. Af tillskottsanslaget är dock endast halfva beloppet beräknadt att användas under detta år.

Rörande arbetshusens verksamhet har yttrande inhemtats af Fattigvårdsstyrelsen, som uttalat sig synnerligen lofordande öfver det sätt, hvarpå nämnda verksamhet handhafs, och ansett det vara af stor vikt att bestyrelsen sattes i tillfälle att fortfarande uppehålla arbetshuset, hvilka under instundande vinter, då stadens arbetarebefolkning åter synes gå en bekymmersam framtid till mötes, blefve väl behöfliga.

Drätselkammaren, hvars utlåtande öfver ansökningen inforrats, har i skrifvelse af den 5 nyssvikne oktober anmält att Kammaren väl funnit att staden allaredan för detta år med ganska betydande belopp understödt den enskilda förening, som uppehåller ifrågavarande inrättningar, men med afseende å den omfattande och nyttiga verksamhet, som föreningen utöfvat, har Kammaren ansett sig icke böra afstyrka beviljandet af något ytterligare understöd åt föreningen. Drätselkammaren har dock trott sig böra föreslå, att understödets belopp icke för detta år måtte öfverstiga beloppet af den skuld, bestyrelsen för arbetshuset åsamkat sig, eller 3,000 mark, samt att bestämmandet af det tillskott, som öfver det ordinarie budgetanslaget kunde blifva för nästa år behöfligt, måtte ske vid behandlingen af 1894 års budgetförslag.

I öfverensstämmelse härmed hafva Fullmäktige vid sammanträde den 24 nyssvikne oktober å Fullmäktiges dispositionsmedel anvisat 3,000 mark till betäckande af den skuld, bestyrelsen åsamkat sig, äfvensom förordnat att ärendet, beträffande återstoden af det ansökta understödet, skulle öfverlemnas åt budgetutskottet.

Vidare har bestyrelsen för Arbetshemmet för qvinnor i en till-Stadsfullmäktige den 2 innevarande december inlemnad skrift, jemte det bestyrelsen insändt redovisning och berättelse öfver anstaltens verksamhet under sistförflutna vinter, anmält att talrika förfrågningar och böner om denna arbetsinrättnings öppnande ånyo försports. Tillståndet bland de fattigare i denna kommun syntes föga förbättradt genom årets rikare skördar, ty det vore arbete som saknades och ofta söktes såsom medel för lifsbergning. Derfor syntes ett arbetshem vara på sin plats äfven i den närmaste framtiden.

Om arbetshemmets verksamhet upplyser bestyrelsen att hemmet varit öppet från den 23 januari till den 23 maj. I anstalten hade varit inskrifna 130 qvinnor, hvaraf 60 å 70 regelbundet infunnit sig under söcknedagarna. Åt arbeterskorna hade utbetalats i arbetslöner Fmk 1,487:55, beräknadt efter 20 penni per dag, samt för hemarbete efter särskildt pris. Derjemte hade dagligen serverats två mål föda och en gång kaffe. Inkomsterna hade utgjort förnämligast 4,500 mark, anvisade af Stadsfullmäktige å utminuteringsaktiebolagets vinstmedel, samt 1,508 mark 55 penni för försålda arbeten; utgifterna hade uppgått till något öfver 5,500 mark. För nästa år har bestyrelsen anhållit om ett anslag af 4,000 mark.

Efter utskottets åsikt äro de begge ifrågavarande inrättningarna väl förtjenta att af Fullmäktige understödås. Visserligen äro, såsom äfven Drätselkammaren anmärkt, de belopp, som åt bestyrelsen för Arbetshuset för barn utbetalats, ganska dryga, i det de för 1893 uppgå till 14,500 mark, hvarutöfver för 1894 i budgeten upptagits 5,000 mark och nu ytterligare 5,000 begäras. Då likväl föreningen inom kort torde komma i åtnjutande af en del utaf räntorna å senatoren Thiléns donation, är att hoppas, att föreningen för framtiden skall kunna uppehålla sin verksamhet utan ytterligare anslag af Stadsfullmäktige. De beviljade tillskottsanslagen torde dock icke böra belasta stadens ordinarie budget, utan torde Fullmäktige, efter utskottets tanke, böra, i likhet med hvad tidigare i enahanda fall varit vanligt, besluta

att omordade anslag, utgörande 5,000 mark åt bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn och 4,000 mark åt bestyrelsen för arbetshemmet för qvinnor, skola förskottsvis utbetalas af stadskassan och ersättas denna af Helsingfors utminuterings aktiebolags vinstmedel för 1893.

Inkomster.

Ehuru stadens af varutrafiken beroende inkomster för innevarande år torde komma att icke så obetydligt öfverstiga de i årets budget beräknade belopp och det derför är sannolikt, att 1893 års räkenskaper skola afslutas med ett öfverskott, har utskottet dock, i betraktande af svårigheten att kunna närmare beräkna detta öfverskott, förenat sig om Magistratens och Drätselkammarens förslag att icke i budgeten upptaga någon disponibel behållning bland tillgångarna för 1894 års budget.

Vid inkomsttitlarna

I. Räntor,

II. Tomtlösen,

III. Stadens fasta egendom,

IV. Tomtören,

har utskottet icke något att påminna.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Ofvan antyddes redan, att inkomsterna från trafiken detta år inbringa mer, än beräknadt varit. Under rubrikerna tolag, trafikavgifter, mätningavgifter och transitomagasinshyra hade till den 19 december kontant influtit ungefär 392,000 mark, eller omkr. 25,000 mark mer än för hela året i budgeten beräknats. Detta öfverskott tillväxer antagligen vid årets utgång till minst 50,000 mark. Äfven hamnavgifterna torde komma att med åtminstone 10,000 mark öfverstiga budgetens siffra.

Ett sådant resultat måste anses så mycket mera tillfredsställande, som stadens handel under förra delen af innevarande år var ofördelaktigt påverkad af det föregående årets missväxt, och äfven byggnadskrisen i vår stad verkat nedtryckande på åtskilliga grenar af affärsverksamheten. Då härjemte i betraktande tages, att landets allmänna ekonomiska läge förbättrats genom årets gynsamma skörd, att en större lifaktighet i affärerna omsider åter börjat inträda, samt att, hvad särskildt hufvudstaden vidkommer, hamnbanans upplåtande till trafik bör

medföra en ökning af varuomsättningen härstädes jemte deraf beroende sjöfart, så förefinnes, enligt utskottets tanke, hållbar grund för det antagande, att stadens inkomster under nyss nämnda rubriker år 1894 skola uppgå till högre belopp än innevarande år. Den upplysning må ännu tilläggas, att tolagen samt trafik- och hamnafgifterna äfven år 1892 inbragt omkr. 60,000 mark mer än budgetens belopp, hvilka voro i det närmaste lika höga som i förslaget för 1894. Utskottet har därför ansett det fullt berättigadt att, för ernående af en väl behöflig minskning i uttaxeringsbeloppet, i budgeten kalkylera ifrågavarande inkomster högre än Drätselkammaren och Magistraten upptagit, dock utan att härvid gå längre än med säkerhet synes kunna påräknas, samt får alltså föreslå:

<i>att tolag för till Helsingfors destinerade varor upptages</i>	
<i>till förslagsvis</i>	110,000
<i>trafikafgifter till d:o</i>	300,000
<i>hamnafgifter till d:o</i>	140,000

VI. Diverse.

För sjukvård i kommunala sjukhuset har Drätselkammaren beräknat 2,000 mark, hvarvid Magistraten låtit bero. Ökningen från 1,500 mark i årets budget har synts utskottet alltför ringa, då antalet sjukplatser från 1 juli 1894 blir så betydligt förökadt och då sjukhusets tidsenliga utveckling i öfrigt torde hafva till följd, att ej endast medellösa personer der söka inträde. Utskottet finner därför skäligt

att denna post upptages till 3,000 mark.

Men i sammanhang härmed har utskottet ansett det böra tagas under öfvervägande, huruvida icke en något kännbarare inkomst för framtiden kunde åstadkommas. Om ock endast ett mindre antal patienter måste erlägga 1 mark per dag, torde en mängd sjuka förmå betala en lägre afgift, förslagsvis 50 penni, hvarför skäl synes vara att införa äfven en sådan billigare afgiftskategori, i förening med erforderlig stränghet i dess utkräfvande. Det ländes ock till bättre öfverblick af de skilda inrättningarnas ekonomi, om den regel blir gällande, att Fattigvårdsstyrelsen skall till sjukhuset erlägga stadgade afgifter för de personer, som af densamma ditsändas. Utskottet hemställer därför

att Stadsfullmäktige måtte af Helsevårdsnämnden infordra yttrande och förslag i detta ämne i sammanhang med förslaget till stadgar för sjukhuset.

VII. Statsbidrag.

I likhet med Magistraten tillstyrker utskottet att under nästa år förnyad ansökan måtte göras om förhöjande af statsbidraget till stadens folkskolor. Något tillskott i denna post torde dock ej kunna på förhand i 1894 års budget införas.

Hvad beträffar den staden tillfallande andelen af bränvinsskatten, torde Stadsfullmäktige, till åttlydnad af författningarnas föreskrift och i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum, besluta

att densamma främst skall användas till bestridande af utgifterna för folkbiblioteket och läsesalen.

VIII. Vattenledningen.

Vid denna titel har utskottet ej haft något att erinra.

IX. Lån.

I enlighet med utskottets förslag att utesluta anslaget 100,000 mark för nya filtra vid vattenledningen

bör motsvarande anvisning å 1894 års lån bortfalla.

X. Uttaxering.

Derest Stadsfullmäktige godkänna de i det föregående framställda särskilda förslag, som beröra utgifts- och inkomstposter, utgör det belopp, hvilket under år 1894 måste genom uttaxering hopbringas, *Fmk* 1,174,294: 14.

Utskottet får därför värdsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville fastställa det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget för år 1894 med de af utskottet deri förordade ändringar och derhos bestämma, att ett belopp af 1,174,294 mark 14 penni under år 1894 skall för år 1893 af kommunens på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras.

Derjemte får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve till tryck befordradt.

Ofvanstående till uttaxering föreslagna belopp är det högsta, som hittills i Helsingfors förekommit, och öfverstiger med 30 % uttaxeringen för innevarande år.

Det är naturligt, att en sådan beskattning icke är välkommen för hufvudstadens invånare, som under en lång följd af år blott sällan nödgats erlægga mer än 2,5 % inkomstskatt till staden, medan uttaxeringen för nästa år torde komma att motsvara ungefär $3\frac{1}{2}$ % af den uppskattade inkomsten. Någon fullgiltig grund till missnöje innebäres häri visserligen icke, då i sjelfva verket ej så få af landets städer sett sig nödsakade att uttaxera ännu drygare procenttal. Än mindre berättigadt är det att, såsom dock redan skett, af denna uttaxering taga sig anledning till påståendet att hufvudstadens angelägenheter ej blifvit med nödig sparsamhet förvaltade. En opartisk undersökning af de ordinarie utgifternas ökning kan ej gifva annat resultat, än att denna ökning varit en oundviklig följd af hufvudstadens tillväxt. Någon nämnvärd reduktion af de normala årsutgifterna kan icke åstadkommas; man bör tvärtom vara beredd derpå, att sådana utgiftstitlar, som undervisningsväsendet, fattigvården, gatubelysningen, brandverket, äfven framdeles efter hand skola stiga.

Vid sådant förhållande, och då en vidare stegring af uttaxeringen ingalunda kan anses önskvärd, framstår det såsom en angelägenhet af högsta vikt, att en känbar förhöjning af stadens ordinarie inkomster måtte ernås. Grundad förhoppning kan visserligen hysas derom att handel, industri och sjöfart skola utvecklas till allt högre omfattning och att sålunda de af trafiken beroende afgifterna, eller i allmänhet de s. k. inkomstgifvande rättigheterna, skola lemna en större afkastning. Men utskottet har tänkt sig, att en stegring af denna afkastning kunde befordras äfven genom åtgärder vidtagna enkom i detta syfte. Det förefaller sannolikt, att gällande taxor för afgifter af ifrågavarande slag icke i alla delar numera äro fullt ändamålsenliga. En revision af dessa taxor, företagen med stöd af noggrann statistik för de senaste tio åren, i ändamål att utröna i hvilka delar en sänkning, i hvilka åter en stegring af de stadgade afgifterna vore egnad att öka stadens inkomst, samt huruvida ändringar af annat slag i beräkningsgrunderna kunde medföra sådan ökning, har därför synts utskottet vara af omständigheterna påkallad. Utskottet tillåter sig därför vördsamt föreslå,

att Stadsfullmäktige ville nedsätta ett särskildt utskott af sakkunniga personer för revision af trafik- och hamntaxorna samt uppgörande af förslag till sådana ändringar i desamma, som utan rörelsens betungande vore egnad att bereda staden en ökad inkomst af varutrafiken och sjöfarten; börande samma utskott jemväl taga i öfvervägande ej mindre huruvida den procentsats, enligt hvilken tolag till staden utgöres, utan skada för stadens handel kunde förhöjas, än ock

---

*i hvilka öfriga delar stadens inkomstgifvande rättigheter äfvensom ut-
hyrningen af försäljningsplatser kunde bringas att medföra förmån-
liga resultat.*

Helsingfors, den 22 december 1893.

L. Mechelin.

Kaarlo Castrén.
Alfred Norrmén.
K. G. Nyström.

Lennart Gripenberg.
Arvid Nyberg.
Paul Sinebrychoff.

**Sammandrag af budgetudskottets förslag till ändringar
i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år
1894.**

	Post enligt utskottets förslag.	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts.	Utgifter, som införts, och inkomster, som bortlemnats.
	Utgifter.		
I	Stadens skulder.		
	9 och 10 posterna erhålla följande ändrade lydelse:		
	9:o. Å lån för reglering af återstående köpeskilling för rådhusannexet (Alexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, <i>Fm.</i> 650,000, beräknas ränta förslagsvis å 5 % med		
	32,500	—	—
	10:o. Å kassakreditiv till belopp af högst <i>Fm.</i> 730,000 provision och ränta förslagsvis		
	15,000	—	—
V	Brandverket.		
	Aflöningen för 1 Brandmästare, jemte fri bostad och ved, höjes till		
	4,500	—	700
	Såsom sista post införes:		
	Anslag till Frivilliga brandkåren		
	6,000	—	6,000
	— <i>Fm.</i> 95,062: 50. —		
VII	Sundhets och sjukvården.		
	<i>Helsovårdsnämnden.</i>		
	Anslaget till 1 vaktmästare höjes till		
	900	—	300
	<i>Kommunala sjukhuset.</i>		
	Tillskottsanslaget för senare halfåret, förslagsvis 25,000: —, ökas till		
	30,000	—	5,000
	Transport		
	—	—	12,000

	Transport	—	—	12,000
	<i>Underhåll af en poliklinik.</i>			
	Under denna rubrik införas:			
	Anslag . . . . . 1,500:—			
	D:o för en lasarettafdelning 2,000:—	3,500	3,500	
	— <i>Fm.:</i> 165,303:— —			
VIII	Fattigvården.			
	<i>Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.</i>			
	Posterna under denna titel upptagas till följande belopp:			
	Ständiga understöd, förslagsvis	85,000	5,000	
	Tillfälliga understöd, förslagsvis	25,000	—	5,000
	— <i>Fm.:</i> 261,840:— —			
IX	Undervisningsväsendet.			
	<i>c) Handverksskolorna.</i>			
	Anslaget för högre handverksskolorna rättas till	16,254		
	<i>d) Handelsinstitutet.</i>			
	Anslaget nedsättes till	3,000	1,000	
	<i>e) Skolan för andesvaga barn.</i>			
	Detta anslag upptages till belopp af	4,500	—	1,500
	<i>f) Folkskolorna.</i>			
	Posten Hyror för nya skollokaler från hösten 1894, 1,400:—, bortlemnas	—	1,400	
	— <i>Fm.:</i> 478,817:62. —			
XI	Vattenledningen.			
	Posten uppförandet af nya filtra bortlemnas	—	100,000	
	— <i>Fm.:</i> 106,270:— —			
	Transport	—	110,900	18,500

	Transport	—	110,900	18,500
XIV	Allmänna arbeten.			
	<i>1:o Byggnader och lägenheter.</i>			
	Vid posten Förändringar i folkskolegården, Kaserngatan N:o 21, åberopas i första kolumnen S. F. beslut 7/11 93 och införes i den andra b* i stället för c*.			
	Anslaget till simhus i Gräsviken, till-skottsanslag utgår	—	2,000	
	<i>2:o Gator och allmänna platser.</i>			
	Anslaget till anordning af trappor m. m. mellan Vestra och Östra Henriksgatorna invid Arkadia teatern, 1,500 mark, utslutes	—	1,500	
	Anslaget till planering och nyläggning af Sandviks norra kajen utgår	—	5,300	
	<i>6:o Hamnar.</i>			
	Anslaget för nedfartsbroar till isarna jemte stängsel vid kajerna minskas till	2,000	1,200	
	D:o för upprensning af stranden vid Norra kajen utgår	—	1,800	
	D:o för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar höjes till . .	35,000	—	10,000
	Numreringen af de fem sista rubrikerna rättas. — <i>Fmk</i> 1,060,636: 50 —			
XVI	Diverse.			
	Arvodet åt två fiskeritillsyningsmän sänkes till	400	200	
	Anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande ökas till	30,000	—	10,000
	— <i>Fmk</i> 163,750: — —			
	Summa utgifter <i>Fmk</i> 4,301,506: 70.			
	Transport	—	122,900	38,500

	Transport	—	122,900	38,500
	Inkomster.			
V	Inkomstgivande rättigheter.			
	Posten Tolag för till Helsingfors destinerade varor höjes till	110,000	10,000	
	D:o Trafikafgifter d:o	300,000	40,000	
	D:o Hamnafgifter d:o	140,000	5,000	
	— <i>Samt</i> 621,500: —			
VI	Diverse.			
	Posten För sjukhusvård i kommunala sjukhuset höjes till	3,000	1,000	
IX	Lån.			
	Posten för nya filtra vid vattenledningen utgår	—	—	100,000
	— <i>Samt</i> 1,338,630: —			
X	Uttaxering.			
	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, utsättes till	1,174,294	14	40,400
	Summa <i>Samt</i>	—	178,900	178,900

Sålunda blir summan på utgifts- och inkomstsidan *Samt* 4,301,506: 70.

H:fors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1893.
